BİNBİR GECE MASALLARI

Orijinal dilinden, tam metin ve resimli

2. BASKI

1

"İlk kez Hindistan'da, sonra İran'da ve ardından Anadolu'da anlatıldı; nihayetinde Arapça kaydedilip Kahire'de derlendi. Hepsi bir araya gelip *Binbir Gece Masalları*'nı oluşturdu." – Jorge Luis Borges

ALFA | EDEBİYAT

2891 | ALFA | EDEBİYAT | 174

Binbir Gece Masalları

Cilt 1

Binbir Gece Masalları
© 2014, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Kitabın tüm yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında hiçbir yöntemle çoğaltılamaz.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak
Genel Müdür Vedat Bayrak
Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu
Çevirenler Ekrem Demirli, Sümeyra Özkan, Yusuf İnanç, Hacı Bayram Başer, Ali Aslan, Serap Kılıç, Kübra Şenel
Kapak Tasarımı Füsun Turcan Elmasoğlu
Sayfa Tasarımı Yavuz Karakaş

ISBN 978-605-171-209-3
ISBN 978-605-171-208-6 (takım)
ISBN 978-605-171-211-6 (ciltli)
ISBN 978-605-171-210-9 (ciltli takım)
1. Basım: Ocak 2016
2. Basım: Ağustos 2017

Baskı ve Cilt
Melisa Matbaacılık
Çiftehavuzlar Yolu, Acar Sanayi Sitesi, No: 8, Bayrampaşa-İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29
Sertifika no: 12088

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Alemdar Mahallesi, Ticarethane Sokak No: 15 34110 Cağaloğlu İstanbul
Tel: (0212) 511 53 03 Faks: (0212) 519 33 00
www.alfakitap.com - info@alfakitap.com
Sertifika no: 10905

BİNBİR GECE MASALLARI

1

Ekrem Demirli başkanlığında Arapça aslından çevrilmiştir.

Çeviren **Sümeyra Özkan**

ALFA®

Hükümdar Şehriyar ve Kardeşi Hükümdar Şahzaman'ın Hikâyesi

Doğrusunu Allah bilir ya, anlatıldığına göre çok eski zamanlarda, Çin Hindi yarımadasında, Sasani hükümdarlarından biri hükümdarlık yapıyordu. Büyük orduları, yardımcıları ve halkı olan bu hükümdarın her biri bir diğerinden cengâver iki oğlu vardı. Bu iki oğlun, küçüğüne nazaran daha kahraman olan, tebaasını adaletle yönetip halkı tarafından pek sevilen büyüğünün adı Şehriyar, Semerkandü'l-Acem hükümdarı olan küçüğünün adıysa Şahzaman'dı. Her ikisinin ülkesinde de her şey yolundaydı, ülkelerini huzur ve refah içinde yönetiyorlardı. Bu şekilde yirmi yıl geçti. Aradan geçen bu kadar zamandan sonra kardeşini bir hayli özleyen Şehriyar, vezirine, kardeşinin ülkesine gidip onu kendisine getirmesi emrini verdi. Vezir aldığı bu emir üzerine hemen yola koyuldu. Küçük kardeşin ülkesine sağ salim vardı, varır varmaz da huzura çıktı. Hükümdarının selamını kardeşi Şahzaman'a iletti ve Şehriyar'ın çok özlemiş olduğundan dolayı kardeşinin kendisini ziyaret etmesini istediğini bildirdi.

Şahzaman bunu duyunca hemen hazırlıklara başladı. Vezirini yerine vekil bırakıp çadırları, katırları, adamları ve yardımcılarıyla birlikte kardeşinin ülkesine doğru yola koyuldu. Ancak gece yarısı olmuştu ki alması gereken bir şeyi sarayında unuttuğunu hatırlayıp geri döndü. Saraya girdiğinde karısını, kendi yatağında zenci kölelerden biriyle sarmaş dolaş yatarken

gördü. Dünyası karardı. Kendi kendine "Ben daha şehirden ayrılır ayrılmaz bu namussuz kadın bana bunları yapıyorsa, kardeşimin yanında uzunca bir vakit kaldığımda kim bilir neler yapar?" dedi ve kılıcını çekip ikisini de oracıkta öldürdü. Orada daha fazla oyalanmadan kardeşinin ülkesine doğru yola koyuldu. Kardeşinin gelişine çok sevinen Şehriyar büyük bir coşkuyla karşılayıp sevinçle kucakladı onu. Beraberce oturup hoş sohbetlere daldılar; ancak karısının yaptıklarını hatırlayınca Şahzaman'ın tekrar kederi arttı, yüzü sarardı, güçten kuvvetten düştü. Kardeşinin bu hallerini gören Şehriyar, kardeşinin hüznünü ülkesinden ayrılmış olduğuna verip onu kendi haline bıraktı, hiçbir şey sormadı.

Şahzaman üzerinden biraz zaman geçince kardeşine içinin acıdığını söyledi, ama sebebini açıklamadı. Bunun üzerine Şehriyar: "Ava çıkmak istiyordum şu aralar, sen de gel, açılırsın" dedi. Şahzaman bu öneriyi kabul etmeyince de tek başına gitti.

Sarayın, Şehriyar'ın bahçelerine bakan pencereleri vardı. Bir gün Şahzaman bu pencerelerden birinden etrafı seyrederken sarayın kapısı açıldı, yirmi cariye ve yirmi köle hükümdarın güzel ve alımlı karısı da aralarında olduğu halde saraydan çıkıp bahçedeki havuzun kenarına geldiler. Elbiselerini çıkarıp hep beraber oturdular. Hükümdarın karısı: "Hey Mesut!" diye seslenerek siyahi bir köleyi yanına çağırdı. Köle gelince kadın ona sarıldı, köle de kadına sarılıp orada onunla ilişkiye girdi. Diğer cariye ve köleler de aynı şeyleri yapıyor, birbirlerine sarılıp öpüşüyorlardı. Bu hal, ta gün batıncaya kadar böyle devam etti. Hükümdarın kardeşi bütün bunları görünce kendi kendine: "Vallahi benim başıma gelenler kardeşimin başına gelenlerin yanında hafif kalırmış. Bu gördüklerim benim başıma gelenlerden çok daha fena" dedi. Hal böyle olunca kederi azaldı, yemesi içmesi yerine geldi.

Bir zaman sonra hükümdar avdan döndü, kardeşiyle kucaklaşıp selamlaştı. Şahzaman'ın renginin değişmiş, yüzüne kan gelmiş olması ve eskiden çok az yiyip içiyorken şimdi iştahla yiyip içiyor olması Şehriyar'ın dikkatinden kaçmadı. Şaşkınlıkla: "Yüzünü sararıp solmuş görmüştüm, şimdi ne oldu da rengin yerine geldi, söyle bana" deyince Şehriyar: "Yüzümün niye sarardığını anlatırım sana, ama rengimin niye yerine geldiği konusunu anlatamam kusuruma bakma" diye yanıt verdi. Bunun üzerine Şehriyar: "Tamam, önce renginin düzelmesinin, durumunun değişmesinin sebebini anlat da bileyim" dedi. Şahzaman: "Ey benim kardeşim, hani sen vezirini bana gönderip de yanına gelmemi istemiştin ya, ben o zaman hemen hazırlanıp yola koyul-

muştum. Ama daha şehirden yeni çıkmıştım ki aklıma, sana hediye etmek için yanıma alacağım inciyi sarayda bıraktığım geldi, geri döndüm. Döndüğümde, karımı kölelerden biriyle benim yatağımda uyurken gördüm, ikisini de oracıkta öldürdüm. İşte ilk geldiğim zamanlar bu yaşadıklarımı düşünmekten sararıp solmuş, güçten kuvvetten kesilmiştim. Rengimin niye yerine geldiği konusundaysa, dediğim gibi beni hoşgör, anlatamam" diyerek başından geçenleri anlattı. Ancak Şehriyar: "Allah için anlat bana, ne oldu da rengin yerine geldi" şeklinde ısrar edince, gördüklerini kardeşine anlattı ve "Yine ava çıkıyormuş gibi yap, benim yanımda saklan ki kendi gözlerinle göresin" dedi. Hükümdar hemen o dakika yolculuk emri verdi. Çadırları hazırlayıp askerleri toplayarak yola çıktılar. Şehrin dışına çıkıp çadırları kurdukları vakit hükümdar kölesine kimseyi çadırına sokmaması emrini verdi. Tebdili kıyafet edip gizlice çadırdan ayrılarak saraya, kardeşinin yanına geldi. Bahçeye bakan pencerenin önüne oturup bir zaman öyle bekledi. Çok geçmeden cariyeler hanımlarıyla birlikte, yanlarında köleler de olduğu halde geldiler ve Şahzaman'ın dediği şeyleri yapmaya başladılar. Bu hal ikindiye kadar devam etti. Bütün bunları gören Şehriyarın'ın aklı başından gitti, kardeşine: "Kalk, kalk hazırlan da kendi yolumuza gidelim. Bizim yaşadıklarımızı yaşayan bir kişi daha var mıdır öğrenmedikçe hükümdarlık bizim neyimize. Böyle yaşamaktansa ölmek evladır" dedi.

İfrit ve Kızın Hikâyesi

Kardeşi, hükümdarın dediklerini kabul etti, sarayın gizli kapısından çıkarak oradan ayrıldılar. Gece gündüz demeden yol aldılar. Sonunda tuzlu bir denizin kenarında uzanan bir çayıra vardılar; çayırın orta yerinde bir ağaç, ağacın yanı başında da tatlı bir göze vardı. Gözeden su içip biraz dinlenmek için oturdular. Daha bir saat geçmemişti ki deniz birden çalkalanıp

kabardı. Siyah bir duman göğe doğru uzandı, sonra da kendilerinin olduğu çayıra doğru gelmeye başladı. Korkularından hemen yanı başında bulundukları büyük ağacın tepesine tırmandılar ve olacakları seyretmeye başladılar. Gelen uzun boylu, koca kafalı, geniş göğüslü bir cindi. Başının üstünde bir sandık taşıyordu. Karaya çıkınca hükümdar ve kardeşinin tepesine tırmandıkları ağacın yanına gelip gölgesine oturdu. Sandığı açıp içinden bir kutu çıkardı. Kutuya açınca içinden güneş gibi göz kamaştıran güzellikte bir kız çıktı. Kızın güzelliği tıpkı şairin dediği gibiydi:

Karanlıkları deldi günün ışıkları
Nuruyla aydınlattı seherleri
Örtüleri parçalayıp çıktığında ortaya
Secde eder önünde tüm kâinat
Şimşekler onu korumak için çakınca
Gözyaşları yağmurlar gibi dökülür

Cin, kıza bakıp: "Ey zifaf gecesi kaçırdığım ipekler sultanı, şurada biraz uyumak istiyorum" dedi ve kızın dizlerine yatıp uyudu. Cin uyuduğu vakit kız bir ara başını kaldırdı ve ağacın tepesinde duran hükümdarları

gördü. Dizlerinde uyuyan cinin başını usulca yere koyup kalktı. Ağacın altında dikilip işaretlerle iki kardeşe inmelerini ve cinden korkmamalarını söyledi. Ancak Şehriyar ve Şahzaman: "Allah için bizi mazur gör, bırak da burada kalalım" diye yanıt verdiler. Onlar böyle söyleyince kız: "Eğer inmezseniz vallahi şu cine söylerim de çok feci bir şekilde öldürür sizi" dedi. Kızın bu sözlerini duyan kardeşler ağaçtan indiler. Kız karşılarına dikilip: "Şimdi, benimle birlikte olun, yoksa sizi cine haber veririm" dedi. Korktuklarından her biri işi ötekine atmaya başladı. Şehriyar kardeşine: "Haydi kardeşim istediği şeyi sen yap" dedi. Ancak Şahzaman: "Önce sen yapmadıkça ben asla yapmayacağım" diye cevap verdi. Aralarında anlaşamadıklarından her biri bir diğerine, kaşıyla gözüyle, kızla birlikte olmasını işaret ediyordu. Kız bunu görünce: "Birbirinizle işaretleşip durduğunuzu görmüyorum sanmayın. Vallahi eğer dediğimi yapmazsanız sizi şimdi cine söyleyeceğim" dedi. Korkularından kızın isteğini yerine getirdiler. Kız: "Bekleyin bir dakika" dedi ve cebinden içinden beş yüz yetmiş adet yüzük olan bir kese çıkardı. "Bunların hikâyesini biliyor musunuz?" diye sordu. "Hayır, bilmiyoruz" diye cevap verdiklerindeyse şöyle dedi: "Bu yüzüklerin sahipleri cinin haberi yokken benimle birlikte oldular. Şimdi siz de yüzüklerinizi bana verin." Hükümdarlar denileni yapıp yüzüklerini verince kız sözlerine şunları ekledi: "Bu gördüğünüz ifrit beni düğün gecemde kaçırıp bir kutuya koydu, kutuya da bir sandığa koyup sandığa yedi kilit vurdu. Sonra da beni içine koyduğu o sandığı azgın dalgalı bir denize attı. Ama herkes bilir ki bir kadın bir şey yapmak istediği zaman hiçbir şey onu o şeyi yapmaktan alıkoyamaz. Ne demiş şair:

İnanma kadınlara
Güvenme verdikleri söze
Ferçlerine bağlıdır rızaları aldatmaları

Yalan dolandır işleri güçleri
Yusuf uyarmadı mı onların hilelerine karşı
İblis kullanmadı mı onları Âdem'e karşı

Şehriyar ile Şahzaman kızın anlattıklarını duyunca şaşakaldılar ve birbirlerine: "O koca bir cin olduğu halde başına bizim başımıza gelenden daha büyük şeyler gelmiş. Bununla teselli buluruz artık" dediler ve kalkıp hükümdar Şehriyar'ın şehrine geri döndüler. Şehriyar döner dönmez eşinin, cariyelerinin ve kölelerinin boynunu vurdurdu. O günden sonra her gece bir kızla evlenip bekâretini bozduktan sonra öldürmeye başladı. Bu hal böyle üç sene devam etti. İnsanları bir telaş sardı, kızlarını kaçırmaya başladılar. Şehirde bu duruma tahammül edebilecek tek bir kız bile kalmadı.

Yine bir gün hükümdar, vezirinden kendisine bir kız getirmesini istedi. Vezir çıkıp şehri araştırdı ama hükümdara götürebileceği tek bir kız dahi bulamadı. Hükümdarın huzuruna nasıl çıkacağı endişe ve tasasıyla evine döndü.

Bu vezirin ikisi de birbirinden güzel, narin ve endamı yerinde iki kızı vardı. Büyüğünün adı Şehrazat küçüğün ise Dünyazat idi. Büyük olan çok fazla kitap okurdu; pek çok tarih kitabı okumuş, eski hükümdarların hayatları ve önceki milletlerin yaşamlarına dair bilgiler edinmişti. Hatta derler ki, bu kızın eskilerde yaşamış hükümdarlar, milletler ve şairler hakkında yazılmış bin tane kitabı varmış.

Şehrazat babasının bu tasalı halini görünce şöyle dedi: "Ne oldu da seni böyle endişe ve kedere gömülmüş görüyorum? Şairin dediği gibi:

Kederi yüklenmiş olana söyle
Kalıcı değildir keder
Sevinçler nasıl yok olup giderse
O da öyle yok olup gider.

Vezir kızının bu sözleri üzerine hükümdarın hikâyesini ve başına gelenleri başından sonuna anlattı. Bunun üzerine Şehrazat babasına: "Babacığım Allah hakkı için beni onunla evlendir. Ya yaşarım ya da diğer Müslüman kızların onun elinden kurtulması için kendimi feda etmiş olurum" dedi. Her ne kadar vezir: "Etme kızım! Allah aşkına kendini tehlikeye sokma" dese de, kız: "Bunu yapmak zorundayız" diyerek ısrar etti. Bunun üzerine vezir: "Eşek ve öküzün çiftçiyle yaşadıklarına benzer şeyler yaşamadan korkuyorum" dedi. Şehrazat: "Onların başından ne geçmiş ki babacığım?" diye sorunca da anlatmaya başladı.

Eşek ve Öküzün Çiftçiyle Yaşadıkları

Zamanın birinde, malı mülkü ve büyükbaş hayvanları olan, çoluk çocuk sahibi bir tüccar yaşarmış. Allah Teâlâ bu tüccara hayvanların ve kuşların dillerini anlayabilme özelliği ihsan etmiş. Tüccar, şehirden uzak bir kırsalda yaşıyormuş. İşte bu tüccarın bir eşeği ve

bir öküzü varmış. Bir gün öküz eşeğin kaldığı yere gitmiş; her yer silinip süpürülmüş, yemliği elenmiş arpa ve buğdayla doldurulmuşmuş. Sahibi, lazım olduğunda onu kullanıyor, geri kalan zamanın çoğunuysa yatarak geçiriyormuş.

Bir gün tüccar, öküzün eşeğe şöyle dediğini duymuş: "Oh ne güzel, ben yorgunluktan ölüyorum, sen yan gelip yatıp elenmiş arpa yiyorsun, hizmet edip duruyorlar sana. Az biraz biniyor sahibin üzerine, ama hemen geri getiriyor. Bense akşama kadar tarla sürüyorum." Eşek şöyle yanıt vermiş ona: "Tarlaya gittiğin vakit boynuna boyunduruğu geçirdiklerinde yere yat, dövseler bile kalkma. Sonra kalksan da tekrar yat. Geri döndüğünde de önüne bakla bile koysalar yeme, sanki hastalanmışsın gibi yap, ne ye ne de iç. Bir gün, iki gün ya da üç gün böyle yapar, dinlenirsin." Tüccar ikisinin de konuşmalarını duymuş tabii. Ertesi gün öküzü süren adam yemliği getirip öküzün önüne koyduğunda çok az bir şey yemiş. Kaldırıp tarla sürmeye götürmek istediğinde yerinden kalkmamış. Bunun üzerine tüccar: "Eşeği götür, öküzün yerine onunla sür tarlayı bugün" demiş. Akşam olup da geri döndüklerinde öküz, sayesinde dinlenip yorgunluğu atabildiği için eşeğe teşekkür etmiş. Eşek öküze hiçbir şey dememiş, ama içinden de bin piş-

man olmuş. Ertesi gün olduğunda çiftçiler gelip yine eşeği almışlar, gün bitimine kadar tarla sürmüşler. Döndükleri vakit yorgunluktan bitap düşen zavallı eşeğin boynunun derisi sıyrılmış bir haldeymiş. Öküz onu dikkatlice süzdükten sonra teşekkür üstüne teşekkür edip övgüler yağdırmış. Eşek öküze şöyle demiş: "Vallahi ben sadece senin iyiliğin için diyorum, sahibimizin: 'Eğer öküz düzelmezse kasaba verin kesip derisini işe yarar bir şey yapsın' dediğini duydum. Senin için endişelendim, benden söylemesi." Öküz bunları duyunca eşeğe teşekkür edip "Yarın onların istediklerini yapacağım" demiş. Bütün yemini yemiş; hatta yemliğinin dibini bile iyice yalamış. Bu arada tüccar bu ikisinin bütün konuşmalarını dinliyormuş.

Ertesi gün tüccar ve karısı ahıra gelmişler, adamlar gelip öküzü çıkardıklarında sahibini gören öküz kuyruğunu oynatmaya, oraya buraya seğirtmeye başlamış. Öküzün bu halini gören tüccar gülmekten yerlere yatmış. Karısı: "Neye gülüyorsun?" diye sorunca "Hiç, gördüğüm ve duyduğum bir şeye gülüyorum, ama sana anlatamam yoksa ölürüm" diye cevap vermiş. Bunun üzerine karısı: "Beni ilgilendirmez, ölsen bile söyle bana, neye güldün?" demiş. Tüccar her ne kadar: "Anlatamam, anlatırsam ölürüm" dese de kadın ikna olmamış: "Tabii bana güldün de ondan anlatamıyorsun" demiş ve anlatması için o kadar ısrar etmiş ki adam anlatmayı kabul etmiş. Evlatlarını toplayıp kadıyı ve şahitleri getirtmiş. Vasiyetini yapmak istemiş. Sonra karısına sırrını anlatıp ölecekmiş. Karısını çok seviyormuş; hem amcasının kızı hem çocuklarının anasıymış o. Velhasıl adam konu komşu herkesi toplamış, olanları anlatıp sırrını birisine söylediği vakit öleceği gerçeğini de sözlerine eklemiş. Bunu duyan akrabaları ve komşuları kadına: "Kocanın, çocuklarının babasının ölmemesi için bu işin peşini bırak" demişler, ama kadın: "Bana söyleyinceye kadar bu işin

peşini bırakmam, velev ki ölse de" demiş. Kimse söyleyecek bir şey bulamamış. Adam kalkıp abdest almaya gitmiş, dönüp sırrını anlatacak ve ölecekmiş.

Tüccarın elli tane tavuğu, bunların başında duran bir horozu ve bir de köpeği varmış. Abdest almak için yanlarından geçerken köpeğin horoza sövüp: "Sahibimiz ölecek, sen gülüp eğleniyorsun!" diye çıkıştığını işitmiş. Horoz: "Ne oldu ki?" diye sorunca köpek olanları anlatmış. Bunun üzerine horoz: "Allah Allah bizim bu sahip de amma kıt akıllıymış. Benim elli tane eşim var hepsini idare ediyorum, o bir tane kadını idare edemiyor. Alsın eline bir dut dalı, soksun onu odaya, öldüresiye dövsün; ya böyle dayak yer ya da bir daha sormaz." Horozun köpeğe söylediklerini duyan tüccarın aklı başına gelmiş ve horozdan duyduklarını aynen uygulamaya karar vermiş.

Hikâyenin bu kısmında vezir, kızı Şehrazat'a şöyle dedi: "Belki hükümdar da tüccarın karısına yaptıklarını yapar sana." Şehrazat: "Ne yapmış ki karısına?" diye sorunca hikâyesine devam etti:

Tüccar karısını odaya sokmuş, dut ağacından bir dal koparıp odada bir yere saklamış. Karısına: "Hadi

odaya gel de kimse görmeden anlatayım anlatacaklarımı, sonra da ölürüm" demiş. Kadın odaya girince tüccar kapıyı üstlerine kilitlemiş ve kadını bayıltıncaya kadar dövmüş. Kadın adamın elini ayağını öpüp af dilemiş, bir daha sormaya tövbe etmiş. Bunun üzerine beraberce odadan çıkmışlar, onları gören aile bireyleri ve halk sevinmişler. Ve ölünceye kadar mutlu mesut yaşamışlar.

Babasının bu anlattıklarını dinleyen Şehrazat yine: "Bu iş bir şekilde hallolmalı" dedi.

Vezir kızını hazırladı ve hükümdar Şehriyar'ın huzuruna çıktı. Şehrazat daha önce kız kardeşine: "Ben hükümdarın yanına gittiğimde haber gönderip seni yanıma getirteceğim. Sen geldiğinde hükümdar benimle işini bitirmiş olur, o zaman sen bana: 'Ablacığım, bize ilginç bir şeyler anlat da gecemizi güzel geçirelim' dersin ben de anlatırım da belki o benim kurtuluşum olur" diye tembihte bulunmuştu. Babası Şehrazat'ı hükümdarın huzuruna çıkardı. Şehriyar vezire: "İstediğimi getirdin mi?" deyince "Evet, getirdim" dedi.

Hükümdar yanına gidince Şehrazat ağlamaya başladı. Hükümdar: "Neyin var? Neden ağlıyorsun?" diye sorunca "Efendim, benim küçük bir kız kardeşim var. Onunla vedalaşmak isterdim" dedi. Bunun üzerine Şehriyar, adamlarını gönderip Şehrazat'ın kız kardeşini getirtti, iki kız kardeş birbirlerine sarıldılar. Sonra kız kardeşi yatağın altına uzanmışken Şehriyar, Şehrazat'ın bekâretini bozdu.

Sonra hep beraber oturup muhabbet etmeye başladıkları sırada kız kardeşi Şehrazat'a: "Ablacığım hadi ne olur bize bir hikâye anlat gecemizi güzel geçirelim" dedi. Şehrazat: "Kıymetli hükümdarımız izin verirse seve seve anlatırım" diye cevap verdi. İki kardeş arasında geçen bu konuşmayı duyan hükümdar, içinde bir huzursuzluk olduğundan dolayı sevinçle kabul etti hikâye dinlemeyi.

1. GECE

Tüccar ve İfrit Hikâyesi

Kıymetli hükümdarım, zamanın birinde, diyar diyar dolaşıp ticaret yapan, malı mülkü bol bir tüccar yaşarmış. Bir gün bu tüccar iş için başka memleketlere gitmek üzere atına binip yola koyulmuş. Ancak yolda sıcaklık iyice artınca bir ağacın altına oturmuş, heybesinden bir hurma ve ekmek kırıntılarından oluşan azığını çıkarıp yemeğe koyulmuş. Hurmayı yiyip de çekirdeğini fırlatınca, birdenbire elinde kılıcıyla uzun boylu bir ifrit çıkmış ortaya. Tüccara yaklaşarak: "Kalk bakalım! Sen nasıl benim oğlumu öldürdüysen ben de seni öldüreceğim" demiş. Tüccar: "Ben nasıl öldürmüş olabilirim ki senin

oğlunu?" diye sorunca "Az önce hurma yiyip de çekirdeğini fırlatınca çekirdek oğlumun göğsüne isabet edip oracıkta öldürdü onu" demiş. Bunun üzerine tüccar: "Ey ifrit, yolumu gözleyen eşim ve çocuklarım var. Birçok malım, rehin bıraktığım eşyam ve oraya buraya borçlarım var. İzin ver de evime gidip haklıya hakkını vereyim, sonra geri döneyim. Yemin ederim, sana söz veriyorum geri döneceğim, o zaman ne istersen yap, Allah şahidimdir" demiş. İfrit ona güvenmiş ve gitmesine izin vermiş. Tüccar memleketine dönmüş, işlerini halletmiş, ailesinin işlerini yoluna koymuş. Eşine ve çocuklarına başına gelenleri anlatıp vasiyetini bildirmiş. Çoluk çocuk herkes ağlaşmış. Tüccar böylece ailesinin yanında bir seneyi doldurunca kefenini koltuğunun altına alıp ailesiyle, komşu ve memleketlileriyle vedalaşmış, her ne kadar zor olsa da, peşinden feryat figan etseler de düşmüş yola. Sözleştikleri bahçeye gelinceye kadar yürümüş. Oraya vardığında yeni yılın ilk günüymüş. Orada öylece oturmuş başına gelenlere ağlayıp sızlanırken, beraberinde bağlı bir ceylan olan ihtiyar bir adam gelmiş yanına ve "Ne diye bu cinli yerde tek başına oturuyorsun?" diye sormuş. Tüccar, ifritle yaşadıklarını ve şimdi orada neden oturduğunu anlatınca ceylan sahibi ihtiyar pek şaşırmış ve: "Vallahi borcun bayağı büyük, hikâyen de bir hayli ilginçmiş.

Bakışların ulaştığı ufuklara iğneyle yazsaydım senin bu hikâyeni, ibret almak isteyenlere iyi bir ibret olurdu" demiş ve tüccarın yanına oturarak: "Vallahi kardeşim, ifritle neler olacağını görmeden senin yanından ayrılmayacağım" diye tamamlamış sözlerini. Oturup muhabbet etmeye koyulmuşlar. Ancak tabii tüccar, ceylanlı ihtiyarın yanındayken de kâh baygınlık geçiriyor kâh kederlere dalıp endişe ve tasaya boğuluyor kâh derin düşüncelere dalıyormuş. Onlar bu haldeyken yanlarına, beraberinde siyah renkli iki av köpeği olan bir ihtiyar gelmiş, selam verip bu cinler diyarında oturmalarının sebebini sormuş. Baştan sona hikâyeyi anlattıklarındaysa o da orada oturup beklemeye karar vermiş. Hemen peşinden yanlarına, beraberinde gri renkli, beyaz benekli bir katır olan bir ihtiyar gelmiş, selam verip bu cinler diyarında oturmalarının sebebini sormuş. Hikâyeyi baştan sona anlatmışlar ona da. Tam o esnada şiddetli bir fırtına çıkmış, kumlar havalanmış ve bu havalanan kumların ortasından, elinde çekilmiş kılıcıyla, gözleri alevler saçan ifrit çıkmış, tüccarı aralarından çekip almış: "Haydi kalk bakalım! Oğlumu, ciğerparemi öldürdüğün gibi ben de seni öldüreceğim" demiş. Tüccar korkusundan ağlamaya başlamış, bunu gören üç ihtiyar da feryat figan ederek ağlamaya başlamışlar. O esnada ceylanlı ihtiyar kendini toplamış, gi-

dip ifritin elini öperek şöyle demiş: "Ey cin hükümdarlarının tacı cin! Sana şu ceylanla olan hikâyemi anlatayım, eğer beğenirsen tüccarın kanının üçte birini bağışlarsın, olur mu?" demiş. Bunun üzerine ifrit: "Tamam, anlat bakalım. Eğer hikâyen hoşuma giderse tüccarın kanının üçte birini sana bağışlayacağım" diye yanıt vermiş. İhtiyar başlamış anlatmaya: "Şu gördüğünüz ceylan esasında benim amcamın kızıydı; kanımdan canımdan biriydi. Onunla evlendiğimde daha çok küçüktü. Otuz sene evli kaldık, ama ondan bir çocuğum olmadı. Ben de bir cariye aldım. Ondan, ışıldayan gözleri, kalem gibi kaşlarıyla ay yüzlü, eli ayağı düzgün bir oğlum oldu. Seneler geçti, oğlum on beşine bastı. O vakit benim başka diyarlara yolculuğa çıkmam gerekti. Ben seferdeyken işte bu ceylan olan amca kızım, küçüklüğünden öğrenmiş olduğu sihirlerle oğlumu buzağıya, annesi olan cariyemi de ineğe çevirmiş ve çobana teslim etmiş. Ben uzun bir süre sonra yolculuktan dönünce ona oğlumu ve annesini sordum. Bana 'Cariyen öldü, oğlun da kaçtı. Nereye gitti bilmiyorum' dedi. Böyle gönlü kırık, gözü yaşlı bir şekilde bir sene geçirdim, Kurban bayramına eriştik. Çobandan semiz bir inek getirmesini istedim. Tabii nereden bilebilirdim ki, o inek işte bu ceylanın ineğe çevirdiği cariyemmiş. Kollarımı sıvayıp bıçağı aldım, kurbanı kesmek için tekbir getirmeye başladım. Ancak inek öyle bir bağırıp ağladı ki bıçağı çobana verip onun kesmesini istedim. Gel gör ki kesilip de yüzülünce ortada deri ve kemiklerden başka bir gram et kalmadı. Kestiğime pişman oldum. Pişmanlığın faydası yok tabii, onu çobana bırakıp bana semiz bir buzağı getirmesini istedim. Çoban, sihirle buzağıya çevrilmiş olan oğlumu getirdi. Buzağı beni görünce ipini koparıp bana doğru koştu, yerde debelenmeye feryat figan bağırmaya başladı. Onun bu halini görünce acıdım, çobana bunu götür de bana bir inek getir" dedim.

2. GECE

Ey olgun düşünceli kıymetli hükümdarım, ihtiyar adam buzağının böyle ağlayıp sızladığını görünce çobana: "Al bu hayvanı diğerlerinin arasına kat" demiş. Hikâyeyi dinleyen cin ve diğerlerinin pek hoşuna gitmiş bu hikâye. Hikâyesine şöyle devam etmiş: "Ey cinlerin hükümdarı, bütün bunlar olurken şu gördüğünüz ceylan olan amcamın kızı da seyrediyor, hatta kes onu, bak ne semiz bir buzağı diyordu. İçim elvermedi, kesemedim. Çobandan onu alıp götürmesini istedim. Ertesi gün, çoban yanıma geldi ve 'Efendim size çok sevineceğiniz bir şey söyleyeceğim, müjdemi isterim artık' dedi. Ben: 'Söyle bakalım' deyince, 'Efendim benim bir kızım var, küçüklüğünde yanımızda kalan yaşlı bir kadından sihir yapmayı öğrenmişti. Dün ben yanımda sizin vermiş olduğunuz buzağı olduğu halde kızımın yanına gittim. Kızım buzağıyı görünce hemen yüzünü örttü. Sonra da önce ağlamaya peşinden de gülmeye başladı. Bana 'Ey babacığım, senin yanında hiç mi kadrim kıymetim yok ki yabancı erkekleri benim yanıma getiriyorsun' dedi. Ben: 'Hani yabancı erkekler nerede? Hem niye ağladın sonra da güldün?' diye sorunca, 'Se-

nin bu getirdiğin buzağı efendimiz tüccarın oğlu. Ona da annesine sihir yapmışlar. Gülmemin sebebi buydu. Ağlamamın sebebi de bu oğlanın annesini kesmişler' dedi. Ben çobanın bu anlattıklarını duyunca neye uğradığımı şaşırdım. Böyle sevinçten yarı sarhoş bir vaziyette çıkıp çobanın evine gittim. Çobanın kızı beni karşılayıp elimi öptü. O esnada buzağı da yanıma gelip bana sürtünmeye başlamıştı. Kıza 'Bu buzağı hakkında söylediklerin doğru mu?' dedim. 'Evet efendim, o sizin oğlunuz; ciğerparenizdir' dedi. Bunun üzerine: 'Yavrucuğum, eğer sen benim oğlumu eski haline döndürürsen babanın elinin altında bulunan bütün mallarımı sana veririm' dedim. Kız hafifçe gülüp: 'Efendim, ben sizin malınızı falan istemem; ama iki şartım var; biri beni bu oğlunuzla evlendirmeniz, diğeri de ona sihir yapana sihir yapmama izin vermenizdir. Çünkü aksi takdirde onun şerrinden emin olamam' dedi. Çobanın kızının bu söylediklerini duyunca: 'Sana, babanın elinin altındaki mallardan daha fazlasını vereceğim, bununla birlikte amca kızımın kanı da sana helaldir' dedim. Benim bu sözlerim üzerine kız bir tas aldı, içini suyla doldurdu, bir şeyler okuyup üfledi ve 'Eğer Allah seni buzağı olarak yarattıysa öyle kal, değişme! Yok, eğer sihirle bu hale sokulduysan Allah'ın izniyle eski haline dön!' diyerek buzağının üstüne serpti. O böyle yapar yapmaz buzağı insana dönüştü. Ben oğlumu görünce koşup sarıldım: 'Allah hakkı için anlat bana, amca kızım sana ve annene neler yaptı?' dedim. Oğlum başlarından geçenleri anlattı bana. 'Oğulcuğum, Allah sana kurtuluş yolu gönderdi, seni kurtardı' dedim. Sonra da oğlumu çobanın kızıyla evlendirdim. Kız önceden söylediği üzere amcamın kızını işte şu gördüğünüz ceylana çevirdi. Ben onunla birlikte buradan geçerken tüccarı gördüm, ona neler olduğunu sordum, bana hikâyesini anlattı. Ben de onunla birlikte beklemeye koyuldum. İşte benim hikâyem bu."

Hikâyenin sonunda ifrit: "İlginç bir hikâyen varmış, tamam bu adamın kanının üçte birini sana bağışlıyorum" demiş. Bunun üzerine yanında iki köpek olan ihtiyar: "Ey cinlerin hükümdarı, şu gördüğün iki köpek benim kardeşlerimdir" diyerek hikâyesini anlatmaya başlamış:

İkinci İhtiyar ve İki Köpeğinin Hikâyesi

Babamız ardında üç bin dinar bırakarak göçüp gitti. Ben payıma düşenle bir dükkân açıp alışveriş işine giriştim. Kardeşlerimden birisi ticarete girdi, bir sene kadar kafilelerle beraber yolculuklara çıktı. Ama bu yolculuğundan eli boş döndü. Ben: "Sana yolculuğa falan çıkma demiştim" deyince ağlamaya başladı ve "Allah benim kaderimi de böyle yazmış. Şimdi ne desen boş, elimde hiçbir şey kalmadı" dedi. Aldım onu hamama götürdüm, güzelce yıkandı. Gösterişli kıyafetler aldım, giyindi. Beraberce yemeğe oturduk dedim ki: "Ben dükkânımın kazancını seneden seneye hesaplarım. Şimdi hesap yapacağım ve anamaldan artan kârı aramızda bölüştüreceğim." Sonra hesabımı yaptım, bin dinarlık bir kârım vardı. Öyle çok sevindim ki anlatamam. Allah'a şükredip bu parayı aramızda bölüştürdüm. Bir vakit bu şekilde geçinip gittik. Sonra yine bir gün kardeşlerim yanıma gelip tekrardan yolculuğa çık-

mak istediklerini söyleyerek benim de onlara katılmamı istediler. Tabii ben razı olmadım: "Siz şimdiye kadar ne kazandınız ki ben de kazanayım" dedim. Israr ettiler ama yine de kabul etmedim. Dükkânımızda kalıp bir sene boyunca işletmeye devam ettim. Kardeşlerim her gidip geldikçe beni ikna etmeye çalışıyorlardı ama kabul etmiyordum. Böylece aradan tam altı sene geçti.

En sonunda ben de onlarla birlikte ticaret için yolculuğa çıkmayı kabul ettim ve "Gelin şimdiye kadarki kazancımızı hesap edelim" dedim. Hesapladığımızda kazancımızın altı bin dinara ulaştığını gördük. Bunun üzerine: "Getirin onun yarısını gömelim, ola ki başımıza bir iş gelirse yarısı burada kalmış olsun. Her birimiz biner dinar alırız" dedim. "Tamam, olur" dediler. Dediğim gibi yapıp malı böldüm ve yarısını gömdüm. Diğer yarısını da aramızda paylaştırdım. Mallarımızı hazırladık, bineklerimizi ayarlayıp yükümüzü yükledik. Yola çıktık, bir ay boyunca yol aldık. Sonunda bir şehre vardık. Orada mallarımızı satıp bire on kâr ettik. Tekrar yola koyulduk. Deniz kenarından yol alıyorduk ki karşımıza üzerinde parçalanmış bir kıyafet olan bir cariye çıktı, ellerimi öpüp: "Ey efendim, bana iyilik ve ihsanda bulunmaz mısınız? Size karşılığını öderim" dedi. Bunun üzerine ben: "Sana iyilik ve ihsanda bulunurum ama karşılık falan istemem" diye karşılık verdim. Kadın: "Efendim benimle evlenin, alıp şehrinize götürün. Ben kendisine iyilik ve ihsanda bulunanlara karşılığını verenlerdenim; şimdi içinde bulunduğum durum sizi aldatmasın" dedi. Bu sözlerini duyunca içim ısındı ona. Aldım, giydirdim, güzel bir binekte güzel bir yer hazırlattım, yanına gidip ikramlarda bulundum. Yolumuza devam ettik. Kalbimde ona karşı derin bir sevgi oluştu; öyle ki gece gündüz yanından ayrılmaz oldum, hep onunla ilgilendim. Bu arada zaten malımın çokluğuna haset eden kardeşlerim bu durumla birlikte beni içten içe kıskanmaya başlamışlar. Gözlerini hırs bürümüş de malların hepsine tek

başlarına sahip olmak istemişler. Beni öldürüp malımı paylaşmayı kararlaştırmışlar. Aralarında: "Onu öldürelim. Malını aramızda bölüşürüz" demişler. Şeytan bu işi iyice güzel göstermiş olmalı ki gözlerine, bir gün eşimin yanında uyurken beni alıp denize attılar. O esnada uyanıp da beni bulamayan eşim birdenbire bir cine dönüştü ve beni alıp bir adaya çıkardı. Beni oraya bırakınca ortadan kayboldu, sabah geri döndü. Bana: "Ben Allah'ın izniyle seni ölümden kurtaran eşinim. Gördüğün üzere ben bir cinim, seni gördüm ve âşık oldum. Ben Allah'a ve peygamberine inanan bir cinim. Sana o gördüğün halde geldim, sen de beni kabul ettin. İşte şimdi de seni kurtardım. Ama kardeşlerine çok kızdım; onları öldürmem lazım" dedi. Onun hikâyesini dinleyince hoşuma gitti, yaptıklarından dolayı teşekkür ettim; ancak kardeşlerimi öldürmemesini söyleyip başından beri onlarla yaşadığım olayları anlattım. Anlattıklarımı dinleyince: "Yok yok, ben şimdi bu gece gidip onların kervanını denize atacağım, hepsini helak edeceğim" dedi. "Allah için bunu yapma, ne demişler ey iyiliğine kötülükle karşılık verilen kişi, kötülüğü yapana yaptığı yeter. Ne olursa olsun onlar benim kardeşlerim" dedim. Yine: "Yok benim onları öldürmem lazım" dediyse de yalvar yakar ikna ettim onu. Sonra beni alıp uçurdu, evimin ortasına götürüp bıraktı. Kapımı bacamı açtım, gömdüklerimi çıkardım, dükkânımı açıp insanlarla hoş beş ettim, mallarımı sattım. Akşam eve döndüğümde şu gördüğünüz köpekleri oraya bağlanmış gördüm. Beni görünce yanıma seğirtip ağlaşmaya başladılar. Eşim bana onların kardeşlerim olduğunu söyleyinceye kadar hiçbir şey anlamadım. O böyle söyleyince: "Kim yaptı peki bunu?" diye sordum. "Kız kardeşime söyledim, o bu şekle soktu onları, on sene geçmedikçe de eski hallerine dönmeyecekler" dedi. Şimdi aradan on sene geçtiği için kardeşlerimi eski hallerine döndürsün diye ona gidiyordum ki yolda bu genci gördüm."

İfrit bu hikâyeyi dinleyince: "Hikâyen hoşuma gitti. Tamam, bu adamın kanının üçte birini de sana bağışlıyorum" demiş.

Üçüncü İhtiyar ve Katırının Hikâyesi

Bunun üzerine yanında katır olan ihtiyar kalkıp: "Ben sana o ikisinin anlattığından daha ilginç bir hikâye anlatayım, sen de bu adamın kanının kalanını bana bağışla, onu öldürme" demiş. İfrit: "Peki, tamam" deyip kabul etmiş. Bunun üzerine ihtiyar anlatmaya başlamış. "Ey cinlerin padişahı, şu gördüğünüz katır benim karımdı. Bir gün yolculuğa çıktım, tam bir sene yoktum. Bir sene sonra geri döndüğümde karımı zenci bir köleyle birlikte, benim yatağımda sarmaş dolaş yatarken gördüm. Birbirleriyle konuşup gülüşüyor, öpüşüp koklaşıyorlardı. Karım beni görür görmez hemen orada duran su dolu testiyi alıp üzerine bir şeyler okudu. Sonra da suyu bana doğru serpip: 'Bu halinden çıkıp köpek ol' dedi. Ben hemen o dakikada köpeğe dönüştüm. Karım beni alıp dışarı attı. Ben öyle ne yapacağımı bilmez bir halde dolaşırken bir kasap dükkânına vardım. Oradaki kemiklerden yemeye başladım. Dükkân sahibi beni görünce alıp evine götürdü. Kasabın kızı, eve girdiğimiz vakit, beni görünce yüzünü örtüp babasına: 'Evimize yabancı bir adam getiriyorsun da bir de benim yanıma mı sokuyorsun?' dedi. Babası: 'Hani? Adam nerede?' diye sordu şaşkınlıkla. Bunun üzerine kızı: 'Şu gördüğün köpek, aslında bir adam. Karısı onu sihirle bu hale çevirmiş. Ben onu kurtarabilirim.' dedi. Babası: 'Hadi kızım, Allah için kurtarıver adamcağızı' dedi. Kız su dolu bir testi aldı. Suya bir şeyler okuyup 'Bu halinden çık, ilk haline dön' diyerek bana serpti. Hemen oracıkta aslıma döndüm. Kızın ellerini öpüp: 'Şu sudan azcık bana da ver. Karıma sihir yapayım' dedim. Kız bana sudan biraz verip: 'Karın uyurken bu sudan ona serp ve ne şekle dönüşmesini istiyorsan

onu söyle' dedi. Dediği gibi yapıp karım uyurken o sudan üzerine serptim ve 'Bu halinden çık, katıra dönüş' dedim. İşte ey cinlerin padişahı, bu gördüğünüz katıra dönüştü." İhtiyar sözün burasında katıra dönüp: "Eğer doğru söylüyorsam kafanı salla" demiş, katır da "Evet, doğrudur" anlamında kafasını sallamış.

İhtiyar hikâyesini tamamlayınca cinin pek hoşuna gitmiş, adamın kanının kalanını da ona bağışlamış.

Sözün burasında Şehrazat sabah olduğunu gördü ve sustu. Kız kardeşi: "Aman ne güzel, ne hoş bir hikâyeydi o öyle. Vallahi çok keyif aldım" dedi. Şehrazat: "Daha bu ne ki, eğer hükümdar izin verir de yaşarsam önümüzdeki gece size çok daha güzelini anlatırım" dedi. Hükümdar kendi kendine: "Hikâyesi çok ilginçmiş, vallahi yarın ne anlatacağını duymadan öldürmem onu" dedi. Birbirlerine sarılıp uyudular. Ertesi gün hükümdar divana çıktı. Veziri ve komutanı da huzuruna çıktı. Divan toplandı. Hükümdar hükümler verdi. Azledeceklerini azletti. Emirler verip yasaklar koydu. Akşam olunca Şehrazat'ın yanına gitti.

Kardeşi Dünyazat, Şehrazat'a: "Ablacığım umarım bu gece de bize hikâye anlatırsın" dedi. Şehrazat: "Tabii ki, seve seve" diye cevap verdi.

3. GECE

Şehrazat: "Ey saadetli hükümdarım, tüccar bu ihtiyarlara çok teşekkür etmiş ve her biri ülkelerine geri dönmüşler" diyerek bir önceki hikâyesini sonlandırdı ve "Ama balıkçı hikâyesi bundan çok daha ilginç bence" dedi. Bunun üzerine hükümdar: "Balıkçının hikâyesi nedir?" diye sordu.

Balıkçı ile İfritin Hikâyesi

Şehrazat hikâyesini anlatmaya başladı:

Ey saadetli hükümdarım, bir zamanlar bir balıkçı varmış. Bu balıkçının bir eşi, üç çocuğu varmış. Hali vakti yerinde olmayan adamcağız günde sadece dört kez ağ atmayı âdet edinmiş kendisine. Günlerden bir gün, bir öğle vakti yine deniz kenarına gitmiş. Paltosunu bir kenara bırakıp ağını suya atmış. Bir süre bekledikten sonra ağını çekmek istemiş; ancak o kadar ağırmış ki çekememiş. Toprağa bir kazık çakıp ağın ucunu kazığa bağlamış ve suya dalmış. Ağın yanına gidip onu güç bela dışarı çıkarmış. Kıyafetlerini giyip de ağın başına dönünce ağın içinde bir eşek ölüsü olduğunu görmüş. Bir lahavle çekip "Bu ne acayip bir rızık" demiş ve şu şiiri okumuş:

Ey Allah'ın zulmüne uğrayasıca uzak dur benden
Rızık falan olmaz senden

Balıkçı eşek ölüsünü çıkarmış, ağın suyunu iyice sıkıp sonra ağı açıp düzeltmiş ve bismillah deyip tekrar suya atmış. Bir süre bekledikten sonra ağını çekmek istemiş; ancak bu sefer öncekinden bile daha ağırmış. Ağa balık yakalandığını düşünüp soyunarak suya dalmış. Ağı kurtarmak için bir hayli uğraşmış, sonunda ağı kurtarıp da karaya çıkarınca içinde, çamur dolu ko-

caman bir küp olduğunu görmüş. Bunu görünce yine üzülüp şu şiiri okumuş:

Ey kötü talihim yeter
Yetmediyse azıyla yetin
Ne şansım kâfi geldi
Ne sanatım işe yaradı
Rızkımı aramak için çıktım yola
Rızkımı tükenmiş buldum
Ne çok cahil var gözler önünde
Nice bilenlerse gözlerden uzak

Küpü bir kenara fırlatıp ağını tekrardan temizlemiş ve Allah'a sığınıp üçüncü kez atmış denize. Bir süre bekledikten sonra çekince bu sefer de cam ve testi parçalarıyla dolu olduğunu görmüş. Bunun üzerine şu şiiri okumuş:

Rızkı veren o, ne kalem senin elinde ne de kitap
Yazılmış kaderine yazılmış olan

Ardından başını semaya kaldırıp: "Ya Rabbi! Biliyorsun ki ben ağımı günde sadece dört kez atıyorum, şimdi üçünü attım kaldı bir" demiş ve bismillah çekip atmış ağını. Bir müddet bekledikten sonra çekmek istemiş, ancak yine çekememiş. Ağını bağlayıp bir la havle çekmiş. Soyunup suya dalmış, ağın yanına gidip biraz uğraştıktan sonra karaya çıkarmış. Ağı açınca içinden bakır bir küp çıkmış. İçi dolu olan küpün ağzı kurşunla kapatılıp üzerine Süleyman efendimizin mührü basılmış imiş.

Balıkçı küpü görünce pek sevinmiş: "Bunu götürüp bakırcılar çarşısında satarım, on altın dinar eder herhalde" demiş. Küpü hareket ettirmek isteyince çok ağır olduğunu fark etmiş. "Açıp bir bakmak lazım, ne varmış içinde. İçini boşaltıp öyle satmalı" diye düşünüp bıçağını çıkarmış, kurşunu keserek küpün ağzından

çıkarıp atmış. Sonra da içini boşaltmak için küpü şöyle bir sallamış; ancak hiçbir şey çıkmamış içinden. Sadece bir duman çıkıp göğe doğru yükselmiş ve oradan yere inmiş. Balıkçı şaşırıp kalmış. Duman bir araya toplanıp ayaklanmış ve başı bulutlarda, ayakları yerde bir ifrite dönüşmüş. İfritin kafası tepe, elleri iki dirgen, ayakları direk gibiymiş; ağzı sanki mağara, dişleri çakıl taşıymış; burun delikleri birer ibrik gibi, gözleri sanki ateş topuymuş. Her bir tarafı toz toprak içindeymiş.

Balıkçı, ifriti görünce tir tir titremiş, dişleri birbirine vurmuş. Boğazı kurumuş, gözleri kararmış. İfrit ise balıkçıyı görünce: "Allahtan başka ilah yoktur, Süleyman onun peygamberidir" deyip ardından da, "Ey Allah'ın peygamberi canımı bağışla, ne bir sözüne karşı geleceğim ne de bir emrine isyan edeceğim" demiş. Balıkçı: "Ey isyankâr, Süleyman Allah'ın peygamberidir mi diyorsun? Süleyman öleli bin sekiz yüz sene oldu. Biz şimdi ahir zamandayız. Senin hikâyen nedir? Başından ne geçti? Bu testinin içine niye girdin?" diye sormuş.

İfrit, balıkçının söylediklerini duyunca: "La ilahe illallah, müjdeler olsun sana ey balıkçı" demiş. Balıkçı bunu duyunca: "Beni neyle müjdeliyorsun?" diye sormuş, İfrit: "Ölümle, şu anda ve en kötü ölümle" diye cevaplamış. Balıkçı: "Bu müjde verilecek bir şey mi ey

ifritlerin başı, söyle bana ey uzak olasıca! Beni ne diye öldüreceksin hem? Ne yaptım da öldürülmem gerekti? Seni testiden çıkardım, denizin dibinden kurtarıp karaya çıkardım" deyince, ifrit: "Ölümlerden ölüm beğen. Seni ne şekilde öldürmemi istersin?" diye karşılık vermiş. Balıkçı yine sormuş: "Günahım ne ki beni böyle cezalandırıyorsun?"

İfrit: "Peki, dinle öyleyse, sana hikâyemi anlatacağım" deyince balıkçı: "Anlat, ama kısa kes, bacaklarımın canı çekildi zaten" demiş. İfrit başlamış anlatmaya: "Ben isyankâr cinlerdendim. Süleyman bin Davud'a karşı geldim. Veziri Asaf bin Berhaya'yı bana gönderdi. O da beni zorla alıp götürdü ve zelil bir halde Süleyman'ın huzuruna çıkardı. Oysa ki ben gururlu, kibirli bir cindim. Süleyman beni görünce önce bir Allah'a sığındı, sonra da iman edip emri altına girmemi istedi. Ben reddedince de bir testi istetti ve beni ona hapsetti. Testinin ağzına kurşun döküp ismi azamla mühürledi. Cinlere beni alıp denizin ortasına atmalarını emretti. Orada yüz sene kaldım. Kendi kendime: 'Kim beni kurtarırsa onu sonsuza kadar zengin yaşatacağım' dedim. Yüz sene geçti ama kurtaran olmadı. Diğer bir yüz yıla başlarken: 'Beni kurtaran olursa ona yerin hazinelerini açacağım' dedim, ama yine kurtaran olmadı. Böylece aradan tam dört yüz yıl geçti. Dedim ki: 'Kim beni kurtarırsa onun üç dileğini yerine getireceğim'. Ama yine kurtaran olmadı. Bunun üzerine o kadar kızdım ki: 'Kim beni kurtarırsa onu o dakikada öldüreceğim, ölüm şeklini de kendisine seçtireceğim' dedim. Ve işte sen beni kurtardın, ben de sana ölümlerden ölüm beğendiriyorum."

Balıkçı ifritin söylediklerini duyunca: "Allah Allah şaşılacak iş doğrusu, demek bugün seni kurtarmaya gelmişim" demiş ve "Beni bağışla ki Allah da seni bağışlasın. Beni öldürme ki Allah da seni öldürmesin" diye tamamlamış sözlerini. Ancak ifrit: "Hayır, ke-

sinlikle seni öldürmeliyim. Ölümlerden ölüm beğen" demiş. Balıkçı: "Seni özgür bıraktığım için bana karşı lütufkâr olsan" deyince İfrit: "Ben zaten seni beni kurtardığın için öldüreceğim" diye yanıtlamış. Bunun üzerine balıkçı: "Yani iyiliğe kötülükle mi karşılık veriyorsun? Ne doğru söylemiş atalar 'iyilik ettik, zıddını gördük, facirlerin işi budur. Ehli olmayan iyilik eden Ümmü Amir'in gördüklerini görür."

İfrit balıkçının bu sözleri üzerine: "Hiç heves etme, seni öldüreceğim" demiş. Balıkçı: "O cin, bense insanım. Allah bana tam akıl vermiş. Şimdi onun aklı hile ve habisliğe çalışıyorken ben zekâmla onu helak edecek bir şeyler yapayım da görsün" diye düşünmüş ve ifrite: "Şimdi sen beni öldürmekte kararlı mısın?" diye sormuş. İfrit: "Evet" demiş. Bunun üzerine balıkçı: "Süleyman'ın mührü üzerine yazılı ismi azam adına sana bir şey soracağım, ama bana doğru söyleyeceksin" demiş. İsmi azamı duyunca telaşlanıp titremeye başlayan İfrit: "Tamam sor" demiş. Balıkçı: "Sen bu testinin içine nasıl sığdın? Tek bir elin ya da ayağın kadar bile değilken bütün bedenini nasıl sığdırdın?" diye sorunca, ifrit: "Yani şimdi sen benim onun içinden çıktığıma inanmıyor musun?" demiş. Balıkçı: "Vallahi gözlerimle görünceye kadar inanmam" diye cevap vermiş.

Sözün burasında Şehrazat sabah olduğunu fark etti ve sustu.

4. GECE

Şehrazat hikâyesine devam etti:

Ey saadetli hükümdarım, balıkçı gözümle görmedikçe o testiden çıktığına inanmam deyince ifrit şöyle bir silkinmiş, dumana dönüşüp havaya doğru yükselmiş. Sonra bir araya toplanıp yavaş yavaş testiye girmeye başlamış. Dumanın tamamı testiye dolunca balıkçı hemen mühürlü kurşunu alıp onunla testinin ağzını kapatmış. İfrite seslenip: "Haydi şimdi sen ölümlerden ölüm beğen. Seni denize atacağım. Hemen buraya kendim için bir ev yapacağım. Balık tutmak için gelen olursa burada bir ifrit var, eğer onu kurtarırsanız size ölümlerden ölüm beğendiriyor diyeceğim" demiş.

İfrit bunları duyunca çıkmak istemiş, ama başaramamış. O an oraya hapsedildiğini, üzerine Süleyman'ın mührünün basıldığını ve balıkçı tarafından ifritlerin en zelili, aşağısı ve küçültülmüşü olarak mahpus edildiğini anlamış. Balıkçı testiyi yüklenip de denize doğru giderken ifrit testinin içinden: "Hayır! Hayır!" diye seslense de balıkçı "Tabii ki atmalıyım seni" diye karşılık vermiş. Cin sesini yumuşatıp daha itaatkâr bir şekilde: "Bana ne yapmak istiyorsun ey balıkçı?" diye sormuş. Balıkçı: "Seni denize atacağım, madem bin sekiz yüz yıl orda kalmıştın, şimdi kıyamete değin kal. Ben sana dedim, beni yaşat ki Allah da seni yaşatsın, beni öldürme ki Allah da seni öldürmesin. Ama sen beni dinlemedin, ihanet ettin. Şimdi Allah seni benim elime düşürdü, ben de sana ihanet edeceğim" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine ifrit: "Şu testinin ağzını aç, ben de sana iyilikte bulunayım" demiş. Balıkçı: "Yalan söylüyorsun melun. Seninle benim bu aramızda geçenler hükümdar Yunan'ın veziri ile Bilge Ruyan'ın

hikâyesine benziyor" demiş. İfrit: "Neden? Hükümdar Yunan'ın veziri ile Bilge Ruyan'ın hikâyesi ne?" diye sorunca balıkçı başlamış anlatmaya

Hükümdar Yunan ile Bilge Ruyan'ın Hikâyesi

Eski zamanlarda Fars ülkesinde, Romen diyarında, adı Yunan olan bir hükümdar yaşarmış. Bu hükümdarın malı mülkü, yiğit bir ordusu, her milletten adamları varmış. Ne var ki hükümdar abraşmış; ne doktorlar ne de bilginler çare bulabilmişler hükümdarın bu hastalığına. Ne ilaçlar ne türlü çeşitli tozlar ne de yakılan tütsüler iyi edebilmiş hastalığını. Hiçbir doktor tedavi edemiyormuş bu hastalığı.

Bir gün bu hükümdarın ülkesine Bilge Ruyan adında, yaşı bir hayli ilerlemiş bir adam gelmiş. Bilge Yunanca, Farsça, Rumca, Arapça ve Süryanice bilirmiş. Aynı zamanda tıp ve astronomi hakkında da bilgin olan bu bilge yıldızlar hakkındaki kuralları, hikmetleri, fayda ve zararları da iyi bilirmiş. Türlü çeşit nebatat hakkında da derin bilgisi olan bilge, felsefe ve tıp ilimleri de dahil birçok ilimde derinleşmiş imiş.

Bilge, şehre geldiğinin üzerinden birkaç gün geçince hükümdarın bedenindeki abraş hastalığından ve hiçbir tabibin bu hastalığı iyileştiremediğinden haberdar olmuş.

Ancak ilk duyduğu vakit biraz meşgulmüş, sabah olduğunda en gösterişli elbisesini giyinip hükümdar Yunan'ın huzuruna çıkmış. El etek öpüp hükümdarın nimet ve izzetinin devamı için dua ettikten ve güzel bir şekilde kendini tanıttıktan sonra şöyle demiş: "Duydum ki bir hastalıktan muzdaripmişsiniz; hiçbir tabip onu yok edecek bir yol bulamamış. Ben ilaç kullanmadan, tütsü yakmadan iyi edebilirim sizi."

Hükümdar Yunan bunu duyunca çok şaşırmış ve: "Peki, nasıl yapacaksın? Allah'a yemin olsun ki şayet beni iyi edersen seni torunlarına varıncaya kadar zengin ederim. Seni memnun eder ne dilersen yaparım. En yakın adamım, dostum olursun" demiş, dediği gibi de yapmış, bilgeye izzet-i ikramda bulunup ardından da şöyle demiş: "Şimdi sen hiçbir ilaç ve tütsü kullanmadan mı iyi edeceksin beni?" Bilge: "Evet" demiş "Hiç acı çektirmeden iyi edeceğim sizi." Hükümdar çok şaşırmış bu sözlere: "Söyle bana bilge, bu dediğin ne vakit, nerede olacak? Elini çabuk tut o halde" demiş. Bilge: "Başüstüne" diye karşılık vermiş ve huzurdan ayrılmış. Kendine bir ev tutmuş. Kitaplarını ve eşyalarını oraya yerleştirmiş. Ardından ilaçlarını ve otlarını çıkarıp onlarla bir hamur yapmış. Hamuru kurutup ondan bir sopa yapmış. Bu sopanın yanına bir de top yapmış.

Ertesi gün, yapacaklarını yapıp bitirdikten sonra hükümdarın huzuruna çıkmış. El etek öptükten sonra hükümdardan maiyetiyle birlikte meydana gitmesini ve kendisine vereceği sopa ve topla oynamasını istemiş. Hükümdar meydana gittiğinde bilge yanına gidip sopayı vermiş ve "Bu sopayı alıp kabza tutuyormuş gibi tutun, meydana çıkıp var gücünüzle topa vurun. O kadar ki avucunuz terlesin, terlesin de ilaç terinize karışıp vücudunuza geçsin. Sonra sarayınıza dönüp iyi bir banyo yaptıktan sonra uyuyun. Uyandığınızda sağlığınıza kavuştuğunuzu göreceksiniz" demiş.

Hükümdar söyleneni yapıp bir ata binmiş, topu fırlatıp peşinden atını sürmüş ve elinde sıkı sıkıya tuttuğu sopayla vurmuş. Bu şekilde avucu ve bütün bedeni terleyinceye kadar topa vurmaya devam etmiş.

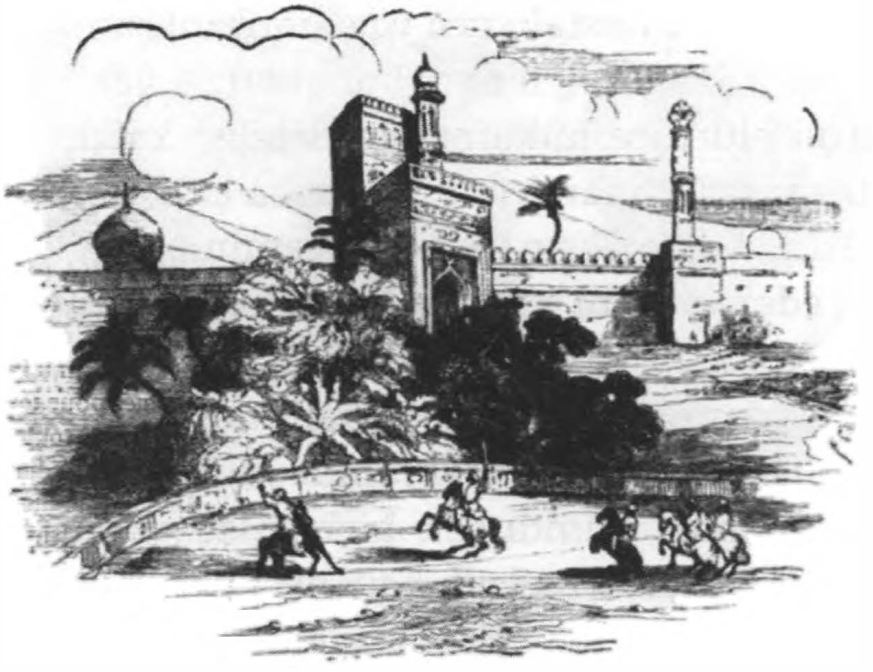

Bilge Ruyan, ilacın artık hükümdarın vücuduna sirayet ettiğini anlayınca hükümdardan sarayına dönüp bir saat hamamda kalmasını istemiş. Hükümdar Yunan hemen sarayına dönüp hamamın boşaltılmasını emretmiş. Hizmetçiler oraya buraya koşturmaya, köleler hükümdarın elbiselerini hazır etmek için birbirleriyle yarışmaya başlamışlar. Hükümdar hamama girip bir güzel yıkanmış. Elbiselerini giyinip hamamdan çıkmış. Sarayına dönüp uyumuş.

Hükümdar bunları yaparken, bilge de evine dönmüş ve uyumuş. Ertesi gün saraya gidip huzura çıkmak için izin istemiş. İzin verilince huzura girip el etek öpmüş ve şu şiiri okumuş:

Seni baba olarak çağırsa fesahat çiçek açardı
Bir daha senden başkasını kabul etmezdi
Ey yüzünün aydınlığı tutuşturulmuş odunların alevini sönükleştiren

Yüzün her daim aydınlık saçar, ışıl ışıl yapar etrafı
Öyle ki zamanın yüzü hiç kararmaz seninle
Lütuf ve ihsanlarını yağdırdın üzerimize
Bulutların topraklara yağdırdığı yağmur gibi
Eşyanın en kıymetlisini yüceliğin talebi için verdim
Ta ki zamanda arzularıma ulaşabildim

Şiirini bitirince hükümdar yerinden kalkıp bilgeyi kucaklamış. Ardından da yanına oturtmuş. Kıymetli elbiseler giydirtmiş.

Zira bir önceki gün hükümdar hamamdan çıktığında bedeninde hastalıktan eser kalmadığını görmüş. Bedeni beyaz bir gümüş gibi tertemizmiş. O kadar sevinmiş ve mutlu olmuş ki ertesi gün divana girip tahtına oturduktan sonra muhafızlar, devlet erkânı ve bilge Ruyan huzura girince hemen ayağa kalkıp bilge Ruyan'ı yanına oturtmuş. Türlü çeşit sofralar kurdurmuş. Akşama kadar birlikte yiyip içmişler.

Akşam olunca Bilgeye pek çok hediye ve elbisenin yanı sıra iki bin dinar vermiş. Kendi atına bindirip evine yollamış. Hükümdar Yunan, Bilgenin yaptıklarından o kadar hoşnutmuş ki şöyle demiş kendi kendine: "Bu adam tek bir tütsü yakmadan beni iyileştirdi. Vallahi bu apaçık bir hikmetten başka bir şey değil. Ben de şimdi bu adama izzet-i ikramda bulunmalı, onu yanıma alıp dostlarıma katmalıyım." Hükümdar Yunan bu şekilde bedeninin sıhhat bulduğundan ve hastalığından kurtulduğundan ötürü büyük bir sevinçle geçirmiş geceyi.

Ertesi sabah hükümdar tahtına oturmuş. Devlet erkânı huzurunda yerlerini almışlar. Vezirleri ve komutanları sağında ve solunda oturmuşlar. Bilge Ruyan huzura çıkmış, el etek öpmüş. Hükümdar kalkmış ve onu yanına oturtmuş. Beraber yemiş içmişler. Akşama kadar onunla muhabbet etmiş. Akşam olunca da beş elbise ve bin dinar hediye etmiş. Bilge, hükümdara müteşekkir bir halde dönmüş evine.

Ertesi gün yine hükümdar divana çıkmış. Komutanları, vezirleri ve muhafızları etrafını çevrelemiş. Bu vezirler arasında çirkin görünümlü, uğursuz tabiatlı, içi kin ve hasetle dolu bir vezir varmış. Hükümdarın bilge Ruyan'a böyle ikramda bulunduğunu görünce yine kıskançlık damarları kabarmış. Hani derler ya "Hasetten hali beden bulunmaz" "Zulüm nefislerde saklı durur. Güç onu ortaya çıkarır, acizlik gizler" diye, işte bu vezir de o halde hükümdarın huzuruna çıkmış, yerlere kadar eğilip hükümdarı selamladıktan sonra şöyle demiş: "Ey asrın ve tüm zamanların hükümdarı! Sizin ihsanınız bütün insanları kuşatır. Şimdi benim size bir diyeceğim var. Onu sizden saklayacak olursam veled-i zina olurum. Şayet söylememi emir buyurursanız söyleyeceğim."

Hükümdar, vezirinin bu sözlerinden huzursuz olmuş ve "Söyle bakalım neymiş?" demiş. Vezir: "Ey haşmetli hükümdarım, eskiler demiş ki 'sonuçları göremeyene kader arkadaşlık etmez'; gördüm ki hükümdarımız isabetli olmayan bazı şeyler yapıyor, düşmanına, hükümranlığını yok etmek isteyene ikramda bulunuyor; onu kendisine çok yaklaştırıp bol bol ihsanda bulunuyormuş. Benim hükümdarım için korktuğum şey işte budur" demiş.

Hükümdarın huzuru kaçmış, rengi atmış: "Kimmiş o düşmanım olduğu halde ikramda bulunduğumu iddia ettiğin?" diye sormuş. Vezir: "Hükümdarım, uykudaysanız eğer uyanın artık, tabii ki Bilge Ruyan'dan bahsediyorum" diye karşılık verince Hükümdar: "O benim dostumken, elime tutuşturduğu bir sopayla beni, bütün doktorların tedaviden aciz kaldığı hastalığımdan kurtaran, katımdaki en değerli insanken, tüm dünyada, doğu ve batıda bir benzeri yokken sen nasıl böyle söylersin? Elbette ona ikramda bulunup geçimini temin edeceğim. Onu mülküme ortak yapsam bile az gelir" demiş. İşte sen de, Allah bilir, hükümdar Sinbad'ın dediği gibi sırf hasedinden böyle diyorsundur."

Sözün burasında Şehrazat sabah olduğunu görüp sustu. Kız kardeşi "Ablacığım, ne hoş, ne tatlı bir hikâyeydi o öyle. Çok zevk aldım doğrusu" dedi. Şehrazat: "Eğer hükümdar izin verir de yaşarsam, önümüzdeki gece size anlatacaklarımın yanında bu ne ki" diye yanıtladı kardeşini. Bunu duyunca hükümdar kendi kendine: "Vallahi hikâyenin sonunu dinlemeden onu öldüremem, çok ilginç bir hikâyeydi" dedi. Ardından birbirlerine sarılıp yattılar. Ertesi gün hükümdar divana çıktı. Günün sonuna kadar hüküm verip emredeceklerini emretti, yasaklayacaklarını yasakladı. Sonra divandan ayrılıp sarayına döndü. Gece olunca yine vezirin kızı Şehrazat ile ihtiyacını giderdi.

Şehrazat başladı anlatmaya:

5. GECE

Hükümdar Yunan vezirine demiş ki: "Senin için Bilgeye karşı kıskançlıkla dolmuş; sırf bu yüzden onu öldürmemi istiyorsun. Ondan sonra ne olacak? Sinbad'ın şahinini öldürüp de pişman olması gibi pişman olacağım." Vezir: "Bu nasıl olmuş ki?" diye sorunca Hükümdar anlatmaya başlamış:

Hükümdar Sinbad ve Şahini

"Anlatıldığına göre bir zamanlar Fars hükümdarlarından biri gezip dolaşmayı, su ve kara hayvanlarını avlamayı pek severmiş. Bu hükümdarın eğitilmiş bir şahini varmış. Onu gece gündüz yanından ayırmazmış. Geceleri kuşu elinde olduğu halde uyurmuş. Ava çıktığında da onu yanında taşırmış. Hatta onun için altından bir tas yaptırıp boynuna asmış; suyunu bu tastan içermiş.

Bir gün hükümdar otururken av kuşlarıyla ilgilenen görevli: 'Ey zamanın hükümdarı, bu zamanlar tam av zamanları' demiş. Bunun üzerine hükümdar hazırlıklarını yapmış. Şahinini de eline alıp yola koyulmuş. Bir vadiye varmışlar. Tuzaklarını kurmuşlar. O esnada bir ceylan gözükmüş. Tuzağa gelmiş. Hükümdar: 'Ceylan kimin olduğu yönden kaçarsa onu öldürürüm' demiş. Ceylanın etrafında halkayı daraltmışlar. Ceylan hükümdara dönmüş, arka ayaklarını büküp ön ayaklarını uzatmış. Sanki hükümdarı selamlıyormuş. Bunu gören hükümdar ceylanın selamına karşılık başını eğmiş. Ceylan hükümdarın başının üzerinden atlayarak kaçmış.

Hükümdar askerlerine döndüğünde birbirlerine kaş göz işareti yaptıklarını görmüş. Vezirine: 'Ne diyor bu askerler?' diye sorunca vezir: 'Efendim, sizin, ceylan kimin tarafından kaçarsa onu öldüreceğinizi söylediğinizi söylüyorlar' demiş. Bunun üzerine hükümdar: 'Allah canımı alsın ki şimdi onun peşine düşüp geri getirmeden dönmeyeceğim' demiş ve şahinine iz sürdürerek onu takip etmiş. Çok geçmeden şahin ceylanı yakalamış ve gözlerini gagalayıp kör etmiş. Ceylan sersemleyince hükümdar mızrağını çıkarıp vurmuş. Sonra da atından inip ceylanı kesmiş, derisini yüzmüş ve hepsini eyerine yüklemiş. Sıcaklığın iyice arttığı bir vakitmiş. Etrafta da hiç su yokmuş. Hükümdarın hem kendisi hem atı susamış.

Hükümdar etrafına bakınınca bir ağaçtan yağ gibi bir su aktığını görmüş. Ellerinde deri eldivenler olan hükümdar, şahinin boynundaki tası alıp bu sudan doldurmuş ve içmek istemiş. Şahin tasa vurup devirmiş. Hükümdar tası alıp bir kez daha doldurmuş. Şahinin susamış olduğunu düşündüğünden bu kez onun önüne koymuş; ancak şahin yine vurup devirmiş. Hükümdar şahine kızmış, tası alıp üçüncü kez doldurmuş ve atının önüne koymuş. Şahin yine kanadıyla vurup de-

virmiş tası. Hükümdar: 'Allah seni beter etsin kuşların en habisi. Ne beni bıraktın içeyim ne atı bıraktın içsin ne de kendin içtin' demiş ve kılıcını çekip şahinin kanatlarını koparmış.

Şahin, başıyla ağacın tepesine işaret ediyormuş. Hükümdar bakışlarını kaldırınca ağacın tepesinde bir yılan olduğunu ve zehrini akıttığını görmüş. Hükümdar şahinin kanatlarını kestiğine çok pişman olmuş. Kalkıp atına binerek, terkisindeki ceylanla birlikte sarayına dönmüş. Tahtına oturmuş. Şahin elindeymiş, derin bir nefes alıp oracıkta can vermiş. Hükümdar kendisini ölümden kurtaran şahini öldürdüğü için çok üzülmüş, çok pişman olmuş. İşte hükümdar Sinbad'ın hikâyesi bu."

Vezir, hükümdar Yunan'ın bu anlattıklarını duyunca "Ey benim yüce hükümdarım, benim bu yaptıklarım tamamen mecburiyetten. Ben onda size yönelik bir tehlike sezdim. Size olan merhametimden böyle yapıyorum. Yakında bu söylediklerimin ne kadar doğru olduğunu göreceksiniz. Şayet söylediklerime inanırsanız kurtulursunuz, aksi takdirde hükümdarlardan birinin oğluna hile yapan vezir gibi olursunuz.

Hilebaz Vezirin Hikâyesi

Bu bahsettiğim hükümdarın ava, avcılığa meraklı bir oğlu varmış. Hükümdarın bir de veziri varmış. Bu vezirine, nereye giderse oğlunun peşinden gitmesini emretmiş. Bir gün şehzade, babasının veziriyle birlikte ava çıkmış. Beraber yürüyorlarken büyük bir yırtıcı hayvanla karşılaşmışlar. Vezir: 'Dikkat edin! Orada bir yırtıcı var!' diyerek şehzadeye hayvanı göstermiş.

Şehzade de hayvanı avlayabilmek için peşine düşüp gözden kaybolmuş. Ormanın içlerinde hayvanı kaybeden şehzade nerede olduğunu bilemediğinden şaşırıp kalmış. O esnada yolun başında oturmuş ağlayan bir cariye görmüş. Ona: 'Sen de kimsin?' diye sormuş. Kız: 'Ben Hint padişahlarından birinin kızıyım. Ormanda yol alırken birden uyku bastırmıştı. Hayvanın üzerinden düşmüşüm. Uyandığımda nerede olduğumu bilemedim. Yolumu kaybettim' demiş.

Şehzade kızın haline acımış, terkisine almış. Birlikte yola koyulmuşlar. Küçük bir adacığın yanında geçiyorlarmış ki kız: 'Efendim, müsaade buyurun şurada bir ihtiyaç gidereyim' demiş ve inip adaya doğru gitmiş. Kız gecikince biraz daha bekleyip kızın haberi olmadan arkasından gitmiş. Bir de ne görsün, meğerse kız bir dev anasıymış. Çocuklarına: 'Yavrularım bugün size besili bir oğlan getirdim' diyormuş. Çocuklar da annelerine: 'Hadi onu getir de midemize indirelim' diyorlarmış.

Bunları duyan şehzadenin korkudan eli ayağı titremeye başlamış. Can havliyle geldiği yere geri dönmüş. Dev anası peşinden gitmiş. Şehzadeyi öyle korkudan tir tir titrer bir vaziyette görünce: 'Ne oldu? Neyden korkuyorsun?' diye sormuş Şehzade: 'Bir düşmanım var benim. Ondan korkuyorum' diye cevap vermiş. Bunun üzerine dev anası: 'Sen bana hükümdarın oğlu olduğunu söylememiş miydin?' demiş. Şehzade: 'Evet öyleyim' diye yanıtlamış. Dev anası: 'Malından düşmanına biraz ver de onu razı et o zaman' demiş. Şehzade: 'O mala razı olmaz, istediği benim canım. Ben de ondan korkuyorum. Ben mazlum bir adamım' diye cevap vermiş. Dev anası: 'Eğer iddia ettiğin gibi mazlumsan o zaman Allah'a sığın. O, düşmanının ve diğer korktuğun her şeyin şerrine karşı sana yeter' demiş.

Şehzade başını göğe kaldırmış ve: 'Ey darda kalmışların duasına icabet eden, dua ettikleri vakit kötülükleri çekip alan, düşmanıma karşı bana yardım et!

Onu benden uzaklaştır! Sen her şeye güç yetirensin' diyerek dua etmiş. Dev anası bu duayı duyunca şehzadeyi bırakıp gitmiş. Şehzade de babasının yanına dönmüş ve vezirin kendisine yaptıklarını babasına anlatmış. İşte siz de eğer o Bilgeye inanırsanız sizi çok kötü bir şekilde öldürür. Ona iyilik ve ikramda bulunup yanınıza aldınız, ama o sizi öldürmeye kadirdir. Hatırlarsanız, elinize verdiği bir sopayla sizi hastalıktan kurtardı. Aynı şekilde elinize verdiği bir şeyle sizi öldürmeyeceğini nerden bilebilirsiniz?"

Bunun üzerine hükümdar Yunan şöyle demiş: "Doğru söyledin. Dediğin gibi de olabilir, ey benim öğüt veren vezirim. Belki de bu Bilge, beni öldürmek isteyen bir casustur. Beni, elime tutuşturduğu bir şeyle iyileştiren, koklattığı bir şeyle de öldürebilir." Ardından da vezirine: "Söyle bakalım vezirim, şimdi ben ne yapayım?" diye sormuş. Vezir: "Şimdi ona birisini gönderip buraya getirtin. Geldiği zaman da boynunu vurun. Böylece şerrinden emin olup rahat edersiniz. O size ihanet etmeden önce siz ona ihanet edin" demiş. Hükümdar: "Haklısın" deyip bilgeye bir adam göndermiş. Bilge, rahmanın kaderine ne yazdığını bilemediğinden sevinerek gelmiş hükümdarın yanına. Derler ya hani:

Ey kaderinden korkan
Her şey olacağına varır
Yazılmış olan geri kalmaz
Yazılmamış olan sana değmez

Bilge, şairin sözlerini muhatap alarak şunları söylemiş:

Bir gün dahi şükretmezsen yaptıklarına
Bana bu güzel dizeleri kime hazırladığımı sor
Ben istemeden ihsanda bulundun bana
Senin katından nimetler kesilmeden bana geldi
Niçin seni hakkıyla övmeyeyim ki?

Gizlide ve açıkta senin yüceliğini överim
Benim için neyi uygun gördünse şükürle karşılık vereceğim
Sırtıma ağır gelse bile dilime hafif gelecek

Bilge huzura vardığında hükümdar Yunan ona sormuş: "Seni niçin getirttiğimi biliyor musun?" Bilge: "Gaybı yalnız Allah bilir" diye cevap vermiş. Hükümdar: "Seni öldürtmek, canını almak için getirttim" deyince Bilge Ruyan bu sözlere çok şaşırmış ve "Ey hükümdar, beni niçin öldüreceksiniz? Ne günah işledim?" diye sormuş. Hükümdar: "Bana senin casus olduğun ve beni öldürmek için geldiğin söylendi. İşte şimdi sen beni öldürmeden önce ben seni öldürüyorum" demiş ve celladı çağırmış. Ona: "Bu hainin kellesini uçur! Şerrinden emin olalım" demiş. Bilge: "Beni yaşat, Allah da seni yaşatsın. Beni öldürürsen Allah da seni öldürsün" demiş. Tıpkı benim sana söylediğim ama senin bana karşılık vermeyip beni öldürmek istediğin gibi ey ifrit, Bilge de bu sözü tekrar etmiş. Ancak Hükümdar Yunan, Bilge Ruyan'a: "Ben sana güvenmiyorum. Elime tutuşturduğun bir şeyle beni iyileştirdin; ya koklattığın bir şeyle ya da farklı bir şekilde beni öldürmek istersen?" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine bilge: "Benim mükâfatım bu mu? İyiliğe kötülükle mi karşılık veriyorsunuz?" demiş. Hükümdar: "Senin hemen şimdi öldürülmen lazım" deyince bilge, hükümdarın kendisini oracıkta öldüreceğini anlamış. Hak etmeyene iyilik yaptığından dolayı bin pişman olup ağlamış.

Sonra cellat gelmiş. Bilgenin gözlerini bağlamış. Kılıcını çekip hükümdardan izin istemiş. Bilge ise o esnada ağlıyor ve "Beni sağ bırak ki Allah da seni bıraksın; beni öldürme ki Allah da seni öldürmesin" diyor şu dizeleri okuyormuş:

Nasihat ettim nasihatlerimin faydasını göremedim
Dürüst davranmayanlar kurtuldu
Nasihat etmem beni hüsrana uğrattı
Bir daha gelirsem hayata nasihat etmem kimseye
Ölecek olsam da etmem!
Ölümümden ibret alsın akıl sahipleri

Ardından Bilge, hükümdara: "Benim mükâfatım bu mu? Beni timsaha yaraşır bir şekilde mi cezalandırıyorsun?" deyince hükümdar, "Timsah mı? Timsahın hikâyesi nedir?" diye sormuş. Bilge: "Bu haldeyken onu size anlatmam mümkün değil. Allah için beni sağ bırakın ki Allah da sizi sağ bıraksın. Beni öldürmeyin ki Allah da sizi öldürmesin" demiş ve hüngür hüngür ağlamaya başlamış. Bunun üzerine orada bulunan hükümdarın bazı yakınları: "Hükümdarımız, onun canını bize bağışla. Vallahi biz onun yaptıklarında, doktorların bile aciz kaldığı hastalığınızı iyileştirmesinden başka bir kemlik göremedik" demişler.

Hükümdar onlara şöyle demiş: "Bilgeyi niye öldürmek istediğimi bilmiyorsunuz. Çünkü ben onu sağ bırakırsam o beni öldürür. Elime verdiği bir sopayla beni iyi eden koklattığı bir şeyle de çok kolay öldürür. Onun beni öldürerek canım karşılığı mükâfat alacağından korkarım. Kim bilir belki de o bir casustur; beni öldürmek için gelmiştir. Onu öldürmedikçe kendimi güvende hissedemem." Bilge yine: "Beni sağ bırak ki Allah da seni sağ bıraksın. Beni öldürme ki Allah da seni öldürmesin" demiş.

İşte böylece ey ifrit, hükümdarın kendisini öldüreceğini ve bundan kaçışı olmadığını anlayan bilge: "İlla ki benim öldürülmem gerekiyorsa bari bana mühlet verin de evime gidip kendimi hazırlayayım. Aileme, komşularıma beni defnetmelerini vasiyet edeyim. Tıp kitaplarımı ve çok özel bir kitabımı getirip size hediye edeyim de hazinelerinize katın" demiş. Bunu duyan

hükümdar: "O kitap ne kitabı ki?" diye sorunca bilge: "Onda sayılamayacak kadar çok şey ve bazı sırlar var; mesela başımı kesip ardından da o kitabın üç yaprağını çevirip sol tarafın üçüncü satırını okursanız kesik başım sizinle konuşur ve sorularınıza cevap verir" diye cevap vermiş.

Bu sözler hükümdarı pek etkilemiş ve bilgeye: "Yani başını keseceğim ve sen yine konuşacaksın öyle mi?" diye sormuş şaşkınlıkla. Bilge: "Evet hükümdarım, öyle. Şaşılacak bir şey, değil mi?" demiş. Hükümdar, yanına muhafızlarını da katıp göndermiş bilgeyi evine. Bilge, evine gidince o günü işlerini yoluna koymakla geçirmiş. Ertesi gün hükümdar divana çıkmış. Vezirleri, komutanları, vekilleri, muhafızları ve diğer bütün devlet erkânı da toplanmış. Divan, gülistana dönmüş. O esnada Bilge de elinde eski bir kitap ve içinde bir çeşit toz bulunan bir sürmedanla gelip huzura çıkmış. Oturup: "Bana bir tabak getirin" demiş. Tabağı getirmişler. Bilge tabağa tozla bir şeyler yazıp sonra da tozları tabağın dibine yaymış. Ardından hükümdara dönüp: "Şimdi bu kitabı alın ama bir şey yapmayın. Başımı kestikten sonra onu bu tabağa koyup iyice bastırın ki kanı kesilsin" demiş ve eklemiş: "Şimdi kitabı açabilirsiniz." Hükümdar kita-

bı açmak istemiş, ama sayfanın yapıştığını görmüş. Parmağını yalayıp sayfayı yavaşça kaldırmış. Ardında ikinci ve üçüncü sayfayı da bu şekilde açmış. Çünkü bütün sayfalar yapışmış olduğundan ancak parmağını ıslatarak açabiliyormuş. Hükümdar altı yaprak çevirdiği halde kitapta yazılı tek satır bulamamış: "Ey bilge, burada bir şey yazılmamış" demiş. Bilge: "Birkaç yaprak daha çevirin" demiş. Hükümdar denileni yapmış; ancak kitaba zehir sürülmüş olduğundan, zehir bütün bedenine yayılan hükümdar çok geçmeden yere yığılmış. Yerinden hafifçe doğrulup: "Beni zehirledi!" diye bağırmış. Bunun üzerine Bilge Ruyan şu dizeleri okumuş:

Hükümler verir, hükümlerinde haddi aşarlar
Az sonra hiç hüküm vermemiş gibi verdikleri hükmü yok sayarlar
Hakkı gözetselerdi hakları gözetilirdi ama azgınlık yaptı azgınlık buldular
Kader sıkıntı ve kederlerini yayar üzerlerine
Hal dilleriyle şöyle diyerek sabahlarlar
Kendin ettin kendin buldun kaderin suçu ne

Bilge Ruyan sözlerini tamamlar tamamlamaz hükümdar düşüp ölmüş. Ey ifrit, eğer Hükümdar Yunan Bilge Ruyan'ı sağ bıraksaydı Allah da onu sağ bırakırdı. Ancak o inat etti ve bilgeyi öldürmek istedi. Allah da onu öldürdü. Şimdi sen de şayet beni öldürmemeyi kabul etseydin Allah da seni öldürtmezdi."

Şehrazat sözün burasında sabah olduğunu fark etti ve sustu. Kardeşi Dünyazat "Ne güzel bir hikâyeydi" deyince Şehrazat "Şayet hükümdarımız beni sağ bırakırsa yarın anlatacağım hikâyenin yanında bu ne ki" dedi. Geceyi mutlu mesut bir şekilde geçirdiler. Hükümdar ertesi gün divana çıktı. İşini bitirince divandan ayrılıp saraya, ailesinin yanına döndü.

6. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Ey saadetli hükümdarım, balıkçı, ifrite demiş ki: "Sen beni sağ bırakmayı kabul etseydin ben de seni sağ bırakırdım. Ama sen beni öldürmek istedin. Şimdi de ben seni bu testinin içine hapsedip denize atarak öldüreceğim." İfrit bunları duyunca feryat figan etmiş: "Aman balıkçı, ben ettim sen etme. Ben kötülük ettim, sen iyi kal. Ne demiş eskiler 'Ey kötülük yapana iyilik eden, kötüye kendi kötülüğü yeter'. Ümame'nin Atike'ye yaptığını yapma bana" demiş.

Balıkçı "O ikisini arasında ne geçmiş ki?" diye sorunca ifrit, "Buraya hapsolmuşken anlatamam sana. Beni buradan çıkar, anlatayım" demiş. Balıkçı "Hayır, seni denize atacağım. O bulunduğun yerden çıkmanın yolu yok. Ben sana yalvarıp yakardım; ama sen, hiçbir kabahatim olmadığı, sana iyilikten başka bir şeyim dokunmadığı ve seni hapsolduğun yerden kurtardığım halde illa da öldüreceğim diye tutturdun. Sen bana bunları yapınca anladım ki senin özün kötü. İyi bil ki şimdi ben seni buraya atıp seni oradan çıkarmak isteyen herkese de yaptıklarını söyleyeceğim. Onları sana karşı uyaracağım ki seni tekrar atsınlar çıkardıkları yere. Seni, azabın her türlüsünü tadasın diye sonsuza kadar orada bırakacağız" diye cevap vermiş.

İfrit: "Hadi çıkar beni buradan, vakit yiğitlik vaktidir. Söz veriyorum, eğer çıkarsam benden sana bir kötülük dokunmayacak; hatta aksine seni zengin yapacağım" demiş. Balıkçı, onu oradan çıkarırsa kendisine bir kötülük yapmayacağı ve kendisiyle iyi geçineceği üzerine söz almış ifritten. İsmi azam adına yemin ettirip söz üstüne söz aldıktan sonra testinin ağzını açmış. Testiden bir duman yükselmiş. Sonra bir araya

toplanıp korkunç bir cin olmuş ve hiç durmadan testiyi tekmeleyip denize atmış.

Balıkçı, ifritin testiyi denize fırlattığını görünce ölümünün yaklaştığını anlayıp korkudan altına kaçırmış. "Bu hiç hayra alamet değil" demiş, sonra da kendini toplayıp: "Ey ifrit, Allah Teâlâ 'Ahitlerinize sadık kalın. Şüphesiz ki ahit bir sorumluluktur' buyurmuş. Sen de bana söz verdin. Bana ihanet etmeyeceğine yemin ettin. Şayet ihanet edersen Allah seni kendi ihanetinin içine çeker. O izzeti nefis sahibidir; mühlet verir ama asla ihmal etmez. Ben sana Bilge Ruyan'ın Hükümdar Yunan'a söylediklerini söyledim; beni sağ bırak ki Allah da seni sağ bıraksın" demiş.

İfrit gülmüş ve balıkçının karşısına geçip: "Ey balıkçı düş bakalım peşime" demiş. Balıkçı kurtulduğuna bir türlü inanamayarak düşmüş ifritin peşine. Şehirden çıkmışlar. Bir dağı aşıp geniş bir ovaya varmışlar. Vadinin ortasında bir göl varmış. İfrit, gölün başında durmuş ve balıkçıya avını suya atıp avlanmasını emretmiş. Balıkçı göle bakmış, içinde beyazı, kırmızısı, mavisi ve sarısıyla renk renk balıklar varmış. Çok şaşırmış ve ağını atmış. Çekince içinde birbirinden farklı renklerde dört balık olduğunu görmüş ve çok sevinmiş.

İfrit: "Onları alıp sultana götür. Karşılığında sana, seni zengin edecek şeyler verir. Benim özrümü de kabul et; bin sekiz yüz senedir denizin dibindeydim, şu saate kadar dünyada neler olup bittiğinden habersizdim, onun için şimdi sizin bu zamanınıza uyacak başka bir yol bilmiyorum. Bu gölden günde sadece bir kez avlan. Hadi Allah'a emanet ol" demiş, ayağıyla yere vurmuş, yer yarılmış, içine girmiş.

Balıkçı, ifritle yaşadıklarından dolayı mutlu mesut dönmüş şehre. Balıklarıyla beraber eve gidip toprak bir testi almış. Suyla doldurup balıkları içine atmış. Balıklar testinin içindeki suda hoplayıp zıplamaya başlamışlar. Daha sonra balıkçı, testiyi başının üzeri-

ne koyup ifritin dediklerini yapmak üzere saraya doğru yola koyulmuş.

Balıkçı, sultanın huzuruna çıkıp da balıklarını takdim edince sultan, ömrü boyunca o renkte ve şekilde hiç balık görmemiş olduğundan pek hoşlanmış balıklardan. "Bu balıkları aşçı kadına verin, pişirsin" diye emir vermiş. Bu aşçı kadın, Rum hükümdarının sultana üç gün önce hediye ettiği bir cariyeymiş. Sultan ilk defa onu deneyecekmiş. Vezir, cariyeye balıkları pişirmesini emredip ardından da: "Sultan 'Gözyaşlarımı acımın arttığı zamana sakladım' diyor; yani bugün senin aşçılığının sınanma günü. Sultana hediye gelen balıkları pişireceksin" deyip dönmüş. Kadına söyleyeceklerini söyledikten sonra hükümdar, balıkçıya dört yüz dinar verilmesini emretmiş. Vezir denileni yapıp balıkçıya dört yüz dinar vermiş. Dinarları alıp cebine atan balıkçı, ailesinin ihtiyacı olan şeyleri satın alıp sevinçle evine, eşinin yanına gitmiş.

Balıkçı bunları yaparken cariye balıkları almış, bir güzel ayıklayıp tavaya dizmiş. Balıkların bir yüzünü kızartıp sonra öteki yüzlerini çevirmiş. O esnada mutfağın duvarı yarılmış ve içinden endamı hoş, yanakları pürüzsüz, yüzü güzel; başında mavi ipekli örtüsü, kulaklarında küpeleri, kollarında bilezikleri ve parmaklarında kıymetli taşları olan yüzükleriyle bir kız çıkmış. Elinde kamıştan yapılmış bir değnek tutuyormuş.

Değneğini tavaya uzatıp: "Ey balık! Ey balık! Eskiden verilmiş değerli sözün üzere misin?" demiş. Cariye bu olanları görünce düşüp bayılmış. Kız sözlerini ikinci ve üçüncü kere tekrar edince balıklar tavada başlarını kaldırmış ve: "Evet, evet" demişler ve hep birlikte şu tekerlemeyi söylemişler:

Sen sözünde durursan biz de dururuz
Sen vefalı olursan biz de oluruz
Sen kaçarsan biz ne yapacağımızı biliriz

Balıkların bu sözlerinden sonra kız tavayı tersyüz edip duvardan, geldiği yerden çıkıp gitmiş. Duvar eski halini almış. Cariye ayıldığı zaman balıkların kömür gibi yanmış olduğunu görmüş. Kadıncağız kendi kendine hayıflanarak daha ilk belada darmadağınık olduğunu söylüyormuş ki, vezir tepesine dikilip: "Sultanın balıklarını ver" demiş. Kadıncağız ağlamaya başlamış ve olanları vezire anlatmış. Vezir, balıkçıya adamlarını göndertip saraya getirtmiş ve "Ey balıkçı, daha önce getirdiğin balıkların aynısından dört balığa ihtiyacımız var" demiş.

Balıkçı göle gidip ağını atmış. Çıkardığında ağda dört balık olduğunu görmüş. Onları alıp vezire getirmiş. Vezir, cariyenin yanına giderek: "Kalk, bunları benim gözümün önünde pişir, ben de göreyim bakayım neler olacak" demiş. Kadın kalkmış, balıkları temizlemiş ve ocağın üstündeki tavaya yerleştirmiş. Çok az bir zaman geçmiş geçmemiş duvar yarılmış ve elbisesini giyinmiş olan kız elindeki değneğiyle çıkıvermiş duvardan. Yine değneğini tavaya uzatıp: "Ey balık, eskiden verilmiş kıymetli sözün üzere misin?" demiş. Balıklar başlarını kaldırıp şunları söylemişler:

Sen sözünde durursan biz de dururuz
Sen vefalı olursan biz de oluruz
Sen kaçarsan biz ne yapacağımızı biliriz

7. GECE

Şehrazat hikâyesine kaldığı yerden devam etti:

Kıymetli hükümdarım, balıklar bunları söyleyince kız tavayı değneğiyle çevirip geldiği yerden kaybolmuş, duvar eski halini almış. Bütün bunları gören vezir: "Bunu sultandan saklamamalıyız" demiş ve huzura çıkıp bizzat tanık olduğu olayı bir bir anlatmış. Bunları duyan sultan: "Bu anlattıklarını kendi gözlerimle görmem lazım" demiş. Vezir, yine adamlarını göndermiş balıkçıya; önceden getirdiği balıklardan dört tane daha istediklerini ve kendisine üç gün mühlet verdiklerini söyletmiş. Balıkçı kalkıp göle gitmiş, balıkları tutup hemen saraya götürmüş. Sultan vezi-

rine: "Balıkları sen burada, gözümün önünde pişir" demiş. Vezir: "Başüstüne" demiş. Sonra tavayı getirip temizlediği balıkları içine atmış. Tavanın içindeki balıkları tersyüz ediyormuş ki duvar yarılmış ve içinden, ben diyeyim öküze, siz deyin Ad kavmine mensup birine benzeyen siyahi bir köle çıkmış; elinde taze bir ağaç dalı tutuyormuş. Son derece açık ama ürkütücü bir sesle: "Ey balık! Ey balık! Eskiden verilmiş kıymetli sözün üzere misin?" demiş. Balık tavanın içinden başını kaldırmış ve şunları söylemiş:

Sen sözünde durursan biz de dururuz
Sen vefalı olursan biz de oluruz
Sen kaçarsan biz ne yapacağımızı biliriz

Bunun üzerine köle elindeki sopayla tavayı çevirmiş, balıklar yanıp kömür gibi kararmışlar. Ardından köle geldiği yerden çıkıp gitmiş. Olanları gören sultan: "Bu olanlardan sonra susup oturamayız. Bu balıklarda bir iş var ama ne?" demiş ve balıkçıyı kendisine getirmelerini emretmiş. Balıkçı geldiği zaman ona: "Bu balıkları nereden getiriyorsun?" diye sormuş. Balıkçı onları, şehirden gözüken dağın ardındaki dört dağ arasında yer alan bir gölden tuttuğunu söylemiş. Bunun üzerine sultan, balıkçıya: "Oraya kaç günde gidiyorsun?" diye sormuş. Balıkçı: "Efendimiz, göl sadece yarım saatlik bir uzaklıkta" diye cevap vermiş.

Bunu duyan sultan çok şaşırmış ve askerlerine hemen o dakika hazırlanmalarını emretmiş. Hazırlıklar bitince balıkçıyla birlikte yola koyulmuşlar. Zavallı balıkçı, bu başına gelenlerden dolayı, ifrite lanet okuyup duruyormuş. Dağı aşmışlar ve dağlarla çevrili göle ulaşmışlar. Sultan da, askerleri de ömürleri boyunca bu, içinde beyaz, kırmızı, sarı ve mavi renklerde balıkların bulunduğu gölü nasıl görmemiş olduklarına şaşırıp kalmışlar.

Gördükleri karşısında şaşırıp kalan sultan yanındakilere dönüp: "İçinizden bu gölü daha önce göreniniz var mı?" diye sormuş. Hepsi de: "Hayır!" demişler. Bunun üzerine sultan: "Vallahi bu gölün ve içindeki balıkların sırrını öğreninceye kadar ne şehrime dönerim ne de tahtıma otururum" demiş.

Sonra adamlarına, gölü çevrelemiş olan dağlarda konaklamalarını emretmiş. Ardından da vezirini çağırtmış. Vezir akıllı ve bilge birisiymiş. Vezir gelince ona: "Benim aklıma bir fikir geldi, onu uygulamak istiyorum. Sana da haber vermek istedim. Gece olunca tek başıma çıkıp bu göl ve içindeki balıkların hikâyesini öğrenmeye gideceğim. Sen benim otağımın önünde dur ve askerlerime, komutanlarıma, muhafızlarıma biraz rahatsız olduğumu onun için rahatsız edilmememi emrettiğimi söyle. Kimse ne yaptığımı bilmesin" demiş. Vezir sultana karşı çıkamamış.

Sonra sultan tebdili kıyafet edip kılıcını kuşanmış ve adamlarının arasından gizlice geçip gitmiş. Sabaha kadar dolaşıp durmuş. Sıcaklık iyice bastırınca biraz dinlenip tekrar yola koyulmuş. Böyle iki gün iki gece yol almış. İkinci gecenin sabahı, uzaktan bir karartı görmüş. Sevinçle: "Belki bana göl ve balıklar hakkında bir şeyler söyleyebilecek birilerini bulabilirim" diyerek oraya doğru gitmiş. Karartıya iyice yaklaşınca, onun, duvarları siyah taşlarla örülmüş ve etrafı demirlerle çevrilmiş bir köşk olduğunu görmüş. Köşkün biri açık, diğeri kapalı iki kapısı varmış.

Sultan sevinerek hemen kapıya gitmiş ve hafifçe tıklatmış. Ancak içeriden cevap veren olmamış. İkinci, üçüncü kez çalmış kapıyı, ama cevap veren olmamış. Dördüncü kez daha şiddetle çalmış, yine yanıt yokmuş. Kendi kendine: "Kimse yok herhalde" demiş ve cesaretini toplayıp köşkün kapısından girmiş. Karşısına bir koridor çıkmış. "Ev sahipleri! Ben garip bir yolcuyum! Bana verecek bir şeyiniz yok mu acaba?" diye seslen-

miş. Sözlerini iki kez, üç kez tekrar etmiş ama cevap veren olmamış. Bunun üzerine kalp atışları normalleşmiş, kendini toplamış ve koridorda yürüyüp köşkün içine doğru gitmiş. Köşk dayalı döşeli olduğu halde içinde hiç kimse yokmuş. Tam orta yerde bir havuz, havuzun içinde de altından yapılmış, ağızlarından inci mercan misali sular akan dört aslan varmış. Havuzun üzerinde, köşkün ortasında oraya buraya uçuşan kuşlar varmış. Köşkün üzerineyse bir ağ atılmış ki kuşlar dışarı çıkamasın. Sultan hem çok şaşırmış gördükleri karşısında, hem de kendisine göl, balıklar ve bu köşk hakkında bilgi verebilecek birilerini bulamadığı için çok üzülmüş. Öylece kapıların ortasına düşünceli düşünceli otururken, yanık bir ciğerden kopan bir iniltiyle birlikte şu şiirin terennüm edildiğini duymuş:

Üzüntün dinmedi, acım arttıkça arttı
Gözümdeki uyku, uykusuzlukla yer değiştirdi
Acıyla haykırdım durdum, düşünce denizinde boğuldum
Ey acılar! Gidin benden, bırakın yakamı
İşte canım sıkıştı kaldı sıkıntı ve meşakkatler arasına

Sultan bu iniltiyi duyunca hemen yerinden fırlamış ve o yöne doğru seğirtmiş. Sesin geldiği yöne gidince, üzerine örtü çekilmiş bir kapı bulmuş. Perdeyi kaldırınca, içeride, yerden bir arşın boyu yükseklikte bir sedirin üzerinde oturan bir genç görmüş. Genç, endamı hoş, dili fasih, alnı çiçek gibi, al yanaklarının kokusu misk-ü amber gibi olan yakışıklı bir gençmiş. Şairin dediği gibi

Saçlarından ve alnından saçılan ışıkla
İnsanlar karanlıklarda yollarını bulup yürürler
Gözlerin ondan daha güzelini göremez
Gördüğü bütün o şeyler arasında
Kara gözlerin altında, al yanağın üstündeki
Zarif bir ben gibidir sanki

Sultan, üzerinde altın işlemeli ipekten bir kaftan olan bu genci görünce pek sevinmiş ve hemen yanına gidip selam vermiş. Ancak genç üzgün görünüyormuş. Sultanın selamını almış ve "Ayağa kalkmadığım için kusuruma bakmayın efendim" demiş. Sultan: "Ey delikanlı, söyle bana o gölün, içindeki renkli balıkları ve bu köşkün sırrı nedir? Hem sen neden burada tek başınasın? Ne oldu da ağlıyorsun?" diye sormuş, genç bu sözleri duyunca gözyaşları yanaklarından dökülmeye başlamış ve hüngür hüngür ağlamış. Sultan şaşkınlıkla: "Ne oldu delikanlı? Neden ağlıyorsun?" diye sormuş. Genç: "Bu halime ağlamayayım da ne yapayım" demiş ve eteğini kaldırmış; meğerse gencin alt tarafı taş, üst tarafı insanmış.

Sihirli Şehrin Hikâyesi

Genç şöyle demiş: "Sultanım, bu oldukça garip bir hikâyedir; öyle ki iğnelerle, bakışların ulaştığı ufuklara yazılsaydı, görenlere ibret olurdu. Efendim, benim ba-

bam bu şehrin hükümdarıydı. Adı Mahmut'tu. Bu dört dağın sahibiydi. Burada tam altmış yıl hükümranlık yaptı, sonra vefat etti. Yerine ben geçtim. O sırada amcamın kızıyla evlendim. Amcamın kızı beni çok seviyordu; öyle ki yanından biraz ayrılacak olsam yemeden içmeden kesiliyordu. Aradan beş yıl geçti. Bir gün karım, aşçıya akşam için yemek hazırlamasını emredip hamama gitti. Ben de saraya girip şu an oturduğum bu yere uzandım ve iki cariyeden yüzümü yelpazelemelerini istedim. Biri başucumda, diğeri ayakucumdaydı. Eşim yanımda olmadığı için içim rahat değildi, bir türlü uyku tutmamıştı. Gözlerimi kapatmıştım ama uyumuyordum.

O esnada baş ucumda duran cariye, ayak ucumda durana şöyle dedi: "Ey Mesude, efendimiz ne bahtsız bir delikanlı. Öyle hafif meşrep bir kadınla beraber olması ne büyük bir talihsizlik." Bunun üzerine öteki cariye de: "Allah zina eden kadınlara lanet etsin. Öyle her gece başkasının yatağında geceleyen kadın, efendimiz gibi ahlaklı birine yaraşmaz" dedi.

Sonra baş ucumda duran cariye: "Efendimiz hiçbir şey sormadığına göre hanımının bu hallerine göz yu-

muyor demek ki" dedi. Bunun üzerine ayakucumda duran: "Vay başına! Sen efendimizin haberi var mı sanıyorsun? Kadın onun izniyle mi hareket ediyor sanıyorsun? Her gece, efendimizin uyumadan önce içtiği içkisine uyku iksiri katıyor. Efendimiz uyuduğu vakit ne olup bittiğini, kadının nereye gidip ne işler çevirdiğini nereden bilsin. Kadın, iksir efendimizde etki ettiği zaman giyinip kuşanıp çıkıyor, tâ sabaha kadar da dönmüyor. Sabah gelince burnuna bir şey koklatıp onu uyandırıyor" dedi.

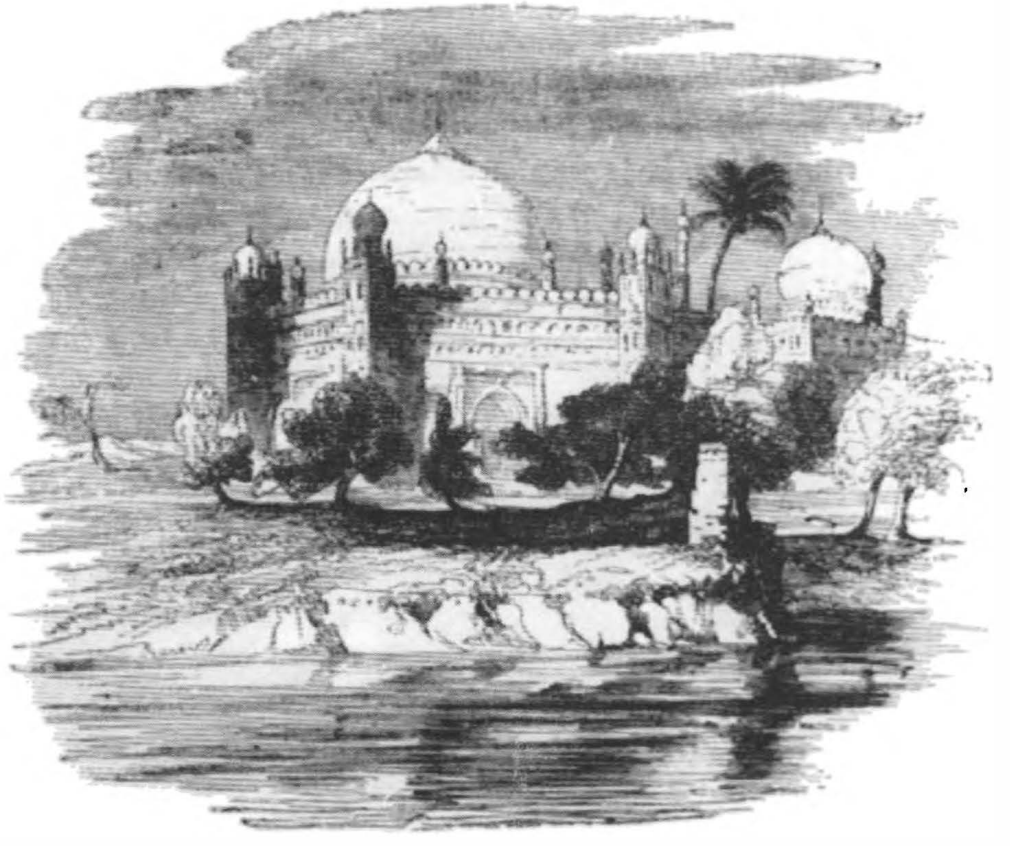

Cariyelerin bu konuşmalarını duyunca dünyam başıma yıkıldı, gözlerim karardı. Gece olup da gözlerimle görünceye kadar duyduklarıma inanamadım. Akşam, amcamın kızı hamamdan döndü. Sofrayı kurdular, yemeğimizi yedik. Yemekten sonra, âdetimiz olduğu üzere az bir vakit oturduk. Sonra her zamanki gibi uyumadan önce beni içki içmeye davet etti. İçkimi hazırlayıp verince her zamanki gibi aldım ve içiyormuş gibi yaparak yakamdan içeri akıttım. Sonra da yattım.

Bir saat kadar sonra amcamın kızı: "Keşke uyusan da hiç kalkmasan. Vallahi senden de görüntünden de nefret ediyorum. Seninle yaşamaktan dolayı canımdan usandım" dedi, sonra da kalkıp en güzel elbiselerini giyindi, kokular süründü, kılıcını da kuşanıp saraydan çıktı gitti.

Ben de kalkıp peşine düştüm. Şehrin çarşılarını geçtik, kapılarına vardık. Anlamadığım bir şeyler söyledi, kilitler kırılıp kapılar açıldı. O önde, ben arkada şehirden çıktık. Beni fark etmemişti. Sonunda tepeler arasında, çamurdan kubbesi ve bir kapısı olan bir kaleye vardık. Amcamın kızı içeri girdi. Ben de kalenin tepesine tırmanıp içeriyi görebileceğim bir yerden gözetlemeye başladım. Amcamın kızı, biri çukur, öteki de çukura kapatılmış kapak gibi olan ve çakıl taşlarından kumları yalamış gibi duran dudaklara sahip siyah bir zencinin yanına girdi. Köle, bir parça ot yığınının üzerinde hasta bir vaziyette uzanmış yatıyordu. Amcamın kızı kölenin önünde eğilip yerleri öptü.

Köle başını kaldırıp: "Yazıklar olsun, bu saate kadar neredeydin? Daha demin zenciler sevgilileriyle birlikte buradaydılar. Yiyip içip keyif yaptılar. Ama sen olmadığın için benim canım istemedi" dedi. Bunun üzerine amcamın kızı: "Ey efendim, ey benim sevgilim biliyorsun ki, her ne kadar yüzüne bakmaktan nefret etsem, sohbetinden tiksinsem de amcamın oğluyla evliyim. İnan bilsem ki sana bir zarar gelmeyecek, bu şehri baykuşların ve kargaların di-

yarı olan bir harabeye çevirir, taşlarını Kafdağı'na fırlatırım" dedi.

Köle: "Yalan söylüyorsun fahişe! Yemin ediyorum, zencilerin yiğitliğinin hakkı için diyorum, sözümden dönersem zenciler yiğitlikte beyazları geçemesin ki, bugünden itibaren bir daha bu saate kadar gecikirsen sana arkadaşlık etmeyeceğim, tenim tenine değmeyecek. Sırf şehvetini tatmin etmek için yanımdan ayrılıyorsun seni kokuşmuş beyaz!" dedi.

Genç hükümdar anlatmayı sürdürmüş: Anlattıklarını işitip bir de üstüne her şeyi gözlerimle görünce dünyam karardı, canım çekildi. Amcamın kızı kölenin önünde kâh ağlayıp sızlıyor kâh işve yapıyor, "Sevgilim, gönlümün meyvesi, senden başka kimsem kalmadı benim. Sen de beni kovarsan vay benim başıma, aman sevgilim, gözümün nuru" diyordu. Bir süre böyle ağlayıp yalvardı. Sonunda köle razı olunca sevinçle kalktı, elbiselerini çıkardı ve "Ey benim efendim, cariyene yedirecek bir şeylerin var mı?" dedi. Köle: "Şu kapağın altında pişmiş kemik var onu ye. Şu çukurda da boza var onu da iç" dedi.

Amcamın kızı kalktı, yedi, içti ve kölenin yanına, otların üzerine uzandı. Üstündekileri çıkarıp onunla birlikte eski püskü örtülerin altına girdi. Ben amcamın kızının bu yaptıklarını görünce hemen oracıkta ikisini de öldürmek istedim. İlk olarak köleyi boynundan vurdum. O vuruşla öldü sandım."

Sözün burasında Şehrazat sabah olduğunu gördü ve sustu. Ertesi gün hükümdar divana çıktı, heyeti topladı ve akşama kadar bu işlerle meşgul oldu. Akşam olunca saraya döndü. Dünyazat kardeşine: "Hadi bize hikâyenin devamını anlat" dedi. Şehrazat: "Seve seve" diye yanıtladı.

8. GECE

Şehrazat kaldığı yerden anlatmaya başladı:

Hükümdarım, kendisine sihir yapılmış genç hükümdar hikâyesini anlatmaya devam etmiş: "Kölenin boynunu vurunca sadece derisini ve etini kesmişim; ama öyle bir hırladı ki öldürdüm sandım. Amcamın kızı hâlâ uyuyordu. Ben oradan ayrıldıktan sonra uyanmış olsa gerek ki kılıcını alıp, peşimden şehre geldi. Sonra da saraya girip benim yatağıma yattı ve sabaha kadar uyudu. Ertesi gün uyandığımda amcamın kızını, saçını kesmiş ve matem elbiselerine bürünmüş bir halde gördüm. Bana: 'Ey amcaoğlum, beni kınama. Annemin öldüğü, babamın şehit düştüğü, kardeşlerimin ise birinin akrep sokmasıyla diğerinin de göçük altında kalarak öldüğü haberi ulaştı. Yas tutmak benim hakkım' dedi. Onun bu sözlerini duyunca sesimi çıkarmadım: 'Ne istersen yap, ben sana karışmıyorum' dedim. Amcamın kızı tam bir sene bu şekilde yas tuttu, ağlayıp sızladı. O bir senenin sonunda bana: 'Sarayın içinde kendime kubbe şeklinde bir türbe yaptırmak ve orada hüzünlerimle baş başa kalmak istiyorum; adını da hüzün evi koyacağım' dedi.

Ona ne isterse yapabileceğini söyledim. Dediği gibi ortasında türbe gibi bir kubbesi olan hüzün evini inşa ettirdi. Sonra köleyi getirtip buraya indirdi. Köle iyice zayıf düşmüştü, amcamın kızına hiçbir faydası dokunmuyordu; sadece içiyordu. Onu yaraladığım günden beri konuşamıyordu, bir ölüye dönmüştü; vadesi dolmadığı için hayattaydı hâlâ. Amcamın kızı, sabah akşam sürekli onun yanına gidiyor, ağlayıp sızlıyordu. Onunla ilgileniyor, et suyu ve içkiyle besliyordu. Bu hal, böyle gece gündüz iki sene devam etti. İkinci

senede bir gün aklıma esti, yanına girdim. Beni fark etmemişti. Ağlayıp sızlıyor, yüzünü gözünü yerlere sürerek şunları söylüyordu:

Siz gittikten sonra varlığım yok oldu
Gönlüm sizden başkasını sevemez oldu
Alın bedenimi, nereye isterseniz atın
Nereye isterseniz oraya gömün
Kabrimin başında ismimi anarsanız yanıtsız kalmazsınız
Seslendiğiniz vakit sesinize yanıt kemiklerimin iniltisini duyarsınız

O şiirini tamamlayınca kılıcımı çekip, 'Senin bu sözün, iyiliğe karşı nankörlük eden ve dostluğu koruyamayan hainlerin sözüdür' dedim ve onu öldürmek istedim. Ancak ben daha elimi havaya kaldırmışken, köleyi yaralayanın ben olduğumu anladı ve ayağa kalkıp anlamadığım dilde bir şeyler söyledi sonra da: 'Allah sihrimi yerine getirsin, bedeninin yarısı insanken diğer yarısı taş kesilsin!' dedi. O an, işte gördüğün bu hale dönüştüm. Ne oturabiliyorum, ne kalkabiliyorum; ne ölüyüm ne de diri.

Ben sihirle bu hale dönüşünce, çarşısı, pazarıyla bütün şehre de sihir yaptı. Bizim şehrimiz, Müslümanlar, Hıristiyanlar, Yahudiler ve Mecusilerden oluşan dört sınıf insandan oluşuyordu. Onların hepsini de balığa dönüştürdü. Beyaz olanlar Müslümanlar, kırmızı olanlar Mecusiler, mavi olanlar Hıristiyanlar, sarı olanlar ise Yahudilerdir. Adaları da dağa dönüştürüp gölün etrafını çevreletti.

Her gün, bana işkence yapmaya; deri bir kırbaçla vücuduma, kan akıtıncaya kadar yüz kırbaç vurmaya, sonra da insan olan üst tarafıma kıldan elbise giydirmeye başladı." Sözün burasında genç, ağlamaya ve şu şiiri okumaya başladı:

Verdiğin hükme sabrederek ey her şeyi olduran
Sabrederim buna da eğer razıysan
Daraldım başıma gelen bu esaretten
Vesilem kıl razı olunmuş nebinin âlini

Sultan, gence: "Aman delikanlı, kederime keder kattın" demiş ve "Nerede şimdi bu kadın?" diye sormuş. Delikanlı: "Kölenin yattığı türbede. Her gün bir kez, sabah erkenden geliyor. Geldiğinde de benim yanıma gelip elbiselerimi çıkarıyor ve bedenimi kırbaçlıyor. Ağlayıp feryat figan ediyorum, ama yerimden kımıldayamıyorum ki kendimi savunayım. Beni böyle kırbaçladıktan sonra da kölenin yanına gidip onu içki ve et suyuyla besliyor" demiş. Sultan bunları duyunca: "Delikanlı, sana öyle bir iyilik yapacağım ki sonradan gelen tarihçiler onu yazacaklar" demiş ve gencin yanına oturup gece oluncaya kadar onunla muhabbet etmiş. Hükümdar gece olunca da gün ağarıncaya kadar sabretmiş. Gün ağarınca kaftanını soyunup kılıcını kuşanmış ve kölenin yattığı yere çıkmış. Her

taraf mumlarla kandillerle donatılmış, buhur ve tütsüler yakılmış imiş. Sultan, köleye yanaşıp vurup öldürmüş. Sonrada sırtlanıp sarayın içindeki bir kuyuya atmış. Ardından da geri dönüp kölenin kıyafetlerini giymiş ve kınından çektiği kılıcını da yanına koyarak kölenin yerine yatmış. Bir saat sonra sihirbaz kadın gelmiş. Girer girmez amcasının oğlunun elbiselerini soyup kamçılamaya başlamış. Amcasının oğlu: "Ah! Yeter vurma! Acı bana!" diye feryat ettikçe: "Sen bana merhamet ettin mi? Sevgilimi bana bıraktın mı?" diyormuş. Bu şekilde kırbaçlama işini bitirdikten sonra kıldan yapılma elbiseyi giydirip kölenin yanına gitmek üzere onun yanından ayrılmış. Elinde içki kadehi ve et suyu tasıyla kölenin yanına, türbeye girmiş. "Efendim, bir kelimecik söyleyin bana, konuşun benimle" diyerek ağlayıp ah vah etmeye başlamış ve şu dizeleri okumuş:

Daha ne zamana kadar bu kaçış, bu cefa
Yetti artık bu karasevda
Daha ne zamana kadar kaçacaksın benden
Maksadın kıskandırmaktıysa beni, aldın işte intikamını

Sonra da yine ağlamaya ve "Efendim ne olur bir kelimecik olsun konuşun benimle" demiş. Bunun üzerine kölenin yerinde yatan hükümdar sesini kısıp dilini bükerek, zenci aksanını taklit ederek: "Ah! La havle ve la kuvvete illa billah" demiş. Bunu duyan kadın sevinçten bir çığlık atmış, düşüp bayılmış. Ayıldığı zaman: "Efendim iyidir inşallah" demiş. Sultan sesini iyice kısıp: "Fahişe! Sen seninle konuşmamı hak etmiyorsun" demiş, kadın "Neden? Ne oldu?" diye sorunca: "Gün boyunca kocana işkence ediyorsun, öyle bağırıyor ki burada sabahtan akşama kadar uyku girmiyor gözüme. Sana öyle bir yalvarıp yakarıyor ki sesi beni tedirgin ediyor. Sen öyle yapmasaydın belki de ben

iyileşirdim. Onun için sana cevap vermedim şimdiye kadar" diye cevap vermiş. Bunun üzerine kadın: "O zaman istersen eğer onu iyileştirebilirim" demiş. Sultan: "İyileştir ki biz de rahat edelim" diye yanıtlamış. Kadın "Başüstüne" demiş.

Kadın türbeden çıkıp saraya, genç hükümdarın yanına gitmiş. Elinde su dolu bir tas varmış. Tasın içine bir şeyler okumuş. Su fokurdamaya başlayınca alıp gencin üzerine serpmiş ve "Okuduklarımın hakkı için bu halinden çık, eski haline dön!' demiş. O böyle der demez genç silkelenip doğrulmuş ve sevinçle: "Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed onun elçisidir!" demiş. Kadın: "Şimdi çıkıp git buradan, bir daha da geri dönme yoksa öldürürüm seni" diye bağırmış ona.

Genç hükümdar oradan ayrılınca kadın türbeye geri dönüp: "Efendim, şimdi oradan çıkın da sizi görebileyim" demiş. Sultan yine sesini kısıp: "Ona yaptığın şey ile beni korkudan kurtardın, ama asıl rahatsız eden şeyden kurtaramadın" demiş. Kadın: "Ey benim sevgilim, seni asıl korkutan nedir?" diye sorunca: "Bu şehre ve dört adaya da sihir yapmadın mı? İşte gece yarısı olunca o sihir yaptığın balıklar başlarını kaldırıp sana ve bana beddua ediyorlar; onun için de iyileşemiyorum. Onları da eski hallerine döndür, gel elimi tut, beni ayağa kaldır; şimdiden iyileşmeye başladım bile" demiş. Köle zannettiği sultanın bu sözlerini duyan kadın sevinçle: "Aman efendim, Allah'ın da izniyle emrin başım gözüm üstüne" deyip büyük bir mutlulukla göle gitmiş, biraz su almış.

Sözün burasında Şehrazat sabah olduğunu fark etti ve sustu.

9. GECE

Şehrazat kaldığı yerden anlatmaya devam etti:

Sihirbaz kadın, gölden biraz su alıp da anlaşılmayan bir şeyler okuyunca balıklar kıpırdanmaya başlamış ve başlarını kaldırıp eski hallerine dönmüşler. Şehir halkından büyü kalkınca her şey eski haline dönmüş, çarşılar kurulmuş; herkes işinin başına dönmüş. Dağlar da eski hallerine, adalara dönüşmüşler. Sonra sihirbaz kadın, köle zannettiği sultanın yanına dönmüş ve "Sevgilim, o kıymetli elini uzat da öpeyim" demiş.

Sultan kısık bir sesle: "Yaklaş bana" demiş. Kadın yaklaşınca da hançerini öyle bir saplamış ki sırtından çıkmış. Sonrada onu vurup iki parçaya ayırmış. Oradan ayrılınca büyülenmiş genci, kendisini beklerken bulmuş. Genç, sultanı sevinçle karşılamış, elini öpüp teşekkür üstüne teşekkür etmiş. Sultan: "Burada kendi şehrinde kalmak mı istersin yoksa benimle birlikte benim şehrime gelmek mi?" diye sormuş. Genç: "Ey zamanın hükümdarı, şehrin buraya kaç günlük mesafede?" diye sormuş. Sultan: "İki buçuk günlük bir mesafe" diye yanıt verince de: "Aman efendim uyanın, şu an şehrinizden bir senelik uzaklıktasınız. O zaman şehre sihir yapılmış olduğundan iki buçuk günde gelebildiniz. Ama ey efendim, ben artık sizden bir göz açıp kapayacak vakit kadar dahi ayrılmayacağım" demiş.

Sultan bunu duyunca çok sevinmiş ve "Çok şükür Allah'a. Allah bana bir evlat vermemişti, ama şimdi sen benim evladım oldun" demiş. Sevinçle kucaklaşmışlar. Sonra beraberce saraya gitmişler. Büyülenmiş hükümdar, devlet erkânını toplamış ve onlara hac vazifesini ifa etmek üzere yola çıkacağını haber ver-

miş. Adamları onu kutlayıp hazırlıkları yapmaya koyulmuşlar. Her şey hazır olunca, genç hükümdar ve sultan, yanlarına elli köle ve türlü çeşitli hediyeler alıp beraberce yola koyulmuşlar. Sultanın kalbi, bir senedir ayrı kaldığı şehrinin özlemiyle yanıp tutuşuyormuş. Gece gündüz yol alıp bir senenin sonunda sultanın şehrine varmışlar.

Sultandan ümitlerini kesmiş olan askerleri ve veziri haberi alınca yollara dökülmüş, sultanlarının önünde yerleri öpüp sağ salim kavuşturana şükretmişler. Sultan sarayına girip tahtına oturmuş. Sonra da vezirini çağırıp ona, gençle başlarından geçenleri anlatmış. Vezir olanları duyunca genç hükümdarı sağ salim kurtulduğu için tebrik edip esenlikler dilemiş.

Her şey yoluna konulunca sultan halkına hediyeler dağıtmış. Sonra da vezirine kendisine balıkları getiren balıkçıyı bulmalarını ve şehir halkının kurtuluşuna sebep olan o balıkçıyı huzuruna getirmelerini emretmiş. Balıkçı gelince ona halini hatırını, çoluk çocuğu olup olmadığını sormuş. Balıkçı bir oğlu ve iki kızı olduğunu söyleyince sultan, kızlardan biriyle kendisi evlenip diğerini de genç hükümdarla evlendirmiş. Oğlanıysa yanına hazinedarı olarak almış. Vezirini genç hükümdarın ülkesini yönetmek üzere adalardan oluşan ülkeye göndermiş. Yanlarında getirdikleri elli köleyi de komutanlara sunulacak hediyelerle birlikte vezire katıp yollamışlar. Vezir sultanın elini öpüp yola koyulmuş. Genç ile sultan hayatlarına beraber devam etmişler.

Balıkçı zamanının zenginlerinden olmuş. Kızları ise ölünceye kadar hükümdarların eşleri olarak yaşamışlar.

Balıkçı ve ifritin hikâyesini bitiren Şehrazat: "Ancak hükümdarım, hamalın başından geçenler bundan çok daha ilginçtir" dedi.

10. GECE

Hamal ve Kızların Hikâyesi

Bağdat şehrinde yaşayan bir hamal varmış. Günlerden bir gün küfesiyle çarşıda durmuş beklerken karşısına, simli iplikle dikilmiş altın işlemeli ipekten çarşafa bürünmüş bir kadın gelmiş. Kadın peçesini kaldırınca ortaya, uzun kirpiklerle çevrelenmiş kara gözleri olan dünya güzeli bir genç kız çıkmış. Hamala, tatlı bir dille "Küfeni al, beni takip et" demiş. Hamal küfesini yüklenip kızın peşine düşmüş. Bir kapının önünde durmuşlar. Kız kapıyı çalınca bir Hıristiyan gelip kapıyı açmış. Kız bir dinar verip bir miktar zeytin almış. Zeytinleri küfeye koyup hamala: "Küfeni al, beni takip et" demiş. Hamal kendi kendine: "Vallahi bugün pek mübarek bir gün" diyerek küfesini sırtlandığı gibi kızın peşinden gitmiş. Bir manavın önünde durmuşlar. Kız oradan Şam elması, Osmanlı ayvası, Umman şeftalisi, Halep yasemini, Şam hurması, Nil salatalığı, Mısır limonu, Hana hurması, kırmızı anemon ve menekşe alıp hamalın küfesine yüklemiş ve "Sırtlan" demiş. Hamal küfesini sırtlanıp düşmüş peşine. Bir kasaba uğramışlar, kız: "On rıtıl et" demiş. Kasap eti kesince de alıp muz yapraklarına sarmış ve küfeye koymuş.

Hamala: "Haydi yüklen" demiş. Hamal küfesini yüklenmiş, tekrar yola koyulmuşlar. Kız şekerlemecinin önünde durup birkaç çeşit şekerleme almış ve hamala: "Küfeni sırtlan ve beni takip et" demiş. Hamal yine sırtlanmış küfesini ve kızın peşine düşmüş. Tatlıcıya varmışlar. Kız bir tepsi alıp içini, burma, kadayıf, meymune, vezirparmağı, kadı lokması ve diğer bütün tatlı çeşitlerinden doldurmuş ve küfeye yerleştirmiş. Hamal: "Bilseydim yanıma katır alırdım bu şeyleri taşısın diye" demiş, kız onun bu sözlerine gülmüş. Sonra bir attarda durup içinde hoş kokulu gül sularının, çiçek kokularının ve çeşitli kokularda suların bulunduğu on çeşit su almış. Ayrıca günlük, amber, misk ve İskenderiye mumu almış. Hepsini küfeye yerleştirmiş ve hamala: "Küfeni al ve beni takip et" demiş. Hamal küfesini sırtlanmış ve kızın peşine düşmüş. Sonunda geniş avlulu, güçlü sütunlar üzerine kurulu ve kırmızı altın kaplı abanozdan çift kanatlı kapısı olan çok güzel bir eve varmışlar. Kız kapının önünde durup usulca çalmış. Kapının her iki kanadı birden açılmış.

Hamal, kapıyı kim açtı diye şöyle bir bakınca, endamı hoş, göğüsleri dolgun, boyu kararında dünya güzeli bir genç kız görmüş; alnı hilal yarığı, gözleri ceylan gözleri gibiymiş; kaşları ramazan hilali, yanakları anemonmuş. Ağzı sanki Süleyman mührü, yüzü yeni doğmuş dolunay, göğüsleri iki olgun şeftali gibiymiş, göbeğinin gergin düzlüğü elbisesinin altından belliymiş. Hamal onu görünce aklı başından gitmiş, az kalsın küfesini tepe üstü düşürecekmiş. Kendi kendine: "Vallahi ömrüm boyunca bunun gibi mübarek bir gün yaşamadım" demiş. Kapıyı açan genç kız, bulunduğu yerden, kapının ardından buyur etmiş içeriye onları. Yürüyüp genişçe bir odaya varmışlar. Odanın her bir yanı mobilyalarla, sedirlerle dayalı döşeliymiş. Üzerlerinden geniş örtüler sarkan dolaplar etrafa yayılıymış. Tam orta yerde, üstünden kırmızı atlastan bir cibinlik sarkan, inci-

lerle ve çeşitli mücevherlerle süslenmiş mermerden yapılma bir sedir varmış. Sedirin üzerinde babil gözlü, elif boylu, parlak güneşi kendinden utandıracak yüzlü bir genç kız oturuyormuş; ben diyeyim inci gibi parlayan bir yıldız, siz deyin bir Arap kızı. Şairin dediği gibi:

Senin endamını yaş ağaç dalıyla bile kıyaslayan yanılgıdadır
Dal yerinde, soyulmamışken güzeldir, sen soyunmuşken

Üçüncü kız yerinden, sedirden kalkıp salonun ortasına, kız kardeşinin yanına gelmiş ve "Ne bekliyorsunuz? Alsanıza yükü zavallı hamalın sırtından" demiş. Hamala eşlik eden kız önden, kapıyı açan kız arkasından gelip üçüncü kıza yardım etmişler ve küfeyi hamalın sırtından indirerek içindekileri boşaltmışlar. Çıkardıkları her şeyi yerine yerleştirmişler. Hamala iki dinar verip: "Gidebilirsin" demişler. Hamal kızlara bakakalmış. Onlardan daha güzelini şimdiye kadar hiç

görmemiş; ama ilginç olan yanlarında hiç erkek yokmuş. Hamal şaşkınlıkla bir kızlara bir içeceklere, meyvelere ve yemişlere bakıp duruyor, yerinden kımıldayıp gidemiyormuş. Kız: "Ne oldu? Neden gitmiyorsun? Ücretini mi az buldun?" demiş ve kız kardeşine dönüp: "Ona bir dinar daha ver" demiş. Hamal: "Yok efendim, öyle değil. Benim ücretim zaten yarım dinar. Ücreti az bulmadım tabii ki. Yalnız kalbim ve zihnim sizinle öyle meşguldü ki yerimden ayrılamadım. Nasıl böyle yalnız başınıza, yanınızda size hoş vakit geçirtecek erkekler olmadan yaşarsınız. Bilirsiniz minare bile dört sütun üzerinde durur; sizin dördüncünüz yok. Kadınların hazzı erkeklerle tamamlanır. Şair ne demiş:

Şu, yanımda bir araya toplanmış olanlara bakın
Harp, ud, kanun ve klarnet

Siz ise üç kişisiniz; zeki, merhametli, anlayışı ve sırlarınızı saklayan bir adamdan mahrumsunuz" demiş. Kızlar şöyle yanıt vermişler: "Biz genç kızız, sırrımızı muhafaza edemeyecek olana vermekten korkarız. Geçmişlerin hikâyelerinde şu şiiri okumuştuk:

Sırrını kendinden başkasına emanet etme
Sırrını başkasına emanet eden onu zayi eder

Hamal onların bu sözlerini duyunca: "Size yemin ederim ki ben akıllı bir adamım; çok kitap okudum, tarihi mütalaa ettim. Güzeli teşhir eder, kötüyü saklarım. Şairin dediği gibi hareket ederim:

Sırrını güvenilir olana ver
Çünkü o insanların seçilmişinde saklanır
Bana verilen sır, bir evde saklanır gibi saklanır
Bir ev ki kapısı mühürlü, anahtarı kayıptır.

Kızlar şiiri dinleyip de söylenmek isteneni anlayınca: "Kolayca anlayabilirsin ki bütün bu şeylere çok masraf yaptık. Senin bu masrafı paylaşacak malın var mı? Belli ki bizimle oturup bize eşlik etmek ve aydınlık sabah gibi olan yüzlerimiz seyretmek istiyorsun. O halde masrafı paylaşmalısın ki bizimle kalabilesin" demişler. Evin sahibesi olan kız: "Malın mülkün yoksa aşk tek başına bir arpa tanesine bile denk gelmez, bilirsin" demiş. Kapıyı açan kız: "Şayet malın yoksa çıkıp gitmelisin buradan" demiş. Ancak hamalı oraya getiren kız: "Bırakalım kalsın. Bize karşı bir kusur işlemedi, çok sabırlı davrandı. Elinde ne varsa onu versin yeter" demiş. Hamal sevinçle: "Vallahi ilk siftahım işte sizin verdiğiniz şu dirhemler" demiş. Kızlar: "Peki, başımız üstünde yerin var, buyur otur" demişler.

Hamalı oraya getiren kız kalkıp kuşağını beline bağlamış, şişeleri alıp kadehleri doldurmuş, yeşillikleri havuzun kenarına hazırlamış ve lazım olan her şeyi getirmiş. Sonra hamalı da aralarına alarak sofra-

ya kurulmuşlar. Hamal kendisini rüyada zannediyor, kızlara sarılıp öpüyormuş. Biri onunla konuşuyor, öteki yemiş uzatıyor, bir diğeri vuruyormuş. Bu şekilde yiyip içip iyice sarhoş olmuşlar.

Gece olunca kızlar: "Haydi şimdi git de bizi rahat bırak artık" demişler. Hamal: "Vallahi canımın bedenimden ayrılması sizin evinizden ayrılmamdan iyidir. Bırakın geceyi de burada geçireyim. Sabah olunca herkes kendi yoluna gider" demiş. Bunun üzerine onu eve getiren kız: "Benim hatırım için bırakın burada kalsın bu gece. Eğlendirir bizi işte. Ne hoş ne zarif bir adam görmediniz mi?" demiş. Kızlar: "Bir şartla kalabilirsin" demişler "bizim her dediğimizi yapacaksın ve ne görürsen gör, hiçbir şey sormayacaksın". Hamal: "Tamam" deyip kabul etmiş şartlarını. Kızlar: "Kalk kapıda yazılı olan şeyi oku" demişler. Hamal kalkıp kapıya altın suyuyla yazılmış olan şu yazıyı okumuş: "Seni ilgilendirmeyen şeyler hakkında konuşma, hoşuna gitmeyen şeyler duyarsın".

Hamal: "Siz de şahit olun, beni ilgilendirmeyen şeyler hakkında asla konuşmayacağım" demiş. Hamalı oraya getiren kız kalkmış, yiyecek bir şeyler hazırlamış. Mum ve meşaleleri yakmış. Hep beraber oturmuş yiyip içiyorlarmış ki kapının çalındığını duymuşlar. Hiç istiflerini bozmamışlar, sadece biri kalkıp kapıya gitmiş. Sonra da dönüp: "Bu gece, sefamız tam kıvamına erecek. Çünkü kapıda üç Acem var; her biri de sakallarının tıraşlı, sol gözlerinin kör olması konusunda birbirlerinin aynılar. Çok tuhaf tipler. Rum diyarından gelmişler. Hepsi birbirinden komik. İçeri alırsak çok eğleniriz" demiş ve kardeşlerini razı etmeye çalışmış. Bunun üzerine diğer iki kız: "Tamam, söyle gelsinler ama onlara da kendilerini ilgilendirmeyen konuda konuşmamalarını şart koş, yoksa hoşlarına gitmeyen şeyler duyarlar" demişler. Kız sevinçle yanlarından ayrılmış ve tıraş edilmiş sakalları, inceltilip burulmuş bıyıkları olan dilenci kılıklı ve tek gözlü üç adamla birlikte geri dönmüş. Adamlar selam vermişler, kızlar kalkıp oturacak yer göstermişler onlara. Adamlar hamalı öyle körkütük sarhoş görünce onun da kendilerinden olduğunu zannederek: "Bizim gibi dilenci o da. Bize arkadaşlık eder" demişler.

Onların bu sözlerini duyan hamal yerinden kalkmış, gözlerini devirmiş ve "Onu bunu incelemeden oturun oturduğunuz yerde. Kapıda ne yazıldığını görmediniz mi?" demiş. Kızlar gülüşerek birbirlerine: "Bu hamal ve dilencilerle pek eğleneceğiz" demişler. Dilencilere yiyecek bir şeyler getirmişler. Hep beraber oturup içmeye başlamışlar.

Hamalı getiren kız boşalan kadehi dolduruyor, kadeh birinden diğerine gidip geliyormuş. Hamal, dilencilere: " Kardeşler, içinizde hikâye ya da şöyle eğlenceli bir şeyler bileniniz yok mu, anlatsın da eğlenelim" demiş. Adamlar iyice coşmuş, müzik aleti istemişler. Kapıyı açan kız bir Musul defi, bir Irak udu, bir de

Acem harpı getirmiş. Dilenciler kalkmış, biri defi, öteki udu, bir diğeri de harpı almış. Onlar çalıyor, kızlar söylüyormuş. Sesleri ta dışarı taşıyormuş.

Onlar bu halde gülüp eğlenirken kapı çalmış. Kapıcı kız kalkıp gecenin bu yarısı kim, niye kapıyı çalıyor diye bakmak için gitmiş. Meğer gelen, etrafı kolaçan etmek için dolaşan Harun Reşid, veziri Cafer ve celladı Mesrur'muş. Her zamanki gibi tüccar kılığına girmiş şehirde dolaşıyorlarmış ki, yolları bu evin bulunduğu sokağa düşmüş. İçeriden gelen müzik seslerini duyunca Halife, Cafer'e: "İçeridekiler iyice sarhoş olmuşlar besbelli; kimseye bir kötülükleri dokunmasın sakın" demiş ve "İçeri girip müdahale etmeliyiz" diye eklemiş. Cafer: "Başüstüne" demiş ve kapıyı çalmış.

Kız kapıyı açınca: "Hanımefendi biz Taberiyeli tüccarlarız. On gündür burada, Bağdat'ta kalıyor, ticaret yapıyoruz. Aslında tüccarlar hanında kalıyorduk; ancak bu gece bir tüccar arkadaşımız bizi evine davet etti. Orada yiyip içip bir saat eğleştik, sonra müsaade isteyip ayrıldık. Ancak dedim ya biz bu şehirde yabancıyız, o nedenle yolumuzu kaybettik. Kaldığımız hanı bulamadık. Acaba bir lütufta bulunur da bu gece burada gecelememize müsaade eder misiniz? Ücretini öderiz" demiş. Kız, onların gerçekten de tüccar kılıklı ve oldukça vakur görünüşlü olduklarını görmüş. İçeri geçip kardeşlerine durumu anlatmış. Onlar da adamların içeri girmesine izin vermişler.

Bunun üzerine kız dönüp kapıyı açmış onlara. Adamlar: "Müsaade var mı?" demişler, kız: "Buyurun geçin" diye karşılık vermiş. Halife, Cafer ve Mesrur içeri geçmişler. Kızlar onları görünce: "Misafirlerimiz hoş safa gelmişler" diyerek ayağa kalkmış ve yer göstermişler, ardından da: "Yalnız bizim bir şartımız var; sizi ilgilendirmeyen konularda hiçbir şey sormayacaksınız, yoksa hoşunuza gitmeyen şeyler duyarsınız" demişler. Onlar da: "Tamam" deyip kabul etmişler bu şartı. Halife bir, sol gözleri kör olan hırpani kılıklı üç adama, bir birbirinden güzel üç kıza bakmış ve şaşırıp kalmış. Eğlenceye kaldıkları yerden devam etmişler. Kızlar halifeye şarap ikram etmişler ancak o: "Ben hacıyım, bu tür içeceklerden sakınıyorum" demiş ve kabul etmemiş.

Bunun üzerine kapıcı kız kalkmış, altın işlemeli bir sofra koymuş. Üzerine çini bir kâse koyup kâseye bir miktar su, bir parça buz, biraz da şeker katmış. Halife kıza teşekkür etmiş ve kendi kendine: "Yarın, yaptığı bu iyiliklere karşı onu ödüllendirmeliyim" demiş. Yine yiyip içip eğlenmeye devam etmişler. Şarap iyice etkisini gösterince ev sahibesi olan kız kalkıp onlara hizmet etmiş. Bir süre sonra da kapıcı kızın elinden

tutarak: "Haydi kardeşim, boynumuzun borcunu yerine getirelim" demiş. Bunun üzerine kapıcı kız kalkıp hırpani kılıklı adamları kenara götürerek salonun orta yerini boşaltmış.

Kızlar hamalı çağırıp: "Seni sevdik, sen yabancı değilsin, artık bu evden sayılırsın" demişler. Hamal hemen kalkmış, kuşağını bağlamış ve: "Ne isterseniz hemen olmuş bilin" demiş. Kapıcı kız: "Bana yardım et" demiş. Hamal kızın peşinden gidince, boyunları zincirli iki siyah dişi köpek görmüş. Onları tutup salona götürmüş. Ev sahibesi kız yerinden kalkıp kollarını sıvamış ve eline bir kamçı alıp hamala: "Onlardan birini buraya getir" demiş. Hamal söyleneni yapıp birini çekiştire çekiştire kızın yanına götürmüş. Köpek başını kıza uzatıp ağlamaya başlamış. Ancak kız köpeğin başına öyle bir vurmuş ki hayvan acıyla bağırmış. Kız, köpeğin bağırıp ağlamasına aldırmadan kolları yoruluncaya kadar köpeğe vurmaya devam etmiş. Kolları yorulunca kamçıyı bir kenara fırlatıp köpeği göğsüne çekmiş ve gözyaşlarını silip başını öpmüş. Sonra hamala: "Bunu götür, diğerini getir" demiş. Diğer köpek getirilince ona da bir öncekine yaptıklarını yapmış.

Bu olanları seyreden halifenin içi acımış, göğsü sıkışmış. Cafer'e kaş göz işaretiyle kıza sormasını söylemiş. Ancak Cafer ona susmasını işaret etmiş.

Ev sahibesi kız, kapıcı kıza: "Şimdi sen kalk, görevini yerine getir" demiş. Kız: "Tamam" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine ev sahibesi, altın ve gümüşle süslenmiş sedire çıkıp oturmuş ve kapıcı kız ile alışveriş yapan kıza: "Haydi yanınızdakileri getirin" demiş. Kapıcı kız sedire, ev sahibesi kızın yanına çıkıp oturmuş. Öteki kız küçük bir odaya girmiş ve elinde, yeşil püsküllleri olan atlastan bir çantayla çıkmış. Ev sahibesi kızın ayaklarının dibinde durup çantadan bir ud çıkarmış, akordunu yapmış ve hem çalıp hem şu dizeleri okumuş:

Geri verin çaldığınız uykularımı
Gittiğinin delilini gösterin aklıma
Anladım ki sevgiye menzil olalı beri
Gözlerime küsmüş uyku
Dediler ki seni düzgün biri olarak bilirdik, niye yoldan çıktın
Dedim ki: Onun sebebini bana değil sevgiliye sorun
Akan kanım ona helaldir
Onu kanımı dökmeye sevk eden nedir
Fikir aynamı onun suretinin güneşine tuttum
Aksi bütün varlığıma yayıldı
Allah onu hayat suyuyla sulamış
Kalanını ise gerdanına bir ben gibi yerleştirmiş
Sana söylenen sevgili hakkında ne beklersin
Ağlamak, sızlanmak, neşelenmek veya sevinçten gayri
Hayalini görür donmuş su üstünde
Şarap ister, hiç içmeden kanar

Kapıcı kız bu şarkıyı dinleyince, önce: "Yüreğine sağlık" demiş, sonra da elbiselerini parçalayıp baygın yere düşmüş. Bu halde yere düşünce üstü açılmış ve bedeni ortaya çıkmış. Halife, kızın vücudunun kamçı ve kırbaç izleriyle dolu olduğunu görmüş ve çok şaşırmış. Alışveriş yapan kız kalkıp bayılan kızın yüzüne su serpmiş ve bir elbise getirip giydirmiş. Halife, Cafer'e dönüp: "Kadının vücudunda darp izlerinin olduğunu görmedin mi? Vallahi ben daha fazla susamayacağım. Bu kızın ve o iki köpeğin sırrını öğrenmedikçe rahat edemem" demiş. Cafer: "Ama efendim" demiş, "Bizi ilgilendirmeyen konularda soru sormamamızı şart koşup yoksa hoşlanmayacağımız şeyler duyacağımızı söylediler ya."

Alışveriş yapan kız udu almış, göğsüne dayamış ve parmaklarını üzerinde gezdirerek şu şarkıyı söylemeye başlamış:

Aşktan şikâyet etsek, ne dersin
Hasretten telef olacak olsak, nasıl kurtuluruz
Ya da biz bir elçi göndersek duygularımıza tercüman olsa
Âşığın şikâyetine yol açan şeyi anlatsa
Veya sabretsek; ne kadar dayanabiliriz acaba
Sevgiliden ayrıldıktan sonra: belki biraz,
Sadece kırgınlık kalır geriye, belki biraz da hüzün
Ve bir de gidenlerin ardından yanaklardan süzülen yaşlar
Ey gözümün önünden yitip gidenler
Kalbimde izleri kalmış kimseler!
Vefa sakladınız mı yüreğinizde
Bu kadar zamandır uzakta olana, sizi sevene karşı
Yoksa gözden ırak olunca özleme düşüren sevgi unutuldu mu?
Kıyamette bir araya gelince temenni ederim yüce Rabbimden
Hesabımızı uzun kılmasını

Alışveriş yapan kızın bu şarkısını duyan kapıcı kız da ilkindeki gibi yine elbisesini parçalayıp kendini yere atmış, baygınlık geçirmiş. Şiiri okuyan kız kalkıp ona da bir elbise getirmiş, yüzüne su serpip ayıltmış. Ayılan kız kalkıp sedire ötekinin yanına oturmuş ve: "Haydi söylemeye devam et. Bu sesten başka bir şeyim kalmadı zaten" demiş. Bunun üzerine alışveriş yapan kız yine udunu almış ve şu şarkıyı söylemiş:

Daha ne zamana kadar bu yüz çevirme, bu cefa
Yeterince aktı gözyaşlarım
Nasıl da uzattın ayrılığı bilerek
Kıskandırmaksa beni niyetin, artık yetti
Acımasız kader acısaydı âşığa
Âşığı azarlayanlara bir gün bile acımazdı
Kim için inliyorum ey katilim
Ey şikâyetlerimin mercii vefasız sevdiğim!
Aşkın özlem ateşimi artırdıkça artırıyor
Hiçbir vakit söz vermedin ki sözünü bozasın
Ey Müslümanlar! Benim intikamımı alın
Bin tanık ondan yana, affetmezler asla
Aşk mezhebinde benim zelil olmam helal midir
Benim dışımdakiler vuslatla şereflenirken

Kız bu şarkıyı duyunca yine bir çığlık atıp elbisesini parçalamış ve kendisini yere atıp baygınlık geçirmiş. Böyle yere düşünce onun da bedeninde kırbaç izleri ortaya çıkmış. Bunu gören hırpani kılıklı adamlar: "Keşke topraklarda yataydık da bu eve gelmeyeydik. Bu evde gecelemek insanı, belini büken bir kedere boğuyor" demişler. Onların bu sözleri üzerine Halife: "O neden?" diye sormuş. Adamlar: "Bu işteki esrar bizim kafamızı karıştırdı" demişler. Halife: "Siz bu evden değil misiniz?" diye sorunca "Hayır değiliz, herhalde yanındaki şu adam bu evden" diyerek hamalı göster-

mişler. Hamal: "Vallahi ben de bu geceye kadar bu evi görmüş değilim. Keşke topraklarda yatsaydım da burada kalmasaydım" demiş.

Bunun üzerine hepsi bir olup: "Biz yedi adamız, onlar üç kız, bir dördüncüleri bile yok. Onlara soralım bu durumu; ya gönüllü cevap verirler ya da biz zorla konuştururuz onları" deyip bu konuda görüş birliğine varmışlar. Ancak Cafer: "Yanlış düşünüyorsunuz. Bırakın onları. Biz burada misafiriz. Bize bir şart koştular, değil mi? Sözümüzü tutalım, zaten gecenin bitmesine az bir vakit kaldı. Sabah olunca herkes yoluna gider" demiş ve halifeye işaretlerle: "Bir saat kaldı gecenin bitmesine. Yarın olsun, huzurunuza getirtir soracağınızı sorarsınız" demiş. Ancak halife reddetmiş: "Vallahi sabrım kalmadı" demiş, "aralarındaki dedikodu pek bir arttı."

Aralarında, kim soracak diye tartışmaya başlamışlar. Kimi hamal sorsun demiş. O esnada kızlar "Ne oldu? Neyden bahsediyorsunuz?" diye sormuşlar.

Bunun üzerine hamal, ev sahibesine: "Hanımefendi" demiş, "Allah için söyleyin, şu köpeklerin sırrı nedir? Ne diye önce dövüp sonra da öpüp ağladınız? Bir de kız kardeşinizi neden kırbaçladınız acaba, bütün bunlar bizi meraka düşürdü." Ev sahibesi diğerlerine dönerek: "Söyledikleri doğru mu? Siz de merak ediyor musunuz?" diye sormuş, Cafer dışında hepsi: "Evet" diye yanıtlamışlar; Cafer susmuş, cevap vermemiş.

Onların bu sözleri üzerine ev sahibesi kız: "Vallahi bize haksızlık ettiniz" demiş, "Apaçık haksızlık ettiniz. Biz size şart koşmadık mı, sizi ilgilendirmeyen konularda bir şey sormayın diye? Sorarsanız eğer hoşunuza gitmeyen şeyler duyarsınız demedik mi? Sizi evimize alıp yedirip içirmemiz yetmedi mi? Ama yok, suç sizde değil, suç sizi getirende." Ardından kollarını çemremiş ve yere üç kez vurup: "Acele edin!" diye seslenmiş.

Bir dolabın kapağı açılmış ve içinden ellerinde kınlarından sıyrılmış kılıçlarıyla yedi köle çıkmış. Kız: "Bağlayın bunları!" demiş, "Çok fazla konuştular." Köleler denileni yapmış ve hepsini birbirine bağlamışlar ve: "Ey harem kızı, emret boyunlarını vuralım" demişler. Kız: "Durun, bir saat mühlet verin onlara. Boyunlarını vurmadan önce soracaklarım var" demiş. Bu sözleri duyan hamal: "Aman hanımefendi" demiş, "Başkasının suçundan dolayı beni öldürme! Onlar hata ettiler, suç işlediler; ama ben bir şey yapmadım. Vallahi dopdolu bir şehre girseler orayı harabeye çevirecek olan şu dilenciler gelmeseydi gecemiz ne güzel geçerdi kim bilir." Sonra da şu şiiri okumuş:

Güçlünün affetmesi ne güzel
Özellikle aralarındaki dostluk hatırına
Yardımcısı olmayanı bağışlaması,
Aman sonuncunun hatasıyla ilk kişiyi öldürme sakın

Hamal sözlerini tamamlayınca kız gülmüş.

Hikâyenin burasında, sabah olduğunu fark eden Şehrazat sustu.

11. GECE

Şehrazat kaldığı yerden anlatmaya devam etti:

Ey benim saadetli hükümdarım, kız bu şekilde öfkelenip dalga geçerek güldükten sonra: "Bir saat ömrünüz kaldı, anlatın bakalım kimlerdensiniz, şerefli kimselerden misiniz?" demiş. Halife, Cafer'e: "Vay başımıza gelenler! Kim olduğumuzu söyle de bizi öldürmesin" demiş. Cafer: "Hak etmemiş de sayılmayız hani" diye alaylı bir cevap verince Halife: "Şimdi dalga geçecek zaman mı? Her şeyin bir vakti var!" demiş. Kız dilenci kılıklı adamları getirtip: "Söyleyin bakalım, siz üçünüz kardeş misiniz?" diye sormuş. Adamlar: "Hayır" demişler, "Biz sadece hacamat yaparak geçinen fakir kimseleriz."

Ardından kız, içlerinden birine: "Sen böyle kör mü doğdun?" diye sormuş. Adam: "Hayır" demiş, "Benim kör olmamın çok ilginç bir hikâyesi vardır. Öyle ki iğnelerle, gözlerin görebildiği ufuklara yazsam, bakanlara ibret olurdu." Kız, ikinci ve üçüncü adama da aynı soruyu sormuş, adamlar ötekiyle aynı cevabı vermişler ve: "Her birimiz ayrı yerlerdeniz, başımızdan ilginç şeyler geçti, tuhaf şeyler yaşadık" demişler. Bunun üzerine kız: "Her biriniz başından geçenleri ve buraya, bizim şehrimize gelişinin sebebini anlatsın, sonra başı omuzları üstünde kalan yoluna devam eder" demiş. Hamal öne çıkmış ve: "Hanımefendi, ben hamalım. Beni işte şu kız buraya getirdi ve sizinle aramızda bildiğiniz şeyler yaşandı. Benim tüm hikâyem budur" demiş. Kız: "İyi, başın sende kalsın, gidebilirsin" demiş. Ancak hamal diğerlerinin hikâyesini dinlemeden gitmeyeceğini söyleyerek orada kalmış.

Suç ve Ceza Hikâyesi

Dilencilerden biri: "Hanımefendi" demiş, "Benim sakalımı tıraş etmemin ve kör olmamın sebebi şudur. Benim babam hükümdardı. Babamın bir kardeşi vardı; o da başka bir beldede hükümdardı. Annemin beni doğurduğu gün amcamın da bir oğlu olmuş. Günler günleri kovaladı aradan aylar yıllar geçti, büyüdük. Ben arada sırada amcamı ziyarete gidiyor, onun yanında birkaç ay kalıyordum. Bir kez de yine amcamın yanına gittim. Bana bol bol ikramda bulundu, koyunlar kestirip içkiler hazırlattı. Hep beraber oturup yedik içtik. Şarap iyice etkisini göstermeye başlayınca amcamın oğlu: 'Amcaoğlum, senden mühim bir ricam var' deyip ricasını geri çevirmeyeceğime dair benden söz aldıktan sonra kalkıp gitti. Çok az bir vakit geçmişti ki yanında, üzerinde kıymetli elbiseler olan, süslü ve hoş bir kadınla beraber döndü.

Bana: 'Bu kadını al, önden falanca mezarlığa götür. Ben de peşinizden geleceğim' dedi ve gideceğimiz yeri tarif etti. Ben oranın nerede olduğunu iyice belleğince de 'Mezarlığa girip beni bekleyin' dedi. Ben, daha önce söz vermiş olduğumdan dolayı ona karşı gelemedim. Kadını alıp amcamın oğlunun tarif ettiği mezarlığa götürdüm. Beraber içeri girip oturduk. Çok geçmeden

amcamın oğlu, elinde bir tas su, bir alçı torbası ve bir keser olduğu halde yanımıza geldi. Sonra keseri alıp mezarlığın orta yerindeki kabre gitti ve taşlarını parçalayıp bir kenara yığdı. Altındaki toprağı kazdı ve ortaya küçük bir kapak, kapağın altında da aşağı doğru uzanan bir merdiven çıktı.

Amcamın oğlu, kadına dönüp: 'Seçim senin?' dedi. Bunun üzerine kadın, ortaya çıkan bu merdivenlerden aşağı indi. Amcamın oğlu bana: 'Amca oğlu, şimdi bize yaptığın iyiliği tamamla. Ben de aşağı inince bu girişi kapatıp üstüne eskisi gibi toprak at. İşte şu torbada alçı var, şu tasta da su. Onları alıp alçıyı hazırla sonra da toprağın üzerine taşları diz, eski haline getir ki kimse anlamasın. Böylece bize yaptığın iyiliği tamamlamış olursun. Kimsenin, burası yeni açılmış da içi boşaltılmış diyeceğini zannetmiyorum. Çünkü ben tam bir senedir burayı yapmak için uğraşıyorum. Allah'tan başka kimse bilmez. İşte benim senden ricam budur' dedi. Sonra da 'Ey amcamın oğlu, sana güveniyorum' deyip merdivenlerden indi.

Gözden kaybolunca kalkıp girişi kapattım ve dediklerini yaptım. Kabir yine eskisi gibi olunca amcamın sarayına geri döndüm. Amcam ava gitmiş olduğundan sarayda değildi. O gece yatıp uyudum; ama sabah uyanınca önceki gün amcamın oğluyla yaşadıklarımız aklıma geldi. Yaptıklarımdan pişman oldum. Tabii pişmanlık fayda etmezdi.

Kalkıp mezarı aramaya gittim, ama akşama kadar aradığım halde bulamadım. Bulamayınca saraya döndüm ama yemeden içmeden kesildim. Amcamın oğlunun şimdi ne yapıyor olduğu sürekli aklımdaydı. İçim gamla, tasayla dolmuş geceyi o halde geçirmiştim. Ertesi gün tekrar gittim mezarlığa. Aradım taradım; ama bütün mezarları dolaştığım halde hangisinin o mezar olduğunu bir türlü bulamadım. Amcamın oğlunun yaptıkları sürekli gözümün önünde canlanıyor,

onun sözünü dinlediğim için bin pişman oluyordum. Tam yedi gün boyunca aramaya devam ettim; ama ne yapacağımı bilemez bir vaziyette boş yere aranıp durmuş, mezarı bulamamıştım.

İçime vesveseler dolmuş, delirecek gibi olmuştum. Kaçıp gitmekten başka çare bulamadım. Memleketime geri döndüm. Ancak döndüğüm vakit, bir grup, şehrin kapısında beni yakalayıp bağladılar. Neye uğradığımı şaşırdım. Çünkü ben sultanın oğluydum. Onlar da babamın hizmetçileri yani benim kölelerimdiler. Onların bu hallerinden korkup kendi kendime: 'Acaba babama bir şey mi oldu?' diye düşündüm. Her ne kadar beni bağlamalarının sebebini sorsam da yanıt veren olmadı.

Aradan biraz zaman geçince, eskiden benim hizmetimde bulunan adamlardan biri: 'Çok bir zaman olmadı babanız göçeli' dedi, 'Askerleri ona ihanet ettiler. Veziri öldürdü onu. Şimdi de sizin gelişinizi bekliyorduk.'

Onun, babam hakkında verdiği haberleri duyunca dünyam başıma yıkıldı. Özellikle babamı öldüren veziri düşünüyordum. Çünkü onunla aramızda eski bir husumet vardı. Önceden tüfekle atış yapmaya çok meraklıydım. Bir gün, yine sarayın çatısına çıkmış, kuşları vuruyordum. Bir kuş vezirin sarayının çatısına kondu. Ona ateş etmeye çalışırken yanlışlıkla vezirin gözüne ateş ettim. Tabii takdiri ilahiydi gerçekleşen. Ne demiş şair:

Bırak kaderde ne yazılmıştır diye düşünmeyi, dilediğini yap
Kader bir iş yaptığında da içini ferah tut
Ne üzül ne de sevin herhangi bir şeye
Çünkü kalıcı değildir hiçbir şey

Başka bir şair ise şöyle demiş:

Ne çizilmişse yazgımıza onda yürüdük
Kim için çizilmişse bir çizgi, çıkamaz ondan
Bir insanın ölümü için yazılmışsa bir mekân
Ölmez o mekândan başkasında

Vezir gözünü kaybetse de, ben sultanın oğlu olduğumdan sesini çıkaramadı. Aramızda işte bu nedenle bir düşmanlık oluştu. Elim kolum bağlı olarak vezirin karşısına götürülünce boynumun vurulmasını emretti. 'Suçum olmadığı halde mi cezalandıracaksın beni?' dediğimde 'Bundan daha büyük suç mu olur?' diyerek gözünü işaret etti. Ben: 'Biliyorsun ki o yanlışlıkla oldu' deyince: 'Sen yanlışlıkla yaptın, ama ben kasıtlı yapacağım' dedi ve adamlarına: 'Onu buraya getirin' diye emir verdi. Adamları beni tam önüne götürdüklerindeyse parmağını sol gözüme saplayıp gözümü çıkardı. O günden beri işte gördüğünüz gibi böyle oldum. Sonra beni bağlayıp bir sandığa koydular. Cella-

da: 'Bunu al. Kılıcını kınından çek. Onu şehrin dışına çıkarıp orada öldür. Ölüsünü de bırak vahşi hayvanlar yesin' dedi. Cellat denileni yapıp beni aldı, şehrin dışına çıkardı. Beni, elim ayağım bağlı bir halde sandıktan çıkardı. Öldürmek için gözlerimi bağlayınca ağlayıp şu dizeleri okudum:

Düşman oklarından koruyasınız diye beni
Kendime güçlü bir zırh bellemiştim sizi
Siz onların mızrakları oldunuz
Her sıkıntı anında ümit ederdim
Sağ elimin destekçisi sol elim olsunlar diye
Yardım edemiyorduysanız da
Bari susup ne aleyhime ne de lehime davransaydınız

Ardından şu dizeleri okudum:

Kardeşlerimi kendime zırh edindim
Onlar da oldular, ama benim değil düşmanlarımın zırhı
Yerini bulan oklar olsunlar diye dost edindim
Onlar da oldular, ama yüreğime saplanan oklar
Dediler ki bizimle kalpler boşalıp saflaşır
Doğru dediler, ama kalplerinden boşalan benim sevgimdir
Dediler ki: Biz elimizden gelenin fazlasını yaptık
Doğru dediler ama ellerinden geleni benim yok olmam için yaptılar

Cellat, babamın adamlarındandı ve benim de ona bazı iyiliklerim dokunmuştu. Ben bu şiiri okuyunca: 'Ben de emir kuluyum. Ne yapabilirim ki?' dedi, ancak daha sonra: 'Kaç git buradan. Sakın geri gelme hem kendini hem beni yakarsın' deyip şu şiiri okudu:

Canın için korkuyorsan, kaç kurtar kendini
Sahiplerinden boşalsın evin

Çünkü sen, bir yerden ayrıldığında başka bir yer bulabilirsin
Ama canın kendisinden başka bir can bulamaz
Zillet diyarında yaşayan kimselere şaşarım
Allah'ın arzı geniştir zira
Kime ölüm yazılmışsa bir mekânda
Ölemez o mekândan başka bir yerde
Aslanların enseleri kalınlaşmaz
Kendi başlarınca serbestçe dolaşmadıkça

O böyle söyleyince sevinçle ellerini öptüm. Kurtulduğuma inanamıyordum. Ölümden kurtulmuştum ya, gözümün kör olması umurumda değildi. Amcamın ülkesine varıncaya kadar hiç durmadan yol aldım. Amcamın yanına gidince babamın başına gelenleri ve benim nasıl gözümü kaybettiğimi anlattım. Amcam içli içli ağlayıp: 'Derdime dert, tasama tasa kattın. Amca oğlun ne zamandan beri kayıp; kimse bilmiyor nerede ne yapıyor' dedi. O kadar çok ağladı ki baygınlık geçirdi. Kendine gelince: 'Yavrucuğum, gözün kör olsa da canın sağ ya' dedi. Ben daha fazla sessiz kalamadım ve amcama oğluyla alakalı her şeyi anlattım. Amcam söylediklerimi duyunca, oğlundan haber alabildiği için çok sevindi. Bana: 'O mezarı bana göster' dedi. 'Vallahi amca, yerini bilmiyorum. Sonradan bulabilmek için defalarca gittim ama bir türlü bulamadım' dedim. Kalkıp amcamla beraber mezarlığa gittik. Şöyle bir sağa sola bakınınca mezarı buluverdim. Amcam da ben de çok sevindik. Hemen mezarı kazmaya başladık. Mezarın üstüne kapattığım kapak ortaya çıktı. Kaldırıp merdivenlerden inmeye başladık. Elli basamak indik. Nihayet merdivenin en alt basamağına vardığımızda etrafın duman kaplı olduğunu gördük. Öyle ki duman gözlerimizi yaşartmıştı. Amcam, korku anında korkan kişinin söyleyeceği o cümleyi söyleyip bir lahavle çekti. Allah'a sığındı. Etrafı kolaçan edin-

ce tahıl ve yiyeceklerle dolu genişçe bir alan ve orta yerde üzerine örtü çekilmiş bir yatak gördük. Amcam yatağa bakınca oğlunu ve onunla beraber olan kadını simsiyah olmuş bir vaziyette buldu. Sanki birbirlerine sarılarak aşk ateşinde yanmışlardı. Amcam bu manzarayı görünce oğlunun yüzüne tükürerek: 'Dünyada cezanı bulmuşsun pislik, ahrette daha şiddetlisini bulacaksın' dedi.

Şehrazat hikâyenin burasında sabah olduğunu gördü ve sustu.

12. GECE

Şehrazat kaldığı yerden anlatmaya devam etti:

Hükümdarım, hırpani kılıklı adam anlatıyor, kız, halife, Cafer ve diğerleri dinliyormuş: "Sonra amcam ayağıyla vurmaya başladı simsiyah bir et parçası gibi yatan oğluna. Ben zaten kömür gibi olmuş amcamın oğluna ve kıza üzülüyordum, bir de amcamın böyle vurduğunu görünce şaşırıp kaldım: 'Amcacığım sakin ol. Benim gönlüm de fikrim de amcamın oğlunun ve şu kızın başlarından ne geçtiği ve nasıl böyle simsiyah olduklarıyla meşgul. Bu gördüklerin sana da yetmedi mi ki bir de vuruyorsun?' dedim.

Amcam: 'Ey kardeşimin oğlu,' dedi. 'Benim bu oğlum küçükken kız kardeşine meyilliydi. Onu bundan men ediyor, kendi kendime de şimdi ikisi de küçük, büyüdüklerinde geçer diyordum. Ancak büyüdüklerinde aralarında hoş olmayan bazı şeyler olmuş. Ben bunu duyunca bir türlü inanamadım ve onları kesin

bir şekilde men ettim. 'Seni uyarıyorum! Sakın bir daha böyle bir şey yapayım deme. Ne senden önce bir kimse yapmıştır böyle bir şey ne de senden sonra yapar. Aksi halde diğer bütün hükümdarlar arasında alnımıza kara leke sürersin. Ölünceye kadar silinmez. Haberi dörtnala yayılır her yere. Eğer bunda ısrar edersen gazabım çok şiddetli olur; seni öldürürüm!' dedim ve o ikisini ayırdım. O habis kız da âşıktı ona. Şeytan onun da kanına girmişti.

Ben onları ayırınca demek ki yeraltındaki bu gizli yeri bulmuş. Buraya gördüğün gibi yiyecek içecek taşımış. Benim avda olduğum zaman gelmiş buraya. Ama Allah her ikisinin de planlarını başlarına geçirdi ve yaktı onları. Ahiret azapları bundan çok daha şiddetli olacak.'

Ardından ağlamaya başladı. Ben de onunla birlikte ağladım. Bana: 'Bundan sonra sen benim için onun yerine geçtin' dedi. O an, babamın vezirinin onu öldürüp yerine geçmesi, benim gözümü kör etmesi ve amcamın oğlunun ilginç hikâyesi de dahil dünya ve ahvali üzerine düşündüm ve ağladım.

Sonra amcamla çıkıp mezarın üstünü kapatıp yine eskisi gibi yaptık. Saraya dönmemizin üzerinden çok geçmemişti ki etrafı davul, borazan ve savaşçıların mızrak sesleri kapladı. Atların toynaklarından havalanan tozlar dumanlara karışıp etrafı kapladı. Biz ne olduğunu anlamadan şaşırıp kaldık. Amcam etrafındakilere sorunca: 'Kardeşinizin veziri onu öldürmüş, şimdi de askerlerini toplayıp buraya saldırdı. Halk, onlara karşı koyacak gücü olmadığı için teslim oldu' dediler. Ben kendi kendime: 'Onun eline geçersem kesin beni öldürür' diye düşündüm.

Hüznüm kat be kat artmış, anne babamın başına gelenler zihnime doluşmuştu. Ne yapacağımı bilemez haldeydim. Şayet ortaya çıkarsam halk ve babamın askerleri beni tanır, öldürülmemde işbirliği yaparlardı.

Sakalımı tıraş edip elbiselerimi değiştirerek çıkıp gitmekten başka çare bulamadım. Öyle de yaptım. Beni Müminlerin Emiri'ne götürecek birilerini bulurum da başımdan geçenleri anlatırım ümidiyle buraya geldim. Bu gece vardım buraya. Nereye gideceğimi bilmez bir vaziyette dolaşırken bu adamlardan birini dikilmiş duruyor halde gördüm. Gidip selam verdim ve 'Ben de senin gibi garip bir kimseyim' dedim. Biz böyle konuşurken üçüncü arkadaşımız da yanımıza gelip selam verdi: 'Ben garip bir kimseyim' dedi, 'Biz de öyleyiz' dedik. Sonra beraberce yürümeye başladık. Gece oldu, karanlık çöktü. Kader bizi size getirdi. İşte benim gözümün kör ve sakalımın tıraşlı olmasının sebebi budur." Kız bu hikâyeyi dinleyince: "Tamam, sen de gidebilirsin" demiş. Ancak adam: "Diğerlerinin hikâyesini dinlemeden gitmek istemiyorum" diye yanıtlamış.

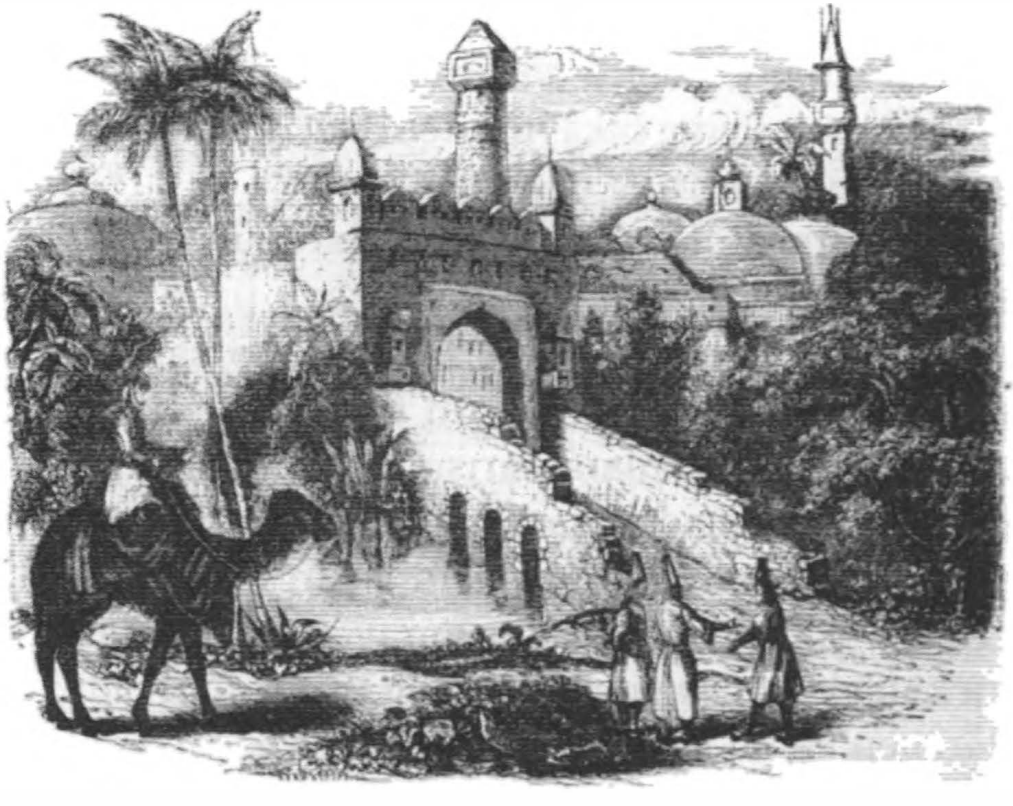

Diğerleri adamın başından geçenlere çok şaşırmışlar. Halife, Cafer'e dönüp: "Vallahi ben bu adamın başından geçen gibisini daha önce hiç duymamıştım" demiş.

İkinci Adamın Hikâyesi

İkinci adam öne çıkmış, yeri öpüp başlamış anlatmaya: "Hanımefendi ben de böyle kör doğmadım. Vallahi benim öyle ilginç bir hikâyem var ki iğnelerle, gözün görebildiği ufuklara yazsam bakanlara ibret olurdu. Efendim, ben bir hükümdarın oğluyum. Kuran'ı yedi kıraat üzere okumayı bilirim. İlim erbabı âlimlerden pek çok ilim tahsil ettim. Astronomi okudum. Şairlerin şiirlerini öğrendim. Pek çok ilimde ilerledim. Öyle ki zamanın âlimleri arasında sivrildim, diğer yazarlar arasında namım arttı, adım farklı ülkelerde bilinir oldu, hükümdarlar benim haberlerimi duyar oldular.

Hint hükümdarı da haberlerimi almış, birçok hediye ve krallara yaraşır şaheserlerle babama adamlarını gönderip beni yanına istedi. Babam benim için altı tekne hazırlattı. Bunlarla yola koyulduk. Tam bir ay denizde yolculuk yaptık. Karaya ulaşınca iplerimizi atıp yüklerimizi çıkardık. Tam on deve yükü hediyelerimizle birlikte yola koyulduk. Bu şekilde yol alırken birden tozlar havalanıp her yanı kapladı, göz gözü görmez oldu. Bir saat böyle devam etti. Sonra yavaş yavaş toz kalkınca birden karşımıza aslanlar gibi altmış atlı çıktı. Biz kim olduklarını anlamak için dikkatlice bakınca onların yol kesen Bedeviler olduğunu anladık ve kaçmaya başladık. Adamlar hemen dörtnala peşimize düşüp mızraklarını fırlatmaya başladılar. Biz el kol hareketiyle onları durdurup 'Biz büyük Hint hükümdarı-

na gönderilen elçileriz, bize dokunmayın' desek de 'Ondan da, yönetiminden de razı değiliz' diyerek saldırdılar. Adamlarımızdan bazılarını öldürdüler, bazılarıysa kaçtı. Ben de yaralı bir vaziyette kaçanlar arasındaydım. Tabii beraberimizdeki bütün malı mülkü, kaçarken onlara bırakmıştık. Ne yapacağımı nereye gideceğimi bilmiyordum. Azizdim, zelil olmuştum. Bir vakit böyle ne yapacağımı bilmez bir halde yürüdüm. Sonunda bir dağın tepesinde bulunan bir mağaraya vardım ve gün ağarıncaya kadar orada kaldım. Gün ağarınca tekrar yola koyuldum ve güzellikle dopdolu bir şehre vardım. Kış soğuğunu toplayıp gitmiş, bahar çiçeklerini derleyip gelmişti.

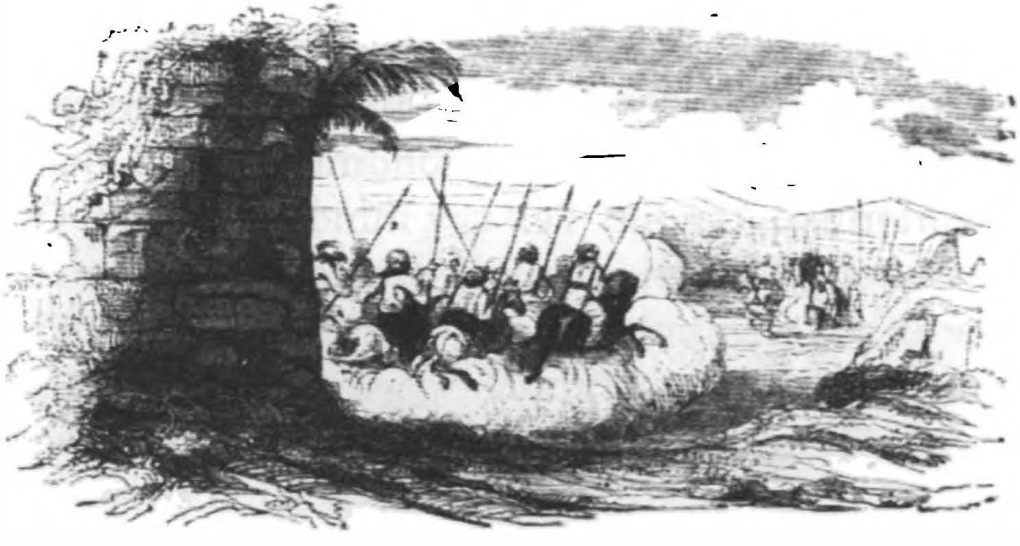

Şehre gelince çok sevindim; çünkü yürümekten bitap düşmüş, içimde bulunduğum durumdan dolayı gama ve tasaya batmıştım. Rengim sararmış, vaziyetim değişmişti. Şehirde nereye gideceğimi bilmez bir halde dolaşırken bir terzi dükkânına rastladım. İçeri girip selam verdim. Terzi selamımı alıp buyur etti. Nereden gelip nereye gittiği mi sordu. Ben başımdan geçen her şeyi başından sonuna anlattım ona. Benim için çok üzüldü ve: 'Delikanlı' dedi, 'Sakın kim olduğunu açık etmeyesin. Bu şehrin hükümdarı senin babanın baş düşmanıdır. Aralarında bir zamandır süregelen bir kan davası var.'

Sonra bana yiyecek içecek getirdi. Birlikte yiyip gece çökünceye kadar muhabbet ettik. Gece olunca beni evinin bitişiğindeki bir yere götürdü; uyumam için yatak, yorgan getirdi. Orada tam üç gece kaldım. Sonra terzi bana: 'Geçimini sağlayabileceğin bir zanaatın var mı?' dedi. Ben: 'Fıkıh ilmi bilirim. Kitaplar telif ederim. Hesap ilminde iyiyim' dedim. Terzi: 'O dediklerin burada para etmez. Bizim şehrimizde kimse ilimden, kitaptan anlamaz; bilinen tek şey maldır' dedi.

Ben: 'Bu bahsettiklerimden başka bir şey bilmiyorum' deyince, 'O zaman kollarını sıva, bir balta ve bir ip alıp ormana git. Allah sana bir kapı açıncaya kadar oduncuklukla sağla geçimini. Ama sakın kimseye kendinden bahsetme' dedi. Sonra da bana bir balta ve ip aldı. Diğer oduncuların arasına katıp beni onlara emanet etti. Ben de onlarla beraber gidip odun kestim. Getirip şehirde yarım dinara sattım. Kazancımın yarısını yiyip yarısını sakladım. Bu şekilde tam bir sene geçti.

Bir senenin sonunda bir gün, her zamanki gibi ormana gitmiştim. Ağaçları sık bir alan gördüm. Hemen oraya girdim. Bir ağacın yanına gelip kenarlarını kazmaya başladım. Bir yandan kazıp diğer yandan toprağı boşaltıyordum ki, baltam bakır bir halkaya çarptı. Toprağı temizleyince toprağın altından tahta bir kapak gözüktü. Kapağı kaldırdım. Ortaya bir merdiven çıktı. Merdivenlerden aşağı indim. Basamakların sonunda bir kapı vardı. Kapıdan içeri girince karşıma sağlam yapılı bir saray çıktı. Sarayda, görenlerin kalbinden derdi tasayı alacak inci gibi bir kız vardı.

Onu görünce böyle muhteşem bir güzellik yarattığı için yaratana secde ettim. Kız bana baktı ve: 'İn misin cin misin?' dedi. Ben: 'Ne inim ne cinim; senin gibi âdemoğluyum' diye cevap verdim. Bunun üzerine kız: 'Seni buraya kim getirdi? Yirmi beş senedir burada-

yım, bir insan bile görmüş değilim buralarda' dedi. Konuşunca sesinin tatlılığını fark ettim: 'Hanımefendi, beni buraya Allah gönderdi ki derdimden tasamdan kurtulayım.' Dedim ve başımdan geçenleri, başından sonuna anlattım.

Kız yaşadığım zorluklardan dolayı hüzünlendi, ağladı ve: 'Benim hikâyem de başka türlü, anlatayım da dinle' dedi ve anlatmaya başladı: 'Ben Abanoz adalarının sahibi Uzak Hint hükümdarının kızıyım. Babam beni amcamın oğluyla evlendirdi. Ancak düğün gecemde Cerceris bin Racus bin İblis adlı bir ifrit beni kaçırdı, uçurup buraya getirdi. Elbise, süs, kumaş, eşya, yiyecek ve içecek dahil aklına gelebilecek, ihtiyaç duyabileceğim her şeyi getirip buraya yığdı. Ve benden, gece ya da gündüz herhangi bir şeye ihtiyacım olursa tavanda yazılı şu iki satıra dokunmamı isteyip ben daha elimi havaya kaldırmadan yanımda olacağını söyledi. Her on günde bir gelip geceyi yanımda geçiriyor; en son gelişinin üzerinden dört gün geçti. Yani gelmesine altı gün var.' Sonra da bana: 'İstersen gelmesinden önceki güne kadar, beş gün yanımda kalabilirsin' dedi. Ben de: 'Tamam' dedim.

Sevindi ve ayağa kalkıp elimden tuttu. Beni kemerli bir kapıdan geçirip nezih ve hoş bir hamama götürdü. Ben hamama girdiğimizi görünce elbiselerimi çıkardım. O da aynısını yaptı. Sonra göbek taşına oturup beni de yanına oturttu. Hoş kokulu tatlılar ikram edip içkiler sundu. Sonra yemek getirdi beraber yiyip içip oturduk. Bana: 'Şimdi sen yorgunsundur, biraz istirahat et' dedi. Ben de, ey hanımım, dediğini yaptım ve teşekkür edip uyudum. Uyandığımda ayaklarımı okşuyordu, yanıma çağırdım, oturup bir saat kadar muhabbet ettik. 'Vallahi burada, yerin altında yüreğim daralmıştı. Yirmi beş senedir konuşacak kimsem yoktu. Çok şükür Allah seni bana gönderdi' dedi ve şu dizeleri okudu:

Gelişinizden haberdar olsaydık
Gözlerimizin karasını yollarınıza döker
Yanaklarımızı basacağınız yerlere serer
Gözkapaklarımızı önünüze yol ederdik

Ben şiiri dinleyince teşekkür ettim. Kalbim ona karşı aşkla dolmuştu. Derdim, kederim uçup gitmişti. Orada öyle oturup gece çökünceye kadar konuştuk. Geceyi onunla geçirdim, ki ben ömrümde öyle bir gece geçirmiş değildim. Mutlu mesut bir halde sabah ettik. Ona: 'Seni yeraltından çıkarayım, bu cinin elinden kurtarayım mı?' dedim. Güldü ve: 'Elindekine razı ol, otur. On günün bir günü ifritin, kalan dokuz gün senin' dedi. Ben: 'Seni ondan kıskanıyorum. Şu, tavanına bir şeyler yazılı kubbeyı yıkacağım; belki cin gelir ben de onu öldürürüm. Çünkü bana ifritleri öldürebilmek vaat edilmişti' dedim. Benim bu sözlerimi duyunca şu dizeleri okudu:

Ey yavaş yavaş ayrılığı isteyen
Yeter özlemini çektiğim
Bunca zaman beklediğim muhabbet
Ayrılıkla mı sonlansın

Onun bu şiirini dinlesem de sözlerine kulak asmadım ve kubbeye şiddetli bir şekilde vurdum.
Sözün burasında sabah olduğunu fark eden Şehrazat sustu.

13. GECE

Şehrazat kaldığı yerden anlatmaya devam etti:

Kıymetli hükümdarım, ikinci adam kıza hikâyesini anlatmaya devam etmiş: "Ey Hanımefendi, ben kubbeye böyle sert bir şekilde vurunca kız: 'İşte ifrit geliyor, ben seni uyarmamış mıydım? Vallahi bana eziyet ettin. Ama sen canını kurtar, geldiğin yerden çıkıp kaç' dedi. Ben korkudan ayakkabılarımı ve baltamı almadan merdivenlere doğru kaçtım. Ancak iki basamak çıkmıştım ki ifrit ve kız ne yapacak diye dönüp bir bakayım dedim. Yer yarıldı, içinden çirkin surette bir ifrit çıktı ve: 'Ne oldu beni neden rahatsız ettin? Başına bir şey mi geldi?' dedi.

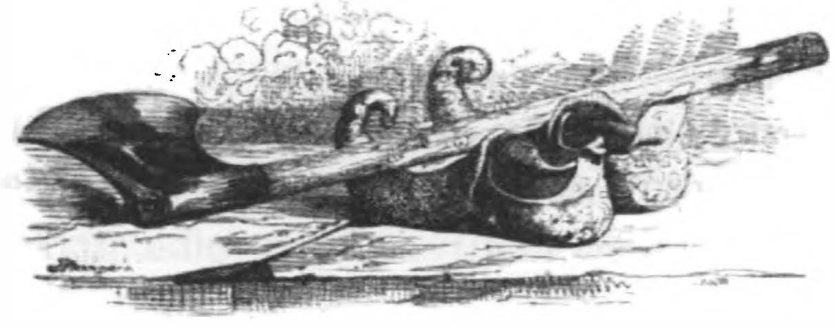

Kız: 'Hayır, başıma bir şey gelmedi. Sadece canım sıkılmıştı. Ben de can sıkıntımı gidermek için bir şeyler içmek istedim. Ancak tam kalkmıştım ki tavan

çöktü' dedi. İfrit: 'Yalan söylüyorsun arsız kadın!' deyip etrafına, sağına soluna bakınmaya başladı. Benim ayakkabılarımı ve baltamı görünce: 'Bunlar ne? Bunlar bir insanoğlunun eşyaları! Söyle kim getirdi onları buraya!' dedi. Kız: 'Ben de şimdi gördüm. Belki sen getirmişsindir' diye yanıtladı.

İfrit: 'Boş konuşuyorsun! Beni kandırmaya çalışma fahişe!' diyerek kızı soyup dört direğe bağladı ve konuşturmak için işkence etmeye başladı. Ben kızın ağlamalarına dayanamayıp korkudan titreyerek çıktım merdivenleri. Yukarı çıkınca kapağı tekrar kapatıp her şeyi eski haline getirdim.

Dışarı çıkınca kızı, güzelliğini, yirmi beş senedir orada mahpus olduğunu ve benim yüzümden işkence gördüğünü düşünüp yaptıklarıma bin pişman oldum. Yine yaşadıklarım geldi aklıma; babamı, krallığını ve oduncu oluşumu hatırladım, şu dizeleri okudum:

Kader sıkıntıyla çaldığında kapını
Bir gün kolaylık görürsen ertesi gün yine zorluk görürsün

Sonra yürüyüp terzi arkadaşımın yanına gittim. Onu, benim yüzümden diken üstünde oturur bir vaziyette buldum. Dün geceden beri oturmuş beni bekliyormuş. 'Gece boyunca aklım hep sende kaldı. Vahşi hayvanların eline düşmüşsündür ya da başına bir iş gelmiştir diye ödüm koptu. Çok şükür iyiymişsin' dedi. Ona, beni düşündüğü için teşekkür edip odama geçtim. Başıma gelenleri düşünüp o kubbeye vurduğum için kendime lanet okuyordum ki arkadaşım yanıma gelip: 'Dükkânda yabancı bir adam var, seni görmek istiyor. Yanında da senin baltan ve ayakkabıların var. Odunculara gidip, müezzin sabah ezanını okurken namaza gitmek için çıktığı vakit onları bulduğunu ama sahibini bilmediğini söyleyerek sahibinin kim olduğunu sormuş. Oduncular da seni söylemişler.

Şimdi dükkânda oturuyor. Git de teşekkür edip baltanı ve ayakkabılarını al' dedi.

Tabii bunları duyunca benim rengim attı, benzim soldu. Ben bu vaziyetteyken yer yarıldı ve yabancı adam kılığındaki ifrit çıktı. Kızcağıza çok feci bir şekilde işkence etmiş ancak yine de ağzından laf alamayınca ayakkabılarımı ve baltamı alıp 'Ben de ifrit soyundan Cerceris isem bu baltanın sahibini alıp getireceğim' demiş, sonra da odunculara, uydurduğu bu oyunla gidip yerimi öğrenmiş. Benim yanıma gelince hemen beni bağlayıp havalandı, sonra da indirip yerin dibine soktu. Ben tabii kendimde değildim o esnada. Sonra kızın olduğu saraya götürdü beni. Kız çırılçıplaktı; her yanından kan akıyor, gözyaşları yanaklarından süzülüyordu.

İfrit kızın yanına gidip: 'Fahişe! İşte bak âşığını getirdim' dedi. Kız bana bakıp: 'Onu tanımıyorum, şimdiye kadar da görmüş değilim' dedi. İfrit: 'Verdiğim ceza yetmedi mi?' dedi, ancak kız yine: 'Ben ömrüm boyunca o adamı görmedim. Allah yalan söylemeyi haram kılmıştır' dedi. İfrit: 'Eğer dediğin gibi onu tanımıyorsan o zaman bu kılıcı al da boynunu vur onun' dedi. Kız kılıcı aldı ve yanıma gelip başıma dikildi. Ben ona kaş göz işareti yaptım ama kız beni alt edip: 'Bütün bunlar hep senin yüzünden' dedi. Ben ona işaretlerle, bunun affetme vakti olduğunu söyleyip hal dilimle şu dizeleri okudum:

Gözlerim dilime tercüman olur bilesiniz diye
Gönlümde saklı olanları oradan göresiniz diye
Karşı karşıya gelince gözyaşlarım sel olur akar
Dilim susar, gözlerim hasretle konuşur durur
Gözlerin söylediklerini anlatmaya çalışır
İşaretler eden parmaklar
Engeller aradan kaldırılır
Biz susarız, aşkımız konuşur

Kız benim işaretlerle anlattığımı anlayınca kılıcı elinden attı. Bunun üzerine ifrit onu bana verip: 'Al bu kılıcı onun boynunu vur, ben de seni bağışlayayım, peşini bırakayım' dedi. Ben: 'Tamam' deyip kılıcı aldım ve büyük bir cesaretle kızın yanına gittim. Ancak tam elimi kaldırmıştım ki kız bakışlarıyla bana: 'Ben senin hakkını yemedim hiç' dedi ve gözlerinden yaşlar süzülmeye başladı. Bunu görünce ben de kılıcı elimden atıp: 'Ey cesur ifrit, güçlü kahraman, kadınlar akıl ve din yönünden eksik olduğu halde o beni öldürmeyi helal görmedi, şimdi ben onun boynunu vurmayı nasıl helal görebilirim? Ben ömrüm boyunca görmüş değilim bu kadını. Ölüm şerbetini içirsen de bana, bunu asla yapmayacağım' dedim.

İfrit: 'Demek ki siz birbirinizi seviyorsunuz' deyip kılıcı aldı ve kızın bir elini vurup kopardı. Sonra ikinci elini, sonra da sırasıyla sağ ve sol ayaklarını kesip kopardı. Ben ifritin, onun dört uzvunu böyle kopardığını gözlerimle görünce ölümün yaklaştığını anladım. O sırada kız gözleriyle bana bir işaret yaptı. Bunu gören ifrit: 'Gözlerinle zina ettin!' diyerek kızın kafasını uçurdu. Sonra da bana dönüp: 'Ey insanoğlu, bizim şeriatımızda evli bir kadın zina ederse onu öldürmek helaldir. Ben bu kızı on iki yaşındayken, düğün gecesinde kaçırdım. Benden başkasını tanımazdı. Her on günde bir buraya yabancı bir adam kılığında gelirdim. Şimdi beni aldattığı kesin olarak ortaya çıktığı için onu öldürdüm' dedi ve ekledi: 'Senin beni aldattığını tam olarak ispat edemedim. Ancak seni sağ salim de bırakamam; şimdi benden bir ceza iste.' Ben bunu duyunca ey kıymetli hanımım, çok sevindim ve yalvarır bir edayla ifrite: 'Senden ne isteyeyim?' dedim. İfrit: 'Seni sihirle hangi kılığa sokacağımı seç; köpek mi olmak istersin yoksa eşek ya da maymun mu?' Ben ifrite yalvarıp: 'Eğer beni bağışlarsan Allah da seni bağışlar. Bir Müslümanı bağışlamak sana zarar vermez' dedim ve

yine yalvarıp yakardım. Eline ayağına kapandım: 'Ben mazlum bir adamım. Büyüklük sende kalsın. Haset edilenin edeni bağışlaması gibi bağışla beni' dedim. 'Haset edilenin edeni bağışlaması nasıl olmuş ki?' diye sordu. Anlatmaya başladım:

Haset Eden ile Haset Edilenin Hikâyesi

Derler ki bir zamanlar bir şehirde, birbirine bitişik duvarı olan iki evde iki adam yaşarmış. Adamlardan biri diğerini çok kıskanır, her şeyine göz diker ve zavallı adama etmediğini bırakmazmış. Artık o derece olmuş ki kıskançlığı, kıskançlıktan yemeden içmeden kesilmiş. Gözüne uyku girmez olmuş. Kendisine haset edilen adam ise komşusu ona haset ettikçe durumu günden güne daha da iyileşirmiş. Ancak komşusunun kendisini kıskandığını öğrenince ve artık eziyetlerinden usanınca kalkıp evinden taşınmış. "Vallahi, sırf ondan uzaklaşmak için göç edeceğim buralardan" demiş ve başka diyarlara gitmiş. Kendine yeni topraklar almış. Toprakları içinde bir de eski bir kuyu varmış. Kendisi için burada bir tekke yapmış. İhtiyacı olan kadarını satın alıp günlerini Allah'a ibadetle geçirmeye başlamış. Allah'ın sevgili kullarından olmuş. Dört bir yandan dervişler ona gelir, sonra geldikleri yere dönüp onu anlatırlarmış. Bu şekilde haberi dört bir yana yayılmış.

Sonunda haberi haset eden komşusunun kulağına da ulaşmış. Kıskanç komşu, eski komşusunun çok daha iyi durumda olduğunu öğrenince şehrin ileri ge-

lenleriyle birlikte kalkıp ziyaretine gitmiş. Komşusu onu bin bir hürmet ve ikramla karşılayıp buyur etmiş. Kıskanç komşu: "Sana bir müjdem var. Onun için kalkıp ta buralara kadar geldim! Kalk şöyle bir dolaşalım da dolaşırken söyleyeyim" demiş. Haset edilen adam haset eden komşusunun isteğini geri çevirmemiş, elini tutup dışarı çıkarmış. Haset eden adam: "Yalnız, dervişlere söyle de halvete çekilsinler. Diyeceklerimi gizlice demek istiyorum ki kimse duymasın" demiş. bunun üzerine haset edilen adam dervişlere dönüp "Haydi, siz içeri geçin" demiş. Dervişler denileni yapıp halvete çekilmişler. Sonra beraberce yürümeye başlayıp bu eski kuyuya kadar gelmişler. Kuyuya geldiklerinde haset eden adam komşusunu, kimse görmeden kuyuya itmiş ve öldü zannedip memleketine dönmüş. Meğer bu kuyu cinlerle doluymuş. Adamı ellerinin üstünde taşımış, alıp kuyudan çıkarmışlar. Birbirlerine, "Kim bu adam acaba?" diye sormuşlar. İçlerinden biri: "Bu kendisine haset eden komşusundan kaçıp bizim şehrimize gelen, orada bir tekke inşa edip Allah'ın zikriyle gönlümüzü hoş eden adam. Bugün o hasetçi komşusu ziyaretine geldi. Sonra da getirip onu bu kuyuya attı. Oysa bu gece ünü sultanın kulağına kadar gitmişti. Kızı için onu ziyarete gelecekti" demiş. Diğerleri, "Neden, sultanın kızına ne olmuş ki?" diye sormuşlar. Cin: "Sultanın kızına bir cin musallat olmuş. Şayet bu adam o kızı kurtarmanın yolunu bilseydi onun için çok iyi olurdu" demiş. Diğerleri "Neymiş o kızı kurtarmanın yolu?" diye sorunca, "Bu adamın siyah bir kedisi var. Kedinin kuyruğunda dirhem büyüklüğünde beyaz kıllar var. O kıllardan yedi tane alıp yakar ve dumanını kıza tutarsa kız cinden kurtulur. Cin bir daha da kıza yaklaşamaz" demiş. Cinler aralarında böyle konuşurken adam da onları duyuyormuş. Neyse efendim, sabah olmuş, cinler adamın başından gitmişler. Şeyhlerini arayan dervişler nihayet onu ku-

yunun kenarında bulmuş, alıp tekkeye götürmüşler. Adam hemen kedisinin kuyruğundaki beyaz kıllardan yedi tane koparıp almış.

Daha güneş doğar doğmaz hükümdar adamlarıyla birlikte tekkenin kapısına gelmiş ve adamlarına dışarıda beklemelerini emrettikten sonra içeri girmiş. İçeri girince adam kalkıp onu hoş sefa geldinlerle karşılamış. Hükümdar: "Benim ne için geldiğimi biliyor musun?" diye sormuş. Adam: "Evet, kızınız için geldiniz" deyince hükümdar: "Evet ey büyük şeyh! Doğru söyledin!" demiş. Adam: "Hükümdarım şimdi kızınızı buraya getirtin" demiş. Hükümdar hemen adamlarını gönderip kızını getirtmiş. Kızı elleri kolları bağlı, perperişan bir halde getirmişler. Adam kızın üstüne bir örtü örtüp yaktığı kılları başının etrafında dolaştırmış. Kıza musallat olan cinin çığlık attığı duyulmuş ve kızın aklı başına gelmiş. Hemen toparlanıp yüzüne peçesini örtmüş ve "Burada neler oluyor? Kim getirdi beni buraya?" diye sormuş. Hükümdar kızının kendine geldiğini görünce sevinçle yerinden fırlamış ve kızını başından öpmüş. Sonra kızını iyileştiren adamın elini öpüp yanındaki devlet büyüklerine dönmüş ve "Ne dersiniz, kızımı iyileştiren bu adamın hakkı nedir?" diye sormuş. Devlet büyükleri: "Efendim onun hakkı kızınızla evlendirmenizdir" demişler. Hükümdar: "Doğru söylediniz" deyip adamı kızıyla evlendirmiş. Aradan çok az bir zaman geçtikten sonra hükümdarın veziri ölmüş. Hükümdar devlet büyüklerine: "Kimi vezir yapalım?" diye sorunca "Damadı-

nızı yapın" demişler. Hükümdar bu görüşü yerinde bulup damadını veziri yapmış. Yine aradan az bir zaman geçmiş, bu sefer de hükümdar ölmüş. Devlet büyükleri aralarında "Kimi hükümdar yapalım?" diye konuşmuş ve vezir olan damadı, hükümdar yapmaya karar vermişler. Böylece hükümdar olan adam bir gün vezirleri ve hacipleri arasında yürürken az ilerden geçen eski hasetçi komşusunu görmüş. Adamlarına onu kendisine getirmelerini emretmiş. Adamları hemen gidip hasetçi komşuyu hükümdarın yanına getirmişler. Hükümdar bu hasetçi komşusuna hazinesinden bin miskal altın ve yirmi deve yükü hediye verilmesini emretmiş."

Hikâyeyi bitirince "İşte gördüğün gibi ey ifrit, adam kendisine haset edip her türlü eziyeti reva gören, kaçıp gittiğinde de peşinden gelip kendisini kuyuya atan hasetçi komşusunu işte böyle bağışlamış" dedim.

İfrit: 'Çok konuşma. İstersem öldürürüm ki bundan yana korkma, istersem bağışlarım ki bundan yana ümitlenme, istersem de sihir yaparım ki olacak olan bu' dedi. Sonra yer yarıldı ve beni de alıp yerin üstüne çıktı. O kadar çok yükseldik ki dünya bir tas su gibi görünüyordu. Ardından bir dağın tepesine indik. Bir parça toprak alıp bir şeyler mırıldandı, okudu, üfledi ve: 'Bu suretinden çık, maymun ol' deyip bana serpti.

O an yüz yaşında bir maymuna dönüştüm. Kendimi böyle çirkin bir surette görünce halime ağladım ve kaderin bu zorluklarına sabrettim. Ancak bir zaman sonra kaderin kimseye ait olmadığını anladım ve dağdan aşağı indim. Bir ay boyunca yürüdüm. Sonunda bir tuzlu denizin kıyısına vardım. Orada bir saat kadar eğleşmiştim ki denizin ortasında bir gemi gördüm. Gemi yelkenlerini çevirmiş, karaya doğru geliyordu. Ben orada bulunan bir kayanın arkasına saklanıp gemi gelince de ortasına atladım.

Adamlar beni görünce: 'Atın şu uğursuzu gemiden!' diye bağırmaya başladılar, kimi de: 'Öldürelim!' diyordu. Birisi kılıcını uzatıp: 'Bu kılıçla öldürebiliriz' deyince ben, kılıcın ucundan tutup ağlamaya başladım. Gözyaşlarımın gözlerimden böyle boşaldığını gören kaptan bana acıdı ve oradakilere: 'Ey tüccarlar bundan sonra bu maymun benimdir. Onu ben himayeme alıyorum. Benim yanımda kalacak. Sakın ola ki ona zarar vermeye, eziyet etmeye kalkmayın' dedi. Kaptan bana çok iyi davranıyordu. Ben de ne söylerse söylediğini hemen anlıyor ve isteklerini yerine getiriyordum. Gemide hizmetini görüyordum.

Elli gün boyunca denizde yol aldık. Sonunda büyük bir şehre vardık. Orada öyle çok âlim vardı ki sayısını ancak Allah bilir. Biz şehre ulaşıp da demir atınca, şehrin hükümdarının adamları gemimize gelip tüccarları karşıladılar ve: 'Hükümdarımız hoş safa geldiniz diyor, ayrıca size şu kâğıt destesini gönderdi ve her birinizin ona birer satır yazmasını istedi' dediler. Ben o maymun halimle atlayıp kâğıtları ellerinden aldım. Kâğıtları parçalar, denize atarım diye korkup beni kovalamaya başladılar. Beni öldürmek istiyorlardı. Onlara yazmak istediğimi işaret ettim. Bunun üzerine kaptan: 'Bırakın yazsın, eğer kâğıtları ziyan ederse onu kovarız, yok eğer güzel yazarsa da ben bu maymunu evlat edinirim. Bundan daha iyi kavrayan bir maymun görmedim' dedi.

Bunun üzerine diviti alıp mürekkebe batırdım, rik'a hattıyla bir satır yazıp ardından da şu şiiri ekledim:

Kader yazmıştır iyiliklerini iyilik edenlerin
Senin iyilik ve ihsanın hesap edilemez
Allah ademoğlunu senden öksüz bırakmasın
Çünkü sen iyilikte en iyi babasısın onların

Hemen altına sülüs hattıyla şu beyti yazdım:

Her kâtip fani olacak elbet
Kaderin yazdıklarıysa baki kalacak
Kaleminin yazacağı tek şey,
Kıyamette görmekten mutlu olacağın şey olsun.

Bu dizelerin altına, şakk yazısıyla şu iki mısrayı yazdım:

İzzet ve nimet hokkasını açtığında
Mürekkebini varlık ve cömertlikten yap
Gücün yetiyor ise iyiliği yaz
Kalemin gücünün oranı böyle ortaya çıkar

Sonra kâğıt tomarını geri verdim. Alıp hükümdara götürmüşler. Hükümdar kâğıtta yazılmış olanları okuyunca benim yazdıklarım dışında hiçbirini beğenmemiş. Adamlarına: 'Bu yazıyı yazanın yanına gidin, şu elbiseyi giydirip bir katıra bindirin ve huzuruma getirin' demiş. Adamları hükümdarın bu sözlerine tebessüm etmişler. Bunu gören hükümdar da kızıp: 'Ben size

bir şeyi emrettiğimde siz nasıl gülersiniz?' demiş. 'Hükümdarım, biz sizin sözünüze gülmedik. Bu yazıyı yazan bir insan değil, kaptanın yanında kalan bir maymundu. Ona güldük' diye cevap vermişler. Hükümdar çok şaşırmış önce, ardından da sevinçle başını sallamış ve 'Bu maymunu satın almak istiyorum!' demiş. Adamlarını elbise ve katırla beraber gemiye yollayıp 'Maymuna bu elbiseyi giydirin ve şu katıra bindirip bana getirin' demiş. Adamlar geldiler. Beni kaptandan alıp elbiseleri giydirdiler. Halk beni görünce heyecanlandı, coşkuyla alkışladı. Hükümdarın huzuruna çıkarıldığımda hükümdarı görünce üç kez yeri öptüm. Hükümdar oturmamı emretti, dizlerimin üzerine oturdum. Orada bulunanlar böyle edepli bir şekilde oturduğumu görünce şaşkınlığa düştüler. Hükümdar onlardan daha çok şaşırmıştı. Sonra hükümdar, orada bulunanlara huzurdan ayrılmalarını emretti. Sadece bir hadım, bir yaşı küçük köle, hükümdar ve ben kaldık. Herkes ayrıldıktan sonra hükümdar yemek hazırlamalarını emretti; iştah açan, göz dolduran bir sofra kurdular. Hükümdar bana işaret ederek yememi emretti. Kalktım, hükümdarın önünde yedi kere yeri öptüm ve oturup hükümdarla birlikte yemek yedim. Yemeğimi bitirince sofradan kalkıp ellerimi yıkadım. Sonra da orada bulunan diviti, hokkayı ve kağıdı alıp şu beyti yazdım:

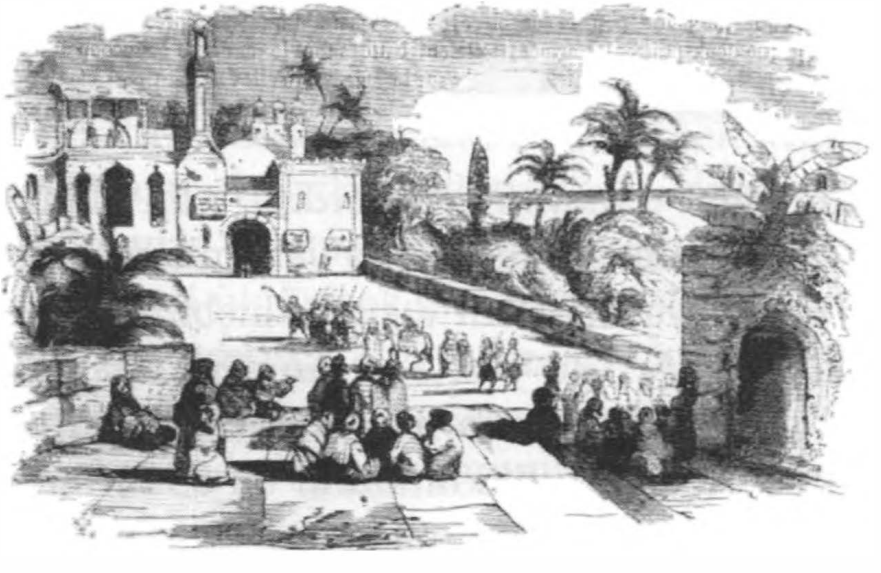

Koyun eti hastalıklara karşı panzehirimdir
Tatlılar ise yemekte arzumun son noktası
Ah kalbim ne güzel olur! Sofrada yemeklerle beraber
Bir de yağ ve balın bulunması

Yazmayı bitirince kalkıp öte bir yere oturdum. Hükümdar yazdıklarımı okudu ve çok şaşırıp: 'Bir maymun bu kadar fasih yazabilir mi? Vallahi onun şu yazısı şaşılacak şey doğrusu' dedi. O esnada hükümdara bir satranç tahtası getirdiler. Hükümdar bana: 'Oynayabilir misin?' diye sorunca, başımı evet anlamında salladım ve kalkıp taşları dizdim. Tam iki kez oynadık, ikisinde de ben yendim. Hükümdar iyice afalladı: 'Vallahi bu maymun bir insan olsaydı zamanının bütün insanlarına üstün gelirdi' dedi. Sonra da hizmetçilere: 'Gidin hanımınıza hükümdar seni istiyor deyin, gelsin de bu ilginç maymun onu da eğlendirsin' dedi. Hadım gidip yanında hükümdarın kızı olan hanımla döndü. Kız beni görünce yüzünü örtüp: 'Babacığım, aklından ne geçiyordu ki beni çağırtıp yabancı adamlara gösterdin?' dedi. Hükümdar: 'Yavrucuğum, yanımda şu küçük köle, seni büyüten hadım ve bu maymundan başka kimse yok, bense senin babanım; ne diye yüzünü örtüyorsun?' dedi. Bunu üzerine kız: 'Bu maymun, bir şehzadedir. Babası iç Abanoz Adalarının hüküm-

dan Îmar'dır. Ona sihir yapılmış. Şeytanın soyundan gelen Cerceris isimli bir ifrit Aknamus hükümdarının kızını, kendi karısını öldürmüş, buna da sihir yapmış. Senin maymun zannettiğin bu adam akıllı ve bilgili bir adamdır' diye cevap verdi. Hükümdar kızının bu sözlerine şaşırıp kaldı ve bana dönüp: 'Senin hakkında söyledikleri doğru mu?' diye sordu. Ben başımı sallayarak 'Evet' dedim ve ağlamaya başladım. Bunun üzerine hükümdar kızına dönerek: 'Peki, sen ona sihir yapılmış olduğunu nereden anladın?' diye sordu. Kız: 'Babacığım ben küçükken yanımızda yaşlı bir sihirbaz kadın vardı. O bana sihir yapmayı öğretmişti. Ben de öğrettiği her şeyi ezberlemiştim. Sihrin yüz yetmiş yolunu bilirim. En hafifiyle şehrindeki taşları kaldırıp Kafdağı'nın ardına fırlatabilir, şehri dalgalı bir denize, halkını da balığa döndürebilirim' dedi. Hükümdar: 'O zaman Allah hakkı için şu delikanlıyı kurtar, onu kendime vezir yapayım. Bu iyiliği yapabilirsin değil mi? Onu kurtarabilirsen kendime vezir yaparım, çünkü gerçekten de zarif ve kibar bir delikanlıymış' dedi. Kız: 'Seve seve yaparım' dedi. Ardından bir bıçak alıp onunla bir daire çizdi.

Sözün burasında Şehrazat sabaha erdiklerini fark etti ve sustu.

14. GECE

Şehrazat anlatmaya devam etti:

Kıymetli hükümdarım, ikinci adam başından geçenleri anlatmaya devam etmiş:

"Hanımefendi, hükümdarın kızı üzerinde İbranice harflerle bir şeyler yazılmış olan bıçağı alıp yere bir daire çizdi. Bu dairenin içine bazı isimler ve tılsımlı şeyler yazıp anlamadığımız dilde bir şeyler okudu. Bir saat kadar sonra saray karardı, dünya başımıza yıkılıyor zannettik. O esnada ifrit, dirgen gibi elleri, kazık gibi bacakları ve ateş topu gözleriyle çok çirkin bir surette ortaya çıktı. Onu görünce ödümüz patladı. Hükümdarın kızı: 'Ne hoş geldin ne de safalar getirdin' dedi. İfrit: 'Seni hain! Birimiz diğerimize karşı gelmeyecek diye anlaşmamış mıydık? Yeminini bozdun!' dedi. Kız: 'Seni melun! Ne zaman yemin etmişiz!' diye yanıtladı onu. İfrit o an 'Kolla kendini!' diyerek bir aslana dönüştü ve ağzını açıp kıza saldırdı. Kız hemen saçından bir tel koparıp elinde tutarak bir şeyler okudu. Kıl, keskin bir kılıca döndü. Kız kılıcıyla ifrite vurup onu iki parçaya ayırdı. İfritin başı bir akrebe dönüştü. Bunu gören kız koca bir yılana dönüşüp melunun üzerine bir şeyler okudu ve onu feci bir şekilde öldürdü. Ancak akrep bir kartala dönüştü. Kız da hemen bir akbabaya dönüşüp onun peşine düştü. Bir saat kadar bu şekilde biri kaçıp öteki kovaladıktan sonra kartal siyah bir kediye dönüştü. Kız hemen bir kurda dönüşüp onu kovalamaya başladı. Bir saat de bu şekilde sarayın içinde mücadele ettiler. En sonunda kız kediye şiddetli bir darbe vurdu. Bunun üzerine kedi kocaman kırmızı bir nara dönüşüp oradaki havuzun içine düştü ve parçalandı. Her bir tanesi sarayın dört bir yanına dağıldı. Kız hemen, tek bir tane bırakmadan hepsini toplamak için bir horoza dönüştü. Tanelerden biri fıskiyenin yanına düşmüştü. Horoz kanatlarını çırpıp gagasıyla bize bir şeyleri işaret ediyordu, ama ne demeye çalıştığını anlayamıyorduk. Bunun üzerine horoz öyle bir öttü ki saray başımıza yıkılacak zannettik. Sonra horoz, o tek bir taneyi buluncaya kadar her yanı aradı ve onu fıskiyenin yanında buldu. Ancak o esnada nar tanesi suya düşünce kız da büyük bir

balığa dönüşüp suya daldı ve gözden kayboldu. Aradan bir saat geçtikten sonra korkunç bir çığlık duyduk. Korkudan tir tir titredik. O esnada ifrit ateş topuna dönmüş bir halde sudan çıktı. Ağzından ateşler saçıyor, gözlerinden, burun deliklerinden ateşler ve dumanlar çıkıyordu. Kız da hemen bir ateş seline dönüştü. Biz yanmaktan korkarak kendimizi suya atmak istedik ancak ateşlerin içinden kükreyen ifrit birden karşımıza dikilip ateş püskürttü. Kız da hemen ona ateş püskürttü ancak biz ikisinin de kıvılcımları arasında kalmıştık. Kızın kıvılcımları zarar vermiyordu, ama ifritin püskürttüğü ateş, maymun suretinde olan bana isabet edip gözümü yakıp kör etti. Aynı şekilde hükümdara da ulaşıp yüzünün alt kısmını yakarak azı dişlerini döktü. Hadımın göğsüne düşen bir ateş ise onu oracıkta öldürdü.

Artık yaşamaktan ümidimizi kesmiş, ölümü bekler olmuştuk. Biz bu haldeyken 'Allahu Ekber! Allahu Ekber! Rabbim yardımını gönderdi, insanların efendisi Muhammed'in dinini inkâr edeni helak etti!' diyen bir ses duyduk. Sesin sahibi, hükümdarın kızıymış; ifriti küle dönmüş bir vaziyette bize getirdi. Kız gelip: 'Bana bir tas su getirin' dedi. Getirdiler. Suya anlamadığımız dilde bir şeyler okuyup benim üzerime serpti ve: 'Hak olanın ve ismi azamın hakkı için bu suretinden çıkıp ilk suretine dön!' dedi. O böyle yapınca yaratıldığım hale dönüp insan oldum. Ancak gözüm yine kördü.

Kız: 'Ateş, babacığım ateş' deyip ateşten kurtulmak için yardım diledi ancak göğsünden çıkan bir kıvılcım yüzünü kapladı. Kız ağladı ve 'Eşhedü enla ilahe illallah ve eşhedü enne muhammeden rasulallah' deyip ifritin küllerinin yanına yığılarak kül oldu. Öyle üzüldük ki 'Keşke ben yok olsaydım da bana böyle büyük bir iyilik yapan bu güzel yüzün kül olduğunu görmeseydim' dedim. Ancak Allah'ın hükmüne karşı gelinmez. Hükümdar, kızının kül olduğunu görünce saçını sakalını yolmaya, elbiselerini parçalamaya başladı. Ben de onun yaptığı gibi yaptım ve kızın küllerinin başında ağlayıp durduk. O esnada muhafızlar ve devlet erkânı gelip hükümdarı böyle, bir kül yığınının başında kendinden geçmiş bir halde görünce şaşırıp kaldılar. Bir saat boyunca hükümdarın etrafında ne yapacaklarını bilmez bir vaziyette dönüp durdular, sonunda, hükümdarın kızının ifritle başından geçenleri öğrenince kedere boğuldular. Kadınlar ve cariyeler ağıtlar yaktılar, herkes yedi gün boyunca yas tuttu. Hükümdar, kızının külleri üzerine büyük bir türbe yapılıp içinde mumlar ve kandiller yakılmasını; ifritin küllerininse Allah'ın lanetine kavuşsun diye havaya savrulmasını emretti. Sonra hastalanıp yataklara düştü. Bir ay bu şekilde hasta yattıktan sonra iyileşip kendine gelince beni çağırtıp: 'Ey delikanlı, biz feleğin darbelerinden uzak müreffeh bir hayat yaşıyor, keyifli bir ömür sürüyorduk. Ta ki sen gelinceye kadar. Sen geldin, üzerimize keder çöktü, keşke hiç görmeseydik seni. Senin gelişinle öyle şeyler yaşadık ki kendimizden geçtik. Yüz erkeğe bedel olan kızımı kaybettim, yüzümün yarısı yandı, dişsiz kaldım, hadım öldü. Gerçi bunda senin yaptığın bir şey yok. Allah sana da bize de bunları yaşamayı yazmış. Kendisi öldü, ama şükür ki seni kurtarabildi kızım. Şimdi artık şehrimden ayrıl, senin yüzünden yaşadıklarımız yeter. Kaderimize yazılmış bunları yaşamak ne yapalım. Selametle git' dedi.

Hükümdarın yanından ayrıldım. Kurtulduğuma bir türlü inanamıyor, nereye gideceğimi bilemiyordum. Başımdan geçenleri ve onlardan nasıl kurtulduğumu düşünüyordum. Bir ay boyunca şehirde dolanıp durdum. Bir şehre girip terziyle tanışmamı, yeraltındaki kızla karşılaşmamı, beni öldürmek isteyen ifritten nasıl kurtulduğumu ve başından sonuna yaşadığım her şeyi hatırlayıp Allah'a şükrediyor 'Canım sağ ya, gözüm kör olsa da olur' diyordum. Şehirden ayrılmadan önce bir hamama gidip sakalımı tıraş ettim ve şehirden ayrıldım. Her gün başıma gelenleri, gözümü kör eden musibetleri düşünüp ağlıyor, başıma gelenleri hatırladıkça ağlaya ağlaya şu beyitleri okuyordum:

Yemin ederim şaşırdım kaldım bu işe
Beklemediğim yerlerden hüzünler geldi kuşattı
Sabredeceğim, insanlar bilinceye kadar
Sabredilmesi gerekenlere sabrettiğimi
Sabır takvayla birleşince ne güzel olur
Yarattıkları hakkında Mevla ne yazmışsa o olur
Sırrın yalan söylediğinde sırrım hakkında
Sırrımın sırları gönlümün tercümanı olur
Dağlar benim yerimde olsaydı parçalanırdı
Ateş söner, rüzgâr esmez olurdu
Kim derse kaderde güzel şeyler de vardır diye
Bir gün acıyla da karşılaşır kesin

Diyar diyar dolaştım, büyük şehirlere ulaştım. En sonunda Bağdat'a gideyim, belki müminlerin emirini bulur, başımdan geçenleri ona anlatırım dedim ve bu gece Bağdat'a geldim. Önce şu arkadaşı, şaşkın şaşkın bakınırken buldum. Selam verdim. Konuştuk. O esnada diğer arkadaşımız da yanımıza gelip selam verdi ve: 'Ben buraların yabancısıyım' dedi. Biz de ona bizim de yabancı olduğumuzu söyledik. Üçümüz, hiçbirimiz bir diğerimizin hikâyesini bilmeden yürümeye başla-

dık. Kader bizi bu kapıya ulaştırdı, yanınıza geldik. İşte benim sakalımı tıraş etmemin ve gözümün kör olmasının hikâyesi budur."

Adamın hikâyesini dinleyen kız: "İlginç bir hikâyen varmış. Tamam, sen de yoluna gidebilirsin" demiş. Ancak adam: "Arkadaşımın hikâyesini de dinleyip öyle gideceğim" demiş.

Bunun üzerine üçüncü adam başlamış anlatmaya:

İbn Hasip ve Bakır Süvarinin Hikâyesi

Ey kıymetli hanımefendi benim hikâyem onlarınki gibi değil, çok daha ilginçtir. Bu ikisinin başına gelenler kaza ve kadermiş. Ancak benim sakalımın tıraşlı, gözümün kör olmasının sebebi bizzat kendimim. Ben kendi kaderimi kendim çizip kalbimi kedere boğdum. Efendim, ben de bir şehzadeydim. Babam öldü yerine ben geçtim. Ülkeyi yönettim, adaleti sağladım ve halkıma iyi davrandım. Deniz yolculuklarını çok severdim. Şehrim deniz kenarındaydı; büyük bir denizdi ve etrafımız keşfe hazır adalarla çevriliydi. Bir gün, o adaları gezmek istedim. On gemi ve bir aylık erzak hazırlatıp yola çıktım. Yirmi gün denizin üstünde yol

aldıktan sonra bir gece fırtına çıktı. Rüzgâr farklı yönden esiyordu. Fırtına sabaha kadar devam edip sonra dindi. Deniz sakinleşti, güneş ışımaya başladı. Bir adaya vardık. Karaya çıkıp yemeklerimizi pişirdik ve yedik. İki gün o adada kaldıktan sonra tekrar yola koyulup yirmi gün daha yol aldık. Sular bizi farklı yöne sürüklemeye başladı. Kaptan şaşkınlıkla, gözcüye: "Çıkıp denize dikkatlice bir göz at!" dedi. Gözcü direğe tırmanıp etrafı inceledikten sonra indi ve kaptanın yanına gelip: "Efendim, sağ tarafımızda, denizin yüzünde balıklar var. Denizin ortalarında da kimi zaman parlayıp kimi zaman kararan bir karaltı görünüyor" dedi. Kaptan, gözcünün bu sözlerini duyunca sarığını yere fırlatıp saçını başını yolmaya: 'Hepimiz helak olacağız! Hiçbirimiz kurtulamayacağız!' diye bağırarak ağlamaya başladı. O böyle ağlayınca biz de canımızın korkusundan ağlamaya başladık. Sonra kaptana: 'Söylesene kaptan, gözcünün gördüğü o şey nedir?' dedim.

Kaptan: "Efendim" dedi 'rüzgârın farklı yönden estiği, ertesi güne kadar da durulmadığı o gece kaybolduk. İki gün o adada konakladıktan sonra da denizde kaybolmuş bir vaziyette on bir gün yol aldık. Şuan bizi istediğimiz yöne götürecek bir rüzgâr yok; akşama kadar da çıkmaz. Yarın, siyah bir taş kütlesinden oluşan ve adına *Mıknatıs Dağı* denilen bir dağa ulaşacağız. Sular bizi zorla oraya doğru sürüklüyor. Oraya vardığımızda gemi parçalanacak, her bir çivisi yerinden sökülüp dağa yapışacak. Allah mıknatısa farklı bir sır yerleştirmiş; bütün demirler gidip ona yapışıyor. Allah bilir ya dağa yapışmış tonlarca demir vardır; çünkü çok eski zamanlardan beri bu dağ yüzünden çok gemi parçalanmıştır. Bu denizin ardında, on direk üstüne kurulu, sarı bakırdan bir kubbe; kubbenin üstünde de bakırdan atına binmiş, elinde bakırdan bir mızrak tutan ve boynunda üzerine tılsımlı sözler ve birtakım isimler yazılı kurşundan bir levha taşıyan bir süvari var. O süvari o atın üze-

rinde kaldığı sürece onun altından geçen gemiler parçalanmaya, yolcular yok olmaya ve gemilerdeki bütün demirler o dağa yapışmaya devam edecek. O süvari o atın üstünde kaldığı sürece kurtuluş yolu yok!"

Sonra kaptan hüngür hüngür ağladı. Artık kesin bir şekilde ölüp gideceğimizi anlamış, birbirimizle vedalaşıyorduk. Sabah olduğunda bu dağa iyice yaklaşmıştık. Sular bizi zorla ona doğru sürüklüyordu. İyice yaklaşınca geminin altındaki sular çatladı, bütün çiviler yerlerinden fırladı ve demirler dağa yapıştı. Günün sonuna kadar dağın etrafından döndük durduk. Günün sonunda gemimiz tamamen parçalanmış, kimimiz boğulup kimimiz sağ kalmıştık. Ancak boğulanlar çoğunluktaydı. Sağ kalanlarsa dalgalar yüzünden birbirinden habersizdi, farklı farklı yönlerden esen rüzgâr her birine yönlerini şaşırtmıştı. Bana gelince, kıymetli hanımım, Allah, daha çok meşakkat çekip belalara duçar olmamı

ve acı çekmemi irade etmiş, beni kurtarmıştı. Geminin parçalarından birinin üstüne çıktım. Dalgalar beni bir dağa sürükledi. Dağda, tepeye doğru uzanan, toprağa kazılmış basamaklar vardı. Bismillah çektim..."

Şehrazat sabah olduğunu görünce hikâyesine ara verdi.

15. GECE

Şehrazat anlatmaya devam etti: Ey saadetli hükümdarım, üçüncü adam, kıza, orada bulunan elleri kolları bağlı gruba ve onların başında ellerinde kılıçlarıyla bekleyen kölelere hikâyesini anlatmaya devam etmiş:

"Bismillah çekip Allah'tan medet umarak tırmanmaya başladım. Dağdaki bir oyuğa tutunmaya çalışsam Allah, rüzgârı dindirerek bana yardım ediyordu. Sonunda sağ salim çıktım dağın tepesine. Kurtulduğum için çok ama çok sevinmiştim. Etrafıma bakınınca bir kubbeden başka sığınacak bir yer olmadığını görüp bu kubbenin altına girdim.

Orada iki rekât şükür namazı kılıp uykuya daldım. O esnada bir ses duydum 'Ey insanoğlu!' diyordu 'uykudan uyanınca ayaklarının altını kaz! Orada bakırdan bir yay ve üzerlerinde tılsımlar yazılan, kurşundan üç ok bulacaksın. Yayı ve okları al! Kubbenin tepesinde duran süvariye fırlatıp insanları bu büyük beladan kurtar! Sen oku fırlattığında süvari de ok da denize düşecek, oku denizden alıp tekrar yerine göm! Bunu yaptığında deniz kabarıp dağın tepesine kadar yükselecek. Ortaya bir tekne çıkacak. Teknenin içinde,

elinde teknenin kürekleriyle duran bir adam olacak. Onunla birlikte tekneye bin! Ama sakın ola Allah'ın adını anma! O adam seni, on günün sonunda şehrine ulaştıracak. Şayet Allah'ın adını anmazsan kazançlı çıkarsın!'

Uykudan uyanınca hemen yerimden kalktım ve denize gidip sesin dediği gibi süvariyi vurup düşürdüm. Onunla birlikte denize düşen okumu alıp gömdüm. Deniz kabarıp üzerinde bulunduğum dağın seviyesine kadar yükseldi. Dağın üstünde bir saat kadar bekledikten sonra denizin ortasında bana doğru gelen bir tekne gördüm. Allah'a hamdetim. Tekne bulunduğum yere ulaşınca içinde, göğsünde isimler ve tılsımlı sözler yazılı kurşundan bir levha taşıyan bakırdan bir adam oturduğunu gördüm. Tekneye bindim. Hiç sesimi çıkarmıyor, tek kelime etmiyordum. Adam beni bir gün, iki gün, üç gün derken tam on gün boyunca tekneyle götürdü. Sonunda bir adaya ulaştık, sağ salim. O kadar çok sevindim ki Allah'ın adını anıp tekbir ve tehlil getirdim. Ben bunu yapar yapmaz, adam beni denize fırlattı ve dönüp gitti. Yüzme biliyordum, hemen yüzmeye başladım. Gün boyunca yüzdüm; ancak gece olduğunda artık kollarımın gücü tükenmiş, omuzlarımın takati kesilmişti. Orada ölüp gideceğimi anladım, ölümü ensemde hissediyordum. Ancak tam o esnada bir fırtına çıktı, kocaman bir kale gibi büyük bir dalga beni alıp karaya fırlattı. Elbiselerimi çıkarıp suyunu sıktım ve yere serip kurumaya bıraktım. Geceyi o halde geçirdim. Sabah olunca elbiselerimi giyinip nerede olduğumu anlamak için teftişe çıktım. Bir vadiye ulaştım. Vadinin etrafında dönünce, üzerinde bulunduğum yerin denizle çevrili küçük bir ada olduğunu anladım. Kendi kendime: 'Ne zaman bir beladan kurtulsam kendimi daha büyüğünün içine düşmüş buluyorum' dedim. Orada öylece oturmuş halimi düşünüyor ve ölümü temenni ediyorken birden denizde, içinde bazı insanlar olan bir gemi

göründü. Kalkıp bir ağacın tepesine tırmandım. Gemi karaya yanaştı. İçinden on köle çıkıp adanın ortasına gittiler. Orada bir yeri kazmaya başladılar. Ortaya bir kapak çıktı. Kapağı kaldırıp altındaki kapıyı açtılar. Sonra da gemiye dönüp ekmek, tahıl, balık, bal, koyun eti gibi orada kalacak birine lazım olan her şeyi taşıdılar. Köleler, gemiyle kazdıkları yer arasında gidip geliyor, gemiden taşıdıkları her şeyi ortaya çıkan kapıdan aşağı taşıyorlardı. En sonunda bir köle, yanında çok güzel bir elbise olduğu halde gemiden çıktı. Bir yanındaysa iyice yaşlanmış, zaman tarafından eritilip güçten düşürülmüş yaşlı bir adam vardı. Artık tamamen piri fani olmuş adamın eli, güzellik kalıbının içine boşaltılmış, olgunluk elbisesine bürünmüş, darbı mesellere konu olacak güzellikte ve taze bir dal misali olan bir gencin elindeydi. Bir genç ki güzelliği gönülleri büyüler, olgunluğu akılları cezpeder.

Bu şekilde yürüyüp, kapının yanına geldiler ve oradan aşağı inip gözden kayboldular. Sonra da çıkıp gittiler. Ağaçtan inip toprağın tümsek olduğu yere geldim ve kazmaya başladım. Sabırla, toprağı küreyip bir kenara yığdım. Sonunda değirmen taşı büyüklüğünde bir kapak çıktı ortaya. Kapağı kaldırınca taşlardan kesilmiş bir merdivenin aşağı doğru uzadığını gördüm ve şaşırdım. Sonra basamakları inip merdivenin sonuna vardım. Merdivenin sonuna ulaşınca karşıma yerlere birbirinden kıymetli ipek halılar serilmiş, dayalı döşeli bir salon çıktı.

Az önce gördüğüm delikanlı salondaki yüksekçe bir koltukta oturuyordu. Yanına gidip "Sakın korkma! Benden sana bir zarar gelmez! Ben de senin gibi bir insanım. Kader beni buralara belki de senin için düşürdü. Söyle bana senin hikâyen nedir? Burada ne arıyorsun?" dedim.

Delikanlı bu sözlerimi duyup benim insan olduğu anlayınca rahatladı ve "Ah kardeşim, benim çok ilginç

bir hikâyem var" dedi ve anlatmaya başladı: "Benim babam mücevher tüccarıdır. Çok fazla malı, mülkü ve hizmetçisi vardır. Ticaret için dünyanın dört bir yanını dolaşır. Babamın uzunca bir vakit hiç çocuğu olmamış. Bir gece rüyasında yakın zamanda bir oğlan çocuğu olacağıyla müjdelenmiş. Babam o gece uykusunda sevinç içinde uyanmış. Ertesi gece annem bana hamile kalmış ve hemen hamile kaldığı tarihi bir kenara yazıp doğum yapacağı günü beklemeye başlamış. Sonunda dokuz ayı doldurunca ben dünyaya gelmişim. Babam çok sevinmiş. Ahir ömründen bir evlada sahip olduğu için ziyafetler verip fakir fukarayı doyurmuş. Sonra ülkedeki bütün tanınmış tarihçileri, müneccimleri ve bilgeleri çağırtıp yıldızıma baktırmış. Babama "Oğlun on beş yaşına bastığında başına tehlikeli bir şey gelecek şayet ondan kurtulabilirse uzun yaşayacak. Helaklar denizinde mıknatıs dağı diye bir dağ var. O dağda bakır bir ata binmiş, göğsünde demir bir levha taşıyan bakır bir süvari var. O süvari atından düştükten elli gün sonra oğlun ölecek. Katili ise süvariyi atından düşüren Acip bin Hasip adlı bir hükümdar olacak" demişler. Babam bunu duyunca çok üzülmüş tabii.

Sonra beni çok güzel bir şekilde yetiştirip büyüttü. On beş yaşıma basınca denizdeki süvarinin Acip bin Hasip adlı bir hükümdar tarafından düşürüldüğünü duydu ve öldürülmemden korkup beni buraya kapattı. İşte benim hikâyem bu."

Çocuğun hikâyesini dinleyince çok şaşırdım. Kendi kendime: "Bütün o anlattıklarını ben yaptım, bakır süvariyi ben düşürdüm ama vallahi bu çocuğu öldürmeyeceğim" dedim. Sonra çocuğa dönüp "Artık üzülüp tasalanmana gerek yok. Kölelerim gelip beni buluncaya kadar burada senin yanında kalacak, seninle ilgileneceğim" dedim. Hava kararıncaya kadar oturup muhabbet ettik. Hava kararınca kalkıp mumları yaktım. Yiyecek içecek bir şeyler getirdim. Beraber yiyip içtik. Neredey-

se gün doğuncaya kadar oturup muhabbet etmeye devam ettik. Sonra o yattı. Üstünü örttükten sonra ben de kalkıp yattım. Ertesi sabah uyanıp su ısıttım. Gidip delikanlıyı yavaşça dürterek uyandırdım. Isıttığım suyu döküp elini, yüzünü yıkamasına yardım ettim. Delikanlı sevinçle "Allah senin mükâfatını versin! Babamın korkmasına gerek yok artık! Ben kim, Hasip bin Acip kim!" dedi. Bunun üzerine "Allah bana senin kötü gününü yaşatmasın, ölümüm senin ölümünden önce olsun" dedim. Sonra kalkıp yiyecek içecek bir şeyler getirdim, yedik içtik. Akşam olunca kalkıp kandilleri yaktım. Oturup gecenin çoğunu muhabbet ederek geçirdik. Sonra delikanlı uyuyunca üstünü örtüp ben de uyudum.

Günlerimiz gecelerimiz bu şekilde geçti. Delikanlıyı daha da çok sevmeye başlamıştım. Kendi kendime "Müneccimler yalan söylemişler! Vallahi ben bu delikanlıyı öldürmem,'" diyordum.

Aradan tam kırk dokuz gün geçti. Ellinci günün gecesinde delikanlı sevinçle "İşte elli gün geçti çok şükür önce Allah'ın sonra senin sayende ölümden kurtuldum" dedi. Sonra "Kardeşim, biraz su ısıt da ellerimi yıkayayım" dedi. Kalkıp su ısıtıp getirdim. Ellerini yıkayıp yatağına uzandı ve "kilerde karpuz vardı, onu kessen de şeker döküp yesek" dedi. Hemen kalkıp kilere gittim. Bir tane karpuz alıp geldim. "Bıçak nerede?" diye sordum. Delikanlı, "işte şurada başımın üstündeki rafta" dedi. Bıçağı almak için uzandım. Tam kabzasını yakalamıştım ki ayağım kaydı ve nasıl olduğunu anlamadan delikanlının üstüne düştüm. Elimdeki bıçak delikanlının kalbine saplandı ve onu oracıkta öldürdü. Ne yapacağımı bilemedim, saçımı başımı yolup feryat figan etmeye "Ey Müslümanlar! Görün bakın ne yaptım! Doğru söylemiş müneccimler! Benim elimden oldu delikanlının ölümü! Ah keşke hiç kesmek istemeseydim o karpuzu! Ama Allah'ın yazdığı oldu!" diye bağırmaya başladım.

16. GECE

Delikanlıyı öldürdüğüme iyice emin olunca kalktım, merdivenlerden dışarı çıktım. Bir de baktım bir gemi denizi yara yara karaya doğru geliyor. Korkup "Şimdi gelip çocuğun öldürüldüğünü görünce benim öldürdüğümü anlayacaklar ve beni öldürecekler, kurtuluşum yok" diye düşündüm. Hemen oradaki bir ağaca çıkıp yapraklarıyla kendimi örttüm.

Az sonra delikanlının babası olan ihtiyar, yanında köleleriyle gemiden indi ve gelip yerin altına girdi. Delikanlının öyle yüzü gözü tertemiz, üzerinde temiz kıyafetler, göğsünden kalbine saplanmış bir bıçakla uyur gibi yattığını görünce yüzlerini gözlerini tırmalayıp ağlamaya, üstlerini başlarını parçalayıp feryat figan etmeye başladılar. Yaşlı adam daha fazla dayanamayıp bayıldı. Köleler adamcağızın oğlundan sonra artık yaşa-

yamayacağını düşündüler. Kalkıp ipeklerle delikanlıyı sarıp gemiye doğru götürdüler. O esnada kendine gelen yaşlı adam, oğlunun böyle sarılıp sarmalanmış taşındığını görünce yere çöküp başına toprak saçmaya, saçını sakalını yolarak ağlamaya başladı. Bunları gördükçe zavallı delikanlıya daha da üzüldüm.

Sonra yaşlı adam evladının acısına daha fazla dayanamadı ve olduğu yere yığılıp ruhunu teslim etti. Köleler efendilerinin öldüğünü görünce başlarına topraklar serpip "Ah efendimiz, vah efendimiz" diye feryat figan etmeye başladılar. Sonra baktılar yapacak bir şey yok efendilerini de sarıp sarmayıp gemiye oğlunun yanına taşıdılar. Sonra da demir alıp gitgide uzaklaştı, gözden kayboldular.

Bunun üzerine saklandığım yerden indim. Bir ay boyunca o adada kaldım. Bir ayın sonunda, adanın bir yanındaki sular kuruyup çekilince ana karaya geçebildim. Biraz yürüyünce uzaktan bir ateş yakılmış olduğunu gördüm. O yöne doğru yürümeye başladım. İyice yaklaşınca karşıma bakır kapısı olan bir saray çıktı. Güneş kapıya vurdukça ateş yanıyormuş gibi ışık saçıyordu etrafa. Sevinçle kapıda oturup beklemeye başladım.

On Körün Hikâyesi

Az sonra, yanlarında yaşlı bir adam olan, gösterişli elbiseler giymiş on delikanlı geldi. Delikanlıların da onunun da sağ gözü kördü. Hepsinin de kör olmasına hem de aynı gözlerinin kör olmasına çok şaşırdım.

Beni görünce yanıma gelip selam verdiler ve oraya nasıl geldiğimi sordular. Selamlarını alıp başımdan geçenleri anlattım. Anlattıklarım çok hoşlarına gitti beni içeri davet ettiler. Saraya girdiğimizde mavi atlas kumaşlarla kaplanmış on taht gördüm. Tahtların tam ortasında da diğerlerinden daha küçük ama diğerleri gibi mavi atlasla kaplı bir taht daha vardı. Gençler bu yüksek tahtlara oturdular.

Yaşlı adam da küçük olana oturdu ve bana da oturmamı işaret ederek "Sakın bu delikanlıların neden gözlerinin kör olduğunu sorma" dedi. Sonra yaşlı adam her bir delikanlıya, ayrı kaplarda, yemeklerini sundu. Aynı şekilde bana da bir kapta yemek verdi. Yemeğimizi yedikten sonra delikanlılar bana başımdan geçenleri daha ayrıntılı sordular, ben de anlattım. Gece yarısına kadar bu şekilde oturup muhabbet ettik.

Gece olunca içlerinden biri ihtiyara dönüp, "Haydi, vakit geldi" dedi. Bunun üzerine ihtiyar kalkıp saraydaki odalardan birine girdi ve her birinin üzeri mavi tabaklarla kapatılmış on tabak getirip gençlere verdi. Sonra da on mum yakıp mumları gençlerin ellerindeki tabakların üstüne kapatılan mavi tabakların üstüne dikti. Gençler tabakları açtılar. Hepsinin içinde simsiyah kömür tozu gibi küller vardı.

Gençler "Hepimiz kahramanlar gibi oturuyorduk, faziletli kimselerdik, şimdi ne hale geldik!" diyerek feryat figan etmeye, tabaklardaki külleri yüzlerine gözlerine sürmeye başladılar. Bu hal sabaha kadar devam etti. Sabah olunca kalkıp elbiselerini değiştirdi, temiz elbiseler giyinip tekrar yerlerine oturdular.

Bu gördüklerim karşısında ağzım açık kalmış, ne düşüneceğimi bilememiştim. O kadar tuhafıma gitti ki bu gördüklerim, yaşadıklarımı unutup daha fazla kendimi tutamadım ve "Çok şükür hepiniz de aklı başında insanlarsınız. Ama bu yaptığınızı deliler bile yapmaz. Allah aşkına söyleyin bana, neden gözleriniz kör oldu? Ne diye yüzünüzü gözünüzü simsiyah küllerle boyadınız" diye sordum. "Ey genç, gençliğine acı, sorundan vazgeç!" dediler. Sonra kalktılar. Ben de onlarla birlikte kalktım. Yaşlı adam yiyecek bir şeyler getirdi. Yedik. Gece oluncaya kadar oturup muhabbet ettik. Gece olunca yine aynı şeyleri yaptılar. Bir ay boyunca yanlarında kaldım, her gece aynı şeyi yapmaya devam ettiler.

En sonunda bir gün, "Ey gençler, şayet niye böyle yüzlerinizi karaya boyadığınızı söylemezseniz artık sizinle kalmam" dedim.

"Bunu söylememiz senin için daha hayırlı, şayet söylersek sen de bizim gibi olursun" dediler.

Ben "Olsun! Yoksa kalkar ülkeme dönerim, sizin bu tuhaf davranışlarınızı seyretmek zorunda kalmam!" diye cevap verdim.

Bunun üzerine bir koç getirip kestiler ve derisini yüzdüler. Bana "Şimdi bu derinin içine gir. Biz deriyi sarıp dikeceğiz. Anka kuşu gelip seni çok tuhaf bir saraya götürecek. Oraya girince emeline ulaşacaksın" dediler.

Çok sevindim ve söylediklerini hemen kabul ettim. Dediklerini yaptım ve derinin içinde, anka kuşunun gagasında bahsettikleri saraya vardım. Kalkıp derinin içinden çıktım ve saraya girdim. Sarayın içinde her biri birbirinden güzel, ayın on dördü gibi kırk tane kız vardı. Kızlar beni görünce hemen yanıma gelip "Hoş geldin, sefalar getirdin" dediler ve beni alıp yüksekçe bir sedire oturttular. Udlarını çıkarıp şarkılar söylemeye başladılar. Bir yandan da şarap dolu kadehleri aramızda dolaştırıyorlardı. O kadar mutlu olmuştum ki yaşadığım bütün sıkıntıları unutmuştum.

Yeni yıla girinceye kadar bu şekilde yaşamaya devam ettik. Yeni yıla girdiğimizde kızlar: "Keşke seni hiç tanımasaydık. Sana sırrımızı söylememiz senin menfaatine olur" dediler ve ağlamaya başladılar.

Ben onları bu halde görünce şaşkınlık içinde "Ne oldu? Bana söylemek istediğiniz ne?" diye sordum.

"Biz hepimiz hükümdar kızlarıyız. Senenin kırk günü hariç kalanını burada geçiririz. Kırk gün gider, sonra geri geliriz. Şimdi de yine gideceğiz. Döndüğümüzde burada olmazsın diye korkuyoruz. Hiçbir yere ayrılma, bizim dönüşümüzü bekle, olur mu? İşte şu anahtarları al. Bunlar saraydaki kırk odanın anahtarları. Otuz dokuz odaya istediğin gibi girip çıkabilirsin, ama sakın kırkıncı odaya girme, yoksa bizden ayrılmak zorunda kalırsın!" dediler ve anahtarları elime verdiler.

Ben de "Tamam girmem" dedim.

Bunun üzerine benimle vedalaşıp oradan ayrıldılar. Akşama kadar tek başıma oturdum, yapacak bir şey bulamadım. Akşam olunca kalkıp birinci odanın kapısını açtım ve içeri girdim. Kapıyı açınca karşıma cennet

bahçeleri gibi bir bahçe çıktı. Yerler yemyeşil çimenlerle kaplı, ağaçların dalları olgun meyvelerle doluydu. Dereler tatlı sularıyla çağlıyor, kuşlar şen sesleriyle şakıyıp Allah'ı tespih ediyorlardı. Bahçeyi görünce gözüm gönlüm açıldı. Gezinip çiçeklerin nefis kokusunu içime çekmeye, kuşların şakımasını dinlemeye koyuldum. Misk ü amber kokulu ayvaları, yakut misali dallardan sarkan kırmızı erikleri temaşa ettim. Sonra girdiğim kapıdan geri döndüm ve kapıyı kilitledim.

Ertesi gün gidip başka bir kapıyı açtım. Karşıma genişçe bir alan çıktı. Ortada büyükçe bir hurma ağacı, yanında gürültüyle akan bir nehir vardı. Dört bir yan güller, yaseminler, mercanköşkler ve nergislerle bezenmişti. Rüzgâr serin serin esiyor, çiçeklerin kokusunu burnuma taşıyordu.

Sonra oradan ayrıldım ve üçüncü kapıya gittim. Kapıyı açınca karşıma renkli mermerlerle döşeli ze-

mini, kıymetli ve göz alıcı taşlarla örülüp yükseltilmiş duvarları, sandal ve kamışlardan yapılmış pencere kafesleriyle genişçe bir salon çıktı. Salonda bülbül, boynu halkalı güvercin, karatavuk, kumru gibi türlü çeşit kuşlar ötüşüyordu. Öyle güzeldi ki bütün sıkıntım dağıldı. Girip sabaha kadar orada uyudum.

Sabah uyanınca oradan çıkıp dördüncü kapıyı açtım. Karşıma kapıları açık kırk odalı bir ev çıktı. Her odada inci, mercan, yakut, elmas, zebercet ve zümrüt gibi dilin vasfetmekten aciz düşeceği kadar çok, çeşit çeşit mücevher vardı. Şaşkınlıktan aklım başımdan uçtu. Kendi kendime "Bu kadar mücevher eminim hükümdarların hazinelerinde bile yoktur! Artık ben tüm zamanların hükümdarı oldum! Bütün bunlar Allah katından bana gönderildi!" dedim.

Bu şekilde o odadan bu odaya dolaşa dolaşa tam otuz dokuz gün geçirdim. Bu süre zarfında otuz dokuz odaya bakmıştım. Geriye bir tek kırkıncı oda kalmıştı. Şeytan aklıma girdi, kırkıncı odanın kapısını açmam için beni dürttü. Kızların gelmesine de bir gün kalmıştı. Daha fazla sabredemeyip kalkıp kırkıncı kapıya gittim ve açtım. İçeri girince beni keskin bir koku karşıladı. Her yan zaferandı. Ayrıca yerlerde altın kandiller, içleri amber ve bal dolu iki büyük buhurdanlık vardı.

Etrafıma bakınınca gece gibi siyah bir at gördüm. Önünde, birinin içi susam, diğerinin de gül suyu katılmış suyla dolu iki kristal yemlik vardı. Sırtındaysa kızıl altınla işlenmiş bir eyer vardı. O kadar hoşuma gitti ki dayanamayıp sırtına bindim. Ancak ben sırtına biner binmez at kanatlarını açtı ve beni alıp gökyüzüne doğru uçurdu. Bir saat kadar yüksekte uçurduktan sonra inip bir çatıya kondu. Ardından sırtından atıp tekmeleyerek gözümü kör etti ve kaçıp gitti.

Çatıdan inince on kör gençle karşılaştım, bana: "Hoş gelmedin" dediler.

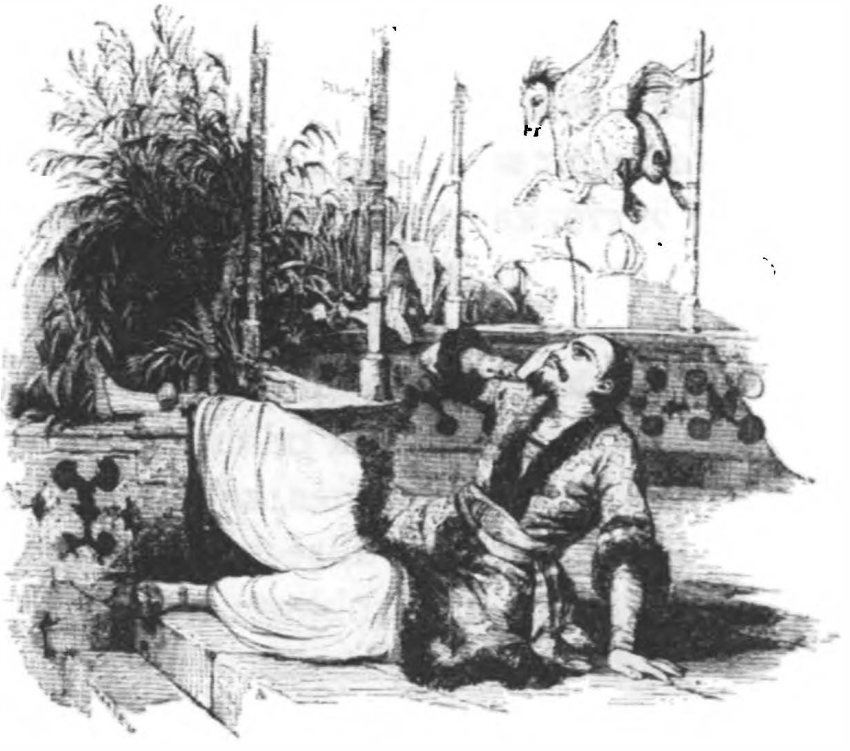

Onlara: "Yanınızda kalmama müsaade eder misiniz?" dedim "Hayır kalamazsın!" dediler.

Ben de kalbim buruk, gözüm yaşlı bir vaziyette yanlarından ayrıldım. Allah sağ kalmamı yazmış; sonunda Bağdat'a ulaşabildim. Sakalımı tıraş edip dilenci kılığına büründüm. Şehirde dolaşırken bu iki kör arkadaşı gördüm. Yanlarına gidip buraların yabancısı olduğumu söyledim. Onlar da benim gibi olduklarını söylediler. Devamını biliyorsunuz. İşte benim gözümün kör, sakalımın kesik olmasının hikâyesi budur."

Kız adamın hikâyesini dinleyince: "Gidebilirsin, serbestsin" demiş. Ancak o, "şu adamların hikâyesini dinlemeden gitmeyeceğim" diye cevap vermiş. Bunun üzerine kız, halife, Cafer ve Mesrur'a dönüp: "Sizin hikâyeniz nedir?" diye sormuş.

Cafer öne çıkıp içeri girerken kapıcı, kıza anlattıklarının aynısını anlatmış.

Kız bunları duyunca: "Haydi sizi de birbirinize bağışladım" demiş.

Hep beraber sokağa çıktıkları vakit halife, hırpani kılıklı adamlara: "Şimdi nereye gideceksiniz?" diye sormuş.

Adamlar: "Nereye gideceğimizi hiç bilmiyoruz" diye yanıtlayınca "Gelin, bu gece misafirimiz olun" demiş. Sonra da Cafer'e dönerek onları şimdi götürüp yarın huzuruna getirmesini emretmiş ve "Bakalım neler olacak" demiş.

Cafer, denileni yapmış. Sarayına giden halifenin, o gece, gözüne uyku girmemiş. Sabah olduğunda tahtına oturup devlet erkânını huzuruna kabul etmiş. Devlet erkânı huzurdan ayrılınca Cafer'e dönüp: "Üç kızı, köpekler ve dilencileri bana getir" demiş.

Kızlar peçelerini bürünmüş olarak çıkmışlar huzura. Cafer onlara yaklaşıp: "Dün bize, tanımadığınız halde iyilik edip lütufta bulunduğunuz için sizi bağışlıyoruz. Şimdi ben sizi tanıyorum artık. Şu an Beni Abbas'ın beşincisi Harun Reşid'in huzurundasınız; onun için sadece doğruyu söyleyin" demiş.

Bunun üzerine kızların en büyüğü öne çıkıp: "Ey Emirü'l-müminin" demiş "benim hikâyemi iğnelerle gözün görebileceği ufuklara yazsalar, bakanlara ibret olurdu."

Şehrazat sözün burasında, sabah olduğunu görünce sustu.

17. GECE

Şehrazat anlatmasına kaldığı yerden devam etti.

Kız öne çıkıp benim tuhaf bir hikâyem var diyerek anlatmaya başlamış:

Genç Kız ve Kıskanç Kız Kardeşleri

"Gördüğünüz bu iki köpek, benim, baba bir anne ayrı kız kardeşlerim. Babamız bize beş bin dinarlık bir miras bırakarak göçüp gitti. Ben onların yaşça en küçükleriydim. Kardeşlerimin çeyizlerini hazırladım ve ikisini de evlendirdim. Bir vakit bu şekilde yaşadık. Ancak sonra her ikisinin de eşleri ticaret yapmak istediler ve eşlerinden biner dinar alarak, beraber yolculuğa çıktılar. Kız kardeşlerim de beni bırakıp eşleriyle gittiler. Dört sene geçti aradan. Kardeşlerimin eşleri parayı ziyan etmiş, başarılı olamamışlar. Onlar da çıkıp perişan bir halde yanıma geldiler. İlk önce tanıyamadım onları. Sonra dikkatli bakınca tanıdım: "Bu ne hal böyle?" dedim şaşkınlıkla.

"Şimdi ne söylesen faydasız. Allah yazmış kaderimize" dediler.

İkisini de aldım hamama gönderdim ve güzel elbiseler alıp giydirdim. Sonra da: "Siz benim büyüklerimsiniz, anam babam yerindesiniz. Aramızda paylaştığımız mirastan payıma düşeni Allah bereketlendirdi. Fazlası sizindir. Halim vaktim yerinde şükür, ha siz ha ben aramızda fark yok" dedim. Onlara bol bol iyilik yaptım. Bir sene yanımda kaldılar. Benim malımdan artırıp onlara da mal biriktirmiştik, "Bizim için evlilik daha hayırlıdır, daha fazla sabredemeyiz buna" dediler.

Ben 'İlk evliliklerinizden ne hayır gördünüz ki? Bu zamanda iyi adam kalmadı' dediysem de, dediklerini yapıp tekrar evlendiler. Bir sene normal yaşadılar. Ancak kocaları onlara oyun oynadı ve varlarını yoklarını alıp gittiler. Bunun üzerine aç ve açık bir vaziyette yanıma gelip özür dilediler: "Bizi bağışla, sen yaşça en küçüğümüz ama akılca en olgunumuzsun, bir daha da evliliği aklımızdan geçirmeyeceğiz" dediler.

Ben: "Hoş safa geldiniz, benim katımda sizden daha değerli bir şey yoktur" dedim ve onları kabul edip ikramlarda bulundum. Bu şekilde bir sene geçince kendim için Basra'ya gidecek bir gemi hazırlatmaya karar verdim ve büyük bir gemi ayarlayıp içini ticaret için gerekli olan eşyalarla ve yolda ihtiyaç duyabileceğim şeylerle doldurdum.

Kardeşlerime: "Burada, evde kalıp benim dönüşümü beklemeyi mi tercih edersiniz yoksa benimle beraber gelmeyi mi?" diye sordum 'Seninle gelmek isteriz. Bir dakika bile senden ayrı kalmak istemiyoruz' dediler.

Hep beraber yola çıktık. Ben çıkmadan önce malımı ikiye bölmüş ve yarısını, belki geminin başına bir şey gelir de bizim daha yaşayacak ömrümüz kalırsa döndüğümüzde bu sakladıklarımın faydasını görürüz diye düşünerek sakladım. Gemide gece gündüz durmadan

yol aldık; ancak bir gün gemi yönünü şaşırdı, kaptan bunu fark etmedi ve gitmek istediğimizden farklı bir denize girdi. Bir süre bunun farkına varamadık. On gün boyunca rüzgâr yelkenlerimizi şişirdi, yolumuza devam ettik. On günün sonunda ufukta bir şehir gözüktü.

Kaptana: "Şu gözüken şehir hangi şehirdir?" diye sorduk. "Vallahi bilmiyorum, daha önce hiç görmedim. Ömrüm boyunca bu denize girmiş değildim. Fakat selamete çıktık şükür. Şimdi yapacağınız, şehre girip mallarınızı çıkarmanızdır. Alan olursa alışverişinizi yaparsınız" dedi ve şehre gidip bir saat geri gelmedi. En sonunda geri döndüğünde: "Kalkın, kalkın da şehre gidip Allah'ın kullarına neler yaptığını görüp onun gazabından yine ona sığının" dedi.

Kalkıp şehre gittiğimizde insanların hepsinin simsiyah taşa dönüştüklerini görüp dehşete düştük. Çarşıları pazarları dolaştığımızda eşyaların, altın ve gümüşlerin orada öylece durduklarını gördük. Sevinerek: "Bunun arkasında ilginç bir şeyler vardır muhakkak" dedik.

Şehrin caddelerinde birbirimizden ayrıldık. Herkes mallarla, kumaşlarla ilgileniyordu. Ben kaleye çıktım, çok sağlam bir yapıydı. Sonra saraya girdim. Saraydaki bütün eşyalar altın ve gümüştendi. Kral, görenleri hayrete düşürecek bir elbise giymiş, taşlaşmış bir vaziyette oturuyordu. Vezirleri, vekilleri ve muhafızları da yanındaydı. Biraz daha yaklaşınca onun, her biri yıldız gibi parlayan inci ve mücevherlerle süslü bir tahtın üzerinde, altın işlemeli ipek bir elbiseyle oturuyor olduğunu gördüm. Etrafında, türlü çeşitli ipekler arasında, elli köle, ellerinde kınlarından sıyrılmış kılıçlarıyla duruyorlardı. Tabii bu gördüklerimi aklım almıyordu.

Sonra gidip harem bölümüne girdim. Salonun duvarları ipeklerle kaplanmıştı. Kraliçe, üzerinde inciyle süslenmiş ipek bir elbise, başında türlü çeşit mücevherler işlenmiş bir taç ve boynunda kolyelerle öylece oturuyordu. Bütün bu elbiseler, örtüler oldukları gibi kaldığı halde o taş kesilmişti.

Sonra orada açık bir kapı görüp içeri girdim. Yedi basamaklı bir merdiven vardı, çıktım. Altın halılarla bezenmiş dayalı döşeli bir salondu çıktığım yer. Tam orta yerdeyse inci ve mücevherle süslenmiş mermer bir sedir vardı. O esnada bir şey parlayıp gözümü aldı. Yanına gidince, küçük bir sandalyenin üzerine konulmuş deve kuşu yumurtası büyüklüğünde parlak bir mücevher olduğunu gördüm. Işıl ışıl parlıyor ve gerçekten de göz alıyordu. Odanın orta yerinde duran sedir görenleri hayrete düşürecek derecede türlü çeşit ipeklerle süslenmişti. Beni şaşkınlığa düşürmüştü gördüklerim. O esnada orada bir mum yandığını gördüm ve kendi kendime: "Onu biri yakmış olmalı" dedim.

Sonra da yürüyüp başka bir salona giderek incelemeye koyuldum. Gördüklerim beni öyle şaşkına düşürmüştü ki kendimi unutmuştum. Bir an gece olduğunu fark ettim ve çıkıp gitmek istedim; ama bir türlü çıkışı bulamadım, sarayın içinde kayboldum. Geldi-

ğim yerlerden geri dönüp içinde mum yanan odaya girdim. Sedirin üzerine oturdum. Biraz kuran okuduktan sonra örtünün altına girip uyumaya çalıştım, ancak korkudan uyuyamadım.

Gece yarısına doğru Kuran okuyan bir ses duydum. Çok güzel, yumuşak bir sesti. Sesin geldiği yöne doğru gittim. Açık bir kapı görüp içeri girdim. Girdiğim yer bir mescitti. Tavanından kandiller sarkıtılmış, yerlere seccadeler döşenmişti. Güzel yüzlü bir delikanlı orada oturuyordu. Genci görünce bütün şehir halkı taşlaşmış olduğu halde onun sağ kalmış olmasına şaşırdım. Yanına gidip selam verdim.

Bakışlarını kaldırıp selamımı aldı. "Sana bir şey soracağım, şu okuduğun Allah'ın kitabının hakkı için cevap ver bana" dedim.

Güldü ve: "Önce sen söyle neden buradasın?" dedi.

Bunun üzerine başımdan geçenleri anlattım. Yaşadıklarım onu hayrete düşürdü. Ben yine şehrin başına gelenleri sorunca: "Biraz müsaade et" deyip Kuran'ını atlas bir kılıfa koydu. Ardından beni yanına oturttu.

Ben yanına oturup da ona bakınca, uysal görünümlü, boylu boslu, pürüzsüz yanaklı ve ihtişamlı oluşuyla; birbirinden güzel vasıflarıyla, dolunay gibi yüzüyle oldukça yakışıklı bir genç olduğunu gördüm. Şu mısralar ona yazılmış gibiydi:

Yıldız geceyi gözler ve gece olur olmaz ortaya çıkar
Güzel endamıyla salınır durur
Zuhal kendisine yardım eder, kuyruklularla
Sonra yanağına tutunup ben olur
Merih'ten benin kızıllığı ortaya çıkar
Yay kaşlarından bir ok atar
Zekâsının keskinliğini Utarit'ten almış
Müneccim onu gördüğünde şaşkına döner
Dolunay önünde yerleri öper

Ona bakarken binlerce hasret oku düştü gönlüme, her bir hücresi yandı tutuştu kalbimin. "Efendim" dedim "Soruma cevap verin haydi."

"Başım gözüm üstüne" dedi ve anlatmaya başladı:

Taşlaşmış Şehrin Hikâyesi

"Bu gördüğün şehir benim babamın şehri, halk da onun halkıdır. Tahtında oturan taşa dönüşmüş kral benim babam, o gördüğün kraliçe de annemdir. Melik ve cebbar olan Allah'a değil, ateşe taparlar; ateş, ışık, gölge, aydınlık ve dönen felek adına yemin ederlerdi. Allah babama evlat vermemiş; ancak ahir ömründe benimle rızıklandırmış. Mutlu mesut bir halde büyüdüm ailemin yanında. O vakitler yanımızda yaşı bir hayli ilerlemiş ihtiyar bir kadın vardı; gizliden gizliye Allah'a ve resulüne iman ettiği halde açıktan ailemin dinine mensupmuş gibi davranırdı. Babam, onda gördüklerine; güvenilir ve iffetli oluşuna inanır, izzeti ikramda bulunur, onu kendi dini üzere sanırdı.

Ben büyüğünce babam, beni ona teslim etti ve: "Al, oğlum sana emanet! Onu eğit, dinimizi öğret, iyi bir şekilde terbiye et, onun hizmetini sen gör' dedi.

İhtiyar kadın denileni yapıp beni aldı; taharet bahsinden başlayıp namazın kılınışına kadar İslam dininin emirlerini öğretti ve Kuran'ı hıfzettirdi. Eğitimim tamamlanınca: 'Evladım, bu öğrendiklerini babandan gizle. Öğrenecek olursa yaşatmaz seni' dedi. Ben de dediğini yapıp babama bir şey söylemedim. Bu konuşmanın üzerinden çok geçmeden yaşlı kadın öldü. Şehir halkı küfürlerini iyice artırmış, sapkınlık batağına saplanmışlardı. Bu halde yaşamaya devam ederlerken bir gün, yakın uzak herkesin duyacağı, gök gürültüsünü andırır bir sesin şöyle seslendiğini duydular: 'Ey şehir halkı! Ateşe tapmaktan vazgeçin! Melik ve cebbar olan Allah'a kulluk edin!' Şehir halkı dehşete düştüler ve şehrin kralı olan babamın başına toplandılar. 'Duyduğumuz o korkunç ses de neydi öyle? Korkudan ödümüz patladı!' dediler. Babam: 'Ses sizi korkutmasın! Dininizden dönmeyin!' dedi.

Babamın sözlerine ikna olup yine ateşe tapmaya, azgınlıklarını sürdürmeye devam ettiler. Aradan tam bir sene geçti. Öncekiyle aynı günde tekrar aynı sesi duydular. Sesi tam üç sene, üç kez duydular, ama oralı olmayıp bulundukları hal üzere devam ettiler. Bunun üzerine üstlerine, semadan, gün ağarıncaya kadar gazap yağdırıldı. Ben hariç bütün şehir halkı, hayvanları ve bitkileriyle birlikte simsiyah taşa dönüştüler. O gün bugündür burada namazla, oruçla, kuran tilavetiyle geçiriyorum günlerimi. Yanımda benimle konuşacak tek bir Allah'ın kulu yok, yalnızlıktan usandım."

Anlattıklarını dinleyince gence: "Benimle Bağdat'a gelmek ister misin? Orada âlimlerin meclislerinde bulunur, ilim halkalarına katılıp ilmini artırırsın. Ben de emrimde adamlarım, kölelerim ve hizmetçilerim olduğu halde senin cariyen olurum. Benim bir de ticaret için

hazırlanmış bir gemim var. Kader bizi bu şehre, seninle buluşalım diye, buradan birlikte çıkalım diye sürükledi" dedim ve kabul etmesi için ısrar etmeye başladım.

Şehrazat sabah olduğunu görünce hikâyesini burada bıraktı.

18. GECE

Şehrazat kaldığı yerden anlatmaya devam etti:

Hükümdarım, kız delikanlıyı ikna etmeye çalışırken uyku bastırmış, delikanlının ayaklarının dibinde, başına gelenlere inanamayarak huzurlu bir şekilde uyuya kalmış.

Kız anlatmayı sürdürmüş: Sabah olunca kalkıp hazine odasına girdik. Hazineden yanımıza yükte hafif pahada ağır alabileceğimiz kadarını aldık. Sonra kaleden çıkıp şehre indik. Şehirde köleler ve kaptanla karşılaştık; beni arıyorlarmış. Benimle karşılaşınca sevindiler ve neden ortadan kaybolduğumu sordular. Ben de onlara gördüklerimi, yanımdaki gencin başından geçenleri ve şehir halkının taşlaşmasının sebebini anlattım. Anlattıklarım karşısında dehşete düştüler.

Kız kardeşlerim beni gençle beraber görünce kıskandılar. İçleri kinle doldu, bana karşı hileler düşünmeye başladılar. Hep beraber gemiye bindik. Ben çok mutluydum; en çok da gençle muhabbet etmekten mutluluk duyuyordum. Bir vakit gemide öylece oturup rüzgârın çıkmasını bekledik. Beklediğimiz rüzgâr çıkınca yelkenlerimizi indirip yola koyulduk. Yolculuk esnasında bir ara hep beraber oturmuş konuşuyorduk, kardeşlerim: "Bu güzel delikanlıyı ne yapacaksın?" diye sordular. "Onu kendime eş yapmayı düşünüyorum" diye cevap verdim. Sonra da gence dönüp: "Efendim, bir şey söyleyeceğim ama karşı çıkma olur mu?" dedim.

"Söyle, başım gözüm üstüne" dedi. Bunun üzerine kardeşlerime dönüp: "Bu genç bana yeter, malımın tamamını size bırakıyorum" dedim.

Onlar da: "Ne güzel bir karar almışsın!" diye cevap verdiler. Ancak içlerinden benim için kötülük geçiyormuş o esnada. Rüzgâr itidalli bir şekilde esiyor, yolumuza devam ediyorduk. Korku denizinden çıkıp güvenli sulara girdik sonunda ve Basra'ya iyice yaklaşıncaya kadar birkaç gün daha yol aldıktan sonra ufukta şehrin evlerini gördük. Şehre yaklaştığımız vakit gece olmuş olduğundan uykuya daldık.

Kardeşlerim uykumuzda beni ve genci alıp denize attılar. Genç, yüzmeyi iyi bilmiyormuş, Allah ona şehit olmayı yazmış, boğuldu. Banaysa kurtuluşu yazmış. Denize düşünce Allah bana bir tahta parçası gönderdi, üzerine çıktım. Dalgalar beni sürükleyip bir adanın sahiline attı. Bütün gece adada yürüdüm durdum. Sabah olunca bir insanın yürüyebileceği kadar bir yolun adadan ana karaya uzandığını gördüm. Elbiselerimi üzerimden çıkarıp güneşte kuruttuktan sonra bu gördüğüm yola girip yürümeye başladım. Şehre yaklaşıncaya kadar yürümeye devam ettim.

Tam o esnada bir yılanın bana doğru süründüğünü arkasından da onu öldürmeye çalışan bir tilkinin koştuğunu gördüm. Zavallı yılanın dışarı sarkmış dili ne kadar yorulmuş olduğunu gösteriyordu. Onun bu haline acıdım ve yerden bir taş alıp tilkinin kafasına fırlattım, oracıkta düşüp öldü. Bunun üzerine yılan kanatlanarak uçup gitti. Ben onun öyle kanatlandığını görünce şaşırıp kaldım tabii. O kadar çok yorulmuştum ki bulunduğum yerde uykuya daldım. Uyandığım zaman, ayaklarımın dibinde bir cariyenin oturmuş ayaklarımı ovuşturduğunu gördüm. Hemen utançla yerimden doğrulup: "Sen de kimsin? Burada ne yapıyorsun?" dedim.

Kız: "Ne kadar çabuk unuttun beni. Bana büyük bir iyilik yapıp da düşmanımı öldürmüştün ya! Ben, tilki-

ye dönüşmüş olan o cinden kurtardığın yılanım. Tilki benim düşmanımdı. Beni sen kurtardın onun elinden. Sen beni kurtarınca ben de uçup kardeşlerinin seni attığı gemiye gittim. İçindeki her şeyi evine taşıyıp gemiyi yaktım. Kız kardeşlerini de sihirle iki siyah köpeğe çevirdim. Başınızdan geçenleri, gencin nasıl boğulduğunu biliyordum' dedi.

Sonra da beni ve iki köpeği taşıyıp evimin çatısına bıraktı ve "Süleyman'ın mühründe yazılı olanların hakkı için eğer bu iki köpeğe her gün üç yüz kırbaç vurmazsan gelip seni de onlar gibi köpeğe çeviririm!" dedi.

Ben de: "Tamam, başüstüne" diye karşılık verdim. O günden beri Ey Müminlerin Emiri, denildiği gibi onları çok acıdığım halde kırbaçlıyorum."

Kızın hikâyesine çok şaşıran halife, ikinci kıza dönüp: "Senin vücudundaki o darp izleri neyin nesi peki?" diye sormuş.

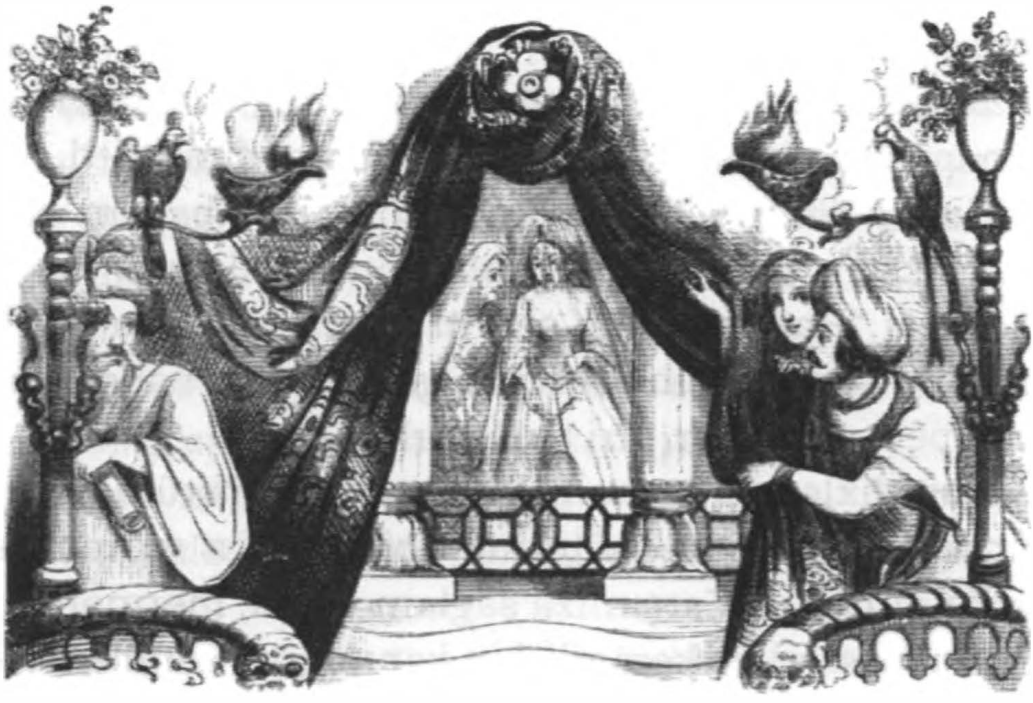

İkinci Kız ve Yaşlı Kadının Hikâyesi

Kız başlamış anlatmaya: Ey Müminlerin Emiri, benim babam bana pek çok mal bırakarak göçüp gitti. Ben bu mallarla bir süre müreffeh bir hayat yaşadıktan sonra şehrin seçkinlerinden bir adamla evlendim. Bir sene beraber yaşadıktan sonra kocam ardında seksen bin dinar bırakarak öldü. Bir gün otururken, yüzü sarkmış, kaşları uzamış, gözleri patlak patlak, dişleri kırık dökük, burnu akmış, beli bükülmüş bir ihtiyar geldi yanıma. Kadın tıpkı şu şiirde anlatıldığı gibiydi:

Uğursuz acuze iblis görsün suratını
Susuşuyla şeytana öğretir hilenin nasıl yapıldığını
Öyle bir kotarır ki işini
Bir örümcek ağıyla yekpare eder bin katını

Kadın yanıma girip bana kendini tanıttıktan sonra "Yanımda bir yetim kızcağız var. Bugün ona düğün yapacağız. Benim sizden dileğim, sevabına gelip düğünde bulunmanızdır. Kızcağız gönlü kırık bir yavrucak, Allahtan başka kimsesi yok" deyip ağlayarak ayaklarımı öpmeye başladı.

Ben kadına acıdım ve "Tamam, seve seve gelirim" dedim.

Bunun üzerine: "O zaman hazırlanın, akşam olduğunda gelip sizi alacağım" dedi ve elimi öpüp gitti.

Kalkıp hazırlıklarımı yaptım, üstümü başımı giydim. Akşam yaşlı kadın gelince onu karşıladım.

Bana: "Hanımefendi, şehrin bütün hanımları geldiler. Ben kendilerine sizin de geleceğinizi haber verdim, pek sevindiler, sizi bekliyorlar" dedi.

Hazırlıklarımı tamamlayıp peşine düştüm. Rüzgârların yaprakları savurduğu bir sokağa varıncaya kadar yürüdük. Karşımıza sağlam yapılı, mermerden bir kubbesi olan kemerli bir kapı çıktı. Kapıdan girince toprak yapılı, ucu bulutlar arasında kaybolan bir kule gördük. Kulenin kapısına geldiğimizde yaşlı kadın kapıyı çaldı. Kapı açıldı, içeri girdik. Karşımıza, yerleri halılarla döşenmiş, duvarlarına yanan mumlar ve kandillerin yanı sıra mücevherler ve değerli madenler asılmış bir hol çıktı. Holü geçip bir salona girdik. Salon, ipek halılarla döşenmiş, kandiller ve mumlarla aydınlatılmıştı.

Tam orta yerde, mermerden yapılmış, inci ve mücevherlerle süslenmiş, üzerine atlas cibinlik gerilmiş bir sedir vardı. O sırada cibinlik aralandı ve altında ay yüzlü bir kız çıktı. Bana: "Hoş geldin, sefalar getirdin. Çok naziksin, hatırımı kırmadın" dedi ve şu şiiri okudu:

Şayet ev bilseydi kendisini ziyaret edeni, sevinirdi
Sevinir ayaklarını bastığı yerleri öperdi
Lisanı hal ile hoş geldin derdi
Hoş geldin ey iyilik ve cömertlik ehli

Sonra oturdu ve "Benim bir kardeşim var, benden daha güzeldir" dedi. "Seni düğünlerde görmüş, gönlüne aşkının ateşi düşmüş. Bu yaşlı kadına birkaç dirhem verip sana gönderdi, sırf seninle buluşabilmek için bir oyun oynadı. Allah'ın emri peygamberin kavliyle evlenmek, haramdan uzak helal dairesinde birlikte olmak istiyor seninle."

Ben bu sözleri duyunca bu evde sıkışıp kaldığımı anladım ve kıza: "Başım gözüm üstüne" dedim. Kız sevindi ve ellerini birbirine vurdu.

Bunun üzerine kapı açıldı ve içinden ay yüzlü bir delikanlı çıktı. Genç, tıpkı şairin dediği gibiydi:

Güzelliği çoğalmış maşallah barekallah
Ne yücedir onu böyle eksiksiz yaratan
Toplamış bütün güzellikleri tek başına
Hayran bırakmış bütün insanları yaratılışına
Güzellik onun alnına yazılmış
Senden başka güzel olmadığına tanıklık ederim demiş

Onu görünce kalbim ısındı. Gelip yanıma oturdu. Kadı ve dört şahit gelip nikâhımızı kıydılar. Genç, bana: "Hanımefendi, benim bir şartım var size" dedi. "Nedir şartınız?" diye sordum.

Kalkıp bir mushaf getirdi ve "Bunun üzerine yemin edin, benden başka kimseye gitmeyecek, kimseye meyletmeyeceksiniz" dedi.

Ben de yemin ettim. Çok sevindi ve sevinçle kucakladı beni. Bütün kalbim aşkla doldu ona karşı.

Sonra bizim için sofra kurdular, beraber, gece çökünceye, karnımız doyuncaya kadar yiyip içtik. Beni alıp yatağına götürdü, beraber yattık. Birbirimizin kucağında sabah ettik. Bir ay bu şekilde mutlu mesut yaşadık. Bir ayın sonunda bir gün birkaç parça kumaş almak için çarşıya gitmek istediğimi söyleyip izin istedim, kabul etti. Üstümü başımı giyinip yaşlı kadını da yanıma alarak çarşıda, kadının tanıdığı bir tüccarın dükkânına gittim.

Kadın, tüccar hakkında: "Bu delikanlının babası ardında birçok mal bırakarak ölüp gitti" dedi. Sonra da delikanlıya dönüp: "Elindekinin en iyisini ver bu kıza" dedi.

Delikanlı, "Başüstüne" diye karşılık verince yaşlı kadın delikanlıyı övmeye başladı.

Ben: "Buraya onu övesin diye gelmedik. İhtiyaçlarımızı alıp evimize dönelim' dedim.

Delikanlı istediğimiz kumaşları çıkardı, ücretini uzattık. Ancak uzattığımız dirhemleri reddedip: "Bu benim size ikramım olsun" dedi.

Onun bu sözü üzerine yaşlı kadın: 'Dirhemleri almazsan kumaşlarını geri veririz' deyince de: "Vallahi hiçbir şey istemiyorum. Dükkânımdaki her şey tek bir öpücük karşılığı size hediyemdir. Tek bir öpücük benim için şu dükkândaki her şeyden daha kıymetlidir" dedi.

Yaşlı kadın ona: "Bir öpücüğün sana faydası ne?" deyip sonra da bana dönerek: "Kızım delikanlının dediklerini duydun. Bir tane öpmesiyle sana bir şey olmaz. Karşılığında dilediğini alırsın" dedi.

Ben: "Bilmiyor musun ben yeminliyim" diye cevap verince de: "Bırak bir tane öpsün. Kimseye söylemez-

sin. Bir şey olmaz. Dirhemlerini de geri alırsın" dedi ve bu işi bana güzel göstermek için dil döktü durdu.

O kadar çok konuştu ki en sonunda razı oldum. Gözlerimi kapatıp peçemin bir yanını kaldırdım. Delikanlı dudaklarını peçemin altına, yanağıma doğru uzattı; ancak öpecek yerde yanağımdan güçlü bir ısırık aldı. Öyle ki bir parça kopup düştü, oracıkta bayılıverdim. Yaşlı kadın beni kucağına aldı.

Kendime geldiğimde dükkânı kilitli, kadını da bir hayli üzgün gördüm. "Allah daha beterinden korusun. Kalk kızım, kalk eve gidelim. Hasta numarası yaparsın. Ben sana ilaçlar getirip yanağındaki ısırığı tedavi ederim, çabucak iyileşir" dedi.

Bir saat boyunca derin düşüncelere dalmış, korkudan tir tir titrer bir vaziyette oturdum orada. Sonra kalkıp eve gittik. Hastaymış gibi yaptım. Kocam yanıma gelip: "Dışarı çıktığında bir şey mi oldu?" diye sordu.

Ben: "Hayır, iyiyim bir şey olmadı" diye yanıtladım.

Bunun üzerine "Peki, yanağının en güzel yerindeki o yara da ne?" dedi.

Ben: "Bugün senden izin aldığımda, birkaç parça kumaş almak için çarşıya çıktım. Yolda, odun taşıyan bir deve beni sıkıştırdı ve peçem yırtıldı, yanağım gör-

düğün şekilde yaralandı. Bu şehrin sokakları gerçekten çok dar" dedim.

Bunun üzerine kocam: "Yarın, kadıya gidip şikâyet edeceğim. Şehirdeki bütün oduncuları öldürsün" dedi.

O böyle deyince ben: "Aman, kimsenin günahına girme! Aslında ben üstüne bindiğim eşekten düştüm. Yerdeki bir odun parçası yüzümü kesip bu şekilde yaraladı" dedim.

Kocam: "O zaman yarın Cafer el-Bermaki'ye gidip olanları anlatacağım, şehirdeki bütün eşekleri öldürsün" dedi.

Ben: "Benim yüzümden bütün insanları öldürecek misin? Bu başıma gelen de kaza ve kaderden başka bir şey değil" dedim.

Kocam: "Öyle olmalı" diyerek beni tersledi ve ayağa kalkıp çok yüksek bir sesle dışarı seslendi. Bunun üzerine kapı açıldı. İçeri yedi zenci köle girdi. Beni yatağımdan çekip odanın ortasına fırlattılar. Kocam kölelerden birine baş tarafıma geçip beni omuzlarımdan tutmasını, diğerine de dizlerime oturup bacaklarımı tutmasını emretti. Üçüncü köle elinde kılıcıyla gelip: "Efendim, onu vurup iki parçaya ayırayım mı? İkisi birer parçasını alıp Dicle'ye atarlar, balıklara yem olur. Verdiği söze ihanet edenin cezası budur!" dedi.

Sonra kocam köleye: "Çek kılıcını, vur onu Ey Said!" deyip bana dönerek: "Kelime-i şahadet getir! Son dileğini söyle!" dedi.

Ben başımı kaldırıp vaziyetimi ve azizken nasıl zelil olduğumu görünce gözyaşlarım gözlerime hücum etti, ağlamaya başladım ve şu dizeleri okudum:

Gönlümü ateşlere attınız da siz rahatça oturdunuz mu
Göz kapaklarıma uykuyu haram ettiniz de siz rahatça uyudunuz mu
Gözümle gönlüm arası eviniz oldu
Ne kalp siler sizi ne gözyaşı gizler

Vefalı olacağınıza söz vermiştiniz hani
Gönlüme sahip olunca ayrıldınız vefadan
Kaçınmayın size olan hasretime merhamet etmekten
Olayların gidişatı mı inandırdı sizi
Allah adına bir dileğim var sizden
Ölünce yazdırın mezar taşıma sevdalıdır burada yatan diye
Kim bilir belki aşkın ateşini bilen bir cesur
Muhabbete düşmüşün kabrine merhamet eder

Şiirimi bitirince yine ağlamaya başladım. Ancak kocam benim şiirimi dinleyip ağladığımı görünce öfkesi daha da arttı ve şu dizeleri okudu:

Kalbimin sevgilisini bıktığımdan terk etmedim
Terk edilmeye götüren bir suç işlediğinden terk ettim
Aramızdaki sevgiye ortak koşulduğunu gördüğünde
Kaldıramaz benim yüreğimin imanı ortak koşulmasını

O şiirini bitirince ben yine ağlayıp yalvarmaya başlamıştım ki yaşlı kadın içeri girdi ve gencin ayaklarına kapanıp öperek: "Evladım, seni büyütmüş olmamın hakkı için bu kızcağızın canını bağışla. Bu cezayı hak edecek bir suç işlemedi o. Daha çok gençsin, onun ahını almandan korkuyorum" dedi ve ağlamaya başladı.

O kadar çok yalvardı ki en sonunda genç: "Tamam, onu bağışladım. Ancak onda öyle bir hatıra bırakmalıyım ki ömrü boyunca unutamasın" dedi ve kölelerine elbisemi çıkarmalarını emretti. Sonra da bir ayva dalı getirtip onunla vücuduma vurmaya başladı. Bu şekilde yanımı yöremi, önümü arkamı kırbaçlarken öyle şiddetli vuruyordu ki acıdan dünyam kararardı, hayattan ümidimi kestim. En sonunda gecenin bir vakti kölelerine emretti, yaşlı kadınla birlikte beni aldılar ve götürüp evlenmeden önce yaşadığım evime attılar.

Kendi kendimle ilgilenip yaralarımı tedavi ettim. Ancak yaralarım iyileştiğinde bile kaburgalarım üzerinde -sizinde gördüğünüz gibi- sanki kırbaç yemişim gibi izler kalmıştı.

Kendi kendimi tedavi edip şifa bulmam tam dört ay sürdü. İyileştikten sonra başımdan o olayların geçtiği eve gittim. Ancak sokak başından sonuna harabeye dönmüş, evin yerinde yeller esiyordu. Orada neler olmuş olabileceğini bir türlü çözemedim. Sonra kalkıp baba bir kardeşim olan kız kardeşimin yanına gittim. Yanında şu iki köpek vardı. Selam verip başımdan geçenleri eksiksiz bir şekilde anlattım ona.

"Kaderin yazmış olduğu dertlerden bunlar da. Şükür ki sağ salim çıkmışsın bu olaydan" dedi ve o da bana kardeşleriyle yaşadıklarını başından sonuna anlattı. Kardeşimle, evlilik lafını ağzımıza almadan yaşamaya başladık. Şu arkadaşımız her gün çarşıya çıkar, ihtiyacımız olan şeyleri alırdı. Sonra da işte hamalın, dilencilerin ve tüccar kılığına girmiş sizlerin geldiğiniz o günü yaşadık. O vakit sizin huzurunuzda olduğumuzu anlamamıştık. İşte bizim hikâyemiz bu.

Halife anlatılan bu hikâyeye çok şaşırmış ve onun kayıtlara geçirilip hazineye konulmasını emretmiş.

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmayı bıraktı.

19. GECE

Şehrazat kaldığı yerden devam etti anlatmaya:

Saadetli hükümdarım, halife, kızın anlattıklarının divanlara kaydedilip hazinede saklanmasını emrettikten sonra birinci kıza dönerek: "Kardeşlerine sihir yapan o ifritten haber alabiliyor musun?" diye sormuş.

Kız: "Ey Müminlerin emiri, ifrit, o zaman, bana saçından bir kıl verip, gelmemi istersen bu kılı yak, Kafdağı'nın ardında olsam bile çıkar gelirim hemen, demişti' diye cevap vermiş. Halife kızdan bu kılı getirmesini emretmiş. Kız gidip kılı almış ve gelip halifeye vermiş. Halife kılı yakınca daha koku çıkar çıkmaz saray sarsılmaya başlamış, gök gürültüsünü andırır sesler duymuşlar ve cin ortaya çıkmış. Bu, Müslüman cinlerdenmiş, "Esselamu aleykum ey müminlerin emiri!" diyerek selamlamış halifeyi.

Halife: "Ve aleyküm selam ve rahmetüllah ve berakatuh" demiş. Cin: "Biliyorsunuz bu kız bana asla karşılığını ödeyemeyeceğim bir iyilik yapmış, düşmanımı öldürerek beni ölümden kurtarmıştı. Ben kız kardeşlerinin bu kıza neler yaptığını biliyordum. Onun için de ölüm ağır olur diyerek, onları köpeğe çevirmiştim. Şimdi onları kurtarmamı isterseniz kurtarırım. Çünkü ben de Müslümanlardanım" demiş.

Halife: "Tamam, onları kurtar, sonra dövülmüş olan kızın işine bakar, durumunu araştırırız. Şayet doğru çıkarsa anlattıkları, ona zulmedenlerde bırakmayız hakkını" demiş.

Bunun üzerine ifrit: "Ben bu kızın başına gelenleri başından sonuna biliyorum. Ona zulmedip malını alan kişi sizin en yakınlarınızdandır" demiş. Ardından da bir tas su alıp içine bir şeyler okuyarak iki köpeğin üzerine serpmiş ve: "Bu suretinizden çıkıp esirgeyen yaratıcının sizi yarattığı suretinize dönün" demiş. Köpekleri eski hallerine çevirme işini bitirince halifeye dönüp: "Bu kızı döven sizin oğlunuz Emin'dir. Onun güzelliğini duymuştu..." diyerek bütün hikâyeyi anlatmış. Halife duyduklarına çok şaşırmış. Köpeklerin kendi eliyle kurtulmalarınaysa şükretmiş.

Halife oğlunun getirilmesini emredip ona kızın hikâyesini doğrulatmış. Sonra da bir kadı, şahitler ve üç hırpani kılıklı adamı getirtmiş. Birinci kız ve köpek suretlerinden kurtulup eski hallerine dönen kızları, her birinin de aslında hükümdar olduğunu öğrendiği

bu adamlarla evlendirmiş. Adamlara yanında görevler verip ihtiyaçları olan her şeyi karşılayarak Bağdat'ta bir saraya yerleştirmiş onları. Dövülen kızı yine oğluna verip onlar için eskisinden daha güzel bir ev yaptırılmasını emretmiş. Kızların ihtiyaçlarını karşılamak için alışverişe çıkan kızla da kendisi hemen oracıkta evlenmiş ve o gece onunla birlikte olmuş. Ertesi gün kıza bir ev tahsis edip emrine cariyeler vermiş, ihtiyaçlarını karşılamış. Sonrasındaysa onun için bir saray inşa ettirmiş.

Öldürülmüş Kızın Hikâyesi

Yine bir gece Cafer'e "Şehre inip kadıların, valilerin ne yaptıklarını bir soruşturalım. Hakkında şikâyet olanları hemen azlederim" demiş.

Cafer ve Mesrur: "Peki" demişler. Hep beraber çıkıp dolaşmaya başlamışlar sokaklarda. O esnada, başının üstünde sepeti ve ağıyla ağır aksak yürüyen bir ihtiyar görmüşler.

Halife, ihtiyara yaklaşıp: "Sen ne iş yaparsın ihtiyar?" diye sormuş.

İhtiyar: "Balıkçıyım ben. Geçindirmek zorunda olduğum bir ailem var ama gündüzün ortasında çıktım evimden, işte bu vakte kadar da dönmüş değilim. Allah, aileme götüreceğim bir rızık göndermedi bugün bana. Öyle nefret ettim ki kendimden ölmeyi istedim" diye cevap vermiş.

Bunun üzerine halife: "İster misin şimdi seninle birlikte Dicle'ye gidelim? Ağını benim bahtıma atarsın; ne çıkarsa çıksın onu senden yüz dinara alırım" demiş. İhtiyar bunu duyunca: "Başım gözüm üstüne, buyurun gidelim" diye karşılık vermiş.

Sonra beraber dönmüşler Dicle'ye. İhtiyar ağını atmış, sabırla beklemiş. Az sonra ipini çekip ağı çıkarınca ağın içinden bir hayli ağır ve ağzı kilitli bir sandık çıkmış. Halife sandığın çok ağır olduğunu görünce balıkçıya yüz dinar verip göndermiş. Sandığı Cafer ve Mesrur'la birlikte kendisi taşımış.

Saraya vardıklarında halife mumları yaktırıp sandığı önüne koymuş. Cafer ve Mesrur kilidi kırıp kapağı açmışlar. Sandığın içinde kırmızı bir kumaşa sarılı hasır bir sepet varmış. Sepeti açtıklarında ağzına küçük bir yaygı parçasının serili olduğunu görüp kaldırmışlar. Onun altından da bir örtü çıkmış. Örtüyü kaldırdıklarında sandığın içinde, öldürülüp parçalara ayrılmış bir kızın cesedini görmüşler.

Halife bu manzarayı görünce gözyaşları yanaklarından aşağı süzülmeye başlamış. Cafer'e dönüp: "Ey vezirlerin köpeği! Benim zamanımda, benim yönetimim altındaki biri öldürülüyor ve denize mi atılıyor? Bütün bunların günahı benim boynuma yükleniyor. Vallahi bu kızın kanını yerde bırakmayacağım! Onu öldüreni bulup intikamını alacağım! Abbasoğullarından olan soyuma yemin olsun ki, şayet intikamını alabilmem için bu kızı öldüren kişiyi bulup getirmezsen seni ve amcanın dört oğlunu sarayın önünde asarım!" demiş. Halife çok öfkeliymiş gerçekten. Cafer: "Bana üç gün mühlet verin" diyerek mühlet istemiş halifeden.

Halife "Tamam, üç gün mühletin var" diyerek istediği mühleti vermiş ona.

Cafer huzurdan ayrılıp dertli tasalı dolaşmaya başlamış şehirde. Kendi kendine: "Ben nereden bileyim kim öldürmüş o kızı. Yanlışlıkla tutup başkasını götürsem bir kulun günahına girmiş olurum. Ne yapacağım ben şimdi?" demiş.

Üç günü evinde geçiren Cafer'i, dördüncü gün huzuruna çağırmış halife. "Kızın katili nerede?" diye sormuş.

Cafer: "Ey müminlerin emiri, gaybı bilmiyorum ki onu öldüreni bileyim" demiş.

Halife bu sözlere çok kızıp vezirin sarayın kapısında asılmasını emretmiş. Bir tellala da Bağdat caddelerinde dolaşıp veziri Cafer el-Bermekî ve amcasının oğullarının asılmasını seyretmek isteyenlerin halifenin sarayının önünde toplanmalarını duyurmasını emretmiş. İnsanlar, nedenini bilmedikleri bu idamı seyretmek için her bir bölgeden akın akın gelmeye başlamışlar sarayın önüne. Halife darağacının kurulmasını ve mahkûmların sehpanın önüne getirilmesini emretmiş. Denilen yapılmış. Halifenin izni bekleniyor, halk Cafer ve amca oğullarına ağlaşıyormuş.

O esnada iyi giyimli bir genç, insanları yara yara gelip vezirin karşısına geçmiş, "Şu durumdan kurtulun artık ey emirlerin efendisi, fakirlerin sığınağı! Sandıktan bulduğunuz o kızın katili benim. Onun kanına karşılık beni öldürün. İntikamını benden alın" demiş.

Cafer gencin söylediklerini duyunca bir yandan kendi kurtuluşuna sevinirken öte yandan delikanlı için üzülmüş.

Ancak insanları ite kaka, kendine aralarından yollar açа açа yanlarına gelen bir ihtiyar selam verip: "Ey vezir!" demiş "Bu gencin söylediklerine inanmayın! O kızın katili bu genç değil benim. Beni asın onun kanını yerde bırakmamak için."

Ancak genç: "Ey vezir, bu ihtiyar bunamış. Ne dediğini bilmiyor. O kızın katili benim. Asın beni!" demiş.

İhtiyar: "Evladım" demiş "Daha çok gençsin, dünyada yaşayacağın çok şey var. Ben yeterince yaşadım, göreceğimi gördüm. Bırak da vezirin, amcasının oğullarının ve senin yerine ben öleyim. O kızın katili benim. Haydi, Allah için çabuk olun, bana kısas uygulayın."

Vezir şaşırıp kalmış bu işe. Genci ve delikanlıyı alıp halifenin huzuruna çıkarmış ve: "Ey Müminlerin emiri, kızın katili geldi" demiş. Halife: "Hani nerede?" diye

sorunca, "Bu genç, kızın katilinin o olduğunu söylüyor; ama şu ihtiyar onu yalanlayıp katilin kendisi olduğunu söylüyor" demiş.

Halife her iki adama bakıp: "Hanginiz onun katilisiniz?" diye sormuş.

Genç: "Onun katili benim!" demiş.

İhtiyar: "Hayır onun katili benim" demiş.

Bunun üzerine halife her ikisinin de götürülüp asılmasını emretmiş.

Cafer: "Efendim" demiş "Katil, onlardan yalnızca birisiyse ötekisine zulmetmiş olursunuz."

Bunun üzerine genç tekrar atılmış: "Yerleri yayıp gökleri kaldırana yemin ederim ki onun katili benim. Onu öldürdüğümün delili de şudur..." deyip halifenin sandıkta bulduklarını teker teker tarif etmiş.

Halife gencin katil olduğunu anlayınca şaşkınlıkla: "Kimse seni zorlamadığı halde onu öldürdüğünü itiraf etmenin ve benden onun intikamını alın demenin sebebi nedir?" diye sormuş.

Genç başlamış anlatmaya: "Efendim, o kız benim hem amcamın kızı hem de karımdı. Bu ihtiyar da onun babası, benim amcamdır. Amcamın kızıyla evlendiğimde daha çok küçüktü. Allah bana ondan tam üç tane erkek çocuk bağışladı. Beni çok sever, hizmetimde kusur etmezdi. Yanlış bir şey görmüş değildim ondan. Bu ayın başında çok kötü hastalandı. Doktorlar götürdüm ona. En sonunda iyileşti. İyileşince onu hamama sokmak istedim ancak "Hamama girmeden önce canım bir şeyi çok çekti" dedi.

Ben: "Nedir o?" diye sorunca: "Keşke bir elma olsa da hem kokusunu içime çeksem hem de yesem" dedi. Hemen o dakika şehre inip her yerde elma aradım. Bir dinara bile olsa alacaktım. Ancak bulamadım. O gece ne yapacağımı düşünerek sabahladım.

Ertesi gün evden çıkıp bütün bahçeleri, bostanları teker teker dolaştım; ancak oralarda da bulamadım. O

sırada yaşlı bir bahçıvanla karşılaştım. Ona da sordum elması olup olmadığını. "Evladım" dedi "şimdi bu mevsimde elma çok azdır. Zor bulursun. Ancak halifenin Basra'daki bahçelerinde vardır. Oranın bahçıvanı halife için depoluyor."

Bunları duyunca hemen karımın yanına gittim. Ona karşı sevgim daha da artmıştı. Hazırlıklarımı yapıp yola koyuldum. Gecesiyle gündüzüyle bir gün boyunca yol aldım. Sonunda her birine bir dinar ödeyerek Basra'daki bahçıvandan aldığım elmalarla geri döndüm. Ancak karımın yanına gidip de elmaları verince hiç sevinmedi, bir kenara bıraktı. Hummaya yakalanmış, hastalığı iyice artmıştı. On gün böyle hasta bir vaziyette yattıktan sonra iyileşti.

O iyileşince ben de çıkıp dükkânıma gittim. İşimle gücümle uğraştım. Günün ortalarına doğru dükkânda oturuyorken zenci bir köle, elindeki elmayla oynayarak yanıma geldi. Ona: "O elmayı nereden aldın? Ben de aynısından almak istiyorum" dedim.

Güldü ve: "Sevgilimden aldım. Birkaç zamandır buralarda değildim. Döndüğümde çok hastalanmış bir halde buldum onu. Yanında üç tane elma vardı. Saf kocam bunları alabilmek için ta Basra'ya gitti, her birine birer dinar ödedi, dedi. Ben de onlardan birini aldım" diye yanıtladı beni.

Ben zencinin bu sözlerini duyunca Ey Müminlerin emiri, dünyam başıma yıkıldı. Hemen dükkânımı kilitleyip eve gittim. Öfkeden aklım başımdan gitmişti. Elmalardan birinin orada olmadığını görünce karıma: "Üçüncü elma nerede?" diye sordum.

"Bilmiyorum ki nereye gitti" dedi.

Kölenin söyledikleri doğrulanmıştı. Hemen bıçağımı çıkardım ve karımın göğsüne binip boğazını kestim. Her bir uzvunu bir parçaya ayırdım. Onları da aceleyle bir sepete koyup üzerlerine örtü serdim. Onun üstüne de bir parça yaygı attım. Sonra sepeti bir sandığa indirip sandığa kilit vurdum. Katırıma yüklediğim sandığı götürüp kendi ellerimle Dicle'ye attım. Ona kısas olarak hemen beni öldürmenizi istememin sebebine gelince, ahrette karımın benden hak istemesinden korkuyorum. Çünkü sandığı Dicle'ye atıp da eve döndüğümde büyük oğlumu ağlarken buldum. Annesine neler yaptığımı bilmiyordu.

"Neden ağlıyorsun?" diye sordum.

"Annemin yanındaki elmalardan birini alıp sokağa çıkmıştım. Kardeşlerimle oynarken uzun boylu bir köle gelip elmayı elimden çekti. Bana bunu nereden buldun diye sordu, ben de babam Basra'ya gidip hasta annem için, her birini bir dinar karşılığında aldı dedim. Adam elmayı aldı sonra da beni dövdü ve gitti. Annem elma yüzünden beni döver diye korkuyorum" dedi.

Oğlumun bu sözlerini duyunca kölenin karıma iftira attığını anladım. Ben ona zulmetmiştim. Bunu anlayınca hüngür hüngür ağlamaya başladım. O esnada karımın babası olan amcam yani bu ihtiyar yanıma geldi. Ona olanları anlattım. Oturup gece yarılarına kadar ağlaştık. Bugüne kadar beş gün boyunca karımın yasını tuttuk. Onun ölümü bizi kedere boğmuştu. Dedelerinizin hürmetine beni bir an önce öldürün de onun intikamını alın.

Halife gencin anlattıklarını duyunca hayretler içinde kalmış ve: "O habis köleden başkasını öldürmeyeceğim!" demiş.

Hikâyenin burasında Şehrazat sabah olduğunu görünce sustu.

20. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı: Ey saadetli hükümdarım, halife gencin mazur olduğunu söyleyip bu işlere sebep olan köleyi öldürmeye yemin etmiş. Sonra Cafer'e dönüp: "Bütün bunlara sebep olan o köleyi bulup getir bana! Getirmezsen onun yerine seni öldürürüm!" demiş.

Cafer ağlayarak ve kendi kendine: "Nereden bulacağım şimdi ben onu. Her zaman işler yolunda gitmez

ki. Bu sefer yapacağım bir şey yok ki, birinciden sıyrıldığım gibi bundan da sıyrılayım. Ne yapayım gidip evde oturacağım üç gün, Allah dilediğini yapar" diye söylenerek çıkıp evine gitmiş. Üç gün boyunca evinde kalmış. Dördüncü gün kadıyı getirtip vasiyetini yapmış. Çoluk çocuğuyla vedalaşmış. Ağlaşmışlar.

O esnada halifenin adamları gelip halifenin çok öfkeli olduğunu söylemişler ve "Bizi sana gönderdi ve şayet köleyi getirmezsen bugün bitmeden öldürülmüş olacağına yemin etti" demişler.

Bunları duyunca Cafer ve çocukları tekrar ağlamaya başlamışlar. Sırasıyla vedalaşmış herkesle. En son çocuklarının arasında en sevdiği olan küçük kızına yaklaşmış vedalaşmak için. Alıp bağrına basmış onu sıkı sıkıya. Özellikle ondan ayrılacağı için gözyaşlarına boğulmuş. Tam o esnada kızının cebinde bir şey olduğunu fark etmiş "Cebindeki ne?" diye sormuş.

Kız: "Elma, babacığım. Kölemiz Reyhan getirdi onu. Dört gündür bende. Benden iki dinar alana kadar vermedi onu bana" diye cevap vermiş.

Köle ve elma sözlerini duyan Cafer çok sevinmiş "Beri gel ey Sevinç!" diye haykırmış. Sonra bu köleyi yanına getirmelerini emretmiş, getirmişler. Cafer, ona: "Bu elmayı nereden buldun?" diye sormuş.

Köle: "Efendim, beş gün önce dolaşıyordum şehirde, bir sokağa girdim. Baktım çocuklar oynuyorlar. İçlerinden birinin elinde de bu elma var. Elmayı elinden çekip dövdüm çocuğu. Ağlaya ağlaya: 'O elma annemin; hastaydı, canı elma istedi. Babam Basra'ya gidip her birine birer dinar verdiği üç elma getirdi ona. Ben de oynamak için aldım birini' dedi. Ben çocuğu dinlemedim alıp geldim elmayı ve küçük hanıma iki dinar karşılığında verdim" diye anlatmış olayın nasıl gerçekleştiğini.

Cafer kölesinin anlattıklarını dinleyince, bir kadının öldürülmesine sebep olan fitnenin kölesinden yayıldığını anlayıp şaşırmış. Kölesini tutuklamalarını emredip canını kurtardığına sevinmiş ve şu iki beyti okumuş:

Zürriyeti köleye bağlı olan kimsenin
Nefsi onu feda edemez
Çünkü pek çok hizmetçi bulabilirsin
Nefsin ise kendisinden başka can bulamaz

Sonra köleyi halifenin huzuruna çıkarmış. Halife bu olayın kayıtlara geçmesini ve insanlar arasında anlatılmasını istemiş.

Cafer: "Ey Müminlerin emiri, Nureddin ve kardeşi Şemseddin'in hikâyesi bundan çok daha ilginçtir" demiş.

Halife: "Hangi hikâyeymiş bundan daha ilginç olan?" diye sorunca da "Ey Müminlerin emiri bir şartla anlatırım size bu hikâyeyi, o da kölemin canını bağışlamanızdır" demiş.

Halife: "Tamam" demiş "kölenin canını sana bağışlıyorum."

Vezir Nureddin ve Kardeşi Şemseddin'in Hikâyesi

Ey Müminlerin emiri, bir zamanlar Mısır'da adil ve cömert bir sultan yaşarmış. Bu sultanın, devlet işlerinden çok iyi anlayan akıllı bir veziri varmış. Yaşı bir hayli ilerlemiş olan bu vezirin de ay gibi yüzleri olan iki oğlu varmış. Büyüğünün adı Şemseddin, küçüğünün adıysa Nureddin'miş. Ancak güzellikte küçük büyükten daha üstünmüş. Zamanında ondan daha güzeli yokmuş. Güzelliği dillere destan olmuş. Öyle ki başka diyarlardan insanlar sırf onu görebilmek için ülkesine gelirmiş. Gün gelmiş, babaları ölmüş. Vezirinin ölümüne çok üzülen sultan bu iki oğlanı huzuruna getirtip onlarla dindirmiş hüznünü. Hediyeler vermiş onlara: "Ben sizin babanız sayılırım" deyip babalarının makamını vermiş onlara. Gençler çok sevinmişler buna, yerleri öpmüşler sultanın huzurunda.

Tam bir ay babalarının yasını tuttuktan sonra ikisi birlikte vezirlik yapmaya başlamışlar; bir hafta biri, öteki hafta diğeri vezir oluyormuş. Sultan bir yolculuğa çıkmak istese onlardan birisini de yanında götürüyormuş. Yine bir gece ertesi sabah yola çıkma kararı almış sultan. Sıra büyük olandaymış. Kardeşler o gece oturmuş muhabbet ediyorlarmış. Büyük olan: "Kardeşim" demiş "gel, ikimiz aynı gün evlenelim."

Küçük olan: "Nasıl istersen, sen ne dersen ben onu kabul ederim" demiş. Bunun üzerine aynı gün evlenmeye karar vermişler.

Sonra büyük olan: "Allah nasip eder de iki kız bulup evlenirsek, aynı gece onlarla zifafa girersek, Allah sana bir oğul bana da bir kız verirse onları birbirleriyle evlendirelim. Çünkü amca çocukları olacaklar onlar" demiş. Nureddin: 'Peki, kızın için oğlumdan mehir olarak ne istiyorsun?' diye sormuş.

"Oğlundan üç bin dinar, üç bostan ve üç köy isterim. Kabul ederse kızımı alır. Bundan azını kabul etmem" diye karşılık vermiş büyük olan.

Nureddin bunu duyunca: 'Oğluma nasıl bir mehir şart koşuyorsun öyle? İkimiz kardeşiz, tek bir vezirlik makamında birlikte oturuyoruz. Aslında senin, kızını hiç mehir istemeden hediye olarak vermen lazım benim oğluma. Biliyorsun ki erkek, kızdan üstündür. Benim çocuğum senin kızının aksine adı şanı duyulur bir erkek. Senin bu yaptığın için ne diyorlar biliyor musun; başından savmak istiyorsan ücreti artır. Derler ya bazı insanlar bir ihtiyaç için arkadaşlarına başvururlarmış da onlar ücret artırırmış, işte aynen öyle' demiş.

Bunun üzerine Şemseddin: "Sen oğlunu benim kızımdan üstün tutarak hata ediyorsun! Belli ki kıt akıllıymışsın. Ayrıca vezirlik makamında birlikte oturduğumuzu anman da apaçık ahlaksızlık! Ben sırf sana acıdığımdan, bana yardım edesin diye seni kendime

ortak ettim o işte. Ne dersen de artık, bir kere ağzından çıktı ya o söz, ağırlığınca altın versen de vermeyeceğim kızımı senin oğluna!" demiş.

Bu sözlere çok kızan Nureddin "Asıl ben almayacağım senin kızını oğluma!" diye yanıtlamış öfkeyle.

Bunun üzerine Şemseddin: "Ben senin oğlunun kızımın kocası olmasına razı olmam zaten! Yarın sefere çıkmayacak olsaydım sana iyi bir ders verirdim ama... artık ben dönünceye kadar Allah bildiği gibi yapsın seni" demiş.

Bunları duyan Nureddin'in öfkesi iyice kabarmış kabarmış, ama öfkesini içinde tutarak hiçbir şey dememiş. İkisi de bir kenara çekilip uyumuşlar. Sabah olduğunda sultan sefer emri vermiş, Şemseddin'in de içlerinde bulunduğu bir kafile ile piramitleri gezmek için Gize'ye doğru yola koyulmuşlar.

Kardeşi Nureddin ise o gece sinirinden çok kötü bir gece geçirmiş. Sabah olunca kalkıp sabah namazını kıldıktan sonra gidip dolabından küçük bir heybe almış. Bir yandan, aklından kardeşinin kendisine karşı övünmeleri geçerek, kulağında yine kardeşinin kendisini küçümseyen sesi çınlayarak heybesini altınla dolduruyor, öte yandan şu dizeleri okuyormuş:

Seyahat et, ayrıldığın kimselerin yerine başkasını bul
Nasibini ara çünkü yaşamanın hazzı aramadadır
Akıl ve edep sahibi için durmada bir izzet yoktur
Vatanından ayrıl gurbete git
Çünkü gördüm ki su durunca bozulur
Akarsa temiz, akmazsa pis olur
Dolunaya ne zaman baksa gözlemci onu gitmiş bulur yerinden
Aslan ormanda yerinden ayrılmazsa avlanamaz
Ok yaydan çıkmazsa hedefine varamaz
Altın yerinden ayrılmasaydı toprak gibi kalırdı
Ud yerinde kalsa bir odun parçası olurdu

Amacına ulaşmak için yerini yurdunu terk etmeyen
Yükseklere çıkamaz kalır kaldığı yerde

İşini bitirince kölelerine, hızlı yürüyen boz renkli katırını koşuma hazırlamalarını emretmiş. Köleler katırı alıp, Hint işi üzengiyi, İsfahan kadifesinden eğer altlığını ve altın işlemeli semeri katırın sırtına yerleştirmişler. Üzerine konulan bu süslü semer ve üzengiyle katır sanki düğün için hazırlanmış bir gelin gibi olmuş. Ardından katırın sırtına ipekli bir yaygı ile bir de seccade yüklenilmesini emredip altın dolu heybesini de bu seccadenin altına sokmuş.

Hazırlıklar tamam olunca kölelerine dönüp: "Şehir dışına çıkıp biraz gezinti yapmak istiyorum. Kalyubiye'ye gidip orada üç gün konaklayacağım. Kimse peşimden gelmesin. İçim daralıyor, biraz yalnız kalacağım" demiş. Yanına az bir azık alıp katırına binerek yola koyulmuş. Şehri çıkınca öğle vaktine kadar durmadan yol almış. Öğle vaktinde Belbes kentine varmış. Katırından inip hem kendi dinlenmiş, azığındakileri yemiş, hem katırını dinlendirmiş. Ardından Belbes'ten kendisi ve katır için ihtiyacı olan şeyleri alıp tekrardan yola koyulmuş.

Şehirden ayrılıp kuş uçmaz, kervan geçmez yerlerde iki gün yol gitmiş. İki günün sonunda Kudüs'e varmış. Orada da azığındakileri yiyip hem katırını dinlendirmek hem de kendisi dinlenmek için konaklamış. Heybesini başının altına koyup uyumuş. Sabah olunca tekrar yola koyulmuş.

Halep'e varınca bir hana gidip orada üç gün kalmış. Az biraz yolculuğa ara vererek kendisi dinlendikten, katırı gücünü topladıktan sonra yine yola revan olmuş. Nereden geçtiğini, nereye gittiğini bilmeden yol almış. Sonunda, bir gece vakti nasıl olmuş kendisi de anlamamış Basra'ya ulaşmış. Bir hana inip heybesini ve seccadesini katırın sırtından almış. Katırı da

koşumları üzerinde olduğu halde hanın kapıcısına teslim edip biraz gezdirmesini istemiş. Hanın kapıcısı denileni yapıp almış katırı çıkmış sokağa. Tesadüf bu ya o esnada Basra veziri de sarayının penceresinde oturuyormuş. Üzerinde kıymetli koşumlarıyla bu katırı görünce onu vezirlerden ya da sultanlardan birinin sanmış. Hayvana dikkatlice baktıkça şaşırıp kalıyormuş. Hemen kölelerden birine katırın yanındaki kapıcıyı huzuruna getirmelerini emretmiş. Köleler denileni yapıp hanın kapıcısını vezirin huzuruna çıkarmışlar. Kapıcı, yaşı bir hayli ilerlemiş olan vezirin önünde yerlere eğilip selam vermiş.

Vezir: "Bu katırın sahibi kim?" diye sorunca, "Efendim, o katırın sahibi, bir tüccar oğlu olan pek nazik, heybetli ve vakur bir gençtir" demiş.

Vezir kapıcının bu sözleri üzerine hiçbir şey demeden kalkıp atına binmiş ve hana gidip kapıcının bahsettiği gencin yanına girmiş. Nureddin kendisine doğru gelen veziri görünce onu karşılamak üzere ayağa kalkmış.

Vezir atından inmiş, Nureddin'i selamlayıp "Şehrimize hoş geldin" demiş. Ardından onu yanına oturtarak "Evladım, anlat bakalım, nereden gelir nereye gidersin?" diye halini ahvalini sormuş.

Nureddin: "Efendim, ben Mısır'dan geliyorum. Babam oranın vezirlerindendi, Allah'ın rahmetine kavuştu..." diyerek başından geçenleri başından sonuna kadar anlatmış. Ardından da "Ben de, kendi kendime bütün şehirleri ve ülkeleri gezip görmeden geri dönmeyeceğime ahdettim" demiş.

Vezir onun bu sözlerini duyunca: "Evladım" demiş "Kendine eziyet etme, yollarda heba olup gidersin. Ülkelerin hali hal değil, korkarım başına bir iş gelir." Sonra heybeyi, seccadeyi ve yaygıyı katıra yüklemelerini emredip Nureddin'i kendi evine götürmüş. Onu, evinde misafir etmiş, izzeti ikramda bulunmuş. Nureddin'i pek sevmiş, "Evladım" demiş "yaşım bir hayli ilerledi. Allah bana bir erkek evlat vermedi. Ancak benim, iyilik ve cemalde senin dengin bir kızım var. Talibi çok oldu ama vermedim. Kalbim sana ısındı. Benim bu kızımı alır, ona eş olur musun? Eğer kabul edersen seni kardeşimin oğlu olarak Basra sultanının huzuruna çıkaracağım ve yerime vezir yapmasını isteyeceğim. Ben artık iyice yaşlandım, evde oturmam daha hayırlıdır."

Nureddin, Basra vezirinin bu sözlerini duyunca sevinçle başını sallayarak "Başım gözüm üstüne" demiş.

Vezir çok sevinmiş. Hemen kölesine sofralar kurulmasını ve davet edilecek şehrin ileri gelenleri için evin en büyük konuk salonunun hazırlanmasını emretmiş. Ardından akrabalarına, dostlarına, devlet büyüklerine ve şehrin tüccarlarına adamlar gönderip evine davet etmiş hepsini.

Davetliler toplanınca "Efendiler!" demiş. "Benim Mısır ülkesinin veziri olan bir kardeşim vardı. Allah ona iki erkek evlat bahşetmişti. Benimse bildiğiniz gibi

bir kızım var. Kardeşim bana kızımı oğullarından biriyle evlendirmemi vasiyet etmiş, ben de bu vasiyeti yerine getireceğimi söylemiştim. Şimdi bana huzurunuzda bulunan işte bu oğlunu gönderdi. Ben onu pek sevdim; kızıma nikâhlayıp iç güveysi almak istiyorum."

Misafirler: "İsabetli düşünmüşsün. Sen ne dersen bizim kabulümüzdür" demişler. Misafirlere gül suyu ikram edilmiş, türlü çeşit içecekler sunulmuş.

En nihayet bütün konuklar ayrılınca vezir kölelerine Nureddin'i hamama götürmelerini emretmiş. Ona en güzellerinden bir kat elbise vermiş. Hamama kese ve taslardan tutun, tütsü ve buhurlara kadar ihtiyacı olabilecek her şeyi göndermiş. Nureddin hamamdan çıkıp da elbiselerini giyince geceleyin doğan bir dolunay gibi güzel olmuş. Katırına binip vezirin yanına gitmiş, elini öpmüş. Vezir büyük bir hoşnutlukla karşılamış onu.

Hikâyenin burasında Şehrazat sabah olduğunu gördü ve anlatmaya ara verdi.

21. GECE

Şehrazat kaldığı yerden anlatmaya devam etti hikâyesini:

Vezir kalkıp büyük bir sevinçle karşılamış Nureddin'i ve: "Kalk, bu gece eşinin yanına git. Yarın seni sultanın huzuruna çıkaracağım. Senin için Allah'tan hayır temenni ediyorum" demiş. Nureddin denileni yapmış ve eşinin yanına girip o geceyi onunla geçirmiş.

Nureddin bunları yaparken kardeşi Şemseddin'in neler yaptığına gelecek olursak. Şemseddin sultanla

çıktığı seferden dönüp de kardeşini bulamayınca hizmetçilere sormuş. Hizmetçiler: "Sizin sultanla sefere çıktığınız gün, katırının koşumlarını hazırlattı, Kalyubiyye taraflarına gideceğim, bir iki gün dönmem, sakın peşimden gelmeyin, içim daralıyor biraz nefes alacağım dedi ve gitti. O günden beri de bir haber alamadık" demişler.

Şemseddin bunları duyunca, kardeşinin yokluğu onu telaşa düşürmüş. Onu kaybetmiş olduğundan ötürü derin bir kedere bürünmüş. Kendi kendine: "Bütün bunlara ben sebep oldum. Sultanla sefere çıkmadan önceki gece çok ağır konuştum. Kim bilir belki de ona gönül koydu da onun için çıkıp gitti. Hemen peşinden adamlar göndermeliyim" demiş ve sultanın huzuruna çıkıp onu durumdan haberdar etmiş. Ardından risaleler yazdırıp ülkenin dört bir yanına göndermiş.

Ancak Nureddin kardeşinin yokluğunda çok yol kat edip ülkeler aştığından ülkenin hiçbir yanından ona dair bir haber alamamışlar. Dönüp Şemseddin'i haberdar etmişler durumdan. Şemseddin artık iyice ümidini kesmiş kardeşinden. "Çocuklarımızı evlendirmekle alakalı çok yanlış konuştum onunla. Keşke öyle yapmasaydım. Bunların hepsi benim akılsızlığım ve tedbirsizliğimden geldi başımıza" demiş kendi kendine.

Aradan zaman geçmiş, Şemseddin Mısırlı tüccarlardan birinin kızına talip olmuş. Nikâhları kıyılmış. Tesadüf bu ya, Nureddin'in vezirin kızıyla zifafa girdiği gece Şemseddin de hanımıyla zifafa girmiş. Allah'ın kulları için yazdıkları gerçekleşiyormuş. Kader bu ya, iki kardeşin dediği gibi olmuş, her ikisinin karısı da hamile kalmış. Mısır veziri olan Şemseddin'in karısı, Mısır'da bir benzeri görülmemiş güzellikte dünyalar güzeli bir kız getirmiş dünyaya.

Nureddin'in karısıysa zamanında ondan daha güzeli görülmemiş güzellikte bir oğlan çocuğu doğurmuş.

Çocuğa, güzel anlamına gelen Hasan ismini vermişler. Doğduğunun yedinci gününde sofralar kurdurup padişah oğullarına yaraşır ziyafetler vermişler.

Hasan'ın doğumundan sonra Basra veziri Nureddin'i alıp sultanın huzuruna çıkarmış. Nureddin sultanın önünde saygıyla eğilmiş. Hitabeti fasih, kendisi cesur, güzelliği yerinde, ihsanı bol bir insan olan Nureddin şu mısraları okumuş sultanın huzurunda:

Odur kararında adaletiyle iyiliklerin anası
Ufuklara yayılır ona sunduğum şükürlerimin sedası
İcraat değil icraatları boyna dizili kolyeler
Parmak değil parmakları rızık kapılarını açan anahtarlar

Sultan bu mısralar için Nureddin'i övüp vezirine: "Kim bu genç?" diye sormuş.

Vezir hikâyeyi baştan sona anlatıp, "İşte bu delikanlı kardeşimin oğludur" demiş.

Sultan şaşkınlıkla: "Nasıl oluyor da senin bir kardeşinin oğlu olduğundan bizim hiç haberimiz olmuyor?" diye sorunca vezir: "Sultanım, benim Mısır'da vezirlik yapan bir kardeşim vardı. Ardında iki oğul bırakarak göçüp gitti. Büyük olan babasının yerine geçip vezir oldu. İşte bu küçük olan da benim yanıma geldi. Ben vakti zamanında kızımı ondan başkasıyla evlendirmeyeceğime yemin etmiştim. Şimdi çıkıp gelince yeminimi yerine getirdim ve kızımı onunla evlendirdim. Efendim, ben iyice yaşlandım artık; gözüm görmez, kulağım işitmez oldu. İşleri yürütmekten aciz düştüm. Bu kardeşimin oğlu ise gençtir. Diyeceğim o ki onu benim yerime vezir yapınız. O benim hem kardeşimin oğlu hem de damadımdır. Görüş ve liyakat sahibi olduğundan bu makama ehildir" demiş.

Sultan önce şaşkınlıkla şöyle bir durup düşünmüş. Sonra vezirinin görevini genç birine devretme öne-

risini yerinde bulup bu makamı Nureddin'e vermiş. Yeni vezirine en güzelinden elbiseler verilmesini emir buyurmuş. Atlar ve cariyeler hediye etmiş ona. Öyle çoğalmış ki Nureddin'in malı mülkü, ticaret gemileri yollar olmuş başka diyarlara. Araziler almış, bağlar bahçeler edinip değirmenler sahibi olmuş. Bu sırada Hasan da dört yaşına basmış.

Zamanı gelmiş, vadesi dolmuş Nureddin'in karısının babası olan yaşlı vezir göçüp gitmiş. Büyük bir cenaze merasimiyle toprağa vermişler onu.

Nureddin oğlunun eğitim ve terbiyesi üzerine eğilmiş. Yetişkinlik çağına gelince, özel bir hoca tutup oğlunu iyi bir eğitim, güzel bir terbiye sahibi yapmasını istemiş. Onu okutup faydalı ilimleri öğretmesini, kuranı hıfz ettirmesini talep etmiş. Seneler geçmiş, Hasan'ın güzelliği de onunla birlikte büyümüş. Şairin dediği gibi:

Güzel doğup güzel batan ay yüzlü
Güneşin ziyası yanaklarından ışıyor
Bütün bedenin güzellikle bürülü
Kırların güzelliği senden besleniyor

Hoca, vezirin sarayına gelip gidiyor ve Hasan Bedreddin'i orada okutuyormuş. Çocuk yetişkinlik çağına erişinceye kadar hiç çıkmamış babasının sarayından. Bir gün Nureddin oğluna en güzel, en ihtişamlı elbiselerinden birini giydirip alıp sultana götürmüş, huzura çıkarmış.

Sultan, vezir Nureddin'in oğlu Hasan Bedreddin'i görünce güzelliği karşısında gözleri kamaşmış. Nureddin'e dönüp: "Onu her gün getirmelisin benim yanıma" demiş.

Nureddin: "Nasıl isterseniz efendim" diye yanıtlamış sultanı ve çocuk on beş yaşına erişinceye kadar her gün alıp saraya götürmüş onu.

Bir gün vezir Nureddin hastalanıp yatağa düşmüş. Oğlunu yanına çağırıp: "Evladım, bu dünya hayatı gelip geçicidir, asıl baki olan ahrettir. Şimdi sana vasiyetimi söylemek istiyorum, beni can kulağıyla dinle, dediklerimi iyi belle" demiş ve ona insanlarla iyi geçinmesi, işleri nizamında yürütmesi konusunda bazı nasihatlerde bulunmuş.

O esnada kardeşini ve memleketini hatırlayan Nureddin sevdiklerinin hasretinden ağlamaya başlamış. Gözyaşları yanaklarından süzülürken "Evladım" demiş "benim bir kardeşim var; adı Şemseddin. Ben Mısır veziri olan amcan Şemseddin'in rızası olmadan memleketimden ayrılıp terki diyar ettim. Şimdi bir kâğıt getir de sana söylediklerimi yaz."

Hasan Bedreddin kalkıp bir kâğıt getirmiş ve babasının söylediklerini olduğu gibi yazmış. Nureddin başından geçenleri evvelinden ahirine birer birer anlatmış. Ne zaman evlendiğini, vezirin kızıyla hangi gün zifafa girdiğini, hangi tarihte Basra'ya varıp ne vakit vezirle karşılaştığını teker teker not ettirmiş oğluna. En sonuna da vasiyetini yazdırıp "Evladım, bunu iyi sakla, orada senin aslın, kimlerden olduğun yazılı. Ola ki başına bir iş gelirse amcana gider selamımı söyler-

sin. Ha bu arada ona duyduğum hasretle gurbet ellerde ölüp gittiğimi de söylemeyi unutma" demiş.

Babasının bu sözleri üzerine Hasan Bedreddin kâğıdı dürüp su geçirmesin diye mumla kapladıktan sonra astarının içine dikmiş. Oğluna vasiyetini yazdıran Nureddin sözlerini tamamlar tamamlamaz oracıkta teslim etmiş ruhunu. Hasan Bedreddin babasının üzerine kapanıp küçük yaşta babasız kaldığına ağlamış için için. Bütün ev ahalisi kedere bürünmüş. Sultan dahi çok üzülmüş Nureddin'in ölümüne. Şehrin ileri gelenleri onu defnetmek için toplanmışlar. Aradan iki ay geçmiş, ama dinmemiş acıları hiç.

Hasan Bedreddin'e gelince ne ata binmiş o günden sonra ne huzura çıkmış. Sultanın yanına gitmeyip günler geceler boyunca etrafındaki bazı adamlarıyla evinde oturmuş. Bunu kendisine karşı bir hakaret kabul eden sultan bir gün başka bir vezir tayin edip eski vezirin bütün malına mülküne el konulmasını emretmiş.

Yeni vezir sultanın bu emrini bir dakika bile beklemeden uygulamak istemiş. Muhafızlarını ardına takıp eski vezirin evine doğru yola çıkmış. Niyeti emredildiği gibi Nureddin'in evine barkına el koyup oğlunu da gereken ne ise yerine getirilmesi için sultanın huzuruna çıkarmakmış.

Askerlerin arasında Nureddin'in kölelerinden bir köle de varmış. Gönlü, merhum efendisinin oğluna yapılanlara razı olmamış, onlardan önce davranıp Hasan Bedreddin'in yanına gitmiş. Onu babasının ayrılışıyla boynu bükülmüş, gönlü kırılmış bir halde bulmuş ve kendisi için yapılan planlardan haberdar etmiş.

Hasan Bedreddin: "Biraz zaman var mıdır? Bari eve gidip yanıma, gurbet ellerde faydası dokunacak bir iki dünyalık alayım" demiş.

Ancak köle: "Bırak malı mülkü, kaç canını kurtar!" deyince başına bir örtü atıp yalın ayak düşmüş yola. Şehirden geçerken insanların birbirleriyle konuştuk-

larını duymuş: "Duydunuz mu? Sultan, yeni vezirini merhum vezirin evine yollamış muhafızlarıyla; malına mülküne el koyacak, oğlunu da tutuklayıp öldüreceklermiş!" diyor ve Hasan'ın hüsnü cemalini birbirlerine hatırlatıp ah vah ediyorlarmış.

Bunları da duyunca iyice kederlenen Hasan Bedreddin ne yapacağını nereye gideceğini bilmez bir vaziyette çıkmış şehirden. Ayakları onu babasının yattığı kabristana götürmüş. Başındaki örtüyü sıyırıp babasının mezarının başına çömelmiş.

Orada öylece oturuyorken yanına Basralı bir Yahudi gelmiş: "Neyiniz var efendim?" demiş "Renginiz atmış!"

Hasan Bedreddin ne diyeceğini bilemeyerek: "Hiç" demiş "evde yatmış uyuyordum. Rüyamda babamı gördüm. Kendisini ziyaret etmediğim için sitem ediyordu bana. Ben de babamı ziyaret etmeden gün biter de işlerim yolunda gitmez diye korkarak kalkıp geldim hemen."

Yahudi inanmış bu cevaba: "Efendim, sizi burada gördüğüm iyi oldu. Babanız sağlığında bazı ticaret gemileri göndermişti. Duydum ki şimdi onlardan bazısı geri dönmüş. Ben o gemilerdeki ürünlerin tamamını bin dinara almak istiyorum" demiş ve cebinden altın dolu bir kese çıkarmış. Hasan Bedreddin'in eline tamı tamına bin dinar sayıp ardından "Şu kâğıda parayı aldığınızı yazıp mühürleyin" diyerek bir kâğıt uzatmış.

Hasan Bedreddin, Yahudinin elinden kâğıdı alıp "Bu makbuz, Vezir Nureddin'in oğlu tarafından yazılmış olup, falanca Yahudiye babasının ticaret gemilerindeki malları bin dinar karşılığı sattığının ve ücreti doğrudan elden aldığının beyanıdır" diye yazmış.

Yahudi kâğıdı alıp oradan uzaklaşınca Hasan Bedreddin geçmişini, azizken nasıl zelil olduğunu düşünüp tekrar ağlamaya başlamış. Bu halde akşam etmiş. Gece olup iyice karanlık çökünce uyku bastırmış, babasının kabrine başını koyup uyuyuvermiş. O esnada

ay çıkmış, gökyüzünde yükselmiş. Kabre dayamaktan başı ağrıyan Bedreddin yerinden şöyle bir kımıldamış, sırt üstü uzanıp öyle devam etmiş uyumaya. O böyle sırt üstü uzanınca ay yüzüne vurmuş, hüsnü cemalini daha bir ortaya çıkarmış.

O mezarlık meğer cinlerin mekânıymış ve tam o esnada Müslüman cinlerin dişilerinden birisi oradan geçiyormuş, Bedreddin'in hüsnü cemalini görünce afallamış: "Subhanallah! Bu nasıl bir güzellik böyle sanki insan değil de huri" demiş kendi kendine ve uçup gitmiş. O esnada oradan uçmaktan olan bir ifrit görüp selam vermiş, nereden gelip nereye gittiğini sormuş. İfrit, dişi cinin selamını alıp Mısır'dan geldiğini haber vermiş. Ardından cin: "Benimle gel de şurada, kabristanda uyuyan gencin güzelliğine bir bak" deyip kabristana doğru uçmuş. İfrit, tamam deyip onun peşinden gitmiş.

Kabristana vardıklarında cin Bedreddin'i göstererek: "Doğru söyle, hiç gördün mü ömründe, bunun gibi güzelini?" demiş.

İfrit, Bedreddin'e bakıp "Subhanallah! Vallahi eşsiz güzellikte bir delikanlı; ama ben sana bir şey söyleyeyim mi ben bu genç gibi güzel birini Mısır'da gördüm. Mısır vezirinin kızı. Öyle güzel ki güzelliği dillere destan. Hatta bu güzelliği duyan Mısır sultanı da vezir Şemseddin'in kızına talip oldu. Fakat vezir vermedi kızını sultana, çıkıp huzuruna 'Sultanım, özrümü kabul buyurun, ahdime sadık kalmam konusunda merhametinizi esirgemeyin benden. Biliyorsunuz benim Nureddin adında bir kardeşim vardı; bırakıp bizi gitti buralardan, ne yapar ne eder nerelerdedir bilemedik hiç. Vezirlikte benim ortağımdı, çıkıp gitmesinin sebebi de ben oldum. Bir gece oturmuş evlilik meselelerini konuşuyorduk, bazı konuşmalar geçti aramızda, bana kızdı. O kızgınlıkla çıkıp gitti' diyerek ikisi arasında geçen her şeyi anlattı, ardından da 'durum böyle olunca, kardeşim benim o sözlerimden ötürü terki diyar edince,

kızımın anasından doğduğu gün yani tam on sekiz sene evvel yemin ettim; kızımı onun oğlundan başkasıyla evlendirmeyeceğim diye. Yakınlarda duydum ki, kardeşim Basra vezirinin kızıyla evlenmiş, ondan da bir oğlu olmuş. İşte şimdi kızıma, kardeşimin hatırası için onun oğlundan başkasıyla evlendirmeyeceğim. Ben daha karımla evlendiğim andan bunu tasarlamış, onunla evlendiğim, kızıma hamile kaldığı ve onu dünyaya getirdiği bütün tarihleri not düşüp kızımı doğar doğmaz amcasının oğluna vermiştim. Sizin için Mısır'da pek çok kız vardır eminim' dedi. Sultan, vezirin bu sözlerini duyunca öfkeden köpürdü: "Benim gibi bir sultan senin kızına talip olur da sen nasıl bunu soğuk karşılayıp burun kıvırırsın. O halde ben de, yemin olsun ki, senin o burnunu yerlerde sürüyeceğim, kızını benden çok çok aşağılarda bir adamla evlendireceğim!" dedi.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

22. GECE

Şehrazat kaldığı yerden devam etti anlatmaya:

İfrit, dişi cine anlatmaya devam etmiş sultanın neler yaptığını: "Sultan, vezirin kızını, babasına inat çok daha düşük seviyede bir adamla evlendireceğine yemin etti ya, tuttu kızcağızı, hem önünde hem arkasında kamburu olan çarpık seyisine verdi. Ve nikâhlarını kıydığı günün gecesi hemen kızla zifafa girmesini emretti kambur seyise. Ben yanlarından ayrıldığım vakit saraylı köleler, ellerinde mumlarla, hamamın

kapısında seyisin etrafına toplanmışlar onu maskaraya alıp eğleniyorlardı. Şu gence insanlar arasında en çok benzeyen zavallı kızcağız ise kendisini düğün için hazırlayan nedimelerle cariyelerin ortasına oturmuş iki gözü iki çeşme ağlıyordu. Babasını onun yanına yaklaşmaktan men etmişlerdi, kimi kimsesi yoktu yanında. Vallahi kardeşim, o kamburdan daha çirkinini görmedim bugüne kadar, kız ise dediğim gibi şu delikanlıdan bile daha güzel."

Dişi cin inanmamış bu delikanlıdan daha güzeli olacağına ve onun, zamanının en güzeli olduğunu söylemiş.

İfrit, kabul etmemiş cinin dediklerini: "Vallahi, yemin ederim ki kız bu delikanlıdan çok daha güzel. Ama o kıza da şu delikanlıdan başkası yakışmazdı hani. Birbirlerine öyle benziyorlar ki bunlar sanki kardeş ya da amca çocukları. Yazık olur kıza, o kamburla evlenirse" demiş.

Bu sözleri duyan dişi cin: "Haydi öyleyse kucaklayıp götürelim bu delikanlıyı bahsettiğin o kızın yanına, bakalım hangisi daha güzel" demiş.

İfrit: "Başım gözüm üstüne. Bence çok iyi bir fikir, çok doğru düşündün gerçekten de. Haydi, ben taşırım onu" demiş ve kucakladığı gibi havalanıp uçmuş. Dişi cin de peşinden gitmiş.

Mısır'a vardıklarında, bir sedire yatırıp uyandırmışlar Hasan Bedreddin'i. Hasan Bedreddin gözlerini açınca, Basra'da babasının mezarı başında olmadığını görmüş. Hayretle bir sağa bakınmış bir sola. Basra'dan başka bir kentte olduğunu görünce tam ağzını açmış korkuyla bağıracakken, karşısında dikilmekte olan ifrit eliyle kapamış ağzını.

Orada duran bir mumu yakıp etrafı aydınlattıktan sonra: "Seni buraya ben taşıdım. Sana Allah için iyilik etmekten başka bir muradım yok. Şu mumu al. Vezirin kızını verdikleri kamburun yıkandığı hamama gidip insanların arasına karış. Onlarla birlikte düğün yerine git. Kimseden korkmadan onlarla birlikte gir içeri. Kambur damadın yanında bir yer bul kendine. Şarkıcılar ve rakkaseler sana her yanaştıklarında elini cebine daldırıp avucuna dolan altınları üstlerine serp onların. Aman elimi cebime sokarım da altın maltın bulamam diye düşünme sakın. Eline geleni avuçla, geriye bir şey kalmaz diye korkma, seni yaratana tevekkül et. Bu saçıp dağıtman senin değil, seni yaratanın lütfudur, onun gücünün göstergesidir."

Hasan Bedreddin ifritin sözlerini duyunca: "Amma garip bir durum, benim iyiliğime olan şey ne burada anlayamadım" demiş kendi kendine. Sonra kalkıp elinde mum olduğu halde hamamın kapısına gitmiş. Orada gerçekten de ifritin dediği gibi bir düğün alayı bulmuş.

Kambur, atının sırtında ilerliyormuş. Hasan Bedreddin görenlere hayranlık veren o cemaliyle girmiş kalabalığın arasına. Başında fesinin etrafına dolanmış sarığı, sırtında altın işlemeli kaftanıyla yürüyormuş düğün alayıyla birlikte. Şarkıcılardan biri diğerlerin-

den ayrılıp da yanına yaklaşacak olsa hemen elini cebine sokup altınla dolduruyor sonra da çıkarıp şarkıcıya atıyormuş. Bu şekilde dinarlar başlarının üstünde uçuşan şarkıcılar hayretler içinde kalmışlar. Onlara doğru bakan insanlar da bu güzel yüzlü, iyi giyimli delikanlıyı görünce şaşakalmışlar. Bu hal içinde gide gide vezirin sarayına varmışlar.

Kapıda dikilmiş duran muhafızlar halkın saraya girmesine izin vermiyormuş. Ancak çalgıcılar ve rakkaseler "Başımızdan altınlar saçan bu genç olmadan ne saraya gireriz ne de gelini eğlendiririz!" demişler.

Bunun üzerine muhafızlar kenara çekilmiş, hep beraber içeri geçmişler. Kambur damadın bu duruma canı sıkılsa da delikanlıyı alıp bir güzel yere oturtmuşlar. Onlar içeri girerken vezirlerin, emirlerin ve ileri gelenlerin eşleri, ellerinde fitilleri tutuşturulmuş mumları, yüzlerinde peçeleri olduğu halde, gelinin salona gireceği kapıdan oturacağı yere kadar sağlı sollu dizilmişlermiş iki yana.

Ancak içeri giren Bedreddin'i gören kadınlar hayretler içinde "Bu nasıl bir güzellik, bu nasıl bir aydın-

lık yüz böyle! Sanki hilal geceyi aydınlatıyor!" diyerek ona yönelmişler. Şarkıcılar, davetli kadınlara: "Bu ay çehreli delikanlı, bizim başımıza kızıl altınlar saçtı, aman ona hizmette kusur etmeyin!" demişler.

Kadınlar birbirlerini iteleye kakalaya yanına varmaya, ellerindeki mumları ona doğru uzatarak hüsnü cemalini görmeye çalışmışlar. Gördükleri bu güzellik karşısında akılları başlarından çıkmış. Her biri bu delikanlının kucağına bir sene, olmazsa bir ay, o da olmazsa en azından bir saatçik uzanıvermek için can atıyormuş. Peçelerini yüzlerinden kaldırmış, ağızları hayret içinde açık kalmış bir vaziyette ona bakıyor: "Ne mutlu bu güzelin sahibine!" diyorlarmış. Bir Bedreddin'e dönüp onun için dualar ediyor, bir kambur damada dönüp lanetler okuyup beddualar ediyorlarmış.

O esnada şarkıcı kadınlar deflerine vurmaya başlamışlar, cariyeler aralarında, süsleyip kokular sürdükleri, giydirip saçlarını yaptıkları vezirin kızıyla girmişler içeri.

Kamburun Hikâyesi

Kız, bileklerindeki bilezikleri, sırtındaki krallara yaraşır kumaştan yapılma elbisesi, başındaki, bileklerine doğru uzayıp giden, kırmızı altından ipliklerle hayvan ve kuş resimlerinin işlendiği örtüsü ve boynundaki, kayserlerin bile belki ömürlerinde görmediği cinsten türlü çeşit mücevherlerle donatılmış, binlerce dinar değerinde kolyesiyle öyle göz dolduruyormuş ki güzelliği ayın ondördünde doğan bir dolunayı andırıyormuş. Sanki o, önündeki bulutlar dağılıp da bütün aydınlığıyla ortaya çıkan dolunay, etrafındaki kadınlarsa onu çepeçevre kuşatan yıldızlarmış.

O sırada Hasan Bedreddin de kendisini seyreden insanların arasında oturuyormuş. Gelin, içeri girip de kambur damada doğru yürüyünce kambur, onu karşılayıp öpmek için fırlamış yerinden. Ancak kız onu iteleyip öte yana dönmüş, dönünce kendisini Hasan Bedreddin'in önünde bulmuş. İnsanlar gelinin Bedreddin'e döndüğünü görünce gülmeye başlamışlar.

Bedreddin elini cebine sokup bir avuç altını serpmiş yine şarkıcılara. Üzerlerine altın yağan şarkıcılar ve rakkaseler sevinçle: "İsteriz ki bu gelin senin olsun" demişler. Bedreddin onların bu sözlerine tebessüm etmiş.

Onlar böyle eğlenirken kambur bir köşede, tek başına, maymunlar gibi oturuyormuş. Önündeki mumu her yaktıklarında kadınlardan biri gelip onunla dalga geçerek söndürdüğü için karanlıkta kendi kendine, delikanlının etrafını çevreleyen insanlara ve kızın güzelliğini aşikâr eden mumlara lanet okumakla meşgulmüş. En ilginci ve insanların ağzını hayretten açık bırakan olaysa gelinin ellerini semaya kaldırıp "Allah'ım şu delikanlıyı benim kocam yap, beni kamburdan kurtar" demesi olmuş. Nedimeler kızı yedinci kez giydirip Bedreddin'e sunduktan sonra düğün sona ermiş, davetliler izin isteyip birer ikişer

ayrılmışlar. Çocuklar ve kadınlardan oluşan davetliler mutlu mesut çıkıp gitmişler saraydan. Nedimeler gelini de, kambur damat için hazırlamak üzere alıp götürdüklerinden salonda sadece Hasan Bedreddin ve kambur kalmış.

Kambur, Hasan Bedreddin'e dönüp: "Efendim, bugün burada bulunarak bizi onurlandırdınız, bizi iyiliğe gark ettiniz. Ama artık kovulmadan gitseniz iyi olur" demiş.

Hasan Bedreddin kamburun bu sözleri üzerine bismillah deyip kalkmış yerinden, yürümüş kapıya doğru. Ancak tam çıkacakken ifrit karşısına dikilip: "Dur bakalım Bedreddin, nereye gidiyorsun? Şimdi kambur kalkıp ihtiyaç gidermeye gidecek. Sen gidip zifaf odasında oturur. Kamburu bana bırak. Gelin içeri girince, ona 'Senin kocan benim. Sultan seni nazardan korumak için böyle bir hileye başvurup o kamburu senin kocanmış gibi gösterdi, yoksa o bizim seyislerimizden biridir' de ve gelinin yüzünü aç, kimseden korkma" demiş.

Bedreddin ifritle konuşurken kambur, gerçekten de kalkıp ihtiyaç gidermeye gitmiş. İhtiyaç gidermek için tuvalet taşına çömelince ifrit fare kılığında tuvaletin deliğinden çıkmış "cık cık" diye sesler çıkarmış. Kambur, fareyi görünce şaşırıp "Aman sen nereden geldin buraya?" demiş. Ancak o esnada fare büyüyüp bir kedi olmuş. Kamburun korkmadığını görünce biraz daha büyüyüp bir köpek olmuş, havlamış. Ancak kambur ondan da korkmayıp "Hoşt seni melun!" diye kovalamaya kalkınca az daha büyümüş, bir eşek olup anırmış. Bu sefer kambur "hey ev ahalisi nerdesiniz!" diye bağırmaya başlayınca kocaman bir manda olup çıkışı kapatmış ve insan gibi konuşarak: "Seni seyislerin yüz karası!" diye seslenmiş kambura. Mandanın konuştuğunu duyan kambur korkuyla büzülmüş olduğu yere, dişleri birbirine vurmaya başlamış korkudan.

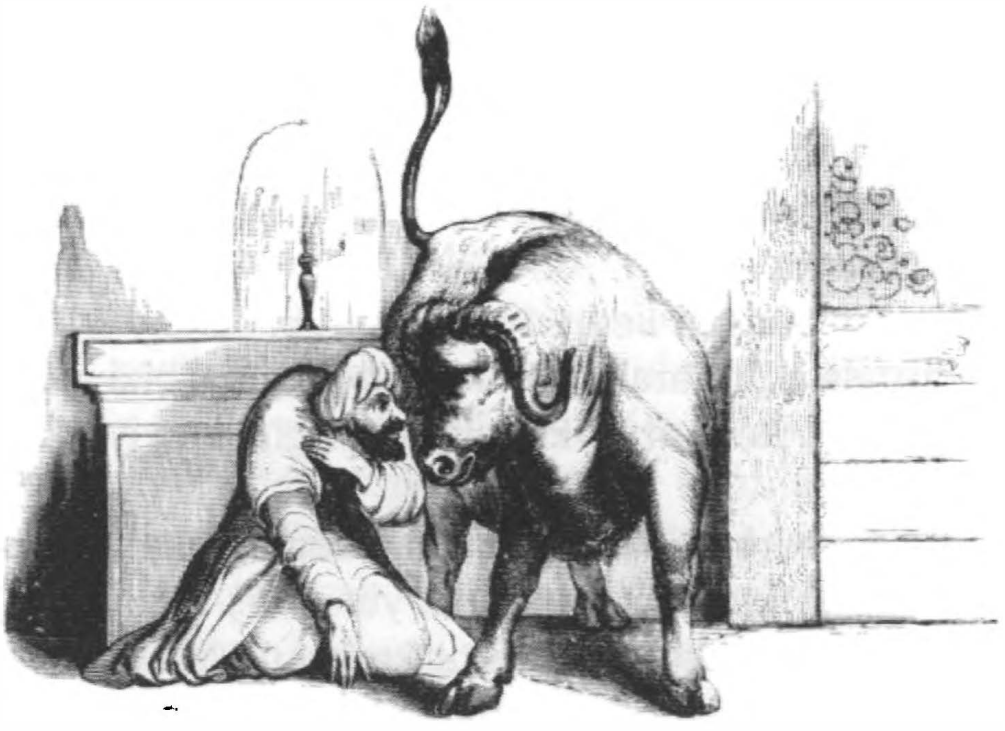

"Yeryüzünde başka kız mı kalmadı ki gittin benim sevgilimi aldın?" diye kükremiş. Kamburun sesi çıkmayınca: "Cevap ver! Yoksa öldürürüm seni!" demiş.

Kambur korkudan sesi kısılmış bir vaziyette: "Vallahi benim bir suçum yok. Beni zorla evlendirdiler onunla. Hem bilmiyordum onun bir mandanın sevgilisi olduğunu. Tövbeler olsun ki bilmiyordum" demiş.

Bunun üzerine ifrit: "Allah'a yemin ederim, şayet güneş doğmadan buradan çıkarsan ya da kimseye seslenirsen seni öldürürüm. Yarın çıkınca da kendi yoluna gideceksin bir daha görmeyeceğim seni bu evde!" deyip kambur seyisi bacaklarından tuttuğu gibi tepe üstü tuvaletin deliğine sokmuş. "Buradan çıkayım deme! Gözüm üzerinde!" diye de tembihlemiş.

Kambur bu haldeyken Bedreddin'e gelecek olursak, ifritin dediğini yapıp gidip zifaf odasında oturmuş. Az sonra gelin yanında yaşlı bir kadınla gelmiş. Kadın: "Ey Eba Şehab kalk ve gelinini al Allah seni korusun" deyip dönüp gitmiş.

Gelin içeri girip odanın ortasına gelmiş. Adı Sittü'l-Hüsn olan gelinin kalbi burukmuş, kendi kendine: "Vallahi ölürüm de o kamburun olmam" diyormuş.

Ancak biraz daha ilerleyince orada oturanın Bedreddin olduğunu görüp sevinçle "Sen miydin burada oturup beni bekleyen? Ben de kendi kendime acaba ikisi de mi benim kocam deyip duruyordum" demiş.

Bedreddin "Neden o kambur sana gelsin ya da niye senin kocan olmakta benim ortağım olsun ki?" demiş.

Kız: "Peki hanginiz benim kocamsınız?" diye sorunca "Güzel hanımefendi, biz sırf eğlence olsun da biraz gülelim diye yaptık bunu. Herkes senin o muhteşem güzelliğini görünce nazar alınız diye korktular. Bunun için baban on dinar karşılığı tuttu o kamburu. Şimdi görevi sona erdiğinden çıkıp gitti" demiş.

Sittü'l-Hüsn, Hasan Bedreddin'in bu sözlerini duyunca önce hafiften bir tebessüm edip sonra latif bir kahkahayla gülmüş. Ardından: "İşte şimdi rahatladım. Haydi, öyleyse beni yanına al, sarıl bana" deyip üzerinde ondan başka bir şeyin olmadığı elbisesini çıkarmış.

Bedreddin bunu görünce arzusu kabarmış. Kalkıp elbiselerini çıkarmış. Yahudiden almış olduğu altın kesesini üzerinden çıkardığı şalvarına sarıp yatağın bir köşesine iliştirmiş. Sarığını da çıkarıp orada duran bir sandalyenin üzerine bırakınca sadece geceliğiyle kalmış.

Sittü'l-Hüsn yerinden doğrulup kendine çekmiş onu. O da Sittü'l-Hüsn'ü daha da bir çekmiş kendinden yana ve onunla birlikte olmuş orada. Ardından kolunu Sittü'l-Hüsn'ün başının altına yastık yapıp göğsüne çekmiş onu. Sittü'l-Hüsn de kendi kolunu yastık yapmış ona, yaslanmış göğsüne. Birbirlerine sarılmış bir halde uykuya dalmışlar. Onların bu halini şu dizeler çok güzel anlatır:

Sevdiğine git
Aldırma haset edenlerin sözlerine
Bir faydası yok hasedin aşk ateşine
Daha güzel bir manzara yaratmış mıdır rahman

Bir yatakta yatan iki âşıktan
Birbirine aşkla sarılmış, kollarını bir diğerine yastık yapmış
Gönül aşka meyledince
İnsanlar soğuk demiri döver gibidir onlara her karşı gelişte
Yaşadığın anda hissedince bir insanda huzur
İşte murat budur dön ve o bir kişiyle yaşa dur

Hasan Bedreddin amcasının kızı Sittü'l-Hüsn ile uyuyadursun iki cin de onların başlarında dikilmiş konuşuyorlarmış. İfrit, dişi cine: "Haydi, kalk kucakla da sabah olmadan aldığımız yere götürelim bu delikanlıyı. Bir şey kalmadı sabaha" demiş.

Bunun üzerine dişi cin, Hasan Bedreddin'i uyur bir vaziyette kucaklayıp havalanmış. Ancak Basra'ya doğru gidiyorlarken ifrit, kucağında Bedreddin'i taşıyan dişi cine yanaşmak istemiş. Bunun üzerine Allah, melekleriyle ateş topları yağdırıp oracıkta küle çevirmiş ifriti. İfritten kurtulan dişi cin kucağında Bedreddin'le, ateş topları ona da zarar verir diye korkarak, inmiş, o esnada üzerinden geçtikleri yere. Kader bu ya indikleri yer Şam imiş. Cin, Bedreddin'i şehrin kapısına bırakıp uçup gitmiş.

Sabah olup da şehrin kapıları açılınca, şehirden birer ikişer çıkmaya başlayan insanlar, sırtında gecelik, başında gece takkesi olduğu halde derin uykuya dalmış olan bu aydınlık yüzlü genci görmüşler. Onun bu güzelliği karşısında kimi "Hangi şanslı kişinin yanında geçirdi acaba geceyi?" diye laf sokuşturup "Ama keşke bari çıkmadan evvel üstünü başını giyseydi" demişler.

Kimi ise: "Zavallı insan evladı işte. Kim bilir gecenin hangi vaktinde meyhaneden çıktı da sarhoş haliyle gideceği yeri şaşırıp şehrin kapısına geldi. Kapıyı kapalı bulunca da tabii sızıp kaldı olduğu yere" demişler.

İnsanlar başına toplanmış tahmin yürütürken, hafif bir rüzgâr esip Bedreddin'in geceliğini aralamış, hal böyle olunca geceliğinin altından billur misali pürüzsüz göğsü, karnı, bacakları ve uylukları gözükmüş. Başına toplanmış olan insanlar gördükleri karşısında hayretler içinde kalmışlar.

O esnada uyanıp gözlerini açan Bedreddin kendisini bir şehrin kapısında, etrafına insanlar toplanmış olarak bulunca şaşırmış: "Neredeyim ben efendiler? Hem siz niye benim başıma toplandınız? Ne oldu?" diye sormuş telaşla.

"Sabah ezanı okunuyordu seni burada uzanmış yatarken bulduk. Daha fazlasını bilmiyoruz. Söyle bakalım sen nerede gecelemiştin?" demişler.

Hasan Bedreddin: "Ben bu gece Mısır'daydım" diye yanıtlayınca içlerinden birisi: "Afyon yedin herhal" demiş. Diğerleri: "Deli misin nesin, gece Mısır'da uyuduysan sabah Şam'da işin ne?" demişler.

Bedreddin: "Vallahi efendiler yalan söylemiyorum size. Dün gece Mısır'daydım, önceki gece de Basra'da" dese de inanmamışlar söylediklerine. İçlerinden biri "Tuhaf iş doğrusu" deyip dalga geçmiş. Öteki "Bu genç aklını kaçırmış" demiş. Gülüp dalga geçmişler. Birbirlerine: "Vah zavallı, gençliğine yazık, aklını kaçırmış besbelli" deyip sonra tekrar ona dönerek: "Aklını başına devşir, kendine gel" demişler.

Hasan Bedreddin iyice şaşırıp kalmış: "Dün Mısır'daydım, benim düğün gecemdi" demiş.

Adamlar "Muhtemelen rüya gördün. Rüyanda düğünün olmuştur" demişler.

Bedreddin kendi kendisine şaşırmış: "Nasıl rüya olur? Düğün boyunca yanımızda oturan kambur nerede? O değil, benim kesem nerede? Elbiselerim! Elbiselerim de yok" diye telaşla etrafına bakınmaya başlamış.

Kalkıp şehre girmiş, caddelerde ve sokaklarda dolaşmış. Onu gören insanlar dalga geçip gülüyorlarmış. Sonunda gide gide bir tatlıcıya varmış. Tatlı dükkânının sahibi şimdilerde tövbe edip tatlı dükkânı açan eskinin maceraperestlerindenmiş. Cesurluğu ve yiğitliği bütün şehir halkınca bilindiğinden, kimse yanaşmaya cesaret edemezmiş ona. Bedreddin dükkâna girince onun güzelliğini gören tatlıcının kanı kaynamış bu yeni delikanlıya: "Kimlerdensin delikanlı? Ne oldu da bu kılıkla dolaşıyorsun, anlat? Yüreğim ısındı sana, canımdan aziz oldun bana" demiş.

Bedreddin en başından alıp anlatmış bütün başından geçenleri. Tatlıcı: "Bedreddin efendi, anlattıkların gerçekten de çok ilginç, şaşılası şeyler. Ancak evlat benden sana tavsiye, kimseye açık etme halini. Allah

sana bir çıkış gösterinceye kadar bekle bakalım. Burada benim yanımda kal, Allah bana hiç çocuk vermedi, sen benim oğlum olursun" demiş.

Bedreddin başını eğip: "Nasıl isterseniz" diye yanıtlamış onu. Bunun üzerine tatlıcı, çarşıya gidip en iyilerinden bir kat elbise almış Bedreddin'e. Sonra da kadıya gidip onun şahitliğinde oğul etmiş Bedreddin'i kendine. Artık şehirde tatlıcının oğlu diye anılır olmuş Bedreddin. Günleri tatlı dükkânında oturup kasayla ilgilenmekle geçiyormuş.

O bu haldeyken Sittü'l-Hüsn'e gelecek olursak: Sabah uyanıp da Hasan Bedreddin'i yanında göremeyince ihtiyaç gidermeye gittiğini sanıp yatağında bir saat beklemiş onu. O esnada, sultanla yaşadıklarından, kızını alıp kölelerinden biriyle; o kamburla evlendirdiğinden ötürü bir karış asılmış suratıyla vezir gelmiş saraya. "Şayet kendini o kambura verdiyse kızım, onu öldürürüm" diyerek kızının odasına gitmiş. Kapının önünde durup: "Sittü'l-Hüsn!" diye seslenmiş içeriye.

Kız "Buyurun efendim!" diye cevap verip sevinçle fırlamış yerinden, babasının yanına gidip yerleri öpmüş önünde. Bir ceylanla geçirdiği geceden ötürü yüzünün güzelliği ve nuru daha bir artmışmış. Vezir onu böyle mutlu mesut görünce öfkeyle: "Seni utanmaz! Bir de mutlu musun o kamburla?" diye bağırmış.

Sittü'l-Hüsn, babasının bu sözlerini duyunca tebessüm edip: "Babacığım" demiş "Artık yetmez mi? İnsanlar, bir tırnağım bile etmeyen o kamburla beni eşleştirip gülüp durdular zaten bütün gece. Oysa ki benim kocam, bana şimdiye kadar hiç yaşamadığım güzellikte bir gece yaşattı. Benimle alay etmeyin de daha fazla hatırlatmayın o kamburu bana."

Vezir kızının bu sözlerini duyunca iyice öfkelenmiş, gözleri yuvalarından fırlamış: "Ne diyorsun sen? Neden bahsediyorsun? Kambur senin yanında mıydı?" diye bağırmış.

Kız: "Aman babacığım, şu kamburdan bahsedip durmayın. Allah onun da babasının da belasını versin! Yeter artık bu kadar dalga geçmek! Kambur kendisine vaat edilen on dinarı alıp gitti. Düğün boyunca şarkıcılar bizi eğlendirdiler, zevcim her birinin başına kızıl altınlar saçtı, fakirleri zengin etti. Sonra ben gelip odama girince onu, beni bekler bir halde buldum. Bütün gece de ince ruhlu, siyah gözlü, kararında kaşlı zevcimin kucağında uyudum' demiş.

Vezir kızının bu sözlerini duyunca yüzü kararmış: "Seni arlanmaz mahluk! Neden bahsediyorsun öyle? Aklın başında mı senin?" diye kükremiş.

Kız: "Babacığım vallahi içim daraldı artık, bilmezlikten gelmeyin daha fazla. Gece yüzümü açan ve kendisinden hamile kaldığım zevcim helada şimdi, gidip bakınız isterseniz" demiş.

Vezir iyice afallamış bir halde kalkıp helaya gidince, orada kamburu, başı deliğe geçirilmiş, ayakları havaya dikilmiş bir vaziyette bulmuş. Vezir iyice yanaşıp: "Tamam işte bu o kambur değil mi?" demiş, ama veziri ifrit sanan kambur hiç sesini çıkarmamış.

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmayı burada bıraktı.

23. GECE

Şehrazat kaldığı yerden anlatmaya devam etti:

Kambur seyis, kendisiyle konuşan vezire cevap vermemiş. Ancak vezir öfkeyle: "Cevap ver yoksa kelleni uçururum!" diye bağırınca kambur: "Vallahi ifritlerin

şahı, beni böyle kafamın üstüne diktiğinden beri ne bir kimse geldi yanıma ne de bir kimseyle konuştum" demiş korkuyla.

Vezir onun bu sözlerini duyunca: "Ne diyorsun sen? Ben ifrit mifrit değilim. Gelinin babasıyım" demiş kızgınlıkla.

Bunun üzerine kambur: "O halde canım senin elinde değil, senin gücün yetmez canımı almaya. Bana bunları yapan ifrit gelmeden çık git buradan! Siz beni mandaların, ifritlerin sevgilisi olan bir kızla evlendirmişsiniz! Beni o kızla evlendirene de buna sebep olana da lanet olsun!" demiş.

Vezir: "Kalk, kalk da çık oradan" deyince de "Deli miyim ifritin izni olmadan seninle beraber geleyim. Güneş doğuncaya kadar buradan çıkmam yasak. Güneş doğunca da çıkıp kendi yoluma gideceğim. Bir dakika bile kalamam burada" diye karşılık vermiş.

Bunu duyan vezir: "Seni kim getirdi?" diye sormuş büyük bir merakla.

Kambur: "Kimse getirmedi. Ben kendim ihtiyaç gidermeye geldim. Ama o esnada bir fare suyun içinden çıkıp tuhaf tuhaf sesler çıkarmaya başladı. Sonra da gitgide büyüyüp bir mandaya dönüştü. Bana diyeceğini dedikten sonra da çıkıp gelinin, beni evlendirdiğiniz kızın yanına gitti" demiş.

Vezir onun bu sözlerini duyunca yanına gidip tuvalet çukurundan çıkarmış onu. Güneşin doğduğuna bir türlü inanamayan kambur dosdoğru sultanın huzuruna gidip ifritle yaşadıklarını bir bir anlatmış ona. Kamburdan duydukları karşısında iyice afallamış olan vezir ise dosdoğru kızının yanına gidip: "Kızım, iyice bir anlat bana başından geçenleri?" demiş.

Kız: "Dün geceyi, yüzümü açıp bekâretimi bozan ve kendisinden hamile kaldığım zarif bir gençle geçirdim. Bana inanmıyorsanız işte başına sardığı sarığı şurada sandalyenin üstünde duruyor. Kıyafetleri

de orada yatağın kenarında. İçlerine bir şey de sarmış ama ne bilmiyorum" diye karşılık vermiş babasına.

Vezir kızının bu sözleri üzerine içeri girip Hasan Bedreddin'in sarığını almış, şöyle bir evirip çevirince "Bu Musul vezirlerinin kullandığı sarıklardan" demiş. Sonra yatağın kenarına dürülmüş olan kıyafetleri almış. Kıyafetin bir kenarına dikili ufak bir kesecik görmüş. Ama öncesinde kıyafetlerin içinden çıkan keseyi alıp açmış. Kese, Yahudinin Nureddin'e verdiği dinarların bulunduğu keseymiş. Bir örneğini Yahudiye verdiği mal teslim beyanatının yazılı bulunduğu kâğıt da kesenin içindeymiş. Şemseddin, kâğıtta yazılı olan vezir Nureddin'in oğlu Bedreddin ibaresini okuyunca bir sayha koparıp düşüp bayılmış. Kendine gelince olanları anlayıp, her şeye gücü yeten Allah'ın işleri tertip edişi karşısında hayretten hayrete düşmüş. Sonra elbisenin içine dikilmiş olan keseciği açmış. İçinden, üzerinde Nureddin'in el yazısıyla şu beyitlerin yazılı olduğu bir kâğıt çıkmış:

Sevdiklerimi hatırlatan şeyleri gördükçe hasretten eriyorum
Vatanlarında gözyaşlarımı akıtıyor ve
Beni onlardan ayırandan istiyorum
Bir gün onlara dönmeyi nasip etmesini

Kâğıdı açınca, orada kardeşi Nureddin'in Basra vezirinin kızıyla ne zaman evlendiği, ne zaman zifafa girdiği, oğlu Hasan Bedreddin'in ne zaman dünyaya geldiğinin hep kayda düşülmüş olduğunu görmüş. Vücudunu bir titreme sarmış dehşetten; çünkü kardeşinin evlendiği tarih ile kendi evlendiği tarih, eşiyle zifafa girdiği tarih ile kendi eşiyle zifafa girdiği tarih, oğlu Hasan Bedreddin'in doğduğu tarih ile kendi kızı Sittü'l-Hüsn'ün doğduğu tarih birbirinin aynıymış.

Vezir Şemseddin, hemen bu kâğıtları alıp sultanın huzuruna çıkmış, her şeyi başından sonuna anlatmış ona. Duydukları karşısında hayretler içinde kalan sultan bu anlatılanların kaydedilip hazinede saklanmasını emretmiş. Sonra vezir Şemseddin, kardeşinin oğlunu aramaya koyulmuş ancak bir türlü haber alamamış ondan. Bunun üzerine: "Öyle bir iş yapacağım ki bugüne kadar kimsenin aklına gelmemiştir" demiş.

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmaya ara verdi.

24. GECE

Şehrazat anlatmaya devam etti:

Vezir eline bir divit ve bir kalem alıp odanın içindeki bütün eşyaları; dolap falan yerde, filan örtü filan yerde şeklinde birer birer yazmış ve bütün eşyaların saklanmasını emretmiş. Sandalyenin üzerine bırakılan ve yatağın köşesine konulan sarık ve cübbeyi de alıp saklamış.

Acip'in Hikâyesi

Aradan gereken süre geçince Sittü'l-Hüsn güzellik ve zarafette babasına benzeyen dolunay gibi parlak yüzlü bir çocuk doğurmuş. Acîb adını verdikleri oğlanın göbeğini kesip gözlerini sürmeledikten sonra bir sütanneye vermişler. Günler ay, aylar yıl olmuş. Acîb yedi yaşına basmış. Dedesi Acîb'i, yetiştirilip iyi bir eğitim ve terbiyeden geçirilmek üzere bir hocanın mektebine göndermiş.

Acîb dört sene boyunca gitmiş gelmiş bu mektebe; ancak mektepteki çocuklarla pek geçinemez, onlara sövüp sayar, onlara karşı: "Hanginiz benim gibi vezir oğlu?" diyerek böbürlenirmiş. Çocuklar bu durumdan o kadar bezmişler ki bir gün gidip hocaya şikâyet etmişler Acîb'i.

Hoca: "Şimdi size öyle bir şey öğreteceğim ki şayet onu yaparsanız, mektebe gelmeye bile tövbeler eder" demiş ve anlatmış: "Yarın mektebe geldiğinizde onu da aranıza alıp oturun, biriniz, şimdi bir oyun oynayacağız ama ondan evvel herkese anasının babasının adını soracağız, bilemeyen veledi zinadır, bizimle oynayamaz desin."

Çocuklar iyice bellemişler hocanın dediklerini. Ertesi gün okula geldiklerinde, Acîb de gelip karışmış çocukla-

rın arasına. "Haydi, oyun oynayalım! Ama önce herkese anasının babasının adını soralım, bilemeyen oyuna giremesin" demişler. Hepsi kabul etmiş bu şartı. İçlerinden biri kalkıp "Adım Mecdi, anamın adı Aliye, babamınki ise İzzettin" demiş. Diğer çocuklar da teker teker kalkıp saymışlar analarının babalarının adlarını. Sıra Acîb'e gelmiş, kalkıp: "Adım Acîb, anamın adı Sittü'l-Hüsn, babamın adı Mısır veziri Şemseddin" demiş.

Çocuklar karşı çıkıp: 'O senin baban değil!' demişler.

"Tabii ki o benim gerçek babam" diye karşılık vermiş onlara.

Çocuklar gülüp etrafında el çırpmaya başlamışlar. Ardından da: "Babanın adını bilmiyorsun! Kalk bizim yanımızdan! Babasının adını bilmeyen bizimle oynayamaz!" demişler.

Çocuklar, hüngür hüngür ağlamaya başlayan Acîb'le dalga geçip sırtına yumruklar atarak yanlarından uzaklaştırmaya çalışıyorlarken hocaları gelmiş yanlarına. Acîb'in karşısına geçip: "Sen, annen Sittü'l-Hüsn'ün babası olan vezir dedeni baban mı sanıyorsun? Sen babanın kim olduğunu bilmiyorsun! Hiçbirimiz bilmiyoruz! Çünkü sultan, anneni kambur

seyisiyle evlendirdi; ama annen cinlerle uyudu. Babanın adını söyleyemedikçe veledi zina olduğun için seni aralarına almazlar. Görmüyor musun satıcının oğlu bile babasının adını biliyor. Mısır veziri senin baban değil, dedendir. Babanın kim olduğunu ne sen biliyorsun ne de biz! Bunu aklına sok!" demiş.

Hocasının bu sözlerini duyan Acîb yerinden fırlayıp annesi Sittü'l-Hüsn'ün yanına gitmiş nefes nefese. Ancak ağlamaktan konuşamıyor, hıçkırıklar boğazına diziliyormuş, bir iki kelime söylüyor sonra yine hıçkırıklara boğuluyormuş. Oğlunun böyle içli içli ağladığını ve zor bela bir şeyler anlatmaya çalıştığını gören Sittü'l-Hüsn'ün yüreği şefkatle dolmuş oğluna karşı, "Evladım, baştan anlat. Ne oldu neden ağlıyorsun?" demiş.

Acîb çocukların yaptıklarını ve hocasının söylediklerini baştan sona anlatıp: "Benim babam kim?" diye sormuş.

Annesi: "Mısır veziri senin baban, oğlum" diye karşılık verince de,"'Yalan söyleme bana! Mısır veziri senin babanmış, benim babam değil. Söyle benim babam kim? Eğer doğruyu söylemezsen şu hançerle kendimi öldürürüm!" demiş.

Sittü'l-Hüsn, oğlunun bu sözlerini duyunca amcasının oğlu Hasan Bedreddin'i, onun güzel hasletlerini ve aralarında geçenleri hatırlayıp ağlamaya başlamış. Bu şekilde oğlan bağıra çağıra, Sittü'l-Hüsn sessiz sedasız ağlaşırlarken vezir çıkagelmiş yanlarına.

Kızını ve torununu ağlarken görünce içi sızlamış "'Ne oldu? Neden ağlıyorsunuz?" diye sormuş büyük bir endişeyle. Kızı, oğlunun mektep çocuklarıyla yaşadıklarını anlatınca, o da kardeşini, onunla yaşadığı şeyleri ve işin iç yüzünü bir türlü öğrenemediği kızının başından geçenleri hatırlayıp ağlamış. O haldeyken kalkıp saraya gitmiş. Sultanın huzuruna çıkıp olanları anlatmış. Ondan, Basra'ya gidip kardeşinin oğlunu aramak için izin istemiş. Ve diğer ülkelerde kardeşinin oğlunu bulursa alıp getirebilmesi için kendisine bir ferman yazmasını talep etmiş. Sultanın ayaklarına kapanıp ağlamış. Sultan vezirinin bu haline acıyıp istediği fermanı yazmış onun için. Vezir, sultanla vedalaşıp sevinçle çıkmış huzurdan. Hemen hazırlıklara koyulmuş. Yol için gerekli olan her şeyi bineklere yükletip kızı ve torunu Acîb'i de alarak çıkmış yola.

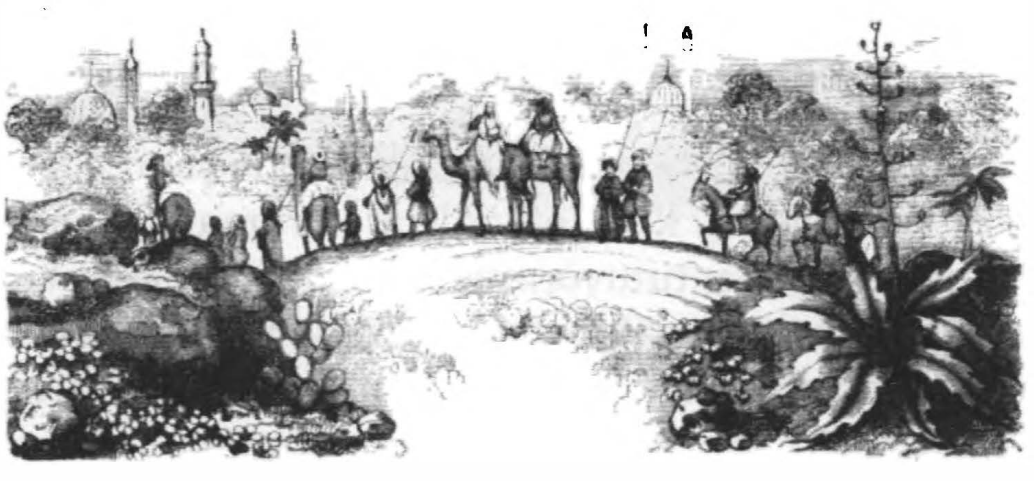

Bir gün, iki gün, üç gün yol almışlar, derken göz dolduran nehirleri ve ihtişamlı ağaçları olan Şam'a ulaşmışlar. Şam tıpkı şairin dediği gibiymiş:

Şam'da geçirilen bir gün ve geceden sonra
Zaman yemin etti bir daha öylesinin yaşanmayacağına
Gece karanlığını serer üzerinize kanat misali
Sabah aydınlığı ışıl ışıl gelir
Dallarda oynaşır inci gibi gölgeler,
Bir meltemin dokunuşuyla yerlere serilirler
Kuşlar göllerin sahifelerinden okur şarkılarını
Bulutların söylediği, rüzgârların yazdığı şarkıları

Vezir, şehrin girişinde bir düzlüğe kondurmuş kafilesini. Çadırları kurdurup kölelerine: "Bir iki gün burada kalıp dinleneceğiz" demiş. Köleler ihtiyaçlarını gidermek için şehre girmişler. Kimi alışveriş yapıyor, kimi hamama gitmiş yıkanıyor, kimi de dünyada bir benzeri olmayan Emevi Camii'ni ziyaret ediyormuş.

Acîb de yanında bir köle olduğu halde şehre girenler arasındaymış. Köle, efendisini korumak için elinde öyle bir kamçı tutuyormuş ki, hani bir deveye vursa şöyle kuvvetlice, bir daha yerinden kalkamazmış hayvan. İşte böyle Acîb önde köle arkada dolaşırlarken, bu genç delikanlının güzelliği, zarafeti ve vakarı halkın dikkatini çekmiş. Endamı güzel, duruşu asilmiş. Kuzey rüzgârları gibi latif, susuz kalmışa sunulan sudan daha tatlı, hasta için afiyete kavuşmaktan daha hoşmuş.

Şamlılar onu görünce peşine düşmüşler, kimi ardından gidiyor, kimi önden gidip geçişini bekliyormuş. Kaderin işi, Acîb gide gide babasının çalıştığı ve sahibi tarafından kadı ve şahitler huzurunda evlat edinildiği tatlıcıya varmış. Dükkânın önünde durmuş. Köle de onunla birlikte durup beklemiş.

Onu gören Hasan Bedreddin'in bu güzel yüz karşısında kanı kaynamış, gönlü ısınmış çocuğa. Daha önce hazırlamış olduğu şerbetli, bademli nar tanelerinden pişirdiği bir tatlıdan ikram etmek istemiş ona, içeri buyur edip: "İçeri buyurun, tatlılarımızdan yiyin. Şeref verirsiniz bize" demiş.

Acîb: "Diğerleri de katılsın bize, belki Allah bizi kavuşmak istediklerimize kavuşturur" demiş.

Hasan Bedreddin şaşkınlıkla kavuşmak istediği birisinin mi olduğunu sorunca "Evet amcacığım. Gönlüm çok sevgili birisinin, babamın ayrılığıyla yanıp kavruluyor. Dedemle birlikte diyar diyar dolaşıp onu bulabilmek için çıktık yola. İnşallah yine bir araya geliriz hasret kaldığımızla" diye yanıt verip ağlamaya başlamış.

Onun bu halini gören Hasan Bedreddin de kendi sevdiklerini, anasını babasını düşünüp ağlamaya başlamış. Onların bu halini gören köle acımış, izin vermiş Acîb'in içeri girmesine. Beraberce yemiş, iyice doymuşlar tatlıya. Sonra çıkıp yola koyulmuşlar kafilenin konak yerine doğru. Onlar daha dükkândan çıkar çıkmaz canı bedeninden ayrılmış gibi hisseden Hasan Bedreddin de dükkânı kilitleyip düşmüş peşlerine. Oğlu olduğunu bilmeden seğirtmiş peşlerinden. Şehrin çıkış kapısında yetişmiş onlara.

Köle bir ara arkasını dönüp de tatlıcıyı arkalarında görünce: "Ne oldu tatlıcı, ne istiyorsun?" demiş.

Hasan Bedreddin: "Siz dükkândan ayrılınca canım bedenimden çıkmış gibi hissettim. Zaten şehrin çıkışında bir işim vardı. Hem o işimi görürüm hem de sizi uğurlarım diye düşündüm, ardınızdan geldim" demiş.

Şehrin kapısından çıktıklarında köle Acîb'e dönüp: "Melun tatlıcı! Bir iyilik yaptı ya düştü peşimize, nereye gitsek peşimizden geliyor!" demiş öfkeyle. Acîb arkasını dönüp de gerçekten de tatlıcıyı peşlerinde görünce çok sinirlenmiş, suratı sinirden kıpkırmızı olmuş. Kölesine dönüp: "Burası herkesin gelip geçtiği bir yol, bırak geçsin. Ama bizim çadırların oraya doğru bükülürse anlarız ki bizi takip ediyor, bir şekilde savarız başımızdan" deyip yürümeye devam etmiş.

Köle, Acîb'in dediğini yapıp hiçbir şey demeden yürümeye koyulmuş. Hasan Bedreddin çadırların bulunduğu yere kadar gitmiş peşlerinden. Acîb arkasını dönüp de tatlıcıyı hâlâ peşlerinde görünce hem sinirlenmiş hem de kölenin dedesine tatlıcı dükkânına girdiklerini haber vermesinden korkmuş. Tekrar dönüp bakınca, cansız bir bedene dönmüş olan babasının gözlerini görmüş, bakışlarındaki durgunluk onda bir güvensizlik oluşturmuş. Kim bilir belki de ne idiğü belirsiz biridir diye düşünerek o kızgınlıkla yerden bir

taş alıp fırlatmış. Başına isabet edip kaşını yaran taş, Hasan Bedreddin'i bayıltmış. Kanlar içinde yere yığılmış. Acîb ve kölesi arkalarını dönüp kafilelerinin yanına gitmişler.

Kendi kendine bir süre baygın yattıktan sonra ayılan Bedreddin sarığından bir parça koparıp yarasına bastırmış, kendi kendini: "Dükkânı kapatıp peşine düşmekle kötülük ettim çocuğa, beni harami falan sanmıştır' diye kınayarak dükkâna geri dönmüş. Kendini oyalamak için tatlı yapmaya koyulmuş ama annesi aklına düşmüş yine. Bir yandan ağlayıp bir yandan da şu dizeleri okumuş:

Felekten adalet bekleme, yazık edersin kendine
Bulamazsın beklediğini
Kucak aç kolayına gelene
Ötele zoruna gideni
İllaki vardır her şeyde feleğin kederi

Yine günlerini tatlıcı dükkânında aynı şekilde tatlı yapıp satarak geçirmeye başlamış.

Vezir ve kafilesine gelince, üç gün Şam'da konakladıktan sonra Humus'a gitmişler. Oradan çıkıp ne yöne gideceklerini araştıra soruştura Mardin'e varmışlar. Mardin'den Musul'a, Musul'dan da Diyarbakır'a geçmişler. Sonunda yolculukları Basra'da nihayete ermiş. Şehre girip konak yerlerini ayarladıktan sonra hemen sultanın huzuruna çıkmış vezir. Sultan saygıyla karşılayıp geliş sebebini sormuş. Vezir, kardeşi Nureddin ile yaşadıklarını başından sonuna anlatıp onun için geldiğini bildirmiş.

Sultan önce Nureddin'e rahmet okuyup ardından da "Evet, dostum" demiş "Nureddin benim çok sevdiğim bir vezirimdi. Ancak on beş sene evvel, ardında bir evlat bırakarak ayrıldı aramızdan. Babasının ölümünden sonra oğlu da ortadan kayboldu. Ne bir haber

bıraktı ardında ne de bir iz. Oğlanın annesi ise benim Nureddin'den önceki vezirimin kızı olduğundan hâlâ burada bizimledir."

Şemseddin, kardeşinin hanımının hâlâ hayatta olduğunu duyunca çok sevinmiş. Hemen ziyaretine gitmek için sultandan izin isteyip huzurdan ayrılmış. Dosdoğru Hasan Bedreddin'in annesinin evine gidip salona girmiş. Bedreddin'in annesi oğlu ortadan kaybolunca gece gündüz durmadan ağlamış. Aradan bir vakit geçip de oğlundan ümidini kesince salonun orta yerine mermerden bir kabir yaptırmış oğlu için. Artık sürekli kabrin başında oturuyor, geceleri onun yanında uyuyormuş. Vezir Şemseddin içeri girince, kapının ardından kadının iniltisini işitmiş. Durup kulak kesilince şu dizeleri okuduğunu duymuş:

Ey kabir değişti mi onun hali
Yedin bitirdin mi o bakmakla doyulmaz güzelliğini
Ey kabir ne bahçesin ne de gök
Ne diye bir araya toplarsın dal ve kameri

Kadın bu haldeyken Şemseddin yanına girmiş. Selam verip kendisini tanıtmış, kocası Nureddin'in kardeşi olduğunu söyleyip başlarından geçenleri anlatmış. Kadına, oğlu Bedreddin'in bir gece boyunca kızının yanında kaldıktan sonra sabah ortadan kaybolduğunu söyleyip, kızının o gece hamile kaldığını ve bir oğlan çocuğu dünyaya getirdiğini haber vermiş. Ardından da kendisinin de torunu olan çocuğun şu an orada Basra'da olduğunu bildirmiş kadına. Kadın, oğlunun sağ olduğunu ve karşısındaki adamın kocasının kardeşi olduğunu duyunca sevinçle Şemseddin'in ayaklarına kapanıp şu dizeleri okumuş:

Vallahi gelişiniz bana en büyük müjde
Duyduğum en güzel haber olur

Kalpsiz de idare edilebiliyor olsaydı
Söker atardım onu veda anında

Vezir adamlarını gönderip Acîb'i yaşlı kadının yanına getirtmiş. Acîb'i gören ninesi yerinden kalkıp sıkı sıkıya kucaklamış torununu, bir yandan da kendini tutamıyor ağlıyormuş. Vezir: "Şimdi ağlanacak vakit değil. Kalk, hazırlıklarını gör, bizimle birlikte Mısır'a gel. Kim bilir belki Allah orada kavuşturur bizi sevdiklerimize" demiş.

Kadın: "Peki, nasıl isterseniz öyle yapalım" deyip hazırlıklara başlamış hemen. Eşyalarını toplayıp, birkaç parça kıymetli eşyayla cariyelerini yanına almış. Kısa sürede hazırlamış yolculuğa kendini.

Bu sırada vezir de ikinci kere Basra sultanının huzuruna çıkıp onunla vedalaşmış. Sultan, Mısır sultanına verilmek üzere bazı hediyeler ve nadide parçalar vermiş vezire. Yola koyulmuşlar hep beraber. Şam'a vardıklarında vezir, Kanun meydanında konaklayıp çadırların kurulmasını emretmiş. "Sultana bazı hediyeler almak için bir hafta burada kalacağız" demiş.

Acîb köleye: "Şam sokaklarında gezmeyi özledim. Haydi, çarşıya gidip ne var ne yok bir bakalım. Hem belki şu tatlıcıya da uğrarız. Adam bize nasıl ikramda bulunmuştu. Biz de kalkıp onun iyiliğine kötülükle karşılık vermiş, başını yarmıştık' demiş. Köle "Peki" demiş.

Acîb kan bağının çekmesiyle yürümüş babasına doğru, şehre girmiş. Vakit bir ikindi öncesiymiş, Bedreddin'in dükkânına vardıklarında. Tesadüf bu ya, Bedreddin yine o bademli nar tatlısından yapıyormuş. Acîb içeri girip de alnında kendisinin attığı taşın iz bıraktığı tatlıcıyı görünce içi merhametle dolmuş ona karşı: "Esselamü aleyküm ey aklıma takılıp kalan!" diye selam vermiş.

Hasan Bedreddin başını kaldırıp da karşısında Acîb'i görünce bacaklarının bağı çözülmüş, yüreği kafesinde çırpınmaya başlamış, başı önüne düşmüş usulca. Bir şeyler söylemek istemiş ama dili damağına yapışmış, diyememiş bir türlü. Sonra mahcup ve utangaç bir şekilde başını kaldırıp şu dizeleri okumuş:

Sevdiğimi görmeyi temenni ediyordum, görünce donup kaldım
Ne dilimi oynatabildim, ne kolumu uzatabildim
Celalinden başımı eğip susup kaldım
Sayfalar dolusu sitem hazırlamıştım
Görünce uçtu kalmadı geride bir harf bile

Sonra onlara "Yüreğimi onarmak için buyurun tatlımdan yiyin. Vallahi delikanlı, seni görünce çok sevmiştim, o yüzden düşmüştüm peşine. Akılsızlık ettim, hoş gör" demiş.

Acîb: "Vallahi biz de senin bize gösterdiğin sevgiden hoşnut kalmış, o yüzden tatlından yemiştik. Ama sonra peşimizde görünce iyiliğini başımıza kakıp karşılık almak için geliyorsun sandık. Şimdi eğer peşimizden gelmeyeceğine yemin edersen yeriz tatlılarından.

Yoksa çıkıp gider bir daha da gelmeyiz dükkânına. Çünkü daha bir hafta daha burada Şam'dayız. Dedem sultan için buradan hediye almak istiyor" demiş.

Bedreddin: "Tamam, ne derseniz kabulümdür" deyince de girmişler içeri. Bedreddin bir kâse dolusu nar tatlısı getirip koymuş önlerine.

Acîb: "Buyur sen de bizimle birlikte ye ki Allah keyfimizi artırsın" demiş.

Bedreddin sevinçle kabul etmiş bu öneriyi. Oturup birlikte yemişler. Acîb de, köle de normalde yediklerinden kat be kat fazla yediklerinden tıka basa dolmuş mideleri. Sonra kalkıp koşar adım gitmişler kafilenin konak yerine. Acîb'in ninesinin çadırına girmişler. Kadın yine her zamanki gibi Acîb'i görünce oğlunu hatırlamış ve şu dizeleri okumuş:

Şayet görmek nasip olmasaydı tekrar bir araya geldiğimizi
Hayatta tat veren bir şey kalmazdı bana
Yemin ettim sizin sevginizden başkasını yüreğime sokmayacağıma
Allah görüyor yüreğimde saklı olanı

Sonra Acîb'e: "Neredeydin evladım bu zamana kadar?' diye sormuş. Acîb nereye gittiklerini söylemeden sadece şehirde gezdiklerini söylemiş. Ninesi kalkıp bir tabak nar tatlısı getirerek köleye de "Sen de otur, efendinle birlikte ye!" demiş.

Köle kendi kendine: "Öyle çok yedim ki az önce, şimdi hiç yiyesim yok" demiş ama mecburen oturmuş Acîb'in yanına. Karnı yiyip içtikleriyle tıka basa dolu olan Acîb bir lokma alıp nar tatlısına batırmış ve yemiş.

Karnı tok olduğundan tadı pek hoş gelmemiş ve "Bu ne biçim bir tatlı böyle!" demiş.

Ninesi şaşkınlıkla: "Beğenmedin mi evladım? Oysa bu tatlıyı benden daha iyi yapan bir kişi bile yoktur. Baban dışında, o benden iyi yapardı" demiş.

Acîb: "Vallahi, nine bence öyle çok da güzel olmamış bu tatlı. Biz daha demin şehirde bir tatlıcıya uğradık. Öyle tatlılar yapıyor ki kokusu bile iştah açıyor, insanın karnı tok olsa dahi yiyesi geliyor. Senin tatlın ne ki, onunla kıyaslanamaz bile" demiş. Ninesi bu sözleri duyunca köleye dönüp kızmış.

Şehrazat hikâyenin burasında sabah olduğunu görünce sustu.

25. GECE

Şehrazat kaldığı yerden devam etti anlatmaya:

Ninesi Acîb'in söylediklerini duyunca bir hışımla köleye dönüp: "Seni mendebur! Efendini tatlıcılara sokup da huyunu bozdun!" demiş.

Köle korkudan Acîb'in sözlerini inkâr etmiş. "Biz hiçbir dükkâna girmedik. Önünden geçtik sSadece" demiş.

Acîb araya girip: "Hiç de değil, yemin ederim girip yedik o tatlılardan. Ve o tatlılar seninkilerden çok daha güzeldi" diyerek yalanlamış köleyi.

Ninesi daha fazla dayanamamış, kalkıp merhum kocasının kardeşinin yanına gitmiş ve köleyi şikâyet etmiş.

Vezir hemen çağırtmış köleyi huzuruna ve "Niye torunumu götürüp tatlıcılara soktun?" diye sormuş öfkeyle.

Köle korkusundan yine inkâr etmiş: "Hayır, efendim girmedik dükkâna" demiş.

Ancak Acîb atlayıp: "Girdik tabii! Hatta tıka basa doyuncaya kadar tatlı yedik! Üstüne bir de tatlıcı bize buzlu bir şerbet ikram etti!" demiş.

Vezir öfkeden küplere binerek tekrar sormuş köleye ama köle yine reddetmiş dükkâna girdiklerini.

Vezir: "Şayet doğru söylüyorsan o zaman Acîb'in iddia ettiği gibi tıka basa doymuş olmamalısın. Madem öyle otur bu tatlıları ye!" diyerek Acîb'in ninesinin yaptığı tatlıları koydurtmuş önüne.

Köle yemek için oturmuş ancak ağzına bir lokma alınca yiyemeyeceğini fark edip "Efendim, benim karnım ta dünden toktu" demiş.

Vezir, kölenin yalan söylediğini ve Acîb'in dediği gibi tatlıcıya girdiklerini anlamış ve hizmetçilere onu dövmelerini emretmiş.

Köleyi yatırıp da sırtına şiddetle vurmaya başladıklarında köle yalvar yakar "Efendim vallahi ben dünden tokum" deyip durmuş. Fakat vezir adamlarını durdurup tekrar sormuş: "Doğru söyle gittiniz mi gitmediniz mi?" diye.

Bunun üzerine köle pes etmiş ve: "Efendim, doğru. Gittik. Tatlıcı bize ikram etti biz de yedik. Vallahi hayatımda yediğim en lezzetli nar tatlısıydı. Az önce yediğimse ne yalan söyleyeyim şimdiye kadar yediğimin en kötüsü" demiş.

Kadın bu sözleri duyunca iyice sinirlenmiş, köleye: "Git o tatlıcıdan bir kâse tatlı al da gel. Vezir efendimiz baksın bakalım hangisi daha lezzetli" demiş.

Köle "Tamam" demiş. Kadın ona bir kâse ve yarım dinar verip göndermiş. Köle hanımının verdiği kabı ve dinarı alıp tatlıcının dükkânına gitmiş "Evdekiler de senin yaptığın tatlıdan yapmışlardı. Hanginiz daha güzel yapmışsınız diye tartışırken senin tatlın üzerine bahse girdik. Şu yarım dinarı al da yapabildiğinin en güzelini yap. Çünkü senin o tatlın yüzünden fena dayak yedik" demiş.

Hasan Bedreddin kölenin söylediklerine gülüp tabağı almış. Bir güzel misk ve gül suyuna bulamış. Ardından da tatlıyı koymuş. Köle elinde tabakla çadıra geri dönmüş hiç oyalanmadan. Bedreddin'in annesi tatlıyı tadıp da lezzetini alınca onu kimin pişirdiğini anlamış hemen. Bir feryat koparıp yığılmış olduğu yere. Vezir şaşakalmış bu duruma. Hemen gül sularını getirip serpmişler kadının yüzüne. Az biraz geçip de ayılınca "O benim oğlum! O dükkândaki tatlıcı Bedreddin'den başkası değil! Eminim, bundan eminim; çünkü ondan başkası pişiremez o tatlıyı bu şekilde! Ben öğrettim ona bu tatlıyı yapmayı!" demiş.

Vezir, kadının bu sözlerini duyunca çok sevinmiş: "Nihayet kardeşimin oğluyla bir araya gelecek miyiz acaba? Bizi ona kavuşturmasını Allah'tan niyaz edi-

yoruz yalnızca" demiş ve hemen o dakika yerinden fırlayıp adamlarını huzuruna toplatmış. İçlerinden yirmi tanesinin şehirdeki tatlıcı dükkânına gidip orayı yerle bir etmelerini, tatlıcıyı da –eziyet etmeden– kendi sarığıyla bağlayıp hemen huzuruna getirmelerini emretmiş.

Adamları, vezirin emrine "Başüstüne" deyip yola koyulurlarken vezir de atına binip hükümet binasına; Mısır sultanının Şam valisinin yanına gitmiş. Sultanın fermanını çıkarıp vermiş valiye. Vali önce öpüp başına koymuş fermanı, ardından okumuş içinde yazılanları. Okumayı bitirip de başını kaldırınca "Kim bu suçlu?" diye sormuş. Vezir: "Şehirdeki tatlıcı" diye yanıtlayınca hemen muhafızlarına gidip onu tutuklamalarını emretmiş.

Ancak muhafızlar dükkâna gittiklerinde her tarafın darmadağınık edilip eşyaların dört bir yana saçıldığını görmüşler. Çünkü onlardan önce vezirin adamları emri alır almaz gidip dükkânı yakıp yıkmış ve "Acaba tatlıda ne kusur buldular da bütün bunları bana reva gördüler" diye düşünen tatlıcıyı da alıp hükümet binasına götürmüşler.

Vezir, Şam valisinden suçluyu teslim alıp götürme iznini alınca hemen çadırına dönmüş. Tatlıcıyı huzuruna getirmelerini emretmiş, eli kolu kendi sarığıyla bağlı bir vaziyette getirmişler. Hasan Bedreddin amcasının huzuruna çıkarılınca ağlamaya başlamış "Ey efendim" demiş "Ne kusur işledim de bana bunları yapıyorsunuz?"

Vezir: "O nar tatlısını sen mi yaptın?" diye sormuş, Bedreddin'in sorusunu yanıtlamadan.

"Evet efendim, ben yaptım. Onda beni dövmenizi gerektiren bir şey mi gördünüz?" demiş Bedreddin.

Vezir: "Bu ceza az bile sana" diye cevap verince "Efendim suçumun ne olduğunu söylemeyecek misiniz?" demiş. Vezir: "Tabii ki söyleyeceğim. Bekle hele' diye yanıt vermiş ve kölelerine develeri hazırlamalarını emretmiş.

Hasan Bedreddin'i de bir sandığın içine koyup ağzını kilitleyerek yüklemişler develerden birine. Mısır'a doğru yola koyulmuşlar. Gece olunca konaklayıp yemeklerini yemişler. Bedreddin'i de sandıktan çıkarıp yiyecek bir şeyler vermiş, sonra tekrar kilitlemişler. Tekrar yollara düşmüşler. Yolda bir ara yine çıkarmışlar Bedreddin'i sandıktan.

Vezir: "O tatlıyı sen mi pişirdin?" diye sormuş tekrardan.

Bedreddin: "Evet efendim" diye cevap verince, kölelerine "Bağlayın onu!" diye emredip tekrar koydurmuş sandığa. Mısır'a ulaştıklarında dosdoğru zindana götürmüş sandığı. Emredip çıkarttırmış Bedreddin'i sandıktan. Sonra bir marangoz getirtip ondan bir çarmıh yapmasını istemiş. Bedreddin korkuyla onunla ne yapacaklarını sorunca: "Seni çarmıha gerdirip, ellerini ayaklarını çiviletip ibret olsun diye sokak sokak gezdireceğim" demiş.

Bunun üzerine Bedreddin: "Peki, ne yaptım da beni böyle cezalandırıyorsunuz?" diye sormuş.

Vezir: "Çünkü tatlıyı yanlış pişirmişsin; baharatı mı azdı ne," şeklinde yanıt vermiş.

Bedreddin şaşırıp kalmış bu yanıta: "Ne yani sırf baharatı eksik diye mi yapıyorsunuz bütün bunları bana, beni hapsedip her gün tek çeşit yemek vermeniz yetmedi mi?" demiş.

Vezir: "O eksikliğe ölüm bile az gelir" diye yanıtlamış onu.

Hasan Bedreddin hayretten hayrete düşmüş. Kendi haline acıyıp düşüncelere dalmış.

Vezir onun bu halini görünce: "Ne düşünüyorsun?" diye sormuş.

Bedreddin: "İnsanların nasıl böyle akılsız olduklarını düşünüyordum. Sen de azıcık akıl olsa sırf yemeğin baharatı eksik diye bana bunları yapmazdın" demiş.

Vezir: "Seni iyice bir terbiye edelim ki bir daha tekrarlamayasın o hatayı" diye karşılık verince de "senin bu yaptığın beni en az terbiye edecek şeydir" demiş.

Vezir: "Hiç kendini yorma seni gerdireceğim çarmıha" demiş.

Marangoz hemen hazırlamaya koyulmuş kendine emredileni. Ancak o esnadan gece bir hayli ilerlemiş olduğundan Bedreddin'i tekrar sandığa koymuşlar. "Yarına kadar bekle bakalım" demişler.

Vezir, sabırla beklemiş Bedreddin'in uykuya dalmasını. İyice daldığına emin olunca da alıp sandığı şehre, evine götürmüş. Kızı Sittü'l-Hüsn'e: "Çok şükür ki Allah seni amcanın oğluna kavuşturdu. Şimdi kalk cariyelere emret, evi zifaf gecendeki haline soksunlar" demiş.

Cariyeler hemen işe koyulmuş her yanda mumlar yakmışlar. Vezir evin eşyalarını yazdığı kâğıdı çıkarıp dikkatlice okumuş ve bakan birinin zifaf gecesindeki halinden hiçbir fark göremeyeceği şekilde bütün eşyaları yerlerine yerleştirmelerini emretmiş. Ayrıca Bedreddin'in o gece odada bıraktığı sarığını yine aynı yerine bırakmalarını, içine bin dinar dürülmüş şalvarını da yine yerine yatağın ucuna koymalarını emretmiş. Sonra kızına dönüp, kendisini zifaf gecesindeki gibi hazırlamasını ve geçip yatağa uzanmasını istemiş. Ve Bedreddin içeri girince: "Pek uzun kaldın helada" diyerek onu yanına çağırmasını, sabaha kadar onunla muhabbet etmesini tembihlemiş. Ardından da o günün tarihini kaydetmiş.

Sonra vezir, Bedreddin'i sandıktan çıkarıp ayaklarındaki bağları çözmüş. Üzerindeki kıyafetleri çıkarıp sadece iç gömleğiyle bırakmış onu. Bütün bunlar olurken derin bir uykuda olduğundan hiçbir şeyden haberi yokmuş Bedreddin'in. Uyanınca kendini geniş, ay-

dınlık bir holde bulmuş. Kalkıp biraz ilerlemiş. Bir kapıyı açınca kendini zifaf gecesini yaşadığı odada bulmuş. Yatak, bir sandalyenin üzerine bıraktığı sarığı ve eşyaları hep yerli yerinde duruyormuş. Bütün bunları görünce şaşırıp kalmış. Bir ayağı öne gidiyor, öteki ayağı geri geri gidiyormuş. Kendi kendine: "Bu bir rüya mı acaba? Uyuyor muyum uyanık mıyım?" diyerek hayretle gözlerini ovuşturmuş. "Sandığın içinde değil miydim ben? Şimdi nasıl bu odada olurum?" demiş. O böyle kendi kendine konuşurken Sittü'l-Hüsn cibinliğin bir kenarını aralayarak: "Gelmiyor musunuz efendim? Ne uzun kaldınız helada" demiş.

Sittü'l-Hüsn'ün sesini duyup yüzünü gören Bedreddin kendi kendine gülüp "yok yok, kesin rüyadayım" demiş. Sonra bütün hikâyeyi baştan düşünmeye çalışarak girmiş yatağa. Ancak yatağın kenarına dürülü şalvarını ve içindeki bin dinar dolu keseyi görünce iyice hayretler içinde kalmış "Allah bilir ya rüya bu besbelli" diyerek şaşkınlıkla telkinlerde bulunmuş kendine.

Bedreddin böyle şaşkınlıkla etrafa bakakalınca Sittü'l-Hüsn: "Ne oldu? Neden öyle şaşırıp kaldın? Gecenin başında böyle değildin" demiş.

Bedreddin şaşkınlıkla gülüp "Ne yani seninle karşılaşmam yıllar öncesinde değil miydi?" diye sormuş.

Bunun üzerine Sittü'l-Hüsn: "Allah iyi etsin. Daha demin helaya gitmek için çıktın ya. Aklından ne geçiyor?" demiş.

Bedreddin bu sözleri duyunca gülerek "Doğru" demiş 'yanından çıkıp helaya gittim ama orada uyuya kalmışım. Uyanınca kendimi Şam'da buldum. Orada tatlıcı oldum ve on beş yıl geçti aradan. Öyle olmadı mı? Hatırlıyorum ileri gelenlerden birinin oğlu gelmişti dükkânıma. Yanında da bir köle vardı. Sonra...' diye anlatmış bütün olanları.

Ardından bütün bu yaşananları düşünerek alnını sıvazlamak için elini alnına götürmüş. O an alnındaki yara izini fark etmiş. "Vallahi hanımefendi, sanki bütün o yaşadıklarım gerçek gibiydi. İşte şu alnımdaki yarayı o bahsettiğim çocuk açmıştı. Sanki gerçek gibiydi" demiş. Ardından: "Belki de birbirimize sarılmış uyurken rüya görmüşümdür. Rüyamda, üzerimde ne şalvar ne kaftan olmadan başım açık bir halde sırtımda sadece iç gömleğimle Şam'a gitmiştim. Orada tatlıcılık yapıyordum" demiş ancak biraz susup düşününce: "Vallahi gerçek gibiydi her şey. Nar tatlısından yapmıştım. Baharatı eksikmiş biraz demişlerdi" diye devam etmiş sözlerine. Sonra yine kendi kendine düşünüp: "Yok yok" demiş "Tabii helada uyuyakaldım bütün bunları da rüyamda gördüm."

Sittü'l-Hüsn: "Anlatsana, başka ne gördün rüyanda?" diye sorunca, bütün gördüklerini anlatmış baştan sona ve "Vallahi eğer uyanmasaydım beni asacaklardı" demiş.

Sittü'l-Hüsn: "Niye asacaklardı" diye sorunca da: "Nar tatlısına baharatı eksik koymuşum diye. Rüyam-

da dükkânıma gelip darmadağınık ediyorlar her şeyi, bütün kap kacağımı kırıyorlar. Sonra beni alıp bir sandığa kapatıyorlar. Bir marangoz getirtip beni asmak için çarmıh yaptırıyorlar. Çok şükür ki hepsi rüyaymış" diye yanıtlamış onu.

Sittü'l-Hüsn gülüp göğsüne çekmiş onu. Hasan Bedreddin de sıkı sıkıya sarılıp bağrına basmış Sittü'l-Hüsn'ü. "Bilemiyorum hiç; neyin gerçek neyin rüya olduğunu ayırt edemiyorum" demiş. Sonra da sabaha kadar kâh, "Sanki her şey gerçek gibiydi" diyerek; kâh, "Yok yok bütün onlar hep rüyaydı" diyerek şaşkın bir vaziyette uyuyup uyuyup uyanmış.

Sabah olunca amcası vezir Şemseddin yanına gelmiş. Bedreddin onu görünce hayretle "Sen değil miydin sırf nar tatlısının baharatı az olmuş diye benim dükkânımı heder ettirip elimi ayağımı bağlatan?" diye bağırmış.

Vezir: "Evladım" demiş "artık gerçek gün yüzüne çıktı. Gizli saklı bir şey kalmadı. Sen benim kardeşimin oğlusun. Bütün bunları, yıllar önce, o gece kızımın yanında geceleyenin sen olup olmadığına emin olmak için yaptım. Eve girer girmez tanıyınca, sarığını ve elbiseni hatırlayınca anladım ki o sensin. Senin Yahudi tüccara yazdığın kâğıt ile babanın sana yazdırdığı kâğıdı gördüğümden beri ben zaten o geceki delikanlının kim olduğunu biliyordum. Annen de şimdi burada. Onu da Basra'dan alıp geldik." Sonra da daha fazla dayanamayıp gözyaşları arasında Bedreddin'in boynuna sarılmış.

Bedreddin hayretten hayrete düşmüş duydukları karşısında ama o da daha fazla dayanamayıp sevinçten ağlayarak sarılmış amcasına.

Vezir: "Evladım, bütün bunlar babanla aramızda geçen bazı şeyler yüzünden yaşandı" diyerek babasının neden Basra'ya gittiği de dahil her şeyi anlatmış ona. Sonra Acîb'i çağırtmış.

Bedreddin onu görünce: "Bana taş atan çocuk değil mi bu?" demiş.

Vezir: "Senin oğlun o" deyince oğluna doğru atılıp şu dizeleri okumuş:

Ayrı düştüğümüze ağladım bir zaman
Gözyaşlarım kirpiklerimden mütemadiyen damladı durdu
Adağım var bir araya gelirsek eğer ayrılığı anmayacağım asla
Kavuştuğum anda mutluluktan ağlayacağım

O daha şiirini tamamlamadan annesi girmiş odaya, oğluna sarılıp şu beyti okumuş gözyaşlarıyla:

Zaman kederimi ve tasamı dağıttı
Seni görmekle rahatladım
Mutluluk vefa gösterdi
Sevgili yardımcım oldu
Artık mutluluk çağrısına kalk ve hazırlan

Hepsi de birbirlerine kavuştukları için şükretmişler. Vezir, sultanın huzuruna çıkıp da bütün olanlardan haberdar edince onu, sultan bu yaşananların sonraki nesillere de aktarılması için kayıt altına alınıp muhafaza edilmesini emretmiş. İşte Vezir Şemseddin ve kardeşi Nureddin'in hikâyesi de burada bitmiş diye tamamlamış sözlerini Harun Reşid'in veziri Cafer.

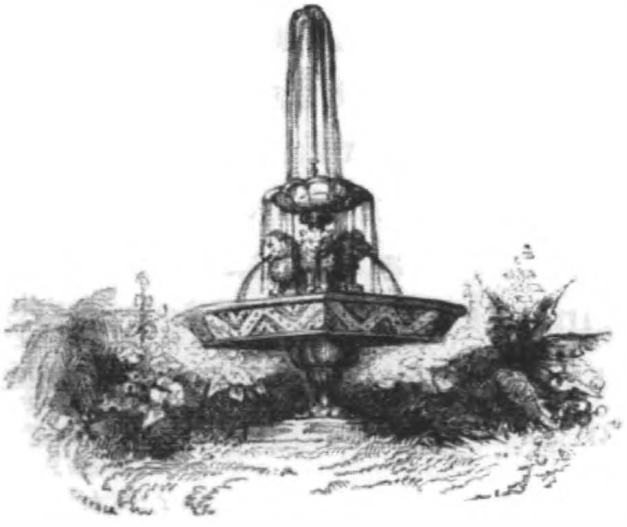

Harun Reşid bu hikâyeden pek hoşnut kalmış. Karısını bir hata sonucu öldüren gence gelince, Harun Reşid onun gönlünü hoş tutup geçimini üstlenmiş ve en yakınları arasına sokmuş onu.

Şehrazat hikâyesini bitirince "Ama efendim, terzi, kambur, Yahudi, Hıristiyan ve saray görevlisinin hikâyesi bundan çok daha ilginç" demiş.

Hükümdar: "Onların hikâyesi nedir?" diye sorunca anlatmaya başlamış:

Terzi, Kambur, Yahudi, Saray Görevlisi ve Hıristiyanın Hikâyesi

Şehrazat hikâyesini anlatmaya başladı:

Efendim çok eski zamanlarda, Çin'de hali vakti yerinde, gezip eğlenmeye düşkün bir terzi yaşarmış. Bazen karısıyla birlikte mesire yerlerine giderlermiş. Bir gün de, yine günün ilk saatlerinde çıkıp akşama

kadar gezmiş eğlenmişler. Akşam evlerine dönerlerken yolda, kızgın bir adamı bile güldürecek, bütün gamını tasası unutturacak görüntüde bir kambura rastlamışlar. Adamın yanına gidip o gece onlara katılması ve beraber eğlenmeleri için ısrar etmişler. Kambur kabul ederek kalkıp onlarla birlikte gitmiş. Eve vardıklarında gece olmuş; ama terzi yine de bir şeyler almak için çarşıya gitmiş. Kızarmış balık, ekmek, limon ve tatlı alıp yüklendiği gibi dönmüş eve. Balıkları kamburun önüne koyup hep beraber oturmuşlar. Terzinin karısı büyük bir parça balık alıp kamburun ağzına doğru uzatarak "Haydi, hepsini bir defada yut" demiş ve ısrarla uzatmış. Kambur denileni yapıp da bir lokmada yutmaya çalışınca meğerse balığın içinde kocaman bir kılçık varmış, gidip adamcağızın boğazına yapışmış ve takdiri ilahi bu ya oracıkta öldürüvermiş adamı.

Şehrazat hikâyesine daha yeni başlamışken sabah olduğunu görünce, ertesi gün anlatmak üzere ara vermek zorunda kaldı.

26. GECE

Şehrazat kaldığı yerden devam etti anlatmaya:

Terzinin karısı, kamburu büyük bir parçayı tek seferde yutmaya zorlayınca, balığın kılçığı adamın boğazına saplanıp öldürmüş onu oracıkta. Terzi telaşla: "La havle ve la kuvvete illa billah! Zavallı adamcağızın ölümü bizim elimizden oldu, gördün mü bak!" demiş.

Karısı: "Boş konuşma! Şairin ne dediğini bilmiyor musun sen?" diyerek şu dizeleri okumuş:

Ben kendimi bir işe zorlamam
Üzüntü ve gama yol açacak,
Akitler sönmemiş ateş üzeredir
Ateş üzerinde oturmaksa hüsran

Terzi: "Ne yapacağız peki şimdi?" deyince de: "Şimdi sen onu ipek bir örtüye sarıp kucağına al. Ben önden sen arkadan gidelim. Soranlara da bu benim oğlum şu da annesi. Çocuk hastalandı gecenin bu saatinde. Biz de aldık doktora götürüyoruz dersin" demiş.

Terzi karısının dediklerini yapıp kamburu, üstüne bir örtü sararak kucağına almış, yola koyulmuş. Karısı da ardında "Vah yavrum nerelere gidelim ne yapalım şimdi? Nereden çıktı bu hastalık" diye ah vah ederek gidiyormuş. Soranlara "Çocuk suçiçeği çıkardı" deyip geçiyorlarmış.

Sonunda gide gide Yahudi bir doktorun evine gitmiş, kapısını çalmışlar. Bir cariye gelip kapıyı açınca karşısında kucağında çocuk olan bir adamla bir kadın görmüş. Cariye: "Ne oldu? Ne istiyorsunuz?" diye sorunca terzi: "Şu bizim çocuk çok hasta. Onu doktora göstermek istiyoruz. Bu çeyrek dinarı al efendine ver. Bir zahmet gelip bakıversin oğluma, çok hasta yavrum" demiş.

Cariye, efendisine haber vermek için içeri girince terzinin karısı da hemen eşikten geçip kocasına: "Getir kamburu bırak şuraya da kaçalım" demiş. Terzi karısının dediğini yapmış, kamburu içerdeki merdivenin bir basamağına bırakıp kaçmışlar.

Cariyeye gelince, gidip efendisine: "Aşağıda, yanlarında hasta olan bir kadınla adam var. Şu dinarı verip sizi görmek istediler" diyerek haber vermiş gelenleri.

Yahudi dinarı görünce sevinçle kalkmış yerinden. Eline kandil falan almadan inmiş aşağıya. Ancak karanlıkta ayağı kambura çarpmış, yuvarlamış onu merdivenlerden aşağıya. Kendi kendine: "Yehova adına! Harun ve Yuşa adına hasta adama çarptım da öldürdüm! Ne yapayım ben şimdi? Bu ölüyü nasıl çıkarayım evimden?" diye telaşla söylenmeye başlamış.

Sonra ölüyü yüklenip karısının yanına gitmiş ve olanları haber vermiş. Kadın: "Kalk, birlikte mutfağa götürüp oradan yandaki Müslüman komşunun evine atalım. Saray mutfağında görevli ya o, evindeki ete yağa dadanan bir sürü fare ve köpek vardır şimdi. Bu gece köpekler çatıdan gelip yerler bu ölüyü de tamamen" demiş.

Daha sonra Yahudi ve karısı kalkıp kamburu yüklenmişler, duvara çıkıp ellerinden ayaklarından tutarak komşunun duvarından sarkıtmışlar. Ancak kam-

bur yere düşmeyip duvarda asılı kalmış. Onu o halde bırakıp eve dönmüşler.

O esnada saray görevlisi çıkagelmiş eve. Elinde bir mum varmış. Mutfağın kenarında duvardan bir insanın sarktığını görünce: "O da nesi? Demek benim kediden köpekten sakladığım eti, yağı bu gelip çalıyormuş ha! Demek mahalledeki bütün o kedileri, köpekleri öldürmemin onun için faydası olmuyormuş ha!" diyerek eline aldığı bir sopayı kamburun göğsüne bindirmiş. Bu darbeyle kambur yuvarlanıp düşmüş duvarın dibine.

Onun öldüğünü gören saray görevlisi, üzüntüyle: "Güç ve kuvvet yalnız Allah'a aittir" diyerek bütün bunlara sebep olan ete, yağa ve elleriyle adam öldürdüğü o geceye lanetler okumaya başlamış. Sonra dikkatlice bakıp da adamın kambur olduğunu görünce: "Tüh sana! Bir de kamburmuşsun, o halin yetmedi mi bir de haramilik yapıyor, milletin etini, yağını çalıyorsun ha!" deyip ardından da "Ya settar! En güzel setrinle ört benim günahımı!" diyerek sırtlanmış kamburu.

Gece bir hayli ilerlemiş, sabah olmak üzereymiş. Sırtında kamburla çıkmış evinden. Çarşıya doğru yola koyulmuş. Köşe başında bulunan ilk dükkânın önüne yükünü bırakıp sıvışmış oradan.

O esnada sultanın simsarlarından olan Hıristiyan bir simsar, ihtiyaç gidermek için zil zurna sarhoş bir

vaziyette çıkmış sokağa. Köşe başına gelip de işemeye başlayınca birden orada hareketsiz duran bir şey görmüş. Dikkatlice bakınca onun bir adam olduğunu anlamış. Gecenin başında sarığını çaldırmış olan Hıristiyan, kamburu görünce yine sarığını çalmak istiyorlar sanıp kamburun boğazına sarılmış. Beraber yere yuvarlanmışlar. Hıristiyan, bir yandan bekçiye sesleniyor öte yandan sarhoşluktan ne yaptığını bilmez bir vaziyette kambura vurup boğazını sıkıyormuş.

Bekçi gelip de bir Hıristiyanı bir Müslümanın üzerine çöreklenmiş pataklıyor bulunca: "Kalk çabuk onun üstünden!" diye bağırmış. Hıristiyan, bekçinin sözüne uyup kamburun üstünden kalkınca bekçi adamın ölmüş olduğunu görmüş. "Bir Hıristiyan bir Müslümanı nasıl öldürebilir?" diyerek elini kolunu bağladığı Hıristiyanı apar topar valinin huzuruna götürmüş.

Hıristiyan, kendi kendine: "İsa aşkına, azizler aşkına nasıl öldürdüm ben onu? Bir yumrukta nasıl ölüverdi hemencecik?" demiş. Sarhoşluğu geçmiş olduğundan kendi halini düşünmeye başlamış derin derin.

O gece kamburun ölüsü ve Hıristiyan, valinin evinde gecelemişler. Ertesi gün vali, önce halka duyurulmasını, ardından da darağacının kurulmasını emretmiş. Hıristiyanı darağacına getirmişler, yağlı ilmeği de boynuna geçirmişler. Tam asacaklarmış ki saray görevlisi, idamı izlemek için toplanmış halkı yara yara gelip cellada: "Dur! Ben öldürdüm o kamburu!" diye bağırmış.

Vali şaşkınlıkla dönüp: "Sen mi öldürdün? Neden?" diye sormuş.

Saray görevlisi: "Geceleyin evime dönmüştüm" diyerek başlamış anlatmaya ve şöyle devam etmiş "Bu adamı, malımı çalmak için çatıdan evime inerken gördüm. Hemen bir sopa kapıp bindirdim göğsüne. Oracıkta öldü. Ben de yüklenip çarşıya götürdüm falan yerdeki filan köşeye bırakıp kaçtım" demiş ve eklemiş: "Zaten bir Müslümanı öldürdüm bir de bir Hıristiyanın ölümüne sebep olmayayım. Beni asın."

Vali, saray görevlisinin anlattıklarını duyunca Hıristiyan simsarı serbest bırakıp "Madem itiraf etti, asın bu adamı" diyerek saray görevlisinin asılmasını emretmiş.

İlmeği Hıristiyanın boynundan alıp onun boynuna geçirmişler, tam asacaklarmış ki Yahudi doktor insanları yara yara gelip cellada bağırmış: "Dur! Yapma! Ben öldürdüm onu! Bu gece benim evime getirmişlerdi tedavi edeyim diye, ama görmedim çarpıp merdivenlerden yuvarladım; ölüverdi. Bu adam öldürmedi onu, ben öldürdüm" demiş.

Bunun üzerine vali, Yahudi doktoru asmalarını emretmiş. Cellat, tam saray görevlisinin boynundan aldığı ipi Yahudinin boynuna geçirmiş ki, terzi insanların arasından yol açıp kendine, öne çıkmış ve cellada: "Dur yapma! Ben öldürdüm onu" diyerek başlamış anlatmaya. "Dün gündüz gezip dolaşmak için çıkmıştım dışarı. Akşam eve dönerken bu kambura rastladım. Sarhoş bir vaziyetteydi, yanında da bir def vardı. Neşeli bir şekilde şarkı söylüyordu. Ben de yanına gidip evime davet ettim onu. Yemek için balık almıştım. Oturmuş hep beraber yiyorduk. Karım bir lokma uzattı kamburun ağzına. Adam lokmayı alır almaz ölüverdi o dakika. Karımla ben ne yapacağımızı şaşırdık. Adamı alıp bu Yahudinin evine götürdük. Bir cariye kapıyı açtı bize. Cariyeye "Git efendine söyle, bir kadınla bir adam bir tane hasta getirmişler de. Şu dinarı da ver gelip bir ilaç versin' dedim. Cariye, efendisine haber vermek için çıkınca kamburu merdivenlerin dibine bırakıp kaçtık. Yahudi gelip çarpınca kendisi öldürmüş sanmış." Ardından Yahudiye dönüp: "Öyle değil mi?" diye sormuş.

Yahudi: "Evet" demiş "aynen öyle oldu."

Terzi, valiye: "İşte gördünüz ya suçlu benim. Onu bırakın, beni asın" demiş.

Kamburun başından geçenlere bir hayli şaşıran vali "Doğrusu tarihe geçirilmesi gereken bir olay" deyip sonra da terzinin asılmasını emretmiş cellada.

Cellat, kendi kendine "Bakalım bunu asabilecek miyiz; bir türlü asamadık kimseyi" diyerek geçirmiş ilmeği terzinin boynuna.

Onlar bu haldeyken kamburdan bahsedecek olursak biraz. Meğer bu kambur, sultanın soytarısıymış. Bir dakika bile yanından ayrılmazmış sultanın. Ancak sarhoş olduğu o gece gelmemiş. Ertesi gün de öğle vakti olduğu halde hâlâ ortalarda gözükmeyince sultan yanındakilere sormuş kamburun nerelerde olduğunu. "Efendim" demişler "vali ölü bulmuş soytarıyı. Katili asmalarını emretmiş ancak ikinci bir kişi gelip katil diye yakaladıkları adamın değil kendisinin katil olduğunu söylemiş. Sonra ikinci, üçüncü kişi gelmiş. Hepsi de katil benim diyor, kamburu nasıl öldürdüklerini anlatıyorlarmış valiye."

Sultan bu söylenenleri duyunca, hemen muhafızlarına valinin yanına gidip katil olduğunu iddia edenleri de yanına alıp gelmesini emretmiş. Muhafızlar, tam cellat terziyi öldürmek üzereyken gidip durdurmuşlar onu: "Dur! Bekle!" deyip valiye, sultanın meseleden haberdar olduğunu ve herkesi huzuruna istediğini söylemişler. Kamburu da sırtlanıp terzi, Yahudi, Hıristiyan ve saray görevlisiyle birlikte huzura çıkmışlar.

Vali öne çıkıp yerlere kadar eğilmiş, sultanı selamlamış. Ardında başından geçenleri anlatmış. Sultan valinin anlattıklarını duyunca hem çok şaşırmış hem pek beğenmiş. Bu anlatılanların altınla yazılıp kayıt altına alınmasını emretmiş. Ardından orada bulunanlara dönüp: "Daha önce hiç duymuş muydunuz bu kamburun başına gelen gibisini?" demiş keyifle.

Hıristiyan öne çıkıp "Sultanımız müsaade buyururlarsa, ben bu kamburunkinden çok daha ilginç ve hoş bir sergüzeşt biliyorum" diyerek başından geçenleri anlatmak istemiş.

Sultan: "Anlat bakalım neymiş hikâyen?" deyince de anlatmaya başlamış:

Eli Kesik Gencin Hikâyesi

"Efendim, ben bu memlekete ticaret için gelmiştim, nasibim buradaymış, kaldım. Yoksa esasında Mısır Kıptilerindenim. Mısır'da doğdum, büyüdüm. Babam simsardı. Benim yetişip büyükler arasına karıştığım vakit babam vefat etti. Bunun üzerine baba mesleğini ben devraldım. Bir gün dükkânımda otururken güzel yüzlü, iyi giyimli bir genç geldi. Cebinden bir mendil çıkarıp, içindeki bir tutam susamı göstererek: "Bu susamın bir erdebi kaç dirhem eder?" diye sordu. Ben: "Yüz dirhem eder" diye yanıt verince "Yanına tahıl ölçenleri alıp Nasr kapısının yanındaki Cevali hanına gel, beni bul" dedi ve içinde örneklik susam bulunan mendili bana bırakıp gitti.

Susamı alıp müşterileri dolaştım. Aralarında konuşa konuşa fiyatı yüz yirmi dirheme kadar çıkardılar. Sonra dört tane tahıl ölçeni yanıma alıp tarif ettiği hana gittim. Beni bekliyormuş, görünce hemen kalkıp torbaları getirdi ve önümüze açtı. Hepsini tarttık, toplamda elli erdep etti. Genç: "Her bir erdepte on dirhem senin simsarlık ücretin. Beş bin dinar tutan ücretin tamamını sen al, kendi payın olan beş yüz dirhemi alıp geriye kalan dört bin beş yüz dirhemi sakla. Ben sonra gelip onu senden alacağım" dedi. Ben: "Nasıl isterseniz" deyip elini öptüm ve yanından ayrıldım. O gün toplamda bin dirhem kârım olmuştu.

Aradan bir ay geçti, delikanlı bu bir ayın ardından gelip: "Dirhemler nerede?" diye sordu.

Ben: "İşte burada" deyip hemen çıkarıp uzattım dirhemlerini.

Ancak "Tamam, ben gelip alıncaya kadar sende kalsınlar" dedi ve gitti.

Yine aradan bir ay geçtikten sonra geldi ve: "Dirhemler nerede?" diye sordu.

Kalkıp dirhemleri getirdim ancak yine almadan gitti. Aradan bir bir ay daha geçti. Yine her zamanki gibi geldi ve "Bir dahaki sefere senden alacağım onları" dedi.

Ben onu görünce dirhemleri getirmiştim zaten. 'Bari bir şeyler yemek ister misiniz?" diye sordum, istemedi. "O dirhemleri iyi sakla, gelip alacağım" dedi ve gitti. Çok hoşgörülü bir gençti doğrusu.

Neyse, aradan bir ay daha geçti. Üzerinde pek gösterişli bir elbise olduğu halde geldi.

Kalkıp elini öptüm ve: "Efendim, bu sefer almak ister misiniz dirhemlerinizi?" diye sordum.

"Bir işim var, onu halledince gelip alacağım" dedi ve gitti. Ben kendi kendime bir dahaki sefere ne yapıp edip onu misafir edeceğim. O dirhemlerinin çok faydasını gördüm. Onlar sayesinde malımı artırdım dedim.

Senenin sonunda, bu sefer üzerinde öncekinden daha gösterişli bir elbise olduğu halde geldi. Bu sefer dediğimi yapıp vallahi de bırakmam billahi de diyerek yeminler edince "Bir şartla misafirin olurum; bütün masrafları benim malımdan karşılayacaksın" dedi.

Ben: "Tamam" deyip aldım evime götürdüm. Yiyecek, içecek elimde avucumda ne varsa getirip bir güzel sofra döşedim, buyur ettim. Sofraya oturunca sol elini uzattı ve hep sol eliyle yedi. Ben tabii çok şaşırdım bu duruma. Yemeği bitirip de ellerimizi yıkadıktan ve kendisine temiz bir peşkir uzatıp kurulanmasını sağladıktan sonra oturup muhabbet etmeye başladık.

Ben: "Efendim, af buyurun ama pek bir merak ettim acaba sağ elinizde bir rahatsızlık falan mı var, hep sol elinizle yediniz?" dedim. Şu iki dizeyi okudu:

Dostum! Sorma bana
İçimde duyduğum acı ve ıstırabı
Hastalıklar ve elemler çıkar ortaya yoksa

Rıza halinden de sorma bana
Selameti bir yana bıraktım ben

Ardından da sağ kolunun yenini sıyırdı geriye doğru. Eli bileğinden kesikti. Bunu görünce şaşakaldım. Bana: "Çok şaşırma, aklına mukayyet ol. Ama şunu bil ki sağ elimin kesilme sebebi, sol elimle yemek yememden çok daha şaşılasıdır" dedi.

Ben: "Peki, nedir sebebi?" diye sorunca anlatmaya başladı: "Ben Bağdatlıyım. Babam Bağdat'ın ileri gelenlerindendi. Yetişkinlik çağıma eriştiğim vakitler seyyahlardan, tüccarlardan ve başka diyarlar gezenlerden Mısır hakkında çok şey duymuştum. Aklımda kalmış. Babam vefat edince çok mal kalmıştı bana. Gidip Bağdat ve Musul kumaşlarıyla buna benzer birkaç parça satın aldım. Her şeyi hazırlayıp Bağdat'tan yola çıktım. Allah esenlik verdi sağ salim vardım şehrinize.' Sözünün burasında ağlayıp şu dizeleri okudu:

Kör sağ salim geçip gider de kuyudan
Gören göre göre gider düşer içine
Cahil kaçınır da sakıncalı sözden
Âlim ve bilge helak eder kendini o sözle
Mümin güç bela faydalanır da rızıktan
Kâfir ve fâcir müreffeh yaşar onunla
İnsanın yapacak bir şeyi yoktur zira
Kader yapar yapacağını onun için

Sonra yine anlatmaya devam etti: "Mısır'a girince, kumaşlarımı Sürur hanına indirdim. Yüklerimi çözüp hana yerleştim. Kölelerden birine birkaç dirhem verip kendime yiyecek bir şeyler aldırdım. Güzelce yiyip karnımı doyurduktan sonra da derin bir uyku çektim. Uyanınca biraz Beyne'l-Kasreyn taraflarına gezintiye gittim. Akşam hana dönüp tekrar uyudum, iyice bir dinlendim. Sabah olunca kumaşlarımı açıp kendi ken-

dime, gidip çarşıyı bir gezeyim de piyasayı yoklayayım dedim ve bazı kumaşları kölelere yükleyip pazara yollandım. Kayseriyye'tü Cercis'e gelince simsarlar ne için gittiğimi anlayıp hemen beni karşıladılar. Kumaşları alıp, aralarında kaç para edeceğini, ne kadar kâr getireceğini konuşmaya başladılar. Ama hiçbir şekilde bana kâr getirmeyeceğimi, anaparayı artıramayacağımı anladılar.

Bunun üzerine simsarların lideri bana dönüp: "Efendim, kazanç sağlayabileceğiniz başka bir yol önereyim ben size. Tüccarların yaptığı gibi yapıp ürünlerinizi, ücretlerini belli bir zaman sonra ödemek üzere satın müşterilere. Mal karşılığında senet imzalatıp, şahitler tutarak kendinizi garantiye alabilirsiniz. Sonra her cuma ve pazartesi günleri dolaşıp paranızı toplarsınız. Tabii bir dirhem yerine iki yahut daha fazlasını alırsınız. Siz de bu esnada Mısır'ı gezip dolaşır, Nil'in tadını çıkarırsınız" dedi.

Ben: "İyi fikir" deyip yanıma simsarlardan birkaçını alarak hana gittim. Kumaşlarımın tamamını Kayseriyye'ye getirip tüccarlara sattım. Karşılığında senetler imzalatıp akşam topladığım bu senetlerle döndüm hana. Aradan günler geçti. Her gün bir ka-

deh şarap, kuzu eti ve türlü çeşit yiyeceklerle kahvaltı ediyordum. Bu şekilde tam bir ay geçti. Her cuma ve pazartesi tüccarları dolaşıyor, dükkânlarına girip senedi göstererek taksite bağladığım ücretleri toplamaya devam ediyordum. Bir gün hamama gidip bir güzel yıkandım, sonra hana gidip kendi odamda bir kadeh içki içip güzelce bir uyku çektim. Uyanınca kararında pişmiş bir tavukla iyice karnımı doyurdum.

Giyinip kuşanıp kokular süründükten sonra Bedreddin Bostanî adında bir tüccarın dükkânına gittim. Beni görünce hemen kalkıp hoş safa geldinlerle karşıladı, içeri buyur etti. Bir saat kadar orada onunla muhabbet ettik. Biz böyle muhabbet ederken üzerinde baştan ayağa örttüğü bir örtü olan bir kadın gelip yanıma oturdu. Öyle güzel kokuyordu ki aklım başımdan uçtu sanki. Kapkara boncuklar gibi gözlerini kaldırıp bana baktı, sonra dönüp Bedreddin'e selam verdi. Bedreddin kadının selamını alıp onunla konuşmaya başladı.

Sesini duyunca kalbim onun aşkıyla yanıp tutuşmaya başladı. Sonra kadın Bedreddin'e: "Saf altından dokunmuş kumaşınız var mı?" diye sordu. Bedreddin ona bir kumaş çıkarınca, "Bunu şimdi alıp götürsem de ücretini sonra göndersem olur mu?" dedi.

Tüccar: "Hanımefendiciğim inanın ki mümkün değil. Çünkü şu gördüğünüz efendi bu kumaşın sahibidir ve benim de bugün ona ödeme yapmam gerek" diye cevap verdi.

Kadın: "Yazıklar olsun sana, ben her zaman senden bir sürü kumaş alıp sana istediğinden daha fazlasıyla kâr ettirmiyor muyum? Kumaşlarımı alıp ücretini sonra göndermiyor muyum?" diye sordu kızgınca.

Bunun üzerine tüccar: "Evet, öyle yapıyorsunuz, ancak bu kumaşın parasını bugün muhakkak almalıyım" dedi.

Kadın onun bu sözlerine karşılık kumaşı suratına fırlattı ve: "Hepiniz birsiniz! Hiçbiriniz kıymet bilemezsiniz!" diyerek sinirle kalktı yerinden.

O kalkıp gitmeye yeltenince canım bedenimden çıkacak sandım, hemen atlayıp: "Aman hanımefendi, lütfedip hatırım için geri dönün!" diye seslendim. Kadın, tebessüm ettiği gözlerinden belli bir halde döndü ve "Sizin hatırınız için dönüyorum; yoksa bu dükkâna adım atmam" dedi.

Bedreddin'e: "Ne kadar bu kumaş?" diye sordum. "Bin yüz dirhem" dedi. Bunun üzerine: "Tamam, üstüne yüz dirhem de benden sana, senedi ver düşeyim" dedim. Sonra da senedi yazıp kumaşı kadına verdim ve: "Buyurun alın. Şimdi gidebilirsiniz. Ücreti de dilediğiniz zaman çarşıda beni bulup verebilirsiniz. Dilerseniz hiç vermezsiniz size hediyem olur" dedim.

Kadın: "Allah mükâfatınızı versin. Sizi benim malımla rızıklandırıp eşim kılsın" dedi. Ben: "Hanımefendi bu kumaş, hatta fazlası, alın sizin olsun, yeter ki izin verin bir kere göreyim yüzünüzü" dedim.

Bunun üzerine peçesini açtı, yüzüne bakınca kalbime binlerce kor düştü, yüreğim aşkıyla dolup taştı. Aklım başımdan gitti. Sonra yüzünü tekrar örtüp: "Efendim, bizi kendinize hasret bırakmayın" dedi ve çıkıp gitti. İkindiye kadar orada, dükkânda oturdum.

Aşktan aklım başımdan gitmiş, ne yaptığımı bilmez olmuştum. O kadar arttı ki, akşam, tam kalkarken dayanamayıp Bedreddin'e onun kim olduğunu sordum. "Eski valinin kızıdır. Çok fazla malı mülkü var. Babası ona pek çok mal bırakarak göçüp gitti" dedi.

Bedreddin'e veda edip hana geri döndüm. Akşam yemeği getirdiler ama aklıma o kız geldiği için boğazımdan tek lokma geçmedi. Kalkıp yattım. Ama bu sefer de gözüme uyku girmedi. O tarafa bu tarafa dönüp durarak sabah ettim. Sabah kalkıp önceki giydiğimden farklı bir elbise giydim. Bir kadeh bir şeyler içip az bir şey atıştırdım ve çıkıp tüccarın dükkânına gittim. Selam verip oturdum.

Az sonra kız, yanında bir cariyeyle çıkageldi. Üzerinde önceki gün giydiğinden daha göz alıcı bir örtü vardı. Bedreddin'e bakmadan bana selam verip oturdu. Daha önce bir benzerini duymadığım kadar tatlı ve akıcı bir sesle: "Birisini benimle gönderin de dünkü kumaşın parasını göndereyim" dedi.

Ben: "Acelesi yok, hiç önemli değil" deyince "Olur mu hiç, söz verdik size" dedi ve hemen orada çıkarıp parayı verdi. Oturup biraz konuştuk. O esnada ben kendisiyle görüşmek istediğimi anlattım işaretlerle. Hemen kalkıp dükkândan çıktı hızla. Ben de o kısa-

cık ayrılığa dahi dayanamayarak, kalbim tamamen onunla dolu bir halde çıkıp peşine düştüm. Birden bir cariye beliriverdi yanımda: "Efendim, hanımım sizinle konuşmak istiyor" dedi.

Ben şaşkınlıkla: "Nasıl olur, beni bu şehirde kimse tanımaz ki" deyince kız: "Efendim, ne çabuk unuttunuz. Hanımımla daha demin falan tüccarın dükkânında karşılaştınız ya" dedi.

Ben o an kızın onun yanındaki cariye olduğunu anladım ve peşinden sarrafların yerine kadar gittim ve onu gördüm.

Beni bir köşeye çekip: "Sevgilim" dedi "aklıma takıldın kaldın. Aşkın geldi kalbimde yer buldu seni gördüğüm anda. Ne uyumak istiyorum ne de yiyip içmek."

Ben bu sözleri duyunca: "Seninle aynı duyguları yaşıyorum. Ancak halim şikâyeti engelliyor" dedim.

"Sevgilim, yanına geleyim mi?" diye sordu.

"Ben burada yabancıyım, yerim yurdum yok. Bir handa kalıyorum. Şayet bana itimat buyurursan ben senin evine gelme şansını elde edeyim" dedim.

Bunun üzerine: "Tamam, ama bu gece cuma gecesi olmaz. Yarın namazdan sonra gel. Bir eşeğe binersin. Habaniye mahallesine seni götürmelerini istersin. Oraya gelince Ebu Şamme adıyla tanınan eski valinin evini sorarsın. Ben işte orada oturuyorum. Sakın geç kalma, seni bekliyor olacağım" dedi.

Çok sevindim buna ve o sevinçle ayrıldım yanından. Hana gittim. O gece nasıl sabah ettim bilmiyorum. Hemen kalkıp kıyafetlerimi değiştirdim, kokular sürüp süslenip püslendim. Yanıma bir elli dinar alıp Zevile kapısındaki Mesrur hanına doğru yola koyuldum.

Orada bir eşeğe binip sahibine: "Beni Habaniye'ye götür" dedim. Göz açık kapayıncaya kadar kendimi orada buldum. Derbü'l-Mankari denilen bir yerde durdu. Ben: "Gidip sor bakalım eski valinin evi neredeymiş" dedim. Gözden kayboldu. Kısa bir süre sonra

gelip: "Burada inin" dedi. İnip "Düş önüme, yolu göster" dedim. Az biraz yürüdükten sonra bir eve ulaştık. Adama, "Yarın gelip beni buradan al!" diyerek bir çeyrek dinar verdim, eşeğini dehleyip gitti.

O ayrılınca kapıyı çaldım. Kapıyı, iri göğüsleri olan dolunay gibi iki bakire açtı ve: "Buyurun içeri girin. Hanımımız dün geceden beri hiç uyumadı sizi bekliyor. Siz kocasısınız herhalde" diyerek beni içeri aldılar.

Yedi kapalı kapısı ve ortasında bahçeye bakan bir penceresi olan genişçe bir salona girdim. Pencereden, içinden nehirler akan, türlü çeşit renklerde meyve ağaçları uzanan, kuşların şarkılar söylediği bir bahçe gözüküyordu. Salon, bakanların kendi yüzlerini görebileceği beyaz mermerlerle döşeliydi. Tavanı altınla kaplanmış, orta yerine Mısır nilüferleri işlenmişti. Evin içi insanın gözlerini kamaştıran bir güzellikteydi. Yerlere hareli mermerler döşenmişti. Orta yerde, inci mercanla süslenmiş bir havuz vardı. Türlü çeşit renklerde ipek yaygılar serilmişti. İşte bu salona girip oturdum.

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmaya ara verdi.

27. GECE

Şehrazat kaldığı yerden devam etti anlatmaya:

Ey benim kıymetli hükümdarım, tüccar genç, Hıristiyan'a anlatmaya devam etmiş hikâyesini:

Ne düşüneceğimi bilemez bir halde oturdum. Az sonra kız, başında inci mercanla süslenmiş, türlü çeşit nakışlarla bezenmiş bir taç olduğu halde yanıma gel-

di. Beni görünce yüzüne geniş bir tebessüm yayıldı ve: "Gerçekten yanımda mısın, yoksa bu bir rüya mı?" dedi.

Ben: "Köleniz olarak huzurunuzdayım" dedim.

"Hoş geldin, sefalar getirdin. Seni gördüğümden beri ne uyku tat veriyor ne de yemek" dedi.

Bunun üzerine "Ben de sizinle aynı durumdayım" diye karşılık verdim. Sonra oturup konuşmaya başladık. Ben utançtan başımı yerden kaldıramıyordum. Biraz sonra önüme, kızarmış etten, içi doldurulmuş tavuğa kadar türlü çeşit yiyeceklerle donattıkları bir sofra getirdi. Oturup beraber yedik. Sonra bir teşt ve ibrik getirdi ellerimi yıkadım. Ardından gül suyu ve misk sundu, süründüm. Tekrar muhabbete koyulduk, şu dizeleri okuduk:

Geleceğinizi bilseydik
Kalbimizin kanını gözlerimizin karasıyla birlikte yollarınıza sererdik
Yüzümüzü yerlere serer, kaşlarımızı yol ederdik.

Sonra birbirimize yaşadığımız sıkıntıları anlatıp dertleştik. Aşkı iyice büyümüştü kalbimde, mal mülk gözümde değildi. O gece, kâh gülüp konuşarak, kâh öpüp koklaşarak geceyi yarıladık. Sonra birlikte uyuduk. Hayatım boyunca benzerini yaşamadığım bir gece yaşadım.

Sabah olunca kalktım, içinde elli dinar olan mendili yatağın altına attım. Oradan ayrılmak için vedalaşınca ağlayarak: "Ey benim efendim o güzel yüzünüzü bir daha ne zaman göreceğim?" dedi.

Ben: "Endişelenmeyin, akşam yemeği vaktinde burada olurum" diyerek ayrıldım evden. Dün tembihlediğim eşeğin sahibini kapının önünde beni beklerken buldum. Eşeğe binip Mesrur hanına gittim. Adama yarım dinar vererek "gün batarken yine burada ol" dedim. "Başüstüne" deyip ayrıldı.

Ben de hana gidip kahvaltı yaptım. Sonra kumaşların ücretlerini toplamak için çıktım. İşimi halledince kuzu kızartması ve çeşitli tatlılar alıp bir hamalla, gideceği yeri tarif edip ücretini de vererek gönderdim. Yine kendi işlerime dönüp o halde akşam ettim. Akşam, eşeğin sahibi geldi. Yanıma önceki gibi elli dinar alarak eşeğe binip gittim. Eve girince ev ahalisini bir yandan mermerleri silip bakırları parlatırken, kandillerin yağını koyup mumları yakarken, öte yandan yemekleri hazırlayıp içkileri doldururken buldum.

Beni görünce hemen gelip "Beni özledin mi?" diyerek boynuma sarıldı ve sofraya oturttu. Karnımızı bir güzel doyurduk. Cariyeler sofrayı toplarken, hanımları içki ikram etti. O geceyi de yine öpüşüp koklaşarak yarıladık. Sabaha kadar birlikte uyuduk. Sabah her zamanki gibi elli dinarı bir kenara bırakıp öyle çıktım evden.

Eşeği yine beni beklerken buldum. Binip hana gittim. Bir saat kadar uyuduktan sonra kalkıp akşam yemeği hazırlatmak için dışarı çıktım. Üzerine badem ve ceviz döşenmiş pilavla yer elması kızartması hazırlatıp, yanında da birkaç çeşit meyve ve çerez alarak gönderdim. Hana dönüp elli dinar aldım ve eşeğe binerek eve gittim. Yine yedik, içtik, birlikte sabahladık. Kalktığımızda elli dinarı bırakıp hana yollandım her zamanki gibi.

Bir müddet, ta ki bir dirhemim dahi kalmayıncaya kadar böyle devam etti. Hiç param kalmayınca kendi kendime "Ah kör olası şeytanın işi bu" deyip şu dizeleri okudum:

Fakirlik delikanlının ışığını söndürür
Gurup anında sararan güneşe benzetir
Gidince insanların arasında adı anılmaz olur
Tekrar gelse de nasibi olmaz
Çarşılarda dolanır iflas etmiş delikanlı
Kendini göstermeksizin kimselere

Tenha yerlerde gözyaşı döker durur
Vallahi insan ailesinden uzaklaşmakla değil
Fakir düşmekle garip olur

Sonra geze geze Beyne'l-Kasreyn taraflarına gittim. Etrafta gezip dolaşırken Zevile kapısının oradan geçiyordum ki bir grup insanın toplanıp, kapıya yığılmış olduklarını gördüm. Kaderin cilvesi işte gayri ihtiyari kalabalığın arasında bir askerle yan yana geldim. Elim birden askerin cebine gitti. Orada cepte bir kese olduğunu fark edip avuçlayıp aldım. Ancak ben keseyi alır almaz, asker cebinin hafiflediğini anladı ve elini cebine götürdü. Cebinin bomboş olduğunu görünce hemen bir hışımla bana dönüp elindeki topuzu kafama bindirdi, yere yığıldım.

İnsanlar etrafımıza toplandılar. Askerin atının dizginlerinden tutup "Ne oldu? Ne diye dövüyorsun bu delikanlıyı?" dediler.

Asker, öfkeyle: "Bu adam hırsız!" diye bağırdı.

Ben kendime gelip de insanları ayırt etmeye çalıştığımda bazılarının: "Bu efendi delikanlı yapmaz öyle şey!" dediğini, diğerlerinin ise bazısının bu sözleri onaylarken bazısının yalanladığını duydum.

Onlar böyle aralarında tartışıp beni çekiştirerek bu durumdan kurtarmaya çalışırlarken, kaderin bir başka cilvesi, vali yanında adamlarıyla çıkageldi. Önünde bulunduğumuz Zevile kapısından girip de kalabalığın benim ve askerin etrafında toplanmış olduğunu görünce vali: "Ne oluyor burada?" diye sordu.

Asker: "Efendim, bu adam hırsız! Cebimde mavi bir kesenin içinde yirmi dinar vardı. Kalabalığın arasında duruyordum, bu adam keseyi cebimden aldı" dedi.

Vali: "O esnada yanında biri var mıydı?" diye sorunca "Hayır efendim, kimse yoktu" dedi.

Bunun üzerine vali, adamlarına bağırıp beni göstererek: "Arayın bu adamın üstünü" dedi. Muhafızlar

hemen üstümü aramaya koyuldular. Kaftanımı çıkardılar. Vali: "Tamamen soyun onu, tamamen" deyince üstümdeki her şeyi çıkardılar ve mavi keseyi elbiselerimin arasında buldular.

Vali keseyi alıp içindekileri saydı. Askerin dediği gibi tam tamına yirmi dinar olduğunu görünce bana dönüp: "Doğru söyle delikanlı! Bu keseyi çaldın mı?" diye sordu. Ben başımı önüme eğip "Çalmadım desem keseyi üstümden çıkardılar, çaldım desem nasıl diyeyim" diye düşündüm. Sonra da başımı kaldırıp: "Evet, çaldım" dedim.

Vali bunu duyunca, önce şaşırıp sonra da şahitleri çağırdı. Orada yaşananlara onları şahit tutarak cellada hemen orada elimi kesmesini emretti. Sağ elimi kestiler. Asker bana acıdığından canımı bağışlamalarını istedi, vali de canımı bağışladı ve oradan ayrıldı. İnsanlar başıma toplanıp kendime geleyim diye biraz bir şeyler içirdiler.

Asker de yanıma gelip kesesini bana verdi ve: "İyi birine benziyorsun, hırsızlık sana yakışmaz" dedi. Ben keseyi kabul edip şu dizeleri okudum:

Vallahi, hırsız değilim be ey güvenilir kardeş
Çalmadım hiçbir şeyi ey güzel insan
Fakat zamanın halleri aceleye sevk etti beni
İhtirasım arttı, vesveseler çoğaldı ve beni iflasa sürükledi
Kader bir ok attı bana
İzzet tacını düşürdü başımdan

Bunun üzerine asker kesesini bırakıp yanımdan ayrıldı. Elimi kestikleri kolumu bir bezle bağlayıp yenimin içine sakladım. Yaşadıklarımdan ötürü rengim sararmış, halim değişmişti. Kalkıp kızın yanına gittim. Kendimden geçmiş bir vaziyette kendimi yatağa attım. Kız benim rengimi atmış görünce: "Ne oldu? Neden böyle rengin atmış?" diye sordu heyecanla.

Ben: "Başım ağrıyor, pek iyi hissetmiyorum" diye karşılık verince iyice telaşlanıp benim için endişelendi. "Kalbimi ateşe atma ey efendim, otur şöyle. Otur da kaldır başını, anlat bana ne oldu bugün? Yüzün söylediğinden çok başka şeyler anlatıyor" dedi.

Ben: "Bir şey anlatmak istemiyorum şimdi" deyince ağlamaya başladı. Böyle o beni konuşturmaya çalışarak ben cevap vermeyerek akşam ettik. Akşam, yememiz için yemek getirdiklerinde, sol elimle yediğimi görür diye korkarak yemekten kaçındım "Hiç iştahım gelmiyor gecenin bu vaktinde" dedim.

Bunun üzerine: "Ne olur söyle bana ne oldu bugün? Neden böyle kederli, boynu bükük, kalbi buruksun?" diye sordu.

Ben: "Tamam, anlatacağım sana, ama yavaş yavaş" dedim.

Kalkıp bir kadeh içki getirdi: "Al, kederini dağıtır. İç de anlat bana ne oldu" dedi.

Ben: "Sen içirirsen içerim" dedim. Kadehi doldurup içirdi. İkinci bir kadeh doldurunca ben bir an dalgınlıkla sol elimi uzattım. Bunun üzerine gözyaşlarım yanaklarımdan süzülmeye başladı ve şu dizeleri okudum:

Allah murat buyurunca bir işin olmasını
Gören gözler görmez, işiten kulaklar işitmez olur
Akıl sahibinden aklını tereyağından kıl çeker gibi alır
Olmasını istediğini oldurduğunda ise
Aklını geri verip ibret aldırır

Şiirimi bitirince kadehimi sol elime aldım. O beni böyle ağlarken görünce feryat edip ağlamaya başladı. Bir yandan ağlıyor, bir yandan da: "Neden öyle ağladın da yüreğimi dağladın? Ne oldu? Ne için sol elinle aldın kadehini?" diye soruyordu.

Ben sağ elimde çıban çıktığını söyledim. "Getir, sıkayım rahatlarsın" dedi. "Bu saatte olmaz. Israr etme

gecenin bu vaktinde" dedim. Sonra kadehimdeki içkimi içtim.

O doldurdu ben içtim, sonunda sızıp kaldım. Ben uyuyunca elimi açıp görmüş. Üstümü arayınca da keseyi bulmuş. Bunun üzerine o kadar çok üzülmüş ki sabaha kadar gözüne uyku girmemiş. Sabah uyandığımda bana güzel bir kahvaltı hazırlamış, dört tane tavuk haşlamıştı.

Ben uyanınca kadehimi doldurdu, iyice yiyip içtim. Tam keseyi bırakıp çıkmak üzereydim ki "Nereye gidiyorsun?" diye sordu. "Biraz gezeceğim, kafam dağılsın" dedim. "Gitme, yanımda kal" dedi. Ben de dediğini yapıp gitmedim, oturdum. Karşıma geçip: "Beni, uğruma bütün malını harcayıp elini kaybedecek kadar çok mu seviyorsun? O halde Allah şahidimdir ki seni asla bırakmayacağım, yaranı iyi edeceğim. Şimdi söyle bana, Allah için geri çevirme beni. Eşim ol!" dedi.

Şahitleri ve kadıyı çağırtıp "Bu delikanlıyla benim nikahımı kıyın ve mihrimi eksiksiz aldığıma şahit olun" dedi. Kadı, şahitler huzurunda kıydı nikâhımızı. Nikâhımız kıyıldıktan sonra: "Siz de şahit olun ki şu sandıktaki malım da dahil bütün mallarımı, kölelerimi ve cariyelerimi bu adama hibe ediyorum" dedi. Kadı ve diğerleri buna şahitlik ettiler ben de onların huzurunda bu temliki kabul ettim.

Şahitler ücretlerini alıp da ayrıldıklarında beni, elimden tutup büyük bir sandığın önüne götürdü. Sandığın kapağını açarak "Bak bakalım ne varmış içinde" dedi. Sandığın içine bakınca onun, içleri dinarlarla dolu olan mendillerle dolu olduğunu gördüm. Bana: "Bütün bunlar senden aldıklarım. Sen bana içinde elli dinar olan bu mendilleri verdikçe sandığa atıp biriktirdim. İşte şimdi Allah malını sana geri gönderdi. Bugün sen yine azizsin. Benim yüzümden elini kaybetmişsin ya ne yapsam azdır. Canımı versem yine de az kalır

senin benim için yaptıklarının karşısında" dedi ve ekledi: "Haydi, al malını."

Sonra sandıktakilerin hepsini benim sandığıma boşalttı ve kendi malını da benim ona vermiş olduğum dinarların üstüne ekledi. Bunun üzerine içim rahatladı, gamım tasam dağıldı. Kalkıp onu öptüm. Beraberce sarhoş oluncaya kadar içtik. Bir ara: "Sırf benim için bütün malını tükettin, elinden oldun. Ne yapsam ödeyemem bunu. Vallahi senin aşkın için canımı versem az kalır. Ne yapsam ödeyemem hakkını" dedi ve üstündeki elbise ve mücevherler de dahil bütün malını mülkünü bana verdiğini bir kâğıda yazıp mühürledi. O gece, başımdan geçenleri anlatınca üzüntüsünden sabaha kadar kırpmadı gözünü.

Bu olay üzerinden bir ay geçti. Çok hastalandı, yataklara düştü. Elli günün üstüne darü'l-bekaya gidenler arasında karışıp göçüp gitti. Cenazesini hazırlatıp toprağa verdim. Ardından hatimler okutup bütün malını sadaka olarak dağıttım. Ancak bu cenaze işlerini bitirince daha birçok malının mülkünün olduğunu, toprak ve akarlar sahibi olduğunu öğrendim. Hepsinden öte, sana bir kısmını getirip sattığım susamlarla dolu ambarları vardı. İşte şimdiye kadar o ambarlar dolusu susamları satmakla uğraşıyordum. Daha yeni bitirdim, ücretlerini topladım. Şimdi senden bir ricam var, ne olur geri çevirme! Müsaade et sendeki malımı sana hibe edeyim. İşte sağ elimin olmayışının sebebi bu" diye bitirdi sözlerini.

Ben onun bu cömertliği karşısında: "Bana çok büyük ikram ve lütufta bulundunuz' diyerek teşekkür ettim.

Sonra bana: "Mısır ve İskenderiye'den bazı ticaret malları aldım, başka ülkelere ticaret için gitmeyi düşünüyorum. Bana arkadaşlık etmek ister misin?" dedi. "Tamam" deyip kabul ettim. Bir sonraki ayın başında yola çıkmak üzere sözleştik.

Varımı yoğumu satıp ticaret malları aldım, sözleştiğimiz tarihe kadar hazırlıklarımı tamamladım. Sonra işte sizin ülkenize geldik. Genç, mallarını satıp yerine başka ticaret malları alarak Mısır'a geri döndü. Ben, kaderimde bu geceyi yaşamak varmış ki hemen dönmeyip burada kaldım. İşte benim hikâyem budur. Sizce de kamburun hikâyesinden daha ilginç değil mi?

Hikâyeyi dinleyen Hükümdar yine de: "Hepinizin de asılması lazım" demiş.

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmaya ara verdi.

28. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Ey benim saadetli hükümdarım, Çin hükümdarı illa ki hepsinin asılması gerektiğini söyleyince saray görevlisi öne çıkmış: "Efendim, şayet müsaade buyurursanız ben de size daha bu gece, kamburu bulmadan önce başımdan geçen bir olayı anlatayım. Şayet hoşunuza giderse canımızı bağışlarsınız" demiş.

Hükümdar: "Anlat bakalım hikâyeni" deyince anlatmaya başlamış:

Zirbace Yiyen Delikanlının Hikâyesi

"Efendim, ben dün gece bir cemaatle birlikte hatimdeydim. Fıkıhçılar ve kariler toplanmışlardı. Kariler okuyacaklarını okuyup bitirdiklerinde önümüze bir sofra getirdiler. Sofrada farklı farklı yiyecekler ve hep-

sinden önemlisi zirbace vardı. Hemen hepimiz yemeğe koyulduk. Ancak içimizden biri geri durup yemekten kaçındı. Biz ne kadar yemin billah edip yemesi için zorlasak, ısrarla sofraya çeksek de gelmedi. "Bırakın çekiştirmeyin, bir kere onu yediğim için başıma gelenler yeter bana!" deyip şu mısrayı okudu:

Dost dostunu inkâr ederse,
hiçbir yol ondan ayrılışı engelleyemez

Şiirini bitirince "Ne oldu ki zirbace yemekten kaçınıyorsun?" diye sorduk merakla. "Ellerimi kırk kez yıkamadıkça yemem de ondan" dedi.

Bunun üzerine davet veren ev sahibi hemen kölelerine su getirmelerini emretti. Adam gerçekten de dediği gibi yapıp ellerini kırk kez yıkadı. Sonra çekine çekine yemeğin başına geldi. Biz gördüklerimiz karşısında şaşakalmış seyrediyorduk onu. Yemeğe uzanırken elleri titriyordu. Ayrıca bir de elini uzatınca başparmağının olmadığını, yemeğini dört parmağıyla yediğini görmüş iyice şaşırmıştık.

Daha fazla dayanamayıp: "Allah aşkına, o parmağın doğuştan mı yok, yoksa sonradan başına bir şey

mi geldi?" diye sorduk.

"Efendiler, o parmak tek değil ki! Diğer elimin başparmağı ile ayaklarımın başparmakları da onun gibi kesik, bakın!" diyerek öteki elini ve ayaklarını gösterdi. Gerçekten de sağ elinin ve ayaklarının başparmakları yoktu.

Bunu görünce merakımız daha da arttı tabii "Vallahi artık sabrımız kalmadı! Anlatsana ne oldu? Niye kesik el ve ayak parmakların? Hem niye yemek yemeden önce ellerini öyle yüz kere yıkadın?" diye sorduk.

Anlatmaya başladı: Efendiler, benim babam Halife Harun Reşid döneminde, Bağdat'ın tanınmış tüccarlarındandı. Ayrıca bir de içkiye ve ud dinlemeye aşırı derecede düşkündü. Öldüğü vakit ardında hiçbir şey bırakmadı. Onun için hatimler okutup günlerce yasını tuttum, gidişine kederlendim. Neyse efendim, sonra kendimi toparlayıp dükkânını açtım. Ardında hiç mal bırakmamış ama bir sürü borç bırakmıştı. Alacaklıları sabırla karşıladım, gönüllerini hoş tuttum. Hemen dükkânı işletmeye koyuldum. Cumadan cumaya alacaklılara alacaklarını ödüyordum. Bir müddet böyle devam etti. Çok şükür bütün borçları ödeyip üstüne bir de kendime sermaye oluşturdum.

Bir gün dükkânda otururken daha önce benzerini görmediğim güzellikte bir kız gördüm. Üzerinde ipekli, gösterişli kıyafetler vardı. Bir katıra binmişti. Katırın önünde ve arkasında da birer köle ona eşlik ediyordu. Katırını çarşının başında durdurup indi. Kölelerden biri "Aman hanımım kendinizi kimseye tanıtıp da hepimizi de ateşe atmayın" dedi. Kız, birkaç tüccarın dükkânına şöyle bir baktı, benimkisini diğerlerinden daha gösterişli bulunca arkasındaki köleyle birlikte bana doğru geldi. İçeri girip selam verdi. Ne onun konuşması gibi güzel bir konuşma ne de sesi gibi tatlı bir ses daha öncesinde duymuş

değildim. Yüzüne bakıp bakıp durdum. Sonra şu dizeleri okudum:

Örtüler içinde saklanan o güzele deyin ki
Senden uzak kalmanın yanında ölüm rahata ermektir
Bana lütufkâr ol, hayatım buna bağlı
Rahatımı senin için feda etmişim ben

Benim şiirime şu dizelerle karşılık verdi:

Artık kalbim bir başkasını sevmez ki
Gözlerim güzelliğinizden başkasına bakmaz artık
Bir tek size kavuşmakla mutluluk duyacak
Yemin ederim ki sizin sevginizi bırakmam
Kalbim mahzun ve sizi sevmekle acı çekmektedir
Aşk bana saf bir sevgi kâsesi sundu
Keşke size de içirmiş olsaydı
Siz benim kalbimi alınız
Her nerede olursanız beni de oraya defnedin
Adımı kabrimde zikrederseniz size icabet ederim
Kemiklerim sızlar nidanızı duyarsa
Allah ne dilersin diye sorsan
Önce Rahman'ın rızasını, sonra da sizinki derim

Şiirini bitirince "Delikanlı, parlak kumaşların var mı?" diye sordu.

Ben: "Hanımefendi, kulunuz fakirdir. Diğer tüccarlar dükkânlarını açıncaya kadar biraz bekleme lütfunu gösterirseniz, istediğiniz şeyleri bulabilirim" dedim.

Sonra, tüccarlar dükkânlarını açıncaya kadar oturup muhabbet etmeye koyulduk. Ben o esnada aşk denizine batmış, onun sevgisinde kaybolmuştum. Neyse, tüccarlar gelince kalkıp istediği şeyleri getirdim.

Aldıklarının tamamı beş bin dirhem tutmuştu. Köle, eşyaları yüklendi ve çıkıp çarşının girişindeki katırın yanına gittiler. Kız katıra bindi. Kimlerden olduğunu,

nerede oturduğunu o söylemedi, ben de sormaya çekindim, öylece çekip gitti. Beş bin lirayı ödeyeceğine ben kefil olmuştum.

O gün aşk sarhoşluğuyla gittim eve. Akşam yemeğimi getirdiler; ancak daha bir lokma almıştım ki kız aklıma geldi, elimi sofradan geri çektim. Uyumak için kalkıp yattım; ama bu sefer de uykum kaçtı, uyuyamadım. Bu hal bir hafta devam etti. Bir yandan da kumaşları kendilerinden aldığım tüccarlar beni sıkıştırıyorlardı, kefil olduğum beş bin dirhemin ödenmesi için.

Bir haftanın sonunda kız yine katırının üstünde, yanında iki köle olduğu halde geldi. Onu görür görmez aklım başımdan gitti, ne yaptığımı, nerede olduğumu unutup hemen yanına gittim. Bana o tatlı sesiyle: "Tartınızı getirin de şu dirhemleri tartın" dedi ve ücreti fazlasıyla ödedi. Sonra benimle muhabbet etmeye koyuldu. O kadar mutlu olmuştum ki sevinçten ölecek gibiydim.

Bir ara bana: "Karın var mı?" diye sordu. "Hayır, bir tane bile kadın tanımıyorum" dedim ve ağlamaya başladım. Bana: "Ne oldu? Neden ağlıyorsun?" diye sordu. "Hiç, aklıma bir şey geldi de ona ağladım" dedim.

Sonra yanıma birkaç dinar alıp kızın yanında gelen köleye yanaştım ve ondan kızla aramı yapmasını istedim. Köle güldü ve: "O sana, senin ona olduğundan daha çok âşık. Kumaşa falan ihtiyacı olduğundan değil senin sevginden geldi buraya. Git ne söylemek istiyorsan söyle, karşı gelmez sana" dedi.

O esnada dükkândan çıkmak üzere olan kız benim köleye dinar uzattığımı gördü, dönüp tekrar oturdu. Ben: "Köleye verdiklerime müsaade et, söylediği şeylerden ötürü onu hoşgör" dedim ve aklımdan geçenleri ona söyledim. Hoşuna gitti "Bu köle benim mesajımı sana getirir, sen de o ne söylerse yap" dedi ve çıkıp gitti.

Ben de kalkıp tüccarlara paraları dağıttım. Bir hayli kâr etmişlerdi. İşimi bitirip de boş kalınca yine onu düşünüp bağlantıyı kopardığıma pişman oldum, gece boyunca gözüme uyku girmedi. Aradan birkaç gün geçince kızın kölesi geldi. Hemen içeri buyurup bir şeyler ikram ettim ve kızı sordum. "Hasta yatıyor" dedi. "Söyle bana kimdir necidir?" diye sordum.

"Harun Reşid'in karısı Zübeyde Hatun'un cariyelerindendir; bizzat onun tarafından büyütüldü. Bir ara hanımefendiden dışarı çarşıya çıkmak için ısrarla izin istemişti. Hanımefendi de izin vermişti. Sonra sürekli alışveriş için girip çıkmaya başlayınca Hanımefendinin kâhyası olup bu işlerle ilgilenmeye başladı. Geçen, hanımefendiye senden bahsedip evlenmek için izin istedi. Hanımefendi: 'Genci görüp sana denk olup olmadığını anlamadan izin vermem' dedi. Şimdi biz seni hareme sokmaya çalışıyoruz. Şayet kimse fark etmeden sokabilirsek seni onunla evlendireceğiz. Ancak fark edilirsen boynun vurulur, ne dersin?" dedi.

Ben: "Tamam, seninle geleceğim, ne olursa olsun sabrederim" dedim.

Bunun üzerine köle: "O zaman bu gece Zübeyde Hatun'un Dicle'nin kıyısına yaptırdığı camiye git. Namazını kılıp orada gecele" dedi. "Başım gözüm üstüne" diye yanıt verdim.

Akşam olunca camiye gittim. Namazımı kılıp bir köşeye kıvrıldım. Tan yeri ağarırken, birkaç kölenin, yanlarında büyükçe bir sandık olduğu halde bir tekneyle kıyıya yanaştıklarını gördüm. Sandığı getirip camiye bıraktı ve gittiler. Bir tanesi onlarla birlikte gitmeyip camide kaldı. Dikkatli bakınca onun, kızla benim aramı yapan köle olduğunu fark ettim. Bir saat kadar sonra kız çıkageldi. Hemen yanına gidip sarıldım, o da gözyaşları arasında bana sarıldı. Bir saat kadar oturup muhabbet ettik. Sonra kölelerin taşıdığı o sandığa girdim, kapağı üstüme kapatıp kilitlediler. Nasıl olduğunu anlamadan kendimi Halife Harun Reşid'in hareminde buldum.

Giyinmem için elli bin dirhem değerinde elbiseler getirdiler. O esnada yirmi tane iri göğüslü, körpe cariyenin arasında, üzerindeki takı ve mücevherattan ötürü yürümekte güçlük çeken Zübeyde Hatun'u gördüm. Yanımıza gelip de cariyeler etrafından açılınca yakınına gidip huzurunda yeri öptüm. Oturmamı işaret etti, oturdum. Sonra bana, soyuma sopuma, halime ahvalime dair sorular sormaya başladı. Her birini teker teker cevaplayınca sevindi ve "Vallahi bu kızı yetiştirmemiz boşa gitmeyecek" deyip bana döndü "Bu cariye bizim evimizin kızı gibidir, bundan sonra o Allah'ın sana emanetidir" dedi.

Ben tekrar yerleri öpüp bu evliliğe canı gönülden razı oldum. Bana on gün boyunca orada yanlarında kalmamı emretti, denileni yaptım. O on gün süresince kızı sadece yemeklerimi getirdiğinde görebildim. Bu on günün sonunda Zübeyde Hatun, Harun Reşid'den

cariyesini evlendirmek için izin istedi. Harun Reşid izin verip üstüne bir de kız için on bin dirhem gönderdi. Bunun üzerine Zübeyde Hatun, kadı ve şahitleri getirip nikâhımızı kıydırdı. Türlü çeşit tatlılar ve göz alıcı yemekler yapıp konu komşuya dağıttılar. Bu durum tam on gün devam etti.

Oraya girmemin üzerinden yirmi gün geçince evlendiğim cariyeyi alıp, zifaf gecesine hazırlamak üzere hamama götürdüler. İçinde şekere bulanmış, misk karışımlı gül suyu dökülmüş zirbace, kızarmış tavuk ve türlü renk ve şekillerde, görenlerin aklını başından alıp iştahını kabartacak yiyeceklerin bulunduğu bir sofra kurdular. Ben sofrayı görünce kendimi tutamayıp hemen zirbaceye daldım ve tıka basa doyuncaya kadar yedim. Sofradan kalkarken ellerimi sadece silip yıkamayı unuttum.

Akşam olup hava kararıncaya kadar bekledim. Akşam olunca mumları yaktılar, defler eşliğinde gelini getirdiler. Nedimeler gelini dolaştırdıkça konuklar ona altın atıyorlardı. Bütün salonu dolaştı. Sonra onu odaya sokup üzerindekileri çıkardılar. Tam yanına uzanmış, ona kavuştuğuma bir türlü inanamayarak kucaklamıştım ki elimdeki zirbacenin kokusunu aldı ve bağırmaya başladı.

Cariyeler ne olduğunu anlamadan, korkuyla, dört bir yandan odaya doluştular ve "Ne oldu? Neyin var?" diye sormaya başladılar.

Kız: "Çıkarın bu deliyi yanımdan. Ben de onu akıllı bir şey sanmıştım!" dedi.

Cariyeler şaşkınlıkla: "Nereden anladın deli olduğunu?" diye sorduklarında, bana dönüp: "Ahmak adam! Zirbace yedin de ellerini yıkamadın mı? Vallahi senin gibi az akıllı, görgüsüz bir adamı kabul edemem asla!" dedi.

Cariye: "Senin gibi akılsız ve görgüsüz bir adamı kabul edemem asla!" diyerek eline geçirdiği bir kamçıyı sırtıma, bacaklarıma bindirmeye başladı. O kadar çok vurdu ki kendimden geçip bayıldım. Sonra cariyelere dönüp: "Alın bunu cellada götürün de, zirbace yiyip de yıkamadığı o elini kessinler!" dedi.

Ben: "La havle ve la kuvvete illa billah! Yani sırf zirbace yiyip de yıkamadığım için mi kestireceksin elimi?" dedim şaşkınlıkla.

Cariyeler araya girip: "Bu seferlik bağışla onu!" dediler.

Sinirle: "Vallahi onun bir uzvunu kesmeliyim muhakkak!" diyerek yanımdan ayrıldı. On gün boyunca yanıma gelmedi, hiç görmedim onu. On günün sonunda gelip: "Yüz karası seni! Bir türlü affedemiyorum zirbace yiyip de ellerini yıkamayışını!" dedi. Sonra cariyelere beni bağlattırdı ve keskin bir usturayla el ve ayak parmaklarımı gördüğünüz gibi kesip kopardı. Tabii ben acıdan dolayı kendimden geçtim o esnada. Sonra bir çeşit toz sürüp kanamamı durdurdular.

O an kendi kendime: "Yemin olsun ki bir daha ellerimi kırk kez çövenle, kırk kez toprakla, kırk kez de sabunla yıkamadıkça zirbace yemeyeceğim" dedim. Bunu duyan kız benden, dediğim gibi ellerimi yıkamadıkça zirbace yemeyeceğime dair söz aldı. İşte az önce zirbaceyi getirdiklerinde rengimin atması bundandı. Kendi kendime: "Parmaklarımı hep bu yemek yüzünden kaybettim" diye düşündüm. Siz beni yemeğe zorlayınca da yeminime sadık kalmam gerek diye düşünerek ellerimi o şekilde yıkadım."

Adam bunları söyleyince, orada bulunanlar: "Peki, sonra ne oldu?" diye sordular.

Adam: "Ben öyle yemin edince kız yumuşadı ve yatağıma girmeyi kabul etti. Bir süre böyle yaşadık. Bir gün, "Ev ahalisi aramızda geçenleri bilmiyor. Buraya şimdiye kadar senin dışında tek bir yabancı erkek girmedi. Sen de hanımefendinin inayetiyle girdin" dedi ve elli bin dirhem vererek, "Bunu al, gidip geniş, güzel bir ev al!" dedi.

Çıkıp, dediği gibi geniş ve aydınlık bir ev aldım. Kızın bütün malını mülkünü, kumaşlarını, eşyalarını eve taşıttım. O evde birlikte yaşamaya başladık. İşte benim bütün hikâyem budur dedi. Biz de yiyip içtikten sonra dağıldık, sonra bildiğiniz gibi kamburla yaşadıklarımı yaşadım."

Saray görevlisi anlatacaklarını bitirince hükümdara dönüp: "Benim hikâyem sizce de kamburun hikâyesinden daha ilginç değil miydi?" demiş.

Ancak hükümdar yine: "Hepinizi de asmak lazım" diye karşılık vermiş.

Hükümdar, saray görevlisinin hikâyesiyle ikna olmayıp yine: "Hepinizin de öldürülmesi gerek!" deyince Yahudi bir adım öne çıkıp: "Hünkârım" demiş. "Müsaade buyurun ben size kamburun başına gelenlerden daha ilginç bir hikâye anlatayım."

Çin Hükümdarı "Anlat bakalım" diye karşılık verince de anlatmaya başlamış:

Musullu Gencin Hikâyesi

Efendim bu bahsettiğim hikâye benim gençlik yıllarımda geçti başımdan. O vakitler Şam'da yaşıyordum. Hekimliği orada öğrendim ve orada yapmaya başladım. Bir gün Şam valisinin köleleri beni götürmek için geldiler. Kalkıp onlarla birlikte valinin konağına gittim. İçeri girince, eyvana, altın işlemeli bir yatak koymuş olduklarını gördüm. Hasta, bu yatakta yatan, daha önce benzerini görmediğim güzellikte bir delikanlıydı. Başına geçip geçmiş olsun dileklerimi sundum. Gözleriyle karşılık verdi. "Efendim, elinizi uzatır mısınız?" dedim. Yatağın içinden sol elini çıkarıp uzattı. Ben şaşkınlıkla kendi kendime: "Tuhaf iş doğrusu, böyle büyük evde yetişmiş böyle güzel bir delikanlı nasıl görgü kurallarından yoksun olur?" dedim. Sonra hastanın nabzını kontrol ettim ve reçete yazdım. On gün boyunca gencin yanına gidip geldim.

On birinci gün delikanlı yavaş yavaş ayaklanmıştı, "Odada gezinelim mi biraz?" dedi. Ben: "Tabii, neden olmasın" diye karşılık verince de kölelerine yatağı yukarı taşımalarını, bir kuzu kızartıp yanında meyvelerle birlikte güzel bir sofra hazırlamalarını emretti. Köleler dediklerini yapıp yemeği getirdiler. Genç, elini bir meyveye uzattı. Yine sol elini kullanmıştı. Ben artık dayanamayıp bunun sebebini sordum.

Bunun üzerine hikâyesini anlatmaya başladı: "Efendim, dinleyin öyleyse başımdan geçenleri. Ben aslında Musulluyum. Babamın babası, ardında on erkek evlat bırakarak göçüp gitmiş. Babam en büyükleriydi. Büyüyüp yetişkinlik çağına erişince hepsi de evlenmişler. Babam dışında hiçbirinin çocuğu olmamış. Bu nedenle amcalarım beni çok severlerdi. Yetişkinlik çağına eriştiğimde bir cuma günü cuma namazı için camiye gittik hep birlikte. İnsanlar namazlarını kılıp çıktılar; ancak babam ve amcalarım hemen çıkmayıp farklı ülkeler, ilginç memleketler hakkında sohbete koyuldular. Bir ara Mısır'dan bahsettiler. Amcalarımdan bazısı: "Yeryüzünde, güzellikte Mısır'ın ve Nil'in bir benzeri daha yoktur" deyip oraları anlatmaya başladılar. Onlar konuşmalarını nihayete erdirdiklerinde ben hâlâ anlattıklarını düşünüyor, kafamda Mısır'ın hayalini kuruyordum. Sonra herkes kalkıp evine yollandı. O gece gözüme uyku girmedi. Ne yemek yiyesim vardı ne de bir şey içesim.

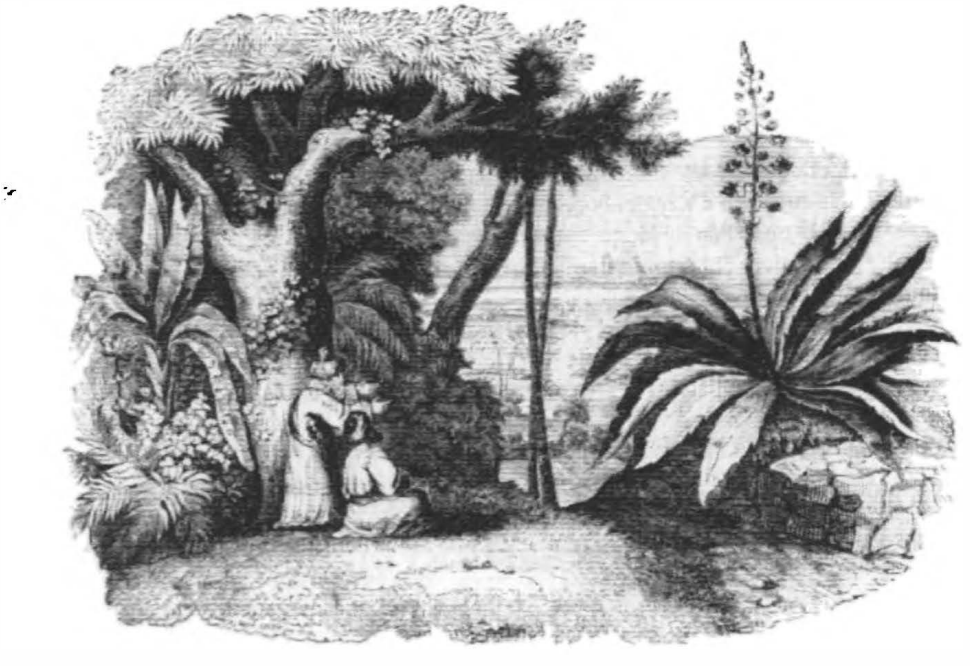

Birkaç gün sonra amcalarım Mısır'a gitmek için hazırlık yapmaya başladılar. Ben de babama yalvarıp yakararak onlarla birlikte gitmek istedim. Bunun üzerine babam, ticaret malları hazırlatıp beni de amcamlara

kattı ve "Onu Mısır'a götürmeyin. Şam'da bırakın orada satsın malları" diye tembihledi. Babamla vedalaşıp Musul'dan yola çıktık. Birkaç gün gittikten sonra Halep'e varıp orada biraz kaldık. Sonra tekrar yola koyulup Şam'a ulaştık. Şam dedikleri, ağaçları, nehirleri, meyveleri ve kuşlarıyla sanki bir cennet bahçesiydi. Orada bir hana inip yerleştik. Amcalarım satacaklarını satıp alacaklarını aldıktan ve benim mallarımı satıp bir dirheme beş dirhem kazanç sağladıktan sonra beni bırakıp Mısır'a gittiler.

Amcalarım beni bırakıp Mısır'a gidince aylık iki dinar verip aydınlık ve ferah bir ev tuttum kendime. Kazandıklarımı yemeye içmeye vererek orada yaşamaya başladım. Bir gün kapımın önünde otururken gösterişli bir elbise giymiş olan bir kız geçti önümden. Daha önce hiç görmüş değildim öyle gösterişli bir elbise. Kızı içeri davet ettim. Geri çevirmeyip girdi hemen. Ben davetimi kabul etmesinden ötürü şaşkın ve sevinçli bir şekilde kapıları kapattım ardımızdan. Yüzünü açıp örtüsünü çıkarınca göz kamaştırıcı bir güzel çıktı ortaya. Yüreğim o an aşkla doldu. Kalkıp içinde türlü çeşit, ihtiyaç duyulabilecek her türden yemek ve meyve dolu olan bir sofra getirdim. Sarhoş oluncaya kadar yiyip içip eğlendik. Sonra geceyi onunla geçirdim ki hayatımda yaşadığım en güzel geceydi. Ertesi sabah kıza on dinar verdim; ancak o kesinlikle onları almayacağına

yeminler edip "Sevgilim, üç gün sonra akşam vakti beni bekle, yine geleceğim sana. O zaman da dün hazırladığın gibi sofralar hazırla bizim için" diyerek kendisi bana on dinar verdi. Ardından da vedalaşıp ayrıldı.

Aradan üç gün geçince üzerinde benekli bir elbise, kollarında bilezikler ve ayaklarında halhallarla bir önceki sefer gördüğümden çok daha gösterişli bir halde geldi. Dediği gibi yapmış, o gelmeden güzel bir sofra kurdurmuştum. Beraber yiyip içip bir önceki sefer yaptığımız gibi sabah ettik. Giderken yine bana on dinar verip üç gün sonra geleceğini vaat ederek bu sefer ki gibi güzel bir sofra hazırlamamı istedi.

Üç gün sonra, daha öncekilerden çok daha gösterişli bir kıyafetle geldi. Ertesi gün ayrılırken: "İzin verirsen bir dahaki sefere bir kız getireceğim. Hem benden daha güzel, hem de daha küçük. Beraber eğlenir, güleriz. Kendisi istedi benden, benimle birlikte gelip burada bizimle birlikte geceleyerek eğlenmeyi" dedi ve yirmi dinar uzatarak: "Bir dahakine soframızı, getireceğim kız için daha da geniş tutarsın" diyerek gitti.

Gittiğinin üzerinden üç gün geçince her zamanki gibi akşama hazırlık yapıp güzel bir sofra hazırladım. Akşam olunca yanında örtülere bürünmüş bir kızla geldi. İçeri girip oturdular. Ben, sevinçle mumları yakıp hoş sefa geldinlerle karşıladım ikisini de. Kalkıp örtülerini çıkardılar. Yeni kız örtüsünü açınca dolunay gibi

bir yüz çıktı ortaya ki daha önce bir benzerini görmüş değildim. Sonra sofrayı getirttim. Hep beraber otururak yiyip içmeye koyulduk. Ben yeni kıza sarılıp öpüyor, kadehini doldurup onunla birlikte içiyordum.

Sanırım ötekisi içten içe bunu kıskanmış. Bir ara bana: "Allah aşkına söyle, şu ay yüzlü kız benden daha zarif, değil mi?" dedi. Ben: "Öyle vallahi" deyince, "Hatırım için bu gece onunla yat" dedi. Ben de: "Başım gözüm üstüne" dedim. Kalktı kendi elleriyle yatağımızı hazırladı. Ben bu yeni kızla yattım. Sabaha kadar birlikte uyuduk.

Sabah uyanınca elime kan bulaşmış olduğunu gördüm. Gözlerimi iyice açınca güneşin doğmuş olduğunu görüp dönüp yanımda uyuyan kıza baktım. Bir de ne göreyim zavallı kızın başı gövdesinden ayrılmıştı. Hemen anladım öteki kızın kıskançlıktan ötürü bunu yaptığını.

Orada öylece bir saat kadar kalıp düşündüm. Sonra kalkıp gömleğimi çıkardım, salonda bir kuyu kazıp kızı oraya gömdüm. Üzerine toprak örtüp salonun zeminine döşenmiş olan mermerleri eski haline getirdim. Etrafı toparlarken yastığın altında bir kolye buldum. Dün gece zavallı kızın boynunda görmüştüm onu. Alıp bir saat boyunca kolyeye baka baka ağladım.

Ne yaptığımı bilmez halde iki gün geçirdikten sonra ancak kendime gelebildim; kalkıp hamama girdim, üstümü başımı değiştirdim. Tek bir dirhemim dahi kal-

mamıştı. Bir gün çarşıda dolaşırken, kaderde olanın yaşanması için şeytan kanıma girdi. Kızın kolyesini alıp bir simsara götürdüm. Simsar kolyeyi alıp fiyat öğrenmek üzere çarşıda dolaşırken yanında gitmeyip dükkânda oturdum. Adam gizliden gizliye araştırıp soruşturunca kolyenin bir hayli değerli bir cevher olduğunu anlamış. Tabii benim bundan haberim yoktu.

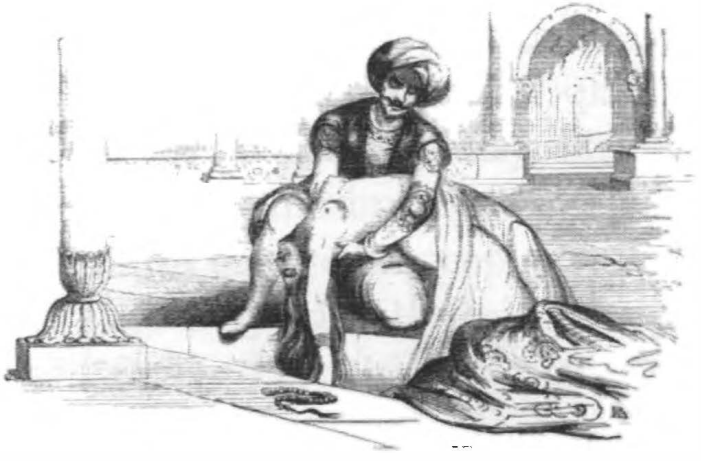

Gelip bana: "Frenk yapımı bakırdan bir şeymiş. Etse etse bin dirhem eder" dedi.

Ben: "Evet, biliyorum. Biz eğlence olsun diye, vereceğimiz kişiye şaka yapmak için onu öyle yaptırmıştık. Sonra eşime miras kaldı. Biz de satmayı uygun gördük" dedim. Simsar sevinçle kolyeyi alıp bin dirhem verdi.

Şehrazat sözün burasında günün ağardığını görünce anlatmaya ara verdi.

29. GECE

Şehrazat kaldığı yerden devam etti anlatmaya:

Hükümdarım, genç devam etmiş başından geçenleri anlatmaya: Ben simsara bin dirhemi kabul ettiğimi söyleyince bu işin içinde bir iş olduğunu düşünmüş. Kolyeyi alıp büyük çarşıya gitmiş. Oradan da valinin huzuruna çıkıp "Efendim, bu kolyeyi benden çalmışlardı. Az evvel hırsızı bulduk, tüccar elbiseleri giymiş dolanıyordu" demiş.

Ben daha ne olduğunu anlamadan, bir grup etrafımı sardı ve beni alıp apar topar valinin huzuruna çıkardı. Vali bana kolyeyi sorunca simsara söylediklerimin aynısını söyledim. Ancak vali gülerek: "İşte şimdi yalan söyledin" dedi. Beni alıp elbiselerimi soydular. Bütün bedenimi kırbaçlamaya başladılar.

Canım öyle yandı ki "Tamam, durun! Çaldım onu!" diye bağırdım. Ancak tabii ki kolyenin sahibinin öldüğünü söylemedim, o dakikada öldürürlerdi beni çünkü. Çaldığımı söyleyince elimi kesip kolumu da kanı kesilsin diye kızgın yağla dağladılar. Acıdan bayılıp yığıldım olduğum yere. Biraz bir şeyler içirdiler, kendime geldim. Kesik elimle evime yollandım. Gider gitmez

ev sahibim karşıma dikilip: "Duydum, başından şöyle şöyle olaylar geçmiş. Hırsız olduğunu iddia etmişler. Hemen pılını pırtını toplayıp evimi boşalt" dedi.

Ben: "Efendim, müsaade buyurun, kendime yeni bir yer buluncaya kadar iki üç gün daha kalayım" diye yalvarınca kabul edip gitti. Ev sahibi gidince olduğum yere çöküp ağlamaya başladım. Kendi kendime: "Şimdi ben bu kesik elimle nasıl dönerim memleketime, kim inanır suçsuz olduğuma. Bütün işim Allah'a kaldı" diyerek yana yakıla ağladım.

Gama kedere boğulup iki gün boyunca dertli dertli oturdum, hiçbir şey yapmadım. Üçüncü gün ev sahibi, yanında simsarların başı ve bir grup adam olduğu halde çıkageldi. Yine kolyeyi çaldığımı söyleyerek beni yaka paça götürmeye kalktılar. Ne olduğunu anlayamadım. "Neler oluyor?" diye sordum.

Ellerimi bağlayıp boynuma bir zincir geçirdiler ve: "O çaldığın kolyenin sahibi Şam valisiymiş. Üç gün önce kızıyla birlikte kaybolmuş kolye" dediler.

Söylediklerini duyunca bacaklarımın bağı çözüldü, kendi kendime: "Kesin öldürecekler beni, hiç kurtuluşu yok. Başımdan geçenleri olduğu gibi anlatayım en iyisi. Artık dilerse öldürür, dilerse canımı bağışlar" dedim.

Valinin huzuruna çıkıp da beni önüne götürdükleri vakit, "Bu mu diyorsunuz kolyeyi çalıp satmaya götüren? Siz onun elini bana kestirterek zulmettiniz!" dedi ve simsarların başının hapsedilmesini emredip ardından da: "Ya bu adamın elinin diyetini ödersin ya da bütün malını alıp sonra da astırırım seni!" dedi. Muhafızlarına bağırarak onu alıp götürmelerini emretti.

Herkes çıkınca sadece ikimiz kaldık. İzin verdi, bağlarımı çözüp boynumdaki zinciri çıkardılar. Tatlı ikram edip içecek bir şeyler sundular. Vali bana bakarak: "Evladım, anlat bana. Doğru söyle nasıl geçti o kolye senin eline?" diye sordu.

"Efendim, size işin doğrusunu anlatacağım" dedim ve birinci kızla yaşadıklarımı, ikinci kızı nasıl getirdiğini ve kıskançlık yapıp boğazını kestiğini baştan sona anlattım. Sözümü tamamlayınca bütün bunları duyan vali başını önüne eğdi, mendilini yüzüne kapatarak bir saat boyunca ağladı.

Ağlaması dinince bana: "Evladım, o sana gelen kız benim kızımdı. Bir zaman onu Mısır'a amcasının oğlunun yanına göndermiştim. Orada Mısırlılardan bazı ahlaksızlıklar öğrenmiş. Sana dört kez geldikten sonra bir sonraki gelişinde de kardeşini getirmiş. Evet, o ikisi kardeşti. Aslında birbirlerini pek severlerdi. Küçük olan, ablasının yaptığı şeyleri öğrenmiş bir şekilde. Gelip benden izin istedi ablasıyla beraber gitmek için. Beraber gittiler ama büyük kızım tek başına geri döndü. Ben kardeşinin nerede olduğunu sorunca ağlamaya başladı ve bilmiyorum, dedi. Sonra gidip annesine anlatmış her şeyi, kardeşini kesip öldürdüğünü söylemiş. Annesi de gelip bana anlattı her şeyi ağlaya ağlaya. Ölünceye kadar ağlayacağım kızıma, dedi. Yani ben zaten sen anlatmadan biliyordum bütün olanları" deyip ardından da: "Şimdi seni en küçük kızımla evlendirmek istiyorum. O, diğer ikisiyle aynı

anadan değil. Hem de bakiredir. Senden mehir falan da istemem. Geçiminizi üstlenirim, burada bizimle yaşarsınız" dedi.

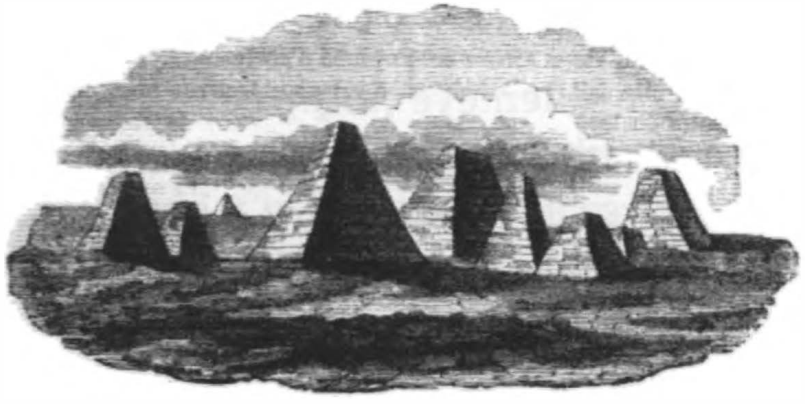

"Nasıl isterseniz, sizin inayetiniz olmasa ulaşamazdım böyle bir makama" diye karşılık verdim. Vali hemen o dakika adamlarını göndertip benim ayrılığımda darü'l bekaya göçmüş olan babamdan kalan malımı getirtti. İşte şimdi gördüğün hayatı yaşıyorum.

Delikanlının hikâyesi pek hoşuma gitti. Üç gün daha onun yanında kaldım. Bana çok fazla mal mülk bağışladı. Onun yanından ayrıldıktan sonra buraya sizin ülkenize geldim. Durumum düzeldi, halim vaktim yerine geldi. Sonra da işte kamburla, bildiğiniz o durumu yaşadım."

Çin hükümdarı Yahudi doktorun anlattıklarını dinlemiş ama yine: "Kamburun hikâyesi senin hikâyenden daha ilginçti. Hepinizi astıracağım; özellikle de terziyi! Çünkü bütün bu işlerin başı o!" deyip terziye dönmüş ve: "Şayet bana kamburun hikâyesinden daha ilginç bir hikâye anlatırsan hepinizin canını bağışlarım" demiş. Bunun üzerine terzi öne çıkıp anlatmaya başlamış:

Bağdatlı Berberin Hikâyesi

Efendimiz, benim anlatacaklarım diğerlerinin başına gelenlerden çok daha ilginçtir. Kamburla karşılaştığım günün başında, terziler, kumaş tüccarları, marangozlar ve diğer zanaat ehlinin katıldığı bir ziyafete gitmiş-

tim. Gün doğduğu vakit sofralar kurup buyur ettiler. O esnada ev sahibi, yanında, benzeri görülmemiş bir güzellikte; ama ayağı aksak bir delikanlıyla girdi içeri. Delikanlı tam oturacaktı ki orada bulunan berberlerden birini görünce kalkıp çıkmak istedi. Ev sahibiyle birlikte biz de engellemeye çalışıp çekiştirerek, yeminler ederek oturttuk tekrardan.

Ev sahibi: "Ne oldu? Neden önce girip sonra hemen çıkmak istedin?" diye sordu.

Delikanlı: "Efendim, sizden yana bir sıkıntım yok. Çıkmak istememin sebebi şurada oturan berberdir" dedi.

Ev sahibi: "Tuhaf iş doğrusu! Bağdatlı bir delikanlının bu berberden ne türlü bir rahatsızlığı olmuş olabilir ki?" dedi. Biz davetliler de delikanlıya: "Anlatsana, neden nefret ediyorsun bu berberden?" diye sormaya başladık.

Delikanlı: "Efendiler" dedi "bu berberle benim aramda, kendi vatanım Bağdat'ta tuhaf bir olay geçti. Onun yüzünden bacağım kırıldı da topal kaldı. İşte o vakit yemin ettim ne bu adamın oturduğu eve gireceğim ne de onun yaşadığı ülkede yaşayacağım bundan kelli, diye. Sonra da Bağdat'tan göçüp buraya geldim.

Ama şimdi gördüm ki o da buradaymış. Artık bir gece daha kalmam burada."

Biz delikanlının bu söylediklerini duyunca: "Allah aşkına anlat, ne geçti başınızdan bu berberle?" diye ısrar ettik. Bizim ısrarımızı gören berberin rengi attı tabii.

Delikanlı anlatmaya başladı: "Ey güzel cemaat, benim babam Bağdat'ın tanınmış tüccarlarındandı. Allah kendisine benden başka evlat vermemişti. Büyütüp yetişkinlik çağıma eriştiğim vakit babam, ardında pek çok mal, mülk ve hizmetçi bırakarak Allah'ın rahmetine kavuştu. Türlü çeşit elbiseler giyiyor, en güzel yemeklerle besleniyordum. Ama Allah nedense kadınlara karşı bir soğukluk koymuştu içime. Bir gün Bağdat sokaklarında yürüyordum, birkaç kişilik bir grup karşıma dikilip beni sıkıştırmaya kalktılar. Ellerinden kurtulup sokaklarda koşmaya başladım. En sonunda girdiğim sokaktaki bir sekiye ilişip bir saat kadar orada oturdum.

Ben orada otururken birden karşı evin penceresi açıldı. Ömrüm boyunca bir benzerini görmediğim güzellikte, dolunay gibi bir kız pencereden uzanıp he-

men pencerenin dibindeki bitkileri sulamaya başladı. Sonra sağına soluna bakınıp pencereyi kapattı ve gözden kayboldu. O an kalbime bir ateş düştü. Aşk ateşiyle dünya gözümden silinip yok oldu. Kadınlara karşı soğukluğum ona karşı olmamıştı. O esnada şehrin kadısı, önünde ve ardında köleleriyle, gelip atından indi. Kızın, penceresinden uzandığı eve girdi. Anladım ki onun babası.

Kalkıp sıkıntılı bir halde eve geldim. Keyfim yoktu. Yatağıma uzandım. Cariyeler yanıma geliyor ne olduğunu soruyorlar ama hiçbiriyle konuşmak istemiyor, sorularını yanıtsız bırakıyordum. Hasta olup yataklara düştüm. İnsanlar ziyaretime geldiler. Bir gün yaşlı bir kadın geldi beni ziyarete. Yanıma girer girmez anladı derdimi. Başucuma oturup: "Söyle evladım, anlat derdini" dedi. Ben de başımdan geçenleri anlattım ona.

Ben hikâyemi anlatınca yaşlı kadın: "Evladım" dedi. "O kız, kadının kızı. Gördüğün o evin üst katında yaşıyor. Dışarı çıkmasına izin vermiyorlar. Kadı ise evin alt katını kullanıyor. Ben çok girip çıkarım o eve. Benden başka kimse bilemez seni oraya nasıl sokacağını. Şimdi topla kendini bakalım."

Ben ihtiyarın söylediklerini duyunca o dakika kendimi toparladım, iyileştim. Ailem çok sevindi tabii beni iyileşmiş görünce. O gün sağlığım yerine gelmiş, eski gücüme kavuşmuştum. Yaşlı kadın yanımdan ayrıldı. Aradan çok zaman geçmeden suratı değişmiş olarak geri döndü. "Sorma evladım neler oldu! Kıza senden bahsettiğim an 'Eğer konuşmaya devam edersen ben sana yapacağımı bilirim!' diyerek lafı ağzıma tıkadı. Bir kez daha gidip yoklamam gerek" dedi. Ben kadının anlattıklarını duyunca tekrar hastalandım.

Birkaç gün sonra yaşlı kadın yine geldi: "Müjdemi isterim evladım" dedi. Ben bunu duyunca canım sanki bedenime geri döndü gibi oldum. "Ne istersen senindir" dedim.

Başladı anlatmaya: "Dün tekrar gittim o kıza. Beni öyle gönlü kırık ve gözü yaşlı görünce 'Teyzeciğim, kırgın mısınız bana?' dedi. O böyle deyince ağlayıp: 'Hanım kızım, dün senin yanına, sana olan aşkından yataklara düşmüş bir gencin yanından gelmiştim' dedim. Kız bunu duyunca biraz yumuşadı: 'Kim bu bahsettiğin genç?' diye sordu. Ben de: 'O benim evladım, gönlümün meyvesi. Birkaç gün önce buradan geçiyormuş, seni pencereden çiçekleri sularken görmüş. O dakika yüreğine bir kor düşmüş. Seninle ilk konuştuklarımızı anlattım, iyice hastalandı, yataklara düştü yavrum. Ölüp gidecek Allah korusun' dedim. Bunu duyunca rengi sarardı kızcağızın: 'Bunlar hep benim yüzümden mi oldu?' diye sordu. 'Evet, öyle vallahi. Şimdi ne buyurursun?' dedim. 'Git o delikanlıya selamımı söyle, ona olanların bana kat be kat fazlasıyla olduğunu haber ver. Cuma günü namaz vaktinden önce gelsin buraya. Ben kapıyı açarım ona. Yukarı benim yanıma çıkar. Bir saat kadar beraber kalırız, babam gelmeden çıkıp gider' dedi."

Kadının bu söylediklerini duyunca ne ağrı kaldı vücudumda ne de sızı. Yüreğim ferahladı. Müjdesine karşılık hemen üstümdeki elbiseleri çıkarıp kadına verdim. "İçini ferah tut artık" dedi.

"Hiçbir şeyim kalmadı. Aileme de müjdeyi ver, iyileştiğimi söyle" dedim. Bu şekilde cuma gününü zor ettim. Cuma günü yaşlı kadın yanıma gelip durumumu sordu, afiyette olduğumu söyledim. Sonra kalkıp elbiselerimi giyindim, kokular süründüm. Oturup insanlar namaza gitsin de bir an önce kalkıp gideyim diye beklemeye başladım.

O sırada yaşlı kadın bana: "Evladım, daha vakit var. Hamama gidip de saçından başından hastalığın izlerini atsan iyi olur" dedi.

"Doğru dedin. Ama önce bir saçlarımı tıraş ettirip sonra gireyim hamama" dedim. Kölelerden birini, "Gi-

dip çarşıdan, akıllı ve çok meraklı olmayan bir berber bul getir. Çok konuşarak başımı ağrıtmasın" diyerek bir berber getirmesi için yolladım. Köle, işte bu gördüğünüz adamı getirdi. Girip selam verdi. Selamını aldım. "Allah gamını, tasanı, kederini, hüznünü dağıtsın" dedi. "Amin, sağ olasın" dedim. Sonra: "Müjdeler olsun efendim, ben size sıhhat ve afiyet getirdim. Saçınızı mı keseyim, yoksa başınıza hacamat mı yapayım, hangisini istersiniz?" diyerek cebinden bir mendil çıkarıp açtı. İçinden yedi yüzlü bir usturlap çıkardı. Odanın ortasına gidip başını gökyüzüne kaldırdı, uzunca bir vakit güneşin ışıklarını seyretti. Sonra dönüp: "Bugün cuma... Salât ve selam üzerine olsun, Hz. Peygamberin hicretinin yedi yüz üçüncü yılı... Safer ayının onu... Bugün Merih'in yedi derece altı dakikalık hesabı gereği hareket etmek gerek... İşaretler bana bugünün tıraş olmak için iyi bir gün olduğunu söylüyor... Öyle gözüküyor ki bugün birisiyle görüşeceksiniz... O birisi uğurlu biri... Aslında söylenecek farklı şeyler de var burada ama söylemeyeyim ben şimdi" diye sıraladı cümleleri peş peşe.

Bunun üzerine: "Aman içimi sıktın, ruhum daraldı. Buraya seni saçımı tıraş edesin diye çağırdım, uzun uzadıya konuşasın diye değil" dedim.

"Şayet işin iç yüzünü bilseydin benden daha da açıklamamı isterdin ama. Ben sana bugün nasıl davranman gerektiğini gösteriyor, yıldızların yolunu nasıl çizdiğini açıklıyorum. Benden korkma! Ben sana merhamet ediyor da nasihatte bulunuyorum. Yeter ki hakkımı teslim et sana ücret falan istemeden bir sene boyunca hizmet ederim" dedi.

Ben: "Sen herhalde öldüreceksin bugün beni!" diye karşılık verdim.

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmaya ara verdi.

30. GECE

Hükümdarım, genç devam etmiş anlatmaya:

Berbere, "Sen bugün öldüreceksin beni" deyince, "Aman efendim, insanlar beni Suskun diye çağırırlar. Çünkü diğer kardeşlerimin aksine pek az konuşurum ben. Onların adı ne biliyor musunuz? Birincisi Geveze, ikincisi Gürlek, üçüncüsü Fokurdak, dördüncüsü Çatlak Maşrapa, beşincisi Gebe Hayvan, altıncısı Çatlak. İşte ben de yedincileriyim ve adım Suskun" dedi.

Adam böyle konuştukça konuşuyor yüreğimi çatlatıyordu. En sonunda köleye: "Allah aşkına şuna dört dinar ver de çıksın gitsin. Tıraş mıraş istemiyorum" dedim.

Berber, benim köleye söylediklerimi duyunca: "Efendim, siz herhalde benim konumumdan pek haberdar değilsiniz. Hükümdarların, vezirlerin, hakim-

lerin ve büyüklerin hepsinin başı benim elimin altındadır. Ben tıpkı şairin dediği gibiyim" dedi ve şu şiiri okudu:

Bütün zanaatkârlar gerdanlık gibidir
Berber, gerdanlığın incisidir
Her bir hikmet sahibinin tepesinde durur
Kralların başı elinin altında bulunur

Şiirini bitirince: "Bırak Allah aşkına! Hiçbir şey istemiyorum ben senden. Yüreğim daraldı, aklım sulandı!" dedim.

"Aceleniz var herhal" dedi. "Evet" diye karşılık verince, "Sakin olun. Acele işe şeytan karışır. Acele etmenin mirası pişmanlık ve yıkımdır. Ne demiş peygamber efendimiz 'İşlerin hayırlısı teenniyle yapılandır' ama pek merak ettim doğrusu; ne işiniz var ki bu kadar acele ediyorsunuz? Hayırdır inşallah. Vallahi hayırlı bir şey olmamasından korktum hani" dedi.

Üç saatlik vaktim kalmıştı. Berber bu sözlerini bitirince yine bir sinirle bıraktı elinden usturayı, usturlabını alıp geçti, dikildi güneşin karşısına. Bir müddet öyle durduktan sonra dönüp: "Cuma namazına üç saat kaldı, ne bir eksik ne bir fazla" dedi.

"Allah aşkına sus içim geçti" dedim, gelip usturasını alıp başımın bir kısmını daha tıraş etti. Yine dayanamayıp: "Merak ettim acelenizin sebebini. Hani bana söylerseniz belki daha hayırlı olur sizin için. Bilirsiniz, babanız bana danışmadan hiçbir şey yapmazdı" dedi.

Anladım ki kurtuluş yok, kendi kendime: "Namaz vakti geldi, insanlar camiden çıkmadan gitmeliyim. Yoksa eve nasıl girerim hiç bilmiyorum" dedim ve ardından da berbere "Tamam, kısaca söyleyeyim sen de konuşmayı ve her şeye meraklanmayı bırakıp işini yap. Arkadaşlarımın yanına bir davete gideceğim" dedim.

Berber davet lafını duyunca: "Hay Allah senden razı olsun, bak bana mübarek geldi sizin bu gününüz! Dün arkadaşlarımdan bir grubu çağırmıştım bugün için; ama unuttum hazırlık görmeyi! Şimdi hatırladım, tüh! Ne yapacağım şimdi!" diye telaşlandı.

Bunun üzerine: "Tamam tamam sakin ol. Biliyorsun ben bugün davete gidiyorum, evimdeki yemekleri ve içecekleri kendi davetin için kullanabilirsin. Hadi şimdi çabuk tıraş et şu başımı!" dedim.

Berber: "Allah mükafatınızı versin. Söyleyin bakayım ne var evde arkadaşlarıma ikram edeceğim?" diye sordu.

"Beş çeşit yemek, on kızarmış tavuk, bir kuzu çevirme" diyerek saydım bütün yemekleri.

Bu sefer de "Getirin bakayım" dedi. Kalkıp bütün yemekleri getirdim, inceledi.

Sonra "Maşallah maşallah! Yalnız içecekler ne olacak?" dedi.

"Onlar da hazır" dedim. "Getirin onlara da bir bakayım" dedi. Getirdim. Yine inceledi, maşallah çekip bu sefer de: "Yalnız, buhur meselesi ne olacak?" diye sordu.

İçinde tütsüden buhura, amberden miske, elli dinarlık türlü çeşit koku bulunan bir dolap getirdim. Vakit, göğsüm gibi iyice daralmıştı. "Haydi, al bunları da Hz. Muhammed'in aşkına tamamla şu tıraşı!" dedim.

Berber: "Vallahi içindekilere bakmadan almam onu" dedi. Köleye emrettim açıp gösterdi. Berber kokuları görünce elindeki usturayı bir kenara fırlatıp dolabın başına oturdu, bütün kokuları evire çevire incelemeye koyuldu. O böyle kokuları incelerken ruhum öyle sıkıştı ki bedenimden çıkacak sandım. Sonra kalkıp usturasını alıp başımın sol tarafından bir kısmını tıraş etti.

Yine birden durup: "Evladım, sana ve babana nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum. Bugünkü davetim hep sizin lütuf ve ihsanınızla olacak. Yalnız, benim bu davete layık arkadaşlarım yok ki. Gelecek olanlar; tellak Zeytun, nohutçu Sali', manav Avkel, bakkal Akraşe, çöpçü Hamid, sütçü Ukariş. Gerçi bilir misiniz öyle bir dans ederler ki bunlar!" diye başladı anlatmaya.

Öfkeyle gülüp: "Şu işimi bitir de, ben yoluma gideyim, sen de davetine, seni bekliyorlardır!" dedim.

"Onları görmeni çok isterim. Onlar öyle insanlar ki –benim gibi meraklı da değiller- bir kez görsen vallahi bütün arkadaşlarını terk edersin!" dedi.

"Onlarla böyle eğlenmen ne güzel! Bir gün bana da getir arkadaşlarını" diye karşılık verdim.

Bunun üzerine berber: "Madem öyle, o zaman bekleyin, gidip arkadaşlarımı ağırlayayım, sizin verdiklerini ikram edeyim. Onlar yiyip içerken gelip sizinle birlikte sizin arkadaş davetinize katılayım. Arkadaşlarımla benim aramda öyle resmiyet falan yoktur; ayıp olmaz yani onları bırakmam. Hemen bir koşu gidip geleyim, nereye gidecekseniz beraber gidelim" dedi. Bunun üzerine ben bir la havle çekip: "Sen kendi arkadaşlarının yanına git, ben de kendi arkadaşlarımın yanına gideyim. Beni bekliyorlar haydi oyalama beni" dedim, ama tutturdu seninle geleceğim diye. "Benim gideceğim yere benden başkası giremez" dedim.

Bu sefer de atladı hemen: "Ha anladım sen bir kadınla buluşacaksın! Yoksa beni götürmemezlik etmezdin! E o zaman kesin gelmeli sana yardım etmeliyim! Korkarım yabancı bir kadının yanına gider de başına bir iş açarsın. Burası Bağdat! Kimse bu tür şeyler yapamaz; özellikle de böyle cevval bir valisi varken!" dedi.

Ben sinirle: "O ne biçim söz o öyle ihtiyar!" dedim sustu, bir şey demedi. Başımın tıraşını bitirdiğinde cuma vaktine ulaşmıştık, hutbe okunmaya başlamıştı. "Al, arkadaşlarına yiyecekleri götür. Ben seni bekliyorum" dedim berbere, belki kandırırım da gider diye düşünerek.

"Yok, kandırıyorsun beni. Tek başına gidip altından kalkamayacağın belalara bulaşacaksın değil mi? Söz ver ben gelinceye kadar hiçbir yere gitmeyeceğine ki ben de seninle gelip kontrol edeyim vaziyeti" dedi.

"Tamam, haydi bekliyorum" deyip yiyecek, içecek ve kokuları verip gönderdim. Meğer çıkar çıkmaz verdiklerimi bir hamalla gönderip kendisi de sokağın başı-

na sinmiş, beni gözlemek için. Ben, berber çıkar çıkmaz hemen üstümü başımı giyip kızı gördüğüm sokağa yollandım. Tabii berber de peşimdeymiş. Eve gelince kapıyı açık buldum, hemen içeri girdim. Benim hemen peşime de ev sahibi gelip içeri girdi ve kapıyı kilitledi.

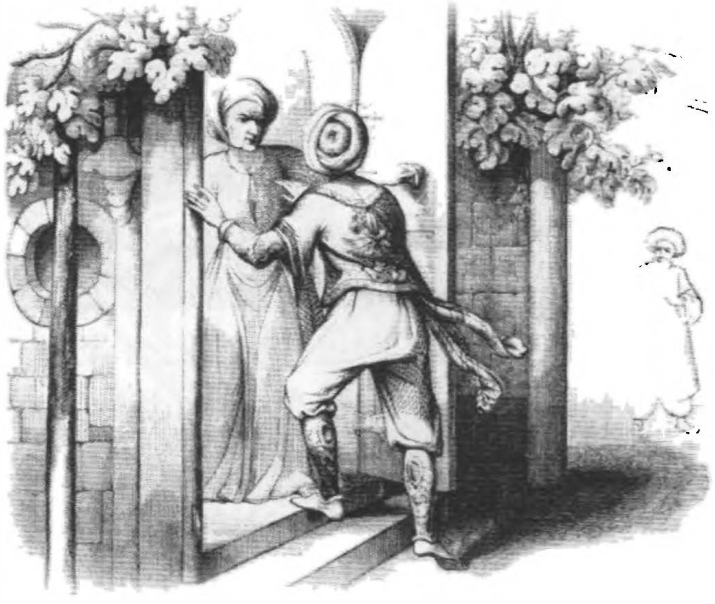

Nereden bileydim şeytanın da benimle beraber geldiğini; Allah yaptığım gizli işin ortaya çıkmasını irade buyurmuş, aksilik bu ya cariyelerden birisi bir kabahat işlemiş, ev sahibi kadı başladı onu dövmeye. Kadının bağırtısına bir köle koşup da ona yardım etmek isteyince bu sefer de ona girişti.

Onlar böyle bağrışıp çağrışınca bu berber beni dövüyorlar zannedip başlamış saçına başına toprak serpip, üstünü başını parçalayıp "Yetişin kadının evinde efendimi öldürüyorlar!" diye bağırıp çağırmaya. Sonra da bir koşu evime gidip ailemi ve kölelerimi haberdar etmiş durumdan. Kölelerim duyunca berberin söylediklerini, hemen önlerine katmışlar onu, düşmüşler yola. Berber bir yandan, onlar öte yandan bağıra çağıra geldiler kadının evinin önüne.

Kadı şamatayı duyunca kapıyı açtı ve kapının önüne toplanmış olan kalabalığı gördü. Şaşkınlıkla bakakaldı: "Ne oldu? Neden toplandınız buraya?" dedi.

Kölelerden biri öne çıkıp: "Efendimizi öldürdün sen!" dedi.

Kadı, "Efendiler, ne yapmış ki öldürmüşüm efendinizi?" diye sordu.

Şehrazat sabah olduğunu fark edince sustu.

31. GECE

Kadı, "Efendiniz ne yaptı ki onu öldüreyim? Hem bu berberin sizin aranızda işi ne?" diye sorunca, berber hemen atladı: "Sen falan saatte dövmedin mi onu ha? Ben kendi kulaklarımla duydum!"

Bunun üzerine kadı: "Tamam da, ne yaptı ki onu öldüreyim? Hem nereden girdi evime? Ne için, niye geldi?" diye sorunca berber: "Bunaklık yapma ihtiyar! Ben onun niye senin evine girdiğini biliyorum. O senin kızının âşığı! Sen de az önce öğrenince bunu, kölelerine emredip dövdürdün onu. Vallahi artık işimiz halifeye kalmıştır. Efendimizi ver, evine götüreceğiz. Haydi, beni evine girip onu almak zorunda bırakma da çıkar efendimizi o evden!" diye bağırıp çağırmaya başladı.

Kadı, oraya birikmiş olan halktan utanarak berberin sözlerini sineye çekti ve "Şayet doğru söylüyorsan, gir de sen çıkar efendini" dedi.

Berberin eve girmek için kapıya doğru geldiğini görünce hemen kaçmak istedim; ancak kaçacak yer bulamayıp orada bulunan bir sandığın içine girdim ve üstümü örttürüp kapağını kapattırdım. Berber hızla içeri girip başka hiçbir yere sapmadan dosdoğru benim bulunduğum kata çıktı. Sağına soluna bakınıp da sandıktan başka bir şey göremeyince sandığı kucaklayıp başının üstüne kaldırdı. Onun böyle yaptığını görünce sandığı bırakmayacağını anlayıp kapağı açtığım gibi kendimi yere attım. Yere düşünce bacağım kırıldı. Kalkıp o halde kapıya doğru koşunca, kendimi, kapının önüne birikmiş olan halkla karşı karşıya buldum. Cebimden çıkardığım altınları üzerlerine serpip onlar bu altınları kapışırken kaçıp başka sokaklara daldım.

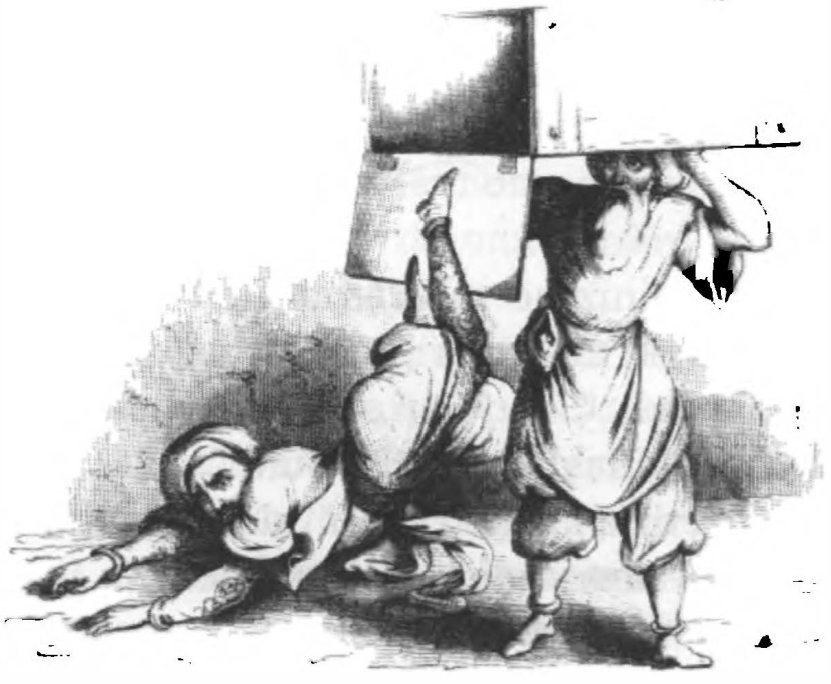

Bu arada berber de peşimden gelmişti. Ben nereye gidersem ardımdan geliyor, bir yandan da: "Efendimi öldürmek istediler, çok şükür ki Allah beni onun yardımına gönderdi. Efendimi adamların elinden kurtardım ama başına o kadar iş açmasına rağmen yine aceleci

davranıyor. Sırf tedbirsizliğinizden ötürü geldi başınıza bütün bunlar. Allah'tan ki ben oradaydım da başınıza gelen bu musibetten kurtardım sizi. Allah'tan dileğim hep sizinle yaşayayım da hep kurtarayım sizi... sırf tedbirsizliğinizden ötürü az daha beni de helak edecektiniz. O kadar ısrar ettiniz tek başınıza gitmek için... neyse cahilliğinize veriyorum bu yaptıklarınızı. Eh biraz aklı az, bir de çok acelesiniz" diye söylenip duruyordu.

En sonunda dönüp: "Senin yüzünden başıma gelenler yetmedi mi? Ne diye hâlâ peşimde dolanıp duruyorsun?" dedim sinirle. Ölsem de adamın elinden kurtulsam diye düşünüyordum. O kadar sinirlendim ki o sinirle dükkânlardan birine dalıp, sahibine para vererek berberi başımdan def etmesini istedim. Sonra da dükkânın deposuna girip kendi kendime: "Besbelli kurtuluş yok bu adamdan. Gece gündüz bırakmayacak peşimi. Artık yüzünü görmeye tahammülüm kalmadı" diyerek adam gönderip iki şahit getirttim. Şahitlerin huzurunda ailem için bir vasiyet yazıp yerime bir vekil tayin ettim. Evimi ve akarlarımı satıp yaşlısıyla genciyle bütün aileme dağıttım.

Sonra da sırf bu durumdan kurtulmak için çıkıp buraya sizin ülkenize geldim, yerleştim. Bir süredir buradaydım. Şimdi ev sahibinin daveti üzerine bu davete geldim; ama bu rezil adamın da burada olduğunu, geçip başköşeye kurulmuş oturduğunu gördüm. Onun yüzünden başıma bütün bunlar gelmişken ve ayağım kırılmışken nasıl iç huzuruyla geçip oturabilirdim ki aranızda?'

Genç gerçekten de oturmak istemedi. Bunun üzerine berbere dönüp: 'Delikanlının senin hakkında söyledikleri doğru mu?' diye sorduk. Başladı anlatmaya: "Vallahi ben ne yaptıysam onun iyiliği için yaptım. Eğer ben olmasaydım helak olacaktı. Allah'ın fazlı, benim yardımımla kurtuldu; canı kurtuldu ya bacağı kırılmış olsa ne çıkar. Ben –dediği gibi– öyle çok konuşuyor olsaydım bütün bu güzellikler olmazdı. Durun ben size başımdan geçenleri anlatayım da görün benim nasıl az konuşan ve kardeşlerimin aksine meraksız bir insan olduğumu.

Efendim, ben, fakir fukarayı gözeten, âlimleri ve salihleri meclisinde bulunduran, müminlerin emiri Muntasır Billah döneminde Bağdat'taydım. Bir gün, on adama kızmış, Bağdat valisine emredip, adamları bir kayığa bindirerek huzuruna getirmelerini istemiş. Ben bu adamları görünce kendi kendime: "Herhalde bir ziyafet var. Kayıkla gezip, yiyip içecekler. Gitmezsem olmaz" diyerek aralarına karıştım, kayığa bindim. Hepsi bir köşeye oturdular. Valinin adamları gelip boyunlarına zincir geçirdiler. Tabii benim boynuma da geçirdiler; ama ben mert bir adam olduğumdan ve pek az konuştuğumdan hiç sesimi çıkarmayıp razı oldum. Sonra bizi halife Muntasır Billah'ın huzuruna çıkardılar. Halife, adamların boyunlarının vurulmasını emretti. Cellat hepsinin boynunu vurdu.

Cellat on adamın boynunu vurunca bir ben kaldım orada. Halife beni görünce cellada: "Niye onun da boynunu vurmadın?" diye sordu.

Cellat: "Vurdum efendim" diye karşılık verince, "Hayır, zannımca sen dokuzunun boynunu vurmuşsun, işte onuncusu burada, önümde duruyor!" dedi.

Cellat yine: "Hayır efendim, tam tamamına on kişiydiler" deyince boynu vurulanları saydılar. On kişi olduklarını görünce Halife bana dönüp: "Sen neden susuyorsun böyle bir vakitte? Hem ne işin vardı bu adamlarla?" diye sordu.

Ben, artık, müminlerin emiri doğrudan sorduğu için konuşmaya başlayıp cevap verdim: "Efendim, ben sessiz bir adamım. Bu, benim pek çok güzel hasletimden biridir; hem ağırbaşlı, hem anlayışlı hem de az konuşan biriyimdir. Aslında saymakla bitmez benim hasletlerim. Mesleğim ise berberliktir. Dün sabah baktım ki on kişi bir kayığa biniyorlar. Bir eğlenceye gidiyorlar sandım, girdim aralarına. Sonradan anladım suçlu olduklarını. Adamlarınız gelip hepsinin boynuna zincir geçirdiler. Tabii benim de. Mertlik gösterip tek bir kelime etmedim bu duruma. Sonra buraya geldik, hepsinin boynunu vurdular, bir ben kaldım; ama

yine açık etmedim kendimi. Mertliğimden ötürü ölümün pahasına katıldım onların arasına. Ama daha yaşayacak zamanım varmış."

Halife bu söylediklerimi duyunca benim gerçekten de mert ve az konuşan bir adam olduğumu, başına gelen musibetten kurtardığım bu gencin iddia ettiği gibi meraklı bir adam olmadığımı anladı. "Diğer kardeşlerin de senin gibi ilim ve hikmet sahibi mi? Onlar da senin gibi az mı konuşurlar?" diye sordu.

"Aman efendim, şayet bana benziyorlarsa yaşamayalar! Onları bana benzeterek bana kötülük etmiş olursunuz. Beni onlarla bir tutmayın. Sırf çok konuştuklarından ve mert olmadıklarından dolayı her birinin bir kusuru vardır. Biri topal, birinin tek gözü yok, biri dişlek, biri kör, birinin kulakları ve burnu kesik, bir diğerinin dudakları kesik, ötekinin gözleri şaşı. Efendim çok konuştuğumu düşünmeyin ama onlardan daha mert olduğumu göstermek için her birinin neden öyle olduklarını anlatayım size" dedim ve anlatmaya başladım:

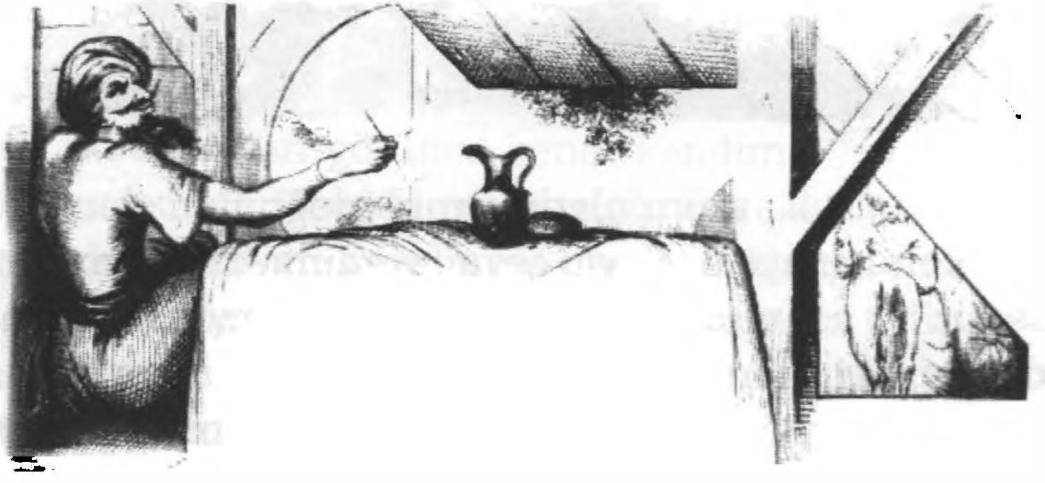

Efendim, topal olan kardeşim terzidir. Malı mülkü bol bir adamdan kiraladığı bir dükkânda terzilik yapıyordu. Dükkânın altında da bir değirmen işletiliyordu. Bir gün kardeşim dükkânda otururken, dükkânın hemen karşısında bulunan mal sahibinin evinin penceresinden dolunay gibi bir kadın uzanıp gelen geçeni

seyre koyulmuş. Kardeşim kadını görür görmez yüreği aşkla yanmaya başlamış. Elindeki işi bırakıp akşama kadar kadını gözlemiş durmuş. Ertesi gün dükkânını açıp işinin başına geçmiş ama bir elindeki iğneyi bir kumaştan geçirip bir başını pencereye kaldırıyormuş. Uzun bir süre böyle devam etmiş. Tek dirhemlik bir iş bile çıkaramamış.

Bir gün ev sahibi çıkagelmiş. Elinde bir top kumaş varmış. Kardeşime: "Al, bu kumaştan kaç tane gömlek çıkarsa o kadar dik" demiş.

Kardeşim: "Başüstüne" deyip işe koyulmuş hemen. Akşama kadar, ağzına tek lokma koymadan kumaşları ölçüp biçmekle uğraşmış. Yirmi gömlek çıkarmış bir top kumaştan.

Akşam, adam gelip: "Ücreti ne kadar?" diye sormuş. Kadın, arkadan, ücret almasın diye kaş göz işareti yapınca kardeşim de, paraya ihtiyacı olduğu halde istememiş bir şey. Üç gün boyunca o kadar çok çalışmış ki bu gömlekleri dikmek için çok az yemiş, içmiş. İşini bitirince alıp götürmüş gömlekleri.

Meğer kadın kocasını haberdar etmiş kardeşimin ona olan meylinden. Tabii kardeşimin bundan haberi yok. Sonra da kocasıyla, kardeşimi kullanıp bedavadan iş yaptırmak ve dalga geçmek için anlaşmışlar. Neyse işte kardeşim işlerin tamamını bitirince yine bir dalavereye getirip cariyeleriyle evlendirmişler onu.

Ancak gece kardeşim gelinin yanına girmek isteyince "Bu gece sabaha kadar değirmende kalırsan senin için iyi olur" demişler.

Kardeşim sanmış ki iyi niyetli bir şeyler saklı bu isteklerinin ardında, kalkıp tek başına gitmiş değirmene. Bir ara kadının kocası gelip tamamen una bulamış bunun her yerini. Gece yarısı değirmenci gelmiş "Bu öküz amma tembel oldu ha. Tahıllar da birikti iyice. Sabah un sahipleri gelip isteyecekler unları" diye söylenmeye başlamış. Ardından da: "En iyisi şu öküzü bağlayayım değirmene de sabaha kadar öğütüp bitireyim bu işi" deyip una bulanmış kardeşimi bağlamış değirmene.

Bir ara yine gelmiş kadının kocası, kardeşimin değirmene bağlandığını, değirmencinin de başına dikilmiş onu sürekli kamçıladığını görmüş; ama hiçbir şey yapmadan geri dönmüş.

Ertesi sabah, kendisiyle evlendirdikleri cariye gelip çıkarmış onu oradan. "Hanımım da ben de duyduk, çok üzüldük başına gelene. Pek bir acıdık sana" demiş, ama kardeşimin yediği dayaktan ötürü dili dönmemiş ki cevap versin. Kalkıp gitmiş evine güç bela.

O esnada, nikâhlarını kıyan hoca gelmiş, selam verip: "Hayırlı mübarek olsun. Akşamdan sabaha iyi güzel bir gece geçirmişsindir" demiş.

Kardeşim öfkeyle: "Bir de Allah'ın selamını verme bana, seni yalancı, seni arlanmaz adam! Sabaha kadar bir öküzün yerine geçip un öğütmekten başka bir şey yapmadım!" diye bağırmış.

Adam şaşkınlıkla: "Anlat bakayım ne oldu?" demiş. Kardeşim her şeyi anlatınca da "Sizin yıldızlarınız uyuşmamış demek ki. İstersen nikâhı bozalım. Yıldızının uyuşacağı biriyle kıyalım" demiş. Kardeşim: "Bak bakalım başka bir hilen kaldı mı?" diye cevap vermiş.

Kardeşim hocayı böyle diyerek gönderdikten sonra kalkıp dükkâna gitmiş. Birisi gelir de parasıyla geçimini temin edeceği bir iş verir diye beklemeye koyulmuş. O esnada hanımıyla yine bir hile yapmak için anlaşan cariye çıkagelmiş ve: "Hanımım çok özlemiş seni. Sırf

yüzünü bir kez görebilmek için pencereye çıktı, ama sen hiç fark etmedin bile onun orada olduğunu. Ağlaya ağlaya dedi ki: "Ne oldu da bizimle irtibatı kopardı?"

Kardeşim hiç sesini çıkarmayıp cevap vermeyince, cariye yeminler ederek değirmende olanların hanımının isteğiyle olmadığını söylemiş. Kardeşim başını kaldırıp da penceredeki kadının güzelliğini görünce başına gelen her şeyi unutup kadının özrünü kabul etmiş. Onu gördüğünden ötürü pek bir mutlu olmuş. Kadına selam verip biraz konuşmuş onunla ardından da işinin başına dönmüş.

Bir müddet sonra cariye tekrar gelmiş ve "Hanımım selam söylüyor sana, kocası bugün bir arkadaşının yanında kalacakmış, o gidince bize gel. Hanımımla sabaha kadar beraber olursun, daha önce yaşamadığın kadar güzel bir gece geçirirsin" demiş.

Meğerse kadının kocası kadına, "Bir iş yapsak da senin yanına gelse ben de tutup onu valiye götürsem" demiş de kadın: "Sen o işi bana bırak. Öyle bir hile yapıp rezil rüsva edeceğim ki onu, bütün şehir duyacak adını" demiş.

Tabii kardeşimin ne haberi olsun bu kadınların hilelerinden, akşam olup da cariye gelince düşüp peşine gitmiş kadının evine. Kadın: "Efendim, ne çok özledim sizi" demiş. Bizim ki de: "Vallahi asıl ben..." diyerek hemen düşüncesizce konuşmaya başlamış; ama daha iki kelimeyi bir araya getirmeden kadının kocası komşunun evinden gelip yakalamış onu. "Şimdi seni valiye teslim edeyim de gör" demiş.

Kardeşim yalvar yakar bırakmasını istemiş kendisini, ama adam dinlememiş onu, alıp götürmüş valiye. Orada onu kırbaçlayıp sonra da bir deveye bindirerek şehirde dolaştırmaya başlamışlar. İnsanlar: "İşte insanların hanesine tecavüz edenin cezası budur!" diye bağırıp çağırıyorlarmış etrafında. O karmaşada deveden düşmüş, bacağı kırılmış. Öyle topal kaldı işte.

Sonrasında vali onu şehirden kovdu, nereye gideceğini bilmez bir halde bana geldi. Ben aldım onu yanıma. Bugüne kadar da yedirdim içirdim.

Halife benim bu anlattıklarımı dinleyince: "İyi etmişsin" dedi.

Ben: "Efendim, diğer kardeşlerimin başına gelenleri de dinlemediğiniz ve benim gerçekten de az konuşan biri olduğumu anlamadığınız sürece beni böyle övmenizi kabul edemem" dedim. Bunun üzerine halife: "Tamam, haydi kulaklarımızın pasını sil o hoş anlatımınla, dilediğin kadar uzatabilirsin o latif sözlerini" dedi.

Başladı anlatmaya:

32. GECE

Geveze Kardeşin Hikâyesi

Efendim, dedim, kendisine Geveze denilen kardeşimin bir gün bir işi varmış, yolda yürüyormuş. Birden yaşlı bir kadın karşısına dikilip: "Genç adam, az dur hele, sana bir diyeceğim var, işine gelirse kabul edersin" demiş. Kardeşim durunca, "Şimdi seni alıp bir yere götüreceğim, yalnız bir şartım var: çok konuşmayacaksın" demiş.

Kardeşim: "Tamam, de bakalım diyeceğini" deyince kadın: "Güzel bir ev, şırıl şırıl akan nehirler, türlü

çeşit meyveler, seyredeceğin aydınlık yüzler, öpüp koklayacağın yanaklar ve sabaha kadar sarılıp uyuyacağın güzel vücutlar hakkında ne düşünürsün? Eğer sana sunduğum şarta uyarsan senin için daha hayırlı olur" demiş.

Kardeşim, yaşlı kadının bu söylediklerini duyunca: "Peki, o kadar kişi arasından beni seçmenin sebebi nedir? Neyim hoşuna gitti?" diye sormuş.

Ancak kadın: "Daha demin sana çok konuşmak yok demedim mi? Haydi sus da düş peşime" diyerek yürümeye başlamış. Kardeşim de kadının anlattıklarının iştahıyla düşmüş peşine. Gide gide büyükçe bir eve gitmişler, içeri girip de evi baştan sona geçince karşılarına muazzam bir saray çıkmış. Kardeşim, orada hiç kimsenin daha önce göremeyeceği güzellikte dört tane kız görmüş. Kızlar, sağır taşları bile etkileyecek tatlılıkta şarkı söylüyorlarmış. Sonra kızlardan biri bir kadeh içki alıp içmiş. Kardeşim ona: "Afiyet, bal, şeker olsun" diyerek boşalan kadehini doldurmak istemiş. Ancak kız onun kendisine hizmet etmesini engelleyerek kendisi kardeşime bir kadeh doldurmuş. Ama ardından da ensesine bir şaplak atmış.

Bunun üzerine kardeşim sinirle kalkmış yerinden, gitmeye yeltenmiş. Fakat yaşlı kadın kaş göz işaretleriyle ona dönmesini işaret edince dönüp oturmuş tekrardan. Kız tekrardan boynuna vurmaya başlamış kardeşimin, o kadar ki bayılıp düşmüş oracıkta.

Sonra kendine gelince kalkıp ihtiyaç gidermeye gitmiş. Yaşlı kadın da onun peşinden gidip: "Az daha sabret, muradına ereceksin" demiş. Kardeşim: "Daha ne kadar sabredeyim?" deyince, "Kızlar sarhoş oluncaya kadar bekle" demiş.

Bunun üzerine kardeşim tekrar dönmüş yerine. Yaşlı kadın, kızlara kardeşimin elbiselerini soyup yüzüne gül suyu serpmelerini emretmiş. Kızlar da kalkıp denileni yapmışlar. Sonra içlerinden en güzel olanı: "Bir şartım var şayet ona da sabırla karşılık verirsen muradına erersin" demiş.

Kardeşim: "Ne buyurursanız buyurun, kulunuz köleniz olurum hanımefendi" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine kız: "Ben şarkı söyleyip eğlenmeyi pek severim. Sen de bana uyum sağlarsan istediğini elde edersin" demiş ve cariyelerine şarkı söylemelerini emretmiş. Hep beraber şarkı söylemişler. Sonra kız, cariyelerden birine: "Efendini al, hazırlayıp bana getir" demiş.

Cariye, kendisine yapacaklarını anlamayan kardeşimi alıp başka bir yere götürmüş. Yaşlı kadın da peşlerinden gelip: "Sabret, muradına ermen için tek bir şey kaldı; şimdi senin sakalını tıraş edecekler" demiş.

Kardeşim: "Nasıl olur? Millete rezil rüsva olurum!" diye karşılık verince de: "O bunu sırf yüzünde kendisine batacak bir kıl kalmasın da sen de muradına eresin diye yaptırıyor. Belli seni çok sevdi. Az daha sabret" demiş. Kardeşim de kendini cariyenin eline teslim etmiş. Cariye onu tıraş edip, sakalı, bıyığı, hatta kaşları tıraş edilmiş bir şekilde götürmüş kızın yanına.

Kardeşim kızın yanına gidince başlamış oynamaya; öyle bir dönüp dolaşıyormuş ki koca salonda adımının değmediği tek bir yer kalmamış. O böyle çılgınca raks ederken kızlar gülüp kırılıyor, etraftaki yastıklardan tutun limon, turunç ve narenciyeye kadar ellerine ne geçerse fırlatıyorlarmış ona. O kadar çok şey fırlatmışlar ki kardeşim düşüp bayılmış.

Onlar böyle bir yandan boynuna şaplak indirip bir yandan suratına bir şeyler fırlatırken yaşlı kadın: "Sabret. Tek bir şey kaldı. Onu da atlatınca muradına ereceksin. Bu kızın huyudur; sarhoş olunca elbiselerinden içliklerine her şeyini çıkarıp çırılçıplak soyunur. O böyle yapınca sen de soyun. Sonra o kaçarcasına koşmaya başlar, sen de peşine düş. Nereye giderse ardından git. En sonunda ona sahip olursun" deyip ardından da: "Haydi, şimdi soyun tamamen" demiş. Kardeşim kendini kaybetmiş bir halde çıkarmış üstündekileri.

Kız, kardeşime: "Haydi, şimdi koş peşimden; bir şey istiyorsan benden, ardımdan gel' demiş ve koşmaya

başlamış. Kız önde, kardeşim arkada koşmuş da koşmuşlar. Bir yerden girip başka bir yerden çıkıyor, sarayın içinde dört dolanıyorlarmış. Kardeşim sırf kızdan tatlı bir söz duyabilmek koşmuş durmuş ardında. Ama nasıl olmuş anlamamış, bir kapıdan çıkınca birdenbire kendini dericiler çarşısında, bağıra çağıra derilerini satan dericiler arasında bulmuş. İnsanlar onu böyle erkeklik organı bile ortada çırılçıplak bir vaziyette; sakalı, bıyığı, kaşları tıraş edilmiş, suratı koşmaktan kıpkırmızı kesilmiş bir halde görünce önce bağırıp çağırıp kahkahalarla gülmeye ardından da ellerindeki derilerle çıplak bedenine vurmaya başlamışlar. Bayılınca da bir eşeğe yükleyip valinin huzuruna çıkarmışlar.

Vali: "Bu nedir böyle?" diye sorunca, "Efendim, bu adam vezirin evinden bu vaziyette çıktı" demişler. Vali, kardeşime yüz sopa vurulmasını emretmiş. Ben bunlardan haberdar olunca gidip kardeşimi aldım, gizlice şehre sokup evime götürdüm. Yedirdim içirdim. Hiç mert bir adam olmasaydım onun gibi birine öyle tahammüllü davranır mıydım?

Üçüncü Kardeşin Hikâyesi

İşte ikinci kardeşimin öyküsü bu. Üçüncü, kör olan kardeşime gelince, efendim, o dilenerek geçimini sağlardı. Bir gün kader bu ya büyükçe bir eve gidip kapısını çalmış. Ev sahibi içeriden: "Kim o?" diye seslenince hiç sesini çıkarmamış. Daha yüksek sesle: "Kim var orda?" diye seslenmiş ev sahibi; ama yine yanıt vermemiş. Sonunda içeriden birisinin kapıya doğru yürüdüğünü duymuş.

Kapıyı açan ev sahibi: "Ne istiyorsun?" diye sormuş kardeşime. Kardeşim: "Allah rızası için bir sadaka" deyince de "Sen kör müsün?" diye sormuş. Kardeşim: "Evet, efendim" diye yanıtlamış adamı. Adam, elini ver bana demiş.

Kardeşim elini uzatınca da elinden tutup merdivenlerden çıkarmaya başlamış. Evin en yukarısına, tavan katına ulaşmışlar. Kardeşim zannediyormuş ki adam orada kendisine bir şeyler verecek.

Ama en üst kata ulaştıkları zaman ev sahibi: "Ne istiyorsun şimdi söyle" demiş. Kardeşim: "Allah rızası için bir sadaka" diye karşılık verince de, "Allah versin" demiş. Kardeşim şaşkınlıkla: "Bunu aşağıda da söyleyebilirdin!" demiş. Bunun üzerine ev sahibi: "Aşağılık adam seni! Kapıyı çaldığında ilk cevap verişimde sen niye söylemedin ne istediğini de bir daha aşağı indir-

din beni?" diye karşılık vermiş. Kardeşim: "Şimdi bir şey vermeyecek misin sen bana?" diye sorunca: "Sana verecek bir şeyim yok!" demiş. Kardeşim "O zaman indir beni aşağıya" demiş. Ama adam: "Yol orda, buyur kendin git!" diye yanıtlamış onu.

Kardeşim merdivenlere yönelip tek başına inmeye çalışmış ama aşağı inmesine yirmi kadar basamak kala kayıp yuvarlanmaya başlamış ve paldır küldür, kaşını gözünü yara yara düşmüş merdivenlerin dibine.

Nereye gideceğini bilmez bir halde dolaşırken kendisi gibi kör iki arkadaşı onu bulmuş ve, 'Ne oldu? Ne geldi başına?' diye sormuşlar. O da anlatmış başından geçenleri. Sonra da: "Arkadaşlar, ben bazı ihtiyaçlarım için biriktirdiğimiz paradan biraz almak istiyorum" demiş.

O esnada, onun durumunu kontrol etmek için peşinden giden ev sahibi duymuş bu konuşulanları. Kardeşim, adamdan habersiz evine gitmiş. Adam da arkasından ona hissettirmeden gidip girmiş içeri. Kardeşim oturup arkadaşlarını beklemeye koyulmuş. Az sonra arkadaşları gelince: "Kapıyı iyi kapatın. Evi de kontrol edin de bizden başka kimse olmasın" demiş.

Adam onların bu sözünü duyunca tavandan sarkan bir ipe tırmanmış. Tabii bu nedenle evin her tarafını arayıp tarayan körler evde kimsenin olmadığını düşünmüşler ve kardeşimin yanına dönmüşler. Dirhemlerini çıkarıp saymaya başlamışlar. Tamı tamına on bin dirhem varmış. Herkes ihtiyacı kadarını aldıktan sonra on bin dirhemi evin içinde bir köşeye gömmüşler.

Sonra birkaç bir şey çıkarıp yemeye koyulmuşlar. Böyle oturmuş yiyorlarken kardeşim yabancı bir ses işitir gibi olmuş, arkadaşlarına: "Yanımızda yabancı biri var" diyerek etrafını kolaçan etmek için elini uzatınca eli, ev sahibi adamın eline değmiş. Hemen arkadaşlarına: "Aramızda yabancı biri var!" diye bağırmış. Arkadaşları yakalayıp adamı dövmeye başlamışlar."

Şehrazat günün ağardığını görünce anlatmayı bıraktı.

33. GECE

Şehrazat berberin ağzından anlatmaya devam etti hikâyesini:

Kardeşim, arkadaşlarına bağırıp da yabancı adamdan haberdar edince onları, hep birlikte yakalayıp dövmeye başlamışlar ev sahibini. Bir yandan vurup bir yandan da: "Yetişin Müslümanlar, hırsız var!" diye bağırıyorlarmış. Sesi şamatayı duyan komşular eve doluşunca, ev sahibi de gözlerini yumup kör numarası yapmaya başlamış. İnsanlar, hırsız olduğu iddia edilen adamın kör olduğunu görünce onun böyle bir şey yapamayacağını düşünmüşler tabii.

Adam: "Allah için valiye götürün beni, diyeceklerim var!" diye bağırıp duruyormuş. Onlar bu haldeyken valinin adamları doluşmuş içeriye. Kardeşim de dahil hepsini toplayıp valinin huzuruna çıkarmışlar.

Vali onlara ne için getirildiklerini sorunca, ev sahibi adam: "Efendim" demiş "cezalandırmadıkça öğrenemezsiniz bizim sırrımızı. İsterseniz benimle başlayabilirsiniz cezalandırmaya."

Bunları duyan vali, öfkeyle "Alın bu adamı kırbaçlayın!" demiş. Muhafızlar, ev sahibi adamı yatırıp kırbaçlamaya başlamış. Kırbaç yiyen adam, canı biraz yanınca gözünün tekini açmış. İyice yanınca da ötekini açmış.

Bunu gören vali: "Bu ne demek oluyor?" diye bağırmış öfkeyle.

Adam: "Eğer aman verirseniz anlatırım size her şeyi" demiş. Vali aman verince de: "Efendimiz biz dördümüz kör numarası yaparak insanların arasına karışıyor, evlerine giriyor, kadınları gözetleyip bir yolunu bularak mallarını alıyoruz. Bu şekilde on bin dirhem biriktirdik. Arkadaşlarıma 'Benim payım olan iki bin beş yüz dirhemi verin' dedim ama onlar paramı vermek bir yana kalkıp beni dövmeye başladılar. Benim işimi bir Allah görür artık bir de siz. Hakkımın arka-

daşlarımda kalmasındansa sizin elinize geçmesini yeğlerim. Şayet inanmıyorsanız söylediklerime, her birini beni dövdüğünüzden fazlasıyla dövün, bakalım açıyorlar mı açmıyorlar mı gözlerini" demiş.

Bunları duyan vali, cezalandırılmalarını emretmiş diğerlerinin de. İlk kardeşimden başlamışlar. Bayılıncaya kadar kırbaçlamışlar. Vali öfkeyle: "Bre merdeburlar, Allah'ın verdiği nimeti tepiyor da kör numarası mı yapıyorsunuz ha!" diye bağırmış. Kardeşim: "Vallahi de billahi de biz görmüyoruz, körüz!" dese de inanmayıp ikinci kere kırbaçlamalarını emretmiş. Kardeşim yine bayılıp kendinden geçince vali: "Bırakın ayılsın, ayılınca yine dövün!" demiş ve diğerlerine de üç yüz kırbaç vurulmasını emretmiş.

Ev sahibi adam önce onlara: "Açın gözlerinizi bakın yoksa hepinizi kırbaçlattıracak" deyip sonra da valiye dönerek: "Efendim bunlar rezil olmaktan korktuklarından açmazlar gözlerini, siz benimle birlikte birini gönderin de gidip paraları getirelim" demiş.

Vali adamın dediğini yapıp birileriyle göndermiş onu. Paraları alıp gelmişler. Diğer üçü ne kadar itiraz etseler de adamın payı zannettikleri iki bin beş yüz dirhemi verip göndermişler onu. Kardeşim ve iki arkadaşını da sürgün etmişler şehirden. Ben kardeşimle karşılaşıp da başından geçenleri öğrenince onu alıp gizlice soktum şehre ve ömrü boyunca yedirip içirdim.

Halife benim bu hikâyemi duyunca: "Bu adamı ödüllendirin ve gönderin gitsin" dedi.

Ben: "Vallahi de müminlerin emirine diğer kardeşlerimin başlarından geçenleri de anlatmadıkça ve benim ne kadar az konuşan bir insan olduğumu kanıtlamadıkça hiçbir şey almam" dedim.

Halife: "Kafamızı bir sürü boş şeyle doldurdun. Bütün girdini çıktını anlattın" dedi.

Ben yine de başladım anlatmaya:

Berberin Dördüncü Kardeşinin Hikâyesi

Efendim, dördüncü, hani şu tek gözü olmayan kardeşim kasaptı. Bağdat'ta bir dükkânı vardı. Koyun kuzu besliyor; kesip etlerini satıyordu. Bağdat'ın ileri gelenleri, mal mülk sahipleri hep ondan alışveriş yapıyorlardı. Belini bir hayli doğrulttu. Büyükbaş hayvanlar aldı. Uzunca bir vakit böyle devam etti.

Neyse efendim, bir gün kardeşim dükkânda otururken, uzun sakallı bir ihtiyar gelip kardeşime birkaç dirhem vermiş ve: "Bunların ederi kadar et ver bana" demiş. Etini alınca da çıkıp gitmiş. Kardeşim, ihtiyarın verdiği gümüşlerin parıl parıl parıldadığını görünce

onları alıp ayrı bir köşeye koymuş, diğer dirhemlere karıştırmamış. Beş ay boyunca bu hal devam etmiş. Yaşlı adam geliyor, et alıyor ve karşılığında bu parıltılı dirhemlerden veriyormuş.

Bir gün kardeşim bu dirhemleri çıkarıp bir kuzu almak istemiş. Ancak yaşlı adamın verdiği dirhemleri biriktirdiği sandığı açınca, sandığın sadece beyaz kâğıt parçalarıyla dolu olduğunu görmüş şaşkınlıkla. Bir feryat koparıp dövünmeye başlamış. İnsanlar onun sesine toplanıp ne olduğunu sorduğunda anlatmış başına gelenleri feryat figan arasında.

Neyse efendim, insanlar birer birer gidip kalabalık dağılınca kardeşim tekrar işine koyulmuş. Bir koç kesip dükkânın önüne asmış. Kendi kendine: "Elbet gelir o ihtiyar yine. O zaman kıskıvrak yakalarım onu" diyormuş. Gerçekten de aradan bir saat geçmiş ya da geçmemiş ihtiyar adam gümüş paralarıyla çıkagelmiş. Kardeşim hemen boğazına sarılıp bağırmaya başlamış: "Yetişin Müslümanlar! Gelin, gelin de bu facirle yaşadıklarımı bir duyun!" diye.

Onun bu sözleri üzerine ihtiyar adam: "Hangisini istersin, benim rezil olmamı mı yoksa senin o topladığın insanlar arasında rezil olmanı mı?" demiş.

Kardeşim: "Sen beni ne ile rezil edecekmişsin?" diye sorunca ihtiyar: "İnsanlara hayvan eti görünümünde insan eti satmanla!" diye karşılık vermiş.

Kardeşim öfke ve şaşkınla: "Seni melun adam! Seni yalancı!" diye bağırmış ama ihtiyar: "Asıl melun dükkânında hayvan eti diye insan eti asandır!" diye karşılık vermiş.

Kardeşim: "Dediğin gibiyse eğer vallahi de billahi de malımı mülkümü her şeyimi sana bırakırım!" demiş.

İhtiyar: "Ey ahali! Bu adam insanları kesip hayvan eti görünümünde size satıyor, sözüme inanmıyorsanız dükkâna girip kendi gözlerinizle görün!" diye bağırmış.

Halk dükkâna girince daha demin kardeşimin kestiği koçu insana dönüşmüş bir halde görmüşler. Kardeşime saldırıp dövmeye başlamışlar. En sevdikleri bile hiç acımadan vuruyormuş ona. İhtiyar adam da araya girip suratına bir tokat atmış; gözünü çıkarmış.

Sonra kurbanı alıp yaka paça hükümet adamlarına götürmüşler, ihtiyar öne çıkıp: "Efendim, bu adam insanları kesip etini koyun eti diyerek satıyor. Biz onu size getirdik, gerekeni siz yapın!" demiş.

Kardeşim kendini savunuyor ama kimseyi inandıramıyormuş. Hükümet yetkilisi hiç dinlememiş bile onu. Hemen oracıkta beş yüz sopa vurulmasını emretmiş. Bütün malına mülküne de el koymuşlar. Öyle çok malı olmasaymış, diyet ödeyemeyeceği için canından da olurmuş. Ardından sürmüşler onu şehirden.

Kardeşim nereye gideceğini bilmeyerek mahzun mahzun yürümüş bir zaman. Sonunda büyük bir şehre varmış. Orada kalıp ayakkabıcılık yapmaya karar vermiş. Kendine bir dükkân açmış. Aradan biraz zaman geçmiş. Bir gün bir işi varmış, onu halletmek için dışarı çıkmış, tam o sırada at kişnemeleri duymuş. Civardakilere, neler olduğunu sorunca hükümdarın ava çıktığını söylemişler.

Neyse işte kardeşim de, yine, neydim ne oldum derdine düşmüş, yaşadıkları aklına gelmiş ve kederini dağıtmak için kayıkla biraz gezinmeye karar vermiş. Ancak nasıl olmuşsa olmuş, bir ara hükümdarla karşı karşıya, göz göze gelmişler. Hükümdar hemen: "Bugünün şerrinden Allah'a sığınırım!" diyerek atını mahmuzlayıp geri dönmüş. Tebaası da onunla birlikte dönmüşler tabii. Hükümdar, giderken kölelerine kardeşimi yakalayıp dövmelerini emretmiş. Köleler öyle bir dövmüşler ki onu acıdan neredeyse ölecekmiş.

Neden böyle dövüldüğünü anlamadan dönmüş dükkânına. O böyle kendinden geçmiş bir haldeyken, hükümdarın adamlarından birisi oradan geçiyormuş. Adama seslenip başından geçenleri anlatmış. Adam kardeşimin hükümdarla yaşadıklarını dinleyince o kadar gülmüş ki sırt üstü yere düşmüş. Sonra da kardeşime: "Bu hükümdar, tek gözü olmayanlara bakamaz; hele de sol gözü yoksa. Kesin öldürtür onları" demiş.

Kardeşim bunu duyunca tabii hemen şehirden kaçmaya niyetlenmiş. Pılını pırtını toplayıp, böyle gaddar bir hükümdarı olmayan başka bir diyara gitmiş. Aradan biraz zaman geçmiş. Kardeşim yine ne yapacağını, ne edeceğini düşünerek biraz gezinmek için dışarı

çıkmış. Bir ara arkasından bir at sesi duymuş, korkuyla: "Allah'ın emri geldi, beni öldürecekler!" diye düşünerek kaçmış. Kendisine sığınacak bir yer aramış ama bulamamış.

O esnada aralık bir kapı görmüş hemen açıp girmiş içeri. İçeri girince kendisini karanlık bir dehlizde bulmuş. Az biraz yürümüş ki ne olduğunu anlamadan iki adamın saldırısına uğramış. Adamlar: "Çok şükür seni yakaladık Allah'ın düşmanı! Üç gecedir huzur vermedin, gözümüzde uyku bırakmadın, ölüm daha tatlı gelmeye başladı senin verdiğin sıkıntıdan!" diye bağırmışlar.

Kardeşim: "Aman efendiler, ne yaptım ben size?" demiş.

Adamlar: "Sen değil miydin peşimizde dolanıp bizi ve ev sahibini rezil rüsva etmek isteyen ha? Hem onu hem bizi yoksul düşürmen yetmedi mi? Şimdi çıkar bakalım o, her gece gelip bizi tehdit edip durduğun bıçağı!" deyip üzerini aramaya başlamışlar ve ayakkabıcılıkta kullandığı bıçağı bulmuşlar.

Kardeşim: "Allah'tan korkun efendiler! Vallahi başımdan zaten çok tuhaf şeyler geçti" demiş.

"Ne geçti başından?" diye sormuş adamlar. Kardeşim de, belki kendisini bırakırlar hevesiyle anlatmış her şeyi baştan sona.

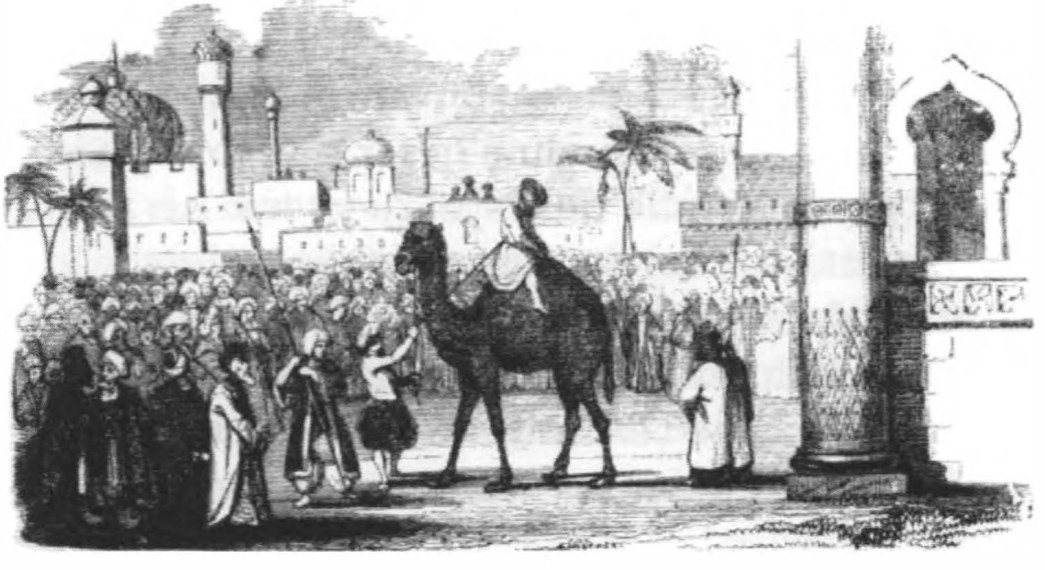

Ancak adamlar dinlediklerinden pek etkilenmemiş olacak ki tutup dövmeye başlamışlar onu. Döverlerken üstü başı yırtılıp da vücudundaki kırbaç izleri ortaya çıkınca "Melun! Bu kırbaç izleri senin bir suç işlediğini gösteriyor işte!" deyip tuttukları gibi valinin huzuruna çıkarmışlar onu. İşte kardeşimin 'Şimdi işim bitti' dediği o vakit ben gittim, onu alıp gizlice şehre getirdim. Yemesini içmesini her bir şeyini karşıladım.

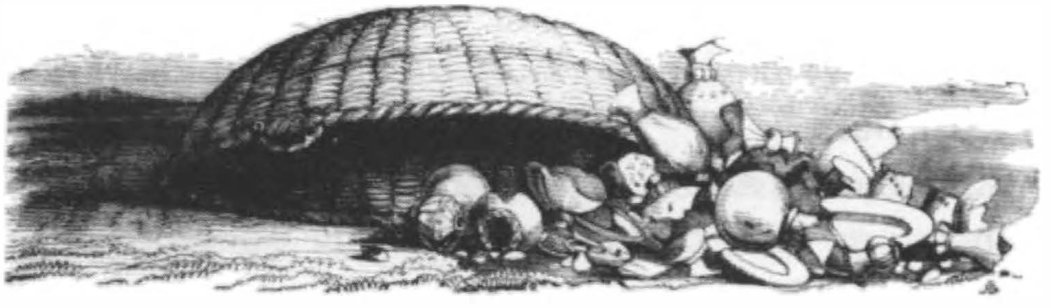

Berberin Beşinci Kardeşinin Hikâyesi

Beşinci ve kulakları kesik olan kardeşime gelecek olursak, efendim, o fakir bir adamdı; geceleri dilenir, gündüzleriyse gece dilendiklerini yerdi. Babamız bir hayli yaşlanmış, elden ayaktan düşmüştü. Zamanı geldi, vadesi doldu, ardında yedi yüz dirhem bırakarak göçüp gitti. Beşinci kardeşim kendi payına düşeni alınca ne yapacağını şaşırdı. Sonra gidip bu yüz dirhemin tamamıyla cam bardak, tabak aldı. Aldıklarının hepsini büyükçe bir tablaya dizip satmaya götürdü.

Sonradan anlattığına göre tablasını bir duvarın dibine koyup kendisi de sırtını duvara yaslamış, düşüncelere dalmış, kendi kendine hesaplar yapmış: Şimdi burada yüz dirhemlik sermayem var, bunları iki yüz dirheme satarım, sonra gidip o iki yüz dirhemle yine mal alıp onları da dört yüz dirheme satarım. Bu şekilde alıp satarak bir hayli para biriktiririm. Gider kendime güzel bir ev, bir sürü köle, at ve altın işlemeli eğerler alırım. Yer içer keyfime bakarım. Tabii beni eğlendirecek şarkıcılar da eksik olmaz. Şehirdeki şarkıcı

kadınları evime getirtip beni eğlendirmelerini isterim. Sonra hükümdarların, vezirlerin kadınlarını araya sokup vezirin şu muhteşem güzellikteki kızını isterim. Bin dinar mehir veririm onun için. Vezir razı olursa ne âlâ, yok razı olmazsa istediği kadar burun kıvırsın zorla alırım kızını...

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

34. GECE

...Evimde hizmet görecek on körpe hizmetçi alırım. Hükümdarların, sultanların elbiselerinden giyer, atımın üzerine mücevherlerle bezenmiş altın işlemeli bir eyer koydurtup önümde ve ardımda kölelerimle atımın üzerinde vezire giderim. Vezir beni görünce saygısından hemen ayağa fırlar, beni kendi makamına oturtur. Eh akrabam olacak ya, o da gelip dibime

oturur. Yanımda, her birinde biner dinar olan iki kese taşıyan iki köle olur. Keselerden birini kızının mihri olarak veririm. Ötekini de büyüklük gösterip hediye ederim. Tabii böyle olunca benim ne kadar yiğit, gözü tok ve cömert biri olduğumu anlar. Vezir de bana hediyeler gönderir ama onları geri çeviririm. İstediği kadar kıymetli, değerli şeyler göndersin hiçbirini almam; böylece benim ne kadar izzet-i nefis sahibi birisi olduğumu ve ancak yüce makamlara layık olduğumu anlarlar. Böyle böyle beni överler, aramız düzelir.

Bunun üzerine hemen düğün hazırlıklarına girişilmesini emrederim. Kendi evimi de düğün için hazırlarım. Gelin gezdirme zamanı geldiğinde en gösterişli kıyafetlerimden birini giyip ipekli kumaşlarla örtülüp hazırlanmış makamıma geçer, gayet vakur, yiğit ve azametli bir edayla sağıma soluma bakmadan dimdik otururum. Güzel elbiseler giydirilip türlü çeşitli kolye ve bileziklerle bezenmiş olan gelin, o ay gibi parlak yüzüyle getirilir huzuruma. Ben dönüp bakmam ona.

Davetliler: "Efendim" derler "eşiniz, cariyeniz huzurunuzda duruyor, lütfedip bakmaz mısınız?" Gelin, karşımda dikilip dururken, davetliler, bir kez olsun dönüp bakayım diye yerleri öperler huzurumda, defalarca. O vakit başımı kaldırıp şöyle bir bakar, sonra tekrar bakışlarımı yere indiririm mağrur bir edayla. Sonra gelini, kıyafetlerini değiştirip başka elbiseler giydirmek için götürürler. Ben de gider bir öncekinden çok daha gösterişli bir elbise giyerim. Gelini ikinci kez getirdiklerinde yine dönüp bakmam yüzüne. Davetliler yalvarıp yakarınca başımı kaldırıp şöyle bir bakar, sonra yine hemen indiririm bakışlarımı. Bu şekilde gelin gezdirme merasimi sona erer.

Gelin gezdirme merasimi sona erince, kölelerime emreder, içinde beş yüz dirhem olan bir kese verdiririm gelini gezdiren nedimeye. Sonra kalkıp gelinin yanına girerim ama dönüp yüzüne bile bakmam. Benim

ne kadar izzet-i nefis sahibi birisi olduğumu söylesinler diye tek kelime etmeye bile layık görmem onu.

Gelinin annesi gelip başımı ve ellerimi öper: "Efendim, bir kez olsun bakınız cariyenize. Size yaklaşmak için can atıyor, bir kelimecik olsun konuşun onunla" der. Ben kadına cevap vermem. O da bana yalvarıp yakarır, elime ayağıma kapanır. "Efendim" der "Benim bu ay yüzlü kızım tek bir erkek görmedi şimdiye kadar babasından gayrı. Siz konuşmayınca kendisiyle, kalbi kırıldı. Ne olur dönüp konuşun onunla." Sonra kalkıp bir kadeh içki getirir. Gelin, annesinden kadehi alıp bana sunar ama o öyle karşımda ayakta dikildiği halde dönüp almam kadehi.

Altın işlemeli yastıklara kurumlu bir edayla uzanır, beni sanki sultanmışım gibi görsün diye karşımda ayakta bekletirim onu. Kız: "Efendim, lütuf buyurup cariyenizin elinden için, Allah için geri çevirmeyin" der. Hiç yanıt vermem. Kız "Buyurun için lütfen" diyerek kadehi dudaklarıma uzatır, ben de sinirle suratına bir tokat patlatır, karnına da şöyle bir tekme indiririm.

Ahmak kardeşim böyle kendini hayallerine kaptırmış bir halde, kız gerçekten de karşısındaymış gibi bir tekme savurunca önündeki tabla devrilmiş, bütün bardaklar, tabaklar paramparça olmuş. Vallahi ey müminlerin emiri, şayet orda olsaydım onu bir güzel kırbaçlatır, sonra da sokak sokak gezdirtirdim, ibreti âlem olsun diye.

Kardeşim "Bütün bunlar hep öyle büyüklendiğim için geldi başıma!" deyip saçını başını yolmaya, üstünü başını parçalayıp ağlamaya başlamış. O esnada cuma namazı vaktiymiş. Namaza giden insanlardan kimisi şöyle bir bakıp geçiyor kimisi dönüp hiç bakmıyormuş bile.

O böyle oturmuş, kaybettiği sermayesine yana yakıla ağlarken kendisinden misk kokuları gelen, dünyalar güzeli bir kadın, altın işlemeli semeri olan bir katırın

üstünde, beraberinde köleleri ve hizmetçileri olduğu halde cuma namazına gitmek için oradan geçiyormuş. Etrafa yayılmış olan cam kırıklarını ve başında ağlayıp sızlayan kardeşimi görünce içi acımış, etrafındakilere orada neler olduğunu sormuş. "Geçimini temin ettiği cam tabaklar devrilip paramparça oldu" demişler.

Bunun üzerine kadın, kölelerine: "Yanınızda ne kadar varsa çıkarıp verin şu zavallıya" demiş. Köleler çıkarıp bir kese uzatmışlar. Kardeşim keseyi açınca içinde tamı tamına beş yüz dirhem olduğunu görmüş. Öyle bir sevinmiş ki hani sanki mutluluktan ölecek gibi olmuş. Kadına dua üstüne dua ederek kalkıp evine gitmiş.

Evde oturmuş bu dirhemlerle ne yapacağını düşünüyormuş ki birden kapı çalmış. Kapıyı açınca karşısında ihtiyar bir kadın görmüş. Kadın: "Evladım, namaz vakti geçecek, izin verir misin girip bir abdest alayım?" demiş.

Kardeşim: "Tabii ki, ne demek" diyerek buyur etmiş kadını içeriye. Kadın abdestini alırken, kardeşim yine

aklında dirhemleri, sevinçten dört köşe dönmüş, yerine oturmuş. Abdestini alan yaşlı kadın gelmiş, onun yanında iki rekat namaz kılıp peşinden kardeşim için dua etmiş. Kardeşim kadına çıkarıp iki dinar vermiş bu güzel duayı duyunca.

Kadın dinarları görünce: "Subhanallah" demiş "Pek iyi bir delikanlıymışsın, ama görüntünden belli dilencilikle geçiniyorsun. Paranı al da kendine sakla. Yok, eğer ihtiyacın yoksa, tabak çanağın kırıldığında sana verene geri ver onları."

Kardeşim yaşlı kadının bu söylediklerini duyunca: "Yoksa tanıyor musun sen onu? Ona ulaşabileceğim bir yol biliyor musun?" diye sormuş.

Kadın: "Evladım, onun da sana meyli var; ama zorba bir kocası var. Sen şimdi al bütün paranı yanına. Seni ona götüreyim. Onu gördüğünde lütufkâr davranarak, güzel ve tatlı sözler söyleyerek gönlünü al. O vakit hem ona hem de malına sahip olursun" demiş.

Kardeşim hemen bütün parasını alıp yaşlı kadınla birlikte yola koyulmuş. Kendisine öyle büyük iyilik yapan güzel kadının yanına gittiğine bir türlü inanamayarak yürümüş yaşlı kadının ardında. Sonunda kocaman bir kapının önüne gelmişler.

Kadın kapıyı çalınca Rum bir cariye kapıyı açmış onlara. Yaşlı kadın içeri girip ardından gelen kardeşime de içeri girmesini söylemiş. Çok büyük bir evmiş girdikleri. İçeride, yastıklarla dayanıp döşenmiş geniş bir salon varmış. Kardeşim girip oturmuş. Altınları önüne, sarığını yanına koyup beklemeye koyulmuş.

Az sonra kapı açılmış, içeri, üstünde çok değerli kumaşlardan yapılmış kıyafetler olan daha önce görmediği güzellikte bir kız girmiş. Kardeşim hemen kalkıp karşılamış onu. Kız onu görünce geniş bir tebessüm yayılmış yüzüne. Gidip kapıyı kilitlemiş önce, sonra kardeşimin elini tutup türlü çeşit ipekli kumaşlarla dayanıp döşenmiş eşsiz güzellikte bir odaya götürmüş

onu. Kardeşim geçip oturmuş bir yere, kız da yanına ilişmiş hemen. Bir saat kadar beraber oturup gülüşüp oynaşmışlar orada.

Bir saat sonra kız yerinden kalkıp: "Beni burada bekle, sakın bir yere gitme!" demiş ve çıkmış odadan.

Bir saat kadar beklemiş kızı. Ama kapı açılmış ve iri cüsseli bir zenci, elinde kınından sıyrılmış, parıltısı göz kamaştıran kılıcıyla girmiş odaya. Kardeşime: "Ne işin var senin burada insanlığın yüz karası, veledi zina, terbiye görmemiş melun!" diye bağırmaya başlamış.

Kardeşim öyle bir korkmuş ki dili dönüp de tek kelime edememiş.

Köle onu çırılçıplak soyup kılıcının düz yanıyla defalarca, belki seksenden fazla vurmuş bedeninin her yanına. En sonunda kardeşim yığılıp kalınca öldü sanıp bırakmış onu ve "Tuz getirin buraya!" diye gürlemiş. Öyle bir gürlemeymiş ki bu ev sarsılmış, sesi yankılanmış bütün duvarlarda.

Az sonra bir cariye elinde tuzla girmiş içeri. Tuzu alıp kardeşimin yaralarına serpmişler; ama hayatta olduğunu anlarlar da öldürürler diye hiç sesini çıkarmamış.

Kız tuzu alıp gidince köle ilki gibi bir gürlemeyle seslenmiş yine. Bu sefer yaşlı kadın girmiş içeri. Kar-

deşimi bacaklarından tutup çeke çeke bir mahzene götürmüş. Daha önceden öldürüp attıkları cesetlerin üstüne fırlatmış onu. İki gün kalmış orada; Allah'tan ki tuz basmış olduklarından yaraları kanamıyormuş. İki gün sonra kendisini biraz toparlayıp da kıpırdayabilecek güç bulunca, mahzenin duvarında bir delik açık karanlık bir dehlize çıkmış.

Allah örtü yapmış bu karanlığı ona, sabaha kadar sinip bir köşeye beklemiş orada. Sabah olunca yaşlı kadın yeni bir kurban bulmak için çıkmış sokağa, kardeşim de onun çıktığı yerden gizlice çıkmış. Evine gidip yaralarını tedavi etmiş. Zamanla iyileşmiş yaraları.

Bu esnada yaşlı kadını da gizli gizli takip etmekten geri kalmıyormuş. Kadın sürekli bir kurban götürüyormuş kendisinin sağ salim kurtulabildiği o eve.

Sonunda kardeşim tamamen iyileşip eski gücüne kavuşunca gidip bir kese almış; içini cam parçalarıyla doldurup ağzını sıkıca bağlamış ki kimse anlamasın içinde ne olduğunu. Sonra kılık değiştirip Acem gibi giyinmiş, kılıcını elbiselerinin altına saklamış. Dışarı çıkıp yaşlı kadının yoluna çıkmış, Acem aksanını taklit ederek: "İhtiyar!" demiş. "Dokuz yüz dinar tartacak terazin var mı?"

Kadın yanıtlamış hemen: "Benim küçük oğlum sarraftır. Her tür terazisi var. Gel, dükkânını kapatmadan yetişelim de orada tarttır altınlarını."

Kardeşim: "Tamam, düş önüme o zaman" diye karşılık vermiş. Kadın önde kardeşim arkada gelmişler o büyük kapının önüne. Yaşlı kadın kapıyı çalmış. Yine aynı cariye açıp içeri buyur etmiş.

Cariye, kardeşimi görünce gülmüş. Yaşlı kadın, cariyeye yanaşıp fısıltıyla: "Bu sefer size semiz bir kurban getirdim" demiş.

Sonra yine aynıları olmuş. Öteki cariye gelmiş, kardeşimi elinden tutup diğer odaya götürmüş ve: "Ben

gelinceye kadar bekle, sakın bir yere ayrılma" demiş. Aradan bir saat geçince iri cüsseli zenci, yine, elinde kınından sıyrılmış kılıcıyla içeri dalmış. Kardeşime: "Kalk bakalım seni uğursuz!" demiş.

Kardeşim kalkmış, elbisesinin altında saklı olan kılıcını hızla çekip kölenin kafasını uçurmuş. Sonra da bacaklarından tutup önceki gelişinde kendisini attıkları mahzene sürüklemiş. Odaya dönüp, zencinin bağırdığı gibi bağırarak "Tuz nerede?" diye gürlemiş.

Cariye elinde tuz tabağıyla içeri girip de kardeşimi kılıcıyla görünce tabağı fırlattığı gibi kaçmaya kalkmış; ama kardeşim yetişip onun da kafasını uçurmuş.

Sonra "İhtiyar nerede?" diye gürlemiş, yine zenciyi taklit ederek. İhtiyar kadın gelince: "Beni tanıdın mı yüz karası ihtiyar?" diye sormuş. Kadın: "Hayır, efendimiz tanıyamadım" demiş.

Kardeşim: "Ben, hani evine gidip de abdest alıp namaz kıldığın, sonra farklı farklı hülyalarla kandırıp buraya getirdiğin o dinar sahibi dilenciyim" deyince kadın: "Aman evladım, Allah'tan kork, öldürme beni!" diye yalvarmış ama kardeşim kılıcıyla vurduğu gibi ortadan ikiye ayırmış onu.

Sonra cariyeyi bulmak için çıkmış odadan. Cariye onu görünce korkudan aklı başından gitmiş, aman dilemiş kardeşimden. Kardeşim aman verip sormuş ona: "Ne işin var senin bu zencinin yanında?" diye.

Cariye başlamış anlatmaya: "Ben şehirdeki tüccarlardan birinin cariyesiydim. Bu yaşlı kadın sık sık gelip giderdi evimize. Bir gün yine geldi, bana 'Bugün şenlik var bizim evde. Öyle bir şenlik olacak ki daha önce benzeri görülmemiş. Sen de gel seyret' dedi. Tamam, seve seve deyip kalkıp en güzel elbiselerimi giyindim, yanıma içinde yüz dinar olan bir kese aldım ve kadının peşine düştüm. Bu eve getirdi beni. İçeri girer girmez zenci beni yakaladı, o gün bugündür buradayım. Üç yıl oldu yaşlı kadın beni kandırarak buraya getireli."

Cariye hikâyesini tamamlayınca kardeşim zencinin evde malının olup olmadığını sormuş. "Olmaz mı? Çok fazla var hem de. Taşıyabilirsen al götür" demiş cariye ve kardeşimi içleri, para dolu keselerle dolu olan sandıkların başına götürmüş. Tabii şaşakalmış kardeşim bu kadar para karşısında.

Cariye: "Ben burada beklerim, sen git bunları taşıyacak birilerini bul" demiş.

Kardeşim çıkıp on tane adam bulup getirmiş. Ancak eve gelince bir bakmış kapısı aralık. İçeri girmiş, bir de ne görsün; cariyenin ve paraların yerinde yeller esiyor. Cariye her şeyi toplayıp toparlayıp kaçmış, geride sadece ipekli kumaşlar ve birkaç parça eşya kalmış.

Kardeşim kızın kendisini kandırdığını anlamış, ama ne yapsın, yapacak bir şey yok, eşyaları ve dolaplarda biriktirilmiş bütün değerli kumaşları alıp kendi evine taşımış, geride tek bir şey bırakmamış. Eline böyle değerli kumaşlar geçmiş ya, o gece huzurlu bir uyku uyumuş.

Ancak sabah uyanınca kapıya yirmi tane asker dikildiğini görmüş. Yanlarına çıkınca askerler yaka paça yakalamışlar onu ve: "Vali seni istiyor! Düş bakalım önümüze!" diyerek alıp valinin huzuruna çıkarmışlar.

Vali, kardeşimi görünce: "Söyle bakalım nereden buldun o kumaşları?" diye sormuş.

Kardeşim: "Efendim, canımı bağışlayacağınıza dair aman verin, anlatayım her şeyi' deyince vali aman nişanesi olarak küçük bir mendil vermiş ona.

Bunun üzerine kardeşim başından geçenleri, yaşlı kadından tutup cariyenin kaçışına kadar başından sonuna anlatmış ve: "O kumaşlardan dilediğiniz kadarını alıp bana dilediğiniz kadarını bırakabilirsiniz" demiş.

Vali aslında kumaşların tamamına el koymak istemiş ama kardeşimin halifeye haber vermesinden korkarak bir kısmını kendi almış, bir kısmını da ona vermiş. Sonra da: "Şimdi çık git bu şehirden yoksa astırırım seni" diyerek şehirden sürmüş onu.

Kardeşim: "Nasıl emir buyurursanız" diyerek çıkmış şehirden; ancak yolda haramiler kesmiş önünü, bütün malını mülkünü alıp üstüne bir de kulaklarını kesmişler. Ben kardeşimin başına gelenleri haber alınca hemen gidip aldım onu. Üstünü başını yenileyip gizlice getirdim şehre. Yemesini içmesini hep ben üstlendim.

Altıncı Kardeşin Hikâyesi

Altıncı, hani şu dudakları kesik olan kardeşime gelecek olursak ey emirü'l-müminin, o çok fakirdi. Şu fani dünyada tek bir çöpü yoktu. Bir gün, bir şeyler bulup açlığını yatıştırmak için dolaşıyormuş; büyükçe bir kapısı, genişçe bir avlusu ve kapısında köleler, hizmetçiler, emir erleri olan güzel bir eve çıkmış yolu.

Oradakilere evin kimin olduğunu sorunca, "Hükümdarın oğullarından bir şehzadenin" demişler. Bunun üzerine kapıda dikilen adamların yanına yanaşıp yiyecek bir şeyler istemiş. Adamlar: "İçeri gir, ev sahibi verir istediğini" demişler.

Kapıdan girince uzunca bir yol çıkmış karşısına, bir saat kadar yürüdükten sonra, ortasında daha önce benzeri görülmemiş güzellikte bir bahçe olan, aydınlık, zarif, mermer döşeli, pencerelerine kıymetli perdeler asılı bir eve varmış. Ne yapacağını, nereye gideceğini bilmeden içeriye girince karşısına güzel yüzlü, zarif sakallı bir adam çıkmış. Adam kardeşimi görünce hemen onu karşılayıp buyur etmiş.

Kardeşim halini arz edip, bir lokma bir şey isteyince, adamın yüzü kederle gölgelenmiş, öyle bir artmış ki kederi, üstünü başını parçalamış "Benim bulunduğum ülkede bir insan nasıl aç kalır?" diyerek. Sonra, kardeşime her türlü yardımı yapacağını vaat ederek biraz mühlet istemiş ondan.

Ancak kardeşim: "Efendim, o kadar açım ki sabredecek tahammülüm kalmadı" deyince, kölesine seslenerek: "Bir teşt ve ibrik getirin!" demiş. Kardeşime: "Buyur ellerini yıka" deyip kendisi de olmayan ibrikten akan suyla yıkıyormuş gibi yaparak ellerini ovuşturmuş. Sonra kardeşimi oturtup hizmetçilere sofra kurmalarını emretmiş.

Hizmetçiler hayali bir sofra kurmuşlar, ev sahibi oturup sanki bir şey yiyormuş gibi ağzını oynatmaya başlamış. Bir yandan da kardeşime: "Buyur ye, çekinme sakın. Açlık nedir bilirim ben" diyormuş. Kardeşim de oturup bir şey yiyormuş gibi yapmaya başlamış. Adam: 'Şu ekmeğin beyazlığına bir bak!' diyerek boşluğu işaret etmiş. Kardeşim hiçbir şey görememiş tabii, kendi kendine: "Bu adam insanlarla alay etmeyi pek seviyor belli" deyip, adama dönmüş ve "Vallahi efendim, ömrüm boyunca ne onun kadar beyazını gördüm, ne de onun gibi lezzetlisini yedim" demiş.

Adam: "Bu ekmeği beş yüz dinara satın aldığım cariyem pişirdi" diye karşılık vermiş. Sonra yine kölelerine seslenip: "Bize, hükümdarların bile benzerini yemediği o kebaptan getirin!" demiş ve kardeşime dönüp: "Ye, sen misafirsin, hem açsın da, daha çok yemen lazım" demiş.

Kardeşim, sanki ağzına bir lokma koymuş gibi yapıp o hayali lokmayı çiğnemeye başlamış. Adam bu sefer de kölelerine "Fıstıkla doldurulmuş tavuk kızartmasından getirin bize!" diye seslenmiş. Kardeşime dönüp: "Ye bak, eminim daha önce bunun gibisini yememişsindir" demiş.

Kardeşim: 'Aman efendim gerçekten de benzersiz bir lezzet!' diyerek elini, sanki lokmayı ağzına götürüyormuş gibi götürmüş ağzına.

Adam yemeklerin renklerini, tatlarını sayıp döktükçe zaten aç olan kardeşimin açlığı iyice artmış, bir parçacık arpa ekmeğini bile arzular olmuş. Ev sahibi: "Daha önce yemiş miydin hiç böyle lezzetlisini?" diye sorunca kardeşim: "Hayır efendim, bugüne kadar böyle lezzetli yemek yemiş değilim" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine adam: "Ye ye, çekinme" demiş. Kardeşim: "Artık tamamen doydum" deyince adam hizmetçilere tatlı getirmelerini emretmiş. Hizmetçiler elleri havada sanki tabaklar taşıyorlarmış gibi girip, olmayan tabakları bırakmışlar önlerine.

Ev sahibi kardeşime dönüp: "Şundan ye, çok iyidir o! Bak şu kadayıfın tadına bakmalısın muhakkak. Hatırım için şerbeti dibine çökmeden şundan da al!" diyerek olmayan tatlıları ikram etmiş.

Kardeşim: "Eksik olmayın efendim" diyerek uzanmış olamayan tatlılara, sonra da kadayıfın miskinin neden bu kadar çok olduğunu sormuş. Ev sahibi: "Ben

hep böyle yaptırırım kadayıfı. Bir ölçek misk, yarım ölçek de amber koydururum" diye cevaplamış. Kardeşim o esnada çenesini oynatıyor, çok lezzetli bir şey yemiş gibi ağzını şapırdatıyormuş.

Ev sahibi yine hizmetçilerine seslenip çerez getirmelerini emretmiş. Adamlar elleri havada, tabak taşıyormuş gibi edayla girmiş, olmayan tabakları önlerine bırakmışlar. Adam: "Şu bademden ye, bak şu ceviz pek lezzetlidir. Kuru üzümden de al" diyerek ikram etmiş olmayan çerezleri.

Kardeşim: "Efendim, öyle doydum ki tek lokmalık yerim kalmadı" demiş. Adam: "Ne zaman istersen gelirsin bana, aç kalma sakın Allah aşkına" diye karşılık vermiş.

Kardeşim adamın artık iyice dalga geçmeye başladığını görünce kendi kendine: "Sana bir oynayayım da gör bak nasıl oluyormuş dalga geçmek" demiş. Ev sahibi, hizmetçilerine: "Bize şarap getirin!" diye seslenmiş. Adamlar yine elleri havada girmişler, olmayan şarapları önlerine koymuşlar. Adam, elini kaldırıp bir kadeh uzatıyormuş gibi uzatmış kardeşime, "Buyur al, bunu seveceksin" demiş. Kardeşim: "Lütfediyorsunuz efendim" diyerek uzanıp almış olmayan kadehi ve içiyormuş gibi yapmış. Adam: "Beğendin mi?" diye sormuş. "Daha önce böyle lezzetlisini hiç içmemiştim" diye karşılık vermiş bizimki. Bunun üzerine ev sahibi: "Afiyet olsun" diyerek kendisine de bir kadeh dolduruyormuş gibi yaparak kafasına dikmiş olmayan kadehi. Kardeşime ikinci kadehini uzatmış.

Bunun üzerine kardeşim sanki sarhoş olmuş gibi yaparak kolunu, koltuk altı görünecek kadar kaldırıp adamın ensesine bir şaplak indirmiş. Öyle ki adamın aklı dolanmış. Yetmemiş, kaldırıp bir tane daha indirmiş.

Kardeşim adamın ensesine öyle okkalı bir şamar indirince adam: "Ne yapıyorsun seni aşağılık mahluk?" diye bağırmış ona.

Bunu duyan kardeşim: "Aman efendim, ben evinize alıp türlü çeşit ikramlarda bulunduğunuz, yıllanmış içkiler sunduğunuz kölenizim sizin. İçki beni sarhoş etti de ne yaptığımı bilemedim. Büyüklük gösterin, cahilliğime verin yaptığımı" demiş.

Adam kardeşimin bu sözlerini duyunca sırt üstü yere yuvarlanıncaya kadar gülmüş kahkahalarla, sonra da: "Uzun bir zamandan beri bu oyunu oynuyorum meczuplara, komik insanlara; ama şimdiye kadar hiç kimse senin gibi oyunuma katılmadı, benim bu işlerime tahammül göstermedi. Bağışladım seni. Arkadaşım ol, yanımda kal, bana eşlik et" demiş.

Sonra hizmetçilere emredip deminden beri adlarını sayıp döktüğü bütün yiyecekleri gerçekten getirmelerini emretmiş. Hizmetçiler sofrayı kurunca karınları şişinceye kadar yemişler. Sonra içkilerini içmek için kalkıp başka bir salona geçmişler. Salonda her biri birbirinden güzel,. eğlence meclislerini şenlendiren, her tür şarkı bilen şarkıcı kızlar varmış. Sarhoş oluncaya kadar içmişler orada. Adam kardeşime ısınmış, pek sevmiş onu, güzel bir elbise hediye etmiş ona.

Ertesi gün kalkınca, yine bir önceki gün gibi yemiş içmiş, eğlenmişler. Tam yirmi yıl böyle yaşamışlar. Yirmi yıl sonra ev sahibi şehzade ölünce hükümdar el koymuş eve, bütün malı mülkü almış. Kardeşim, kendine bir şey yaparlar korkusuyla ardına bile bakmadan kaçmış şehirden. Ancak yolda Bedeviler önünü kesip esir almışlar onu.

Bedevilerin başı kardeşime işkence edip: "Canın elimde, çıkar malını ortaya da satın al onu" demiş.

Kardeşim: "Vallahi ya şeyh, ne malım var ne mülküm. Elinize düştüm, artık ne dilerseniz onu yapın" demiş. Bedevi, bir devenin boynuna değse anında kesip koparacak derecede keskin hançerini kınından çıkarıp kardeşimin dudaklarını kesmiş.

Bu bedevinin güzel bir karısı varmış; gider gelir kardeşimi yoldan çıkarmaya çalışırmış. Ama kardeşim hep reddedermiş onu Allah korkusundan. Ancak bir gün yine gitmiş kardeşimin yanına, kardeşim daha fazla dayanamayıp kadını kucağına oturtmuş, onunla oynaşmaya başlamış.

Onlar bu haldeyken bedevi çıkagelmiş, kardeşimi karısıyla görünce: "Tuh sana rezil adam! Karımı yoldan çıkardın!" diyerek hançerini çıkardığı gibi kardeşimin zekerini kesmiş. Sonra da onu bir devenin sırtına yükleyip götürüp bir dağ başında bırakmış. Oradan geçen bazı yolcular bulmuşlar onu. Tanımışlar hemen. Su içirip kendine getirmişler. Sonra bana haber verdiler ben de gidip eve getirdim onu. İşte benim kardeşlerimin öyküsü budur.

Hükümdar, benim bu anlattıklarımı dinleyince güldü ve: "Hakikaten de doğru söylüyormuşsun, ne az konuştun öyle, hem hiç de meraklı değilmişsin. Çık git bu şehirden! Bağdat'ta görmeyeyim seni!" dedi ve beni şehirden sürdü.

O halifenin ölüp yerine başkasının geçtiğini duyuncaya kadar o şehir senin bu şehir benim dolandım durdum. Halife değişince Bağdat'a geri geldim. İşte bu gençle karşılaşıp ona iyilikte bulundum. Keşke ölseydim de bu ithamları duymasaydım. Onun, hakkımda söylediği çok meraklı olduğum, ya da çok konuştuğum, zevksiz olduğum tarzı şeylerin hepsi uydurma.

Berberin anlattıklarını bu şekilde bir bir anlatan terzi sözlerine şöyle devam etmiş: Efendim, biz bu berberin gerçekten de ne kadar çok konuştuğunu ve meraklı biri olduğunu anladık tabii, tutup onu tıktık bir yere. Rahat rahat oturup keyfimize baktık, yiyip içtik. Davet sahibi çok güzel ağırladı bizi. İkindi ezanına kadar kaldım orada. İkindi ezanı okunurken kalkıp evime gittim.

Karım: "Ben eve tıkılmış otururken sen gün boyunca gezdin eğlendin. Şimdi de beni gezmeye götür. Yoksa ayrılırım vallahi senden" dedi.

Ben de alıp onu dışarı çıkardım. Akşama kadar gezip dolaştık. Akşam eve dönerken, bir köşede bu kamburla karşılaştık. Bir hayli sarhoştu. Şu dizeleri okuyordu:

Kadeh inceldi, şarap inceldi
Birbirlerine benzediler, iş değişti
Ne kadeh kadeh oldu
Ne şarap şarap kaldı

Adamın hali hoşuma gitti, eve davet ettim. Kabul etti, beraber eve gittik. Çıkıp çarşıdan kızarmış balık aldım. Oturup yemeğe koyulduk. Bir ara karım bir parça balığı adama ikram etti. Ama adam balığı ağzına atar atmaz düşüp öldü.

Ne yapacağımı bilemedim, aldım onu Yahudi doktorun evine taşıdım. O da ne yapacağını bilememiş, komşusu Müslümanın evine atmış, o da ne yapacağı-

nı bilememiş, simsarın yolunun üstüne bırakmış. İşte dün yaşananlar bundan ibaret. Bence bu anlattıklarım, kamburun başına gelenlerden çok daha ilginçti' demiş.

Çin hükümdarı terzinin hikâyesini dinleyince, muhafızlarına terziyi de yanlarına alıp, gidip o berberi huzuruna getirmelerini emretmiş. "Gelsin de hepinizin de kurtulmasına sebep olan o berberin hikâyesini dinleyelim bir. Şu kamburu da toprağa verelim artık, dünden beri kaldı ortalıklarda zavallı. Hem böyle güzel hikâyeler dinlememize sebep olduğu için bir de türbe yaptıralım mezarının üstüne" demiş.

Terzi, muhafızlarla beraber gitmiş berberi mahpus olduğu yerden çıkarmış, hep beraber huzura gelmişler. Sultan, huzuruna gelen berberi dikkatlice süzmüş, onun yaşı doksanın üstünde, yüzü siyah, sakalı beyaz, kaşları uzayıp kulaklarına bitişmiş, burnu yaşı gibi büyük bir ihtiyar olduğunu görünce bir hayli gülmüş ve: "Ey susmuş, şu hikâyelerinden birkaç tane de bize anlat" demiş.

Berber, önce etrafına bir bakınmış sonra: "Hükümdarım demiş, bu Yahudinin, Müslümanın ve Hıristiyanın burada işleri ne? Hem bu kambur ölü ne yapıyor burada? Ne oldu da buraya toplandınız?" diyerek birbiri ardına sıralamış sorularını.

Hükümdar "Seninle ilgisi olmayan bu şeyleri ne diye soruyorsun?" demiş.

Berber: "Efendim, aslında size benim ne kadar meraksız, az konuşan bir insan olduğumu göstermek niyetindeyim. Benim lakabım Suskun'dur. Bu lakabı boş yere vermediler bana. Ne diyor bir dizede:

Duyarsan birisine bir lakap verildiğini
Soruşturursan anlarsın boş yere öyle denilmediğini

Bunun üzerine hükümdar, kamburun başından geçenlerin berbere anlatılmasını emretmiş. Hıristiya-

nın, Yahudinin ve terzinin anlattıklarını bir bir anlatmışlar ona. Hikâyeleri dinleyen berber kafasını sallıyor ve "Subhanallah, pek acayip bir işmiş doğrusu" diyormuş. Sonra: "Açın yüzünü, bir bakayım şu kambura" demiş. Geçip kamburun başına oturmuş, başını kucağına alıp incelmeye koyulmuş. Ancak kamburun yüzüne bakınca öyle bir gülmeye başlamış ki sırt üstü yere yuvarlanmış. "Sırf bu kamburun ölümü yüzünden yaşanan şeyler gerçekten de çok ilginç! Vallahi bütün bunlar yazılıp gelecek nesillere aktarılmalı!" demiş.

Hükümdar, berberin bu hareketlerini seyrediyormuş şaşkınlıkla "Ey suskun! Neden öyle dedin?" diye sormuş sonunda.

Hükümdarım, Çin hükümdarı berbere böyle gülmesinin sebebini sorunca adam: "Efendim, o daha ölmemiş ki!" demiş. Sonra da cebinden bir sürmelik çıkarmış. İçinde bir çeşit yağ varmış. Yağı alıp kamburun boynuna sürmüş iyice, kamburun boynu terleyince cebinden çıkardığı demir bir kerpeteni boğazına sokup balık kılçığını çıkarmış oradan. O böyle yapınca herkesin gözü önünde ayağa diklenip oturmuş kambur. Bir hapşırıp, ellerini yüzüne sürerek: "Çok şükür ya Rabbim" demiş. Herkes şaşkınlıkla bakakalmış; gördüklerine inanamamış.

Az sonra Çin hükümdarı gülmeye başlamış, herkes de gülmekten kırılmış. Hükümdar: "Vallahi iyice garip bir kıssa oldu bu" demiş ve eklemiş: "Ey cemaat! Hiç daha önce görmüş müydünüz öldükten sonra dirilen birisini? Allah bu berberin eliyle diriltti onu. O olmasaydı bugün ahret ehline katılacaktı."

Huzurdakiler: "Vallahi çok ilginç bir durum doğrusu" diyerek onaylamışlar hükümdarı.

Sonra hükümdar, bütün bu yaşananların yazılıp hazinede saklanmasını emretmiş. Yahudi, Hıristiyan

ve saray görevlisine birer kat elbise verdirmiş. Terziyi kendi özel terzisi yapıp geçimini üstlenmiş. Berberi de krallığın berberi yapıp en yakın adamları arasına katmış. Geçimini üstlenmiş. Bir arada olanları ayırıp lezzetleri bozan ölüm gelinceye kadar güzel bir hayat sürmüşler. Ama efendim bana kalırsa iki vezirin öyküsü bundan çok daha ilginçtir.

Hükümdar, Şehrazat'ın bu sözlerini duyunca "Onların hikâyesi nedir?" diye sormuş. Şehrazat başlamış anlatmaya:

Enisü'l-Celis ve İki Vezirin Öyküsü

Saadetli hükümdarım, bir zamanlar Basra'da fakirleri ve dilencileri koruyup gözeten, tebaasına merhametli davranan ve Hz. Muhammed'e inananlara malından dağıtan bir hükümdar yaşarmış. Hükümdarın adı Muhammed bin Süleyman ez-Zeynî imiş. İşte bu hükümdarın el-Muîn bin Savî ve el-Fazl bin Hakan adlarında iki veziri varmış. Fazl bin Hakan halka karşı çok cömert davranırmış, ayrıca pek güzel ahlaklıymış. Herkes çok severmiş onu. Âkil insanlar onun huyunun güzelliğinde hemfikirmişler. Hayrı getirip şerri defettiği için herkes ona kahraman dermiş. Muîn bin Savî'ye gelecek olursak, insanlar Fazl bin Hakan'ı sevdikleri oranda nefret ederlermiş ondan.

Bir gün Muhammed bin Süleyman bin ez-Zeynî etrafında devlet erbabından birkaç kişi olduğu halde tahtında oturuyormuş. Bir ara dönüp vezir Fazl bin Hakan'a: "Zamanımızda bir benzeri görülmemiş güzellikte bir cariye istiyorum; ama hem kendi güzel olsun hem ahlakı" demiş. Huzurda bulunanlar: "Efendim on bin dinar verseniz bile bulmazsınız öylesini" demişler. Bunu duyan hükümdar hazinedara: "Git Fazl bin Hakan'a on bin dinar getir hemen!" demiş. Hazinedar emredileni yapıp on bin dinar getirip vermiş.

Dinarları alan vezir, sultanın huzurundan ayrılıp çarşıya gitmiş hemen. O günden itibaren her gün çarşıya gidiyor, simsarlara hükümdarın istediği nitelikte esire olup olmadığını soruyormuş. Simsarlar da bin dinarın üstü fiyata satılan bir cariye olsa hemen haberdar ediyorlarmış onu. Ona göstermeden satmıyorlarmış ellerine gelen cariyeleri. Bu hal bir müddet böyle devam etmiş. Vezir gösterilen cariyelerin hiçbirisini beğenmiyormuş.

Bir gün simsarlardan biri tam evinin önünde, atının üstündeyken yakalamış veziri, atının yularını tutup önce şu iki beyti okumuş:

Ey yıkılmaya yüz tutan devleti onaran
Sen ki her zaman muzaffer olansın
Seninle hayat buldu insanlar arasında ölen kerem
Sen ki Allah katında her daim şükre layık olansın

Ardından da: "Efendim bize tarif ettiğiniz o cariye geldi!" demiş.

Vezir: "Git getir o halde onu bana!" deyince hemen gitmiş, bir saat sonra yanında, güzel endamlı, dik göğüslü, sürmeli gözlü, pürüzsüz yanaklı, ince belli ve kararında kilolu bir cariyeyle gelmiş.

Cariyenin üzerinde çok güzel bir esvap varmış, tükürüğü baldan tatlı, kendisi selvi dalı, sesi çiçekler üstünde gezip dolaşan meltemler gibiymiş. Şu beyitler sanki onu anlatıyormuş:

İpek gibi teni, ahenkli kıvrımları var
Gözleri öyle güzel ki Allah ol demiş olmuşlar
Akıllara verdiği sarhoşluğu şarap dahi veremez
Geçelerim acıyla doluyor onun aşkından
Günlerim kavuşacağım günün tesellisiyle geçiyor
Saçları gece gibi, alnı fecrin doğuş yeri olan sevgiliye

Vezir cariyeyi görünce pek beğenmiş. Simsara: "Ne kadar bunun ücreti?" diye sormuş. Simsar: "Efendim, en son on bin dinara indi sahibi, ondan aşağısı yedirdiğim tavukların, giydirdiğim elbiselerin; hat, nahiv, tefsir, usül, tıp, müzik gibi öğrettiğim o kadar ilmin ücretini karşılamaz bile diyor" demiş.

Vezir, simsardan kızın sahibini getirmesini istemiş. Bunun üzerine simsar gidip bir saat geçmeden köle tüccarıyla birlikte dönmüş. Köle tüccarı, yaşadığı

yıllar yüzünde derin kırışıklıklar bırakmış olan yaşlı bir adammış.

Köle tüccarı, vezir Fazl bin Hakan'ın yanına gelince vezir: "Cariyeni sultan Muhammed bin Süleyman ez-Zeynî adına on bin dinara almayı kabul ediyorum" demiş. Köle sultanın adını duyunca: "Şayet hükümdarımızın olacaksa bize düşen hiçbir ücret almadan hibe etmektir onu hükümdarımıza" demiş. Ancak vezir hibe edilmesini kabul etmeyip dinar tartısını getirtmiş.

Alışveriş işlemi tamam olunca tüccar: "Efendim, bana kalırsa cariyeyi hemen bugün çıkarmayın sultanın huzuruna. Uzun yoldan geldi; hem yol yorgunudur, hem hava değişikliği etkilemiştir. Bir on gün kendi sarayınızda tutun. Dinlensin, rengi yerine gelsin, daha da güzelleşsin. Sonra hamama sokup bir güzel yıkatırsınız, güzel bir elbise giydirip sultanın huzuruna çıkarırsınız. Böyle olursa sultanın beğenme olasılığı daha yüksek olur tabii" demiş.

Vezir çok yerinde bulmuş tüccarın söylediklerini. Cariyeyi alıp kendi sarayına götürmüş. Özel bir bölüm ayırıp onun için hazırlatmış. Yiyecekten içeceğe, giyecekten eşyaya ihtiyaç duyabileceği her şeyi getirtmiş cariyenin bölmesine. Cariye bir süre dinlenmeye çekilmiş orada.

Öte yandan bu vezirin, yeni doğmuş dolunay gibi parlak yüzlü, al yanaklı, amber damlası gibi beni, yeni bitmiş taze çim gibi sakalları olan bir oğlu varmış. Oğlan tıpkı şairin dediği gibiymiş:

Yanakları gül gibi, ama dikeni yok
Sakın uzatma elini ona dokunmak için
Bakmaya da kalkma asla ey katı kalpli insan
Bakarsan savaş sebebi olursun
Belinin inceliği zaten buradan bakınca orası gözükür
Şayet belinin inceliği kalbinde olsaydı
Âşığa zulmetmez veya cefa etmezdi
Ey sevgisi için bana düşmanlık eden kişi!
Benim bedenim sana feda olsun
Günah ancak kalp için ve bakanlar için olur
O ikisi olmasaydı bu sıkıntı olmazdı

Oğlanın bu cariye meselesinden haberi varmış. Kız da önceden ona karşı tembihlenmiş. Vezir: "Kızım, ben seni sultan Muhammed bin Süleyman ez-Zeynî için aldım, haberin olsun. Baştan söyleyeyim sana, benim bir oğlum var. Civarımızda yanaşmadığı kız kalmadı desem yalan olmaz. Kendini ondan koru. Karşına çıkarsa, hemen yüzün ört, sesini kıs" demiş. Cariye de: "Tamam efendim, nasıl isterseniz" diye karşılık vermiş.

Bir gün, kaderin cilvesi, cariye evin hamamına girmiş. Cariyeler onu bir güzel yıkayıp gösterişli elbiselere giydirmişler, iyice güzelleşmiş. Vezirin hanımının yanına gitmiş, elini öpmüş.

Vezirin hanımı: "Sıhhatler olsun Enisü'l-Celis, iyi yıkandın mı?" diye sormuş. Enisü'l-celis: "Evet efendim, her şey tastamamdı. Sizin de orada olmanızdan başka bir şeye ihtiyaç duymadım" demiş.

Vezirin hanımı da cariyelerine emredip kalkıp yıkanmak için hamama girmiş. Ancak öncesinde, Enisü'l-celis'in yaşadığı bölmenin önüne iki kızı di-

kip "Kimsenin cariyenin yanına girmesine izin vermeyin!" demiş. Kızlar "Peki hanımım" deyip kapının önünde dikilmişler.

Az sonra annesini arayan vezirin oğlu Ali Nureddin gelip kızlara sormuş, "Hamama girdi" demişler.

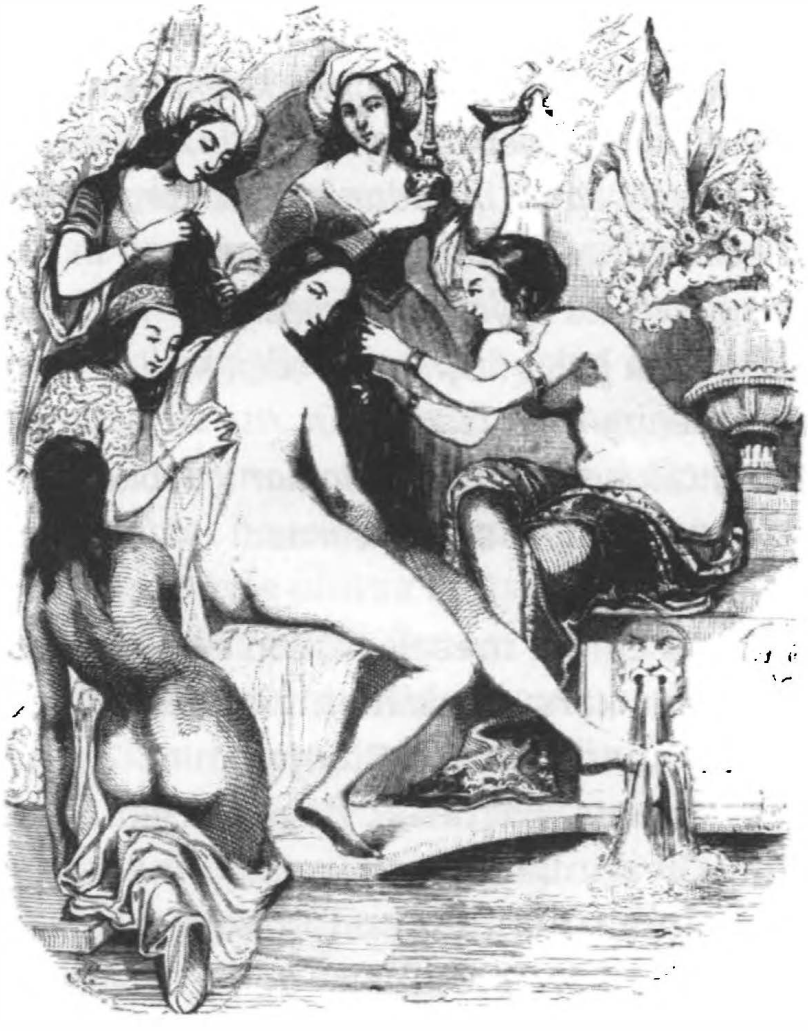

O esnada kendi bölmesinden Ali Nureddin'in sesini duyan cariye kendi kendine: "Herhalde vezirin bana bahsettiği, mahallede yanaşmadık kız bırakmayan oğlan bu. Vallahi bakmazsam duramam" demiş ve kalkıp, üzerinde hâlâ hamamdan çıkmış olmanın izleri olduğu halde bölmenin kapısına gitmiş. Kapıdan Ali Nureddin'e bakınca birden yüreğine binlerce kor düşmüş sanki.

O esnada Ali Nureddin de dönüp ona bakmış ve onun da yüreği aynı korlarla dolmuş. Her ikisi de birbirine karşı aynı duyguları beslemeye başlamış o an.

Oğlan: "Babamın satın aldığı o cariye sen misin?" diye sormuş. Kız: "Evet efendim" diye karşılık vermiş. Kapıdaki görevli cariyeler, efendilerinin Enisü'l-Celis'in yanına girdiğini görüp de bağırmaya başlayıncaya kadar çoktan cariyeye sahip olmuş olan Ali Nureddin başına geleceklerden korkarak kaçmış hemen.

Vezirin hanımı, cariyelerin bağrışmalarını duyunca üstünden sular damlaya damlaya fırlamış hamamdan. "Ne oldu? Evdeki bu bağrışmalar da neyin nesi?" diyerek iki cariyenin yanına gitmiş. Cariyelere: "Ne oldu?" diye sormuş.

"Hanımım, küçük bey geldi az önce, bizi dövdü. Biz kaçınca da Enisü'l-Celis'in yanına girdi, onu kucakladı. Sonra ne oldu bilmiyoruz, biz bağrışmaya başlayınca kaçtı" demişler. Bunları duyan vezirin hanımı, hemen Enisü'l-celis'in yanına girmiş: "Ne oluyor burada?" diye sormuş.

Kız: "Hanımım, ben şurada uzanmıştım. Birden içeriye çok güzel bir oğlan girdi. Bana: 'Babamın satın aldığı şu cariye sen misin?' dedi. Ben de: 'Evet' dedim. Vallahi hanımım sözünde yanlış bir şey görmedim de cevap verdim. Sonra yanıma gelip beni kucakladı" demiş.

Vezirin hanımı: "Sana başka bir şey yaptı mı?" diye sorunca, "Evet efendim, benden üç öpücük aldı" demiş kız.

Bunun üzerine vezirin hanımı: "Bikrini izale etmeden bırakmamıştır o halde seni!" diyerek dövünmeye, ağlayıp sızlayıp saçını başını yolmaya başlamış. O böyle yapınca cariyeler de onunla birlikte ağlaşmaya başlamışlar. Hepsinin de korkusu babasının Ali Nureddin'i öldürmesiymiş.

Onlar bu halde ağlaşıp vaveylâ koparırlarken vezir girmiş içeri, ne olduğunu sormuş merakla. Hanımı, bir şey yapmayacağına dair yemin aldıktan sonra oğlunun yaptıklarını anlatmış. Bunları duyan vezir öyle bir üzülmüş ki sakalını yolup üstünü başını yırtmaya başlamış.

Hanımı: "Kendini helak etme! Ben veririm ücretini!" demiş.

Vezir başını kaldırıp bakmış: "Yazıklar olsun! Tek derdimin para olduğunu mu sanıyorsunuz! Ben malımın yanında bir de canımdan korkuyorum" demiş.

Hanımı şaşkınlıkla: "Canınızdan neden korkuyorsunuz?" diye sorunca: "Bilmiyor musunuz attığımız her

adımı takip eden bir düşmanımız var, El-Muîn bin Savî bu olanları duyarsa hemen hükümdara koşar ve der ki...

Şehrazat sabaha erdiklerini, günün aydınlanmaya başladığını görünce anlatmayı bıraktı.

35. GECE

Şehrazat anlatmaya bir önceki gece kaldığı yerden devam etti.

Vezir: "Bilmiyor musun bizim peşimizde El-Muîn bin Savî gibi bir düşman var. Şimdi bu olanlardan haber alınca hemen sultana gider 'Veziriniz sizi sevdiğini iddia ediyor ama sizden aldığı on bin dinarla benzeri görülmemiş bir cariye almış, cariyeyi çok beğenince de oğluna al bu senin olsun, sen sultandan daha layıksın ona demiş. Oğlan da cariyenin bikrini izale etmiş. Cariye hâlâ onların evinde' der. Sultan 'Yalan söylüyorsun!' der kesin, ama o bu sefer de 'İzin verin evini basıp cariyeyi size getireyim de kendiniz görün' der. Sultan izin verir, gelip evden cariyeyi alır huzura çıkarırlar. Sultan ona sorunca inkâr edemez 'Efendim, biliyorsunuz ben sizin için alınmıştım. Ancak şansım yokmuş' der. Sultan ve insanların hepsi de bana saldırıp öldürürler" demiş.

Hanımı: "O zaman sen de işini Allah'a havale et! Kimseye bahsetme bu konudan!" demiş. Vezir, karısının bu sözlerini duyunca içi biraz rahat etmiş, kendine gelmiş.

Vezirin evinde bunlar olurken Ali Nureddin'e gelecek olursak, yaptıklarının sonuçlarından öyle bir

korkmuş ki gündüzleri bağlarda bahçelerde dolaşıyor, ancak gece olunca eve gidip annesinin yanında uyuyormuş. Sabah yine erkenden kalkıp kimseye görünmeden kaçıyormuş. Bu hal bir ay devam etmiş. Babasının yüzünü bir kez olsun görmemiş bu bir ay boyunca.

Sonunda bir gün hanımı vezire: "Efendim, hem cariyeyi hem oğlunuzu yok sayıyorsunuz ama böyle devam ederse ateşe atacaksınız oğlunuzu" demiş.

Vezir: "Ne yapayım istiyorsun?" demiş.

Hanımı: "Efendim, bu gece uyumadan bekleyin, gelince yakalarsınız onu. Barışırsınız. Cariyeyi de ona verirsiniz. Birbirlerini seviyorlar çünkü. Ben cariyenin ücretini öderim size" demiş.

Vezir denileni yapmış, gece boyunca uyumamış. Oğlu gelince hemen yakalayıp yere yatırmış, üstüne binmiş. Bunu gören hanımı telaşla: "Ne yapıyorsunuz efendim? Niyetiniz ne?" demiş.

Vezir: "Onu öldüreceğim" diye karşılık vermiş.

Bunu duyan oğlan: "Bu sizin için kolay mı efendim?" demiş.

Vezirin gözleri dolmuş, "Ah oğlum, peki ya hem malımın hem canımın gidecek olması kolay mı?" demiş.

Oğlan: "Babacığım, şair ne demiş diyerek şu dizeleri okumuş:

Düşmanın neyi umut eder zannedersin
Sen ondan daha üstün bir menzilde ve o aşağılardayken

Vezir bu şiiri duyunca merhamete gelmiş, oğlunun göğsünden kalkmış. Oğlan da babasının elini öpmüş. Sonra vezir oğluna: "Bilsem ki Enisü'l-Celis'e insaflı davranacaksın onu sana verirdim" demiş.

Ali Nureddin: "Babacığım ona nasıl insaflı davranmam gerekiyor ki?" diye sorunca, "Onun üstüne evlenmeyerek, ona zarar verecek bir şey yapmayarak ve onu satmayarak" demiş. Bunun üzerine Ali Nureddin: "Babacığım onu bana verirsen, asla üstüne evlenmem ve satmam" demiş ve sözünde duracağına yemin etmiş.

Vezir de cariyeyi oğluna vermiş. Ali Nureddin'in cariyeyi almasının üzerinden bir sene geçmiş. Allah, hükümdara bu cariye meselesini unutturmuş.

Vezir Muîn bin Savî ise vezirin hükümdarın katındaki yerini bildiğinden, her ne kadar her şeyden haberi olsa da sesini çıkarmamış. Bir gün vezir hamamdan üstüne bir şey almadan çıkmış, soğuk alıp yataklara düşmüş. Hastalığından ötürü uykusuz geçirdiği geceler sonunda iyice takatten düşmüş. Bir gün oğlu Ali Nureddin'i yanına çağırmış, "Evladım" demiş "rızıklar bölüştürülmüş, eceller belirlenmiştir. Ecel kâsesinden bir yudum almayacak tek kişi yoktur."Ardından da şu dizeleri okumuş:

Bugün gelmediyse bile ölüm, gelir muhakkak yarına
Herkes uğrayacak bir gün o ölüm çukuruna
Ne melik ne nebi
Yaşar dünyada ebedi

Sonra: "Evladım, sana nasihatim Allah'tan kork, işin sonunu düşünmeden hareket etme, Enisü'l-Celis'e iyi davran" demiş.

Ali Nureddin: "Babacığım sizin gibisi yoktur dünyada. Bilmez miyim yaptığınız hayırları, minberlerden aldığınız duaları" demiş.

"Umarım kabul olur o dualar" diye karşılık vermiş vezir. İki şahit çağırtıp vasiyetini yaptıktan sonra son bir nefes alıp vermiş, saadet ehline katılmış. O vakit saray feryat figanlarla dolmuş.

Haber sultana da ulaşmış. Vezirin vefatını duyan şehir halkı mektepli çocuğundan yaşlısına kadar yasa boğulmuş, ağlamış. Ali Nureddin cenaze hazırlıklarını başlatmış hemen. Emirler, vezirler, devlet erbabı ve bütün şehir halkı, hazır bulunmuşlar cenazede. Hatta Muîn bin Savî de cenazeye katılanlar arasındaymış. Cenaze evden çıkarılırken şu dizeleri okumuş cemaatten bazıları:

Onu yıkayan gassala dedim ki
İnsaf etmez misin, sen de onun dostuydun
Suyunu yaklaştır ona sonra yıka
Ağlarken gözyaşlarını üzerine dökme
En güzel övgülerle sar,
Meleklere söyle, onlar taşısın,
Şeref kazansınlar onu taşımakla
Onu taşımak taşıyanlara nimet olarak yeter

Babasının ölümüyle derin kederlere boğulan Ali Nureddin uzunca bir vakit çıkamamış bu halden. Bir gün otururken evde, kapı çalmış birdenbire. Kapıyı açan Ali Nureddin, babasının dostlarından birisini görmüş kapının önünde. Adam: "Efendim. Ardında sizin gibi bir evlat bırakan ölmüş sayılmaz. O tıpkı seyyidü'l-evvelin ve ahirin olan Hz Peygamber'in gidişi gibi gitmiş olur. Kendinizi toplayın, hüznü bir yana bırakın artık" demiş ve gitmiş.

Adamın bu sözleri Ali Nureddin'i kendine getirmiş. Evinin salonunu hazırlatıp ihtiyaç duyulan her şeyi yerine getirmiş ve on tane tüccardan oluşan arkadaşlarını davet etmiş. Enisü'l-Celis de meclisteymiş. Yemiş içmiş eğlenmişler. Arkadaşlarına karşı pek bir eli açık davranmış.

O esnada kâhyası içeri girip "Efendim, hiç duymadınız mı hesapsız saçıp savuran fakir düşer derler. Hem ne güzel demiştir şu dizeleri söyleyen" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Dirhemlerimi sakınır, korur kollar beklerim
Kılıcım kalkanımdır bunu iyi bilirim
Düşmanıma verir miyim hiç
Kötülüğüme kullansın da afiyetle yiyip içsin
Bir dirhemcik vermeye cimrilik etsin

Ardından şöyle demiş: "Efendim, çok çok harcayıp bol bol ihsanda bulunmak malı tüketir."

Ali Nureddin kâhyasının bu sözlerini duyunca, dönüp şöyle bir bakmış ve demiş ki: "Söylediklerinden tek bir kelime bile girmedi kulağıma. Ne demiş şair:

Bir gün malım olur bir gün bulamazsam
Ne avucumu açar ne yerimden kıpırdarım
Getirin bana cimriyi cimrilikle ne bulmuş
Söyleyin bana cömertliğinden kim ölmüş

İsterim ki ey kâhya, yanında kahvaltıma yetecek kadar mal varsa, kahvaltımı etmeden akşamımın tasasına düşmeyesin."

Kâhya bakmış ki yapacak bir şey yok, çıkıp işinin başına dönmüş. Ali Nureddin ise yine bildiği gibi devam etmiş. Arkadaşlarından birisi bir şey için "Aman ne güzel şey" dese hemen kaldırıp veriyor. "Falanca evin çok güzelmiş" diyene hemen o evi hediye ediyormuş. Sabahlardan akşamlara kadar arkadaşlarıyla oturuyor, yedirip içiriyormuş. Tam bir sene bu hal üzere devam etmiş. Bir gün yine böyle otururlarken cariyesi şu dizeleri okumuş:

Güzel geçirince gününü hep güzel olacak sanıyorsun ömrünü
Düşünmüyorsun kaderin peşinden getirebileceğini kötülüğü
Aldanıyorsun gecelerin salim geçiyor diye
Bilemezsin kim bilir gecelerin ardında kederler vardır

O daha sözünü yeni bitirmiş ki kapı çalmış. Ali Nureddin kapıya bakmaya giderken içlerinden birisi de gitmiş peşinden, onun haberi olmadan, kimin geldiğini görmek için. Ali Nureddin kapıyı açınca kâhyayı görmüş karşısında nefes nefese. "Ne oldu?" diye sormuş şaşkınlıkla. Kâhya: "Efendim korktuğum başımıza geldi!" diye cevap verince, "Nasıl yani?" demiş.

Kâhya: "Efendim" demiş "ne bir dirhem ne de ondan aşağısı hiçbir şey kalmadı elimizde. İşte bütün gelir giderleri ve sermayenizden kalanları yazdığım defter burada." Ali Nureddin bunu duyunca başı önüne düşmüş, usulca "La havle ve la kuvvete illa billah" demiş.

Ali Nureddin'in peşinden gelip bütün bu konuşmaları gizlice dinleyen adam, arkadaşlarının yanına dönüp: "Duydunuz mu, duydunuz mu, Ali Nureddin iflas etmiş, tek dirhemi kalmamış" diye haberlemiş duyduklarını. O esnada Ali Nureddin yüzü kederden kararmış bir halde dönmüş arkadaşlarının yanına. İçlerinden biri, daha o oturmadan kalkıp "Efendim müsaade buyursanız benim şimdi gitmem gerek" demiş.

Ali Nureddin şaşırmış "Neden ayrılıyorsun böylesi bir günde?" diye sormuş.

Adam: "Karım bu gece doğum yapacak. Ondan uzakta kalamam, yanına gidip bakmam lazım" demiş.

Bunun üzerine Nureddin müsaade etmiş, adam kalkıp gitmiş. Hemen peşinden bir başkası kalkıp "Kardeşim oğlunu sünnet ettiriyor, onun yanına gitmem gerek" demiş ve çıkıp gitmiş. Böyle böyle hepsi kalkıp gitmiş, Nureddin'i bir başına bırakmışlar.

Ali Nureddin cariyesini çağırıp: "Görüyor musun Enisü'l-Celis başıma gelenleri" demiş ve kâhyanın getirdiği haberi söylemiş. Enisü'l-Celis, "Efendim, günler önce söyledim size ama siz bana hep şu şiiri okudunuz:

Dünya sana bol bol verince sen de insanlara ver aynı şekilde
Gönlünce harca ihsan et hiç düşünme,
Eline geçince bol bol ihsan etmek onu tüketmez
Elinden çıkmak isterse de cimrilik etmen onu elinde tutmaz

Eh siz artık bunu deyince bana daha başka bir şey demek düşmezdi" demiş.

Ali Nureddin: "Biliyorsun ki ben malımı mülkümü hep arkadaşlarım için harcadım. Şimdi onlar beni böyle zor durumda bırakmazlar" diye cevap vermiş.

Ancak Enizü'l-Celis: "Onların hiçbirinin de size bir faydası dokunacağını zannetmiyorum" demiş.

Onun bu sözü üzerine Ali Nureddin: "Şimdi gidip kapılarını çalacağım. Birkaç bir şey verseler dahi sermayemi oluşturur ticaret yaparım. Oyunu eğlenceyi de bırakırım" demiş ve kalkıp on arkadaşının da yaşadığı sokağa gelmiş.

Sokağın başındaki ilk arkadaşının evinin kapısını çalmış. Bir cariye kapıyı açıp "Kimi istemiştiniz?" diye sorunca, "Git efendine Ali Nureddin kapıda, 'Kölen eline düştü, fazlını bekliyor' diyor de" demiş.

Cariye içeri girip efendisine bildirince Ali Nureddin'in kapıda olduğunu, adam bir sinirle çıkışmış cariyesine ve: "Git efendim evde yok de" diyerek geri göndermiş onu.

Cariye kapıya gelip: "Efendim evde yok efendim" demiş. Bunu duyan Ali Nureddin öfkeyle: "Veledi zina! Uğraşmış değiştirmeye ama işte değişmemiş veledi zina!" demiş ve gidip ikinci arkadaşının kapısını çalmış.

Bir öncekinde dediklerini deyip içeri haber göndermiş ama yine aynı cevapla gelmişler. Bunun üzerine şu dizeleri okumuş:

Daha kapılarındayken sen, yok oldu ev ahalisi evden
Senin vasıtanla sınanırlar diye cömertlikten

Sonra da: "Hepsini dolanıp bakayım, kim bilir belki içlerinden bir insan evladı çıkar da diğerlerinin yapmadığını yapar" demiş ve on arkadaşının tamamının evini dolaşmış. Ama kapısına gittiklerinin ne birinin yüzünü görebilmiş ne de birinden bir lokma ekmek alabilmiş. Orada şu dizeleri okumuş:

İnsan elinde varken meyvesi bol ağaç gibidir
Etrafına toplanır insanlar
Ama tükenince meyvesi birer birer terk eder

Başka meyveli ağaçlara giderler
Ah bu zamanın insanları ah...

Arkadaşlarının hiçbirini bulamayınca iyice kederlenmiş olarak dönmüş cariyesine. Cariye: "Efendim demedim mi size hiçbirinden fayda yok diye" demiş.

Ali Nureddin: "Vallahi doğru demişsin, tek bir tanesinin yüzünü bile göremedim" diye karşılık verince cariye: "Tasalanmayın efendim! Evdeki eşyaları satarsınız yavaş yavaş, geçiminizi öyle temin edersiniz" demiş.

Ali Nureddin cariyenin dediği gibi yapıp birer birer satmış eşyaları ama sonunda evde satılacak tek bir eşya bile kalmamış. O vakit Enisü'l-Celis'e bakıp: "Şimdi ne yapacağız?" demiş. Enisü'l-Celis: "Efendim benim bir fikrim daha var. Şimdi beni alıp çarşıya götürün ve satın. Biliyorsunuz babanız beni on bin dinara satın almıştı. Belki Allah yardım eder de yine bu fiyata satarsınız. İnşallah bir gün yine bir araya getirir kader bizi" demiş.

Ali Nureddin: "Ne diyorsun Enisü'l-Celis! Ben senden bir saat bile ayrı kalamam!" diye karşılık vermiş.

Cariye: "Ben de sizden ayrı kalamam efendim ama ne yapalım öyle olması gerekiyor" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Bazen bazı şeyler olur, zaruret yapmadıklarını yaptırır
Uygun olmasa da edebine görgüne,
Onu yapmanın sebebi yoktur
Sebep bizzat kendisidir

Ve gözyaşları yanaklarından süzülmeye başlamış. Bunun üzerine Ali Nureddin de şu dizeleri okumuş:

İzin ver bir kez daha bakayım gözlerine ayrılmadan önce
Bu bile çok geliyorsa ziyanı yok bir başıma bırak beni aşkımın coşkusuyla

Ve elinden tutup çarşıya, simsarın yanına götürmüş onu. "Ne kadar diyeceksin onun fiyatını?" diye sormuş.

Simsar: "Efendim, bizde işler öyle yürümez. Kendi usulünce yürür" demiş ve "Bu, babanın benden bin dinara aldığı Enisü'l-Çelis değil mi?" diye sormuş.

Ali Nureddin: "Evet o" diye onaylamış onu.

Bunun üzerine simsar çarşıya girip bütün tüccarları çağırmış, hepsi toplanıncaya kadar beklemiş. Bu arada çarşı, Türkünden Rumuna, Çerkezinden Gürcüsüne, Habeşlisine kadar türlü çeşit ırktan cariyelerle doluymuş. Çarşının iyice dolduğunu gören simsar kalkıp: "Ey tüccarlar! Ey mal sahipleri bilirsiniz her yuvarlak olan şey ceviz olmadığı gibi, her uzun da muz değildir. Her kırmızı renkli olan et olmadığı gibi her beyaz olan da yağ değildir. Ne bütün kırmızılar şarap ne de bütün siyahlar hurmadır! Ey tüccarlar şurada gördüğünüz yetim inci için –ki hiçbir mal onun bedeli olamaz– ne ile açıyorsunuz satışı?" diye başına toplamış herkesi. Birisi çıkıp dört bin beş yüz dinarla başlatmış.

O esnada Muîn bin Savî nam vezir de çarşıdan geçiyormuş, Ali Nureddin'i orada dikilirken görmüş. Kendi kendine: "Parası kaldı mı ki acaba gelmiş cariye alıyor?" demiş; ancak iyice yanaşıp tüccarların etrafına toplandığı simsarın söylediklerini dinleyince "Haa

anladım, herhalde hiçbir şeyi kalmadı da cariyelerini satıyor. Eğer öyleyse, bu benim içimi soğutur vallahi" demiş. Sonra simsarı yanına çağırmış. Simsar gelip önünde yerlere eğilmiş vezirin.

Vezir: "Şu sattığın cariyeyi istiyorum!" demiş. Adamcağız ne yapsın, itiraz etmeye korkar, gidip getirmiş cariyeyi. Vezir cariyeyi inceleyince, onun o nahif endamını görüp ipek sesini duyunca pek hoşuna gitmiş, "Fiyatı kaç dinara ulaştı?" diye sormuş.

Simsar: "Dört bin beş yüz dinarla açtık efendim" demiş. Ama tüccarların hiçbiri, vezirin ne kadar zalim olduğunu bildiklerinden, öne çıkıp da ne bir dinar ne de bir dirhem artırmışlar fiyatı.

Vezir: "Daha ne duruyorsun, git söyle sahibine, dört bin beş yüz dinara alıyorum ben" demiş.

Simsar kalkıp Ali Nureddin'in yanına gitmiş, "Cariyeniz bedavaya gitti" demiş üzülerek. Ali Nureddin şaşkınlıkla: "Neden öyle oldu?" diye sorunca, "Dört bin beş yüz dinarla açmıştık satışı, ama şu zalim vezir Muîn bin Savî geldi. Cariyeyi görünce çok beğendi 'Tamam dört bin beş yüz dinara alıyorum onu' dedi.

Cariyenin size ait olduğunu bildiğini sanmıyorum. Vallahi eğer ücreti şimdi hemen öderse şükredin, Allah'ın fazlından olur o. Ama ben bilirim onun zalimliklerini. Şimdi bir senet yazıp verir, git falanca kişilerden al paranı der. Onlar da ne zaman gitsen kapılarına 'Bugün git, yarın gel' derler. Her gittiğinizde bunu söylerler, e siz de izzeti nefis sahibi birisiniz, sürekli eşiklerini aşındırmaktan hayâ edersiniz, bu sefer de 'Şu senedi bize ver' derler alıp yırtarlar onu, yani anlayacağınız cariyenizi bedavaya vermiş olursunuz" demiş.

Ali Nureddin simsarın bu söylediklerini duyunca: "Peki şimdi ne yapayım ben?" diye sormuş.

Simsar, "Bu durumdan kurtulmanın bir yolu var, şayet kabul ederseniz cariyenizi kurtarma şansınız daha çok olur" demiş ve eklemiş "Şimdi ben onların yanına gidince hemen peşimden gelin, cariyenin elinden hışımla tutun, hatta suratına bir tokat patlatın ve 'Seni satarım diye yemin ettiğim için, sadece gör bak sözümü yerime getiririm diye indirdim seni çarşıya, hâlâ ne arıyorsun burada? Yürü haydi!' deyin. Belki oyununuz tutar da insanlar gerçekten de yemin ettiğiniz için cariyenizi çarşıya indirdiğinize inanırlar."

Ali Nureddin: "Tamam, öyle yapalım o zaman" diye karşılık vermiş simsarın bu planına.

Simsar çarşının orta yerine, kendini bekleyen kalabalığın arasına dönmüş ve Vezir Muîn bin Savi'ye: "Efendim, işte cariyenin sahibi geldi" demiş.

Ali Nureddin gelmiş, cariyenin suratına bir tokat atıp elinden tutmuş ve öfkeyle: "Bilmiyor musun seni sırf yeminimi yerine getireceğimi göstermek için getirdim, satmaya çıkardım! Şimdi dön eve çabuk, bir daha da bana karşı gelme! Sanki senden gelecek mala muhtacım ben! Evimdeki tüm eşyaları ve bir o kadarını satsam dahi senin fiyatın etmezler, ne diye çıkarayım seni satışa!" demiş.

Vezir Muîn bin Savi, Ali Nureddin'i karşısında bunları söylerken görünce "Evinde satacak bir parça eşyan kaldı mı ki sanki?" diye bağırarak üstüne doğru yürümüş. Tüccarlar bunu görünce dönüp Ali Nureddin'e bakmışlar ne tepki verecek diye, hepsi de onu seviyorlarmış.

Ali Nureddin: "İşte hepiniz tanıksınız bu adamın zulmüne!" demiş.

Vezir iyice öfkelenmiş, tüccarlara dönüp: "Vallahi siz olmasaydınız hemen burada öldürürdüm onu!" diye bağırmış. Tüccarlar birbirleriyle kaş göz işaretiyle anlaşıp: "Biz girmeyiz aranıza, ne yaparsanız yapın" demişler.

Ali Nureddin pek cesur bir delikanlıymış zaten, hemen fırlayıp Muîn bin Savi'yi atının üzerinden çektiği gibi yere düşürmüş ve suratına öyle bir yumruk indirmiş ki dişleri kırılmış, sakalı kana bulanmış.

Vezirin yanında gelen on köle, Ali Nureddin'in efendilerine bu yaptıklarını görünce hemen elleri kılıçlarının kabzalarına uzanmış. Tam Ali Nureddin'e saldırıp onu paramparça edeceklermiş ki orada toplananlar: "Aman ne yapıyorsunuz? Onlardan biri vezir, öteki de vezir oğlu. Onların arası düzelir, siz kalırsınız ortada. Kim bilir belki de onlara hiçbir şey olmaz da arada siz ölüp gidersiniz. Bırakın, girmeyin aralarına!" demişler.

O esnada veziri bir güzel dövmüş olan Ali Nureddin kalkıp cariyenin elinden tuttuğu gibi eve gitmiş.

Vezir Muîn bin Savi ise Ali Nureddin gider gitmez kalkmış düştüğü yerden, üstü başı kana, toz ve toprağa bulanmış halde. Çarşıdan ayrılıp dosdoğru sultanın yanına gitmiş. "Ey zamanın sultanı! Zulme uğradım, bakın da halimi görün!" diyerek kendini sultanın ayaklarının dibine atmış. Sultan dikkatlice bakıp da vezirini tanıyınca: "Kim yaptı bunu sana?" diye sormuş öfkeyle.

Vezir ağlayarak şu dizeleri okumuş:

Olur şey mi siz hayattayken zulüm görmem
Siz aslanken köpeklere yem olmam
Olur şey mi herkes havuzunuzdan içerken
Yağmurun himayesinde olan benim susuz kalmam

Ardından da: "Efendim, sizi sevip hizmetinizde bulunmaktan geldi bu başıma gelenler" demiş.

Sultan yine: "Bunu kim yaptı sana?" diye sormuş.

Bunun üzerine vezir başlamış anlatmaya: "Sultanım, bugün sizin aşçılığınızı yapacak bir cariye almak için çarşıya gitmiştim. Orada daha önce hiç görmediğim güzellikte bir cariye gördüm. Simsar, cariyenin Fazl bin Hakan'ın oğlu Ali Nureddin'e ait olduğunu söyledi. Efendim hatırlarsanız siz bir zamanlar Fazl bin Hakan'a on bin dinar verip kendiniz için bir cariye almasını emir

buyurmuştunuz. O vakit, o parayla işte bu cariyeyi almış. Ama çok beğenince size getirmek yerine onu oğluna vermiş. Neyse efendim, Fazl bin Hakan'ın oğlu babası öldükten sonra malını har vurup harman savurmuş; elinde ne bir bağ ne bir bahçe hiçbir şey kalmamış. Yetmemiş evlerini de satmış, iflasa oturmuş. Başka çaresi kalmayınca o cariyesini satmak için çarşıya götürmüş. Ben gittiğimde tüccarlar cariyeye fiyat biçiyorlardı. Dört bin beş yüz dinar dediler, ben almak istedim. Ama Ali Nureddin karşıma dikilip: 'Seni yaşlı bunak! Onu sana satmaktansa bir Yahudiye ya da Hıristiyan'a satmayı yeğlerim' dedi. Ben 'Onu kendim için almıyorum, hepimizin velinimeti olan sultan hazretlerine alıyorum' dedim. Ama o benim bu sözlerimi duyunca iyice sinirlendi ve beni atımdan yere çekip suratımı işte gördüğünüz bu hale sokuncaya kadar vurdu. Oysaki tek muradım size bir cariye satın almaktı."

Sözlerinin burasında kendini yerden yere vurup ağlamaya başladı.

Sultan onun bu halini görüp söylediklerini de dinleyince öfkeden küplere bindi, gözlerinden ateş fışkırdı, huzurunda bulunan kılıçlarını kuşanmış kırk muhafıza: "Hemen gidip İbn Hakan'ın evini yerle bir edin! Oğlunu da cariyesiyle birlikte ellerini ayaklarını bağlayarak, yüzleri üstüne süründürerek huzuruma getirin!" diye bağırmış.

Muhafızlar: "Hemen efendim!" demiş ve yola koyulmak üzere huzurdan ayrılmışlar. Bu muhafızlar arasında eskiden Fazl bin Hakan'ın kölelerinden olan bir adam varmış. Gönlü efendisinin oğlunun başına geleceklere razı olmamış, atına bindiği gibi dörtnala yola koyulmuş. Diğer muhafızlardan önce Ali Nureddin'in evine varıp kapısını çalmış. Kapıyı açan Ali Nureddin adamı tanımış hemen, tam ağzını açmış selam verecekmiş ki adam: "Aman efendim bırakın selamı kelamı" şair ne demiş:

Canına zarar gelmesinden korkuyorsan kaç git
Bırak zarar vermek isteyenlerin başına yıkılsın evin
Yeryüzünde yer çok ama
Can yalnız bir tanedir onu helak etme

Siz de cariyeniz de kaçın kurtarın canınızı! Muîn bin Savî sultanı kandırıp iplerinizi eline aldı, çok geçmez burada olurlar!" demiş ve Ali Nureddin'e içinde kırk dinar olan bir kese uzatıp, "Efendim bunları alın, daha fazla olsaydı daha fazla verirdim, haydi şimdi oyalanacak vakit değil!" demiş ve gitmiş.

Ali Nureddin hemen cariyesine gidip duyduklarını haber vermiş. Cariye korkudan tir tir titremeye başlamış. Hiç oyalanmadan evden çıkmışlar ve Allah insanların gözünden saklamış onları, sahile kadar sağ salim varmışlar.

Denizde bir gemi demir almaya hazırlanıyormuş. Kaptan geminin ortasında durmuş: "Eşine dostuna veda etmeyen, erzakını temin edemeyen ya da yapacağı bir şeyi yapamayan kaldı mı?" diye sesleniyormuş. Hep bir ağızdan cevap vermiş yolcular "Biz ha-

zınız, eksiğimiz yok" demişler. Bunun üzerine kaptan "O halde palamarları çözün, yelkenleri indirin!" diye bağırmış tayfalara.

O esnada Ali Nureddin kaptana, "Nereye gidiyor bu gemi?" diye sormuş. Kaptan: "Selamet yurdu Bağdat'a" diye yanıtlamış onu.

Şehrazat sözün burasında sabaha erdiklerini fark edince anlatmaya ara verdi.

36. GECE

Şehrazat devam etti anlatmaya:

Hükümdarım, kaptan selamet yurdu Bağdat'a gittiklerini söyleyince Ali Nureddin de cariyesiyle birlikte binmiş gemiye. Rüzgâr yelkenlerini şişirmiş, denizde yol almaya başlamışlar.

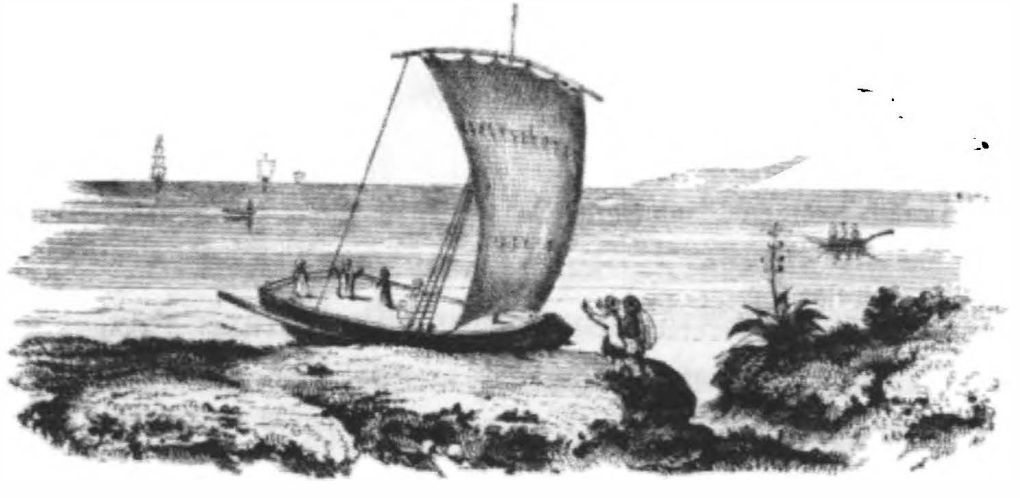

Onlar bu haldeyken kırk muhafızın ne yaptığına dönecek olursak, Ali Nureddin'in evine gidip kapıyı kırmış, içeri girmişler. Her yeri didik didik aramış

ama kimseyi bulamamışlar. Hal böyle olunca yapacak bir şey yok, evi yakıp yıkıp sultanın huzuruna çıkmış, olanları haber vermişler.

Sultan: "Şehri köşe bucak arayın! Bulun onları!" diye emretmiş. "Hemen efendim!" deyip tekrar ayrılmışlar huzurdan. Sultan, vezir Muîn bin Savî'ye dönüp: "Müsterih ol, senin öcünü ben alacağım" demiş. Vezir sultana uzun ömür dileyerek gönül rahatlığıyla ayrılmış huzurdan. Sultan tellal çıkartttırmış. "Ey ahali! Sultanımız, Ali bin Nureddin'i görüp de haber verenlere bir kat elbise ve bin dinar verecek! Amma görüp de söylemeyenlere ya da saklayanlara cezalardan ceza beğendirecek" diye bağırtmış.

Yine Ali bin Nureddin ve cariyesine dönecek olursak, sağ salim varmışlar Bağdat'a. Kaptan "İşte Bağdat! Huzur şehri! Kış bile soğuğunu alıp terki diyar etmiş, bahar çiçeklerini toplayıp yerleşmiştir oraya! Ağaçlar çiçek açmış, nehirler coşup akmıştır" diyerek haber vermiş onlara Bağdat'a vardıklarını. Kaptana beş dinar verip şehrin sokaklarından yürümeye başlamışlar.

Gide gide bağların, bahçelerin olduğu yerlere gitmişler. Bir yola girmişler, her yer sulanıp süpürülmüş imiş. Yol kenarlarında çiçek tarhları sıralanıyor, içleri su dolu küpler dizili duruyormuş. Yol, kapısı kapalı bir bahçeye çıkıyormuş. Cariye Nureddin'e dönüp: "Efendim, şu çiçeklerin arasında biraz dinlenelim" demiş ve küplerdeki sulardan ellerini yüzlerini yıkayıp çimenlerin üzerine uzanmışlar. Rehavet çökmüş, yüzlerine elbiselerinin bir köşesini örtüp uyumuşlar.

Bu kapısında uyudukları bahçe Harun Reşid'in gezi bahçesiymiş, içinde bir de eğlence sarayı varmış. Canı sıkıldığı zaman bu bahçeye gelir, her birinden birer kandil asılı seksen penceresi ve ortada büyük bir şamdan olan sarayına girer, pencereleri açtırıp cariyelerine kendisine şarkı söylemelerini emreder, böylece gamını, kederini dağıtırmış. Bahçenin bakımıyla ise kendisine Şeyh İbrahim denilen yaşlı bir bahçıvan ilgilenirmiş.

Bir gün bu bahçıvan bir işini görmek için bahçenin dışına çıkınca orada gezip dolaşan kadınlar ve çocuklar görmüş, çok kızmış ama sesini çıkarmadan dönüp halifenin huzuruna çıkmış ve olanları haber vermiş. Halife: "Bahçenin kapısında buldukların konusunda serbestsin, ne dilersen onu yaparsın" demiş.

O gün de bahçıvan yine bir iş için bahçeden çıkınca örtülerine bürünmüş, kapıya uzanmış yatan Ali Nureddin ve cariyeyi görmüş. Öfkeyle: "Bunlar bilmiyor mu halifenin bana burada bulduğumu öldürme izni verdiğini? Bu ikisini döveyim de bak bakalım bir daha yaklaşabilecekler mi" demiş ve oradan taze bir dal koparıp başlarına dikilmiş. Kolunu, koltuk altı görünecek kadar kaldırmış, tam indirecekmiş ki kendi kendine: "Kim olduklarını bilmeden nasıl döversin onları İbrahim? Kim bilir belki buraların yabancısıdırlar, ya da yolcudurlar kader yollarını buraya çıkarmıştır. Şu yüzlerini açayım da bir bakayım" demiş ve sopasını

bırakıp yüzlerindeki örtüyü kaldırmış. Yüzlerini görünce: "Aman ne kadar da güzeller, hiç böylesi güzellere vurulur mu?" demiş. Sonra üstlerindeki örtüyü tamamen çekip Ali Nureddin'in yanına gitmiş, hafif silkerek uyandırmış onu.

Ali Nureddin uyanıp da karşısında bir ihtiyar görünce hemen yerinden fırlamış, hayâyla ayaklarını toplayıp yaşlı bahçıvanın elini öpmüş. Bahçıvan: "Nereden gelip nereye gidiyorsunuz evladım?" diye sormuş.

Ali Nureddin: "Efendim, biz buraların yabancısıyız" demiş, der demez gözyaşları gözlerine hücum etmiş.

Bahçıvan onu böyle gözleri dolu dolu görünce: "İsterseniz girip bahçede eğlenin biraz, içiniz açılır" demiş.

Ali Nureddin: "Bu bahçe kimin ki?" diye sormuş. İçeri rahat girsinler diye bahçıvan, "Evladım, bu bahçe bana atalarımdan miras kaldı" demiş.

Bunun üzerine Ali Nureddin bahçıvanın davetine teşekkür edip cariyeyle birlikte bahçeye girmiş.

Bahçe dediysek de karşılarına çıkan bu yer bahçe değil cennetmiş sanki. Kapının iki yanında işlemeli sütunlar varmış. Sütunların etrafı kırmızısı yakut gibi ışıl ışıl, siyahı abanoz gibi parıl parıl olan üzüm salkımlarıyla sarılıymış. Meyve ağaçları dallarını patikalara uzatıyor, dallara konmuş kuşlar birbirinden güzel besteler yapıp türlü çeşit şarkılar söylüyormuş. Bülbül tatlı tatlı şakıyor, kumru o ahenkli sesiyle bahçeyi dolduruyor, karabakallar ve bozbakallar insan gibi şarkılar söylüyorlarmış. Ağaçlar meyvelerini çifter çifter sunuyor, kayısılar kâfur ve badem ağaçları arasından kafalarını uzatıyormuş. Horasan kayısısı, mürdüm eriği ve tatlı üryani eriğiyle birlikte akıllara ziyan bir renk cümbüşü sergiliyormuş. Çiçekler deseniz, yerlere serpilmiş inci mercanlar gibiymiş. Güller, allıklarını güzellerin yanaklarından almışlar, menekşeler alev alan kükürt gibi parıldıyormuşlar. Mersin çiçekleri, şebboylar ve lavantalar anemonlara arkadaşlık ediyor, her birinin yaprağı

bulutların gözyaşlarıyla parlıyormuş. Kasımpatılar inci gibi dişleriyle gülüyor, nergisler hüzünlü gözlerle gülleri seyrediyorlarmış. Turunçlar yıldızlar gibi, limonlar altın toplar gibi sarkıyorlarmış dallarından. Yerleri bezemiş çiçeklerin üstünden meltemler hafifçe geçiyor, kokularını dört bir yana yayıyormuş. İpek gibi bir nehir bahçenin ortasından süzülüyor, kuşların şakıması rüzgârın ıslığına karışıyormuş. Ne çok sıcakmış hava, ne de çok serin. Her şey kararında, yerli yerindeymiş. İhtiyar onları alıp kilitli bir salona götürmüş. Salonun güzelliği göz kamaştırıyormuş.

Hükümdarım, Şeyh İbrahim, Ali Nureddin ve cariyeyi alıp saraya götürmüş. Pencerelerden birinin önüne oturmuşlar. Ali Nureddin başından geçenleri hatırlayıp: "Vallahi çok güzel bir yermiş burası. Bütün derdimi tasamı silip süpürdü" demiş.

Şeyh İbrahim kalkıp yiyecek bir şeyler getirmiş, yemiş, içmiş, iyice doyunca ellerini yıkamışlar. Ali Nureddin kalkıp tekrar pencerelerden birinin önüne oturmuş, cariyeyi de yanına çağırmış. Cariye yanına gelmiş, beraber bahçedeki, dallarından türlü çeşit meyveler sarkan ağaçları seyre koyulmuşlar. Az sonra Ali Nureddin Şeyh İbrahim'e dönüp: "Ya şeyh, yanında içecek bir şeyler yok mu? Bilirsin insanlar yemek yedikten sonra bir şeyler içerler" demiş.

Şeyh İbrahim kalkıp buzlu şerbet getirmiş ve Ali Nureddin'e "İstediğin içecek bu mu? Yoksa şarap mı istiyordun?" diye sormuş.

Ali Nureddin: "Evet, kastım şaraptı" deyince, "Vallahi on üç sene oldu ben o işleri bıraktım. Çünkü Hz. Peygamber şarabı içene, şarap yapmak için üzümü sıkana ve taşıyana lanet etmiştir" demiş.

Ali Nureddin: "Tamam o zaman iki kelimecik edeceğim iyi dinle" demiş. Şeyh İbrahim: "Buyur de bakalım" diye karşılık verince "Şimdi sen taşımaz, sıkmaz ya da içmezsen sana lanet dokunmaz mı?" diye sormuş.

Şeyh İbrahim "Evet öyle" demiş. Bunun üzerine Ali Nureddin: "İyi o halde şu iki dinarı al, bir eşeğe binip dükkânın uzağında dur. Yoldan geçen herhangi bir insanı durdurup şu iki dinarla bana şarap alsana de. Adam şarabı alınca onu eşeğe yükle getir. Böylece ne onu ne içmiş, ne sıkmış, ne de taşımış olursun. Herkese dokunan o lanet sana dokunmaz" demiş.

Şeyh İbrahim, Ali Nureddin'in bu sözlerini duyunca gülüp "Vallahi senden daha nüktedan birini görmedim, güzel konuşuyorsun vesselam" demiş.

Ali Nureddin: "Biz burada senin misafiriniz, vallahi senden şu istediğimizden başka bir şey istemeyiz" deyince Şeyh İbrahim: "Evladım bu benim için onurdur. İşte şu mahzen Halife Harun Reşid için hazırlandı, gir ne istiyorsan al oradan" demiş.

Ali Nureddin içeri girince türlü çeşitli mücevherlerle süslenmiş olan altın, gümüş ve kristalden mamul şişelerin raflara sıra sıra dizildiğini görmüş. Cariyesiyle birlikte hayran hayran bakakalmışlar gördüklerine. İçlerinden beğendiğini seçip içindeki şarabı bir testiye doldurmuş. Çıkıp yine yerlerine kurulmuş, içmeye başlamışlar.

Şeyh İbrahim gelip asık bir suratla onlardan ayrı bir yere oturmuş. Yanakları kızarıncaya, gözleri bulanıklaşıp akılları uçuncaya kadar içmişler, iyice sarhoş olmuşlar. Kendi köşesinde oturan Şeyh İbrahim: "Ne diye onların yanında oturmuyorum ki? Onlar gibi ay yüzlü iki insan ne zaman geldi bu saraya ki yanlarında oturmayıp burada tek başıma oturuyorum" demiş ve kalkıp onların yanına geçmiş.

Ali Nureddin, Şeyh İbrahim'i görünce: "Efendim hatırım için gel sen de bize katıl" demiş. Şeyh İbrahim gidip yanlarına oturunca bir kadeh uzatmış ona ve, "İç de bir lezzetini gör!" demiş.

Ancak Şeyh İbrahim: "Tövbe tövbe, ben on üç yıl oldu o işleri bırakalı" diye yanıtlamış, kadehini geri çevirmiş.

Ali Nureddin ise şeyhin peşini bırakıp yine kendine dönmüş, kadehi kafasına dikmiş, iyice sarhoş olup upuzun yere uzanmış. Bu arada ona bakan Enisü'l-Celis bahçıvana dönüp: "Görüyor musun onun bana yaptığını Şeyh İbrahim?" demiş.

Adam şaşkın şaşkın: "Ne oldu hanımım? Ne yaptı?" diye sorunca, "Her zaman böyle yapıyor, bir saat içiyoruz sızıp kalıyor. Ben de kadehimi tokuşturacak kimse olmadan bir başıma kalıyorum. Kimle içeyim, kime şarkı söyleyeyim şimdi ben?" demiş.

Şeyh İbrahim cariyenin bu sözlerini duyunca kanı hızlı hızlı akmaya başlamış damarlarında, kızın sözlerinden etkilenmiş ve: "Doğru, hiç böyle arkadaşlık mı olurmuş" demiş.

Bunun üzerine cariye bir kadeh doldurup Şeyh İbrahim'e: "Hatırım için alıp için bunu. Ne olur kırmayın beni, haydi alın" diyerek şeyh İbrahim'e uzatmış kadehi.

Adamcağız alıp dikmiş kafasına. Sonra ikinci kez doldurup tekrar uzatmış ve: "Bu kaldı ama, bunu da için" demiş.

Yaşlı bahçıvan: "Aman hanımım vallahi bu kadarı yeter, daha fazlasını içemem" dese de kız illa içmelisin diye tutturunca onu da alıp içmiş. Tam cariyenin uzattığı üçüncü kadehi de içmek üzereymiş ki, Ali Nureddin doğrulmuş yattığı yerden.

Şehrazat hikâyenin burasında sabah olduğunu görünce anlatmaya ara verdi.

37. GECE

Şehrazat kaldığı yerden devam etti anlatmaya:

Hükümdarım, Ali Nureddin yattığı yerden doğrulup da Şeyh İbrahim'i elinde kadehle görünce: "Bu ne iş Şeyh İbrahim. Daha bir saat evvel ben yemin billah ederek sana içirmeye çalışırken on üç yıl evvel bıraktığını söylememiş miydin bu işleri?" demiş.

Şeyh İbrahim utana sıkıla: "Vallahi benim bir kabahatim yok, o beni zorladı" diyerek cariyeyi göstermiş. Ali Nureddin gülerek yanlarına oturmuş.

Cariye bir kadeh doldurup Ali Nureddin'e uzatmış ve gizlice "Efendim siz için, Şeyh İbrahim'i bana bırakın, ben ona içiririm" demiş. Cariye kadehini doldurup efendisine uzatıyor, efendi kadehini doldurup cariyesine uzatıyormuş. Şeyh İbrahim onların böyle birbiri ardına birbirlerine içki sunduklarına görünce: "Bu nasıl bir işret meclisidir ki sadece birbirinize sunup bana hiç sunmuyorsunuz?" demiş.

Ali Nureddin ve cariye onun bu sözlerine gülmekten yerlere yatmışlar. Sonra ona da sunmaya başlamışlar.

Gece çökünceye kadar içmeyi sürdürmüşler. Gece olup da hava iyiden iyiye kararınca cariye Şeyh İbrahim'e: "Efendim, müsaade eder misiniz şu mumları yakayım?" demiş.

Şeyh İbrahim: "Haydi yak bakalım, tek bir tanesini bile yakmamazlık etme ama" diye cevap vermiş. Bunun üzerine cariye kalkıp seksen mumun hepsini yakmış, dönüp oturmuş.

Ali Nureddin de kalkıp: "Ya Şeyh İbrahim, benim hiç mi hatırım yok sende? Müsaade et ben de şu kandillerden yakayım bir tane" demiş.

Şeyh İbrahim: "Tamam, kalk da yak! Ama yalnızca bir tane ha! Hepsini yakmak yok!" demiş.

Bunun üzerine Ali Nureddin kalkıp ilk başta duran bir kandili yakmış, ama duramamış ötekilerin de hepsini yakmış.

Şeyh İbrahim, iyice sarhoş olmuş bir halde: "Siz benden daha da hovardasınız ha!" demiş ve kalkıp bütün pencereleri ardına kadar açmış, dönüp tekrar yanlarına oturmuş. Yine içmeye şarkılar söylemeye koyulmuşlar.

Her şeyi işiten, bilen ve her şey için bir sebep yaratan Allah takdir etmiş, tam o esnada halife ay ışığının düştüğü Dicle'yi seyrediyormuş o yöne bakan pencerelerden birinden. Birden, yakılan mum ve kandillerin

Dicle'ye yansımalarını görmüş, o yöne doğru dikkatlice bakınca mumların ve kandillerin kendi bahçesindeki kendi sarayında yandığını fark etmiş. Hemen "Çabuk Cafer'i çağırın bana!" diye bağırmış. O dakika huzura fırlamış Cafer. Onu gören halife: "Bre melun köpek! Hem benim hizmetimde bulunuyor hem de Bağdat'ta olanları bana bildirmiyor musun ha?" diye gürlemiş.

Cafer: "Neden öyle düşündünüz efendim?" diye sormuş.

"Bağdat benden alınmasaydı eğlence sarayımın kandilleri ve mumları yakılıp pencereleri açılır mıydı? Yazıklar olsun sana e mi! Halifelik benden alınmamış olsa, kim böyle bir şeye cesaret edebilirdi ha?" diye yanıtlamış onu.

Cafer korkudan tir tir titreyerek: "Efendim, kim söyledi eğlence sarayında kandillerin yakıldığını, pencerelerin açıldığını?" diye sormuş.

Halife: "Gel, gel yanıma da kendi gözlerinle gör!" diyerek yanına çağırmış Cafer'i. Cafer halifenin yanına gidip de pencereden eğlence sarayının olduğu yöne bakınca gerçekten de sarayın ayın ışığını bile gölge de bırakacak şekilde, ateş almış gibi parıl parıl ışıdığını görmüş. Hemen o an aklından, işi bahçıvanın üstüne yıkmak geçmiş ve: "Ey emirü'l-müminin, geçtiğimiz cuma günü Şeyh İbrahim bana, 'Ey Cafer, isterim ki çoluğum çocuğum hem senin hem halifemizin sağlığına duacı olsunlar' dedi. Ben: 'İstediğin nedir?' diye sorunca, 'Halifemizden benim için izin alsanız da çocuklarıma sarayı gezdirsem istiyorum' dedi. Ben de 'Tamam, sen sevindir çocuklarını, ben ilk görüşmemizde halifeyi haberdar edeceğim bundan' dedim. O öyle sevine sevine gittikten sonra size haber vermeyi unuttum" demiş.

Halife bunu duyunca: "Ey Cafer, suçun birdi şimdi iki oldu; birincisi beni bundan haberdar etmeyi unuttun! İkincisi; Şeyh İbrahim sana bu sözlerle gelerek kendisine yardım etmeni, belki biraz mal vermeni is-

temiş ama sen kendin vermediğin gibi bana da haber vermemişsin ki ben vereyim" demiş.

Bunun üzerine Cafer: "Efendim, unuttum vallahi" demiş yine.

Halife: "Vallahi ceddim hakkı için, gecenin kalanında orada olmak isterim. Bilirim Şeyh İbrahim salih bir adamdır; şeyhlerle dostluk eder, fakir fukarayı koruyup kollar, biçarelere hemdert olur. Zannımca şimdi orada toplananlar da işte bunlardır. Hemen kalkıp oraya gitmeliyim. Kim bilir belki içlerinden birinin bir hayırduasını alır da dünyamızı ve ahretimizi kurtarırız; hem varlığımızla onu ve sevdiklerini mutlu ederiz" demiş.

Cafer: "Efendim, gece bir hayli ilerledi artık. İhtimal ki meclis dağılmak üzeredir" demiş ama halife onu dinlememiş yine: "Hemen şimdi oraya gitmeliyim" demiş.

Cafer susup ne yapacağını bilmemiş. Ancak halife gitmek üzere ayaklanınca, yapacak bir şey yok, o da kalkmış hemen. Yanlarına Mesrur'u da alıp kılık değiştirerek dalmışlar Bağdat sokaklarına. Tüccar kılığında rahatça geçmişler sokaklardan. Sonunda bahçeye varmışlar.

Bahçeye varınca halife kapının açık olduğunu görüp şaşırmış: "Fesubhanallah! Şuraya bak! Şeyh İbrahim, bu saatte kapıyı açık bırakmış. Hiç yapmadığı iş!" demiş. Sonra usulca bahçeye girip sarayın olduğu yere doğru gitmişler. Sarayın önünde durduklarında halife: "Hemen yanlarına girmek istemiyorum, fark ettirmeden bakalım ki şeyhlerin halvet ve celvet halinde ne kerametler gösterdiklerini görelim; halvet halinde oldukları besbelli, şimdiye kadar ne bir ses işittik zira, ne de bir iz bulduk onlara dair" demiş. Sonra etrafına bakınınca sarayın önündeki büyük ceviz ağacını görüp: "Şu ağaca çıkmak istiyorum. Dalları pencerelere çok yakın, rahat görürüm oradan içeriyi" demiş ve hemen ağaca tırmanmaya koyulmuş.

Daldan dala geçerek pencerelerin hizasına ulaşıncaya kadar tepeye çıkmış. Sonunda pencere hizasında bir dala çıkınca, dala oturup pencereden içeri bakmış. Önce ay gibi yüzleri olan bir oğlanla bir kız görmüş. Sonra elinde kadehle Şeyh İbrahim'i görmüş, kıza: "Hanımefendiciğim, şarkısız işret meclisi hiç eğlenceli olur mu?" deyip şu dizeleri okumuş:

Aydınlık ayın elinden alıp büyüğüne küçüğüne sun onu
Şarkısız içilmez şarap; duymadın mı at bile ıslıksız
içmez suyunu

Halife, Şeyh İbrahim'i o halde görünce küplere binmiş, hemen aşağı inip Cafer'e: "Ey Cafer, bugün salihlerin kerametlerinden öyle bir tane gördüm ki daha önce böylesini görmüş değildim. Sen de çık şu ağaca da nasiplen o kerametlerden!" demiş.

Cafer halifenin bu sözlerine şaşırmış tabii, hemen çıkmış ağaca, oradan saraya bakıp da Ali Nureddin, cariye ve Şeyh İbrahim'i ellerinde kadehlerle görünce o vakit anlamış işinin bittiğini. Ağaçtan inip, başı yerde dikilmiş halifenin karşısına.

Halife: "Ey Cafer, bizi pak şeriata tabi kılıp çirkef yolların şerrinden emin kılana şükürler olsun!" demiş. Cafer, utançtan ağzını açıp tek kelime diyememiş halifeye. Halife devam etmiş sözlerine: "Kim getirdi acaba onları buraya? Nasıl girdiler saraya? Açıkçası o oğlan ve kız gibi güzel, endamlı, boylu boslusunu da görmüş değildim bugüne kadar" demiş.

Cafer, halifeyi yumuşatmayı umarak atılmış hemen: "Evet efendim, çok haklısınız, ben de öyle" demiş.

Halife: "Haydi, bir kez daha çıkıp bakalım" demiş, ikisi birlikte çıkmışlar ağaca. O esnada Şeyh İbrahim kıza: "Hanımefendiciğim, şarabı içtiniz de vakarı terk mi ettiniz? Hiç udun tellerine dokunmadan lezzeti olur mu içkinin" diyormuş.

Kız: "Şayet yanımda bir müzik aleti olsaydı, elbet eğlencemize eksiksiz devam ederdik" diye cevap vermiş ona. Bunun üzerine Şeyh İbrahim kalkıp gözden kaybolmuş.

Halife: "Ne yapacak acaba?" diye sormuş, Cafer: "Hiç bilemiyorum efendim" demiş. Tam o esnada Şeyh İbrahim elinde bir udla dönmüş salona. Halife dikkatli bakınca onun, nedimi İshak'ın udu olduğunu anlamış ve: "Şayet cariye güzel söylemezse hepinizi astırırım, güzel söylerse de onları bağışlar sadece seni astırırım" demiş.

Bunu duyan Cafer: "İnşallah güzel söylemez" demiş. Halife şaşkınlıkla: "Neden?" diye sorunca, "O vakit hepimizi astırırsınız, birbirimize yoldaş oluruz" demiş.

Bu sözleri halifenin hoşuna gitmiş, güldürmüş onu. O esnada cariye udu alıp akort etmiş, bir tıngırdatmış, öyle bir tatlı ses çıkmış ki demiri eritir, ahmağa akıl bahşedermiş. Sonra şu dizeleri okumuş:

Yakınlığın yerini uzaklık aldı
Mutluluğun yeriniyse hasret
Uyuduk lakin bir yanımız üzerinde uzunca duramadık
Hasret bizi uykusuz etti her daim sizi özledik
Düşmanlar bize dişlerini biliyor
Zaman ise 'güvende olun' diyor
Korkumuz evlerinizde bizi öldürmenizden değil
Korkumuz bize karşı bir hata etmenizdir

Halife cariyenin şarkısını dinleyince: "Vallahi ömrüm boyunca böyle tatlı bir ses dinlememiştim" demiş.

Cafer: "Halife hazretlerinin öfkesi geçti mi acaba?" diye sormuş çekinerek.

Halife: "Evet, geçti sinirim" demiş, ağaçtan inmişler. Halife, Cafer'e dönüp: "Yukarı çıkarak onlara katılmak istiyorum; kıza huzurumda bir daha şarkı söyletirim" demiş.

Ancak Cafer: "Efendim şayet yukarı çıkarsanız belki keyifleri kaçar, hem Şeyh İbrahim de korkudan ölür vallahi" demiş.

Bunun üzerine Halife: "O halde bir hile düşün de onlara fark ettirmeden yanlarına kadar sokulabilelim" demiş. Sonra halife, ne yapabileceğine bir bakmak için Dicle'nin kıyısına doğru yürümüş. O esnada bir balıkçının, sarayın pencerelerinin önünde oturmuş, Dicle'ye ağını salmış olduğunu görmüş. Daha öncesinde bir seferinde de yine böyle balıkçılar balık tutuyorken, halife "Bu ses de neyin nesi?" diye sormuş da, Şeyh İbrahim, balıkçılar olduğunu söyleyince, Dicle'nin bu yönünde balık tutulmasını yasaklamış imiş. O gün bugündür balıkçılar orada balık tutmaktan kaçınmışlar hep. Onun için karşısındaki balıkçıyı görünce şaşırmış.

Bu, balıkçı Kerim imiş. Bahçenin kapısını açık görünce: "Gecenin bu vakti kimse fark etmez girdiğimi buraya, gidip şuradan avlanayım" deyip girmiş içeri. Tam halife yanına gittiği vakit, ağını denize atmış, şu dizeleri söylüyormuş:

Ey tehlike ve sıkıntı denizlerine dalan kişi
Kendini yorma o kadar, rızık harekete bağlı değil
Bak denizdeki balıklar da coşkulu geceleyin
Gecenin yıldızları da hareketli
Ağlarını fırlatır balıkçı, dalgalar ise onu yutar
Balıkçının gözleri ağından başkasını görmez
Balıklar da ağa doluşur
Ta ki avcı avladıklarıyla sevinçle uyur ve geceler
Saray sahibi gecesini sarayda geçirirken
Bereketten mahrum kalmıştır o
Kudretinden uzak olan kişi uyanıktır
Fakat onun mülkünde kazanmıştır kazandığını
Birine veren ötekini engelleyen Allah münezzehtir
Biri avlar öteki ise avlananı yer durur

Şiirini bitirince, halife –daha önceden tanıyormuş onu– yanına yanaşıp: "Ey Kerim!" diye seslenmiş. Adam, adıyla seslenildiğini duyunca şaşkınlıkla dönmüş ve halifeyi karşısında görmüş. Korkudan titreyerek: "Efendim, sakın düşünmeyin sizin buyruklarınızı hafife aldığım için burada avlandığımı, fakirliktir beni buraya getiren" demiş.

Halife: "Haydi ağını bir de benim bahtıma at bakalım ne çıkacak" demiş.

Balıkçı sevinçle atmış ağını, sabırla beklemiş bir süre. Yeterince beklediğine kanaat getirince çekmiş ağını usulca. Ağın içinde benzeri görülmemiş türde bir balık varmış.

Halife balığı görünce sevinmiş. "Çıkar bakalım üstündekileri!" demiş balıkçıya. Balıkçı sırtındaki kırk yeri yamalı, kalın yünden yapılmış, içinde bitlerin pirelerin oynaştığı cübbesini ve başındaki, üç yıldır çıkarmadığı yırtılan yerlere bezler sardığı sarığını çıkarmış. Bunun üzerine halife üstündeki İskenderiye ve Bealbekke ipeğinden dikilmiş kaftanını ve elbisesini çıkarıp balıkçıya vermiş, kendisi de onun kıyafetlerini giyip yüzüne de bir peçe çekmiş.

Balıkçıya: "Haydi yoluna git şimdi!" demiş. Balıkçı sevinçle şu dizeleri okumuş:

Öyle büyük nimetlere boğdunuz ki beni,
ne kadar teşekkür etsem az kalır
Ondan öte hiçbir şey istemem bu bile bana çok gelir
Yalnız yaşarken mi teşekkür ederim
Hayır, kabrimde kemiklerim teşekkür eder durur

O esnada giydiği cübbedeki pireler halifeyi ısırmaya başlamışlar, bir yandan elleriyle boynuna vurup yakalamaya çalışıyor bir yandan da: "Bu ne kadar çok bit, pire böyle" diyormuş.

Balıkçı: "Efendim, şimdi rahatsız ediyorlar sizi ama bir hafta geçsin alışırsınız, hiç duymazsınız bile" demiş.

Halife gülüp: "Dediğine bak! Nasıl dolaşırım ben bir hafta bu cübbeyle?" demiş.

Balıkçı: "Efendim heybetinizden çekinmesem bir şey demek isterdim şimdi" deyince halife: "De bakalım ne diyeceksin" demiş. Bunun üzerine balıkçı: "Efendim hani ola ki size faydası dokunacak bir zanaata ehil olmak ister de balıkçılık yapmaya karar verirseniz o zaman bu cübbe pek yakışır size" demiş.

Halife gülmüş balıkçının bu sözlerine. Sonra balıkçı eşyalarını toplayıp ayrılmış oradan. Halife balığı alıp üstünü biraz otla örterek Cafer'in yanına gelmiş. Cafer, karşısında duranı balıkçı Kerim sanıp: "Ne arıyorsun sen burada? Çabuk kaç git, halife burada!" demiş.

Halife onun bu sözlerini duyunca o kadar gülmüş ki sırt üstü yere yuvarlanmış. "Seninle birlikte geldiğimiz halde sen bile tanıyamadıysan beni, o sarhoş haliyle Şeyh İbrahim biraz zor tanır" demiş ve "Ben dönünceye kadar burada bekle" diyerek Cafer'in yanından ayrılmış, sarayın kapısına gidip kapıyı çalmış.

Şeyh İbrahim kalkıp "Kim o?" diye seslenmiş. Halife: "Benim" diye cevap vermiş.

Şeyh İbrahim: "Sen kimsin?" diye sormuş. Halife: "Benim, balıkçı Kerim, duydum ki misafirlerin varmış; çok güzel bir balık getirdim sana" demiş.

Nureddin ve cariye balığı pek severlermiş, onun için balık lafını duyunca sevinmişler "Efendim, açın kapıyı, bırakın getirsin balığı!" demişler.

Şeyh İbrahim denileni yapıp kapıyı açınca, balıkçı suretindeki halife selam vermiş.

Şeyh İbrahim imalı bir şekilde: "Hoş geldin soyguncu, hoş geldin hırsız, gel bakalım gel de balıklarını göster bize" demiş.

Halife içeri girip balığı göstermiş onlara. Balık hâlâ canlıymış, çırpınıp duruyormuş. Cariye balığı görünce: "Efendim, pek güzel bir balıkmış bu doğrusu, keşke şimdi pişmiş olsaydı da yeseydik" demiş.

Şeyh İbrahim: "Gerçekten de öyle, keşke pişmiş olsaydı şimdi" deyip sonra da halifeye dönerek "Ne diye pişirip öyle getirmedin sanki, haydi kalk şimdi pişir" demiş ve balığı geri vermiş halifeye.

Halife: "Başım gözüm üstüne efendim, hemen şimdi pişirip getiriyorum" demiş.

Şeyh İbrahim: "Acele et ama, bekliyoruz" diyerek göndermiş onu.

Halife saraydan çıkıp Cafer'in yanına gelmiş ve "Benden balığı pişirmemi istediler" demiş.

Cafer: "Ey emirü'l-müminin verin bana hemen pişireyim" diye cevap vermiş.

Ancak halife: "Atalarımın toprağına yemin olsun ki başkasına pişirtmem onu, kendim pişireceğim" diyerek bahçıvan kulübesine gitmiş. Orada gerekli olan kabı kacağı, tuzu kekiği bulup ocağın başına geçmiş. Tavayı koyup balığı üzerine hafif tuz serperek bir güzel pişirmiş. Bahçeden aldığı bir muz yaprağının üstüne koyup yanına da yine bahçeden aldığı limonu dilimlemiş. Tamam olunca balığı götürüp önlerine koymuş. Cariye, oğlan ve Şeyh İbrahim oturup balığı hemencecik yemiş, ellerini yıkayıp kenara çekilmişler.

Nureddin: "Vallahi balıkçı, bu gece bize güzel bir iyilik yaptın" deyip elini cebine atmış, babasının adamlarından olan ve kendisine kaçmasını söylemek için gelen muhafızın yolculuğa çıkmazdan evvel verdiği dinarlardan üçünü çıkarıp: "Kusura bakma balıkçı, şayet seni başıma onca şey gelmeden evvel tanımış olsaydım fakirliği kalbinden bile söküp atardım, ama şimdilik bunlara razı olacaksın" demiş ve halifenin önüne fırlatmış.

Halife dinarları almış, öpüp başına koyduktan sonra cebine atmış. Ancak tabii onun tek isteği cariyeden bir şarkı dinlemekmiş. "Efendim, lütuf buyurdunuz, amma bana vereceğiniz en büyük sadaka şu cariyenin bize bir şarkı söylemesi olur" demiş.

Bunun üzerine Nureddin: "Ya Enisü'l-Celis" diye seslenmiş cariyeye. Cariye: "Buyurun efendim" diye yanıt verince, "Haydi şu balıkçının hatırı için bir şarkı söyle, seni dinlemek istiyormuş" demiş.

Cariye kalkıp udunu almış, akordunu yapıp şu dizeleri okumuş:

Genç kızın parmakları dolaşınca tellerde usul usul
Can bedenden ayrılır sessiz sedasız
Sağır bile dinlemeye koyulur
Dilsiz ne güzel söyledin der durur

Ardından da udun tellerine öyle bir vuruş vurmuş ki akıllara ziyan.

Nureddin balıkçı kılığındaki halifeye dönüp: "Nasıl? Hoşuna gitti mi cariyenin ud çalışı?" diye sormuş.

Halife: "Evet, efendim" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine Nureddin "O halde hediyem olsun sana; cömertler verdikleri sözden dönmez" demiş ve cariyeyi balıkçıya vermiş, alıp götürmesini emretmiş.

Cariye: "Efendim, veda etmeden mi ayrılıyorsunuz, bırakın bari veda edeyim size" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Ayrılıp gidecek olsan bile benden
Mekânın içimdeki derinlikler, gönlüm olur
Rahmandan dileğim bizi tekrar bir araya getirmesidir
Bu onun dilediğine bahşettiği bir ihsandır

Nureddin de ona şu şiirle karşılık vermiş:

Ayrılık günü veda ederken
Ayrılığın acısıyla ağlayıp gözyaşı dökerken
Sordu bana benden sonra ne yapacaksın diye
Bu soru senden sonra var olabilecek olana sorulur dedim

Halife, onlara ayrılığın böyle zor geldiğini görünce çocuğa dönüp: "Efendim Nureddin, başınızdan ne geçti, anlatın bana" demiş. Nureddin başlarından geçenleri baştan sona anlatınca: "Peki şimdi nereye gideceksin?" diye sormuş. Ali Nureddin "Neresi olursa" diye yanıtlamış. Halife: "Şimdi sana bir ferman yazacağım, onu Muhammed bin Süleyman ez-Zeynî'ye götürürsen hiçbir şey yapmaz sana" demiş.

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmaya ara verdi.

38. GECE

Halifenin, Sultan Muhammed bin Süleyman ez-Zeynî'ye götürmesi için bir mektup yazacağını ve sultanın o mektubu okuyunca kendisine zarar vermeyeceğini söylemesi üzerine Ali Nureddin: "Dünya üstünde sultanlara mektup yazabilecek balıkçılar da mı var? Öyle şöyle olur mu hiç!" demiş.

Bunun üzerine halife: "Eh bu söylediğinde haklısın tabii ama benim sultana nasıl mektup yazabildiğimi açıklayayım sana, biz Harun Reşid ile aynı mektebe giderdik. Sonra talih ona güldü sultan oldu, ben de balık-

çı oldum. Ama ben ne istersem geri çevirmez, her dediğimi yerine getirir, Allah uzun ömür versin" demiş.

Ali Nureddin bunu duyunca: "Yaz bakalım ne yazacaksın!" demiş.

Halife bir divit ve bir kâğıt alıp başlamış yazamaya:

> Bismillahirrahmanirrahim,
> Amma ba'd
> Halife Harun Reşid'den, nimetlerinden faydalanan Basra naibi Muhammed bin Süleyman ez-Zeynî hazretlerine.
> Bu fermanı getiren Vezir Hakan'ın oğlu Nureddin huzurunuza vardıkta, hemen makamınızı fermanı getirene bırakmanız, size bahşettiğimi ona bahşetmeniz emrolunur. Vesselam."

Ali Nureddin fermanı alıp öpüp başına koyduktan sonra sarığının arasına koymuş ve hemen yola koyulmuş. Basra'ya varır varmaz saraya gidip muhafızlara sultanı görmek istediğini haykırmış. Sultan sesini duyunca izin vermiş, almışlar huzura. Ali Nureddin önce yerleri öpmüş sultanın huzurunda, sonra çıkarıp fermanı vermiş.

Sultan üç kez öpüp başına koyduktan sonra okumuş fermanı. "Emirü'l-müminin buyrukları başımız gözümüz üstüne" diyerek bir kadıyı ve dört emiri huzuruna getirtmiş: "Hemen beni bu makamdan azledin" demiş.

Ancak tam o esnada vezir Muîn bin Savî girmiş içeri. Sultan, fermanı göstermiş ona. Vezir, baştan sona okuduktan sonra fermanı, ağzına atıp bir güzel çiğnemiş ve tükürüp yere fırlatmış.

Bunu gören Sultan öfkeyle: "Yazıklar olsun! Ne yaptın?" diye bağırmış.

Vezir: "Bu ne efendim? Bu adam ne halifeyle ne de veziriyle görüşmemiştir bile. Şeytan evladı hileye baş-

vurmuş işte. Halifeyi taklit edip kendi istediklerini yazmış kâğıda. Şayet gerçekten de bu ferman halifenin fermanı olsaydı onu bir elçiyle göndermez miydi?" demiş.

Bunu duyan sultan: "Peki ne yapalım şimdi?" diye sormuş.

Vezir: "Bu delikanlıyı bana teslim edin, alıp götüreyim Bağdat'a, teslim edeyim muhafızlara. Şayet doğru söylemişse ne âlâ, yok doğru söylememişse onu bize teslim ederler, ben de intikamımı alırım" demiş.

Vezirin söyledikleri sultanın aklına yatmış, önce muhafızlara emredip bayıltıncaya kadar dövdürmüş Ali Nureddin'i. Sonra Kutayt adındaki bir zindancıyı çağırtmış ve "Ey Kutayt, bunu al, yeraltındaki zindanlardan birine at! Gece gündüz işkence et ona!" demiş.

Zindancı, "Başüstüne" deyip alıp götürmüş Nureddin'i. Zindana atıp adamlarına, zindandaki oturağı süpürmelerini ve üzerine bir yaygı yaymalarını emretmiş. Nureddin'e çok iyi davranmış. Her gün adam gönderip Nureddin'in kırbaçlanmasını emrediyorlarmış ama o emri yerine getiriyor gibi davranıp sonra da kırbaçlamıyormuş onu.

Tam kırk gün böyle devam etmiş. Kırk birinci gün sultana halifeden bir hediye gelmiş. Sultan hediyeyi görünce pek beğenmiş. Sonra kendisiyle istişare etmek için vezirini çağırtıp: "Bana öyle geliyor ki bu yeni sultana gönderilmiş bir hediye" demiş.

Vezir Muîn bin Savî: "Efendim, aslında onu ta en başında öldürmeliydik" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine Sultan: "İyi dedin, hemen şimdi daha fazla vakit kaybetmeden gidip vurun boynunu!" diye emretmiş.

Vezir: "Başüstüne" demiş ve eklemiş: "Efendim, yalnız benim bir ricam var. Müsaade buyurursanız tellallar şehirde dolanıp Ali Nureddin'in boynunun vurulacağını duyursun, seyretmek isteyenlerin sarayın önünde toplanmasını söylesinler. Böylece insanların gözü önünde intikamımı almış olurum, içim soğur, rahatlarım."

Sultan: "Ne istiyorsan yap" diye karşılık verince büyük bir sevinçle ayrılmış huzurdan. Hemen tellallara emredip Ali Nureddin'in infazını duyurmak üzere şehrin sokaklarına göndermiş.

Halk duyunca bu haberi, mektepteki çocuğundan, dükkândaki esnafına kadar üzüntüye gark olmuş, feryadı figan etmişler. Kimi hemen sarayın önüne, kimi sarayın önüne götürülünceye kadar Ali Nureddin'e eşlik etmek için zindanın önüne koşmuş.

Vezir, yanında on köle olduğu halde zindana gidip Ali Nureddin'i çıkartmış, sadece öldürülmek az gelir halifenin yazısını taklit edene deyip, Basra sokaklarında dolaştırmış, ondan sonra götürmüş sarayın önüne; infaz yerine.

Cellat öne çıkıp: "Ben senin boynunu vuracak olan emir kuluyum. Var mı ölmeden evvel yerine getirilmesini istediğin bir arzun? Sultanın kafasını pencereden uzatmasına kadar az bir ömrün kaldı" demiş.

Ali Nureddin bir sağına bir soluna bakmış, ardından şu dizeleri okumuş:

Yok mu içinizde bana yardım edecek bir merhamet sahibi
Allah için cevap verin soruma
Bakın halime görün acımı
Ömrüm tükendi geldi son demine
Bari merhamet edip bir yudum su verin
Azabımı az da olsa dindirin

İnsanlar ağlaşmaya başlamışlar onun bu dizelerine. Cellat bir bardak su uzatmak istemiş arzusunu yerine getirmek için. Ancak vezir, yerinden fırlayıp bir fiske vurup dürmüş bardağı, sabırsızca: "Vurun şunun boynunu!" diye bağırmış.

O esnada insanlar arasında bir dalgalanma olmuş, bağrışmalar yükselmiş. Dönüp bakmışlar ki bir toz bulutu havalanmış, atların yere vuran ayakları tozu dumana katmış. Sultan, sarayında, oturduğu yerden bakıp: "Durun bakalım, haber bunda" demiş.

Vezir: "Ondan önce vuralım şunun boynunu" demiş, ama sultan: "Bekle hele. Önce öğrenelim, ne haber getiriyorlar" diye karşılık vermiş.

Bu toz bulutu vezir Cafer ve adamlarına aitmiş. Meğer halife, Ali Nureddin'in gidişinden sonra unutuvermiş olayı, kimse de hatırlatmamış ona. Aradan otuz gün geçmiş, bir gece sarayda, Enisü'l-Celis'in ağlamasını işitmiş. Hem ağlayıp hem de o tatlı sesiyle şu dizeleri okuyormuş:

Hayalin seslenip duruyor bana uzaklardan
Dilim bir an bile ayrılmıyor seni anmaktan

Halife kapıyı açıp Enisü'l-Celis'in bölmesine girince onu ağlar bir vaziyette bulmuş. Cariye halifeyi görünce hemen ayaklarına eğilip öpmüş üç kez ve şu dizleri okumuş:

Ey aslından pak, doğuştan güzel, taze bir dalın meyvesi
Verdiğiniz sözü hatırlatır, unutmuş olmaktan tenzih ederim sizi

Halife: "Kimsin sen?" diye sormuş.

Cariye: "Ali bin Hakan'ın size hediyesiyim. İsterim ki bana verdiğiniz sözü tutasınız, beni ona gönderesiniz. Otuz gün oldu ne boğazımdan bir lokma geçti, ne de gözüme uyku girdi" demiş.

Bunları duyan Halife hemen Cafer'i çağırtmış huzuruna. "Otuz gün oldu Ali Nureddin bin Hakan'dan bir haber yok. Sultan onu öldürmüş olmasın sakın? Vallahi başımın ve atalarımın toprağı üzerine yemin olsun ki şayet başına kötü bir şey gelmişse buna sebep olanı, isterse insanların en azizi olsun, mahvederim! Tez hazırlıklarını görüp Basra'ya git! Sultan Muhammed bin Süleyman ez-Zeynî ile Ali Nureddin arasında ne geçmiş öğren!" demiş.

Vezir Cafer hemen yola çıkıp Basra'ya varmış. Etrafın böyle kalabalık olduğunu görünce orada ne olduğunu sormuş halka. Ali Nureddin'in boynunun vurulmak

üzere olduğunu söylemişler. Hemen sultanın huzuruna çıkıp selam vermiş. Ardından da oraya neden geldiğini ve halifenin şayet Ali Nureddin'in başına bir iş geldiyse ona kötülük edenlerin hemen öldürülmesini emrettiğini söylemiş. Sonra Sultan Muhammed bin Süleyman ez-Zeynî'ni ve veziri Muîn bin Savî'yi tutuklatıp sultanın makamına Ali Nureddin'i oturtmuş.

Üç gün Basra'da kalmışlar. Dördüncü gün Ali Nureddin, Cafer'e: "Emirü'l-Mümini görmeyi çok isterim" demiş.

Cafer, Muhammed bin Süleyman'a "Hazırlıklarınızı görün, yarın sabah Bağdat'a doğru yola çıkıyoruz" demiş. Ertesi gün, yanlarına, Ali Nureddin'e yaptıklarından ötürü bin pişman olan Muîn bin Savî'yi de alarak yola koyulmuşlar.

Ali Nureddin, vezir Cafer'in yanında at sürmüş, barış yurdu Bağdat'a sağ salim varmışlar. Varır varmaz halifenin huzuruna çıkmış, Ali Nureddin'in başından geçenleri anlatmışlar. Halife, Ali Nureddin'e öne çıkmasını emredip "Şu kılıcı al ve düşmanının boynunu vur!" demiş.

Ali Nureddin kılıcı almış, Muîn bin Savî'nin yanına gitmiş. Ancak ona şöyle bir bakıp: "Sen kendi tabiatının gereğini yaptın, ben kendi tabiatımın gereğini yaparım" demiş ve kılıcı yere atıp şu dizeleri okumuş:

Sıra bana gelince onu kendi hilemle aldattım
Hürün hilesi tatlı sözüdür

Halife: "Sen kenara çekil o halde. Ey Mesrur! Al kılıcı vur şunun boynunu!" demiş. Mesrur kalkıp Muîn bin Savî'nin kafasını uçurmuş. Sonra halife Ali Nureddin'e dönüp: "Dile benden ne dilersen" demiş.

Ali Nureddin: "Efendim, ben Basra hükümdarı falan olmak istemem, tek dileğim varsa o da huzurunuzdan ayrılmama şerefine nail olmamdır" demiş.

Halifenin bu sözlere yanıtı: "Seve seve yerine getiririz dileğini" olmuş. Ardından cariye Enisü'l-Celis'i getirtip onları birbirine kavuşturmuş. Bir saray vermiş onlara Bağdat'ta. Geçimlerini üstlenip bol ihsanlarda bulunmuş. Ali Nureddin'i nedimi yapmış. Ölünceye kadar mutlu mesut yaşamışlar.

Hikâyesini bitiren Şehrazat: "Ancak efendim bana kalırsa tüccar ve çocuklarının hikâyesi bundan daha ilginçtir" dedi. Hükümdar "Neymiş onların hikâyesi?" diye sorunca da anlatmaya başladı:

Tüccar Eyyüb Oğlu Ganem ve Kızı Fitne'nin Hikâyesi

Şehrazat dedi ki: Ey saadetli hükümdarım, bundan çok öncelerde, eski zamanlarda malı mülkü bol bir tüccar yaşarmış. Bu tüccarın Ganem adlı bir oğlu varmış. Oğlanın yüzü geceleyin doğan dolunay gibi güzel, konuşmasıysa çok akıcıymış. Oğlanın bir de kız kardeşi varmış, kızın adı Fitne imiş; kız o kadar güzel ve alımlıymış ki ondan dolayı vermişler bu adı ona. Zamanı gelip de vadesi dolunca bizim tüccar, ardında pek çok mal bırakarak göçüp gitmiş.

Şehrazat bunları anlatırken sabah oldu, gün doğdu. Kendisine izin verilen sürenin sonuna gelindiğinden sözlerini burada bitirdi.

39. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Ey benim saadetli hükümdarım, tüccar ardında, aralarında yükü ipekli kumaşlar ve misk keseleri olan yüz devenin de olduğu pek çok mal bırakıp da göçmüş bu dünyadan. Bu yüklerin üzerinde de "Bağdat'a gidecek" yazılıymış. Adamcağızın niyeti Bağdat'a gitmekmiş, ama Allah yazmış, vadesi dolmuş. Babasının vefatından bir zaman sonra Ganem, anasına, akrabalarına ve memleketlilerine veda edip Allah'a sığınarak Bağdat'a doğru yola koyulmuş. Bu arada bu anlattıklarımız Harun Reşid zamanında olmuş. Neyse, Allah buna esenlik vermiş de kendisi gibi bir grup tüccarla birlikte varmış Bağdat'a.

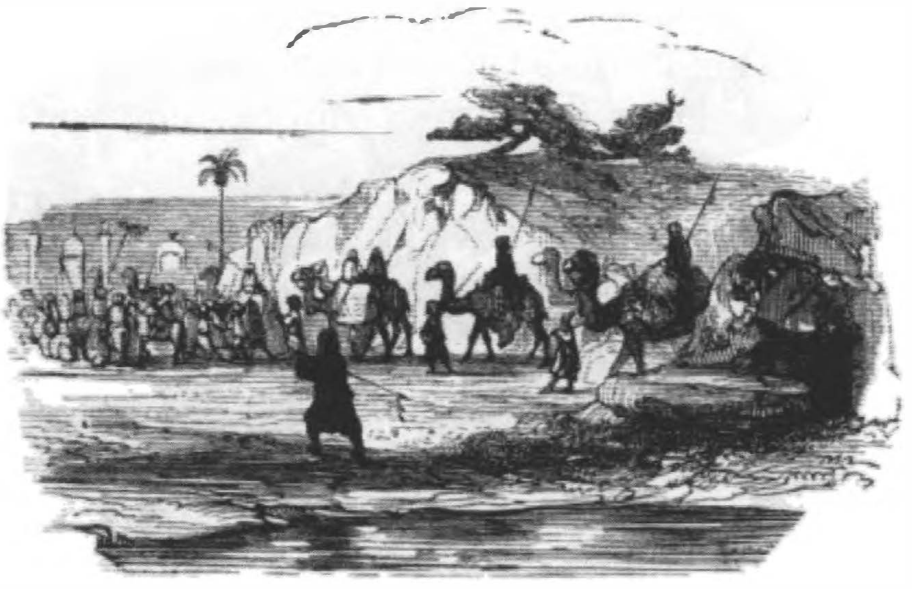

Bağdat'ta kendisine güzel bir ev bulmuş; kilimlerle, yastıklarla döşeyip perdelerle bezemiş. Yüklerini, develerini ve katırlarını buraya indirmiş. Bir vakit dinlenmeye çekilmiş. Bağdat'ın ileri gelenleri ve tüccarları kendisine hoş geldin demeye gelmişler.

Biraz zaman geçtikten sonra içinde her birinin üzerinde fiyatı yazan on parça birbirinden nefis kumaşın bulunduğu bir bohçayı alarak tüccarlar çarşısına gitmiş. Tüccarlar onu hoş safa geldinlerle karşılayıp izzeti ikramda bulunmuşlar ve alıp çarşının pirinin dükkânına götürmüşler. Elindeki kumaşları orada satmış ve her bir dinara karşılık iki dinar kâr etmiş. Bu şekilde elindeki bütün kumaşları yavaş yavaş satmaya başlamış.

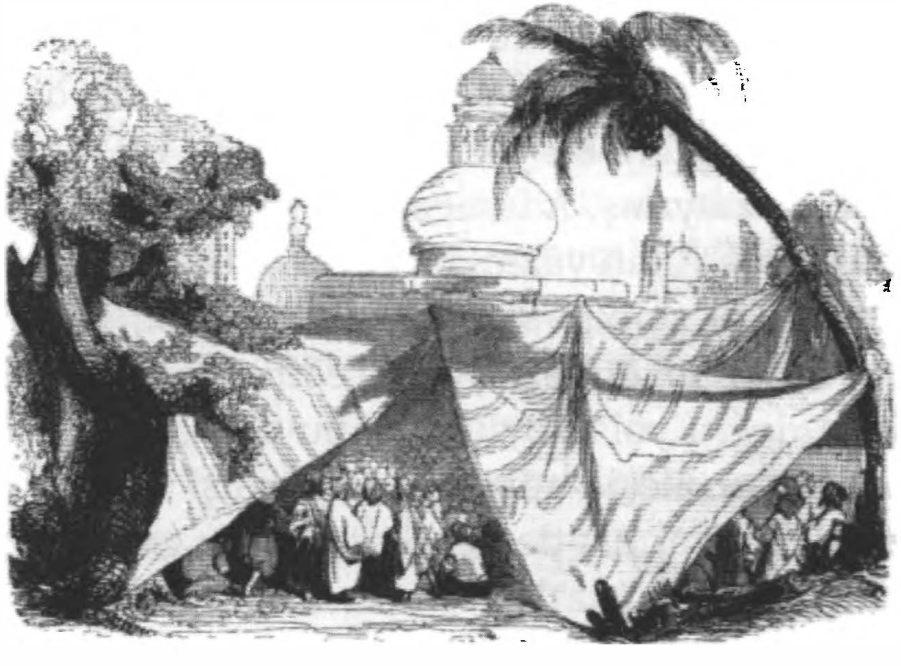

Bağdat'a geldiğinin üzerinden bir yıl geçmiş ve ikinci senenin başlarında bir gün çarşıya gittiğinde kapının kilitli olduğunu görmüş. Sebebini sorduğunda kendisine tüccarlardan birinin öldüğünü, diğerlerinin de onun cenazesine katılmak için gittiklerini söyleyip "Sen de onlara katılıp sevap kazanmak istemez misin?" demişler.

Ganem "Peki" demiş, cenazenin yerini sormuş. Kendisine yolu tarif etmişler. Abdestini alıp tüccarlara katılmış. Cenazeyi musallaya yatırıp namazını kılmışlar. Sonra bütün tüccarlar cenazeyi yüklenip mezarlığa götürmüşler. Ganem de şehrin dışına ulaşıncaya kadar onları takip etmiş. Mezarlığa vardıklarında kabirler arasında dolaşıp defnedecekleri yeri bulmuşlar. Meyyitin ailesi kabrin başındaymış; kabrin üzerine bir çadır çekmişler, beraberlerinde mumlar ve kandiller getirmişler. Ölüyü defnetmişler, okuyucular, kabre Kuran okumaya başlamışlar. Tüccarlar, kabrin başına çökmüş. Ganem mahcup bir adammış, kendi kendine "Şimdi ayrılamam, bekleyeyim de beraber döneriz" demiş ve onlarla birlikte oturmuş. Akşama kadar orada öylece oturup Kuran dinlemişler.

Akşam olunca yemek ve tatlı dağıtılmış; yemiş, içmiş, ellerini yıkayıp tekrar oturmuşlar. Ganem'in aklı mallarındaymış. Hırsızlardan korkuyormuş. Kendi kendine "Ben burada yabancı bir adamım, gece boyunca evimden uzakta kalırsam hırsızlar varımı yoğumu alıp götürürler" demiş. Bu şekilde malı mülkü için endişe ederek, bir ihtiyacını gidermek bahanesiyle topluluktan izin isteyerek oradan ayrılmış. Yolun izlerini takip ederek şehrin kapısına kadar yürümüş. Ancak vakit gecenin bir yarısı olduğundan şehrin kapısı kapalıymış. Ne gelen varmış ne de giden. Köpek havlamalarından ve kurt ulumalarından başka bir ses de duyulmuyormuş etraftan. "Allah'tan başka güç ve kudret sahibi yoktur, malım için korktuğumdan kalk-

tım buralara kadar geldim, şimdi de kapıyı kapalı bulup canım için endişelenmeye başladım" demiş.

Geceyi geçirebileceği bir yer bulabilmek için bakınmaya başlamış. Az ötede dört duvarla çevrili, içinde bir hurma ağacı olan ve çakmaktaşından yapılmış kapısı açık olan bir türbe görmüş. Geceyi orada geçirmek için türbeye girmiş ama böyle mezarların ortasında içine bir ürperti dolmuş ve korkusundan uyuyamamış.

Kalkıp kapıyı açmış, etrafına bakınırken şehir tarafından bir ışığın yayıldığını görmüş. Biraz yürüyünce ışığın az önce içinde olduğu türbeye varan yolda ilerlediğini fark etmiş ve korkuya kapılıp can havliyle gerisin geri kapıya doğru koşmuş. Kapıyı kapatıp hurma ağacının tepesine tırmanmış. Işık gitgide yaklaşıyormuş türbeye. Ganem ışığa dikkatle bakınca orada üç köle olduğunu görmüş; kölelerden ikisi bir sandık taşıyorlarmış, biriyse bir fener ve bir balta.

Türbeye yaklaştıkları vakit sandığı taşıyanlardan biri "Vay başına ey Savvap!" demiş. Öteki köle "Ne oldu ya Kâfur?" diye sorunca da "Biz daha bu akşam buradaydık, ayrılırken de kapıyı açık bırakmıştık" şeklinde karşılık vermiş, arkadaşı "Ee ne olmuş?" deyince "E şimdi kapalı!" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine elinde balta ve ışık taşıyan Bahit adlı köle: "Ne kadar unutkansınız! Tarla sahiplerinin Bağdat'tan çıkıp buralardan gelip geçtiklerini, akşam olup karanlık çökünce de bizim gibi zencilerin kendilerini yakalayıp yiyeceğinden korkarak buraya sığındıklarını ve kapıyı artlarından kilitlediklerini unuttunuz mu?" demiş.

Arkadaşları ona "Aman ne de doğru söyledin. Aramızda en az aklı olan sensin ha" diye karşılık vermişler.

Bunun üzerine "Siz türbeye girip de orada birini buluncaya kadar bana inanmayacaksınız. Muhtemelen az önce ışığı görmüştür de korkudan ağacın tepesine çıkmıştır" demiş.

Ganem kölenin söylediklerini duyunca: "Ne kurnaz bir köle bu böyle. Allah bu zencileri içlerindeki kötülük ve alçaklıktan dolayı böyle çirkin yapmış" demiş ve bir lahavle çekip ne yapsam da bu çıkmazdan kurtulsam diye düşünmüş.

Sandık taşıyan köleler, balta taşıyan köleye: "Hadi duvarı tırman da kapıyı içerden aç bizim için. Biz sandığı taşımaktan yorgun düştük. Eğer kapıyı açarsan, sana yakaladıklarımızdan bir gram bile yağı eksilmeyen en iyi kızarmışını veririz" demişler.

Bunun üzerine Savvap, "Benim bu kıt aklıma bir şey geldi. Madem öyle o zaman sandığı duvarın öteki tarafına atalım" demiş.

Arkadaşları: "Atarsak kırılır" diye karşılık vermişler.

Bu sefer de "Ama ben türbenin içinde insanları öldürüp mallarını çalan haramilerin olmasından korkuyorum. Çünkü karanlık çökünce haramiler buraya girip mallarını bölüşüyorlar" demiş.

Arkadaşları "Hay aklı kıt, hiç buraya girebilirler mi onlar" deyip sandığı yüklenerek duvarı tırmanmışlar ve inip kapıyı açmışlar. Onlar bunları yaparken habis ruhlu üçüncü köle de onlara ışık tutuyormuş. İçeri girip kapıyı kilitleyip oturdukları vakit içlerinden birisi:

"Aman kardeşler vallahi yürümekten, yük taşımaktan, üstüne bir de duvar tırmanıp kapı açmaktan bitap düştük. Vakit oldu gecenin bir yarısı. Kapıyı açıp da sandığı gömecek takat kalmadı hiçbirimizde. En iyisi şurada üç saat dinlenelim, sonra kalkar yapacağımızı yaparız. Ama bu esnada gecenin güçleri için her birimiz başından geçenleri ve nasıl hadım edildiğini başından sonuna anlatsın" demiş.

Saadetli hükümdarım, köleler birbirlerine başlarından geçenleri anlatmaya karar verince ilk önce, ışık taşıyan köle: "Önce ben anlatayım başımdan geçenleri" demiş.

"Tamam, anlat" demişler ve başlamış anlatmaya:

Birinci Kölenin Hikâyesi

"Ben daha beş yaşındayken bir köle tüccarı gelip beni ülkemden aldı, bir çavuşa sattı. Çavuşun da o vakitler üç yaşında olan bir kızı vardı. İkimiz beraber büyüdük. Hep beraber oynar, gülüp eğlenirdik. Neyse, aradan yıllar geçti ben on iki yaşıma bastım o da on. Hâlâ daha onun yanına girebiliyordum, beni engellemiyorlardı. Bir gün yine beraber oynuyorduk, kokular sürünmüştü, ayın on dördü gibi parlıyordu. Şeytan kanıma girdi ve orada bir günah işledim. Kız bundan korkup annesinin yanına gitti, annesi onun o halini görünce aklı başından gitti tabii. Ama hemen duruma el koyup olayı örtbas etti. Kızın babasına hiçbir şey söylemeyip iki ay bekledi. Bu esnada beni yanına çağırıyor ve gönlümü hoş tutuyordu. Beni sevdikleri için kızın babasına haber vermemişlerdi. Sonra annesi kızı bir berbere nişanladı. Berber kızın mihrini verme hazırlıklarına koyuldu hemen. Babası da olanlardan habersiz kızının çeyizini tamam etmekle meşguldü. İşte o sıralar hadım ettiler beni. Kızı gelin ettikleri vakit beni de yanında haremağası olarak gönderdiler. Nereye giderse peşi sıra gidiyordum; evde, hamamda hep yanında-

dım. O işin de üstünü bir güzel örtmüşler, zifaf gecesi, kestikleri bir güvercinin kanını çarşafa sürerek kızın durumunu gizleyebilmişlerdi. Uzun yıllar onunla kaldım, hadımlığımın elverdiğince faydalandım ondan. Sonunda annesi, babası, kız ve kocası hepsi öldüler. Ben de beytü'l-mal'e kaldım. İşte şimdi de sizinle buradayım. Benim hadım edilme öyküm bu vesselam."

İkinci Kölenin Hikâyesi

Bunun üzerine ikinci köle anlatmaya başlamış başından geçenleri: Benim hikâyem sekiz yaşımdayken başladı. O vakitler kendime bir huy edinmiştim; senede bir kez köle tüccarına öyle bir yalan söylerdim ki bütün köle tüccarlarını yalanımla birbirine düşürürdüm. Bir gün köle tüccarı alıp beni simsara götürdü ve ona "Bu kusurlu köleyi alan var mı?" diye bağırarak beni satmasını emretti. Simsar denileni yapıp, istenildiği gibi söyleyerek beni satışa çıkardı.

Tüccarlardan biri yanımıza gelip "Neymiş bu kölenin kusuru?" diye sordu.

Simsar: "Efendim, bu köle senede bir kez olmak üzere yalan söyler" dedi.

Tüccar beni almaya niyetlendi ve "Kaça veriyorsunuz onu?" diye sordu.

Simsar: "Altı yüz dirhem" deyince, "tamam, onu alıyorum sana da yirmi dirhem simsarlık ücreti bırakıyorum" diyerek beni almayı kabul etti. Simsar beni alıp köle tüccarının yanına götürdü, dirhemleri ona verdikten sonra da tüccarın evine götürüp bıraktı. Senenin kalanını orada tüccarın yanında geçirdim.

Yeni seneye güzel bir şekilde girdik. Bereketli ve huzurlu bir seneydi. Sahibim olan tüccar ve diğer tüccarlar ziyafetler düzenliyor, sırasıyla ziyafet veriyorlardı. Bir gün sıra benim sahibim olan tüccara geldi. Yanlarına yiyecek, içecek ne gerekiyorsa her şeyi alıp şehir dışındaki bahçelerden birine gittiler. Tabii ben de

yanlarındaydım. Öğlene kadar yiyip içip eğlendiler. Bir ara efendim olan tüccar beni, "Şu katıra bin, gidip evden falanca şeyi al, hemen gel" diyerek eve gönderdi.

Denileni yapıp katıra binerek eve gittim. İçeri girince hanımıma: "Efendim ihtiyacını gidermek için bir duvarın dibine oturmuştu, duvar çöktü, efendim altında kalarak öldü" dedim.

Hanım bunları duyunca bir vaveylâ koparıp üstünü başını yırtmaya, yüzüne vura vura ağlamaya başladı. Konu komşu sesine toplandılar. Ama o öyle bir kendinden geçmişti ki eline geleni oraya buraya fırlatmaya, rafları boşaltıp tabakları kırmaya, camları parçalayıp duvarları çamura bulamaya başladı. Bir ara dönüp "Yazıklar olsun sana Kâfur, gel el at şuna" diyerek beni yanına çağırdı, dolapları yıkıp tencereleri, sinileri kırdık. Onunla birlikte rafları boşaltıp içindekileri parçaladım. Evin içinde ne var ne yok kırıp parçalıyor "Vah efendim! Vah efendim" diye feryadı figan ediyordum.

Hanım, yüzü başı açık sokağa fırladı, kızları da peşi sıra: "Düş önümüze Kâfur, düş de efendinin öldüğü yere götür bizi, çıkaralım duvarın altından, evine getirelim son kez ölüsünü, şanına yaraşır bir cenaze töreni yapalım!' dediler.

Önleri sıra "Vah efendim vah!" diye bağıra bağıra yürümeye başladım. Onlar da ardımdan, başları gözleri açık "Ah bu nasıl bir felakettir başımıza gelen! Ah bu nasıl bir acıdır böyle!" diye bağıra çağıra geliyorlardı.

Şehirden geçerken insanlar ne olduğunu sordular. Durup benden duyduklarını anlattılar onlara. Bunun üzerine halk bir lahavle çekip "Gidip valiyi haberdar edelim durumdan" dediler. Valiye haber verdiklerinde hemen kazmayı küreği, duvarı kaldırmak için gerekli olan şeyleri adamlarına yükletip yola koyulmuş bizim gittiğimiz yöne doğru. Ben önde onlar peşimde yürümeye devam ettik.

Ben erken davranıp onlardan önce vardım bahçeye, saçıma başıma toprak saçarak, yüzümü tokatlayarak ağlaya ağlaya gittim tüccarın yanına. Tüccar beni o halde görünce rengi attı: "Ne oldu Kâfur? Bir şey mi oldu?" diye sordu korkuyla. "Efendim siz beni istediğiniz o şeyi getireyim diye eve gönderdiniz ya hani, bir gittim salonun duvarı yıkılmış, o yıkılınca bütün ev yerle bir olmuş. Hanımefendi ve çocuklarınız hep altında kalmışlar!" dedim.

Tüccar: "Hanımın kurtulamadı mı?" diye sordu dehşet içinde.

"Hayır, zaten aralarından ilk ölen o oldu" dedim.

"Peki ya küçük kızım? O kurtuldu değil mi?" diye sordu bir ümit.

"Hayır, kurtulamadı" dedim.

"Senin bindiğin katır nerede? O kurtuldu mu?" diye sordu bu sefer.

"Yok efendim, ev çökünce avlu da çöktü haliyle. E öyle olunca da, katır, koyunlar, kazlar, tavuklar ne varsa avluda telef oldu!" dedim.

"Peki ya babam? Büyük efendin?" diye sordu telaşla, "Hayır efendim, dedim ya hiçbiri kurtulamadı. Ne ev ne içindekiler hiçbir şey kalmadı ortada. Ev yıkıldı gitti, içindekilerden eser yok; tavuk, koyun, kaz desen kedi köpeğe yem oldu" diye karşılık verdim.

Tüccar benim bu söylediklerimi duyunca dünyası başına yıkıldı tabii, aklı başından gitti, kendini daha fazla tutamayıp yere yığıldı, dizlerinin üstüne çöktü. Üstünü başını yırtıp yüzünü gözünü tırmalamaya, sarığını yere fırlatıp saçını sakalını yolmaya başladı. Öyle bir vuruyordu ki yüzüne hep kan içinde kaldı, bir yandan böyle çırpınıyor bir yandan da: "Ah hanımım! Vah evlatlarım! Bu nasıl bir felakettir böyle! Gören var mıdır bundan evvel böylesini" diye bağıra çağıra ağlıyordu. Onun bu halini gören arkadaşları da üstlerini başlarını yırtıp yüzlerine gözlerine vura vura ağ-

lamaya başladılar. Sonra tüccarın evine gitmek üzere ayaklandılar.

Tüccar öyle çok tokatlamıştı ki kendini sarhoş gibi olmuş, oraya buraya yalpalamaya başlamıştı. Tam bahçeden çıkıyorlardı ki karşıdan bir toz bulutunun kendilerine doğru geldiğini görüp sesin şamatanın birbirine karıştığını duydular. O yöne doğru dikkatlice bakınca, vali, adamları, tüccarın ailesi ve haberi alan halktan oluşan bir grubun iyice yaklaştığını gördüler. Tüccarın ailesi ağlamaktan kendilerinden geçmiş bir halde en önde geliyordu.

Tüccar onları görünce hemen öne atıldı sevinçle, "Ne oldu? Ne geldi başınıza? Ne oldu eve?" dedi.

Ailesi de tüccarı görünce "Çok şükür sağsın!" diyerek ona doğru atıldılar.

Evlatları babalarının etrafını sarıp: "Çok şükür babacığım, çok şükür sizi bize bağışlayana!" diye bağrıştılar.

Karısı, sevinçten aklı uçmuş bir halde: "Çok şükür, çok şükür sağsın" deyip duruyor, "Nasıl oldu da kurtuldunuz?" diye soruyordu.

Tüccar: "Siz söyleyin asıl, neler geldi başınıza? Evin durumu nasıl?" dedi.

Karısı: "Biz iyiyiz, bir şeyimiz yok. Ev de yerli yerinde. Şu köle saçı başı dağılmış, üstü başı yırtılmış olarak geldi bir saat kadar evvel, "Vah efendim! Vah efendim!" diye bağırıyordu. Ne olduğunu sorduk korkuyla, "Efendim bir duvarın dibine oturmuştu ihtiyacını gidermek için, duvar çöktü altında kalıp öldü" dedi, onun için böyle feryadı figan koştuk yanına" dedi.

Bunu duyan tüccar: "E daha az önce de "Vah hanımım vah hanımım!" diye feryat figan ederek benim yanıma geldi "Hanımım ve çocuklarınız hep öldüler" dedi, diyerek bana döndü, beni öyle fesim başımdan düşmüş, üstüm başım parçalanmış, başıma toprak saça saça ağlıyor görünce bağırarak yanına çağırdı ve:

"Seni habis köle! Seni zina evladı! Seni melun! Bu yaptığın ne böyle ha? Senin o derini yüzeceğim, etini kemiklerinden ayıracağım!" diye bağırıp çağırdı.

Ben: "Hiçbir şey yapamazsınız. Beni alırken kusurum olduğunu, senede bir kez yalan söylediğimi bile bile aldınız. Bu, bu senenin yalanının yarısıydı. Öteki yarısını da sene tamam olunca söyleyeceğim" dedim. "Bütün bunlar bir de yarım yalan mıydı seni melun, bu ne büyük bir hile böyle! Defol nereye gidiyorsan git, hürsün!" dedi.

Ben: "Yook, sen beni bıraksan da ben seneyi tamamlayıp da yalanımın diğer yarısını da kullanmadan hiçbir yere gitmeyeceğim! Ondan sonra da zaten hür olmak istemiyorum. Yine beni çarşıya götürüp kusurumu da dile getirerek satarsınız. Elimde zanaatım falan yokken beni hür bırakamazsınız! Şeriatta da bu böyledir, fakihler kölelik babında buna değinirler" dedim.

Biz böyle konuşurken, mahalleli, onlara katılan halk, vali ve adamları da geldiler. Tüccarlar valiyi görünce sevinçle karşılayıp olanı biteni anlattılar ve bunun yalanımın daha yarısı olduğunu söylediler. Orada toplanan halk çok şaşırdılar bu duruma, beni lanetlemeye, taşlamaya başladılar. Ben gülerek ortalarında duruyor: "Efendim benim bu kusurumu bilerek almışken size ne oluyor da beni öldürmek istiyorsunuz" diyordum.

Efendim eve gidip de her tarafın yakılıp yıkıldığını, bedelleri hayli yüksek eşyaların paramparça olmuş olduğunu görünce neye uğradığını şaşırdı. Karısı: "Kâfur kırdı bütün bu kap kacağı" deyince de iyice öfkelendi. "Vallahi ömrümde bu köle gibi veledi zinasını görmedim! Bir de kalkmış bu daha yalanımın yarısı diyor. Yarısında böyleyse tamamında bir şehri, yok o da az kalır iki şehri yıkar bu melun!" dedi ve soluğu valinin yanında aldı.

Vali beni yakalatıp falakaya yatırttı. Öyle bir dövdüler ki bayılıp kaldım. Ben bayılınca işte orada hadım edip yaramı dağlamışlar. Kendime geldiğimde hadım edilmiş olduğumu gördüm. Efendim: "Sen nasıl benim en değer verdiklerimi kullanarak kalbimi yaktınsa ben de senin en değer verdiğini yok ederek kalbini yaktım!" dedi, sonra da alıp beni, artık hadım edilmiş olduğum için daha yüksek bir fiyata sattı. Bu şekilde her gittiğim yeri kata karıştıra, kata karıştıra en son kendimi emirü'l-müminininin sarayında buldum.

Şehrazat sözün burasında sabah olduğunu görünce anlatmaya ara verdi.

40. GECE

Şehrazat ikinci kölenin dilinden anlatmaya devam etti hikâyesini:

İşte böyle her gittiğim yerde fitne çıkararak en son kendimi emirü'l-müminin sarayında buldum. Artık kuvvetten düştüm, hadımlık zayıf düşürdü, duruldum.

Diğer iki köle onun bu anlattıklarına gülmüşler ve "Gerçekten de habis oğlu habismişsin, o nasıl yalan söylemek öyle" demişler. Ardından hikâyelerini anlatan iki köle, anlatmayana dönerek: "Haydi, sen de hikâyeni anlat" demişler.

Üçüncü köle: "Vallahi amca oğullarım sizin anlattıklarınız da haylazca şeyler; ben de size hadım edilme sebebimi anlatacağım ama ben hepinizden daha çok hak etmiştim hadım edilmeyi; hem hanımıma hem de hanımımın kızına yanaşmıştım çünkü. An-

cak benim hikâyem bir hayli uzun, şimdi onu anlatacak vakit değil, sabah olmak üzere, haydi kalkın işimize koyulalım. Bu sandıkla insanlara yakalanırsak işimiz biter. İşimizi bitirip yerimize gidince anlatırım hikâyemi" demiş.

Sonra kalkıp ışığı bir kenara koymuş ve dört kabrin ortasında, sandığın boyu kadar bir çukur kazmaya koyulmuşlar. Adı Kâfur olan kazıyor, hikâyesini ilk anlatan ve adı Savvap olan ise bir kürekle çıkan toprağı boşaltıyormuş. Sonunda bir insan boyunun yarısı kadar kazmış, sandığı içine koyup üstünü toprakla örttükten sonra türbeden çıkmışlar. Kapıyı kilitleyip gözden kaybolmuşlar.

Ganem ve Afyonla Uyutulmuş Kızın Hikâyesi

Köleler gidip de Ganem orada yalnız kalınca sandığın içinde ne olduğu kafasını kurcalamaya başlamış. Kendi kendine "Acaba içinde ne ola ki?" diye düşünüp az daha sabretmiş. Ardından sandığı bulunduğu yerden çıkarmış, kilidi oradan bulduğu bir taşla kırıp kapağı açmış. Kapağı açınca bir de ne görsün, içinde bir genç kız afyonla uyutulmuş, kendinden geçmiş bir halde

yatıyor. Kız çok güzelmiş. Üzerinde de altın küpeler, bilezikler, sultanın hazinesine eşit değerde mücevherlerden kolyeler varmış.

Ganem, bunları görünce kölelerin bu kızı niye kaçırdıklarını anlamış ve hemen onu sandıktan çıkarmış, bir yere yatırmış. Temiz hava kızın burnuna dolunca hapşırmış, sonra da nefes alamadığı için öksürmüş. Öksürünce boğazından, koklatıldığında bir fili bile geceler boyunca uyutabilecek ölçüde bir afyon parçası çıkmış.

Kız, gözlerini hafifçe aralayıp kafasını bir yana çevirmiş ve çok fasih bir dille: "Yazıklar olsun Rih, susamışa su vermez misin sen? Reyyan, Zehrü'l-Bostan siz neredesiniz?" diye seslenmiş ama yanıt alamamış tabii. Bu sefer öte tarafına dönüp: "Sabiha, Şeçeretü'd-Dür, Nuru'l-Hüda, cevap verin neredesiniz? Ah sabah yıldızı, en güzel en tatlı ayındasın sen şimdi!" diye seslenmiş ama tabii yine yanıt alamamış. Sonra etrafına iyice bakınınca "Vah benim başıma! Kabirler arasındayım! Ey gönüllerde olanı bilen, ey diriliş ve haşr gününün sahibi! Kim getirdi aldı beni haremden? Kim çıkardı beni perdeler arasından? Kim koydu beni bu kabirler arasına?" diye dövünmeye başlamış.

Ganem tam karşısında dikiliyormuş kızın: "Hanımefendiciğim, ne örtüleriniz var ne de hareminiz. Ben köleniz Ganem bin Eyyüb'üm. Her şeyin maliki ve gaybı bilen, sizi bu durumdan kurtarayım ve dilediğiniz şeyleri yerine getireyim diye beni gönderdi" demiş ve susmuş.

Kız, Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed onun kulu ve resulüdür" deyip eli göğsünde Ganem'e dönmüş: "Ey mübarek delikanlı kim getirdi beni buraya?" diye sormuş.

Ganem: "Hanımefendiciğim, üç hadım köle, şu sandık içinde getirdi sizi buraya" demiş ve dün gece başından geçenleri, orada nasıl gecelediğini anlatıp

eğer onu sandıktan çıkarmasaydı havasızlıktan ölmüş olabileceğini söylemiş. Sonra kıza, başından ne geçtiğini ve o sandıkta ne aradığını sormuş.

Kız: "Delikanlı, çok şükür Allah'a ki, beni senin gibi birisiyle karşılaştırdı. Şimdi kalk beni bu sandığa tekrar koy. Sandığı evine götür. Evinde daha güvende oluruz. Orada başımdan geçenleri anlatırım sana. Hem benden çok hayır dokunur sana" demiş.

Ganem sevinçle çıkmış türbeden, o esnada gün ışımış, güneş parıldamaya başlamış, insanlar şehirden çıkıp işlerine koyulmuşlar imiş. Oradan geçmekte olan bir katır sahibini durdurup türbenin önüne götürmüş. Kızı içine koyduktan sonra sandığı katıra yüklemiş. Kalbi yavaş yavaş kıza meyletmeye başlamış. Bir yandan da kızın on bin dinar değerinde bir cariye olduğunu, üzerinde oldukça pahalı bilezikler, kolyeler olduğunu düşünüp seviniyormuş. Şehre varınca sandığı eve götürüp kızı içinden çıkarmış.

Şehrazat sabah olduğunu görünce hikâyesini anlatmaya ara verdi.

41. GECE

Hükümdarım, Ganem eve varıp kızı sandıktan çıkarınca, kız oldukça güzel bir evde olduğunu, yerlere iç açıcı ve türlü çeşitli renklerde halıların serilmiş olduğunu, etrafta da kumaşlar ve paketlenmiş ticaret ürünleri olduğunu görünce Ganem'in mal sahibi büyük bir tüccar olduğunu anlamış. Sonra yüzünü açıp kendisini getiren bu delikanlıya daha bir dikkatli bakınca onun oldukça yakışıklı, güzel yüzlü bir delikanlı olduğunu görmüş ve kalbi ısınmış. Ganem'e "Bir şeyler getir de yiyelim" demiş.

Bunun üzerine Ganem "Başım gözüm üstüne" deyip çarşıya çıkmış, kızarmış kuzu, tatlı, şarap, yemek esnasında yakmak için mum ve misk kutusu gibi ihtiyaç duyabilecekleri diğer şeyleri almış. Elindeki bu eşyalarla eve dönünce cariye sevinçle gidip Ganem'in boynuna sarılmış ve onu öpmüş. Ganem'e olan sevgisi ve ilgisi daha da artmış. Sonra oturup güle oynaya

yemiş içmişler, şiirler okumuş iyice keyiflenmişler. Kalpleri çeviren Allah birbirlerine olan muhabbetlerini daha da artırmış. Bu halde sabah etmişler, iyice uyku bastırınca her biri birer köşeye kıvrılıp uyumuş.

Sabah olunca Ganem bin Eyyüb çarşıya gitmiş, sebze, meyve, et artık her ne ihtiyaçları varsa alıp eve dönmüş. Oturup yemeye başlamışlar, iyice doyuncaya kadar yedikten sonra içkileri getirmiş, birbirlerine işve, naz yapa yapa içmeye koyulmuşlar. Alınları kızarıncaya, gözleri kararıncaya kadar içmişler. Böyle olunca Ganem kızı öpmek, onunla birlikte olmak istemiş. "Hanımefendiciğim müsaade ederler mi acaba dudaklarından bir öpücük alayım, yüreğim ferahlasın azıcık" demiş ancak kız: "Ey Ganem, iyice sarhoş olup kendimi kaybedinceye kadar bekle, o vakit ben fark etmeden öpersin beni" demiş. Sonra kalkıp elbiselerini çıkarmış, üzerinde sadece incecik bir içlik kalmış.

Ganem kızı daha çok arzulamış: "Hanımefendiciğim, kabul etmiyor musunuz sizden istediğim şeyi?" diye sormuş tekrardan.

Kız: "Vallahi, bu mümkün değil. Çünkü elbisemin kenarında bunu zorlaştıran bir şey yazılı" demiş.

Kalbi kırılan Ganem şu dizeleri okumuş:

Beni hasta edenden bir öpücük istedim
Hastalığıma derman olsun diye,
Hayır, olmaz dedi
Evet, neden olmasın dedim
Helalinden almak iste ki yüzün gülsün dedi
Zorla olsa olmaz mı dedim
Aşılmaz yolları aşarsan olur dedi
Neler olduğunu sorma bana, sığınıp Allah'a kapat bu konuyu
Ne geçerse geçsin aklından, şüphe aşkı güçlendirir çünkü
Ben öyle yapıyorum
Gizlini aşikârını hep kulak ardı ediyorum

Ganem'in bu halini gören kızın ona karşı sevgisi daha da artmış, içine bir ateş düşmüş ama yine de kendini tutarak: "Birbirimizi ne kadar sevsek ve istesek de bana kavuşamazsın" demiş.

Ganem, aşk deryasına gitgide battıkça kız daha da kapanıyor ve kendini çekiyormuş. Bir akşam yine karanlık çökünce kız iyice mahmurlaşmış. Ganem kalkıp mumları yakmış etrafı aydınlatmış. Sonra da gidip kızın kaymak gibi ayaklarını öpmüş. Kız başını hafifçe kaldırıp da ona bakınca Ganem: "Ah hanımcığım, şu, aşkının esiri olmuş kölene, gözlerinin öldürdüğü zavallıya merhamet et! Senden evvel dingin bir yüreğim vardı" demiş ve gözlerinden yaşlar süzülmüş.

Kız: "Vallahi, ben de sana âşığım, ben de sana vurgunum ama bildiğim tek bir şey varsa o da senin bana kavuşamayacağındır" demiş.

Ganem: "Peki, söyle bana; nedir engel?" diye sormuş.

Kız: "Tamam, bu gece sana hikâyemi anlatacağım, o zaman sen de beni hoş göreceksin" demiş ve sonra da Ganem'e doğru atılıp boynuna sarılmış, öpmüş, kendisine bir gün kavuşacağını vaat edip gönlünü almış.

Bu halde yaşamaya devam etmişler. Birlikte gülüp eğleniyor, yüreklerinde birbirlerine karşı büyük bir aşk besliyorlarmış. Her gece aynı yatakta uyuyorlarmış, ama Ganem ne zaman yanaşmaya kalksa kız reddediyormuş. Aradan tam bir ay geçmiş. İkisinin de aşkı büyüdükçe büyümüş, sabredecek takatleri kalmamış. Bir gece yine beraber yatıyorlarmış, ikisi de sarhoşmuş. Ganem usulca kıza yanaşıp elini uzatmış kızın bedeninde gezdirmiş, kız uyanmış, elbiselerini kontrol edip üzerinde olduğunu görünce tekrar uyumuş. Ganem tekrar kıza yanaşıp elbiselerini çözmek ve kızı kendine çekmek istemiş ama kız uyanmış ve yatağın içinde diklenip Ganem'e: "Ne istiyorsun?" diye sormuş.

Ganem: "Seninle birlikte olmak istiyorum, içimiz dışımız bir olsun, birbirimizden saklımız olmasın istiyorum" demiş.

Bunun üzerine kız: "Tamam, sana her şeyi anlatacağım, o zaman elimden hiçbir şey gelmediğini anlayıp sen de hoş göreceksin beni" demiş.

Ganem: "Anlat haydi" deyince kız gömleğinin ucunu kaldırmış ve elini eteğinin beline uzatarak "Şurada yazılı olan şeyi okuyun efendim" demiş.

Ganem eğilip eteğin belini eline almış, dikkatlice bakınca orada, altın işlemeyle "Ben seninim, sen de benim ey Peygamberin amcasının oğlu" yazısını okumuş ve hemen elini geri çekmiş: "Bu ne demek şimdi?" demiş.

Kız: "Evet, okuduğun gibi ben emirü'l-müminine aidim. İsmim Kuvvetü'l-Kulübdür. Emirü'l-müminin beni besledi, büyüttü. Büyüyüp serpilince, rabbimin bana verdiği güzelliği görünce içine aşkımın ateşi düştü, çok sevdi beni. Bana sarayda bir bölme ayırıp hizmetime on cariye verdi. Bu gördüğün mücevherleri ve altınları hediye etti. Ancak bir gün başka bir ülkeye sefere çıktı. O gidince Seyyide Zübeyde benim hizmetimde olan cariyelerden birine bir sürü mal ve kendi baş cariyesi olma şerefini vaat ederek 'Şu afyonu al Kuvvetü'l-Kulüb'ün burnuna koklat ya da içeceğine kat' demiş. Cariye de başım gözüm üstüne" diyerek almış afyonu. Hem alacağı mallar hem de Seyyide Zübeyde'nin baş cariyesi olma sevinciyle getirip bana verdi, haberim olmadan. Oracıkta yere yığıldım, kıvrılıp kaldım. Kendimi farklı bir dünyada görmeye başladım. Bu şekilde planlarını gerçekleştirince beni bir sandığa koyup o hadım zencilere teslim etmişler işte. Onlar da alıp beni türbeye götürmüşler demek ki. Allah'tan ki sen oradaydın da beni kurtardın. Benim yokluğumu fark edince halife ne yaptı hiç bilmiyorum" diyerek anlatmış bütün başından geçenleri ve: "İşte şimdi biliyorsun benim kim olduğumu, ama sakın sırrımı açık etme" demiş.

Ganem bin Eyyüb, Kuvvetü'l-Kulüb'ün anlattıklarını dinleyince onun gerçekten de halifeye ait olduğunu

anlamış ve halifenin heybetinden korkup kendi kendini kınayarak geri geri çekilmiş, kızdan uzak bir köşeye oturmuş. Nasıl olup da bu hallere düştüğünü, kavuşması mümkün olmayan birine âşık olduğunu düşünmüş dertli dertli. Öyle çok üzülmüş ve kederlenmiş, öyle bir artmış ki acısı, iki gözü iki çeşme ağlamaya ve aşkı, yüreklilerin kalbine koyup korkaklara ondan bir arpa tanesi kadar bile vermeyen Allah'ı tenzih ederek kaderden yakınmaya başlamış. Şu dizeleri okumuş:

Âşığın yüreği aşkından yorgun düşmüş
Aklı bir güzel tarafından soyguna uğramış
Sorarlar bana aşk nedir diye
Derim o bir tattır, damakta acılık bırakan bir tat

Kuvvetü'l-Kulüb onun bu halini görünce aşkı artmış ona karşı, gidip sarılmış, öpüp göğsüne bastırmış. Ancak o Ganem'i aşkla kucaklayıp öperken, Ganem halifeden korkarak kendini çekmiş ondan. Sonra gün ışıyıncaya kadar bir saat daha muhabbet ettikten sonra yatıp uyumuşlar.

Ertesi gün Ganem, her zamanki gibi, üstünü giyip çarşıya çıkmış, ihtiyaçları olan şeyleri alıp eve dönmüş. Eve dönünce Kuvvetü'l-Kulüb'ü ağlar bir halde görmüş. Ancak Kuvvetü'l-Kulüb onu görür görmez gözyaşlarını silip gülerek: "Beni özledin mi yüreğimin sevdiği? Vallahi bana artık senden bir saatlik ayrılık bir sene gibi uzun geliyor. İşte sana halimi arz ettim ben. Artık kendimi sana bırakıyorum, ne istersen yap" demiş.

Ancak Ganem: "Sana dokunmaktan Allah'a sığınırım, bir köpek nasıl oturur aslanın mevkiine, hem köleye efendisinin malı haramdır, bilirsin" diyerek geri çevirmiş onu.

Kız gidip oturmuş Ganem'in yanına, sarhoş olunca ya kadar içmişler. O kadar çok artmış ki Ganem'e olan sevgisi, şu dizeleri okumuş ağlayarak:

Kalbim harap olacak daha ne zamana kadar bu kaçış
Daha ne zamana kadar suçum yokken bu benden yüz çeviriş
Bilmez misin ceylanlar bile kaçıp giderken döner bir bakarlar
Bilmez misin bir delikanlının yüreğindeki aşka, terk etme ve yüz çevirme ağır gelir

Gece yarısına kadar içmeye devam etmişler. Sonra Ganem kalkıp yere iki yatak sermiş her zamankinin aksine. Kız bunu görünce "Bu ikinci yatak kimin?" diye sormuş.

Ganem: "Biri senin biri benim; bundan sonra böyle yatacağız. Efendiye ait olan şey köleye haramdır zira" diye cevap vermiş.

Kız: "Efendim, bırak bunları, kaderimizde ne varsa onu yaşarız" demiş ama Ganem kabul etmemiş bunu. Kızın yüreği öyle yanmış ki kalbi öyle bir hasretle dolmuş ki: "Vallahi de birlikte yatmazsak ben de hiç yatmam!" demiş.

Ancak Ganem yine bundan Allah'a sığındığını söyleyerek bir köşeye kıvrılıp sabaha kadar tek başına uyumuş. Kızın ona olan sevgisi ve arzusu gitgide büyüyor, aşkı yüreğini dağlıyormuş. Üç ay böyle devam etmiş. Kız ne zaman Ganem'e yaklaşmaya kalksa, Ganem "Efendiye ait olan şey köleye haramdır" diyerek geri çeviriyormuş onu.

Yine böyle Ganem'in kendisini ittiği bir gün öyle kederlenmiş, öyle içi acımış ki kızın, başlamış şu dizeleri okumaya:

Ey güzel ne diye bu kadar cefa çektirmek sevene
Kim teşvik etti seni buna
Güzelsin şüphe götürmez güzel
Bütün yüreklere kor düşürdün, gözlere uykusuzluk verdin
Ey insanların toplamaya can attığı misvak dalı

Neden senin için uzanan elleri incitiyorsun
Genelde avcı avlar ceylanı, ne oldu da ceylan avlar oldu avcıyı
Ben seni anlatıp durdukça sen beni inletiyorsun aşkından
Ama hayır, sakın izin verme seninle olmama
Seni senden bile kıskanıyorum zira, kendimden nasıl kıskanmayayım
Şunu bil ki ey güzel yaşadığım sürece söylemem sana
Acı çektirdiğini bana

Ama yine değişen bir şey olmamış, Ganem halifeden korktuğundan kızı reddedip durmuş.

Onlar bu haldelerken Seyyide Zübeyde'ye gelecek olursak, Halifenin yokluğunda Kuvvetü'l-Kulüb'e bu yaptıklarından sonra bir düşüncedir almış, ya şimdi halife seferden dönüp cariyeyi sorarsa ne cevap vereceğim ben ona diye. Bakmış bir çözüm bulamıyor, sarayda kendi himayesinde olan bir yaşlı kadını çağırıp sırrını açmış ona ve: "Kuvvetü'l-Kulüb'ün onda öyle kıymetli bir yeri varken ben şimdi ne diyeyim ona?" diye sormuş.

Yaşlı kadın: "Hanımcığım, halife hazretlerinin gelmesine de pek bir şey kalmadı. En iyisi mi siz şimdi hemen bir marangoza haber göndertip insan suretinde bir tahta biçmesini emredin. Sonra sarayda bir kabir kazdırıp etrafında mumlar, kandiller yaktırın. Saraydakilere hep siyahlar giymelerini emredin. Cariyelerinize de siyahlar giydirin. Halife seferden döndüğünde her yeri hüzün kaplamış olduğunu görünce ne olduğunu sorar. 'Kuvvetü'l-Kulüb öldü. Hem siz ona çok değer verdiğinizden hem de hanımefendi kendisi değer verdiğinden onu saraya defnetti' derler. O da bunu duyunca ağlar önce. Sonra kabrin başında hatimler okutturur. Muhakkak kendi kendine 'Belki de amcamın kızı Zübeyde kıskandığı için onu öldürmüştür' diye düşünür ya da Kuvvetü'l- Kulüb'ü çok özlediğinden son bir kez yüzünü görmek ister ve kabrin açılmasını emreder. Mezarı kazıp içinden insan suretindeki, kefenlenmiş tahta parçasını çıkarırlar. Sonra halife, ona bakmak için yüzünün açılmasını emreder. Ama siz ve yanınızda bulunan diğer kişiler hemen öne çıkıp "Onun avret yerlerini görmeniz haramdır, açamayız kefeni' diyerek buna mani olursunuz. O vakit halife, cariyenin gerçekten de öldüğünü anlar ve onu kabrine geri koydurur. Sonra da size, yapmış olduklarınızdan ötürü teşekkür eder. Böylece siz de bu sıkıntıdan kurtulursunuz Allah'ın izniyle" demiş.

Seyyide Zübeyde yaşlı kadının planını yerinde bulmuş ve yüklüce bir para verip dediği gibi marangoza bir tahta kestirmesini emretmiş. Yaşlı kadın istenilen tahtayı kestirtip getirince de kefene sardırıp sarayda kazdırdığı bir mezara gömdürmüş. Mezarın etrafında mumlar ve kandiller yaktırmış. Kendisi siyahlara büründüğü gibi cariyelerin hepsinin de siyahlar giyinmesini emretmiş. Kuvvetü'l-Kulüb'ün öldüğü haberi bütün saraya yayılmış.

Çok geçmeden halife seferden dönmüş ve aklında sadece Kuvvetü'l-Kulüb olduğu halde saraya gelmiş. Ancak saraya gelip de bütün cariyelerin ve kölelerin siyahlara bürünmüş olduğunu görünce yüreği hoplamış, hemen Seyyide Zübeyde'nin yanına girmiş. Onu da öyle siyahlar içinde görünce ne olduğunu sormuş korkuyla. Kuvvetü'l-Kulüb'ün öldüğünü söylediklerinde düşüp bayılmış. Kendine gelince kabrinin nerede olduğunu sormuş.

Seyyide Zübeyde: "Efendim, bilirsiniz kendisine pek değer verirdim. Onun için benim sarayıma defnedilmesini emrettim" demiş.

Bunun üzerine halife kalkıp üzerindeki yolculuk kıyafetlerini dahi çıkarmadan Kuvvetü'l-Kulüb'ün kabrini ziyarete gitmiş. Kabrin üzerinin örtülerle ör-

tüldüğünü, etrafının mumlarla ve kandillerle aydınlatıldığını görmüş, dönüp Seyyide Zübeyde'ye teşekkür etmiş. Ancak az sonra karısının doğru söyleyip söylemediği içini kemirmeye başlamış, vesvese galip gelince kabrin kazılmasını emretmiş. Emri yerine getirip insan suretindeki kefenlenmiş tahtayı mezardan çıkarmışlar. Bu sefer de yüzünü görmek isteyip kefenin açılmasını istemiş ama sonra Allah'tan korkup bundan vazgeçmiş.

Bunun üzerine yaşlı kadın hemen ölüyü yerine koyup üzerini örtmelerini emretmiş. Halife, hocaları getirtip kabrin başında hatimler okutmuş. Onlar kabrin başında kuran okurlarken halife de oradan hiç ayrılmamış ve bayılıncaya kadar ağlamış. Bir ay boyunca da kabrin başından bir an bile ayrılmamış.

Sözün burasında sabaha erdiklerini fark eden Şehrazat anlatmaya ara verdi.

42. GECE

Bir gün yine halife, huzurundaki emirler, vekiller ve diğer devlet erkânı dağılınca kalkıp hareme gitmiş. Bir saat kadar uyumuş. O esnada başında bir cariye, ayaklarında bir cariye oturmuş konuşuyorlarmış. Halife uyanmış ve hissettirmeden onları dinlemeye koyulmuş.

Birisi ötekine: "Vah sana hiçbir şeyden haberin yok Hayzeran!" demiş.

Öteki: "Niye, ne oldu ki Kutayp?" diye sormuş.

Birinci: "Efendimizin hiçbir şeyden haberi yok biliyor musun? Hiçbir şeyden haberi yok da gelip içinde marangoza yaptırılan bir tahta parçası olan bu kabrin başında uyuyor" demiş.

Bunu duyan öteki: "E peki Kuvvetü'l-Kulüb'e ne oldu o zaman?" diye sormuş şaşkınlıkla.

Arkadaşı: "Seyyide Zübeyde bir cariyesine emretti, afyon çektirdiler. Kendini kaybedince de bir sandığa koyup hadımlarla şehrin dışındaki türbeye götürüp oraya attırdı onu" demiş.

Bunu duyan diğer cariye: "Vay başıma! Yani Kuvvetü'l-Kulüb ölmedi mi?" diye sormuş.

Arkadaşı: "Yok, bir genç kurtarmış onu. Ben Seyyide Zübeyde'den duydum bizzat. Ganem bin Eyyüb adında bir tüccar kurtarıp evine götürmüş, dört aydır da orada onun evindeymiş. Zavallı efendimiz de burada boş kabir başında ağlayıp duruyor" demiş.

Cariyelerin konuşmalarını duyan ve kabrin boş olduğunu, Kuvvetü'l-Kulüb'ün ise Ganem bin Eyyüb adında bir tüccarın evinde olduğunu öğrenen halife öfkeden küplere binmiş. Hemen emirlerini huzuruna çağırtmış. Vezir Cafer el-Bermaki de huzura gelip yerleri öpmüş.

Halife öfkeyle: "Derhal yanına bir grup adam al! Ganem bin Eyyüb'ün evini öğrenip saldır. Cariyem Kuvvetü'l-Kulüb'ü bana getirip o tüccarın da boynunu vur!" demiş.

Emri alan Cafer "Başüstüne!" deyip muhafızlarla birlikte hemen ayrılmış saraydan. Sorup soruşturup Ganem bin Eyyüb'ün evini bulmuş, etrafını sarmışlar.

O esnada Ganem, daha önce çıkıp çarşıdan aldığı bir eti yiyormuş cariyeyle birlikte. Bir ara Kuvvetü'l-Kulüb'ün gözü pencereden dışarı kaymış ve evin etrafının vezir, vali, köleleri ve muhafızlar tarafından kuşatıldığını görmüş. Her biri kılıçlarını kınlarından sıyırmış, gözün siyahının göz bebeğini çevrelemesi gibi evi çevrelemiş imiş. O vakit halifenin kendilerini bulduğunu, artık sonlarının geldiğini anlamış, rengi atmış, hali değişmiş. Ganem'e dönüp: "Kaç git sevgilim, kaç kurtar kendini!" demiş.

Ganem: "Bütün malım mülküm buradayken nerelere giderim, ne yaparım?" demiş.

"Sırf malın gitmesin diye kalıp kendini helak mi edeceksin?" demiş kız.

Ganem: "Ah benim sevgilim, gözümün nuru görmüyor musun ev çepeçevre kuşatılmış, nasıl çıkıp giderim buradan?" demiş.

Kız: "Korkma, onu bana bırak" demiş ve gidip eski püskü elbiseler getirip Ganem'e giydirmiş. Başının üstüne o esnada yedikleri etin tenceresini ve birkaç parça ekmek koymuş. Sonra da: "Şimdi git haydi, beni düşünme! Ben halifeyi nasıl idare edeceğimi biliyorum" demiş.

Ganem kızın bu sözleri üzerine onun dediğini yaparak üstünde eski püskü kıyafetler ve başında tencere olduğu halde evden çıkmış, temiz niyetli oluşunun bereketiyle de hiçbir zarar görmeden bu durumdan sıyrılmış.

Vezir Cafer, Ganem'in evine varınca atından inmiş, içeri girmiş. Ancak eve girince Kuvvetü'l-Kulüb'ü süslenip püslenmiş, bir sandığa mücevherlerini ve yükte hafif pahada ağır eşyalarını doldurmuş bekliyor bulmuş, tabii Ganem ortalarda yokmuş. Cafer içeri girince kız ayağa kalkmış ve Cafer'in önünde eğilip yerleri öperek: "Efendim Allah'ın hükmü neyse onu yapın" demiş.

Cafer: "Vallahi hanımefendi biz sadece Ganem bin Eyyüb'ü tutuklamakla emrolunduk" demiş.

Bunun üzerine kız: "Efendim ben onun Şam'a gittiğini biliyorum, başka da bir şey bilmiyorum. Şu sandığı taşıtıp benimle birlikte emirü'l-müminiinin sarayına götürtür müsünüz?" demiş.

Cafer: "Tabii efendim" demiş ve sandığı alıp saraya götürtmüş. Ganem'in evini yakıp yıktıktan sonra Kuvvetü'l-Kulüb'ü alıp saygıda ve ikramda kusur etmeyerek saraya götürmüşler. Cafer, halifenin huzuruna çıkıp olanları anlatmış.

Halife, Kuvvetü'l-Kulüb'ün Ganem bin Eyyüb tarafından kirletildiğini düşündüğünden, ayrı, karanlık bir odaya konulmasını, emrine yaşlı bir kadın verilip ihtiyaçlarının onun vasıtasıyla görülmesini emretmiş. Ardından da Şam'daki naibi olan sultan Süleyman ez-Zeynî'ye bir mektup yazdırıp bu mektup eline ulaşır ulaşmaz Ganem bin Eyyüb'ü tutuklayıp kendisine göndermesini emretmiş.

Süleyman ez-Zeyni eline ulaşan mektubu öpüp başına koyduktan sonra, hemen tellalları sokaklara çıkartıp dileyenin Ganem bin Eyyüb'ün evini yağmalayabileceğini duyurmuş. Sultanın adamları Ganem bin Eyyüb'ün evine gidince, annesini ve kız kardeşini kendi yaptıkları bir kabrin başında ağlarken bulmuşlar. Hemen oracıkta onları tutuklayıp evi yakıp yıkmışlar.

Sultan, huzuruna çıkarılan anne ve kız kardeşe Ganem bin Eyyüb'ü sorduğunda "Bir sene oldu ki ondan tek bir haber alabilmiş değiliz" diye yanıt vermişler. Sultan da onları salmış.

Şam'da bunlar olup biterken yine Ganem bin Eyyüb'e dönecek olursak, elindeki bütün varı yoğu alınınca ne yapacağını bilmez bir halde yüreği patlayıncaya kadar ağlamış. Hem ağlamış hem yürümüş, günün sonunda açlığı iyice artmış, yorgunluktan bitap düşmüş bir halde bir köye varmış. Gidip köyün camiine girmiş. Bir köşeye geçip duvara yaslanmış, açlıktan ve yorgunluktan tir tir titrer bir halde, orada sabahlamış. Öyle bir vaziyetteymiş ki açlıktan kalbi çarpıyor, üstünde bitler geziniyor, elbiselerinden pis kokular yayılıyormuş. Sabah olup da köy halkı sabah namazı için camiye gelince onu öyle açlıktan ve soğuktan kendinden geçmiş bulmuşlar.

Hemen sırtına, yenleri daha da bir eskiyip yıpranmış olan eski bir gömlek giydirmişler. "Nereden geldin? Neden böyle hastasın?" diye sormuşlar, ama Ganem gözlerini açıp da başına toplanan halka bakınca ağlayıp cevap verememiş.

Sonra içlerinden bazıları aç olduğunu anlayıp gidip bir kâse bal ve iki ekmek getirmişler. Ganem bunları yemiş hemen. Köylüler güneş doğuncaya kadar onun yanında kalıp sonra işlerinin başlarına dönmüşler. Bu hal bir ay devam etmiş. Tam bir ay onların yanında kalmış Ganem. Ama gitgide zayıflıyor, hastalığı artıyormuş. Köylüler onun bu haline acıyıp aralarında istişare etmişler ve en sonunda onu Bağdat'taki hastaneye götürüp bırakmak konusunda fikir birliği etmişler.

Onlar tam bu konuyu tartışırlarken içeri iki dilenci kadın girmiş. Bunlar Ganem'in annesi ve kız kardeşiymiş. Ganem tanıyamamış onları, ama hallerine acıyıp başında duran ekmeği onlara vermiş. Onlar da tanıyamamışlar Ganem'i. O gece orada bir köşeye kıvrılıp Ganem'in yanında geçirmişler geceyi.

Ertesi sabah köylüler yanlarında bir deveyle gelmişler. Deveyi sürecek olan arkadaşlarına "Zavallı çok hasta, deveye bindir onu. Bağdat'a varınca götürüp hastanenin kapısına bırak. Orada iyileştirirler belki garibi. Sen de sevap kazanırsın" demişler. Adam: "Tamam, başım gözüm üstüne" demiş. Ganem'i uykusunda sırtlanıp mescitten çıkarmış, devenin sırtına yüklemişler.

O sırada annesi ve kız kardeşi de onları seyrediyorlarmış. Ama hâlâ tanıyamamışlar Ganem'i. Bir ara daha dikkatli bakınca: "Ganem'e ne kadar da benziyor. Acaba o olabilir mi?" diye düşünmüşler sadece.

Ganem ise deveye bindirildiği esnada uyanmış ve kendi haline ağlamaya başlamış. Köylüler şaşkın şaşkın bakıyor, annesi ve kız kardeşi de onun haline, kim olduğunu bilmeden ağlıyorlarmış. Onun ayrılışından sonra annesi ve kız kardeşi de o köyden ayrılıp Bağdat'a gitmişler.

Neyse, Ganem bin Eyyüb'e dönelim. Deveci Ganem'i götürüp hastanenin önüne bırakmış. Sabah evlerinden çıkıp da hastanenin önünde yatan Ganem'i gören halk, merakla başına toplanmış. Onlar öyle Ganem'in başında haline ah vah ederlerken çarşının şeyhi gelip kalabalığı yarmış: "Bu garip sayesinde cennete giderim belki. Bıraksam bu hastanenin eline, bir günde öldürürler zavallıyı" demiş ve kölesine onu sırtlanıp eve götürmesini emretmiş. Evde, Ganem için yeni bir yatak serdirip temiz yastıklar koydurtmuş. Karısına: "Zavallıya iyi bak da iyileştir" demiş.

Karısı: "Başım gözüm üstüne" deyip dört elle sarılmış Ganem'in bakımına. Önce su ısıtıp ellerini, ayaklarını, bütün vücudunu bir güzel yıkamış. Sonra kölelerinden birinin elbiselerinden giydirip ağzından bir kadeh şarap akıtmış. Üzerine gül suyu serpip serinletmiş. O esnada kendine gelen Ganem, kadının bu ilgisinden sevgilisi Kuvvetü'l-Kulüb'ü hatırlayıp kederlenmiş.

Ganem bu haldeyken Kuvvetü'l-Kulüb'ün ne yaptığına bakacak olursak...

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

43. GECE

Hükümdarım, Kuvvetü'l-Kulüb, halifenin kızıp da kendisini attığı o karanlık odada tam seksen gün kalmış. Günlerden bir gün tesadüf bu ya halife o odanın önünden geçiyormuş, içeriden kızın şiir okuduğunu duymuş. Durup dinlemiş. Kız şiirini bitirdikten sonra da hem ağlayıp hem de "Ganem! Ah sevgilim, ne iyi, ne iffetliydin sen! Sana kötülük edenlere iyilik ettin, senin haremine saldıranların haremini korudun, seni ve aileni esir edenlerin namusunu kolladın. Sen ve emirü'l-müminin o adil hâkimin huzuruna çıkacaksınız bir gün! O vakit işte Allah hâkim, melekler şahit olacak" diyerek dertleniyormuş. Halife bu sözleri duyup neyden şikâyet ettiğini anlayınca onun mazlum olduğunu anlamış. Sarayına dönüp hizmetçisini göndererek kızı huzuruna getirtmiş. Kız başı önünde, gözü yaşlı, gönlü buruk gelmiş huzura.

Halife: "Ey Kuvvetü'l-Kulüb görüyorum ki benim zulmettiğimi, sana zalimce davrandığımı düşünüyor, bana iyilik edene kötülük ettiğimi iddia ediyorsun. Kimmiş o ben onun namusunu korumadığım halde benim namusumu koruyan, haremine saldırdığım halde benim haremime saygı gösteren?" diye sormuş.

Kız: "Ganem bin Eyyüb'dür efendim. O size hürmetinden bana dokunmadı asla!" diye yanıtlamış.

Halife bunu duyunca "La havle ve la kuvvete illa billah!" demiş şaşkınlıkla. Sonra da: "Ey Kuvvetü'l-Kulüb ne dilersen dile benden" demiş.

Kuvvetü'l-Kulüb: "Efendim" demiş. "Yalnızca sevdiğimi, Ganem bin Eyyüb'ü isterim sizden."

Bunu duyan halife: "Onu sana onuruyla birlikte geri getireceğim inşallah" demiş.

Bunun üzerine kız: "Ey emirü'l-müminin beni ona hibe eder misiniz o zaman?" diye sormuş.

Halife: "Şayet bulursam, ona hibe edeceğim seni. Sözümden dönmem" demiş.

Kız: "Efendim müsaade buyurur musunuz, ben onu arayayım, kim bilir belki Allah yine kavuşturur bizi birbirimize" demiş. Halife: "Ne istersen yap" diye karşılık vermiş.

Çok sevinen Kuvvetü'l-Kulüb hemen yanına bin dinar alarak çarşıya gitmiş. Orada şeyhlerle bir araya gelip onlara yanındaki dinarlardan vermiş. Ertesi gün tüccarların yanına gitmiş, onların başı olan şeyhe yanındaki dirhemlerden verip fakir fukaraya dağıtmasını istemiş. Sonraki hafta yine yanında bin dinarla çıkmış, kuyumcu ve mücevherciler çarşısına gidip oranın başı olan şeyhi çağırtmış ve bin dinarı ona verip bunları fakir fukaraya dağıtın demiş.

Şeyh onun böyle garip gurebaya yardım ettiğini görünce: "Benim evimde garip bir delikanlı var, kim olduğunu bilmiyorum ama pek zarif, pek nahif bir delikanlı" demiş. Meğer bu şeyh, Ganem bin Eyyüb'ü evine alıp ilgilenen şeyhmiş. Ganem bin Eyyüb'ü tanımıyormuş ama onun malı mülkü elinden alınan bir garip ya da sevdiğinden ayrı düşen bir âşık olduğunu düşünüyormuş. Kuvvetü'l-Kulüb onun bu sözlerini duyunca içi acımış bahsettiği o delikanlıya, yüreği titremiş. "Yanıma birini ver de gidip bir bakayım" demiş. Şeyh, kölesini yanına katıp kızı kendi evine göndermiş.

Eve vardıklarında içeri girip şeyhin karısına selam vermiş. Kadın tanımış Kuvvetü'l-Kulüb'ü, biliyormuş onun kim olduğunu, hemen kalkıp önünde yerlere kapanmış.

Kuvvetü'l-Kulüb: "Nerede şu yanınızda kalan garip delikanlı?" diye sormuş.

Kadın, delikanlının halinden ötürü gözleri dolu dolu "İşte şurada, ah hanımefendiciğim, belli asil bir delikanlı, hali vakti yerindeymiş evvelden" diyerek göstermiş Ganem'i.

Kuvvetü'l-Kulüb, delikanlının yattığı yatağa doğru gidip dikkatlice bakmış; ama öyle bir değişmiş, bir deri bir kemik kalmış da çöp gibi olmuş ki, Ganem ne kadar dikkatli bakarsa baksın tanıyamamış onu, yine de içi pek acımış bu delikanlıya, ağlayıp "Ah memleketlerinde emir de olsalar buralarda zavallı garip gurebalar işte" demiş. Delikanlıya gerekli olan ilaçları aldırtmış hemen. Bir saat kadar orada, yanında oturduktan sonra kalkıp sarayına geri dönmüş. Böyle bir süre Ganem'i aramak için çarşılarda dolaşmaya devam etmiş.

Bir gün şeyh, yanında Ganem'in annesi ve kız kardeşi Fitne olduğu halde Kuvvetü'l-Kulüb'ün yanına gelmiş, "Ey hayırsever hanımefendiciğim, bugün şehrimize bir anneyle kızı geldi. Hallerinden hareketlerinden evvelce mal mülk sahibi asil kimseler oldukları belli, ama şimdi üstlerinde kıldan elbiseler var, boyunlarından torbalar asılı, gözleri yaşlı, kalpleri buruk. Ben de aldım size getirdim ki diğerleri gibi onları da koruyup kollayasınız, dilencilik zilletinden kurtarasınız; çünkü hallerinden belli dilenci değil onlar. İnşallah onların sebebine cennete girersiniz" demiş.

Kuvvetü'l-Kulüb: "Efendim içim parçalandı anlattıklarınızdan, hani neredeler şimdi onlar?" demiş, anne ve kızını içeri almışlar. İçeri girdiklerinde Kuvvetü'l-Kulüb dikkatli bakınca onlara, ikisinin de çok güzel olduklarını görmüş. Gözlerinden yaşlar süzülerek: "Vallahi bunlar iyi yerin insanları, üzerlerinden zenginliğin izleri dökülüyor" demiş.

Şeyh: "Hanımefendiciğim, bize sevap kazandırdıkları için fakir fukarayı severiz. Kim bilir belki de malları vardı da zulme uğradılar, varlarını yoklarını kaybedip terki diyar ettiler" demiş.

Onları dinleyen iki kadın Ganem'i düşünüp hüngür hüngür ağlamaya başlamışlar. Onlar böyle ağladıkça Kuvvetü'l-Kulüb de onlarla birlikte ağlamış. Bir ara Ganem'in annesi ağlayarak: "Bizim Allah'tan tek muradımız oğlum Ganem bin Eyyüb'e kavuşturmasıdır bizi" demiş.

Kuvvetü'l-Kulüb onun bu sözlerini duyunca anlamış ki karşısında duranlar sevdiğinin annesi ve kız kardeşidir. Öyle bir ağlamış ki bunu anlayınca, düşüp bayılmış oracıkta. Ayıldığı zaman onlara doğru atılmış: "Korkmayın artık, bugün mutluluğunuzun ilk, acılarınızın son günü olacak, üzülmeyin artık" demiş.

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmayı bıraktı.

44. GECE

Hükümdarım, Kuvvetü'l-Kulüb, Ganem'in annesi ve kız kardeşine "Artık üzülmeyin" demiş. Sonra şeyhe onları kendi evine götürmesini emretmiş. Şeyhin karısı bunları hamama sokup bir güzel yıkamış, birer tane güzel elbise verip giydirtmiş. İkramda kusur etmemiş, her bir şeyleriyle ilgilenip bir hayli de para vermiş.

Ertesi gün Kuvvetü'l-Kulüb atına binip şeyhin evine gelmiş. Şeyhin karısı onu görünce ayağa kalkıp karşılamış onu ve ellerini öpüp yaptığı iyiliklerden ötürü

teşekkür etmiş. Ganem'in annesi ve kız kardeşi, şeyhin karısı hamama sokup yıkadığından ve bir de güzel elbiseler giydirdiğinden ötürü asillikleri daha da ortaya çıkmış olarak gelip oturmuşlar yanlarına. Bir saat kadar muhabbet etmişler. Sonra Kuvvetü'l-Kulüb şeyhin karısına hastanın durumunu sormuş. Kadın: "Aynı efendim" diye cevap verince, "Kalkın gidip bir bakalım" demiş. Hep beraber kalkıp Ganem'in yanına gitmişler.

Ganem bin Eyyüb Kuvvetü'l-Kulüb'ün sesini duyunca vücuduna can gelmiş sanki, başını yastıktan kaldırıp "Kuvvetü'l-Kulüb!" diye seslenmiş. Kuvvetü'l-Kulüb dönüp de bakınca kendisine seslenen delikanlıya, tanımış o an onu. "Buyur sevgilim!" diye karşılık vermiş.

Ganem: "İyice gel yakınıma" demiş.

Kız: "Sensin değil mi bu, sensin değil mi?" diye sormuş heyecanla.

Ganem: "Evet, benim" diye karşılık verince yığılıp kalmış oraya. Annesi ve kız kardeşi de duyunca onun sesini "Allah'ım sana şükür!" diye bağırıp bayılmışlar.

Kendilerine geldiklerinde Kuvvetü'l-Kulüb "Bizi bir araya toplayana şükürler olsun" demiş ve halifeyle yaşadıklarını bir bir anlatmış Ganem'e. "Halife artık gerçeği biliyor, bana inandı. Sana razı oldu. Şimdi seni görmek istiyor" demiş ve eklemiş: "Halife beni sana verdi." Ganem çok sevinmiş bu habere.

Sonra Kuvvetü'l-Kulüb, "Siz burada kalın. Ben gelinceye kadar bekleyin" demiş, kalkıp saraya gitmiş hiç oyalanmadan. Ganem'in evinden getirdiği sandığı açıp içinden bir miktar dinar almış, şeyhin evine dönmüş. Dinarları şeyhe vererek "Git bunlarla her biri için kaliteli kumaşlardan yapılmış dörder kıyafet al. Ondan başka yirmi tane mendil bir de artık neye ihtiyaçları varsa onları al" demiş.

Sonra hepsinin hamama girip yıkanmalarını istemiş. Et suyu, havlıcan ve elma suyu hazırlamış. Ha-

mamdan çıkıp yeni elbiselerini giydikten sonra bu yemekleri yedirmiş her birine. Üç gün boyunca yanlarında kalıp tavuk sularıyla, et sularıyla beslemiş onları. Üç günün sonunda toparlanıp kendilerine gelmişler. Tekrar hamama girip yıkandıktan sonra kıyafetlerini değiştirip başka elbiseler giymişler.

Kız onları orada bırakıp halifenin sarayına gitmiş, yerleri öpüp olanı biteni anlatmış halifeye. Sevgilisi Ganem bin Eyyüb'ün, annesinin ve kız kardeşinin şehirde olduklarını söylemiş. Halife bunları duyunca kölelerine Ganem bin Eyyüb'ü huzuruna getirmelerini emretmiş. Vezir Cafer, Ganem'i getirmek için saraydan ayrılınca Kuvvetü'l-Kulüb ondan evvel davranıp Ganem'in yanına gitmiş ve "Cesur ve tatlı dilli ol halifeye karşı" demiş ve ona en gösterişli elbisesini giydirip yanına da bir miktar dinar vermiş. "Halifenin huzurunda elinden geldiğince haşyetli davran" demiş.

O esnada Cafer, katırının üstünde gelmiş şeyhin evine. Ganem kalkıp karşılamış onu, selam verip buyur etmiş. Artık mutluluk yıldızı ortaya çıkmış, yükselmeye başlamış Ganem için. Vezir, Cafer'le birlikte

saraya gitmiş, halifenin huzuruna çıkmışlar. Ganem, halifenin huzuruna çıkınca huzurda bulunan emirler, vezirler, naipler, muhafızlar ve diğer devlet erkânına bakmış. Cesur bir delikanlıymış, fasih konuşur, kendini güzel ifade eder, nahif hareket edermiş. Önce başını hafifçe eğmiş, sonra bakışlarını halifeye doğru kaldırıp şu dizeleri okumuş:

Uğruna canım feda ey şanı yüce azameti ve ihsanı bol melik
İhsanın hükümlerin gibi yayıldı dört bir yana, dört nala
Senin gibisi bulunmaz dünyada
Olsa olsa Kayser olur
Krallar bile taçlarını ayaklarına serer
Seni saygıyla selamlarlar

Şiirini bitirince halife onun bu yerinde davranışlarını, ışıltılı halini, fasih dilini, tatlı sözlerini pek beğenmiş.

Şehrazat sözün burasında sabah olduğunu görünce anlatmayı bıraktı.

45. GECE

Hükümdarım, halife, Ganem'in tatlı dilini, fasih kelamını beğenince: "Yaklaş bakalım delikanlı" demiş ve eklemiş: "Anlat bize başından geçenleri, yalan katmadan anlat ama."

Bunun üzerine Ganem başından sonuna anlatmış bütün yaşadıklarını. Halife onun doğru söylediğini an-

lamış ve: "Sen benim namusumu korudun, ben de senin namusunu koruyacağım" demiş.

Ganem: "Ey emirü'l-müminin, köle ve malı efendisine aittir" diye yanıt vermiş.

Halife bu sözleri duyunca daha da sevinmiş, hemen onun için bir saray yaptırılmasını emretmiş. Geçimini üstlenip akarlar ve cariyeler vermiş. Annesi ve kız kardeşini de yanına getirtmiş. Halife, Ganem'in güzel bir kız kardeşi olduğunu duyunca onu da kendine nikâhlamak istemiş. Ganem'in bu talebe yanıtı: "Ben sizin kölenizim, kardeşim de cariyeniz" olmuş. Halife teşekkür edip bin dinar vermiş ona. Kadıyı ve şahitleri getirtip nikâhlarını kıydırtmış. Ganem ile aynı gün zifafa girmişler. Sabah olunca halife, Ganem'in başından geçenlerin eksiksiz bir şekilde kayıt altına alınıp gece ve gündüzün yaratıcısının neler takdir ettiğinin ve kaderin nasıl tasarruflarda bulunduğunun gelecek nesillere aktarılması için bu yazılanların saklanılmasını emretmiş.

Şehrazat, Ganem'in hikâyesini bitirdikten sonra: "Ancak bence Ömer Numan ve oğlu Davu'l-Mekân'ın başından geçenler bundan daha ilginç" dedi.

Hükümdar: "Neymiş onların hikâyesi?" diye sorunca anlatmaya başladı.

Hükümdar Ömer en-Numan ve Oğulları Şerkan ile Davu'l-Mekân'ın Hikâyesi

Hükümdarım, Halife Abdülmelik bin Mervan'dan önceleri Şam'da Ömer en-Numan namında bir hükümdar hüküm sürermiş. Bu hükümdar cebbar mı cebbarmış. Kisralardan tutun kayserlerden çıkın, onun zulüm oklarının erişmediği kimse kalmamış. Bir öfkelendi mi burun deliklerinden alevler çıkarmış. Bütün diyarlara eli uzanmış, şehirleri ve köyleri hükmü altına almış. Herkesi kendine boyun eğdirmiş. Askerleri dört bir yana dağılmış. Doğudan batıya, Hint'den Sint'e, Çin'den Yemen'e, Hicaz'dan Sudan'a, Şam'dan Rum'a, Diyarbakır'dan Cezayir'e ulaşmadığı yer kalmamış. Bütün önemli nehirler Seyhun, Ceyhun, Nil, Fırat hep onun hüküm sürdüğü yerlere katılmış. Adamlarını olanı biteni olduğu gibi bildirsinler diye dört bir yana gönderir. Adamlar da, "Bütün halk size itaat etmiş, zorbalar heybetinize boyun eğmiş durumdalar" haberleriyle dönerlermiş. O da şanı yüce olduğundan ötürü onlardan fazlını esirgemez, aralarında adil davranırmış. Dört bir yandan hediyeler gelirmiş kendisine. Ondan başka bir de hükmündeki bütün toprakları eninden boyuna haraca bağlamışmış.

İşte bu Ömer en-Numan'ın Şerkan adında bir oğlu varmış. Ona bu ismi zamanının en belalı kişisi olarak büyüdüğünden, cesurların en şecaatlisi ve akranlarının en yiğidi olduğundan vermişler. Babası oğlunu çok fazla, hatta ondan da öte severmiş. Onu kendisinden sonra yerine geçecek varisi yapmış. Oğlan büyüyüp serpilmiş, yirmi yaşında, bütün tebaanın kendisinden korkup itaat ettiği bir delikanlı olmuş.

Ömer en-Numan'ın kitap ve sünnette izin verildiği ölçüde dört tane nikâhlı karısı varmış. Ama onlardan sadece birinden işte bu Şerkan adındaki oğlu olmuş, başka da çocuğu olmamış. Ancak Ömer en-Numan'ın nikâhlı karılarından başka bir de her ırktan, senenin

günleri kadar, üç yüz altmış tane cariyesi varmış. Her cariyenin sarayın içinde kendi bölmesi varmış. Şöyle ki hükümdar, senenin aylarının sayısınca; on iki tane saray yaptırmış. Her bir sarayın içine otuz bölme yaptırmış. Böylece tam üç yüz altmış bölme olmuş. Her bir cariyenin belli bir gecesi varmış. Hükümdar bir gece onun yanında kalıyor, sonra bir de ertesi sene aynı gece geliyormuş. Neyse bu bir süre böyle devam etmiş. Şerkan'ın namı daha da bir yayılmış dört bir yana, babası bundan ötürü çok mutluymuş. Çünkü gücüne güç katmış oğlu. Bunun için de iyice zorbalaşıp yeni ülkeler fethetmiş.

Kaderin cilvesi, Numan'ın cariyelerinden biri hamile kalmış. Haber hemen yayılmış, hükümdarın kulağına kadar gitmiş. Hükümdar büyük bir sevinçle yerinden fırlamış: "İnşallah zürriyetim hep erkek evlatlardan oluşur!" demiş ve o günün tarihini kayda geçmelerini emretmiş.

Haber Şerkan'a da ulaşmış ancak bir tasadır sarmış onu.

Hükümdarım, Şerkan, babasının cariyelerinden birisinin hamile kaldığını duyunca bu haber pek bir zoruna gitmiş, içini bir sıkıntı kaplamış. Kendi kendine: "Bu çocuk hükümdarlık konusunda kesin benimle mücadele eder" demiş ve eğer cariye oğlan çocuğu doğurursa onu öldüreceğine ant içmiş. Bu düşüncelerinden hiç kimseye bahsetmemiş.

Şerkan bu düşünceler içerisindeyken cariyeye gelecek olursak; bu cariye, Rum kralının hükümdara hediye olarak gönderdiği bir Rum cariyeymiş. Kral, o vakitler, Safiye adlı bu cariyeyi gönderirken yanında da pek çok hediye göndermiş. Kız, cariyeler arasında yüzü en güzel olanmış. Hem hanımefendi hem zekiymiş. Billur gibi bir güzelliği varmış. Günü belli bir gece hizmet edermiş hükümdara. Yine böyle bir gece "Hükümdarım, göklerin ilahından çok isterim, bana sizden bir ev-

lat versin de onu size layık bir şekilde terbiye edeyim, yetiştireyim" demiş de hükümdarın pek hoşuna gitmiş bu sözler. Neyse cariye hamile kalıp da aylarını doldurunca, sağ salim doğumun gerçekleşmesi için Allah'ın huzuruna geçip namaz kılmış ve salih bir evlatla rızıklandırılmak için dua edip doğumun kolay geçmesini temenni etmiş. Allah da dualarını kabul etmiş.

O doğum sancıları çekerken hem hükümdar çocuğun erkek mi kız mı olduğunu kendisine haber vermesi için bir hizmetçi dikmiş cariyenin başına, hem hükümdarın oğlu Şerkan doğumun sonuçlarından kendisini haberdar etmesi için birisini göndermiş cariyenin yanına.

Sonunda Safiye doğurmuş, ebe bebeğe bakınca onun nur topu gibi bir kız çocuğu olduğunu görmüş. Bekleyenlere bebeğin kız olduğunu haber vermiş. Hem hükümdarın hem de Şerkan'ın gönderdiği kişiler bir koşu gidip haber vermişler bebeğin cinsiyetini. Tabii Şerkan pek sevinmiş bu habere.

Ancak hizmetçiler ayrılır ayrılmaz cariye ebeye "Bekleyin hele, sanki karnımda bir şey daha var gibi" demiş, ebeler tekrar doğum hazırlıkları yapmışlar. Allah, doğumu ona kolaylaştırmış ve bir bebek daha getirmiş dünyaya. Ebeler bebeğe bakınca onun, çiçekler gibi kaşları, gül pembesi yanakları olan bir oğlan olduğunu görmüşler. Cariye, hizmetçiler, ebeler ve orada bulunan herkes pek sevinmiş bu oğlana. Safiye doğumu gerçekleştirip de sağ salim kurtulunca zılgıtlar çekmişler sevinçle. Bunu duyan diğer cariyelerin içi hasetle dolmuş.

Haber hemen Ömer en-Numan'a ulaştırılmış. Ömer en-Numan bunu duyunca çok sevinmiş, müjdecilere müjdelerini verip cariyenin yanına gitmiş hemen. Cariyeyi başından öpüp oğlunun başına gitmiş. Kucağına alıp öpmüş onu. Cariyeler, deflerini ve udlarını alıp sevinçle çalmışlar. Hükümdar, oğlanın ismini

Davu'l-Mekân, kız kardeşinin ismini de Nüzhetü'z-Zaman koymuş. Çocuklar için sütanneler ve hizmetçiler tutup onlara bol bol ihsanda bulunmuş; yiyecekler, içecekler, buhurlar ve dilin tasvir edemediği daha birçok şey hediye etmiş.

Haber Şam halkı arasında tez zamanda yayılmış. Emirler, vezirler ve devlet erkânı, hükümdarı oğlu Davu'l-Mekân ve kızı Nüzhetü'z-Zaman için tebrik etmişler. Hükümdar her birine teşekkür edip ikramlarda bulunmuş, kendisini tebrik etmek için gelen herkese hediyeler vermiş.

Bu şekilde aradan tam dört yıl geçmiş. Dört yıl boyunca hükümdar Safiye'yi ve çocuklarını sormaktan bir gün bile geri durmamış. Dört yılın sonunda onlara birçok mal mülk göndermiş ve çocukların eğitimiyle, terbiyesiyle ilgilenecek hocalar tayin etmiş.

Bu arada Şerkan, babasının bir de erkek evladı olduğundan hâlâ haberdar değilmiş, sadece Nüzhetü'z-Zaman'dan haberi varmış. Davu'l-Mekân'ın varlığından bihaber yıllar geçmiş aradan. Şerkan yiğitlik gösterileriyle, süvarilik yarışlarıyla ilgilenmekten başka bir şey yapmıyormuş.

Bir gün Ömer en-Numan, sarayında otururken görevli muhafızlar: "Hükümdarım, Konstantiniyye Hükümdarının elçileri huzurunuza girmek için izin istiyorlar!" diyerek elçileri huzuruna kabul edip etmediğini sormuşlar. Ömer en-Numan içeri alınmalarını emretmiş. Elçiler içeri girince onları karşılayıp ziyaretlerinin sebebini sormuş.

Elçiler önce huzurunda yerleri öpüp ardından da: "Ey kudretli ve azametli hükümdar, biz Konstantiniyye'yi merkez edinen, Yunan ülkesinin ve Hıristiyan askerlerin sahibi Kral Afridon'un elçileriyiz. Kralımız, zorba Kayseriyye kralıyla çetin bir savaş içerisinde bulunduğunu bildiriyor size. Savaşın çıkış sebebiyse şu: Efendim, Arap hükümdarlarından biri çok eski zamanlara,

İskender dönemine ait hazineler bulmuş. Sayılamayacak kadar çok olan bu hazineleri kendi hazinelerine taşımış. Bütün bu hazinelerden öte bir de her biri bir deve kuşu yumurtası büyüklüğünde üç tane kıymetli taş bulmuş bu hazineler arasında. Bu beyaz renkli taşlar her türlü mücevherden daha değerliymiş ve kimse daha önce bir benzerini görmemişmiş. Her bir taşın üzerinde Yunan harfleriyle birtakım tılsımlar yazılıymış. Taşların birçok menfaati dokunuyormuş sahiplerine. Mesela bir kişinin boynuna onlardan bir tanesini asarsa ömrü boyunca ne bir musibet isabet edermiş ona ne de bir hastalık, o taş boynunda olduğu sürece her şeyden emniyette olurmuş. Onun üzerine elinizi koysanız içindeki bütün tılsımlar size aşikâr olurmuş. İşte bu taşları bulan Arap hükümdarı birçok hediyeyle birlikte bu taşları da kral Afridon'a göndermek istemiş. İki gemi hazırlattırıp birine hediyeleri yükletmiş, ötekine bu hediyeleri denizde karşılaşabilecekleri herhangi bir saldırıya karşı koruyacak adamlarını bindirmiş. Tabii hem kendisi Arap hükümdarı olduğundan hem gemiler Konstantiniyye kralına gidecek olan hediyelerle dolu olup bize bağlı sularda seyredeceklerinden kimse onlara saldıramaz diye düşünmüş. Ama hazırlıkları tamamlanıp yola koyulan gemiler, bizim ülkemize yaklaştıkları sırada saldırıya uğramışlar. Bu saldıranlar arasında Kayseriyye hükümdarının adamları da varmış. Gemideki bütün malı mülkü, hediyeleri ve o üç taşı alıp adamları da öldürmüşler. Bu haber kralımıza ulaşınca hemen bir ordu gönderdi üstlerine, ama ordumuz hezimete uğradı. Sonra daha güçlü bir ordu gönderdi, ama onlar da hezimete uğradılar. Kralımız çok öfkelendi ve bizzat kendisinin de katılacağı bir ordu hazırlatıp Kayseriyye'yi yakıp yıkmadan, hükmü altındaki bütün ülkeleri kendi hükmü altına almadan dönmeyeceğine yemin etti. Ve siz güç kuvvet sahibi Ömer en-Numan'dan isteği, zafer elde edebil-

memiz için ordularınızı bize yardıma göndermenizdir. Kralımız size çeşitli hediyeler gönderdi ve bu hediyelerin kabulünü umuyor" demişler ve tekrardan yerleri öpmüşler.

Şehrazat sözün burasında sabah olduğunu görünce anlatmaya ara verdi.

46. GECE

Hükümdarım, Konstantiniyye kralının elçileri kralların talebini iletip yerleri öptükten sonra hediyelerini sunmuşlar. Hediyeler, elli Rum cariye ve elli köleymiş. Kölelerin her birinin üzerinde altın ve gümüş işlemeli, ipekli kumaşlardan elbiseler, boyunlarında her biri bir miskal altın değerinde incilerle süslenmiş altın kolyeler varmış. Cariyeler deseniz onlar da aynı köleler gibiymişler. Sadece üzerlerindeki kıyafetler bile oldukça değerliymiş. Hükümdar Ömer en-Numan bu hediyeleri görünce pek hoşuna gitmiş, kabul etmiş ve karşılığında elçilere pek çok ikramda bulunmuş. Sonra istişare etmek için vezirlerini toplamış ve Konstantiniyye kralının talebini onlara iletmiş.

İçlerinden, adı Dendan olan en yaşlıları öne çıkıp önce yerleri öpmüş, ardından da: "Hükümdarım, en münasip olan Konstantiniyye kralına yardım için bir ordu hazırlatıp başına da oğlunuz Şerkan'ı getirmenizdir. Biz de onun emri altına girer, orduyla çıkarız. Bu görüş iki açıdan uygundur zannımca; birincisi, kral size pek çok hediye göndermiş ve siz de kabul etmişsiniz ki karşılığını vermek gerek. İkincisi, bu durum

düşmanlarımızın cesaretini kırar. Şimdi bizim askerlerimiz Rum kralının askerlerinden evvel onların düşmanını hezimete uğratırsa bu her yerde duyulur; özellikle de Cezayir'de. Mağriplilere ulaşınca bu haber, size hediyeler ve kıymetli mallar gönderirler" demiş.

Hükümdar, vezir Dendan'ın sözlerini doğru ve yerinde bulmuş ve "Senin gibi hükümdarların istişare ettiği biri ordunun başında bulunmalı, oğlum Şerkan geri kuvvetleri idare eder" demiş. Sonra oğlunun huzuruna çağrılmasını emretmiş ve huzuruna gelen oğluna her şeyi anlatmış; elçilerin söylediklerini söyleyip vezir Dendan'ın önerisini bildirmiş. Ardından da sefer için hazırlanmasını, kendisinin de vezir Dendan'ın önerisini yerinde bulduğunu ve en şecaatlilerinden on bin süvari seçmesini emretmiş.

Şerkan, hemen o dakika, huzurdan ayrılıp babasının dediklerini uygulamaya koyulmuş. On bin süvari seçip saraya gitmiş, oradan aldığı paraları getirip süvarilere dağıtmış ve savaş için hazırlıklarını tamam etmelerini, üç gün içinde hazır olmalarını emretmiş. Süvariler yerleri öpüp, emre itaat edeceklerini bildirmişler. Sonra Şerkan'ın yanından ayrılıp hazırlıklara koyulmuşlar. Şerkan silah deposuna girip ihtiyaç duyduklarını almış. Sonra sarayın ahırına gidip uysal bir at seçmiş.

Aradan üç gün geçmiş, askerler şehrin göbeğinde toplanmışlar. Hükümdar, Ömer en-Numan askerlerini ve oğlu Şerkan'ı uğurlamak için sarayından çıkmış. Şerkan babasının huzurunda yerleri öpmüş, babası da ona yedi sandık dolusu mal vermiş. Sonra hükümdar, vezir Dendan'a dönüp askerlerini ve oğlunu ona emanet etmiş, Şerkan'a da bir iş yapmadan evvel vezir Dendan ile müşavere etmesini salık verip ve şehrin girişine kadar onları uğurlamak için gitmiş.

Şerkan babasının emirlerine boyun eğeceğini bildirip ardından da süvarilerinin en önde gelenlerini babasına takdim etmiş. Halk askerleri uğurlamak için

sokaklara dökülmüş imiş. Ordu davullar ve borazanlar eşliğinde, birliklerin başlarında savrulan sancaklarıyla çıkmış şehirden. Kendilerine rehberlik eden elçilerin ardı sıra yol almışlar gün boyunca, gece olunca bir yerde konaklamış, geceyi öyle geçirmişler.

Ertesi sabah atlarına binip tekrar yola koyulmuşlar. Elçiler orduya rehberlik yapıyormuş. Tam yirmi gün yol almışlar. Yirmi birince gün, etrafı sık ağaçlı ormanlarla çevrili bir vadiye varmışlar. Vadiye vardıklarında gece çökmüş imiş. Şerkan orada üç gün konaklama emri vermiş. Askerler atlarından inip çadırlarını kurmuşlar. Ordu sağa ve sola olmak üzere iki kısma ayrılarak vadiye yerleşmiş. Tam orta yere de vezir Dendan ve Konstantin kralı Afridon'un elçilerinin çadırları kurulmuş.

Şerkan ise bütün ordu çadırlarını kurup yerleşinceye kadar bir saat beklemiş, sonra da atının yularını tutup vadiyi teftişe çıkmış. Babası, ilk kez düşman topraklarına, Rum diyarına gidecekleri için dikkatli olmalarını sıkı sıkıya tembihlediğinden, etrafı daha dikkatli kolaçan edip tehlike var mı diye bakmak istemiş. Kölelerine ve muhafızlarına vezir Dendan'ın yanına gitmelerini söyleyip öyle koyulmuş yola. Atının sırtında vadinin etrafını dolaşmaya başlamış. Gece yarısına az bir zaman kalana kadar dolaşmaya devam etmiş. Ancak o esnada iyice uyku bastırmış, öyle ki atını bile süremez olmuş. Zaten at sırtında uyumak âdeti olduğundan, orada, atının sırtında gece yarısına kadar uyumuş.

O uyurken at ormanda gezinmeye devam ediyormuş. En sonunda gide gide ağaçları iyice sıklaşmış olan bir ormana gitmiş at. Şerkan atının yürüyüp gittiğini fark etmemiş tabii. Ancak bir ara atın toynak sesine uyanmış nasıl olmuşsa, etrafına bakınınca kendisini ağaçların arasında bulmuş. Ay ışığı sık ağaçların kesif yaprakları arasında oynaşıyormuş. Şerkan kendisini

böyle bir yerde bulunca dehşete kapılmış önce, ardından söyleyenlerin her zaman her türlü korkudan emin oldukları o sözleri söylemiş: "La havle ve la kuvvete illa billah." Sonra içinde yırtıcı hayvanlarla karşılaşırım korkusu olduğu halde nereye gittiğini bilmeden sürmüş atını ormanın derinliklerine doğru. Sonunda ayın sanki cennet bahçesi gibi göz alıcı bir çimenliği aydınlattığını görmüş.

O esnada çok tatlı bir ses duymuş; bir yandan yüksek sesle bir şeyler söylüyor bir yandan gülüyormuş sesin sahibi. Öyle tatlıymış ki ses hani neredeyse insanın aklını başından alırmış. Şerkan büyülenmiş bir halde atından inip o yöne doğru gitmiş. Ortadan bir nehir akıyor, nehrin yanında bir kız Arapça olarak: "İsa aşkına hiç hoş değil bu yaptığınız. Tek kelime daha ederseniz kendi kemerlerinizle bağlar döverim sizi" diyormuş.

Şerkan sesin geldiği yöne doğru biraz daha yürüyünce, karşısına süzüm süzüm süzülen bir nehir, şen şakrak şakıyan kuşlar, oradan oraya zıplayan ceylanlar ve etrafta otlanan hayvanlar çıkmış. Kuşlar insanın içini açan anlam yüklü şarkılar şakıyorlarmış. Dört bir yan türlü çeşitlu nebatatla süslüymüş. Şerkan kendi kendine: "Çiçeklerle bezenmemiş, gökten gönderilen sularla çiçekleri sulanmamış olsaydı hiç güzel olur muydu gökyüzü? Bütün bunları yaratan şanı yüce Allah verilen bütün bu hediyelere de onları herkese vermeye de muktedirdir" demiş.

Şerkan karşısına çıkan bu yere bakınca orada bir manastır olduğunu görmüş. Manastırın kulesi, ay ışığında ihtişamlı bir şekilde yükseliyormuş gökyüzüne doğru. Ortasından bir nehir akıyor, nehrin kenarında, etrafında on cariye olan bir kız duruyormuş. Her birinin üstünde, görenleri hayran bırakacak güzel güzel elbiseler ve türlü çeşit takılar varmış. Hepsi körpecik bakirelermiş. Tıpkı şu beyitle de denildiği gibi:

Yeşillikler arasında parıl parıl parlayan beyaz çiçekler gibi
Güzellerin güzelliği çoğalmış gönül alır
Nazlı sevgilinin endamı göz doldurur
Sırtına dökülen üzüm salkımları gibi saçlarıyla aklı baştan alır
Her bakışı ok olur sevgilinin yüreğini deler
O oklar ki cengâverleri bile devirir

Şerkan, bu on cariyeyi ve ortalarındaki, ay yüzlü, kavisli kaşlı, uzun kirpikli, kıvırcık saçlı kızı görünce şu dizeleri okumuş:

Bakışları ışıl ışıl ışıltı saçıyor
Endamı taze dalı utandırıyor
Yanakları al çiçekler gibi bütün güzellikleri barındırıyor
Yüzünün aydınlığı saçlarının gecesinden doğan güneş gibi
Görenlerin gönlünü aydınlatıyor

O esnada kız, etrafındaki cariyelere: "Haydi çıkın öne de ay ışığı kaybolup sabah olmadan güreşelim sizinle" demiş. İçlerinden biri öne çıkıp güreşmiş onunla; ama kız bir güzel alt edip kendi kemeriyle bağlamış bu ilk cariyeyi. Sonra da hepsiyle tek tek güreşip onlara da aynı şeyi yapmış.

En sonunda yaşlı bir kadın öne çıkıp kızın karşısına dikilmiş ve sanki biraz da kızgın bir sesle: "Seni kötü kız! Cariyeleri öyle birer birer yenerek mutlu mu oluyorsun! Haydi, bu yaşlıyla da güreş. Onlarla kırk kez güreştin bakalım nefesini toplayıp beni yenebilecek misin? Haydi, kalk da bana saldır, ben de sana saldırıp o kafanı bacaklarının arasına gömeyim" demiş.

Kız yaşlı kadının bu dedikleri karşısında gülmüş ama içten içe de kızmış, kalkıp: "Zatü'd-Devahi hanımcığım, İsa aşkına gözlerim gerçek mi görüyor yoksa bu bir şaka mı?" demiş.

Yaşlı kadın: "Hayır, gerçekten de seninle güreşeceğim" diye karşılık vermiş.

Şehrazat hikâyesinin burasından sabaha eriştiklerini görünce anlatmaya ara verdi.

47. GECE

Hükümdarım, yaşlı kadın gerçekten de onunla güreşeceğini söyleyince kız: "Haydi, gücün yetiyorsa kalk da güreş" demiş.

Yaşlı kadın onun bu sözleri üzerine öyle öfkelenmiş öyle öfkelenmiş ki, vücudundaki bütün tüyler sinirinden diklenmiş de kirpi gibi olmuş. Sonra kızın karşısı-

na geçip: "İkimiz de çırılçıplak soyunmadıkça seninle güreşmeyeceğim" demiş ve elbisesini ayaklarından, içliğini kafasından çekip çıkarmış. Çıkardıklarını da dürüp ipek bir mendille bağlamış. Kadın üzerindekileri de çıkarınca ifrite, yok ya da benekli bir yılana benzemiş. Kıza: "Haydi kalk sen de benim yaptığımı yap" demiş.

Bu arada Şerkan da onları seyretmeye devam ediyormuş. Kadının o çarpık çurpuk bedenini görünce kendi kendine bir hayli gülmüş. Kız da kalkıp yavaşça peştamalını açmış, şalvarını sıyırmış. Mermer gibi pürüzsüz bacakları, hemen üstündeki billur gibi tepeciği, biraz üstündeki misk kokulu dağ lalesi görünümlü göbeği ve onun üstündeki nar timsali göğüsleri ortaya çıkmış.

Sonra ilk olarak yaşlı kadın saldırıya geçmiş, birbirlerine sarılmış, güreşmeye başlamışlar. Şerkan başını göğe kaldırıp, kızın yaşlı kadını yenmesi için dua etmiş. Kız sol eliyle yaşlı kadının bacaklarının arasından, sağ eliyle de boynundan tutup kaldırdığı gibi sırt üstü yere yatırmış onu. Yaşlı kadın kızın elinden kurtulmaya çalışmış ama sırtı üstü yere düşmekten kurtulamamış. Öyle olunca bacakları havaya dikilmiş, ay ışığında ayıp yerleri ortaya çıkmış. O esnada iki kere öyle bir yellenmiş ki birincisinde yeryüzü toza toprağa bulanmış, ikincisindeyse gökyüzü dumanla kaplanmış.

Şerkan bunu görünce gülmekten sırt üstü yere düşmüş. Kalkınca kılıcını çekip sağa sola bakınmış, ama sırt üstü yere düşmüş olan yaşlı kadından başkasını görememiş ve "Vallahi bu kadına Felaket Sahibi adını takan isabetli davranmış" demiş. Sonra yaşlı kadınla kızın ne konuştuğunu duyabilmek için biraz daha yaklaşmış onlara doğru.

Kız, yaşlı kadının üstüne ipek bir çarşaf atıp sonra da elbiselerini giydirmiş. Özür dileyip: "Hanımcığım vallahi böyle olmasını istemedim, elimden kayıverdin, şükür bir şey olmadı sana" demiş. Yaşlı kadın

utancından tek kelime edememiş, kalkıp yürüyerek gözden kaybolmuş. O esnada cariyelerin hepsi de bir tarafa dağılmış olduğundan kız tek başına kalmış.

Şerkan kendi kendine: "Her rızkın bir geliş sebebi vardır işte. Boşuna uyku bastırmadı beni, atım boşuna başını alıp gelmedi buralara; bahtım çekmiş işte besbelli. Bu cariye ve diğerleri benim ganimetim" demiş ve atını şaha kaldırıp elinde kınından sıyrılmış kılıcı, "Allahu ekber!" diye haykırarak okun yaydan fırladığı gibi fırlamış yerinden.

Kız usulca kalkıp "Sabah olup da Rum şövalyeler gelip seni esir almadan dön git arkadaşlarının yanına! Kadınlara karşı bile kendini savunamazsın sen, onlara nereden karşı çıkacaksın!" demiş.

Şerkan şaşırmış bu sözlere ve çoktan sırtını dönüp manastıra doğru yürümeye başlayan kıza seslenmiş: "Hanımefendi, benim gibi kalbi kırık bir zavallı garibi burada bırakıp da gidiyor musunuz yani?" diye.

Kız gülerek ona dönmüş ve: "Ne istiyorsun söyle yapalım" demiş.

Şerkan: "Sizin topraklarınıza gelmiş, o tatlı lütfunuzu görmüşken bir lokmacık ekmeğinizi yemeden geri dönmem! Bundan böyle beni de hizmetçilerinizden bilin!" diye yanıtlamış kızı.

Bunun üzerine kız: "Cömertlikten nasibini almamış olmak ahlaksızlara yaraşır. Haydi, bin atına da nehrin bu yanına gel, misafirimsin benim, başımın üstünde yerin var" demiş.

Şerkan sevinçle atına binip yavaşça sürerek köprüye doğru gitmiş, kız da ona doğru yürüyormuş. Köprü ceviz ağacından yapılma bir köprüymüş, zincirlerle iki yana bağlanmış, zincirlerin uçlarına kocaman kilitler takılmışmış. Şerkan köprüden yana bakınca, kızın daha önce güreştiği cariyelerin de durmuş kendisini seyrediyor olduklarını görmüş. Cariyelerden biri kıza Rumca bir şey söylemiş ardından da: "Gidip atın yu-

larından tutsana" demiş. Kız gidip atın yularından tutmuş, manastıra doğru yürümeye başlamışlar. Kız önden, Şerkan ardından gidiyormuş.

Köprüyü geçtiklerinde Şerkan gördükleri karşısında hayrete düşmüş: "Keşke vezir Dendan da benimle birlikte olsaydı da şu yeri, şu birbirinden güzel cariyeleri görseydi" demiş kendi kendine. Sonra da kıza dönüp: "Ey göz alıcı güzel, şimdi sana iki şeyden dolayı saygı duyuyorum; biri bana arkadaşlık etmenden ötürü, diğeri beni evine misafirin olarak kabul etmenden ötürü. Artık tamamen senin etkindeyim. İster misin benimle İslam ülkesine gelesin, oradaki aslanlar gibi yiğitleri göresin? Hem sen bildin mi ben kimim?" demiş.

Kız onun bu sözlerine çok kızmış "İsa aşkına! Gözüme akıllı, görüş sahibi biri olarak gözükmüştün, ama belli ki kalbinde fesatlıktan başka bir şey yokmuş! Nasıl benimle bu şekilde konuşur, ihanet içerikli şeyler yapmamı istersin? Ben bilmiyor muyum hükümdarınız Ömer en-Numan'ın eline bir kez düşersem bir daha kurtulamayacağımı? Bilirim çünkü her ne kadar Bağdat ve Horasan'ın hükümdarı da olsa, senenin günleri sayısınca cariyeye malik de olsa benim gibisi yok elinde. Onun eline düşersem bir kez, beni bırakmaz bir daha. Hem sizin inancınızda '...elinizin altında bulunanlar...' diyerek müsaade ediyor buna. Nasıl olur da benimle bu şekilde konuşursun? Müslüman yiğitleri görürmüşüm! Hiç bu sözün doğru yanı var mı İsa aşkına? İki gündür askerleriniz topraklarımızda, gördüm onları, düzgün terbiye bile görmemişler, bir grup kalabalıktan başka bir şey değiller onlar! Senin kim olduğunu bilsem ne çıkar hem? Ben sana atalarından ötürü mü iyi davranacağım ki sırf övünmek için bunu yapayım. Hükümdar Ömer en-Numan'ın oğlu olsaydın bile benim gibi biriyle böyle konuşamazdın!" demiş.

Şerkan kendi kendine: "Neyse yakında öğrenir inşallah on bin süvarinin Konstantiniyye kralına yardım

etmek için babam tarafından benimle gönderildiğini" demiş. Sonra kıza dönüp: "Dininizde değer verdikleriniz adına yeminle sebebini söyle bana bu düşüncenin! Böylece ben de doğruyu yanlıştan ayırıp suçun kimde olduğunu bilirim" demiş.

Kız: "Dinim hakkı için, şayet Rum kızlarından olduğum haberinin yayılmasından korkmasaydım canımı tehlikeye atar, o on bin askerin arasına dalıp başları vezir Dendan'ı öldürür, Şerkan'ı esir alırdım. Bundan dolayı da asla ayıplanmazdım. Ben çok kitap okudum, Arapçayı iyi bilirim. Kalkıp da sana kendimi cesaretli diye niteleyemem ama sen gördün benim güreşte nasıl güçlü ve kabiliyetli olduğumu. Vallahi bu gece senin yerine karşıma Şerkan çıksaydı bir erkek gibi dikilir karşısına, onu zincire vurup esir alırdım" demiş.

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmayı bıraktı.

48. GECE

Hükümdarım, Şerkan'ın, kızın bu söyledikleri karşısında, hamiyet duyguları kabarıp kahramanlık hisleri galeyana gelmiş, kıza kim olduğunu söyleyip oracıkta onu esir etmek geçmiş içinden. Ama kızın güzelliği onu alıkoymuş bu düşüncesinden ve şu dizeleri okumuş kendi kendine:

Güzel, bir günah işlese de
Güzelliği bin şefaatçiye bedel olur

Sonra önü sıra yürüyen kızın yürüdükçe kabarmış deniz dalgaları gibi hareket eden kalçalarına bakmış ve şu dizeleri okumuş:

Yüzünün güzelliği, kalbinin kötülüğünü bağışlatır
Yüzünü görse dolunay utanır da bir köşeye saklanır
Belkıs'ın ifritiyle güreşecek olsa
Kaldırır da tek seferde yere bindirir

Sonunda manastırın kemerli kapısına varmışlar. Kemerler mermerdenmiş. Kız kapıyı açınca karşılarına sıra sıra on kemerli sütunun dizili olduğu uzun bir dehliz çıkmış. Her bir sütunun üzerinde bir kandil asılıymış. Kandillerin hepsi de kristaldenmiş, içlerindeki alevlerle güneş gibi parıldıyorlarmış. Dehlizin sonunda, başlarında çeşitli mücevherler işlenmiş taçlarıyla cariyeler karşılamışlar onları. Önlerine düşüp manastırın içine sokmuşlar. İçeri girdiklerinde Şerkan, karşılıklı dizilmiş sedirler görmüş, her birinin üzerinde altın işlemeli örtüler varmış. Yerler hareli mermerlerle döşeliymiş. Tam orta yerde yirmi dört adet altın musluktan içine su dolan bir havuz varmış. Altın musluklardan akan sular gümüş gibi parlıyor, göz alıyormuş. Oğanın bir yanındaysa kraliyet ipeğinden örtüleri olan bir yatak varmış. Kız yatağı göstererek: "Buyurun efendim, rahatınıza bakın" demiş.

Şerkan çıkıp oturmuş yatağa. Sonra kız odadan çıkıp bir süre gözükmemiş etrafta. Şerkan hizmetçilere kızı sorunca: "O yatmaya gitti, biz hizmetinizi göreceğiz" demişler, türlü çeşitli renk ve tatta yiyecekler getirmişler, iyice doyuncaya kadar yemiş. Bir leğen ve ibrik getirmişler, ellerini yıkamış.

Yeme içme işini bitirince aklına askerleri gelmiş; şu an ne yapıyor olduklarını hiç bilmiyormuş. Sonra babasının kendisine verdiği nasihati unutmuş olduğunu fark etmiş. Kendi kendisine şaşırmış, nasıl böyle

bir şey yapabildi diye. Sabah olup gün ışıyıncaya kadar gözünü kırpmamış, yaptığından ötürü duyduğu pişmanlık içini kemirmiş durmuş. Bir kendi kendine kızıyor, bir düşüncelere gark oluyormuş. Sonra bir ara kendi kendine şiir okumaya başlamış:

Cesaretimi kaybetmedim
Lakin ne yapacağımı bilemedim, plansızım
Biri çıkmaz mı beni aşktan çekip alacak
Gücüm kuvvetim kalmadı
Kalbim aşkın dalaletine saplandı kaldı
Dilerim Allah'tan çekip çıkarsın beni bu halden

Tam şiirini bitirmişken odaya cıvıl cıvıl neşeli, ay gibi yüzlü yirmi kadar cariye doluşmuş. Dünkü kız da aralarındaymış. Kız diğer cariyelerin arasında, yıldızların ortasındaki dolunay gibiymiş. Üzerinde kraliyet ipeğinden bir elbise, belinde türlü çeşitli mücevherlerle süslenmiş bir zünnar varmış. Zünnar belini sıkı sıkıya sarmalayarak kalçalarını ortaya çıkarmış; sanki gümüş boyunluk altındaki billur bir şişenin narin kabarıklığı gibi duruyormuş. Göğüsleriyse iki nar timsali ortaya çıkmışmış. Şerkan kızı görünce sevinçten aklı çıkacak gibi olmuş. Askerini de unutmuş, veziri de. Kızın başına dikkatlice bakınca saçlarının, üzerine inci ve mücevherler işlenmiş bir fileyle sarılı olduğunu görmüş. Sağındaki ve solundaki cariyeler eteklerinin ucunu tutuyorlar, kız da aralarında salına salına yürüyormuş.

Şerkan kızın güzelliği ve heybeti karşısında yerinden fırlayıp ayağa dikilmiş "Hasret bıraktınız kendinize!" diye haykırmış heyecanla. Ardından da şu dizeleri okumuş:

Ah şu süzülen kalçaları ve nahif göğüsleri
Ne heyecanlar gizliyorlar kim bilir

Ben bendeki heyecanı saklayamam daha fazla
O hizmetçileri ardında yürüyene karşı

Kız, Şerkan'ın yanına gelince dikkatlice bakmaya başlamış ona. Şerkan kıza bakıyor, kız Şerkan'a bakıyormuş. En sonuna: "Gün ışığı seni ortaya çıkardı Şerkan! Senden ayrılmamızdan sonra nasıl geçirdin geceyi yiğit delikanlı?" demiş ve eklemiş "Bilirsin yalan söylemek hükümdarlar için bir kusurdur. Özellikle de büyük hükümdarlarda! Sen Şerkan bin Ömer en-Numan, aslını inkâr etme, işini gizli tutma benden. Doğru sözden başkasını dinletme bana. Yalan, düşmanlığı miras bırakır. Kader oklarını gönderdi sana, teslim ol artık" demiş.

Şerkan kızın bu sözlerini duyunca doğruyu söylemiş ona. "Evet ben, kaderin oyuna getirip buraya düşürdüğü Şerkan bin Ömer en-Numan'ım. Şimdi ne dilersen yap bana" demiş ve başını önüne eğmiş usulca.

Kız ona bakıp: "Rahat ol, misafirimsin sen benim, aramızda tuz ekmek hakkı var, muhabbet ettik, ülfet kurduk seninle. Benim zimmetimdesin artık, aman verdim sana. İsa'ya yemin olsun ki sana zarar vermek

isteyen beni bulur karşısında. Sana bir şey yapmak için benim ölümü çiğnemesi gerekir önce. Seni öldürmeyi düşünüyor olsaydım hiç durmaz şimdi öldürürdüm zaten" demiş.

Sonra hizmetçiler sofra kurmuşlar, kız oturup bir lokma almış ki Şerkan da, kızın söylediklerinden ikna olup onunla birlikte oturmuş sofraya. Kız sevinmiş bunu görünce. Beraberce yiyip içmişler, iyice doymuşlar. Sofrayı kaldırtıp ellerini yıkamışlar.

Sonra kız emretmiş altın, gümüş ve billurdan yapılma kadehler ve türlü çeşit renk ve tatlarda içkiler getirmişler. Sofrada olduğu gibi cariye kadehi doldurup önce kendi içmiş, sonra tekrar doldurup Şerkan'a uzatmış. Şerkan kızın uzattığı kadehi alıp içince kız: "Görüyor musun Müslüman, yaşam böyle nasıl da daha lezzetli oluyormuş" demiş. İyice sarhoş olunca ya kadar içmeye devam etmişler.

Şehrazat hikâyenin burasında sabah olduğunu görünce anlatmayı bıraktı.

49. GECE

Hükümdarım, kız sunmuş, Şerkan içmiş; kız sunmuş, Şerkan içmiş. Sonunda Şerkan hem şaraptan hem kızın aşkından iyice sarhoş olmuş. Kız: "Mercane!" diye seslenmiş cariyelerden birine ve "Bize birkaç çalgı aleti getir" demiş.

Cariye: "Hemen" diye yanıt verip ortadan kaybolmuş. Az sonra bir ud, bir acem arpı, bir Tatar neyi ve bir Mısır kanunuyla geri dönmüş.

Kız udu alıp akort etmiş ve tellerine şöyle bir iki vurup serin meltemler gibi hafif, kaynak suları gibi tatlı bir sesle şu şarkıyı söylemiş:

Allah gözlerini affetsin, kaç kişinin kanına girdiler
Kaç kişiye gözlerin oklarını attı acaba
Sevgilisi hakkında şaşkınlıktan şaşkınlığa düşmek
sevgili için helaldir
Merhamet ve şefkat beklemek ise haram
Senin iltifatına mazhar olana ne mutlu
Sende kendinden geçen kalbe ne mutlu
Beni öldürdün, sen benim sahibimsin
Ruhum sana fedadır, ey bana hâkim olan sevgili

Sonra cariyelerden biri elindeki kendi çalgı aletini çalmış ve Rumca bir şarkı söylemiş. Şerkan anlamamış ne dediğini ama çok hoşlanmış bu şarkıdan. Cariye şarkısını bitirince kız da Rumca bir şarkı söylemiş ve "Ey Müslüman, anladın mı ne dediğimi?" diye sormuş.

Şerkan: "Dilinin söylediklerini anlamadım ama parmaklarının tellere söylettiklerini anladım" diye yanıtlamış.

Kız onun bu sözlerine gülüp: "Arapça söylesem ne yaparsın?" diye sormuş.

Şerkan: "Aklıma mukayyet olamam" demiş.

Bunun üzerine kız udunu almış, akordunu yapmış ve şu dizeleri okumuş:

Ne acı bir tadı var ayrılığın
Kim sabredilir ona
Esir aldı beni güzelliğin
Ondan ayrı kalmak ne acı

Şarkısını bitirince Şerkan'a bakmış, onu kendinden geçmiş bulmuş. Bir saat kadar orada kendinden geç-

miş bir halde yatan Şerkan ayılınca şarkıyı hatırlamış, tekrar çalınmasını istemiş.

Kızla birlikte tekrar içmeye koyulmuşlar. Oyunla eğlenceyle günü bitirmişler. Gece çöküp, karanlık kanatlarını gerince gökyüzüne, kız kalkıp yatmaya gitmiş. Kızı göremeyen Şerkan hizmetçilere sorunca yine aynı cevabı vermiş, yatmaya gittiğini söylemişler. Şerkan da kendini Allah'a emanet edip uyumuş. Sabah olunca cariyelerden biri gelip "Hanımım sizi çağırıyor" demiş. Şerkan kalkıp kızın peşi sıra gitmiş.

Bir odaya doğru yaklaştıklarında cariyeler, gelin odasına sokulan damat gibi deflerle şarkılarla karşılamışlar onu. Alıp fildişinden yapılmış, incilerle ve mücevherlerle süslenmiş büyük bir kapının önüne götürmüşler. İçerde Şerkan girdikleri yerin büyükçe bir salon olduğunu görmüş. Salonun ortasında ipeklerle örtülmüş bir sedir varmış. Odanın üç yanında bahçeye bakan pencereler varmış. Açık pencerelerden ağaçlar ve nehirler gözüküyormuş. Duvarların önlerinde içlerine birtakım aletler yerleştirilmiş heykeller varmış. Rüzgâr heykellerin içlerine dolunca sanki konuşuyormuş gibi sesler çıkarıyorlarmış. Kız oturmuş, işte bu heykelleri seyrediyormuş. Şerkan'ı görünce kalkıp yanına gitmiş, elinden tutup yanına oturtmuş, gecesini nasıl geçirdiğiniz sormuş. Muhabbet etmeye koyulmuşlar.

Bir ara kız "Âşıklara, sevenlere dair bir şey bilir misin?" diye sormuş Şerkan'a, "Evet, şiirlerden birkaç şey bilirim" demiş. Kız : "Oku da dinleyeyim" demiş ve Şerkan da şu dizeleri okumuş:

Hayır, açık edemem izzeti aşkı
Sözüm var, ahdettim sadakatten ayrılmayacağıma
Ah o söz verdiğim çilekeşler
İşitselerdi benim işittiğim o tatlı sesi
Ağlayarak yerlerinden fırlar
Hiç durmaz izzetin önünde diz çöküp secdeye kapanırlardı

Kız bu şiiri dinleyince izzetin övülmesinden ötürü: "Ne fasih bir söz, ne beliğ bir kelam" demiş ve şu dizeleri okumuş:

İzzet güzellikte güneşe rakip olur
Çıkar hâkim önüne
Ah o izzeti yok sayan kadınlar
Allah yüzlerini onların, izzetin nalınları altında
süründürür

Şiirini bitirince "Derler ki izzet cemalde en öndeymiş" demiş ve eklemiş: "Ey hükümdar oğlu, Cemil'in sözlerinden bir şey bilir misin?"

Şerkan: "Söylediği her şeyi bilirim onun" demiş ve Cemil'in şu dizelerini okumuş:

Ölümümü istiyorsun, başkasını değil
Bense sadece seni istiyorum, başkasını değil

Kız onun bu dizelerini duyunca: "Ey hükümdar oğlu, izzet, Cemil'den ne istemiş ki Cemil o istediğin şeyle benim ölümümü istemiş oluyorsun demiş?" diye sormuş.

Şerkan: "Sizin benden istediğinizi istemiş, şimdi bana yaptıklarınızı yapmış" demiş.

Kız gülmüş Şerkan'ın bu söylediklerine. Gün bitinceye kadar beraber oturup içmişler. Gece olunca kız yine kalkıp yatmaya gitmiş. Şerkan da yine kendi yatağında bir başına uyumuş.

Sabah olunca, bir önceki gün gibi cariyeler deflerle, udlarla gelmiş, çalgılar eşliğinde manastırın içindeki bu evden çıkarmışlar onu. Alıp başka bir eve götürmüşler. Bu ev bir öncekinden daha büyükmüş. Her tarafta hayvan heykelleri ve resimleri varmış. Şerkan gördükleri karşısında şaşırıp bu evi kimin yapmış olabileceğini düşünmüş ve şu dizeleri okumuş:

Rakibim gerdanlıklardan devşirdi incileri
Su pınarları gümüş çeşmelerden akar
Zebercet yansımalı yüzleri
Menekşelerden almış renklerini

Kız, Şerkan'ı görünce kalkıp elinden tutmuş, yanına oturtmuş. "Ey hükümdar oğlu, iyi satranç oynayabilir misin?" demiş.

Şerkan: "Elbette bilirim" demiş.

Sonra satranç tahtasını getirip başına geçmişler. Ama Şerkan kızın bir taşları oynatışına bir yüzüne bakmaktan filin yerine atı, atın yerine fili koyuyormuş. Kız onun bu halini görünce gülerek: "Eğer hep böyle oynuyorsan, sen satranç bilmiyorsun" demiş.

Şerkan: "Buna göre değerlendirme beni, elim açılmadı daha" diye cevap vermiş ona.

Bu ilk elde kız onu yenince taşları dizip tekrar oynamışlar, kız yine kazanmış. Üçüncü, dördüncü, beşinci kez oynamışlar, hepsinde de kazanan kız olmuş. En sonunda Şerkan'a dönüp: "Hep yeniliyorsun ama" demiş.

Şerkan: "Senin gibi birisiyle beraberken mağlup olmam daha iyidir" diye yanıtlamış onu.

Daha sonra kız emretmiş, sofralar kurulmuş. Yemiş, içmiş, ellerini yıkamışlar. Bu sefer içki sofrasının kurulmasını emretmiş, birlikte içmeye başlamışlar. Kız bir kanun almış hem ustaca çalıp hem de şu dizeleri okumuş:

Kiminin ömrü dürülmüştür, kimininki yayılmış
Kimi özgürdür, kimi eli kolu bağlı
Gücün yetiyorsa eğer buna
Beni sensiz bırakma bir başıma

Gece oluncaya kadar bu şekilde oturup içmeye devam etmişler. Öyle güzel bir gece geçirmişler ki Şerkan daha önce böyle bir gece yaşamış değilmiş. Gece iyice

ilerleyince kız kalkıp yatmaya gitmiş. Şerkan da kendi yatağına gidip yalnız başına uyumuş orada. Sabah olunca cariyeler önceki gibi ellerinde defleri ve udlarıyla gelip uyandırmışlar onu. Alıp kızın yanına götürmüşler her zamanki gibi. Cariye onu görünce yerinden kalkıp elinden tutmuş, getirip yanına oturtmuş. Gecesini nasıl geçirdiğini sorup ardından da udunu almış ve hem çalıp hem söylemiş:

Sensiz bırakma beni
Sensizlik su katılmamış bir acılıktır
Güneş bile ayrılırken gökyüzünden
Yüzü sararır ayrılığın acısından

Bu şekilde derin bir muhabbet içerisinde otururlarken bakmışlar, çoğu Rum şövalyelerden oluşan bir grup adam kılıçlarını kınlarından sıyırmış kendilerine doğru geliyor, bir yandan da Rumca olarak: "Elimize düştün Şerkan! Kolla kendini!" diye bağırıyorlarmış.

Şerkan bunları duyunca kendi kendine: "Demek ki kız beni kandırdı, adamları gelinceye kadar beni oyalamaya çalışıyordu. Bunlar da o beni korkutmaya çalıştığı Rum şövalyeler olmalı" diye düşünmüş ve kızı azarlamak için hızla ona dönmüş. Ama bir bakmış kız yüzü sararmış olarak yerinden fırlamış adamların karşısına dikiliyor.

Kız, adamlar karşısına gelince "Kimsiniz siz?" diye sormuş öfkeyle.

En önde bulunan şövalye: "Prensesim, ey inci tanesi, yanınızdaki bu adamın kim olduğunu biliyor musunuz acaba?" diye sormuş.

Kız: "Bilmiyorum, kimmiş o?" demiş.

Şövalye: "Fethedilmez kaleleri fetheden, aşılmaz surları aşan Ömer en-Numan'ın oğlu, ülkeleri yıkan süvarilerin öncüsü olan Şerkan'dır o! Yaşlı Zatü'd-Devahi babanız Kral Hardop'a haber verdi onu burada gördüğünü. Kralımız da yaşlı kadının sözlerini teyit etmek için bizi gönderdi. İşte şimdi Roma askerleri bu uğursuz adamı alıp götürmek ve böylece sizi kurtarmak için huzurunuzda" demiş.

Kız bunları duyunca şöyle bir bakmış Rum şövalyeye ve: "İsmin ne senin?" diye sormuş.

Şövalye: "Ben Rum şövalyelerden Kaşerda'nın oğlu köleniz Masura'yım" demiş.

Kız: "Peki benim iznim olmadan nasıl girdin buraya?" diye sormuş.

Şövalye: "Hanımefendi, kapıya geldiğimizde kimse bize engel çıkarmadı zaten. Muhafızlar hemen kenara çekildi, kapıcılar kapıları açtılar. Hatta önümüze düşüp bizi buraya kadar getirdiler. Bizden başkası olsaydı gelen, tabii ki böyle yapmazlar, kapıda bekletip önce sizin izninizi alırlardı. Ama hanımefendi, şimdi sözü uzatmanın zamanı değil, kralımız kor halindeki İslam askerlerine kıvılcım yakan bu adamı kendisine götürmemizi bekliyor. Onu öldürerek askerlerini, sa-

vaşma zahmetine girmeden, geldikleri yere geri gönderecek" demiş.

Kız şövalyenin bu sözlerini duyunca: "Bu konuşma hiç hoş değil. Yaşlı kadın yalan söylemiş size. Gerçeği bilmediği için gördüklerini çarpıtmış. İsa'ya yemin olsun ki bu adam Şerkan değildir. Öyle olsaydı ben zaten onu esir almış olurdum. Bize gelip kendisini konuk etmemizi rica etti, biz de kabul ettik. Ayrıca şu an onun Şerkan olduğu ortaya çıksa bile benim zimmetim altında olan birine saldırmak yiğitliğin şanından değildir. Misafirimi korkutup beni de insanlara rezil etmeyin. Babama dönüp yerleri öpün ve durumun yaşlı kadının söylediği gibi olmadığını söyleyin" demiş.

Ancak şövalye Masura: "Ey Ebrize, bu adamı almadan dönemem babanızın yanına" demiş.

Bunun üzerine kız: "Bu çok sefih bir durum. Siz yüz kişisiniz, o ise tek başına. Erkekseniz birer birer karşısına çıkıp öyle dövüşün onunla da kral da görmüş olsun içinizden kimlerin daha kahraman olduğunu!" demiş.

Şehrazat sözün burasında sabah olduğunu görünce anlatmayı bıraktı.

50. GECE

Hükümdarım, Prenses Ebrize, Rum şövalyeye birer birer çıkın karşısına deyince şövalye kabul etmiş, ama ortada kendisinden başka kimseyi göremediğini söylemiş. Bunun üzerine kız: "Sabırlı ol, şimdi gidip ona durumu bildireceğim bakalım ne cevap verecek. Şayet

kabul ederse dediğim gibi yaparsınız. Etmezse de ona saldırmaktan başka yapabileceğiniz bir şey yok, ama şunu bilin ki ben ve manastırdaki diğer herkes onu korumak için sizinle savaşırız" demiş.

Sonra Şerkan'a gidip, onu olanlardan haberdar etmiş. Şerkan, kızın anlattıklarını duyunca kendisinin orada olduğunu haber verenin kız olmadığını, haberin kralın kulağına kızın iradesi dışında ulaştığını anlayıp tebessüm etmiş. Sonra da: "Nasıl kendimi bu Rum diyarına attım" diyerek kendi kendine lanet okumuş. Kızın sunduğu teklifeyse: "Karşıma birer birer çıkmaları onlar için adaletsizlik olur. Onar onar gelsinler" diye karşılık vermiş ve kalkıp elinde kalkanı ve kılıcıyla şövalyelerin karşısına dikilmiş.

Onu gören şövalye hemen saldırıya geçip bir hamle yapmış ama Şerkan ona öyle bir karşılık vermiş ki gören onu saldırıya geçmiş bir aslan sanırmış. Kılıcını kaldırmış, havada bir an parlayan kılıç şövalyenin omzundan girip bağırsaklarını dışarı fırlatarak kasıklarından çıkmış. Bunu gören kızın gözünde Şerkan, daha da kıymetlenmiş. Onu gücüyle değil güzelliğiyle yendiğini anlamış.

Sonra kız şövalyelere dönüp: "Haydi ne duruyorsunuz arkadaşınızın intikamını alsanıza!" diye bağırmış. Bunun üzerine az önce öldürülen şövalyenin kardeşi öne çıkmış. Bu oldukça zorba ve hırslı bir şövalyeymiş. Şerkan'a doğru bir hamle yapmış ama Şerkan ona tek bir hamle dahi yaptırmayıp kılıcını indirdiği gibi boynunu uçurmuş.

Kız yine "Ey İsa'nın erleri arkadaşınızın intikamını alın!" diye bağırmış.

Bu şekilde birer birer çıkmaya devam etmişler Şerkan'ın karşısına. Şerkan ise her birine karşı kılıcıyla oyun oynuyormuş âdeta. En sonunda içlerinden elli kişiyi öldürünce, Allah geride kalanların kalplerine bir korku salmış da tek başlarına karşısına çıkmaya cesa-

ret edememiş, hep birlikte saldırmışlar üzerine. Ancak Şerkan hepsini taş gibi kavi bir yürekle karşılayıp değirmende un öğütür gibi öğütmüş. Hem akıllarını almış başlarından, hem canlarını.

Kız, cariyelerine dönüp: "Kim kaldı manastırda başka?" diye sormuş.

"Kapı muhafızlarından başkası kalmadı" demişler.

Bunun üzerine prenses kalkıp Şerkan'ın yanına gitmiş, boynuna sarılmış. Ortada savaşacak kimse kalmayınca alıp saraya götürmüş. Ancak şövalyelerden bazıları kaçıp manastırın içine saklanmışlarmış. Kız onları görünce kalkıp Şerkan'ın yanından ayrılmış ve üzerinde sağlam çelikten bir zırh ve elinde de keskin bir kılıç ile geri dönmüş. "İsa'ya yemin olsun ki kendimi misafirim için feda etmekten geri durmayacağım. Ondan geri kalmayacağım!" diye bağırmış ama bir de bakmış ki kalan şövalyeler de öldürülmüş. Sekseni öldürülmüş geriye kalan yirmisi ise kaçmış imiş. Kız bunları yapana dönüp: "Vallahi senin gibi süvari yeryüzüne gelmemiştir. Çok iyi bir iş çıkardın Şerkan" demiş.

Şerkan ise bir yandan kılıcındaki kanları siliyor, bir yandan da şu dizeleri okuyormuş:

Nice topluluklar saldılar üzerime savaşta
Her birini yem ettim yırtıcı kuşlara
Canınızı seviyorsanız uzak tutun benden
Bütün yaratılmışları savaş meydanında
Kavrulmuş topraklar üzerine bırakırım yoksa
Her birinin ölmüş bedenlerini

Şiirini bitirince kız gülerek yanına gelmiş ve tutup elini öpmüş. Sonra üzerindeki zırhı çıkarmış. Şerkan onun böyle zırhlanmış olduğunu görünce: "Hanımefendi, neden zırhlanıp kılıç kuşandınız?" diye sormuş merakla.

Kız: "Seni bu uğursuzlardan korumak istemiştim" demiş. Sonra kapı muhafızlarını çağırıp: "Neden saraylıların benim iznim olmadan evime girmelerine izin verdiniz?" diye sormuş öfkeyle.

Muhafızlar: "Prensesim, normalde de saraydan gelen elçiler, özellikle de şövalyeler için sizden izin almazdık ki" diye yanıt vermişler.

Kız: "Sanırım siz beni rezil etmek, misafirimi de öldürtmek istediniz!" demiş ve Şerkan'dan onların boyunlarını vurmasını istemiş. Hizmetçilere dönüp, muhafızların bundan daha fazlasını hak ettiklerini söylemiş. Sonra Şerkan'a "Şimdi başına korkulacak şeyler geleceği ortaya çıktığına göre sana hikâyemi anlatayım. Ben Rum kralı Hardop'un kızıyım. İsmim Ebrize'dir. Dün gördüğün o yaşlı kadın ise babamın annesi yani büyükannemdi. Senin burada olduğunu babama o haber vermiş. Muhtemelen beni ortadan kaldırmak için bir plan kuruyordu; şimdi şövalyeleri öldürttüğüm haberi onlara ulaşıp Müslümanların yanında yer aldığım söylentileri yayılınca neler yapar kim bilir. Zatü'd-Devahi peşimde olduğu sürece burada kalamam artık.

Ben sana nasıl iyilik yaptıysam şimdi de sen bana aynısıyla karşılık ver. Hem babam ve benim aramdaki düşmanlık biraz da senin yüzünden oldu" demiş.

Şerkan kızın bu isteği karşısında öyle sevinmiş ki aklı başından gitmiş, gönlü genişlemiş "Vallahi canım bedenimde olduğu sürece kimse sana zarar veremez, ama sen söyle bana, aileni ve yerini yurdunu terk edebilir misin? Buna dayanabilir misin?" demiş.

Kız "Evet" diye karşılık verince de ondan bu konuda söz almış. Sonra kız: "Askerini ülkene geri götürmelisin" demiş.

Şerkan: "Hanımefendiciğim, babam Ömer en-Numan beni buraya bazı mallar, özellikle de üç kıymetli taş için babanla savaşmak üzere gönderdi" diye karşılık vermiş.

Kız: "Tamam, şimdi sana her şeyi anlatacağım. Babamla Konstantiniyye kralının arasındaki düşmanlığın sebebini söyleyeceğim. Bizde bir bayram vardır; manastır bayramı deriz adına. Dört bir yandan hükümdarların, ileri gelen asilzadelerin ve tüccarların eşleri ve kızları her sene o gün toplanıp yedi gün boyunca bir arada kalırlar. Önceleri ben de katılırdım,

ama sonra aralarında husumet doğunca babam beni göndermedi artık. Yedi sene boyunca katılmadım o bayramlara. Neyse işte, bir senesi yine böyle farklı bölgelerden kızlar bir araya toplanmışlar. Konstantiniyye kralının kızı Sofia da içlerindeymiş. Altı gün boyunca bir manastırda kalıp bayramı geçirmişler, yedinci gün herkes ayrılmaya başlamış. Sofia deniz yoluyla Konstantiniyye'ye geri dönmek istediğini söylemiş, hemen bir gemi hazırlatıp yanındaki nedimeleri ve hizmetçileriyle bu gemiye binmişler. Yelkenlerini indirip yola koyulmuşlar. Ancak denizde iyice açıldıkları vakit bir ara rüzgâr ters yönden esip geminin yönünü değiştirmiş. Kaderin cilvesi, Kâfur adasından bir Hıristiyan gemisi de denizdeymiş o sırada. İçinde beş yüz Frenk varmış. Hepsi de silahlıymış. Zaten bir süredir denizde bir av bekliyorlarmış. Sofia ve nedimelerinin bulunduğu geminin direklerini görünce uzaktan, o yöne doğru yelken açmışlar hızla. Gemiye yaklaşır yaklaşmaz hemen zincirlerini atıp onu kendi gemilerine bağlamışlar. Yelkenlerini çözüp gemiyi peşlerinde sürüklemişler. Ancak az biraz yol almışlar ki rüzgâr yine ters yönden esip bu sefer onları bizim sularımıza sürüklemiş. Bizimkiler hemen gemileri ele geçirip suların kendilerine gönderdiği bu ganimeti almışlar. Adamları öldürüp malları ve hediyeleri almışlar. Kralın kızının da içlerinde bulunduğu kırk kıza da el koymuşlar. Babam içlerinden, Sofia'nın da bulunduğu on tanesini kendine alıkoyup kalanları adamlarına dağıtmış. Sonra bu on tanenin içinden beş tanesini seçip baban Ömer en-Numan'a, beraberlerinde yünlü kumaşlardan ve Rum ipeğinden elbiselikler ve başka hediyelerle birlikte göndermiş. Sofia da bu beş kızın arasındaymış. Baban da bu hediyeleri kabul edip o beş cariye arasından Sofia'yı kendisi için seçmiş. Bu senenin başında Sofia'nın babası babama, bir hayli hakaret ve tehdit dolu bir mektup gönderdi ve: 'İki sene önce,

Frenk hırsızlar tarafından kaçırılan gemimize el koymuşsunuz. Her şeyden önemlisi de o gemiyle birlikte benim kızımı ve beraberindeki yaklaşık altmış cariyeyi de almışsınız. Üstüne üstlük bundan beni haberdar etmediniz. Ben, kızımın namusuna leke gelir de krallar arasında haysiyetim zarar görür diye bu durumu açık etmedim, bu senenin başına kadar sakladım. Bu esnada hırsızlarla yazışıp onlardan kızımı sorduğumda benim için onu araştırıp kimin eline düştüğünü buldular. Bana biz onu almadık dediler. Şimdi şayet muradınız beni rezil edip kızımın haysiyetini yok ederek aramızda bir husumet peyda olması değilse, bu mektubu ulaştıran elçiyle birlikte derhal kızımı bana gönderin. Yok, eğer beni oyalar, isteklerime karşı gelirseniz, size, sizin yaptığınızdan daha kötü davranırım bilmiş olun!' dedi. Mektup babama ulaşınca çok üzüldü ve telaşlandı. O cariyelerin arasında Konstantiniyye kralının kızı Sofia'nın olduğunu bilseydi elbette onu babasına geri gönderirdi. Şaşırıp kalmıştı. Çünkü aradan bu kadar zaman geçtikten sonra onu Ömer en-Numan'dan geri isteyemezdi. Hele bir de Ömer en-Numan'ın ondan çocuğu olduğunu duyduktan sonra. Bunu da öğrenince büyük bir çıkmaza giren babam başka yolu kalmadığı için Kral Afridon'a bir mektup yazarak önce yemin üstüne yemin edip gemideki cariyeler arasında onun kızının da bulunduğundan haberdar olmadığını söyledi, sonra da Sofia'yı Ömer en-Numan'a gönderdiğini ve Ömer en-Numan'ın ondan çocuğu olduğunu haber aldığını bildirdi. Babamın mektubu Kral Afridon'a ulaşınca hop oturup hop kalkmış, öfkeden köpürüp taşmış. "Benim kızım nasıl cariyeler arasına katılıp da kralların elinde ondan ona hediye olarak gönderilir, nikahsız olarak yataklarına alınır! İsa adına yemin olsun ki intikamımı almadıkça, namusumu temizlemedikçe bu iş anlaşmaya bağlanmayacak! Öyle bir şey yapacağım ki onlara, bizden sonra gelen nesiller bile onu

konuşacak!" demiş ve biraz sabredip iyi bir plan hazırlamış, sağlam bir tuzak kurmuş. Elçilerini babana göndererek senin de bildiğin o şeyleri söylemiş, babandan ordularını seninle birlikte göndermesini istemiş, niyeti seni ve ordunu esir almakmış. O bahsettiğin, mektupta babana bahsedilen değerli taşlara gelince, hakkında anlatılanlar doğru değil. Onlar Kral Afridon'un kızı Sofia'nınmış. Bizimkilere esir düşünce babam taşları ondan almış, bana hediye etti. Şimdi bendeler. Sen şimdi hemen askerinin yanına gidip onları Frenklerin ve Rumların eline düşmeden alıp geri götür. Şayet onların ülkelerine girerseniz yollar size dar olur, bir daha da kurtulamazsınız ellerinden. Ordun hâlâ senin konaklattığın yerde bekliyor, bundan haberim var. Sen üç gün konaklama emri verdiğin için yerlerinden ayrılmamışlar, seni bulamadıkları için de ne yapacaklarını bilmez bir haldeymişler" demiş.

Şerkan bir yandan kızı dinliyor, bir yandan da kafasının içinde planlar kuruyormuş. Kız konuşmasını bitirince ellerinden öpüp, "Allah'a şükür ki seni benim karşıma çıkardı da kurtuluşuma vesile kıldı. Ancak seni burada bırakamam, ne yaptığından habersiz alıp başımı gidemem" demiş.

Kız: "Sen şimdi askerlerinin başına dön, alıp onları çıkar buradan. Şayet yanınızda size rehberlik eden elçileri sorguya çekersen onlardan da öğrenebilirsin gerçeği. Ülkenize doğru yola çıkın. Ben de üç gün sonra peşinizden geleceğim. Ben gelmeden Bağdat'a girme, beraber gireriz" demiş. Şerkan yola koyulmak için kalkınca da: "Aramızdaki anlaşmayı unutma sakın!" demiş. Sonra ona veda etmek için kalkıp boynuna sarılmış, ayrılığın ateşinden gözyaşlarına boğulmuş. Öyle bir ağlıyormuş ki taşları bile eritirmiş yağmur damlaları gibi yanaklarından süzülen gözyaşları.

Şerkan kızın bu halini görünce içi yanmış, gözyaşlarını tutamamış şu dizeleri okumuş:

Ona veda ederken sol elimle gözyaşlarımı kurutup
Sağ elimle boynuna sarıldım
Seni küçük düşürmelerinden korkmaz mısın dedi
Âşıklar için ayrılık en onur kırıcı şeydir dedim

Sonra kızdan ayrılıp manastırdan çıkmış, köprüyü geçip sık ağaçların arasına girmiş. Biraz ilerledikten sonra ay ışığında karşısına çıkan o güzel çimenliğe ulaşmış, karşıdan üç atlı geldiğini görmüş, hemen kılıcını kınından sıyırıp savaş pozisyonu almış. Ancak biraz daha yaklaşınca onların vezir Dendan ve iki emiri olduğunu anlayıp rahatlamış. Onlar da Şerkan'ı tanıyınca hemen ona doğru sürmüşler atlarını. Vezir Dendan nerede olduğunu, neden kayıp olduğunu sormuş Şerkan'a. Şerkan, Prenses Ebrize ile manastırda yaşadıklarını başından sonuna eksiksiz anlatmış. Vezir şükretmiş duydukları karşısında. Sonra da Şerkan'a: "O halde hemen ayrılmalıyız bu ülkeden; çünkü elçiler, gelişimizi krallarına haber vermek için ayrıldılar bizden. Muhtemelen hemen bize saldırmak için acele ediyorlardır" demiş.

Şerkan ordusunun yanına gidip geri dönüş emri vermiş. Hemen toparlanıp yola koyulmuşlar. Bu sırada elçiler de krallarının yanına varıp Şerkan'ın gelişini haber vermişler de onu ve ordusunu ele geçirmek için ordunun hazırlıklarına başlanılmış. Şerkan, tam yirmi beş gün boyunca ordusunu yürütmüş. Sonunda ülke sınırlarına varmışlar. Kendilerini güvende hissedip rahatlamışlar.

Vardıkları beldenin halkı orduyu ağırlayıp ziyafetler vermiş, hayvanlarını yemlemiş. İki gün orada konakladıktan sonra tekrar yola koyulmuşlar. Şerkan vezir Dendan'ı ordunun başında bırakıp kendisi yüz süvarisiyle geride kalmış. Vezir Dendan, orduyla beraber bir gün yol aldıktan sonra Şerkan ve süvariler atlarına binip yola koyulmuşlar.

İki fersah yol gitmişler ki birden bir fırtına çıkmış, tozu dumana katmış, göz gözü görmez olmuş. Bir saat boyunca atlarını sürememiş, öylece fırtınanın dinmesini beklemişler. Fırtına dinip de ortalık yatışınca toz bulutlarının arasından başları miğferli, bedenleri zırhlı yüz süvari çıkmış ortaya. Şerkan'a yaklaştıklarında süvarilerden biri öne çıkıp: "Meryem hakkı için nihayet ulaştık sana! Gece gündüz demedik yol aldık sana yetişmek için. Atlarınızdan inin de silahlarınızı bırakıp teslim olunki canınızı bağışlayalım!" diye bağırmış.

Bu sözleri duyan Şerkan'ın içi öfkeyle dolmuş, gözlerinden ateşler çıkmış: "Sizi Hıristiyan köpekler! Nasıl olur da ülkemize gelip bize meydan okumaya cesaret edersiniz! Nasıl olur da topraklarımıza adım attığınız yetmezmiş gibi bir de bize böyle sözler edersiniz! Elimizden kurtulup da ülkenize geri dönebileceğinizi mi zannediyorsunuz ha?" diye gürlemiş. Sonra da beraberindeki yüz süvariye dönüp: "Sayıca size eşitler, haydi çekin kılıçlarınızı! Göreyim sizi!" demiş.

Süvariler kılıçlarını çekip saldırıya geçmişler. Frenkler de boş durmayıp taştan bile kavi bir yürekliliklе karşı saldırıya geçmişler. Her bir süvariye bir süvari düşüyor, her bir cengaver bir cengaverle vuruşuyormuş. Savaş iyice kızışmış, söylenecek sözleri batıl kılacak dehşetli bir mücadele başlamış. Bu şekilde birbirleriyle savaşa savaşa akşam etmişler. Güneş batıp gece çökünce ordular birbirlerinden ayrılıp yerlerine çekilmişler.

Şerkan arkadaşlarını toplamış, sadece dört hafif yaralı varmış. Şerkan: "Ömrüm boyunca kılıçlardan dalgaların kabardığı savaş denizlerinde çarpıştım ama bu adamlar gibi cesur ve kahramanını görmedim" demiş.

"Onlar Frenk süvarileri, başları da çok cesur ve yiğit biri. Ama ilginç olan bizden kimle karşılaşırsa karşılaşsın onu görmezden gelip öldürmüyor. Hani şayet

öldürmek isteseydi hepimizi bir başına öldürebilirdi" demişler.

Şerkan "Yarın tekrar karşı karşıya gelince bakalım ne yapacaklar! Göklerin yaratıcısından yardım ister, kendimizi ona havale edip çıkarız meydana" demiş. Geceyi böyle geçirmişler.

Frenkler de liderlerinin etrafında toplanmış, konuşuyorlarmış. "Bugün yenemedik onları" demişler. Liderleri "Yarın savaş meydanında teke tek vuruşmayı teklif edelim" demiş ve bu karar üzerine anlaşarak geceyi geçirmişler.

Sabah olmuş, etraf nura gark olmuş, güneş iyi kötü herkesin yüzünde ışımış, güzellerin süsü Muhammed'i selamlamış. Şerkan atına binip yüz süvarisiyle meydana gelince Frenklerin meydanda onlardan önceden saf olmuş beklediklerini görmüş. Şerkan: "Düşmanlarımız saf tutmuşlar bile! Haydi siz de karşı gidin onlara!" demiş.

Karşı taraftan birisi öne çıkıp: "Bugün teke tek vuruşalım!" demiş.

Şerkan'ın süvarilerinden biri hemen safları yarıp öne çıkmış: "Var mı benim karşıma çıkabilecek bir yiğit? Tembel olanlar ve acizler çıkmasın karşıma sakın!" diye meydan okumuş.

Daha sözünü tamamlamamış ki Frenklerin arasından bir süvari çıkmış öne. Kılıcının kını altın işlemeliymiş. Bir kır ata binmiş imiş. Yüzünde tüy yokmuş. Atını sürüp meydanın ortasına gelmiş. Mızrağıyla saldırıya geçmiş. Bir saat süren bir mücadeleden sonra Frenk, mızrağını atına fırlatıp Şerkan'ın süvarisini yere düşürmüş ve esir alıp kendi saflarına doğru hâkir bir şekilde sürüklemiş. Frenk saflarından sevinç sayhaları yükselmiş.

Aynı süvarinin ikinci kez çıkmasını engelleyip yerine bir başkasını çıkarmışlar meydana. Müslüman saflarından, biraz önce esir alınan süvarinin karde-

şi çıkmış bu Frenk'in karşısına. İki süvari birbirlerine hamle yapıp vuruşmaya başlamışlar. Bir saat boyunca devam etmiş mücadeleleri. Sonunda Frenk, Müslüman'ın bir dalgınlık anından faydalanıp saldırmış, atından düşürmüş onu. Esir alıp kendi saflarına sürüklemiş.

Bu şekilde bir Frenk saflarından, bir Müslüman saflarından süvariler çıkıp teke tek vuruşmaya devam etmişler. Hepsinde de Frenkler esir alıyorlarmış. Gün batıp akşam oluncaya kadar tam yirmi Müslüman esir düşmüş Frenklere.

Şerkan akşama kadar bu mücadeleyi seyretmiş, içini büyük bir hırs kaplamış. Arkadaşlarını toplayıp: "Başka yolu yok; yarın ben çıkacağım meydana, liderlerinin karşıma geçmesini isteyeceğim. Bakalım ne sürüklemiş onları bizim topraklarımıza. Önce uyarırız kabul ederlerse barış imzalar, etmezlerse savaşırız" demiş. Geceyi bu şekilde geçirmişler.

Sabah olmuş, gün doğmuş, güneş her yanda parıl parıl ışımış. Her iki grup da atlarına binip meydanda saf tutmuşlar. Şerkan karşı tarafın yarısından çoğunun atlara binmiş hazır beklediğini, liderlerinin de en ön safta olduğunu görmüş. Meydanın ortasına doğru yavaş yavaş ilerliyorlarmış. Şerkan bu süvariyi dikkatle süzmüş. Uzaktan bile yüzü yeni doğmuş dolunay gibi parlıyormuş. Tüysüzmüş. Üzerinde göz alıcı bir zırh, sırtında mavi atlastan bir pelerin, elinde keskin bir kılıç varmış. Alnında dirhem gibi beyaz bir leke olan siyah bir ata binmişmiş. Frenk, atını şaha kaldırıp meydanın ortasına gelmiş. Müslümanları işaret ederek fasih bir Arapçayla seslenmiş: "Ey Şerkan! Ey kaleler ve beldeler sahibi Ömer en-Numan'ın oğlu! Bu meydanda aynıyız seninle! Sen senin süvarilerinin efendisisin, ben de benimkilerin! Şimdi kim ötekini yenerse onun süvarileri yenenin emri altına girsin!"

Frenk sözünü tamamlar tamamlamaz Şerkan öfkeden köpürerek atını sürmüş, meydan okuyan süvarinin karşısına dikilmiş. Frenk de boş durmamış öfkeli bir aslan gibi saldırmış ona. Şerkan durur mu hemen karşılık vermiş Frenk'e. Bu şekilde zorlu bir mücadeleye girişmişler. Meydan öyle bir hal almış ki sanki iki dağ karşı karşıya gelmiş, ya da öfkeli iki deniz boğuşuyor. Gün batıp gece oluncaya, karanlık bir hayli çökünceye kadar vuruşmaya devam etmişler. Sonra ayrılıp süvarilerinin yanına dönmüşler.

Şerkan süvarilerini toplayıp: "Bu süvari gibisini görmedim hiç. Farklı bir şeyler var onda; ondan başka kimsede görmediğim bir şeyler. Rakibinden öldürücü bir darbe gelince hemen onu geri püskürtüp karşı saldırıya geçiyor. Bilmiyorum meydanda ne olacak ama o ve süvarileri gibi askerlerim olmasını çok isterim" demiş.

Sabah olunca Frenk meydana çıkmış, Şerkan da karşısına dikilmiş. Başlamışlar vuruşmaya. Çetin bir mücadeleye tutuşmuşlar yine. Süvariler dikkatle seyrediyorlarmış liderlerini. Yine böyle birbirlerine saldırarak, bir diğerini geri püskürterek akşama kadar vuruşmuşlar. Akşam olunca birbirlerinden ayrılıp süvarilerinin yanına dönmüşler. İkisi de süvarilerine rakibini anlatmaya koyulmuş. Frenk, arkadaşlarına: "Yarın kesin bir ayrışma olacak!" demiş sözünün sonunda. O geceyi de öyle geçirmişler.

Sabah olmuş, atlarına binip çıkmışlar meydana, başlamışlar vuruşmaya. Gün ortasına kadar devam etmişler yine birbirlerini alt etmek için dövüşmeye. Bir ara Frenk nasıl yapmışsa atını hızla sürüp sonra da yularını çekmiş, at tökezleyip onu sırtından atmış. Bunu gören Şerkan hızla rakibinin yanına gelmiş, artık bu işin daha fazla uzamasından korkarak kılıcını kaldırmış, tam indirecekmiş ki Frenk: "Ey Şerkan bir süvariye yaraşır mı bu yaptığın? Senin o yaptığını kadınlara yenilenler yapar sadece!" diye bağırmış.

Şerkan bu sözleri duyunca süvariye dikkatle bakmış ve onun manastırda kendisiyle birlikte birkaç gün geçirdiği Prenses Ebrize olduğunu görmüş. Hemen kılıcını yere fırlatıp kızın önünde yerlere kapanmış "Neden böyle bir şey yaptın? Niyetin neydi?" diye sormuş.

Kız: "Seni bir de savaş meydanında sınamak istedim. Savaşta sebatkâr mısın görmek istedim. Bunlar da benim cariyelerim. Hepsi kız oğlan kızdır. Şayet atım beni düşürmeseydi hepinizi de yenerdik bu meydanda, o zaman görürdün benim ne kadar güçlü olduğumu" demiş.

Şerkan kızın bu sözüne gülüp: "Çok şükür sağ salim kavuştum sana ey tüm zamanların prensesi" demiş. Sonra kız, cariyelerine, gidip Şerkan'ın süvarilerinden alınan yirmi esiri getirmelerini emretmiş. Cariyeler emri yerine getirip esirleri serbest bırakmışlar ve kızın

önünde yerleri öpmüşler. Şerkan, cariyelere: "Kesinlikle her hükümdarın yanında çetin günler için sizin gibi süvariler bulunmalı" demiş, sonra da kendi süvarilerine dönüp Prenses Ebrize'yi selamlamalarını işaret etmiş. Süvariler atlarından inip prensesin önünde yerleri öpmüşler. Sonra iki yüz süvari, hep birlikte yola koyulmuşlar. Altı gün boyunca gece gündüz demeden yol almışlar, ülkelerine varmışlar. Şerkan, prenses ve cariyelerden üzerlerindeki Frenk elbiselerini değiştirmelerini istemiş.

Şehrazat hikâyesinin burasında günün doğduğunu görüp anlatmayı bıraktı.

51. GECE

Hükümdarım, Şerkan prenses ve cariyelerden Frenk elbiselerini değiştirmelerini isteyince denileni yapıp Frenk elbiselerini çıkarmış, Rum kızlarına has elbiselerini giymişler. Sonra Şerkan bir grubu babası Ömer en-Numan'a gelişini haber vermeleri, Rum hükümdarının kızı Prenses Ebrize'nin yanlarında olduğunu ve kendilerini karşılamak üzere hazırlık yapmalarını söylemeleri için önden Bağdat'a göndermiş. Haberciler önden gidince onlar da geceyi geçirmek üzere bulundukları yerde konaklamışlar. Sabaha kadar orada kalıp sabah atlarına binmiş, yola çıkmışlar.

Şehrin girişinde, hükümdarın emriyle Prenses Ebrize ve Emir Şerkan'ı karşılamak üzere şehrin kapısına gelen vezir Dendan, bin atlısıyla birlikte karşılamış onları. Şerkan ve Prenses yaklaşınca onlara doğru gidip önlerinde yerlere kadar eğilmiş. Sonra atına binip

onlara saraya kadar eşlik etmiş, yolda gerekli hizmetlerini gördürmüş.

Saraya vardıklarında Şerkan babasının huzuruna çıkmış. Oğlunu gören Ömer en-Numan yerinden kalkıp kucaklamış oğlunu. Ne olup bittiğini sormuş ona. Şerkan başından geçenleri ve Prenses Ebrize'nin anlattıklarını anlatıp, Kayseriyye hükümdarının planından bahsetmiş babasına. Prensesin babasına nasıl karşı geldiğini ve yerini yurdunu terk ettiğini anlatarak "Bizimle birlikte gelip burada bizimle kalmayı istedi. Konstantiniyye hükümdarının bize böyle pusu kurmasının sebebi de kızı Sofia imiş. Rum hükümdarının bir mektup yazarak, ona, cariyeler arasında Sofia'nın da bulunduğundan haberi olmadığını bu nedenle onu da hediye ettiğini, bileseymiş asla hediye etmeyeceğini ve hatta babasına hemen geri göndereceğini haber vermesi üzerine öfkelenip böyle bir oyuna kalkışmış" diyerek anlatmış her şeyi. Sonra da "Bütün bu oyunlardan ve tuzaklardan Rum hükümdarının kızı Prenses Ebrize sayesinde kurtulduk. Vallahi onun gibi cesur birisini görmedim" diyerek babasına savaş meydanında kızla yaşadıklarını anlatmış baştan sona.

Ömer en-Numan oğlu Şerkan'ın bu anlattıklarını duyunca Prenses Ebrize'yi görme arzusu doğmuş içine ve ona birkaç şey sormak istediğini söyleyerek yanına getirmelerini istemiş.

Şerkan kızın yanına giderek "Hükümdar seni görmek istiyor" demiş.

Kız: "Başım gözüm üstüne" diyerek kabul etmiş. Bunun üzerine Şerkan alıp onu huzura çıkarmış. Ömer en-Numan birkaç hizmetçi dışında herkesi çıkarmış huzurundan. Prenses Ebrize, Ömer en-Numan'ın huzuruna girince yerleri öpüp fasih bir dille selamlamış onu. Ömer en-Numan'ın hoşuna gitmiş kızın selamlayışı. Oğlu Şerkan için yaptıklarından ötürü teşekkür ederek oturmasını rica etmiş.

Kız oturup yüzünü açınca yüzünün güzelliği karşısında Ömer en-Numan'ın aklı karışmış, kafası bulanmış. Kızı kendisine daha da yaklaştırmış, hemen o dakika ona ve cariyelerine bir saray tahsis edilmesini, her ihtiyacının karşılanmasını emretmiş. Bu işleri hallettikten sonra kıza daha önce bahsi geçen üç değerli taşı sormuş. Kız: "O taşlar benim yanımda hükümdarım" deyip kalkıp eşyalarının yanına gitmiş. Bir sandığı açıp içinden bir kutu çıkarmış. Kutuyu açıp içinden altından yapılma başka bir kutu çıkarmış ve bu altın kutunun içindeki üç taşı alıp hükümdara vermiş. Sonra, hükümdarın kalbini de beraberinde sürükleyerek huzurdan ayrılmış.

Kız huzurdan ayrılınca hükümdar Şerkan'ı yanına çağırtmış. Bu üç taştan birini ona vermiş. Şerkan geri kalan ikisini ne yapacağını sorunca "Oğlum, birini sana verdim; diğer ikisini de kardeşlerin Davu'l-Mekân ve Nüzhetü'z-Zaman'a vereceğim" demiş.

Şerkan sadece Nüzhetü'z-Zaman'ı bildiği için babasından Davu'l-Mekân'ın adını duyunca şaşkınlıkla bakmış ve: "Babacığım sizin benden başka bir oğlunuz daha mı var?" diye sormuş. Ömer en-Numan: "Evet, Davu'l-Mekân adında bir oğlum daha var. Şimdi altı yaşında. Nüzhetü'z-Zaman'ın ikiz kardeşi" diye cevap vermiş.

Şerkan'ın çok zoruna gitmiş bu duydukları ama halini açık etmemiş "Allah ömürlerine bereket versin" demiş. Elindeki taşı bir kenara fırlatıp üstünü başını silkelemeye başlamış.

Ancak Ömer en-Numan fark etmiş ondaki bu değişikliği. "Ne oldu da tavrın değişti. Benden sonra hükümdarlığa senin geçeceğin kesinken, eşlerim olan kadınlar da bunda ittifak etmişken yine de hoş karşılamadın gibi bu haberi" demiş.

Şerkan başını öne eğip babasıyla laf dalaşına girmekten sakınmış. Sonra da öfkeden ne yapacağını bilmez bir halde çıkmış huzurdan. Prenses Ebrize'nin yanına gitmiş. Kız onu görünce karşılamak için ayağa kalkmış, kendisi için yaptıklarından ve kendisini hükümdarın huzuruna çıkarttığından ötürü teşekkür etmiş, elinden tutup yanına oturtmuş. Oturdukları vakit Şerkan'ın yüzünün asık olduğunu görüp ne olduğunu neden böyle öfkeli göründüğünü sormuş.

Şerkan, babasının Sofia'dan Davu'l-Mekân ve Nüzhetü'z-Zaman adında bir erkek bir kız iki çocuğu olduğunu söyleyip, o üç taştan birini kendisine verip diğer ikisini de onlara ayırdığını haber vermiş. Ardından da "Şimdiye kadar haberim yoktu bir oğlu olduğundan. Çok sinirime dokundu. İşte öğrendin neye öfkelendiğimi. Ama ben senin için de endişeleniyorum.

Babamın sana nasıl baktığını gördüm. Seninle evlenmek ister kesin. Sen ne dersin bu işe?" demiş.

Kız: "Şunu bil ki ey Şerkan, senin babanın hükmü bana geçmez. Rızam olmadan hiçbir şey alamaz benden; zorla almaya kalkarsa da kendimi öldürürüm. Üç taşa gelince, ben onları alır da hazinesine koyar sanmıştım. Sen, sana verdiği o taşı alıp bana verebilir misin?" demiş.

Şerkan: "Tabii, nasıl istersen" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine kız: "Sen korkma, gerisini bana bırak" demiş ve bir saat kadar muhabbet etmişler. Bir ara kız: "Babam sizin yanınızda olduğumu duyar da beni geri almak için, kızı Sofia'nın intikamını almak isteyen kral Afridon ile birleşip size saldırır diye çok korkuyorum. O zaman size çok büyük bir sıkıntı çıkarmış olurum" demiş.

Şerkan kızın bu söylediklerine karşılık: "Sen bizimle kalmaya razı olduktan sonra gerisini düşünme, bize karşı birleşip karadan ve denizden her yönden saldırsalar da mağlup ederiz onları" demiş.

Bunun üzerine kız: "Siz bana yanınızda kalma şerefini bahşettikten sonra daha ne isterim ki" demiş ve cariyelerine yiyecek bir şeyler getirmelerini emretmiş. Şerkan oturup kızla beraber biraz bir şeyler yedikten sonra dertli ve tasalı bir halde evine dönmüş.

Ömer en-Numan'a gelecek olursak, Şerkan huzurdan ayrıldıktan sonra kalkıp cariyesi Sofia'nın yanına gitmiş. Prenses Ebrize'den aldığı taşları da yanına almış. Ömer en-Numan Sofia'nın yanına girince, Sofia ayağa kalkmış hemen ve o oturuncaya kadar da ayakta beklemiş. Davu'l-Mekân ve Nüzhetü'z-Zaman da babalarının yanına gelmişler. Ömer en-Numan çocuklarını öpüp yanındaki taşları boyunlarına asmış. Çocuklar bu taşlara çok sevinmiş, babalarının ellerini öpmüşler. Sofia da çocuklarıyla birlikte sevinmiş, Hükümdardan kendilerini sürekli ziyaret etmesini temenni etmiş.

Hükümdar Sofia'ya dönüp: "Ey Sofia, neden bana Konstantiniyye kralı Afridon'un kızı olduğunu söylemedin? Bilseydim sana daha lütufkâr davranır, hak ettiğin konuma getirirdim seni" demiş.

Sofia: "Hükümdarım, şu an olduğum konumdan daha fazlasını istemiyorum. Sizden bir oğlan ve bir kızla nimetlendirildim ya bu bana yeter" diye yanıtlamış onu.

Hükümdarın pek hoşuna gitmiş bu duydukları. Onun tatlı dilli, ince düşünceli, edepli ve bilgili oluşundan memnuniyet duymuş. Yanından ayrılır ayrılmaz o ve çocuklar için eskisinden daha güzel bir saray yaptırılmasını emretmiş. Emirlerine hizmetçiler ve köleler verip, çocuklarının eğitimi için fakihler ve bilginlerin yanı sıra astronomi ve tıp uzmanları tahsis edip her birine bol ücret vermiş. Sonra da sarayına dönüp yönetim işlerine koyulmuş.

Ömer en-Numan'ın Sofia ile yaşadıkları bunlarmış. Prenses Ebrize ile yaşadıklarına gelecek olursak, gece gündüz onu düşünüyor, kalbi sürekli onun sevgisiyle atıyormuş. Prensesin yanına gidip onunla muhabbet ediyor, ancak yaklaşmaya çalıştıkça ondan: "Hükümdarım benim erkeklere karşı bir isteğim yok" yanıtından başka bir şey alamıyormuş. Ama kız onu reddettikçe arzusu daha da artıyor, ona kavuşmak için daha çok yanıp tutuşuyormuş. Bu durum artık iyice huzurunu kaçırmaya başlayınca veziri Dendan'a açmış içini. Kral Hardop'un kızı Prenses Ebrize'ye karşı derin bir sevgi hissettiğinden ama onun kendisine boyun eğmediğinden bahsedip ondan bir karşılık alamazsa aşkından ölebileceğini söylemiş.

Vezir, hükümdarın bu söylediklerini duyunca: "Efendim" demiş "yanınıza bir parça afyon alıp onun yanına içmeye gidin. İyice içip sarhoş olunca son kadehe afyon koyup içirin ona. İçince yatağına gidecek kadar bile ayık kalamaz, afyon iyice tesir edince siz de dilediğinizi yaparsınız. Benim düşüncem budur."

Hükümdar onun bu sözlerine: "Tamam, öyle yapayım o halde" diye karşılık vermiş. Gidip mahzenden, bir file koklatıldığında onu bile bir sene boyunca uyutacak miktarda afyon alıp cebine koymuş. Sonra gece oluncaya kadar sabırla bekleyip gece Prenses Ebrize'nin sarayına gitmiş.

Prenses Ebrize hükümdarı görünce hemen ayağa kalkmış. Hükümdar oturması için işaret edip kendisi de kızın yanına oturmuş. Bir vakit muhabbet etmişler. Sonra hükümdar içki getirilmesini emretmiş. Prenses hemen bir içki sofrası kurdurup kadehleri getirtmiş. İçmeye başlamışlar. Kız iyice sarhoş olunca hükümdar gizlice afyonu çıkarıp parmaklarının arasına sıkıştırmış. Önce bir kadeh doldurup kendi içmiş. Sonra bir kadeh daha doldurup kıza fark ettirmeden afyonu içine katarak kıza uzatmış ve: "Buyurun, için" demiş. Kız da olacaklardan habersiz, alıp içmiş. Aradan bir saat geçmeden afyon etkisini göstermiş, kız kendinden geçmiş.

Bunu gören Ömer en-Numan kızı sırt üstü yatırıp elbisesini toplamış, şalvarını sıyırmış, iki ucunda yanan kandillerle kızın bütün bedeni ortaya çıkınca da daha fazla dayanamayıp kızın bekâretini izale etmiş. İşini bitirir bitirmez hemen oradan ayrılmış. Çıkarken prensesin yakın nedimelerinden Mercane adındaki cariyeye "İçeri girip hanımınla ilgilen" demiş. Mercane içeri, hanımının yanına girince onu sırt üstü uzanmış, bacaklarının arasından kan sızarken bulmuş. Hemen bir mendil çıkarıp kanı temizlemiş. Sabah olduğunda hanımının elini, yüzünü ve ayaklarını yıkayıp ağzına burnuna gül suyu tutarak onu kendine getirmeye çalışmış.

Prenses burnuna koklatılan gül suyuyla aksırmış, aksırınca genzindeki bir çimdik afyon dışarı fırlamış. Bunun üzerine kendine gelip doğrulmuş, elini yüzünü yıkayıp Mercane'ye: "Bana ne oldu?" diye sormuş. Mercane, onu bacaklarının arasından kan sızar bir halde sırt üstü uzanmış bulduğunu söyleyince hükümdar,

Ömer en-Numan'ın kendisine oyun edip ona sahip olduğunu anlamış. Öfkeden köpürmüş ve cariyelerine: "Yanıma kimseyi almayın, gelmek isteyen olursa hasta olduğumu söyleyin. Bakalım halim ne olacak" diyerek kendini saraya kapatmış.

Ömer en-Numan prenses Ebrize'nin hasta olduğunu duyunca ona türlü çeşitli ilaçlar, otlar, macunlar göndermiş. Ebrize, aylarca böyle kapalı kalmış, kimseyle görüşmemiş. Bu arada hükümdarın da ona karşı ateşi sönmüş, arzusu dinmiş. Kızı kendi haline bırakmış. Aradan birkaç ay geçip de Prenses Ebrize'nin karnı şişmeye başlayınca hamile olduğunu anlamış, dünyası başına yıkılmış. Cariyesi Mercane'ye "Bunlar bana zulmettiler" demiş. "Oysa ben anamı babamı, yerimi yurdumu bırakıp onlara sığınmıştım. Hayatımı mahvettim, şerefimi beş para ettim. Ne haysiyetim kaldı, ne kuvvetim. Atların üzerinde gezerdim; şimdi ata binmeye gücüm kalmadı. Burada kalır da doğurursam cariyelerin ve saraydaki herkesin maskarası olurum; rezil bir şekilde bekâretimin izale edildiğini anlarlar. Ama babamın yanına dönmeye kalksam hangi yüzle dönerim. Tıpkı şairin dediği gibi.

Belaya duçar olunca ne anan kalır yanında ne baban
Evsiz barksız kalırsın
Ne dostların olur ne bir bardak su verenin

Mercane: "Ne isterseniz hemen yerine getirmeye hazırım" demiş.

Bunun üzerine prenses: "Senden başka kimseye haber vermeden gizlice çıkıp gitmek istiyorum buradan. Anne babamın yanına döneceğim, bozulmuş eti sahibinden başkası almaz. Artık sonra da Allah ne dilerse o olur" demiş.

Mercane: "Nasıl isterseniz prensesim" diye yanıtlamış onu.

Günlerce kimseye açık etmeden sabırla beklemiş Prenses Ebrize. Bir gün hükümdar ava çıkmış, oğlu Şerkan da zaten bir zamandır başka bir kaledeymiş. Ebrize, cariyesini çağırıp: "Bu gece yola çıkmak istiyorum. Yazılmış olan iyice yaklaştı; üç dört gün içinde doğururum. Burada doğurmak istemiyorum, yoksa ülkeme geri dönemem. Ne yapalım alnıma bu yazılmış, bunları yaşamak varmış kaderimde" demiş. Sonra biraz düşündükten sonra Mercane'ye: "Bizimle birlikte yolculuk edip yolda hizmetimizi görecek bir adam bulmaya çalış. Benim silah taşımaya takatim yok" demiş.

Mercane: "Vallahi hanımım Gazban adındaki zenci köleden başkasını tanımıyorum. Ömer en-Numan'ın hizmetimizi görsün diye kapımıza diktiği kapı muhafızlarından. Çok iyiliğimiz dokunuyor ona. Şimdi gidip bu meseleyi konuşurum, para vaat eder; 'İstersen bizimle birlikte orada kalırsın seni evlendiririz' derim. Birkaç gün önce bahsetmişti bana, evvelden yol kesiciymiş bu. Şayet kabul ederse bizi ülkemize götürür" demiş.

Ebrize: "Getir bana şu köleyi de, konuşayım bir" demiş.

Mercane gidip köleye: "Şayet hanımımın sana söyleyeceklerini kabul edersen Allah sana çok güzel bir kapı açar Gazban" demiş ve köleyi elinden tutup prensesin yanına götürmüş.

Köle içeri girer girmez yere kapanıp prensesi selamlamış. Başını kaldırdığında prenses onu görmüş ve içi hiç ısınmamış adama. Ama kendi kendine: "Ne yapalım zaruret durumları bütün kuralları ortadan kaldırır" demiş ve içinden nefret duya duya adamla konuşmaya başlamış: "Ey Gazban, kaderin oyunlarına karşı bize yardım edebilir misin? Sırrımızı sana açık etsek onu saklayabilir misin?" diye sormuş.

Köle prensesin güzelliğini görünce yüreğine hâkim olamamış o vakit âşık olmuş ona. "Hanımefendi ne

emir buyururlar ise onun dışına çıkmam" diye yanıtlamış prensesi.

Bunun üzerine prenses: "Hükümdarın atlarından iki at ayarla bize. Her ata ihtiyaç duyulabilecek şeyleri ve yükleyebildiğin kadar mal yükle. Sonra da bizi ülkemize götür. İstersen orada bizimle kalırsın, seni cariyelerimden dilediğinle evlendiririm. İstersen de orada dilediğin her şeyi veririm sana, sen de sahip olduklarını alıp ülkene dönersin" demiş.

Gazban bunları duyunca çok sevinmiş "Hanımefendi size gözüm gibi bakarım. Tabii ki sizinle birlikte gelir, atınızın yularını çekerim" demiş. Kendi kendine de: "Yolda onlardan dilediğimi alırım, razı olmazlarsa öldürür, mallarını alırım" diye düşünmüş ama düşündüklerini açık etmemiş tabii.

Hemen istenileni yapmaya koyulup üç at ayarlamış. Birisi kendisi içinmiş, diğer ikisi prenses Ebrize ve cariyesi Mercane için.

Prenses doğum sancıları içinde binmiş ata. Yol boyunca kendini zor tutmuş atın üzerinde. Ancak sancıları artık dayanılmaz olunca Gazban'a: "Beni aşağı indir, doğruyorum!" demiş. Sonra Mercane'ye dönüp: "Sen de geç ayak ucuma yardım et bana!" diye seslenmiş. Mercane ve Gazban atlarından inip prensesi indirmişler atından.

Gazban atları yularlarından tutup bir kenara çekmiş. Prenses doğum sancıları içinde kendinden geçmiş, dünyası kararmış bir halde inmiş atından. Ancak onun attan indiğini gören Gazban'ı şeytan dürtmeye başlamış, arzusu yüzüne yansımış ve "Aman hanımefendi, acıyın bana, izin verin size yanaşmama" demiş.

Onu duyan Prenses hızla dönüp: "Ne oldu, hükümdarlara bile razı olmuyorken bir siyah köleye mi kaldım?" demiş.

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmaya burada ara verdi.

52. GECE

Hükümdarım, prenses Ebrize, kölenin bu dediklerini duyunca senin gibi bir köleye mi kaldım diyerek onu bir güzel paylamış. Öfkeli bir halde: "Yazıklar olsun sana! Ne biçim konuşuyorsun benimle öyle? Huzurumda böyle şeyler söylemeye utanmıyor musun? Şunu bil ki ölsem de razı olmam o söylediğin şeye. Ama az sabret! Sabret şu doğumdan bir kurtulayım o vakit gücün yeterse dilediğini yaparsın da görürüm! Şayet bu iğrenç sözleri tekrar edersen kendi ellerimle canıma kıyarım, ben de rahata ererim sen de!" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Bırak Ey Gazban kader zaten yaptı yapacağını
Yaşattı yaşatacağını bana
Yaratan fena işlerden nehyetti beni
İsyan edersen ateşimle sarar sarmalarım dedi seni
Gözüm yok o işlerde bırak peşimi
Bırakmazsan fenalığı
Görmezsen soylu, temiz olduğumu
Başıma yığarım ırkımın tüm soylu erkeklerini
Hem nasıl olur da senin gibi zenci bir köle
Talep eder böyle şeyleri benim gibi hür ve asil bir kadından

Bu şiiri duyan Gazban öyle bir öfkelenmiş ki yüzü kıpkırmızı olmuş, burun delikleri açılmış, göğsü kabarmış, dudakları sarkmış ve işte bu halde şu dizeleri okumuş:

Ey Ebrize beni arzunla öldürme
Kalbim aşkından bin parça oldu
Bedenim eriyip tükendi, takatten düştü

Sözlerin esir etti beni kendine,
Aklım bomboş, arzu çepeçevre kuşattı beni
Yeryüzünü askerle doldursan da
Vazgeçmeyeceğim alacağım senden alacağımı

Prenses onun bu sözlerini duyunca ağlamaya başlamış: "Yazıklar olsun sana Gazban! Nasıl benimle böyle konuşabiliyorsun seni veledi zina! Seni terbiye görmemiş! Sen insanların hepsini eşit mi sanıyorsun!" demiş.

Gazban prensesin bu sözlerine öyle bir öfkelenmiş ki hemen kalkıp kılıcını çektiği gibi oracıkta öldürmüş kızı. O sırada doğum tamamlanmış olduğundan ölmeden önce bir erkek çocuk doğurmuş imiş. Mercane bu bebeği kucağına alıp feryat figan koparmaya, başına toprak saçıp yüzünü gözünü kan çıkasıya tırmalamaya başlamış, bir yandan böyle dövünüyor bir yandan da "Vah benim hanımım! Vah benim değersiz bir kölenin elinden ölümü tadan hanımım" diyerek ağıt yakıyormuş.

O böyle feryat ederken, birden, uzaktan bir toz bulutu belirmiş. O yöne doğru gelen atlıların atlarının ayaklarından havalanan tozlardan oluşan bir bulutmuş bu. Biraz daha yaklaşıp da tozlar dinince bunların, kızının cariyeleriyle birlikte Bağdat'a kaçtığını, Ömer en-Numan'ın yanında olduğunu öğrenen ve kızını geri almak için yola çıkan Rum hükümdarı Hardop ve askerleri olduğu ortaya çıkmış. Yol sormak için onlara doğru geliyorlarmış.

Bunu gören köle Gazban can korkusuyla kaçmış hemen. İyice yaklaştıklarında, Rum hükümdarı kızını yerde kanlar içinde uzanmış, cariyesini de başında ağlar görünce kendini atından atmış, yığılıp kalmış olduğu yere. Askerleri, emirleri ve vezirleri de atlarından inip hükümdarlarının yanına gelmişler. Oraya çadırlarını ve hükümdarın otağını kurmuşlar. Hükümdarın otağına taşıyıp yatırmışlar.

Mercane efendisini görünce hüznü artmış iyice, başında ağlamaya başlamış. Hükümdar kendine gelince Mercane'ye neler olduğunu sormuş. Mercane, Ömer en-Numan'ın prensese neler yaptığını ve kölesi Gazban'ın prensesi öldürdüğünü anlatmış. Hükümdar duyunca kızının başına gelenleri, dünyası yıkılmış, ağlamaya başlamış. Sonra bir tabut yaptırtıp kızını içine koydurmuş ve yola çıkıp sarayına dönmüş. Saraya döndüklerinde hükümdar, annesi Zatü'd-Devahi'ye "Gördün mü anne Müslümanların bize yaptıklarını? Ömer en-Numan zorla sahip olmuş ona. Sonra da kölelerinden bir siyah köle öldürmüş kızımı. Ama İsa'ya yemin olsun ki ya kızımın intikamını alırım ya da alnımdaki bu lekeyle daha fazla yaşayamayıp kendimi öldürürüm" demiş ve ağlamaya başlamış.

Annesi Zatü'd-Devahi: "Aslında senin kızını öldüren cariyesi Mercane'dir. İçten içe kin besliyordu ona" demiş ve eklemiş "Ama onun intikamını almak konusunda tasalanma! İsa'ya yemin olsun ki bizzat kendim gideceğim oraya, Ömer en-Numan ve evlatlarını öldürmeden de geri gelmeyeceğim! Öyle şeyler yapacağım ki onlara, hiçbir cengâverin şimdiye kadar güç yetiremediği bir şey olacak, dört bir yanda konuşulacak! Ancak bunun için emirlerimin hepsini yerine getirmelisin, ancak o zaman istediğini elde edebilirsin" demiş.

Hükümdar: "Ne istersen iste, ne yaparsan yap karşı çıkmayacağım sana!" diye yanıtlamış annesini.

Bunun üzerine kadın: "Bana bakire cariyeler getir. Ayrıca zamanının en bilge kişilerini çağırtıp ücretlerini bol tutarak bu cariyeleri eğitmelerini emret. İlim, edeb, hitap her türlü bilgiyi vermekten geri durmasınlar. Hükümdarlarla nasıl konuşacaklarını, nasıl güzel şiir okuyacaklarını öğretsinler onlara, hikmetli ve güzel sözler belletsinler. Ama bu bilgeler Müslüman olsunlar ki Arap tarihini, İslam halifeleri ve peygam-

berleri tarihlerini de öğretsinler cariyelere. On yıl bile sürse bu eğitim, sabırlı ol! Bilirsin Araplarda bir söz vardır: Kırk yıllık süre intikam almak için çok azdır, derler. Cariyelerin artık hazır olduklarını anladığımız vakit düşmanımıza göndeririz onları. Çünkü Ömer en-Numan pek düşkündür kadına. Üç yüz altmış tane cariyesi varmış. Prensesle birlikte giden yüz cariye de orada kalmış. Cariyelerimiz artık her şeyi öğrendiklerinde ben alıp götürürüm onları" demiş.

Hükümdar Hardop annesinin bu planına pek sevinmiş, başından öpmüş onu. Sonra hemen o dakika dört bir yana adamlarını gönderip Müslüman bilgeleri huzuruna getirmelerini emretmiş. Adamlar uzak diyarlara gitmiş, en bilge Müslüman âlimleri toplayıp getirmişler. Hükümdar her birine izzet ikramda bulunmuş, hediyeler ve cariyeler verip her türlü ihtiyaçlarını karşılamış. Ayrıca şayet isteklerini yerine getirirlerse onlara daha fazla mal vereceği vaadinde bulunarak cariyeleri onlara teslim etmiş.

Şehrazat sabah olduğunu görünce sustu.

53. GECE

Hükümdarım, hükümdar Hardop dört bir yandan bilginleri toplayıp her türlü izzet ve ikramda bulunduktan sonra cariyelerini onlara teslim etmiş, iyi bir şekilde eğitilmelerini emretmiş. Bilginler hemen emri yerine getirmeye koyulmuşlar.

Hükümdar Hardop bunları yaparken Ömer en-Numan'a gelecek olursak: Avdan dönünce prenses

Ebrize'nin yanına gitmiş, ama onu yerinde bulamamış. Herkese sormuş nerede olduğunu, hiç kimse yanıt verememiş. Bu durum çok öfkelendirmiş onu, kendi kendine: "Hiç kimsenin haberi olmadan bir cariye nasıl çıkıp gidebilir benim sarayımdan. Sarayım bu haldeyken ülkemde nasıl hâkimiyet kurabilirim! Bundan sonra ava çıkarken kapılara nöbetçiler dikmeliyim" demiş. Bu durum onu çok üzmüş, tasalandırmış. Prensesin ayrılığı yüreğini dağlamış. O bu haldeyken oğlu Şerkan da seferden dönmüş, ona kendisi avdayken prensesin ortadan kaybolduğunu anlatmış. Şerkan da çok üzülmüş bu duyduklarına.

Ömer en-Numan, bu arada çocuklarıyla ilgilenmekten geri durmuyor, onların eğitimi için farklı farklı hocalar tutup bol paralar harcıyormuş. Şerkan, babasının diğer çocuklarına olan ilgisini gördükçe öfkeleniyor, içi kıskançlık ve kinle doluyormuş. Öfkesi yüzüne yansıyor, bu durumu bir türlü kabullenemiyormuş.

Bir gün babası onu karşısına alıp: "Sana ne oluyor, bugünlerde tavrını değişmiş, rengini sararmış görüyorum?" diye sormuş.

Şerkan: "Ey babacığım, kardeşlerime çok ilgi göstermen hoşuma gitmiyor, onları kıskanmama sebep oluyor. Korkuyorum öfkem ve kıskançlığım daha da büyür de ben onları öldürürüm, sen de beni. İşte tavrımın değişmesi, rengimin sararması bundan dolayıdır. İsterim ki beni başka bir vilayete gönderesin de ömrümün kalanını orada geçireyim. Atasözünde ne deniliyor: Güzel sevgilimden sonra ne gözüm görür, ne de kalbim hüzün bilir" demiş ve başını önüne eğmiş. Oğlunun böyle tasalı olmasının sebebini ve aklını nelerin kurcaladığını öğrenen hükümdar: "Peki evladım, istediğini vereceğim sana. Sınırlarımız dahilindeki en büyük vilayet Şam'dır seni oraya tayin ediyorum" demiş ve hemen o dakika saray kâtiplerini çağırarak oğlu Şerkan'ı Şam vilâyetine tayin ettiğini yazdırmış onlara.

Şerkan hemen hazırlıklarını tamamlayıp yola koyulmuş. Şamlılar şehri süsleyip zillerle, zılgıtlarla karşılamışlar onu, yollara dizilip geçişini seyretmişler.

Tekrar Ömer en-Numan'a dönecek olursak, oğlu Şerkan'ın ayrılışından sonra diğer iki evladının eğitimiyle ilgilenen bilgeleri çağırmış huzuruna. Bilgeler: "Efendimiz" demişler, "çocuklarınız artık her bilgiye vâkıflar." Ömer en-Numan çok sevinmiş bu habere, bilgelere bol ihsanlarda bulunmuş. Bu arada on dördüne basan Davu'l-Mekân iyice büyüyüp serpilmiş, at biner olmuş. Sürekli din ve ibadetle meşgul olur, fakir fukarayı, din ve Kuran ehlini koruyup kollarmış. Bağdatlılar, kadın erkek pek severlermiş onu. Bir gün Irak'ın farklı beldelerinden gelen bir hacı kafilesi Bağdat'a gelmiş. Oradan geçip kutsal topraklara gidecek, hac vazifelerini ifa edip, Peygamberin kabrini ziyaret edeceklermiş.

Davu'l-Mekân bu kafileyi görünce o da onlarla beraber kutsal topraklara gitmek istemiş. Babasının huzuruna gidip: "Babacığım, hacca gitmek için izninizi istemeye geldim" demiş.

Babası kabul etmemiş bu isteğini: "Önümüzdeki sene ben de gideceğim, benimle birlikte gidersin" demiş.

Davu'l-Mekân, babasının bu hac vazifesini çok uzak bir tarihe ertelediğini görünce kalkıp ikiz kardeşi Nüzhetü'z-Zaman'ın yanına gitmiş. O esnada namaz kılan Nüzhetü'z-Zaman'ın namazını bitirmesini beklemiş. Namazını bitirince ona: "Allah'ın evini ve peygamberin kabri şeriflerini ziyaret etme arzusundan öleceğim. Babamdan izin istedim, vermedi. Karar verdim, yanıma birkaç parça bir şey alıp gizlice gideceğim hacca. Babama hiçbir şey söylemeyeceğim" demiş.

Bunu duyan kardeşi: "Ne olur beni de al yanına, mahrum bırakma beni Peygamberin kabrini ziyaretten" demiş.

Davu'l-Mekân: "Tamam, gece yarısı kimseye haber etmeden gizlice çık dışarı" demiş.

Nüzhetü'z-Zaman, üzerine erkek kıyafetleri giyip yanına birkaç parça bir şey alıp gece yarısı dışarı çıkmış. Davu'l-Mekân'ı yanında bir deveyle kendisini bekler bulmuş. Binip deveye, yola koyulmuşlar. Iraklı hac kafilesini bulup aralarına karışmışlar.

Allah irade buyurmuş, sağ salim varmışlar kutsal beldeye. Hac menâsikini yerine getirip Hz. Peygamberin kabrini ziyaret etmişler. Hacılar ülkelerine geri döneceği vakit Davu'l-Mekân kardeşine: "Kudüs'e gitmek, İbrahim Halillullah'ın makamını ziyaret etmek istiyorum" demiş.

Kardeşi: "Ben de isterim" diye karşılık vermiş, Kudüs'e doğru yola koyulmuşlar. Ancak gece serinmiş, Nüzhetü'z-Zaman üşütüp hasta olmuş. Sonra iyileşmiş. Bu sefer de Davu'l-Mekân hasta olmuş. Nüzhetü'z-Zaman kardeşiyle ilgilenmiş sürekli, ama hastalığı geçmemiş, aksine iyice artmış. Kudüs'e vardıklarında Davu'l-Mekân iyice zayıf düşmüş imiş. Şehirdeki hanlardan birine girip bir oda kiralamışlar. Davu'l-Mekân gitgide kötüleşmiş, iyice kendini kaybetmiş.

Nüzhetü'z-Zaman çok üzülmüş kardeşinin bu durumuna ama "Allah'tan başka güç ve kuvvet sahibi yoktur, bu da Allah'ın bir takdiri" diyerek teselli etmiş kendini. O han odasında yaşamaya başlamışlar. Davu'l-Mekân gün be gün kötüleşiyor, kardeşi Nüzhetü'z-Zaman bir an bile ona hizmetten geri durmuyormuş. İhtiyaçları için gerekli harcamayı yanlarına aldıkları paradan yapıyormuş.

Ama gün gelmiş, ne bir dinar kalmış ceplerinde, ne de bir dirhem. Nüzhetü'-Zaman handa çalışan bir çocukla birlikte yanındaki kıymetli kumaşlardan birini çarşıya gönderip sattırmış, parasıyla da kardeşinin ihtiyaçlarını almış. Bu şekilde yavaş yavaş eşyalarını satıyor, gelen parayla idare ediyormuş. Ancak günün bi-

rinde bir bakmış ellerinde yırtık bir hasırdan başka bir şey kalmamış. Başlamış ağlamaya. Bir yandan ağlıyor bir yandan da "İşimiz Allah'a kaldı" deyip duruyormuş.

O ara kardeşi Davu'l-Mekân uyanmış ve "Bugün kendimi biraz daha iyi hissediyorum, canım şimdi et istedi, olsaydı yerdim" demiş.

Nüzhetü'z-Zaman: "İnsanlardan bir şey istemeye utanırım; ama yarın gidip büyüklerden birinin evinde hizmetçilik ederim, kazandığım parayla geçiniriz" demiş. Sonra kendi kendine bu fikri düşünmeye başlamış "Seni bu halde yalnız başına bırakmaya gönlüm elvermiyor, ama geçim derdi beni buna zorluyor" demiş kardeşine.

Davu'l-Mekân üzülmüş bu duruma: "Azizdin, zelil mi olacaksın?" demiş ve başlamış ağlamaya. Kardeşi de onunla birlikte ağlamış "Kardeşim, biz garip kimseleriz burada. Bir sene oldu buradayız, kapımızı bir çalan olmadı. Ne yapalım, açlıktan ölelim mi? Para kazanıp seni iyileştirmek, sonra da beraber memleketimize dönmek için hizmetçilik etmekten başka bir yol gelmiyor aklıma" demiş.

Ertesi gün devecilerden birinin handa unuttuğu abayla başını örtmüş, kardeşini başından öpmüş, kederli bir şekilde, gözleri yaşlı ayrılmış onun yanından. Davu'l-Mekân gün batıncaya kadar beklemiş kız kardeşini; ama dönmemiş. Gece olmuş. Sabaha kadar beklemiş ama yine dönmemiş. İki gün boyunca böyle beklemiş, en sonunda açlıktan iyice kendinden geçince kendini odanın kapısına doğru sürüklemiş, hancı çocuğa seslenip kendisini çarşıya götürmesini istemiş. Çocuk alıp götürmüş onu çarşıya. Çarşıda onu gören insanlar başına toplanmış, haline ağlamışlar. Davu'l-Mekân başına toplanan insanlardan işaretlerle yiyecek bir şeyler istemiş, çarşının tüccarları birkaç dirhem çıkarıp yiyecek bir şeyler almış, yedirmişler. Sonra onu dükkânlardan birine taşıyıp yatırmış, üstüne bir parça

bez örtmüş, başucuna bir ibrik koymuşlar. Gece olunca insanlar, akılları onda kalarak ayrılmışlar başından. Gece yarısı kardeşi Nüzhetü'z-Zaman aklına düşmüş, kederinden iyice kötüleşmiş, ne bir şeycik yemiş, ne de içmiş. Sabah yanına gelen tüccarlar onu kendini kaybetmiş, yarı ölü bir halde yatar bulmuşlar. Aralarında otuz dirhem toplayıp bir deveciye vermişler, "Al bunu Şam'a götür, bir hastaneye yatır. İyileştirirler belki orada garibi" demişler.

Deveci: "Başüstüne" deyip bindirmiş Davu'l-Mekân'ı devesinin sırtına, ama kendi kendine: "Neredeyse ölmek üzere olan bu adamı nasıl götüreyim ben" diyerek bir kenarda gece oluncaya kadar saklanıp beklemiş. Gece olunca alıp Davu'l-Mekân'ı bir hamamın önüne bırakmış, gitmiş. Sabah olunca hamamın külhancısı gelmiş, kapıda yatan Davu'l-Mekân'ı görmüş, "Ne diye bu ölüyü getirip buraya bırakmışlar?" diye kızmış. Ayaklarına şöyle hafif dokununca kıpırdadığını görmüş ve "Hıh afyon çekmiş, atmış kendini buraya" demiş öfkeyle. Ama yüzüne dikkatlice bakıp da daha tüyü bitmemiş güzel bir delikanlı olduğunu görünce, onun garip ve hasta olduğunu anlayıp acımış. "La havle ve la kuvvete illa billah, yanlış davrandım ben bu çocuğa. Hz. Peygamber bize gariplere özellikle de yolda kalmışlara ikramda bulunmamızı tavsiye etmemiş miydi? Üstüne üstlük hasta bu zavallı" deyip sırtına yüklenmiş, Davu'l-Mekân'ı alıp evine götürmüş.

Hanımına bu hastayla ilgilenmesini emretmiş. Kadın hemen bir yatak sermiş, temiz bir yastık koymuş, hastayı yatırmış. Su ısıtıp elini ayağını güzelce yıkamış. Sırtına temiz bir gömlek geçirmiş. Külhancı çarşıya gidip biraz gül suyu ve şeker almış. Gül suyunu yüzüne serpmiş, şekerle şerbet yapıp içirmişler. Böyle olunca Davu'l-Mekân biraz kendine gelir gibi olmuş, daha iyi hissedip yastığında diklenmiş. Onun kendine geldiğini gören külhancı: "Çok şükür çocuk kendine geliyor, Rabbim bana sırlı şifa yollarını öğret de bu delikanlı elimden şifa bulsun" demiş.

Şehrazat hikâyesinin bu kısmında sabah olduğunu görünce anlatmayı bıraktı.

54. GECE

Hükümdarım, külhancı tam üç gün gül şerbeti ve şekerle beslemiş onu. Kendine gelinceye kadar bakıp ilgilenmiş onunla. Sonunda kendine gelmiş, gözlerini açmış. Külhancı içeri girip de onu yatağında diklenmiş, biraz daha iyileşmiş görünce "Nasılsın evladım? Bugün nasıl hissediyorsun?" diye sormuş.

Davu'l-Mekân: "Daha iyiceyim çok şükür" diye karşılık verince de, Allah'a şükredip kalkıp çarşıya çıkmış. On tane tavuk alıp hanımına getirmiş. "Bunlardan sabah akşam birer tane kes, pişir" demiş.

Kadın almış tavuklardan birini kesip haşlamış. Sonra da Davu'l-Mekân'a getirip yedirmiş, yemeğinin ardından suyunu içirmiş. Yemek bitince kadın sıcak su getirmiş. Davu'l-Mekân ellerini yıkayıp başını

yastığına koymuş. Kadın üstünü örtüp dışarı çıkmış. İkindiye kadar uyumuş Davu'l-Mekân. Bu arada kadın ikinci tavuğu kesip pişirmiş. Getirip parçalamış ve "Hadi evladım ye" diyerek ona yedirmeye başlamış.

O esnada içeri giren külhancı, hanımını Davu'l-Mekân'a yemek yedirirken bulunca o da geçip çocuğun başucuna oturmuş ve "Şimdi nasıl hissediyorsun evladım?" diye sormuş.

Davu'l-Mekân: "Çok daha iyiyim hamdolsun. Allah sizden razı olsun, mükâfatınızı kat be kat versin" diye karşılık vermiş.

Külhancı çok sevinmiş buna, çıkıp gül ve menekşe şurubu getirmiş, içirmiş. Külhancı hamamda günlüğü beş dirheme çalışıyor, aldığı beş dirhemin biriyle, her gün Davu'l-Mekân'a tavuk alıyormuş. Tam bir ay boyunca hastalıktan tamamen kurtulup afiyet bulunca-ya kadar böyle bakmışlar ona. Külhancı ve karısı çok sevinmişler iyileştiğine.

Bir gün külhancı: "Evladım, benimle birlikte hamama gelmek ister misin?" diye sormuş.

Davu'l-Mekân "İsterim" deyince külhancı hemen çarşıya gitmiş, bir kat elbise ve bir merkeple geri dönmüş. Davu'l-Mekân'ı merkebe bindirip alıp hamama götürmüş. Sonra onu orada bırakıp tekrar hamama gitmiş ve acı bakla ve sedir almış, geri dönmüş. Davu'l-Mekân'a "Şimdi ben seni yıkayacağım" diyerek başlamış onu keselemeye. Vücudundaki hastalığı iyice yok etmek için suyuna acı bakla katarak bir güzel yıkamaya başlamış onu. O esnada hamamın sahibi tellağı göndermiş Davu'l-Mekân için. Adam gelip de külhancıyı gencin ayaklarını yıkarken görünce: "Aman bu benim işim, efendi beni gönderdi bana bırak" demiş. Külhancı: "Efendi bize çok iyilik yaptı vallahi" demiş.

Tellak başını yıkamış Davu'l-Mekân'ın, sonra ikisi birlikte vücudunu yıkamışlar. Külhancı, Davu'l-Mekân'la birlikte eve dönmüş. Güzel bir gömlek ve

kendi elbiselerinden bir elbise giydirip başına da zarif bir sarık sarmış. O esnada külhancının karısı iki tavuk kesip bir güzel pişirmiş onları. Davu'l-Mekân gelip de yatağına oturunca külhancı getirip gül şerbeti ikram etmiş ona. Sonra sofrayı kurup tavuğu kendi elleriyle parçalayıp yedirmiş. Peşinden suyunu içirmiş. Davu'l-Mekân tamamen doyunca ellerini yıkayıp sağlık sıhhat veren Allah'a şükretmiş. Külhancıya: "Çok şükür Allah sizi karşıma çıkardı da beni sizin elinizle sağlığıma kavuşturdu" demiş.

Külhancı: "Neyse bunları bırak da anlat hele, kimsin necisin bu şehre niye geldin? Üzerinde asillerin alametleri var, kimlerdensin?" demiş.

Davu'l-Mekân: "Önce sen de bana, nasıl buldun beni?" diye sormuş.

Bunun üzerine külhancı: "Bir sabah kalkmış işime gidiyordum ki seni kapının önünde uzanmış yatıyor buldum. Bilmiyorum kim getirip atmış oraya işte bütün olan bu" diyerek anlatmış ona her şeyi.

Davu'l-Mekân: "Bizi koruyup kollayan Allah'a şükür. Kardeşim, bil ki çok büyük güzellikler yaptın, bu karşılıksız kalmaz, semeresini alırsın yakında" demiş ve sormuş: "Ben şu an hangi şehirdeyim?"

Külhancı: "Kudüs'tesin" diye yanıtlamış onu.

Bunu duyan Davu'l-Mekân yaşadıklarını ve kız kardeşini hatırlayıp başlamış ağlamaya. Bir yandan ağlayıp bir yandan da külhancıya anlatmış başından geçenleri. Sonra da şu dizeleri okumuş:

Kendimden geçmiş bir halde alıp taşıdılar beni
Ne yaptılar bana dünyam yıkıldı başıma
Ah siz alıp götürenler! Merhamet etmez misiniz
Alaycılara bile merhamet ettiren canıma
Acımı hafifletmek için bir bakışı da mı esirgersiniz
Biraz sabretmez misin bu duruma dedim gönlüme
Sabır âdetim değildir, kalsın dedi

Şiirini bitirince daha çok ağlamaya başlamış. Bunu gören külhancı: "Ağlama, şükret Allah'a ki sağ ve salimsin" demiş.

Davu'l-Mekân: "Buradan Şam kaç günlük yoldur?" diye sormuş.

Külhancı: "altı gün" diye yanıtlamış.

Bunun üzerine Davu'l-Mekân: "Beni oraya gönderebilir misin?" demiş.

Külhancı: "Aman efendim, yaşın bu kadar küçükken nasıl göndereyim seni bir başına. Şayet gitmek istiyorsan ben de seninle gelirim. Bizim hanıma sorayım bakayım, isterse o da gelir, o da dayanamaz senin ayrılığına" demiş. Sonra gidip hanımına "Benimle birlikte gelmek mi yoksa burada, benim bu efendiyi götürüp de geri dönmemi beklemek mi istersin? Şam'a gitmek istediğini söyledi şimdi. Vallahi onu yalnız başına bırakamam; hem ayrılığına dayanamam hem yol kesicilerin ona bir zarar vermesinden korkarım" demiş.

Hanımı: "Ben de sizinle geleyim" deyince külhancı: "Çok şükür anlaştık" demiş ve yol için gerekli hazırlıklara koyulmuş hemen.

Şehrazat sözün burasında sabah olduğunu görünce anlatmayı bıraktı.

55. GECE

Hükümdarım, külhancı ve karısı Davu'l-Mekân'la birlikte Şam'a gitmek konusunda anlaşınca, külhancı hemen yol hazırlıklarına girişmiş. Bir merkep ayarlayıp Davu'l-Mekân'ı ona bindirmiş. Altı gün yol almış,

sonunda Şam'a varmışlar. Şehre vardıklarında gün bitmek üzereymiş. Külhancı şehrin çarşısına gidip yiyecek içecek bir şeyler almış, yemiş, içmiş, beş günü orada bu şekilde geçirmişler.

Ama sonra külhancının karısı hastalanmış ve çok geçmeden göçüp gitmiş. Davu'l-Mekân, kendisiyle ilgilenen bu kadına çok alışmış olduğundan ölümüne çok üzülmüş. Külhancı zaten çok derinden üzülmüş karısının ölümüne.

Onun bu üzgün halini gören Davu'l-Mekân: "Üzülme, hepimiz bir gün geçeceğiz o kapıdan" demiş.

Külhancı: "Allah razı olsun evladım. Allah fazlını esirgemesin bizden, hüznümüzü alsın. Ne dersin çıkıp biraz şehirde dolaşalım da kederimizi dağıtalım mı?" demiş. Davu'l-Mekân: "Nasıl istersen" demiş.

Külhancı tutmuş Davu'l-Mekân'ın elinden dolaşmaya başlamışlar. Şehir meydanına geldiklerinde orada, sırtlarına içi ipekli kumaşlar da dahil türlü çeşitli kumaşlarla dolu sandıklar yüklenmiş develer olduğunu, etrafındaki hizmetçiler, köleler ve başlarına yığılmış insanlarla bir hercümerç oluşturduklarını görmüşler.

Davu'l-Mekân oradaki hizmetçilerden birine: "Bu köleler, kumaşlar ve develer kim için?" diye sormuş. Hizmetçi: "Bunlar Şam emirinin Ömer en-Numan'a hediyesi" demiş. Bunu duyan Davu'l-Mekân'ın rengi değişmiş, gözlerine yaşlar dolmuş ve şu dizeleri okumuş:

Kulları şikâyet etsek ne dersiniz
Hasretimizden ölecek olsam bulunur mu kurtuluş yolu
Elçilerin tercüman olduğunu görürsek
Sevgilinin şikâyetini bize anlatan
Sabrederiz, o da sevgilinin gidişinden sonra
Bende pek az var

Sonra şu dizeleri okumuş:

Gözümün önünden kaybolup gittiler
Ama özlem bırakmadı peşimi
Güzelliği her daim selamladı beni
Anlatsan özlemimi pek uzun sürer anlatması

Şiirini bitirince de ağlamaya başlamış.

Külhancı onu böyle görünce: "Aman evladım, biz ne kadar sevindik sağlığına kavuştun diye böyle üzülüp de kendini tekrar hasta etme, dikkat et kendine" deyip onu sakinleştirmeye, gönlünü eğlendirmeye çalışmış.

Ama Davu'l-Mekân yine gurbeti, kardeşini ve memleketini düşünüyor şu dizeleri okuyormuş:

Dünya hayatı fani, gün gelir gidersin
Burada uykudasın ölür uyanırsın
Dünya nimetleri gelip geçici
Yaşamı ise bomboştur
Düşün ki çöktürdün deveni
Bir gece konaklayıp sonra kalkar gidersin

Ve yine ağlamaya devam etmiş.

Davu'l-Mekân'ı böyle ağlar görünce külhancı da karısının ölümüne ağlamaya başlamış, ama bir yandan da onu sakinleştirmeye çalışıyormuş. Sabah olup güneş doğunca külhancı: "Herhalde memleketini düşünüyorsun yine" demiş.

Davu'l-Mekân: "Evet, artık burada duramıyorum, bu kafileyle birlikte yola çıkacağım, yavaş yavaş gider sonunda memleketime kavuşurum" demiş.

Bunun üzerine külhancı: "Ben de seninle birlikte geleceğim. Sana çok iyilik yaptım hizmetimi tamama erdirmeden bırakmak istemiyorum seni" demiş.

Davu'l-Mekân, külhancının kendisiyle birlikte gelecek olmasına çok sevinmiş ve: "Allah razı olsun senden" demiş.

Külhancı hemen, hiç beklemeden çıkmış çarşıya, bir merkep ve yol için gerekli olan şeyleri almış.

Davu'l-Mekân'a: "Bin bu merkebe, bununla git. Binmekten yorulursan iner yürürsün" demiş. Davu'l-Mekân: "Allah razı olsun, bu yaptıklarının karşılığını kat be kat alırsın inşallah. Sen bana kardeşin kardeşe yapmayacağı iyilikler yaptın" demiş. Sonra akşama kadar beklemişler. Eşyalarını yükleyip akşam serinliğinde yola çıkmışlar.

Davu'l-Mekân'ın başından geçenler bunlarmış.

Kız kardeşi Nüzhetü'z-Zaman'a gelecek olursak; Kudüs'te, birilerinin yanında hizmetçilik yapıp aldığı parayla kardeşine canının çektiği eti almak için örtüsünü bürünüp, kardeşiyle vedalaşıp kaldıkları handan çıkınca aklı kardeşinde, kalbi vatanı ve ailesinde olduğu halde nereye gideceğini bilmeden ağlaya ağlaya yürümeye başlamış. Bir yandan Allah'a içinde bulundukları bu sıkıntıları kaldırması için dua ediyor bir yandan da şu dizeleri okuyormuş:

Karanlık çökünce aşk özlem ve hastalıkla birleşir
Hasret içimdeki elemi hareketlendirdiğinde
İçimdeki tutku dinginleştiğinde
Aşk yer bitirir
Üzüntü sarsar, özlem yakar beni
Gözyaşı gizlediklerimi çıkarır ortaya
Vuslata ulaştıran bir çözüm yolu yoktur ki
Bu üzüntülerden kurtulayım
Hasretle yanar kavrulur yüreğim
Onun alevinden hastalıklar üzerime saçılır
Ey beni kınayanlar!
Kalemin yazdığı yazgıya sabrettim
Aşka yemin olsun ki hiçbir şey teselli etmez beni artık
Sevenlerin yemini mutlaka yerine gelir
Ey Gece, sevgiyi anlatanlara benim haberimi de ulaştır
Şahit ol sen de gözüme uyku girmediğine

Bu şekilde sağına soluna bakına bakına yürürken çölden yeni gelmiş bir bedevi şeyhi, yanında beş neferiyle karşısına çıkmış. Şeyh böyle güzel bir kızı başında yırtık pırtık bir örtüyle görünce şaşırmış, kendi kendine: "Çok güzel ama üstü başı sersefil halde. Ya şehirli ya da burada garip, öğreneyim bakayım neymiş" demiş ve düşmüş kızın peşine. Yavaş yavaş takip edip sonunda dar bir sokakta çıkıp karşısına, seslenmiş ona: "Kızım, hür müsün cariye misin?" diye sormuş.

Kız, dönüp de sesin sahibini görünce: "Allah aşkına yenileme benim acılarımı" demiş.

Bunun üzerine bedevi: "Allah bana altı kız verdi. Ama beşi öldü, elimde sadece en küçükleri kaldı. Şimdi sana bunun için seslendim, sorayım bakayım bu şehirden misin yoksa buraların yabancısı mısın dedim. Hani eğer buralı değilsen benimle gel de kızıma arkadaşlık et, hüznünü dağıt, kardeşlerinin acısını unuttur. Kimsen yoksa seni de bir kızım bilirim" demiş.

Nüzhetü'z-Zaman bunu duyunca kendi kendine: "Acaba bu ihtiyara güvenebilir miyim" diye düşünüp başını önüne eğmiş. Sonra da: "Amcacım ben burada yabancıyım. Bir kardeşim var, hasta. Bir şartla yanına gelirim; gündüz senin kızınla kalır, gece kardeşimin yanına dönerim. Kabul edersen gelirim seninle. Dedim ya garibim burada. Azizdim, zelil oldum. Kardeşimle Hicaz'a gitmiştik. Şimdi kardeşimin nerede olduğumu bilmesi gerek, onun için akşama onun yanına dönmeliyim" demiş.

Onun bu söylediklerini duyan bedevi, kendi kendine: "Herhalde korkuttum onu" deyip sonra da: "Ben de zaten öyle istiyorum. Gündüz gel, kızımı eğlendir. Gece de gider kardeşinin yanında kalırsın. Hatta istersen onu da bizim eve getirebilirsin" demiş.

O kadar çok dil dökmüş ki kızı yumuşatmış. Kız, bedevinin teklifini kabul edip düşmüş peşlerine. Adamlar yüklerini develerine yüklemişler, yiyecek

ve içeceklerini hazırlamışlar. Meğer adam yol kesici, hilekâr düzenbaz bir adammış. Ne kızı varmış ne de bir şey. Bütün bunları kızı kandırmak için uydurmuş.

Bedevi şehirden çıkıncaya kadar Nüzhetü'z-Zaman'la muhabbet etmiş. Şehirden çıktıklarında arkadaşlarıyla buluşmuş. Hepsi develerine binmişler. Bedevi de kızı terkisine almış, yola koyulmuşlar. Gece boyunca hiç durmadan yol almışlar. O vakit anlamış Nüzhetü'z-Zaman adamın kendisini kandırdığını. Dağlara doğru yol alırlarken bağırıp çağırıp ağlamaya başlamış. Sabaha doğru bir dağa varıp orada konaklamışlar.

Bedevi şeyhi kıza dönüp: "Ne diye ağlıyorsun şehirli? Eğer susmazsan yemin ediyorum öldürünceye kadar döverim seni!" diye bağırmış.

Nüzhetü'z-Zaman onun bu sözlerini duyunca, hayattan soğumuş, oracıkta ölmek istemiş.

Bedeviye: "Seni kötü ihtiyar! Cehennem suratlı adam! Ben sana güvendim, buna karşılık sen beni kandırdın!" demiş. Bedevi onun bu sözlerini duyunca "Bana cevap mı veriyorsun seni şehirli parçası?" deyip kırbacını çıkarmış ve kıza vurmaya başlamış. Bir yandan vuruyor bir yandan da: "Şayet susmazsan öldüresiye döverim seni!" diye bağırıyormuş.

Nüzhetü'z-Zaman susup kardeşini ve yalnız başına hasta yatışını düşünüp sessiz sessiz ağlamaya başlamış. Ertesi gün yine bedeviye: "Nasıl beni kandırıp bu ıssız dağ başına getirirsin? Niyetin ne senin?" demiş.

Bedevi: "Seni şehirli parçası dilin var da bana laf mı söylüyorsun!" demiş ve alıp kırbacı başlamış kızın sırtını kırbaçlamaya. O kadar çok vurmuş ki kız adamın ayaklarının dibine yığılmış, başlamış onları öpüp yalvarmaya. Adam hem vuruyor hem de "Şu külahıma yemin olsun ki bir daha ağlayıp sızladığını duyarsam o dilini keser, fercine sokarım!" diye bağırıyormuş.

Kız onun bu sözlerini duyunca ağlamayı kesip susmuş, hiçbir cevap vermemiş. Canı o kadar yanıyormuş

ki bir köşeye büzüşüp oturmuş, başını göğsüne gömüp düşüncelere dalmış. Kardeşinin yalnız başına hasta yatışını, kendisinin azizken zelil oluşunu düşünmüş. Gözyaşları yanaklarından sessiz sessiz süzülmeye başlamış. Bir yandan da şu şiiri okuyormuş:

Kaderin âdetidir, kimine baht kimine bahtsızlık yazmak
Yaratılmışlar üzerinde kader tek bir halde ortaya çıkmaz
Dünyadaki her şeyin bir bitimi var
Herkes eceline gider
Bu korku ve acıları daha ne kadar taşıyacağım!
Hayatın tümü acı ve korkuyla dolmuş benim için
Allah bazı günler beni aziz ve mutlu eyledi
Bu izzetin dürüldüğü günlerde zillet vardı
Emelim ve hedefim hüsranla sonlandı
Gurbete düştüm vuslattan uzak kaldım
Ey vatanıma uğrayanlar
Benim gözyaşlarımı ulaştırın vatanıma

Bedevi kızın bu şiirini duyunca merhamet duyguları kabarmış, acımış ona. Kalkıp yanına gitmiş, gözyaşlarını silmiş. Bir parça arpa ekmeği verip "Ben öfkelendiğim zaman bana cevap verilmesinden hiç hoşlanmıyorum. Bundan sonra sen de bana öyle kötü kötü karşılık verme. Seni kendim gibi iyi birisine satarım, benim davrandığım gibi iyi davranır sana" demiş.

Kız: "Tamam, nasıl isterseniz öyle yaparım" diye yanıt vermiş. Sonra gece olmuş. Kız çok acıkınca adamın kendisine verdiği ekmekten bir parça yemiş. Gece yarısı bedevi adamlarına hazırlanmalarını söylemiş, yola koyulmuşlar.

Şehrazat hikâyenin burasında sabah olduğunu görünce anlatmayı bıraktı.

56. GECE

Hükümdarım, bedevi, Nüzhetü'z-Zaman'a bir parça arpa ekmeği verip eğer kendisine karşı gelmezse onu kendisi gibi iyi bir adama satacağını söylemiş. Gece yarısı çok acıkan Nüzhetü'z-Zaman bedevinin verdiği ekmekten bir parça yemiş. Sonra bedevi Nüzhetü'z-Zaman'ı terkisine almış ve yola koyulmuşlar. Üç gün boyunca gece gündüz yol almış, Şam'a varmışlar. Babu'l-melik yanındaki Sultan hanında konaklamışlar. Hem yol yorgunluğu hem de hissettiği hüzünden ötürü Nüzhetü'z-Zaman'ın rengi değişmiş, yine başlamış ağlamaya.

Bunu gören bedevi, kalkıp kızı elinden tutmuş ve götürüp bir odaya sokmuş. Orada onu: "Eğer ağlamayı kesmezsen seni bir Yahudiye satarım" diye tehdit ettikten sonra çıkıp çarşıya gitmiş. Cariye almak için çarşıda dolaşan esir tüccarlarının yanına gidip: "Bir cariyem var. Şimdi burada, yanımda getirdim. Bir de kardeşi var onun ama çok hasta olduğu için Kudüs'te ailemin yanında bıraktım onu ki bakıp iyileştirsinler. Diyeceğim o ki ben bu cariyeyi satmak istiyorum ama kardeşinden ayrıldığı için çok üzgün, onu güzel sözlerle gönlünü hoş tutacak biri alsın" demiş ve eklemiş: "Kardeşi de benim elimde, Kudüs'te, hasta olduğu için onu kızdan daha ucuza vereceğim."

Tüccarlardan biri öne çıkıp sormuş: "Cariye kaç yaşında?" diye.

Bedevi: "Akıllı, edepli, güzelliği ve zarafeti yerinde bir bakire" diye yanıtlamış onu.

Bunun üzerine tüccar: "Seninle birlikte gelip şu aklını, edebini, güzelliğini övüp durduğun cariyeyi alacağım. Ücretini de hemen ödeyeceğim. Ama bir şartım var sana, şayet onu kabul edersen ödeme yaparım, yoksa yok" demiş.

Bedevi: "Ben sana kızı boş yere övmedim, istersen al sultanın huzuruna çıkar onu, o derece yani. Ne şart koşuyorsan da koş. Dedim ya şayet alıp bu cariyeyi Bağdat ve Horasan'ın sahibi Ömer en-Numan'ın oğlu Emir Şerkan'ın huzuruna çıkarsan aklı başından gider de cariyenin ücretini fazlasıyla öder sana. Sen de kâr etmiş olursun" demiş ve kalkıp beraber Nüzhetü'-Zaman'ın bulunduğu yere gitmişler.

Bedevi kapıdan: "Ya Naciye!" diye seslenmiş. Nüzhetü'z-Zaman'a sonradan taktığı admış bu. Kız bedevinin sesini duyunca ağlamaya başlayıp cevap vermemiş. Bedevi, tüccara dönüp: "İşte orada oturuyor, sen git yanına. Ama dediğim gibi yumuşak davran ona" demiş.

Tüccar, kızın yanına gidince onun gerçekten de göz alıcı güzellikte olduğunu görmüş. Üstüne üstlük bir de Arapça biliyormuş ya, gözünde iyice artmış değeri. Kendi kendine: "Eğer bedevinin dediği gibi üstün nitelikleri varsa onu sultana hediye ederim" demiş ve kıza: "Esselamü aleyküm kızım nasılsın?" diye sormuş.

Nüzhetü'z-Zaman dönüp tüccara bakmış ve kendi kendine: "Kaderime cariye olmak yazılmış, kaçışım yok. Bu adamın güzel bir yüzü var. Şu zorba bedeviden daha iyidir kesin. Herhalde benim zekamı ölçmek için gelmiştir. En iyisi ona güzel cevaplar vereyim" diye düşünmüş, bakışlarını kaldırmış ve tatlı bir dille: "Ve aleyküm selam ve rahmetüllahi ve berekatüh. Peygamber efendimiz selamı bu şekilde almayı emir buyurmuş. Sualinize gelecek olursak, halimi bilmek istiyorsanız derim ki yalnızca düşmanlarınızın olmasını isteyebileceğiniz bir haldeyim" demiş ve susmuş.

Tüccar, kızın bu yanıtını duyunca sevinçten aklı çıkmış, bedeviye dönüp: "Bu muhteşem kızın ücreti ne kadar?" diye sormuş.

Bedevi köpürmüş bu sözlere: "Böyle sefil bir kıza muhteşem mi diyorsun sen? Cariyeye kendini bir şey zannettirdin bu sözlerinle! Satmıyorum sana onu! Vazgeçtim" demiş.

Tüccar, bedevinin sözlerini duyunca onun gerçekten de aklı kıt bir adam olduğunu anlamış ve, "Tamam tamam sakin ol, ben onu bu kusuruna rağmen alacağım" demiş.

Bedevi: "Ne kadar ödersin ona?" diye sorunca: "Oğlana ismini yalnızca babası verir. Sen söyle aklındaki nedir?" demiş.

Bedevi yine: "Yok, sen söyle ne verirsin?" diye sorunca, tüccar kendi kendine: "Amma da akılsız bu zorba bedevi. Ne kıymet biçsem ki şimdi bu cariyeye. Güzelliği ve tatlı diliyle kalbimi kazandı vallahi. Hele bir de okuma yazma biliyorsa tamamdır, kesin almalıyım onu. Ama sanırım bu bedevi anlayamamış onun kıymetini" diye düşünmüş ve bedeviye dönerek: "Bu cariye için sana tamı tamına iki yüz dinar öderim, üstelik alışverişten dolayı sultana ödenecek kısmı da ben öderim" demiş.

Bedevi duyunca bu ücretlendirmeyi öfkeden köpürmüş yine: "Kalk git yoluna. Kızın başındaki örtüyü bile yüz dinara satmam sana kalkmış kıza iki yüz dinar diyorsun! Satmıyorum! Yanımda tutarım develerime bakar, ekmeğimi pişirir daha iyi" diye bağırmış. Sonra kıza dönüp: "Buraya gel! Satmayacağım seni!" diye seslenmiş ona ve tekrar tüccara dönüp: "Ben de seni bir şey biliyor sandım! Şayet şimdi kalkıp gitmezsen külahıma yemin olsun ki hiç hoşuna gitmeyecek şeyler duyacaksın" demiş.

Tüccar kendi kendine: "Bu bedevi hakikaten de delinin teki. Belli, bilmiyor kızın kıymetini. Ben de kalkıp söyleyecek değilim ona. Akıllı biri olsaydı külahının üzerine yemin etmezdi. Vallahi bu cariye hazineler dolusu mücevherlerle eşdeğerde, ne isterse veririm onun için; hatta malımın tamamını alacak olsa bile" demiş ve bedeviye dönüp: "Tamam tamam sakin ol da söyle bakalım, kaç kumaş değerinde bu cariye?" diye sormuş.

Bedevi: "Belli ki sen bu esir ticaretinde çok çalışmadın, vallahi onun büründüğü şu kumaş bile çok eder" demiş.

Bunun üzerine tüccar: "Müsaaden olursa yüzünü açıp herkesin cariye alırken yaptığı gibi yakından inceleyeyim onu" demiş.

Bedevi: "Ne istiyorsan onu yap. İstersen sırtına, karnına da bak. Hatta elbiselerini çıkarttırıp çıplak olarak incele" demiş.

Tüccar: "Yok, öyle yapmam. Sadece yüzüne bakmak istiyorum" diyerek kızın güzelliğinden ötürü biraz da mahcup çıkmış öne.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi

57. GECE

Hükümdarım, tüccar, Nüzhetü'z-Zaman'ın güzelliğinden ötürü biraz çekinerek gidip oturmuş yanına. "İsminiz nedir hanımefendi?" diye sormuş.

Nüzhetü'z-Zaman: "Eski adımı mı soruyorsunuz yoksa şimdi ki adımı mı?" demiş.

Tüccar: "Eski ve yeni ismin mi var?" diye sormuş.

Nüzhetü'z-Zaman: "Evet eskiden Nüzhetü'z-Zaman'dım, şimdi Gussatü'l-Zaman'ım[1]" diye yanıtlamış onu.

Tüccar bu cevabı duyunca gözleri yaşlarla dolmuş ve "Peki, senin hasta bir kardeşin var mı?" diye sormuş.

Nüzhetü'-Zaman: "Evet efendim, ama kader bizi birbirimizden ayrı düşürdü. O şimdi Kudüs'te hasta yatıyor" demiş.

Tüccar sorduğa sorulara kızın böyle güzel yanıtlar vermesinden ötürü şaşırıp kalmış. Kendi kendine: "Bedevi doğru söylemiş hakikaten de" demiş.

Nüzhetü'z-Zaman ise yine kardeşini, hastalığını, ondan ayrı düşüşünü, şu an ne yapıyor olduğunu dahi bilmeyişini, bedeviyle yaşadıklarını, annesini, babasını ve memleketini hatırlayıp ağlamaya başlamış, gözyaşları yanaklarından aşağı usul usul süzülürken şu şiiri okumuş:

Kendi gidip sevgisi gönlümde ikâmet eden
Rabbim korusun seni
Nerede gecelersen gecele
Emin kılsın feleğin tasarruflarından seni
Gittiğinden beri özlüyorum bakışlarımın önünde olmanı

1 *Nüzhetü'z-Zaman*: "Zamanın Sevinci;" *Gussatü'l-Zaman*: "Zamanın Tasası" anlamına gelir –çn.

Gözyaşlarım süzülüp dökülüyor yanımdan ayrıldın ayrılalı
Bilmiyorum hangi toprak parçasını vatan edindin
Bilmiyorum hayat suyunu içiyor musun hâlâ
Benimse gözyaşlarım kadehimi doldurdu
Uykusuzluk yatağımda arkadaşım oldu
Her şey kolay geliyor bana
Bir senin ayrılığın zor çok zor

Tüccar onun bu şiirini duyup da yanaklarından süzülen gözyaşlarını görünce, elini gözyaşlarını silmek için kızın yüzüne uzatmış. Ancak kız: "Aman Estağfurullah efendim" diyerek yüzünü örtmüş. Az ileride oturmuş onları seyreden bedevi, kızın yüzünü örttüğünü görünce tüccara kendini göstermek istemiyor sanıp elinde devesinin kırbacı olduğu halde yerinden fırlamış ve kızın sırtına öyle bir vurmuş ki kız yüzüstü yere kapaklanmış. Böyle yere düşünce yerde bulunan bir taş kaşına isabet edip yarmış. Kızın yüzünden aşağı kanlar süzülmeye başlamış. Canı öyle bir yanmış ki bir çığlık koparıp ağlamaya başlamış ardından da bayılmış.

Onu gören tüccar da onunla birlikte ağlamış. Kendi kendine: "Fiyatı kaç olursa olsun, isterse ağırlığınca altın istesin kızı alıp bu zulümden kurtarmalıyım" demiş ve zavallı kız orada yığılmış baygın yatarken bedeviyi bu yaptığından ötürü azarlamış.

O esnada kız kendine gelmiş, gözyaşlarını ve kaşından süzülen kanları silip başını bir parça bezle sarmış, sonra da bakışlarını semaya kaldırıp şu dizeleri okumuş:

Ah bir merhamet eden olmaz mı
Azizken zelil olan bu kıza
Hileyle kandırmak yakışır mı şana diye
Kanlı yaşlar akıtana

Şiirini bitirince tüccara dönüp bedevinin duyamayacağı bir sesle: "Allah rızası için beni, Allah'ı tanımayan bu zalimin yanında bırakmayın. Bu gece de onun yanında kalırsam yemin ederim öldürürüm kendimi. Siz beni kurtarın ki Allah da sizi hem dünyada hem ahrette korktuklarınıza uğratmasın" demiş.

Bunun üzerine tüccar kalkıp bedeviye yaklaşmış: "Ya şeyh senin niyetin onu satmamak değildi. Haydi, niyetlendiğin gibi sat onu bana" demiş.

Bedevi: "Ücretini ödersen onu alırsın. Yoksa dağa götürür develerimi otlattırırım daha iyi" demiş.

Tüccar: "Sana elli bin dinar veririm, ne dersin?" demiş.

Bedevi: "Artır biraz daha, arttır" demiş.

Tüccar: "Yetmiş bin dinar" demiş, bedevi yine: "Arttır az daha. O önerdiğin para ona harcadıklarımı bile karşılamaz. Bu kıza ben arpa ekmeği yedirdim; hem de doksan bin dinar değerinde arpa" demiş.

Tüccar, adamın bu yüksekten atışları karşısında "Sana son bir fiyat vereceğim ama onu da kabul etmezsen gider seni Şam valisine şikâyet ederim, kızı zorla alır elinden" demiş.

Bedevi: "Tamam, söyle bakalım son fiyatını" deyince, "Yüz bin dinar veriyorum" diye yanıtlamış tüccar.

Bedevi: "Tamam onu sana yüz bin dinara satıyorum. Eh o parayla da tuz alırım artık" demiş.

Tüccar gülmüş onun bu sözlerine ve çıkıp evine gitmiş, dinarları getirip kızı almış.

Bu esnada bedevi de kendi kendine: "Hemen Kudüs'e dönmeliyim. Belki kızın hasta kardeşini de bulurum, getirip satarım" demiş ve dediği gibi de yapmış. Kudüs'e dönmüş, Davu'l-Mekân'nın kaldığı hana gitmiş ama tabii Davu'l-Mekân oradan ayrılmış olduğundan onu bulamamış.

Yine Nüzhetü'z-Zaman'a dönecek olursak, tüccar kıza giyecek bir şeyler bulup almış evine götürmüş.

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmaya ara verdi.

58. GECE

Hükümdarım, tüccar, cariyeyi alıp evine götürmüş, ona en gösterişli kıyafetlerden birini giydirmiş. Sonra alıp çarşıya çıkarmış onu, atlas bir bohça alıp içine de kıza bazı hediyeler alıp koymuş. Sonra kıza dönüp: "Bütün bunlara karşılık senden tek bir isteğim var, o da Şam valisinin huzuruna çıktığında seni kaç dinara aldığımdan ve az da olsa senin için yaptıklarımdan bahsedip ondan, benim için Bağdat hükümdarı Ömer en-Numan'a benden kumaş ve diğer şeylerin ticaretinde vergi almaması için bir mektup yazmasını istemendir" demiş.

Kız, tüccarın bu sözlerini duyunca ağlamaya başlamış. Bunu gören tüccar: "Ne zaman Bağdat'tan bahsetsem sana hep ağlıyorsun. Orada bıraktığın bir sevdiğin mi var? Tüccar falan mı? Söyle bana kim olduğunu, hem tüccarların hem halkın çoğunu tanırım orada. Hani mektup falan götürmemi istersen götürürüm" demiş.

Nüzhetü'z-Zaman: "Hayır efendim, ben tüccarları falan değil bizzat Bağdat hükümdarı Ömer en-Numan'ı tanıyorum" demiş.

Tüccar bu sözleri duyunca sevinçle gülmüş, kendi kendine: "Vallahi istediğim şeyi elde edeceğim herhalde" demiş ve kıza sormuş: "Daha önce hükümdarın cariyesi miydin?"

Nüzhetü'z-Zaman, "Hayır, ben onun kızıyla birlikte büyüdüm. Onların yanında kıymetliydim. Ömer en-Numan bana çok hürmet gösterirdi. Şayet ondan bir şey isteyecekseniz bana bir divit ve hokka getirin, sizin için bir mektup yazayım. Bağdat'a vardığınızda doğrudan hükümdar Ömer en-Numan'ın huzuruna çıkar, 'Cariyeniz Nüzhetü'z-Zaman'ı günler ve geceler oradan oraya sürükledi elden ele dolaştırdı, size selam söylüyor' dersiniz. Nerede olduğumu soracak olursa Şam valisinin yanında olduğumu söylersiniz" demiş.

Tüccar, kızın bu şekilde konuşup kendini fasih bir dille ifade edişine şaşırıp kalmış ve: "Herhalde birtakım adamlar sana oyun oynadılar da öyle cariye yapıp sattılar seni. Kuran'ı ezbere bilir misin sen?" demiş.

Nüzhetü'z-Zaman: "Evet bilirim. Ayrıca tıp ve felsefe de okudum. Bilge Galinus'un eserlerine şerhleriyle birlikte vâkıfım. İlimleri delilleriyle bilirim. İbn Baytar'ın yazdıklarını inceledim, İbn Sina'nın kurallarını belledim. Mühendislik bilgilerini öğrenip mimari çizimler yaptım. Şafiî kitaplarını okudum. Hadis ilimlerini âlimlerin şerhleriyle birlikte öğrendim. Sarf, nahiv, belagat okudum. Dünyevi ve uhrevi ilimlerin bir çoğunu öğrendim" demiş ve eklemiş "Şimdi bana bir divit, bir hokka ve bir de kâğıt getirin."

Tüccar, kızın istediklerini getirip koymuş önüne. Nüzhetü'z-Zaman diviti alıp önce şu dizeleri yazmış kâğıda:

Uyku gözüme haram oldu kaçtı gitti
Senden sonra uykusuzluk yoldaşım oldu
Senin hatıran ciğerimi bir kor olup yakıyor
Her hasret çeken böyle midir günler hatıralarınla geçiyor
Güzel günler geldi geçti
Lezzetleri kalmadı artlarından uçup gitti
Rüzgârlardan medet umar oldum
Bir rayiha getirirler senden bana diye

Seni sevenin şikâyetidir bu satırlar
Ayrılık taşı bile yarar acıdan ya ben nasıl dayanırım ona

Ardından da şu satırları yazmış:

Bu satırlar, düşünceler beynine ağ örmüş, uykusuzluk yoldaşı olmuş, aydınlıktan mahrum bırakılıp karanlıklara gömülmüş, gecesi gündüzüne karışıp gözünde bir damla uyku kalmamış, yıldızlara arkadaşlık, karanlığa nedimelik yapmış, düşüncenin acısını tatmış birinin halini arzıdır, bu satırlardan başka yardımcısı yoktur.

Sıkıntılar içinde uykusuzca feryat edip ağlamam
Öldürücü bir hareketten başka bir şey değil
Hasretle meydana gelen üzüntüler sadece
Hüznüme hüzün katar, o kadar
Sevdayı merhameti olmayan birine şikâyet ediyorum
Beden ile ruh arasında ne büyük fark var

Sonra ağlayarak şu iki mısrayı yazmış:

Bedenim erirken sevgiyi şikâyet ederim, üzülerek
Ayrılık, uyku ile göz kapağı arasındadır
Bedenimdeki bu yorgunluk yeter, yoksa müzmin hasta değilim
Keşke şimdi muhatabım sen olsaydın

Kâğıdın en altına ise şunları yazmış:

Ailesinden ve vatanından ayrı düşmüş, gönlü kırık Nüzhetü'z-Zaman.

Sonra kâğıdı katlayıp tüccara uzatmış. Tüccar yazdıklarını okuyunca çok sevinmiş ve: "Seni yaratan ne yücedir" demiş.

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmayı bıraktı.

59. GECE

Hükümdarım, Nüzhetü'z-Zaman yazacaklarını yazıp da tüccar onun bu yazdıklarını okuyunca çok sevinmiş "Seni yaratan ne yücedir" demiş ve kıza daha çok izzeti ikramda bulunmaya başlamış. Bütün gün onun gönlünü hoş tutmuş, gece olunca çarşıya çıkıp yiyecek bir şeyler almış, gelip ona yedirmiş. Sonra hamama götürüp kadın tellağa: "Onu bir güzel yıkadıktan sonra, elbiselerini giydirip benim yanıma yolla" demiş.

Kadın: "Başüstüne" deyip almış onu. Tüccar çarşıya gidip yiyecek bir şeyler, meyveler ve sofrayı aydınlatacak mumlar almış. Getirip hamamın bir köşesine koymuş. Tellak, Nüzhetü'z-Zaman'ı bir güzel yıkayıp da üstünü başını giydirince Nüzhetü'z-Zaman hamamdan çıkmış. Tüccarın hazırladığı sofrayı görmüş. Tellak ile birlikte oturup yemişler. Kalanları hamam bekçisine bırakmışlar. O gece Nüzhetü'z-Zaman ayrı bir yerde, tüccar ayrı bir yerde gecelemişler.

Tüccar sabah uyanınca gidip Nüzhetü'z-Zaman'ı da uyandırmış. Ona Kufî ipeğinden bin dinar değerinde bir gömlek, altın sırmalı Türk işi bir elbise, kırmızı altınla işlenmiş, inci ve mücevheratla süslenmiş pabuçlar giydirmiş. Kulaklarına bin dinar değerinde inci küpeler takmış. Boynuna on tane daire şeklinde, dokuz tane hilal şeklinde altınları olan ve dairelerin içine yakut, hilallerin içine spinel taşları konulmuş olan üç bin dinar değerinde bir kolye takmış. Kısacası Nüzhetü'z-Zaman'a meblağı bir hayli yüksek kıyafetler giydirip süslemiş. Ona, kendisini en güzel şekilde hazırlamasını emretmiş.

Ardından tüccar önde Nüzhetü'z-Zaman arkada yola koyulmuşlar. Yolda onu gören insanlar "Subha-

nallah! Ne yücedir bunu yaratan, ne mübarek adamdır buna sahip olan" diyorlarmış. Neyse sonunda saraya varmışlar.

Tüccar, melik Şerkan'ın huzuruna çıkıp el etek öptükten sonra "Ey kıymetli hükümdarım, size öyle farklı meziyetleri olan bir cariye getirdim ki bugüne kadar benzeri görülmemiştir. Hem güzellik hem iyilik onda bir araya gelmiştir" demiş.

Melik Şerkan bu sözleri duyunca: "Kendi gözlerimizle görelim bakalım" demiş. Tüccar çıkıp da Nüzhetü'z-Zaman'ı Şerkan'ın huzuruna getirince kanı kaynamış ona. Kardeşi olduğunu anlamamış tabii. En son bebekken görmüşmüş onu. Doğduğu günden sonra bir daha görmemişmiş. Daha önce anlatıldığı gibi sadece Nüzhetü'z-Zaman adında bir kız kardeşi, Davu'l-Mekân adında da bir erkek kardeşi olduğunu duymuş; ama hükümranlıkta kendisine ortak geldiği düşüncesiyle öyle öfkelenmiş ki bu habere, hiç ilgilenmemiş bile kardeşleriyle.

Tüccar, Nüzhetü'z-Zaman'ı Şerkan'ın huzuruna çıkarınca: "Hükümdarım, bu kız benzersiz güzelliğinin yanı sıra bir de dinî, dünyevî, siyasî ilimleri ve matematik ilmini de bilir" demiş.

Şerkan: "Onun için ne kadar ödeme yaptıysan hazineden ödesinler sana, onu bırak git" demiş.

Tüccar: "Nasıl isterseniz efendim, yalnız benim sizden bir ricam olacaktı; acaba lütuf buyurup ticaretimde vergi ödememem için bir ferman yazar mısınız benim için?" demiş.

Şerkan: "Tamam, onu da yaparız. Ama önce söyle ne kadar ödedin bu cariyeyi süslemek için?" diye karşılık vermiş.

Tüccar: "Efendim, cariyeye yüz bin dinar, elbisesine yüz bin dinar ödedim" demiş.

Şerkan: "Ben sana daha fazlasını ödeyeceğim" demiş ve hazinedarı çağırtıp "Bu tüccara üç yüz yirmi

bin dinar verin!" diye emir vermiş. Sonra hemen orada dört kadı çağırtıp: "Sizin şahitliğinizde bu cariyeyi azat ediyor ve onunla evlenmek istiyorum" demiş.

Kadılar hemen Nüzhetü'z-Zaman'ın azat edildiğine dair belgeler hazırlayıp mühürlemişler, ardından da nikâhlarını kıymışlar. Evliliğin şerefine orada bulunanların başlarından altınlar serpilmiş, hizmetçilere ve kölelere altınlar dağıtılmış. Sonra Şerkan tüccar için ticaretinden vergi alınmamasının, gittiği her yerde hiçbir kimse tarafından kötü muamele görmemesinin tarafınca emredildiğine dair ferman yazdırtmış. Ayrıca ona birtakım hediyeler vermiş.

Şehrazat sözün burasında günün yavaş yavaş aydınlanmaya başladığını görünce anlatmaya ara verdi.

60. GECE

Kıymetli hükümdarım, Şerkan'ın yanında kadılar ve tüccardan başkası kalmayınca, Şerkan kadılara dönüp: "Bu cariyeyi dinlemenizi istiyorum, bakın bakalım tüccarın iddia ettiği gibi bilgili ve kültürlü mü?" demiş.

Kadılar: "Olur efendim" diye karşılık vermişler. Bunun üzerine Şerkan kendisi ve beraberindekiler ile Nüzhetü'z-Zaman ve beraberindeki cariyeler arasına perde çekilmesini emretmiş.

Nüzhetü'z-Zaman'ın yanındaki cariyeler onun hükümdarın karısı olduğunu duyunca hemen ellerine ayaklarına kapanmış, saygılarını sunmuşlar. Etrafında dört dönüp hizmetini görmek için yarışmışlar.

Üzerindeki kıyafetlerinden fazlaları çıkarıp onu rahat ettirmişler. Hanımlarının güzelliğini seyre dalıp kendilerinden geçmişler. Saray erkânının, emirlerin ve vezirlerin eşleri de, hükümdarın güzellikte bir benzeri görülmemiş, bütün ilimleri bellemiş bir cariyeyi üç yüz yirmi bin dinara aldığını, sonra da azat edip onunla evlendiğini duyunca eşlerinden izin isteyip Nüzhetü'z-Zaman'ı görmek için saraya doluşmuşlar.

Yanına girdiklerinde hizmetçilerin kızın önünde el pençe divan durduklarını görmüşler. Nüzhetü'z-Zaman emirlerin ve vezirlerin eşlerinin içeri girdiklerini görünce onları karşılamak için ayağa kalkmış, etrafındaki cariyeler de beraber kalkmışlar. Kadınları, yüzünde tebessümle karşılayıp mertebelerine göre, sanki onların içinde yetişmiş gibi buyur edip her birini oturtmuş. Kadınlar onun güzelliği, aklı ve hal ve hareketlerindeki olgunluğu karşısında şaşkınlıkla birbirlerine: "Bu cariye falan değildir, kim bilir belki bir hükümdarın kızıdır da kader onu buralara düşürmüştür" demiş, ardından da Nüzhetü'z-Zaman'a dönüp: "Hanımefendi, şehrimizi aydınlattınız, şeref verdiniz varlığınızla. Bizim memleketimiz sizin memleketiniz, saray sizin sarayınızdır artık. Bizler de sizin cariyeleriniziz, lütfen güzelliğinizi temaşa etme zevkinden mahrum bırakmayın bizi" demişler. Nüzhetü'z-Zaman bu güzel sözlerinden ötürü teşekkür etmiş kadınlara.

Bütün bunlar olurken, Nüzhetü'z-Zaman ve kadınlar araya çekilen perdenin bir yanında, Şerkan, kadılar ve tüccar da diğer yanındaymış. Şerkan perdenin arkasından seslenmiş kıza: "Ey zamanının en kıymetlisi, bu tüccar bize seni bütün ilimleri biliyor olarak vasıflandırdı. Hatta nahiv de biliyormuşsun. Her bir babtan bize biraz bilgi versen de dinlesek" diye seslenmiş.

Nüzhetü'z-Zaman: "Nasıl emir buyurursanız efendim" demiş ve başlamış anlatmaya: "İlk bab,

hükümdarlık babıdır. Kanunların uygulanabilmesi ve olması gereken düzenin sağlanabilmesi için hükümdara ihtiyaç vardır. Hükümdarım, yaratılmışların uğruna çalıştıkları iki şey din ve dünyadır. Çünkü din de dünya olmadan olmaz. Dünya hayatı, bizi ahiret hayatına ulaştıracak olan bir yoldur. Çünkü Allah Teâlâ dünya hayatını, kulları ahiret azığı toplasınlar diye yaratmıştır. Her kişi ondan kendisini Allah'a ulaştıracak kadarını almalı, nefsine ve hevasına uymamalıdır. Şayet insanlar adaleti benimseseydi aralarında düşmanlıklar olmazdı. Ama onlar heva ve heveslerine uymayı tercih edip adaletsizliği seçtiler de aralarında düşmanlığı yaydılar. İşte aralarında oluşan bu kargaşa nedeniyle bir hükümdara ihtiyaç duydular. Çünkü hükümdar insanlar arasında güçlünün zayıfı ezmesini engelleyip işleri düzenler, insanların arasını bulur. Ezdeşir şöyle demiştir: Din ve hükümdarlık ikiz kardeş gibidir. Din hazineyse hükümdar onun bekçisidir. Hem kanunlar hem de akıl insanların, mazlumu zalime karşı savunacak, zayıfı güçlüye ezdirmeyecek ve azgınların ve huzur bozanların üstesinden gelecek bir hükümdara ihtiyaç duyduklarını kabul eder. Hükümdarım, şu da bilinmelidir ki zamanın hallerini belirleyen de hükümdarın ahlakıdır. Hz. Peygamber, iki zümre vardır ki onlar düzelirse insanlar da düzelir, onlar bozulursa insanlar da bozulur; bunlar âlimler ve emirlerdir, diye buyurmuştur. Bazı âlimler derler ki hükümdarlar üç kısımdır; dindar hükümdar, kanunları koruyan hükümdar ve hevesine tâbi olan hükümdar. Birincisi tebaasını dine yönelten hükümdardır. Halk din işlerinde ona tâbi olmalı ve şer'i hükümlerin uygulanmasında ona itaat etmelidir. Ancak bazen kadercilik nedeniyle rızanın yerini öfke alabilir. İkincisi kanunları koruyan hükümdardır. O din ve dünya işlerini bir arada yürütür. İnsanlar kanunlara tabi olmalı, yi-

ğitliği korumalıdır. Kılıç ve kalem her daim bir arada olmalıdır. Çünkü kalemlerin düzeltemediği yerde kılıçlar devreye girer, yamukluk kılıçların keskinliğiyle düzeltilir ve her bir yana adalet yayılır. Üçüncüsü ise hevesine tâbi olan hükümdardır. O kendi arzu ve isteklerinin peşine düşüp kendisini o makama getiren mevlasını unutur da krallığını yıkıma götürür, sonu azaba düçar olmak olur. Âlimler derler ki hükümdar birçok insana ihtiyaç duyar, ancak insanlar tek bir hükümdara ihtiyaç duyar. O nedenle kendilerine, insanların çeşitliliğinden haberdar olan bir hükümdar seçmelidirler ki onların farklılığına göre muamelede bulunup adaletle yönetsin, fâzlıyla ikramlarda bulunsun. Hükümdarım, Fars hükümdarlarının üçüncüsü olan Ezdeşir geniş bir ülkenin hükümranıymış. Yönetimi dörde ayırıp her biri için bir mühür yaptırmış. Birincisi denizler ve toprakların güvenliği, korunması içinmiş, mühürde 'Yargılamalar' yazılıymış. İkincisi vergiler içinmiş, üzerinde 'İmarat' yazılıymış, üçüncüsünde 'Refah' yazılıymış, dördüncüsündeyse 'Adalet' yazılıymış ve mazlumlar içinmiş. Bu dört kısım uygulaması İslamiyet o topraklara gelinceye kadar İran hükümdarları arasında varlığını korumuş. Kisralardan biri ordunun başında bulunan oğluna şunları yazmış: Askerine çok bol verme, sana ihtiyaçları bitmesin, çok da sıkma ki daralıp başkaldırmasınlar..."

Şehrazat sabah olduğunu, günün ışımaya başladığını görünce anlatmayı bıraktı.

61. GECE

Şehrazat Nüzhetü'z-Zaman'ın dilinden devam etti anlatmaya:

"İran Kisrası, ordunu başında bulunan oğluna şunları yazmış: Orduna çok verme ki sana olan ihtiyaçları bitmesin, çok da kısma ki daralıp başkaldırmasınlar. Gerektiği kadar ver, güzel ihsanlarda bulun. Refah döneminde bol ver, sıkıntılı dönemlerde daraltma.' Rivayet olunur ki bir gün bir bedevi Mansur'a gelerek: Köpeğini kendine döndür, seni takip etsin, demiş. Mansur duyunca bu sözleri, çok öfkelenmiş. Ancak o esnada yanında bulunan Ebu'l-Abbas et-Tûsî, bedevinin sözlerine şöyle açıklık getirmiş: 'Efendim, köpek kim kendisine ekmek verirse onu takip eder. Bu açıklamayı duyan Mansur'un öfkesi dinmiş, bedevinin sözlerinde bir yanlışlık olmadığını anlayıp ona bir miktar mal verilmesini emretmiş. Hükümdarım, Abdülmelik bin Mervan, kardeşi Abdülaziz bin Mervan, Mısır'a atanınca ona şöyle yazar: "Kâtiplerini ve muhafızlarını iyi seç. Kâtiplerin seni olanlardan haberdar ederler, muhafızların ise dışarıda olanlar ve ordun hakkında bilgi verirler."

Ömer bin Hattap, bir hizmetçi tutacağı zaman onda şu dört özelliğin bulunmasına dikkat edermiş: asla yük hayvanına binmeyecek, gösterişli elbiseler giymeyecek, haram lokma yemeyecek, namazlarını vaktinde eda edecek.

Derler ki akıldan daha değerli servet yoktur. Tedbir ve basiret olmadan akıl olmaz. Basiret ise dinde takva sahibi olmakla olur. Güzel ahlak birbirine yakınlığı sağlar. Edep en iyi ölçüdür. Tevfik ticarettir, ticaret ise salih amel. İbadet, farzları yerine getirmektir. İman hayattır. Tevazu gibi ölçü yoktur. İlim şereftir. Başını ve içine girenleri koru, midene girecekler konusunda

dikkatli davran. Her an ölüm veya bir musibetin kapını çalabileceğini unutma.

İmam Ali der ki: Kadınların şerlisinden uzak durun. Onlara karşı teyakkuz halinde olun. Hiçbir konuda onlarla müşavere etmeyin, sadece iyilikte onlara tâbi olsanız bile hileyle sizi kötülüğe düşürürler. Ve yine demiştir ki: Tutumluluğu elden bırakanın aklı bulanır. Hz. Ömer ise şöyle demiştir: Kadınlar üç kısma ayrılır; birincisi Müslüman, takva sahibi ve sevgi dolu kadındır ki kocasına her zorlukta yardım eder, zor zamanlarında köstek değil destek olur. İkincisi kendisinden çocuk sahibi olunan kadındır, bundan başkası beklenmez ondan. Üçüncü kısma girenleri ise Allah boyun bağı olarak vermiştir. Erkekler de aynı şekilde üç kısma ayrılırlar: birincisi görüşlerine başvurulan akıllı adamdır. İkincisi birinciden daha akıllıdır. Bir işin sonunu tahmin edemediğinde görüş sahiplerine başvurup görüşlerini alır. Üçüncüsü ise aklı şaşmış adamdır; ne kendi bilir ne bir bilene danışır.' Her konuda adaletten ayrılmamalıdır. Cariyeler, adalete en çok muhtaç olanlardandır. Bu adalet konusunda yol kesenleri örnek verirler. Şayet onlar bile çaldıklarını paylaşmak konusunda adaletli olmasalardı düzenleri bozulur, darmadağınık olurlardı. Ahlakın başı cömertlik ve güzel davranıştır. Şair ne güzel demiş:

Cömertlik ve hilim fütüvvetin özelliği
Sen fütüvvet ehliysen her şey sana kolaydır

Başka bir şair şöyle demiştir:

Bağışlayıcılıkta güven, bağışta heybet var
Doğrulukta kurtuluş vardır
Malından dolayı başkaları tarafından övülen kişinin
Şan yarışında başkası tarafından yenilmesi muhakkak."

Nüzhetü'z-Zaman bu şekilde siyaset babını anlatmaya devam etmiş. En sonunda orada bulunanlar: "Siyaset babını bu cariye gibi anlatanını görmedik vallahi!" diyerek şaşkınlıklarını dile getirmişler ve: "Biraz da diğer bablardan bahsetse de dinlesek" demişler.

Nüzhetü'z-Zaman onların bu sözlerini duyunca ne istediklerini anlamış ve başlamış anlatmaya: "Efendim, edep bahsine gelecek olursak. Edep kemâle ermek demek olduğundan oldukça geniş bir konudur. Rivayet olunur ki Beni Temim'den bir grup Ahnaf bin Kays da içlerinde olduğu halde Muaviye'yi ziyarete giderler. Kapı muhafızı Muaviye'nin huzuruna girerek 'Ey emirü'l-müminin, Iraklı bir grup huzurunuza girip sohbetinizle müşerref olmak için izin istiyorlar' der. Muaviye: 'Kimlerdenler?' diye sorunca, 'Beni Temim'denler efendim' diye karşılık verir. Bunun üzerine Muaviye: 'Girsinler!' diyerek izin verir. Ahnaf bin Kays da yanlarında olduğu halde huzura girerler. Muaviye onu görünce: 'Yakınıma gel Ey Eba Bahr, yakınıma gel ki sesini duyayım' der. Sonra da: 'Söyle bakalım Eba Bahr benden ne yapmamı istersin?' diye sormuş. Bunun üzerine Ahnaf bin Kays: 'Ey müminlerin emiri saçınızı ve bıyığınızı tıraş edin, tırnaklarınızı kesin, koltuk altı kıllarını yolup kasıklarınızı tıraş edin. Misvak kullanmayı ihmal etmeyin, çünkü onda yetmiş iki fayda vardır. Her cuma boy abdesti alın, bu iki cuma arası bütün günahlarınıza kefaret olur' demiş."

Şehrazat sözün burasında sabaha erdiklerini görünce hikâyesine ertesi gece devam etmek üzere ara verdi.

62. GECE

Hükümdarım, Nüzhetü'z-Zaman anlatmaya devam etmiş: Ahnaf bin Kays Muaviye'ye misvak kullanmasını ve cuma günleri, iki cuma arasındaki günahlarına kefaret olsun diye boy abdesti almasını tavsiye edince bu sefer de Muaviye: 'Kendin hakkında ne dersin bize?' diye sormuş. Ahnef: 'Adımlarımı yavaşça atar, bakışlarımla adımlarımı takip ederim' demiş. Muaviye: 'Kavminden, emirlerden olmayan birinin yanına girdiğinde nasıl davranırsın?' diye sormuş. 'Edepli bir şekilde içeri girer, selamla başlarım. Beni ilgilendirmeyen şeylere karışmayıp az konuşurum' demiş. Muaviye: 'Peki kendi dengin olan insanlarla nasılsın?' diye sormuş. Benimle konuştukları zaman onları dinlerim, ama gezip dolaşmak istediklerinde onlara katılmam' demiş. Muaviye: 'Emirlerin yanına girdiğinde ne yaparsın?' diye sormuş. Herhangi bir işarette bulunmadan sadece sözle selam verir, cevap vermelerini beklerim. Şayet yanlarına yaklaşmamı isterlerse yaklaşır, uzaklaşmamı isterlerse de uzaklaşırım' demiş. Muaviye: 'Peki eşin hakkında bize ne dersin?' diye sorunca, 'Efendim bu konuda beni mazur görün' diye cevap vermiş. Ancak Muaviye 'Allah için cevap ver bize, ona nasıl davranırsın?' diye ısrar edince: 'Güzel davranır, gönlünü hoş, nafakasını bol tutarım. Kadınlar eğri kaburga kemiğinden yaratılmışlardır' demiş. Muaviye: 'Peki onunla birlikte olmak istersen ne yaparsın?' diye sorunca: 'Önce onunla konuşup memnun ederim, sonra okşayıp yumuşatırım, kıvama geldiğini görünce sırt üstü yatırırım. Şayet nutfe yerine ulaşırsa Allah'ım onu mübarek kıl, azgın kılma, onu en güzel surette yarat diye dua eder, kalkıp abdest alırım. Suyu avucumla alıp bedenime serperim. Sonra da verdiği nimetlerden

ötürü Allah'a şükrederim' demiş. Muaviye: 'Güzel cevaplar verdin, şimdi benden ne istersin onu söyle' demiş. Ahnef: 'Benim senden isteğim tebaan konusunda Allah'tan korkman ve aralarında adaleti gözetmendir' demiş ve kalkıp huzurdan ayrılmış. Muaviye o huzurdan ayrılınca ardından: 'Şayet Irak'ta sadece bu adam kalsaydı Irak'a yeterdi' demiş."

Nüzhetü'z-Zaman şöyle devam etmiş sözlerine: "Bu edep bahsinden sadece bir bölümdü. Hükümdarım, Hz. Ömer'in halifeliğinde beytülmalde çalışan Muaykıp adlı bir adam varmış..."

Şehrazat sözlerinin burasında sabah olduğunu görünce, ertesi gün kaldığı yerden devam etmek üzere anlatmaya ara verdi.

63. GECE

Hükümdarım, Nüzhetü'z-Zaman anlatmaya devam etmiş: "Hz Ömer devrinde beytülmalde çalışan Muaykıp adlı bir adam varmış. Bir gün Hz. Ömer'in oğlunu görmüş ve ona beytülmalden bir dirhem vermiş. Sonrasını Muaykıp şöyle anlatır: Çocuğa bir dirhem verdikten sonra oradan ayrılıp evime gittim. Evde oturuyordum ki Ömer birisini gönderip beni huzuruna çağırdı. Kalkıp hemen yanına gittim. Elinde bir dirhem vardı. Bana 'Yazık sana Muaykıp sende hoş olmayan bir davranış gördüm' dedi. Ben onun ne olduğunu sorunca: 'Sen bu dirhem yüzünden kıyamet günü ümmeti Muhammed'in malı üzerinden hesaba çekileceğini bilmiyor musun?' dedi.

Yine rivayet edilir ki Hz. Ömer, Ebu Musa el-Eşari'ye bir mektup yazıp: "Bu mektubum eline ulaştığında insanlara hakları olanı dağıtıp artanı da sakla" demiş. O da denileni yapmış. Hz. Osman hilafete gelince o da Eşari'ye aynı şeyleri yazmış. Denileni yapıp artanı getirip Hz. Osman'ın eline teslim etmiş. O esnada Hz. Osman'ın oğlu Raşit gelip oradan bir dinar almış, Hz. Osman sesini çıkarmamış. Bunu gören Eşari ağlamaya başlamış. Hz. Osman neden ağladığını sorunca da: "Ömer'e de aynı bunun gibi kalanları getirmiştim de onun oğlu da gelip oradan bir dirhem almış ama o hemen oğlunun elinden çekip almıştı o dirhemi" diye yanıtlamış. Bunun üzerine Hz. Osman: "Ömer gibisi nerede bulunur ki" demiş.

Zeyd bin Eslam babasının şöyle anlattığını rivayet etmiş: Bir gece Ömer ile birlikte dışarı çıkmıştık, uzaktan yanan bir ateş gördük. Ömer: "Ey Eslem, sanırım orada soğuktan korunmaya çalışan yolcular var" dedi. O yöne doğru gittik. İyice yaklaşınca ateşin başında bir kadın gördük. Ateşin üstündeki bir tencereyi karıştırıyor, yanında da iki çocuk ağlaşıyorlardı. Ömer: "Esselamü aleyküm ışık ehli" diye selam verdi, ateş ehli demek istemedi. "Burada ne yapıyorsunuz?" diye sordu. Kadın: "Gece ve soğuk bizi mahvetti" diye yanıtladı. Ömer: "Bu çocuklar ne diye ağlaşıyorlar?" diye sordu. Kadın: "Açlıktan" dedi. Ömer: "Tencerede ne var?" diye sordu, kadın: 'Su kaynatıyorum. Allah kıyamet günü bunların hesabını Ömer'den soracak" dedi. Ömer: "Ömer sizin halinizden haberdar değil ki" diye karşılık verince kadın: "İnsanların hallerinden haberdar olmadan onların işlerini nasıl görecek" dedi.

Hükümdarım, Eslem demiş ki: "Ömer bana dönüp 'Haydi gidelim' dedi, hızla ayrıldık oradan ve beytülmale geldik. Oradan biraz un ve bir kabın içinde yağ çıkarttırıp 'Bunları sırtıma yükleyin' dedi. Ben: 'Müsaade buyurun ben taşıyayım ey emirü'l müminin' de-

dim. "Kıyamet günü günahlarımı da sen mi yükleneceksin?" diye yanıt verdi. Sonra yağı ve unu sırtlanıp yola koyuldu. Çabuk çabuk adımlarla kadının olduğu yere gitti. Undan biraz alıp kadına, "Bana müsaade et" dedi. Tencerenin altında yanan ateşi alevlendirmek için üflemeye başladı. Uzun bir sakalı vardı, sakallarının arasından duman çıkıyordu. Sonra getirdiği yağdan birazını çıkarıp pişirdiği bulamaca kattı. Kadına "Ben soğutayım, sen çocuklara yedir" dedi. Çocuklar iyice doyuncaya kadar böyle yaptılar. Yemekten artanı da onlara bıraktı. Bana dönüp: "Ey Eslem, o çocukları ağlatan açlıktı. O gördüğüm ışığın sebebini öğrenmeden oradan ayrılamazdım" dedi.

64. GECE

Hükümdarım diye Nüzhetü'z-Zaman anlatmaya devam etmiş:

Bir gün Ömer koyun otlatan bir kölenin yanından geçiyormuş ona "Bu koyunlardan birini bana sat" demiş. Köle: "Koyunlar benim değil, satamam" diye yanıtlamış. Bunun üzerine Ömer: "Ben seni satın almak istiyorum" demiş ve o köleyi satın alıp azat etmiş, sonra da "Allah'ım bu küçük azat sevabını bana kazandırdığın gibi büyük azatla da beni rızıklandır" demiş.

Derler ki Ömer kölelerine süt içirir, kendisi sert ekmek yermiş, kölelerine güzel kıyafetler giydirip kendisi kalın abalar giyermiş. İnsanlara haklarını verir, üstüne bir de ihsanlarda bulunurmuş. Bir adama dört bin dinar vermiş, üstüne kaldırıp bin dinar daha ver-

miş. "Buna verdiğin gibi kendi oğluna da versene" demişler. "Onun babası Uhud'da büyük sebatkârlık gösterdi" diye yanıtlamış onları.

Hasan diyor ki, bir gün Ömer'e yüklüce bir mal geldi, bunu duyan kızı Hafsa onun yanına gelerek: "Ey emirü'l müminin, o malda akrabalarının hakkı yok mu?" dedi. Ömer: "Ey Hafsa, Allah bana akrabalarımın hakkını kendi malımdan vermemi buyuruyor. Bunlar bütün Müslümanların malıdır. Ey Hafsa, kavmini razı etmeye çalışıp babanı öfkelendiriyorsun" dedi. Hafsa eteklerini toplayıp usulca ayrıldı oradan.

İbn Ömer diyor ki, senelerden bir sene babamı görmek için rabbime yalvardım. Bir gece gördüm. Alnındaki terleri siliyordu. "Nasılsınız babacığım?" dedim. "Allah'ın rahmeti olmasaydı baban helak olmuştu" dedi.

Sonra Nüzhetü'z-Zaman demiş ki: Hükümdarım ikinci babın ikinci kısmı edep ve faziletleridir. Orada tabiiinden ve salihlerden haberler vardır.

Hasan Basri şöyle demiştir: "Üç şeye pişmanlık duymadan insanoğlunun canı bedeninden çıkmaz: Duyduklarından faydalanmamak, arzu ettiklerine ulaşamamak ve kendisine verilen azığı çoğaltamamış olmak."

Süfyan'a derler ki: "Malı olan bir adam zahid olabilir mi?", Evet, ne zaman belaya düçar olur da sabreder, kendisine verildiğinde de şükrederse olur, demiş.

Derler ki Abdullah bin Şeddad ölüm döşeğine düşünce, oğlu Muhammed'i çağırıp ona nasihatlerde bulunur, der ki: "Evladım, görüyorum ki o çağırıcı beni de çağırıyor. Gizli aşikâr Rabbinden kork. Verdiği nimetlerden ötürü ona şükret. Konuştuğun zaman doğru konuş. Şükür sana verilen nimetleri artırır, takva o buluşma gününde en hayırlı azıktır..."

Hükümdarım, Abdullah bin Şeddad oğluna nasihatlerde bulunmuş: "Takva, o buluşma gününde en hayırlı azıktır. Bazılarının dediği gibi mal biriktirmek saadet değildir. Asıl saadet takvadır. Takva gerçek azıktır.

Onunla Allah katında dilediğin şekilde karşılanırsın."

Sonra Nüzhetü'z-Zaman demiş ki: Hükümdarım, bu, ikinci babın birinci kısmının sadece bir bölümüydü.

Bunun üzerine Şerkan: "Peki, devamı nedir?" diye sormuş, Nüzhetü'z-Zaman anlatmaya devam etmiş: Ömer bin Abdülaziz hilafete getirildiği zaman ailesinin yanına gitmiş, ellerinde bulunan her şeyi alıp götürüp beytülmale bırakmış. Beni Ümmiyye aralarından Ömer bin Abdülaziziin halası Fatıma binti Mervan'ı seçerek "Seni dinler" deyip ona göndermişler. Halası bir gece Ömer bin Abdülaziz'in yanına gitmiş. Ömer bin Abdülaziz halasının hayvanın sırtından inmesine yardım etmiş. Sonra birlikte oturmuşlar. Ömer bin Abdülaziz: "Halacığım, buyur söze sen başla. Çünkü senin bir maruzatın var. Ne istiyorsun söyle bana" demiş. Ancak Fatıma binti Mervan: "Ey Emirü'l Müminin önce sen başla. Senin sözlerin, anlayamadığımız, bize gizli kalan şeylere açıklık getiriyor" demiş. Bunun üzerine Ömer bin Abdülaziz söze başlamış: 'Allah, Hz. Peygamberi âlemlere rahmet, diğerlerine de azap olarak gönderdi. Sonra da katında olan şeyleri onun için seçip onu katına aldı..."

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmayı bıraktı ve sustu.

65. GECE

Ömer bin Abdülaziz demiş ki: "Allah, Hz. Peygamberi âlemlere rahmet, diğerleri için de azap olarak gönderdi. Sonra katında olan şeyleri onun için seçip onu katına aldı. Hz. Peygamber insanlara susuzluklarını

giderecek bir nehir bıraktı. Sonra Ebubekir halife oldu, bu nehir kendi yatağında akmaya devam etti. Ömer halife oldu; öyle büyük hayır işleri yaptı, öyle çok çalıştı ki kimse onun gibisini yapamamıştır. Ondan sonra Osman zamanında nehir bölündü. Sonra Muaviye geldi, nehir bir sürü kola ayrıldı. Yezid, Beni Mervan, Abdülmelik, Velid, Süleyman ve diğer Emeviler. Şimdi ben bu nehri asıl yatağına döndürmek istiyorum." Bunları duyan halası "Ben sana bazı hatırlatmalarda bulunmak istemiştim ama senin bu sözlerinden sonra hatırlatma falan yapmaya gerek yok" demiş ve kalkıp Beni Ümeyye'nin yanına dönerek: "Ömer bin Hattab'la ailenizden birini evlendirmenizin sonuçlarını tadın" demiş.

Rivayet edilir ki Ömer bin Abdülaziz ölüm döşeğine düşünce evlatları başına toplanmışlar. O esnada orada bulunan Müslim bin Abdülmelik "Çocuklarından sorumlu olduğun halde onları nasıl böyle fakir bir halde bırakıp gidiyorsun? Beytülmalden onlara mal verip zenginleştirmekten seni ne alıkoyuyor? Evlatlarına vermen senden sonra gelecek olan halifeye kalmasından daha iyidir" demiş. Ömer bin Abdülaziz biraz kızgın, biraz şaşkın bakmış Müslim'e ve: "Ey Müslim ben hayatım boyunca onları bundan men ettim, şimdi kalkmış ölüm döşeğimde mi buna heveslendiriyorsun çocuklarımı? Evlatlarım iki seçenekten birini seçerler. Ya Allah'a itaat eden olurlar ve Allah da onların işlerini yoluna koyar ya da isyan ederler, ki ben bu isyanlarında onlara yardımcı olacak değilim. Ey Müslim, hani seninle birlikte Beni Mervan'dan birinin cenazesine gitmiştik, o zaman defin esnasında gözlerime bir ağırlık çökmüş ve rüyamda halifeliğin bana verileceğini görmüştüm. O zaman Allah'a şayet halife olursam benden öncekinin yaptığı gibi yapmayacağıma söz vermiştim. Hayatım boyunca da bunun için çalıştım. Umarım Rabbim beni bağışlar" demiş.

Müslim diyor ki: "Ömer bin Abdülaziz'in defninden sonra gözlerime ağırlık çöktü ve uyudum. Rüyamda Ömer bin Abdülaziz'i içinden nehirler akan bir bahçede gördüm. Üzerinde beyaz bir elbise vardı. Bana doğru geldi ve: 'Ey Müslim, bunun gibi amel edin siz de' dedi."

Bu gibi örnekler pek çoktur. Güvenilir bir ravi anlatır: "Hz. Ömer döneminde koyunlardan süt sağardım. Bir çobana gittim. Koyunlarının yanında kurtlar olduğunu gördüm. Gördüklerimi köpek sandım. Daha önce kurt görmüş değildim. Çobana 'Bu köpeklerle ne yapıyorsun?' dedim. Bana: 'Onlar köpek değil, kurt' diye cevap verdi. 'Kurtlar nasıl olur da koyunlara zarar vermez?' diye sordum şaşkınlıkla, 'Baş sağlam olunca beden de sağlam olur' dedi."

Ömer bin Abdülaziz, topraktan yapılma minberine çıkıp Allah'a hamd ve sena ettikten sonra üç kelimelik hutbesini irât eder ve der ki : "Ey insanlar gizlide doğru kişiler olun ki insanlarla aleni ilişkilerinizde de öyle olasınız ve dünya işleriniz yolunda gitsin. Âdem ile son insan arasında kendisine ölüm gelmemiş, diri kalmış tek insan olmayacaktır. Abdülmelik ve ondan önce gelenler öldü, Ömer ve ondan sonra gelecek olanlar da ölecek.' Müslim, Ömer bin Abdülaziz'e: "Ey emirü'l müminin sizin için bir divan yapalım da üzerinde oturup biraz dinlenirsiniz" der. Bunu duyan Ömer bin Abdülaziz: "Kıyamet günü o şeyin boynuma yüklenmesinden korkarım" diye yanıt verir ve kederinden bayılır.

Fatıma hemen onun başına koşup "Ey Meryem! Ey Mezahim! Ey Falan!" diyerek birilerini yardıma çağırır, bir yandan da Ömer bin Abdülaziz'in yüzüne su serper. Ömer bin Abdülaziz kendine gelince onu ağlar halde bulur ve 'Ne oldu neden ağlıyorsun ey Fatıma?' diye sorar. Fatıma: "Müminlerin emirini bizim yanımızda bile böyle kendinden geçmiş acı çekerken görünce, Allah'ın huzurundaki halini, bizi bırakıp bu dünyadan göçeceğini düşünüp ağladım" diye yanıtlar.

Ömer "Tamam artık ağlama" diyerek onu teskin eder. Sonra doğrulmak ister ancak tekrar düşer. Fatıma onu kendine yaslar ve: "Anam babam sana feda olsun ey emirü'l müminin, sana laf dinletemiyoruz ki" der."

Sonra Nüzhetü'z-Zaman, kardeşi Şerkan'a ve kadılara birinci bab, ikinci kısmın bu şekilde devam ettiğini söylemiş.

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmayı bırakıp sustu

66. GECE

Hükümdarım, Nüzhetü'z-Zaman kardeşi olduğunu bilmediği Şerkan'a ve huzurda bulunan kadılar ile tüccarlara birinci bab ikinci kısmın sonlarında Ömer bin Abdülaziz'in zulme uğramış bir halka mektup yazdığını ve mektupta: "Bu haram aylarda, haram beldede, büyük hac günlerinde Allah'ı şahit tutuyorum ki size yapılan zulümden beriyim. Size bunu yapanlara emri vermiş olmaktan yahut buna kastettirmekten yahut bu işin bana ulaşmış olmasından ve bilgim dahilinde olmasından da beriyim. Bu işten dolayı affedilmeyi temenni ediyorum çünkü benden yana kimseye böyle bir zulüm için izin verilmemiştir. Ben zulme uğrayan herkesten ve doğru yoldan, kitap ve sünnetten ayrılmış olan bütün adamlarımdan dolayı sorgulanacağım. Ölümümün hafif olmasını istemem; çünkü müminin son sevabı o olacak" diye yazdığını söylemiş. Sonra da demiş ki: "Güvenilir bir ravi şöyle anlatır: Bir gün halife Ömer bin Abdülaziz'in yanına gittim. Önünde on iki dirhem vardı. Emir verdi, onları beytülmale koydular. Ben: "Ey emirü'l-müminin, çocuklarını fakir bıraktın,

ailene tek bir şey vermedin. Emretsen de çocuklarına ve ailenden fakir olanlara biraz mal verilse" dedim. "Yaklaş" dedi. Yaklaştım. "Çocuklarıma ve ailemden fakir olanlara bir şeyler vermemi nasihat ediyorsun bana. Bu doğru bir nasihat değil. Çünkü çocuklarımı ve ailemden fakir olanları Allah'a emanet ediyorum ben, Allah onlara yeter. Çocuklarım da iki yoldan birini seçerler; ya Allah'tan korkarlar, Allah da onlara bir çıkış yolu verir, ya da asi olurlar ki ben Allah'a isyan etmek konusunda onları güçlendirecek değilim" dedi ve çocuklarını huzuruna çağırdı. On iki gençtiler. Onlara gözleri dolu dolu baktı ve dedi ki: "Babanızın önünde iki yol var. Ya siz zengin olursunuz, babanız cehenneme gider ya da siz fakir olursunuz ama babanız cennete gider. Babanızın cennete gitmesi sizin zengin olmanızdan daha sevimlidir. Şimdi gidebilirsiniz. Ben sizin işinizi Allah'a bıraktım" dedi.

Halid bin Saffan der ki: Yusuf bin Ömer beni Hişam bin Abdülmelik'e gönderdi. Onun yanına gittiğimde akrabaları ve emir erleriyle bir mekânda konaklamış, çadırlarını kurmuştu. İnsanlar işlerini bitirip de yerlerine yerleşince Hişam'ın yanına gittim, ona doğru baktım, göz göze geldik. Ben: "Allah sana verdiği nimetleri tamamına erdirsin ey emirü'l müminin, senden önceki hükümdarlara yapılan bir nasihati yapmak isterim sana" dedim. Yaslandığı yerden doğruldu ve: "Söyle bakalım nasihatini ey İbn Saffan" dedi. "Ey emirü'l müminin, sizden önceki hükümdarlardan biri, eski zamanlarda bir zaman bu mekânda oturuyormuş. 'Benim içinde bulunduğum gibisini gördünüz mü? Bana verilen nimetlerin başkasına verildiğini hiç işittiniz mi?' demiş. Bu hükümdarın yanında, doğru yoldan ayrılmayan, hüccet sahibi bir bilge varmış ve 'Efendim, çok zor bir soru sordunuz. Müsaade buyurur musunuz cevabını vereyim?' demiş. Hükümdar: 'Ver bakalım' deyince, 'Hükümdarım sizin içinde bulunduğunuz bu

hal kalıcı mıdır yoksa geçici mi?' diye sormuş. Hükümdar: 'Geçicidir' deyince, 'Peki ne oluyor da, sizi, az bir süre sahip olup haklarında uzun süre sorguya çekileceğiniz bu mal mülkten ötürü sevinmiş görüyorum' demiş. Hükümdar: 'Peki bundan kurtuluş nasıl olmalı? Ne yapmalıyım?' diye sormuş. Bilge: 'Ya krallığınızın başında kalır ama Allah'a itaatten ayrılmazsınız ya da eski elbiseler giyip eceliniz gelinceye kadar ibadetle meşgul olursunuz' demiş ve 'Seher vakti tekrar geleceğim yanınıza' diyerek hükümdarın huzurundan ayrılmış. Bilge, seher vakti hükümdarın kapısına gidince onun tacını tahtını bırakmış olduğunu görmüş. Hişam bin Abdülmelik bu anlattıklarım karşısında öyle bir ağladı ki sakalı ıslandı. Sonra Hişam bin Abdülmelik görkemli kıyafetlerini çıkarıp sarayına çekilmiş. Bu halini gören hizmetçileri ve önde gelen adamları: 'Ne yaptın? Emirü'l müminin'in tadını kaçırdın, hayatını darmaduman ettin!' diye kızmışlar."

Ardından Nüzhetü'z-Zaman Şerkan'a demiş ki: "Bu nasihatler babındandı. Bu bapta geçenlerin hepsini bir gecede anlatmam mümkün değil."

Şehrazat sözün burasında sabah olduğunu görünce anlatmaya ara verdi.

67. GECE

Hükümdarım, Nüzhetü'z-Zaman, Şerkan'a: "Bu anlattıklarım nasihat babındandı. Ama orada o kadar çok şey anlatılır ki hepsini tek bir seferde anlatmam mümkün değil, birkaç gün boyunca anlatırsam daha iyi olur efendim" demiş.

Kadılar: "Hükümdarım, bu cariye çok ilginç, ne kendi zamanında ne kendinden önceki zamanda benzeri görülmüş değildir. Onun gibisinin dünya yeryüzüne geldiğini işitmiş değiliz" demişler ve huzurdan ayrılmışlar.

Şerkan hizmetçilerine dönüp: "Hemen düğün hazırlıklarına başlayın, her renkten ve tattan yemekler hazırlayın!" diye emir vermiş. Hizmetçiler hemen emri yerine getirmeye koyulmuşlar.

Şerkan ileri gelenlerin, devlet erkânının, emirlerin ve vezirlerin hanımlarının da kalıp düğüne katılmalarını emretmiş. İkindi vakti, üstünde göz alıcı, iştah kabartıcı yemeklerin olduğu sofralar kurmuşlar. Şerkan, Şam'daki bütün şarkıcıların saraya çağrılmasını emretmiş. Kendi cariyelerinden şarkı söyleyebilenler de gelmişler. Akşam olup karanlık çökünce kaleden saraya kadar sağlı sollu kandiller yakmış, her yanı aydınlatmışlar. Emirler, vezirler ve devlet erkânı Şerkan'a eşlik edip onunla birlikte yürümüşler. Nedimeler Nüzhetü'z-Zaman'ı süslemek için almışlar, ama onun zaten süse ihtiyacı olmadığını görmüşler.

Melik Şerkan hamama gittikten sonra gelip zifaf odasına oturmuş. Gelini getirip ona sunmuşlar. Zifaf gecesi kızlara yapılan tavsiyeleri kulağına fısıldayıp oradan ayrılmışlar. Şerkan kızın yüzünü açmış ve o gece onunla birlikte olmuş. Nüzhetü'z-Zaman o gece hamile kalmış ve bunu Şerkan'a haber vermiş. Şerkan bu habere çok sevinmiş ve karısının hamile kaldığı tarihin kayıtlara geçirilmesini emretmiş.

Ertesi gün tahtına oturunca devlet erkânı, vezirleri ve emirleri gelip tebrik etmişler onu. Şerkan özel kâtibini çağırıp, babası Ömer en-Numan'a bir mektup yazdırmış ve orada ilim ve bilgi sahibi bir cariye aldığını, onu kardeşleri Nüzhetü'z-Zaman ve Davu'l-Mekân'ı ziyaret etmesi için Bağdat'a göndereceğini; cariyesini azat edip onunla evlendiğini ve şimdi ka-

rısının hamile olduğunu yazdırmış. Sonra mektubu mühürleyip posta kafilesiyle göndermiş.

Kafilenin mektubu Ömer en-Numan'a ulaştırmaları bir ayı bulmuş. Sonra Ömer en-Numan'ın cevabıyla geri dönmüşler. Mektupta şunlar yazılıymış: "Bu mektup kendini şaşırmış, ne yapacağı bilmeyen, iki evladını kaybetmiş Ömer en-Numan'dan oğlu Şerkan'a yazılmıştır. Şunu bildirmek isterim ki senin gidişinden sonra yaşadıklarım dünyamı kararttı, artık daha fazla sır saklamaya gücüm yok. Her şey ava gittiğimde oldu. Davu'l-Mekân yanıma gelip hacca gitmek için izin istemiş ben de başına bir şey gelir korkusuyla önümüzdeki ya da bir sonraki sene beraber gideriz diye izin vermemiştim. Ava gittiğimde bir ay boyunca uzak kalmıştım..."

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmayı bıraktı.

68. GECE

Hükümdarım, Ömer en-Numan mektubunda şöyle demiş: Ava gittiğim zaman bir ay boyunca dönmemiştim. Döndüğümde öğrendim ki kardeşlerin yanlarına birkaç parça bir şey alıp hacı kafilesiyle birlikte gizlice kaçıp gitmişler. Tabii bunu duyunca yüreğim daraldı, dünyam başıma yıkıldı. Onlarla birlikte dönerler diye bir ümit hacı kafilesinin dönüşünü bekledim. Ancak kafile geri döndüğünde kime sorduysam onlar hakkında bir cevap alamadım. Öyle olunca gönlüm daralmış, gözüm yaşlı bir halde matem elbiselerine büründüm, uyku gözüme haram oldu."

Bu sözlerin peşinden ise şu dizeler yazılmışmış:

Hayalleri her daim zihnimde, bırakıp gitmiş değil
Kalbimin en şerefli köşesini onlar için ayırdım
Geri dönmelerini ümit etmeseydim bir saat bile
yaşayamazdım
Hayalleri olmasaydı kendimi asla yatıştıramazdım

Mektup şu şekilde son buluyormuş: "Sana ve yanındakilere selam eder, bizim için bir ar olan bu haberin tarafından da açık edilmemesi gerektiğini bildirmek isterim."

Şerkan babasının mektubunu okuyunca onun için çok üzülmüş ama kardeşlerinin kaybolduğuna da pek sevinmiş. Elinde mektupla kalkıp kardeşi olduğu hâlâ bilmediği karısı Nüzhetü'z-Zaman'ın yanına gitmiş.

Nüzhetü'z-Zaman, hamilelik süresini doldurunca, Allah'ın yardımıyla kolay bir doğumla bir kız çocuğu getirmiş dünyaya. Haber gönderip Şerkan'ı yanına çağırtmış. Şerkan gelince ona: "İşte bu senin kızın. İsmini sen ver. İnsanlar arasında âdettir doğumdan sonraki bir gün çocuklarına isim verirler" demiş.

Şerkan kızını kucağına alıp öpmüş. O esnada Prenses Ebrize ile gelen üç taştan birinin çocuğun boynunda asılı olduğunu görmüş. Taşın hangi taş olduğunu anlamış hemen, Nüzhetü'z-Zaman'a bakıp: "Bu taşı nereden buldun cariye?" demiş.

Nüzhetü'z-Zaman onun bu sözünü duyunca: "Ben hem senin hanımın hem de bu sarayın hanımefendisiyim. Cariye demeye utanmıyor musun bana? Ben hükümdar kızıyım!" demiş öfkeyle. Bu sözler ile ortaya çıkmış Nüzhetü'z-Zaman'ın hükümdar Ömer en-Numan'ın kızı olduğu. Şerkan duyunca bunları vücudunu bir titreme almış ve yere yığılmış.

Şehrazat sabah olduğunu görünce ertesi gün devam etmek üzere anlatmaya ara verdi.

69. GECE

Hükümdarım, Şerkan, Nüzhetü'z-Zaman'ın bu sözlerini duyunca yüreği kafesinde çırpınmış, rengi sararmış, vücudu titremiş, başını yerlere vurmuş. Nüzhetü'z-Zaman'ın baba bir kız kardeşi olduğunu anlayınca düşüp bayılmış. Kendine geldiğinde önce Nüzhetü'z-Zaman'a açık etmemiş durumu: "Ey hanımefendi, sen Ömer en-Numan'ın kızı mısın?" diye sormuş.

Nüzhetü'z-Zaman: "Evet" diye yanıtlayınca: "Peki, ne oldu da babandan ayrıldın, niye satıldın?" diye sormuş. Nüzhetü'z-Zaman başından geçenleri başından sonuna anlatıp kardeşini Kudüs'te hasta yatağında bırakışını, bedevinin kendisini kandırışını, alıp Şam'a götürüşünü ve tüccara satışını anlatmış.

Şerkan bunları duyunca artık iyice emin olmuş ki o kendisinin baba bir kız kardeşidir. Kendi kendine: "Nasıl kız kardeşimle evlendim ben?" onu yakın adamlarımdan biriyle evlendirmeliyim hemen. İş ortaya çıkarsa, evlendiğim gün kendisiyle daha birleşmeden ayrıldığımı ve adamlarımdan biriyle evlendirdiğimi söylerim" diye düşünmüş. Sonra üzgün bir şekilde başını yerden kaldırıp: "Ey Nüzhetü'z-Zaman sen benim kardeşimsin. İşlediğimiz bu büyük günahtan ötürü Allah bizi bağışlasın. Ben Ömer en-Numan'ın oğlu Şerkan'ım" demiş.

Nüzhetü'z-Zaman duyduğu bu sözler üzerine Şerkan'ın yüzüne daha dikkatli bakınca onun gerçekten de kardeşi Şerkan olduğunu anlamış, aklı başından gitmiş, yüzünü gözünü tırmalayıp ağlamaya başlamış. Bir yandan da: "Nasıl böyle bir günah işledik, şimdi ben ne yaparım. Bu kız kimden diye sorduklarında anneme babama ne cevap veririm?" diye ah vah ediyormuş.

Şerkan: "Benim bir fikrim var. Seni başmabeyincimle evlendireceğim, kızımı onun evinde büyüteceksin. Kimse senin benim kız kardeşim olduğunu bilmeyecek. Allah böyle yazmış, yapabilecek bir şey yok. Bu durumu örtbas etmek için seni başka biriyle evlendirmekten başka çaremiz yok" demiş. Sonra onun gönlünü almaya çalışıp bu fikir hakkında ne düşündüğünü sormuş.

Nüzhetü'z-Zaman: "Peki kızın adını ne koyacaksın?" diye sormuş, Şerkan: "Kaza Fekâne"[2] diye cevap vermiş.

Sonra Şerkan, Nüzhetü'z-Zaman'ı başmabeyincisiyle evlendirmiş. Kızıyla birlikte onun evine göndermiş. Nüzhetü'z-Zaman kızını orada cariyelerin yardımıyla, yedirip içirip büyütmeye başlamış. Bütün bunlar olurken kardeşi Davu'l-Mekân da hâlâ Şam'daymış.

Bir gün Şerkan'a Ömer en-Numan'dan bir mektup gelmiş. Şerkan mektubu alıp okumaya başlamış, mektupta Ömer en-Numan önce Allah'ın adıyla başladığını yazıp ardında da şunları söylüyormuş: "Bilmeni isterim ki ey kıymetli melik Şerkan ben hâlâ evlatlarımın ayrılığından ötürü derin kederlerdeyim, gözüme bir damla uyku girmiş değil. Sana bu mektubu, yaşadığım bu durumdan kurtuluşum elinde olduğu için yazıyorum. Bu mektup eline ulaşınca Şam'ın vergisiyle beraber mektubunda bahsettiğin, azat edip evlendiğin cariyeyi buraya gönder. Görmek, sözünü dinlemek isterim. Çünkü bu aralar Rum diyarından konuklarımız var. Yaşlı ve bilge bir hanımefendi ile pek çok ilme vâkıf olmuş, insanların bilmesi gereken hikmetli sanatları öğrenmiş beş cariye geldi. Dil, bu yaşlı kadın ile cariyeleri vasıflandırmaktan aciz kalır. İlim ve fazilete dair ne varsa biliyorlar. Ben onları görünce benim sarayımda bulunmalarını, mülküme katılmalarını istedim. Çünkü diğer hiçbir hükümdarın yanında onlar gibisi yoktur. Yaşlı kadına ücretlerini sordum ama on-

2 *Kaza fe kâne*: Allah yazdı ve oldu –çn.

ları ancak Şam'ın vergileri karşılığında verebileceğini söyledi. Doğrusu Şam'ın vergileri bile onlar için azdır bence. Onlardan sadece birinin değeri Şam'ın vergilerine eşittir. Ben de bunu kabul edip cariyeleri sarayıma aldım. Şimdi tez elden bize vergileri gönder. Yaşlı kadın ülkesine dönecek. Ayrıca o bahsettiğin cariyeyi de gönder de bunlarla karşılaştıralım bakalım..."

Şehrazat sözün burasında sabah olduğunu görünce, anlatmaya ertesi gün kaldığı yerden devam etmek üzere ara verdi.

70. GECE

Hükümdarım Ömer en-Numan'ın mektubu şöyle devam ediyormuş: "... Bahsettiğin o cariyeyi de gönder de âlimlerin karşısında bu cariyelerle karşılaştıralım onu. Eğer bunlara galip gelirse onu sana Bağdat'ın vergileriyle birlikte geri gönderirim."

Şerkan babasının bu mektubunu okuyunca hemen yerinden fırlamış ve başmabeyincisine: "Seninle evlendirdiğim cariyeyi bana getir!" demiş.

Başmabeyinci gidip Nüzhetü'z-Zaman'ı getirince, Şerkan babasının mektubunu ona göstermiş ve: "Kardeşim, bir fikrin mi var mı? Ne cevap verelim?" demiş.

Nüzhetü'z-Zaman: "Sen nasıl istersen öyle cevap ver" demiş ve eklemiş "Ama ben ailemi ve vatanımı çok özledim. Beni mabeyincinin karısıyla birlikte gönder oraya. Babama her şeyi, bedevinin beni kandırıp kaçırdığını, tüccara sattığını, tüccarın beni sana sattığını, senin de beni azat edip başmabeyincinle evlendirdiğini anlatayım."

Şerkan: "Tamam o zaman öyle yapalım" demiş ve kızı Kaza Fekâne'yi alıp sütannelere ve hizmetçilere teslim etmiş. Vergilerin hemen hazırlanmasını emretmiş. Başmabeyinciye vergileri ve cariyeyi alıp Bağdat'a götürmesini emretmiş. Başmabeyinci "Başüstüne" demiş.

Sonra başmabeyinci ve Nüzhetü'z-Zaman için iki devenin üzerine tahtırevanlar yerleştirmiş, bir de babası Ömer en-Numan'a iletilmek üzere bir mektup yazıp başmabeyinciye teslim etmiş. Nüzhetü'z-Zaman'dan Prenses Ebrize ile gelen taşı alıp kızının boynuna altın bir zincirle asmış. Hemen o gece kafile yola koyulmuş.

Tesadüf bu ya o gece Davu'l-Mekân da külhancı ile birlikte biraz gezinmek için çıkmış. Develerin ve katırların yola dizilmiş olduğunu, kervanı aydınlatmak için meşalelerin ve kandillerin yakılmış olduğunu görmüşler. Davu'l-Mekân, gidip bu kervanın kime ait olduğunu sormuş. Kervanın Bağdat hükümdarı Ömer en-Numan'a Şam vergilerini götürdüğünü söylemişler. "Kervanın başında kim var?" diye sormuş "Çok bilgili bir cariye ile evlenmiş olan başmabeyinci var" demişler.

Davu'l-Mekân aldığı bu cevaplar karşısında, annesini, babasını, kız kardeşini ve memleketini hatırlayıp ağlamaya başlamış. Külhancıya: "Artık burada kalamam, ben de bu kervanla birlikte yola çıkacağım, yavaş yavaş yürüye yürüye varırım memleketime" demiş.

Bunu duyan külhancı: "Kudüs'ten Şam'a kadar tek başına gelmeni güvenli bulmadım, Şam'dan Bağdat'a kadar nasıl tek başına bırakırım seni. Varmak istediğin yere varıncaya kadar senden ayrılmayacağım" demiş.

Davu'l-Mekân: "Seve seve kabul ederim bunu" diye yanıtlamış onu.

Bunun üzerine külhancı hemen hazırlıklara koyulmuş. Eşeğini yolculuğa hazırlayıp heybesini sırtına yüklemiş, azıklarını hazır edip heybenin içine yerleştirmiş. Onlar bu hazırlıklarını yaparken Başmabeyinci

ve kafilesi de hazırlıkları tamamlayıp kimisi binekli kimisi yaya koyulmuşlar yola.

Davu'l-Mekân külhancının eşeğine binmiş, ona: "Sen de benimle birlikte bin" demiş.

Ancak külhancı: "Hayır ben binmeyeceğim, senin hizmetini göreceğim" demiş.

Davu'l-Mekân: "Bir saat de sen binmelisin" deyince, "Tamam sen binmekten yorulduğunda binerim" demiş.

Davu'l-Mekân "Ailemin yanına varınca gör bak nasıl ödeyeceğim bu iyiliklerinin karşılığını" demiş.

Güneş iyice yükselinceye kadar yola devam etmişler. Sıcaklık artınca Başmabeyinci mola verilip dinlenilmesini ve hayvanların sulanmasını emretmiş. Dinlendikten sonra tekrar yola koyulmuşlar. Bu şekilde tam beş gün yol almışlar ve Hama'ya varmışlar. Orada üç gün konaklamışlar.

Şehrazat sabah olduğunu görünce ertesi gün devam etmek üzere anlatmayı bıraktı.

71. GECE

Hükümdarım, kervan Hama'da üç gece kaldıktan sonra tekrar yola koyulmuş ve başka bir şehre varmış. Orada da üç gece kalmış sonra tekrar yola koyulup Diyarbakır'a varmışlar. Diyarbakır'da Bağdat rüzgârları esiyormuş. Davu'l-Mekân kardeşi Nüzhetü'z-Zaman'ı, babasını, annesini ve memleketini hatırlamış yine. Kardeşi olmadan babasının yanına nasıl döneceğini düşünmüş, ümitsizliğe kapılıp halinden yakınmaya başlamış ve şu dizeleri okumuş:

Ey dost! Nasıl bir acıdır bu böyle
Sabrediyorum ama gelmiyor haberini getirecek elçi
Kavuşma günleri ne kısaydı
Ah ne olurdu ayrılık da öyle olaydı
Tutun elimden merhamet edin gençliğime
Bedenim tükenip gidiyor
Tahammül kalmadı bende
Beklemeyin benden eğlenmemi
Haram oldu mahşere kadar eğlence yüreğime

Külhancı: "Bırak şimdi ağlayıp yakınmayı, Mabeyincinin çadırına çok yakınız. Duymasın seni" demiş.

Ancak Davu'l-Mekân: "Şiir okursam belki yüreğimin yangını diner biraz" diye yanıtlamış onu.

Külhancı: "Allah aşkına memleketine varıncaya kadar üzülmeyi bırak. Oraya vardığımızda ne yaparsan yap senin yanında olacağım" demiş.

Davu'l-Mekân yine: "Bunu yapamam" diyerek reddetmiş onu. Sonra Bağdat'a doğru dönmüş, ay her yanı aydınlatıyormuş. O esnada Nüzhetü'z-Zaman da kardeşini hatırlamış olduğundan uyuyamamış, yüre-

ği hüzünle dolmuş ağlıyormuş ki, şu dizeleri okuyan Davu'l-Mekân'ın sesini işitmiş:

Bereket şimşeği parladı
Bana vereceği üzüntüyü verdi
Yanımdaki sevgiliden
Ayrılık kâsesini sunarak
Ey şimşeğin ardından gelen karanlık
Yakınlık günleri dönecek mi?
Dostlarım beni kınamayın
Rabbim beni sınamıştır
Benden uzak kalan bir sevgiliyle,
Bir zamanlar ona yakın idim
Kalbimin sevinci hüzne döndü
Zaman bana yüz çevirince
Tasalar içimi doldurdu
Yudum yudum içirdi bana hüznü
Kendimi görüyorum da ey sevgili
Ölüyorum, kavuşmadan önce
Ey zaman aşk için sen
Hayalleri yakınlaştırırsın
Miskin ve yolcu kimdir,
Kimsesiz bir halde geceleyenden gayri?
Hüznünde yapayalnız oldu
Nüzhetü'z-Zaman'dan sonra
İstemesek bile bize hükmetti
Veled-i zinaların güçlü elleri
Dur bir diyarda da seslen
Kim bilir belki cevap verir
Bir zamanlar bir aradaydık, günler bize hizmet ederdi
Ah yine birleşse en güzel vatanda Davu'l-Mekân ve Nüzhetü'z-Zaman

Davu'l-Mekân şiirini bitirince bir sayha koparıp olduğu yere yığılmış. Kardeşini düşünüp kederlenmekten uyku tutmayan Nüzhetü'z-Zaman, Davu'l-

Mekân'ın bu şiirini duyunca yüreği ferahlamış. Kalkıp haremağasını çağırmış. Haremağası gelip: "Bir şey mi istiyorsunuz hanımım?" diye sorunca, "Gidip az önce şiir okuyan kişiyi getir bana" demiş.

Şehrazat sabaha erdiklerini görünce anlatmayı bıraktı.

72. GECE

Hükümdarım, Nüzhetü'z-Zaman, Davu'l-Mekân'ın şiirini duyup da hizmetçiye gidip şiiri okuyanı kendisine getirmesini emredince haremağası: "Ben şiir falan duymadım. Kim okudu bilmiyorum. Herkes uyuyor" demiş. Nüzhetü'z-Zaman: "Git bak kim uyanıksa şiiri o okumuştur" demiş.

Haremağası, uyumakta olan yolcular arasında dolaşmış ama Davu'l-Mekân da baygın yatıyor olduğundan külhancıdan başka uyanık kimse görmemiş. Külhancı haremağasını başında dikilmiş görünce korkmuş tabii. "Hanımımızın duyduğu şiiri okuyan sen miydin?" diye sorunca da hanımefendinin şiire kızdığını sanıp "Vallahi ben değildim" diye cevap vermiş.

Haremağası: "Peki, kimdi göster bana. Bir sen uyanıksın. Görmüşsündür kimin okuduğunu" demiş.

Külhancı, Davu'l-Mekân'ın başına bir şey gelmesinden korkarak kendi kendine: "Belki haremağası ona bir kötülük eder" diye düşünmüş ve "Bilmiyorum kimin şiir okuduğunu" diye yanıtlamış.

Haremağası: "Yalan söylüyorsun. Senden başkası oturmadığına göre burada, tabii ki biliyorsun kimin okuduğunu" demiş.

Külhancı: "Tamam, sana doğruyu söyleyeceğim, buradan geçen bir yolcuydu şiiri okuyan. Beni de rahatsız etti, pek huzursuz oldum doğrusu, Allah cezasını vermesin" demiş.

Haremağası: "O zaman göster bana kim olduğunu, hemen yakalayayım, hanımımın tahtırevanına götüreyim onu" demiş.

Külhancı: "Sen git, ben görürsem alır, getiririm" demiş. Bunun üzerine haremağası gidip Nüzhetü'z-Zaman'a olanları anlatmış ve: "Kimse bilmiyor onun kim olduğunu buradan geçen biriymiş sadece" demiş.

O esnada ayılan Davu'l-Mekân ayın gökte yükseldiğini görüp, seher yellerinin estiğini işitince yüreği yine kederle dolmuş, üzüntüsü artmış ve sesini şöyle bir kontrol edip şiir okumak istemiş. Ancak külhancı: "Ne yapıyorsun?" diyerek durdurmuş onu. "Yüreğimin yangınını söndürsün diye şiir okuyacağım" demiş. Bunun üzerine külhancı: "Sen biliyor musun başımdan neler geçti? Haremağasının gönlünü hoş tutmasaydım biraz zor kurtulurduk ölümden" demiş.

Davu'l-Mekân: "Ne oldu? Neler geçti başından anlat bana" deyince, "Efendim, sen baygın yatarken hizmetçi elinde muz ağacından uzunca bir sopayla gelip insanların arasında gezinmeye başladı. Herkes uyuyordu. Şiir okuyan kişiyi bulmaya çalışıyormuş. Ama benden başka uyanık kimsenin olmadığını gördü, gelip bana sordu. Ben de onun yoldan geçen birisi olduğunu söyleyip gönderdim. Allah kurtardı beni, yoksa öldürecekti oracıkta. Gitmeden önce, bir daha duyarsan okuduğunu, alıp bana getir dedi" diye anlatmış başından geçenleri.

Davu'l-Mekân: "Kimse beni şiir okumaktan alıkoyamaz, ne yaparlarsa yapsınlar, memleketime yaklaştık artık, kimseyi umursamıyorum" demiş.

Külhancı: "Kendini helak mı etmek istiyorsun?" demiş ona, ancak Davu'l-Mekân yine: "Şiir okumak istiyorum o kadar" diye yanıtlamış onu.

Bunun üzerine külhancı: "Madem öyle buraya kadarmış birlikteliğimiz. Muradım sağ salim memleketine varıp babana kavuştuğunu görmekti. Bir buçuk sene yanımda kaldın, bir kötülüğümü gördün mü sana karşı. Ne diye şiir okumak istiyorsun anlamıyorum. Yol yürüdük saatlerce, yorgun ve uykusuzuz. İnsanlar hep yorgun, uyumak istiyorlar" demiş.

Davu'l-Mekân: "Bu arzumdan geri adım atmayacağım" diyerek başlamış şu şiiri okumaya:

Menzillerde dur ve her tarafı selamla
Belki sevgili sana bir cevap verir
Gece yalnızlığıyla sana gelirse
Sen de onun karanlığına karşı bir mum yak

Ardından şu mısraları okumuş.

Bir zamanlar günler bize hizmet ediyordu
En hoş mekânda bir aradaydık
Sevgilim bir yerde ve ben de oradaydım

Şiirini bitirince yine düşüp bayılmış. Nüzhetü'z-Zaman, içinde kendi isminin ve kardeşinin isminin geçtiği bu şiiri duyunca ağlayarak haremağasını çağırmış yine: "Yazıklar olsun sana, işte ikinci keredir duyuyorum şiir okunduğunu, ses yakınlardan geliyor. Vallahi şayet onu bulup bana getirmezsen başmabeyinciye söyleyip dövdürürüm seni! Al şu bin dinarı, yumuşak bir şekilde davet et buraya. Gelmek istemezse bu dinarları ver. Yine gelmek istemezse kimlerden olduğunu, nereli olduğunu ve ne iş yaptığını öğrenip tez dön yanıma" demiş.

Şehrazat sözün burasında sabah olduğunu görünce anlatmayı bıraktı.

73. GECE

Hükümdarım, Nüzhetü'z-Zaman, hizmetçisinden şiir okuyanı bulup güzel ve kibar bir şekilde yanına getirmesini isteyince haremağası, yine, çıkıp uyuyan insanlar arasında dolaşmaya başlamış. Uyanık tek bir kişi bulamamış. Külhancının yanına gelince onun başı açık bir halde diklenmiş oturduğunu görmüş, yanına gidip elinden yakalamış ve "Sendin şiiri okuyan değil mi?" demiş.

Külhancı can havliyle: "Hayır! Ey kavminin önde gideni, vallahi ben değildim!" demiş.

Haremağası: "Şiir okuyan kişiyi bana göstermedikçe bırakmayacağım seni, bilmiş ol. Çünkü o olmadan dönemem hanımımın yanına" diye karşılık vermiş.

Külhancı, haremağasının bu sözlerini duyunca Davu'l-Mekân için çok korkmuş, ağlamaya başlayıp haremağasına: "Valllahi ben değildim, şuradan geçen bir yolcuydu. Hakkıma girersin, ben Kudüs'ten gelmiş bir garibim buralarda" demiş.

Haremağası: "O zaman kalk sen kendin söyle hanımıma bunu. Çünkü ben senden başka uyanık kimseyi göremiyorum" demiş.

Külhancı: "Ama sen benim yanıma geldin daha önce de, yerimi biliyorsun. Kim bu saatte şiir okumaya cesaret edebilir ki hem? Tamam, bundan sonra yakından ya da uzaktan bir şiir okunursa onu benden bilirsin" demiş ve kalkıp haremağasının başını öpüp gönlünü almış.

Haremağası, kimseyi bulamadan hanımının yanına dönmekten korktuğundan kalkıp etrafı kolaçan etmeye başlamış tekrardan, sonra da gizlice gelip külhancının yakınlarında bir yere sinip beklemeye koyulmuş.

Külhancı, Davu'l-Mekân'ı kendine getirmiş ve "Kalk, otur da başımdan neler geçti anlatayım sana" demiş ve başından geçenleri anlatmış.

Davu'l-Mekân: "Bırak bunları, kimse umurumda değil artık, ülkeme yaklaştım ya" diye karşılık vermiş bu anlattıklarına.

Külhancı "Neden kendi kafanın dikine gidiyor da arzu ve isteklerinin peşine düşüyorsun? Kimseden korkmuyor musun? Ben hem senin için hem de kendim için korkuyorum. Allah için vatanına girinceye kadar tek kelime şiir okuma. Vallahi senin böyle biri olduğunu bilmezdim. Bak diyorum sana, mabeyincinin karısı seni bulmak için kaç kere haremağasını gönderdi. Kadın yol yorgunu, belki de hasta, rahatsız oldu demek ki" demiş.

Ancak Davu'l-Mekân yine kulak asmamış külhancının sözlerine ve üç kez nara atıp şu dizeleri okumuş:

Bıraktım bir kenara kınayanların kınamasını
Onun kapısına ittiklerini bilmeden kınayıp azarladılar beni
İftiracılar unuttu dediler benim için
Dedim unutmak değil vatan özlemindendir
Özlüyor dediler, dedim özlem değil aşktır
Azizdi dediler, dedim azizdim zelil oldum
Ama heyhat! Aşk şerbetini tattım bir kere
Bırakmam kınayanın kınaması ile

Haremağası saklandığı yerden dinleyince Davu'l-Mekân'ın şiirini hemen kalkıp gitmiş yanına. Külhancı, haremağasını başlarında dikilmiş görünce kalkıp kaçmış, uzak bir köşeden olacakları seyre koyulmuş. Haremağası: "Esselamü aleyküm efendim" diye selam vermiş Davu'l-Mekân'a, "Ve aleyküm selam ve rahmetüllahi ve berekatühü" diye almış selamını.

Şehrazat sabah olduğunu görünce anlatmaya ara verdi.

74. GECE

Haremağası: "Efendim, bu gece tam üçüncü keredir sizi bulmak için geliyorum; çünkü hanımım sizi yanına götürmemi istedi benden" demiş.

Davu'l-Mekân: "O kimmiş ki bir de beni huzuruna istiyor. Allah onun da kocasının da belasını versin!" demiş ve üstüne bir de haremağasına sövmüş.

Haremağası, hanımı kendisine şiir okuyanı kendi rızasıyla getirmesini, kabul etmezse para verip gönlünü ederek getirmesini salık verdiğinden onun bu hakaretlerine karşılık verememiş, yumuşak bir sesle: "Evladım, sana karşı ne kabahat işledik, ne suçumuzu gördün? Ben buraya sadece o kıymetli adımlarını hanımıma ulaştırmanı ve sağ salim geri dönmeni talep etmek için geldim, sana müjdeli haberlerimiz var" demiş.

Bunu duyan Davu'l-Mekân kalkıp onunla birlikte yürümeye başlamış. Külhancı da artları sıra gidiyor bir yandan da kendi kendine: "Vah zavallı delikanlı, yarın asarlar onu" diyormuş. Nüzhetü'z-Zaman'ın tahtırevanına iyice yaklaştıklarında da "Acaba şiirleri okuyan ben değildim, oydu diyerek benim üzerime atar mı suçu?" diyerek tedirgin olmaya başlamış.

Külhancı böyle düşünerek artları sıra yürüye dursun, Davu'l-Mekân haremağasıyla beraber Nüzhetü'z-Zaman'ın tahtırevanının önüne gitmiş. Haremağası içeri girip "Hanımım, istediğiniz kişiyi getirdim, güzel yüzlü iyi görünümlü bir delikanlı" diyerek geldiklerini haber vermiş Nüzhetü'z-Zaman'a. Nüzhetü'z-Zaman bu haberi duyunca kalbi hızla atmaya başlamış, "Söyler misin bize şiir okusun, bir kere de yakından dinleyelim şiirini. Sonra da ismini ve nereli olduğunu sor ona" demiş.

Haremağası çıkıp Davu'l-Mekân'ın yanına gelmiş ve: "Bir şiir okur musunuz? Hanımım sizi dinlemek için yakına geldi. Bir de isminizi ve nereli olduğunuzu, ne yaptığınızı söyler misiniz?" demiş.

Davu'l-Mekân "Seve seve okurum şiir. İsmime cismime gelince, vallahi ismim 'yaşayan bir canlı', bedenim çürümüş bir bedendir. Hikâyem iğnelerle gözün görebildiği ufuklara yazılsa ibret olurdu bakanlara. Halim bir sarhoşun hali gibi; öyle bir hal ki içmiş, kendinden geçmiş, işini şaşırmış, düşünce denizinde boğulmuştur."

Nüzhetü'z-Zaman perde arkasından onun bu söylediklerini duyunca içli içli ağlamaya başlamış, haremağasına "Sor bakalım annesi ya da babası gibi sevdiği birinden mi ayrılmış?" demiş.

Haremağası denileni yapıp sorulanı sorunca Davu'l-Mekân: "Evet, hepsinden de ayrı düştüm. En ağırı da kader kız kardeşimle benim aramı ayırdı" demiş.

Nüzhetü'z-Zaman bunu duyunca: "Allah sevdiklerine kavuştursun onu" demiş.

Hikâyenin burasında sabah olduğu gören Şehrazat ertesi gün kaldığı yerden devam etmek üzere anlatmaya ara verdi.

75. GECE

Hükümdarım, Nüzhetü'z-Zaman onun bu sözlerini duyunca "Allah onu sevdiklerine kavuştursun" demiş ve haremağasına: "O zaman söyle de bize ayrılıktan şikâyet eden bir şiir okusun" demiş.

Haremağası hanımının isteğini iletince Davu'l-Mekân şu şiiri okumuş:

Keşke anlasalardı şiirimden
Keşke bilselerdi gönlüme malik olanı
Gelen geçen insanlara bak
Kimi mutlu mesuttur, kimi hevasının kurbanı;
Yemin olsun Allah'a yerimden ayrılmayacağım
Kız kardeşim Nüzhetü'z-Zaman oradayken hiçbir yere gitmeyeceğim

Nüzhetü'z-Zaman bu şiiri duyunca tahtırevanının perdesinin ucunu kaldırıp bakmış, gözü şiir okuyanın yüzüne değince hemen tanımış onu. Bir çığlık atıp: "Kardeşim! Davu'l-Mekân!" diye bağırmış.

Bu haykırışla bakışlarını yerden kaldıran Davu'l-Mekân da onu görünce: "Kardeşim! Nüzhetü'z-Zaman!" diye bağırmış ve kendini ona doğru atmış. Birbirlerine doğru koşup sarılmış, kavuşmanın heyecanıyla bayılıp kucak kucağa yere yığılmışlar.

Onları bu halde gören hizmetçi şaşırıp kalmış hallerine, kendilerine gelinceye kadar üzerlerine bir örtü örtüp saklamış onları. Nüzhetü'z-Zaman kendine gelince sevinçle şu dizeleri okumuş:

Kader beni kederlendirmek için yemin üstüne yemin ediyor
Yeter ey kader yeminini bozacağım
Mutluluk düşün benim için artık
Sevgili yanımda ya mutlu olup kederi mağlup edeceğim

Davu'l-Mekân şu şiirle karşılık vermiş kardeşine:

Ayrılık beni dertten derde düşürdü
Gözyaşlarım göz pınarlarımdan her daim süzüldü
Yemin ettim kader ayrıldığıma kavuşturursa
Bir daha adını anmayacağım ayrılığın

Mutluluk hücum etti, gözlerime yaşlar doldurdu
Alışkanlık ettin ey gözlerim ağlamayı
Hem kederim de hem sevincimde dolup dolup taşıyorsun

Bu şekilde hem sevinçten hem kederden ağlaşarak bir saat kadar oturmuşlar tahtırevanın önünde. Sonra Nüzhetü'z-Zaman: "Haydi, içeri tahtırevana geçelim de birbirimize başımızdan geçenleri anlatalım" demiş.

Davu'l-Mekân: "Önce sen anlat başından geçenleri" demiş kardeşine. Nüzhetü'z-Zaman, onun yanından ayrıldıktan sora bedevinin kendisini nasıl kandırıp buraya getirdiğini, köle olarak tüccara sattığını, tüccarın onu kardeşleri Şerkan'a hediye ettiğini, Şerkan'ın ise onu azat ederek kendisine eş ettiğini, sonra babalarının mektubuyla durumların nasıl ortaya çıktığını, babasının kendisini göndermesi için Şerkan'a haber gönderdiğini anlatmış baştan sona. Sonra da "Çok şükür bir araya geldik yine. Beraber ayrıldık, beraber dönüyoruz" demiş ve eklemiş: "Kardeşim Şerkan beni başmabeyincisiyle evlendirdi; şimdi o beni götürüyor babama. İşte benim başımdan geçenler bunlar. Şimdi sen anlat, benden sonra neler geldi başına?"

Davu'l-Mekân her şeyi başından sonuna anlatmış kardeşine. Nasıl hasta olduğunu, Allah'ın külhancıyı kendisine gönderdiğini, külhancının kendisiyle nasıl ilgilenip gece gündüz hizmet ettiğini ve ona karşı nasıl minnettar olduğunu anlatıp "Vallahi külhancının bana yaptıklarını dünyada kimse sevdiğine bile yapmaz, baba evladına bu kadarını yapamaz. Yemedi yedirdi, giymedi giydirdi. Beni eşeğe bindirip kendi yürüdü. Hayatım onun ellerindeydi" demiş.

Nüzhetü'z-Zaman: "Onun mükafâtını bol bol veririz inşallah" demiş ve haremağasına seslenip yanına çağırmış. Haremağası gelip Davu'l-Mekân'ın elini öpmüş. Nüzhetü'z-Zaman: "Müjdeni al, ey hayırlı adam, senin sayende kardeşimle birbirimize kavuştuk. Sen-

deki o bin dinar senin olsun. Şimdi git ve efendini buraya çağır" demiş.

Haremağası sevinçle çıkmış, gidip başmabeyinciye, hanımının kendisini çağırdığını haber vermiş. Başmabeyinci karısının yanına gelip de Davu'l-Mekân'ı görünce neler olduğunu sormuş. Davu'l-Mekân ona her şeyi baştan sona anlatmış. Nüzhetü'z-Zaman: "Şunu bil ki ey başmabeyinci sen bir cariye ile değil Ömer en-Numan'ın kızıyla evlendin. Ben Nüzhetü'z-Zaman'ım, bu da kardeşim Davu'l-Mekân" demiş.

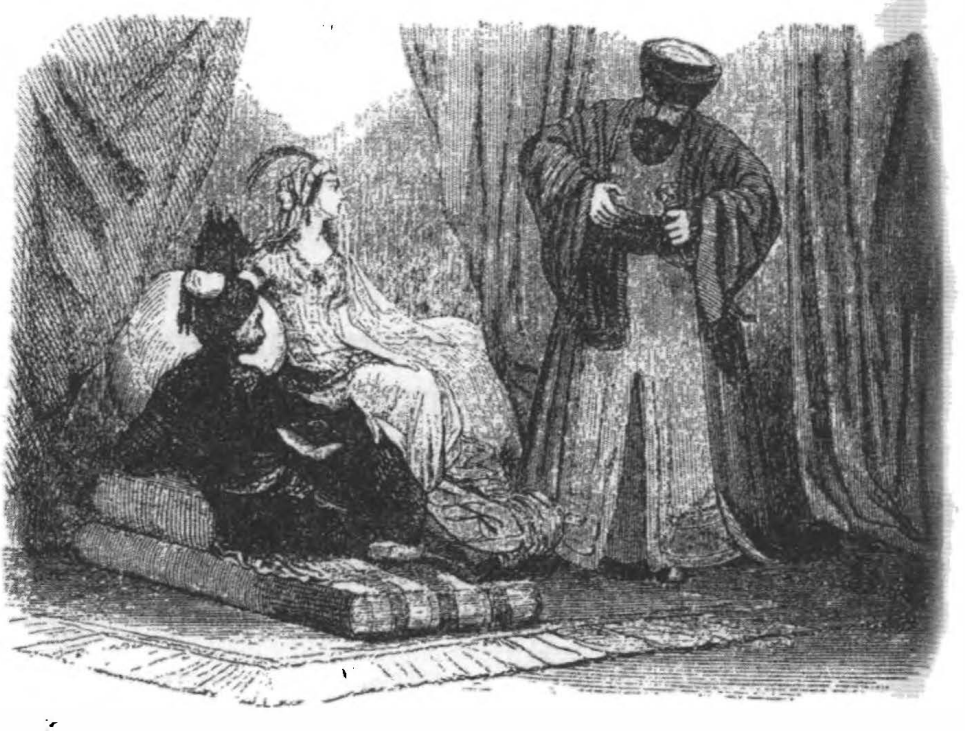

Başmabeyinci bunları duyup gerçeği öğrenince ve Ömer en-Numan'ın damadı olduğunu anlayınca kendi kendine: "Artık bir yere vali olarak atanırım herhalde" diye düşünmüş sevinçle. Sonra Davu'l-Mekân'a sağ salim kurtuluşundan ötürü sevindiğini söyleyip kardeşine kavuştuğu için göz aydını vermiş. Ardından hizmetçilere hemen Davu'l-Mekân için en güzelinden bir çadır kurulmasını emretmiş. Nüzhetü'z-Zaman: "Memleketimize varmamıza az kaldı zaten. Biraz burada konaklayalım. Çok uzun zaman oldu kardeşimden ayrı düşeli, biraz birlikte dinlenip birbirimize doyalım, sonra gideriz memleketimize" demiş.

Başmabeyinci: "Nasıl isterseniz" deyip yanlarından ayrılmış. Çadırlarına mumlar ve türlü çeşit tatlılar göndermiş. Bunların yanı sıra bir de Davu'l-Mekân için en gösterişlisinden üç elbise ayarlayıp göndermiş ve tekrar yanlarına gelmiş. Nüzhetü'z-Zaman: "Haremağasını gönderin de kardeşime bakan külhancıyı bulsun, ona bir at ayarlayıp bindirsinler, sofra kurup karnını doyursunlar, bir de yanımızdan ayrılmamasını söylesinler" demiş. Başmabeyinci haremağasına Nüzhetü'z-Zaman'ın isteklerini söylemiş. Haremağası: "Başüstüne efendim" deyip birkaç köleyi de yanına alarak külhancıyı aramaya koyulmuş.

Külhancıyı kafilenin en sonunda, hem can korkusuyla hem Davu'l-Mekân'dan ayrılışının acısıyla gözlerinden yaşlar akıta akıta eşeğini çekiştirip kaçmaya hazırlanırken bulmuş. Külhancı kendi kendine "Ah benim sözümü dinleyeydi keşke. Şimdi ne yapıyordur" acaba diye söyleniyormuş ki daha sözünü bitiremeden haremağasının başına dikildiğini, kölelerin etrafını kuşattığını görmüş. Korkudan rengi atmış.

Şehrazat sözün burasında sabah olduğunu görünce anlatmaya ara verdi.

76. GECE

Hükümdarım, külhancı kaçmaya çalışırken haremağası ve kölelerini, etrafını sarmalamış olarak görünce korkudan dizlerinin bağı çözülmüş. Sesli bir şekilde: "Demek ki ona yaptığım bu kadar iyiliği görmezden geldi, beni de kendi günahına ortak edip bu harema-

ğasına ve kölelere haber verdi!" demiş. Haremağası: "Kimdi şiir okuyan seni yalancı? Nasıl bana yalan söyleyip arkadaşın olduğu halde şiir okuyanı tanımadığını söylersin? Şimdi Bağdat'a varıncaya kadar benim yanımdan ayrılmayacaksın! Arkadaşının başına gelenler senin de başına gelecek!" diye bağırmış.

Külhancı bu sözleri duyunca kendi kendine: "Korktuğum başıma geldi" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Korkuyordum gerçekleşmesinden
İkimizin de Allah'a dönüşümüzün yaklaşmasından

Sonra haremağası, kölelere bağırıp: "Çabuk indirin şu adamı eşeğinden!" demiş. Köleler denileni yapmış, külhancıyı eşeğinden indirip bir ata bindirmişler. Haremağası kölelere: "Şayet saçının bir tek kılına zarar gelirse sizden bilirim ona göre. Onu iyi ağırlayın!" demiş. Köleler etrafını sarmalayıp atının sırtındaki külhancıya eşlik etmişler.

Külhancı kölelerin böyle etrafını sarmaladıklarını görünce iyice ümitsizliğe kapılmış, haremağasına dönüp: "Efendi, vallahi benim ne bir kardeşim var ne de bir akrabam. O delikanlı benim bir şeyim değildir. Ben bir hamamda külhancılık yapardım. Bu delikanlıyı hamamın kapısına, perperişan bir halde bırakılmış buldum, aldım ilgilendim, hepsi bu" demiş.

Sonra kafasından başına gelebilecek türlü şeyler kurup ağlamaya başlamış. Haremağası, külhancının yanında yürüyor, ama hiçbir şeyi açık etmiyormuş. Aksine: "Şiir okuyarak hanımımı üzdünüz, hiç mi canınızdan korkmazsınız?" diyerek içten içe gülüyormuş. Sonra külhancıyı atından indirip önüne güzel bir sofra kurmuşlar. Haremağasıyla birlikte aynı kaptan yemek yemişler. Yemeğin ardından haremağası emretmiş, şerbetler getirip külhancıya sunmuşlar. Ancak külhancının hem can korkusundan hem Davu'l-Mekân'dan

ayrılışından hem de birlikte yaşadıklarını düşünmekten gözündeki yaş kurumuyormuş.

Bu arada başmabeyinci kâh Davu'l-Mekân'ın yanına gidip ona hizmet ediyor, kâh haremağası ile külhancının yanına gidip durumları kontrol ediyormuş.

Bu şekilde yol alıp memleketlerine iyice yaklaşmışlar, aralarında üç günlük bir mesafe kalmış. Karanlık çökmüş olduğundan bir yerde konaklayıp geceyi orada geçirmişler. Sabah tan yeri ağarırken uyanmış, eşyalarını bineklerin sırtına yükleyip tekrar yola koyulmak istemişler. Ancak tam o esnada ufukta bir toz bulutunun havalandığını görmüşler. Öyle bir toz bulutuymuş ki her yeri kaplayıp havayı akşam olmuş gibi karartmış. Başmabeyinci: "Siz burada bekleyin! Sakın bir yere ayrılmayın!" diyerek yanına aldığı adamlarıyla toz bulutuna doğru harekete geçmiş. İyice yaklaştıklarında toz bulutunun altından sancakları, davulları ve borazanlarıyla, çöl kumları gibi sayısız askeri olan bir ordu çıkmış. Başmabeyinci ve adamlarını gören askerlerden beş yüz süvari ordudan ayrılıp yanlarına gelmişler, başmabeyincinin her bir adamının etrafını beş süvari çevrelemiş.

Başmabeyinci: "Bu ne iş? Kimin askerlerisiniz siz? Bizin ne diye kuşattınız?" diye sormuş.

"Asıl siz kimsiniz? Nereden gelir nereye gidersiniz?" diye soruyla karşılık vermiş askerler başmabeyincinin sorusuna.

"Ben Horasan ve Bağdat'ın sahibi Ömer en-Numan'ın oğlu Şam meliki Şerkan'ın başmabeyincisiyim. Şam vergileriyle birlikte birtakım hediyeler götürüyoruz Bağdat'a" diye yanıtlamış onları başmabeyinci.

Onun bu sözünü duyan askerler mendillerini yüzlerine kapatıp ağlamışlar ve "Ömer en-Numan zehirlenerek öldürüldü. İsterseniz gelin onun büyük veziri vezir Dendan ile görüşün" demişler.

Bu haberi duyan başmabeyinci de "Ah bu ne uğursuz bir yolculuk böyle!" diyerek hüngür hüngür ağlamış. Beraberindeki kölelerle birlikte böyle ağlayarak askerlerin arasına karışmış.

Vezir Dendan huzura alınmasına izin verince de huzura girmiş. Vezir Dendan kendisi için bir çadır kurdurup orta yerine koydurduğu divana oturmuş, başmabeyinciye de oturmasını emretmiş. Sonra ona nereye gittiklerini sormuş. Başmabeyinci Şam'ın vergilerini götürdüklerini anlatmış ona da. Bunu duyan vezir Dendan da Ömer en-Numan'ı hatırlayıp ağlamaya başlamış. Sonra da: "Ömer en-Numan zehirlenerek öldürüldü. O ölünce ülkede karışıklıklar çıktı. İnsanlar ondan sonra yerine kimin geçeceği konusunda birbirlerine düştü, kan döktüler. Bunun üzerine ileri gelenler, şerefliler ve dört kadı bir araya gelip insanlara mani oldular. Halk bu dört kadının vereceği hükme boyun eğmeyi kabul edince, kadılar Ömer en-Numan'ın yerine oğlu Şerkan'ın geçmesini uygun buldular. İnsanlar da bunu kabul etti. Ancak bir grup çıkıp Ömer en-Numan'ın diğer oğlu Davu'l-Mekân'ın başa geçmesini istediklerini söylediler. Bir de kız kardeşi var Davu'l-Mekân'ın, ismi Nüzhetü'z-Zaman. Ama ne yazık ki Davu'l-Mekân ta beş yıl önce gittiği hac ziyaretinden dönmedi, kayıp. Kimse bilmiyor nerede, ne yapar" diye anlatmış olanları.

Başmabeyinci vezirin anlattıklarını duyunca karısının doğru söylediğini anlamış. Bir yandan Ömer en-numan'ın ölümüne üzülürken öte yandan Davu'l-Mekân'ın bulunduğuna ve babasının yerine Bağdat'a sultan olacağına sevinmiş içten içe.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

77. GECE

Hükümdarım, vezir Dendan'ın anlattığı üzücü haberleri dinleyen Şerkan'ın başmabeyincisi: "Gerçekten de durumunuz zor. Ama bizimle karşılaşmakla Allah sizi zahmetten kurtardı. İstediğiniz ayağınıza geldi. Çünkü Davu'l-Mekân ve kardeşi Nüzhetü'z-Zaman geri döndüler, burada ve iyiler" demiş.

Bu haberi duyan vezir Dendan çok sevinmiş ve: "Söyle bana ey başmabeyinci! Neredeymişler bu kadar zamandır? Ne olmuş da ortadan kaybolmuşlar?" diye sormuş heyecanla. Başmabeyinci önce Nüzhetü'z-Zaman'ın başından geçenleri ve sonrasında kendisinin eşi oluşunu, ardından da Davu'l-Mekân'ın başından geçenleri baştan sona anlatmış.

Başmabeyincinin anlattıklarını dinleyen vezir Dendan hemen haber gönderip emirleri, ileri gelenleri ve devlet erkânını huzuruna çağırmış, olanları anlatmış. Onlar da duydukları bu habere çok sevinmiş, tesadüfün böylesine hayret etmişler. Sonra hep birlikte başmabeyincinin yanına gidip önünde yerleri öpmüşler. Vezir Dendan da gelip başmabeyincinin huzurunda eğilip saygısını sunmuş. Başmabeyinci o gün büyük bir divan yapmış. Herkesi toplamış, kendisi vezirle birlikte vezir için hazırlanan ihtişamlı sedire oturmuş. Emirler, ileri gelenler ve devlet erkânı da mertebelerine göre yerlerini almışlar. Herkese gül şerbetleri sunulmuş, içmişler. Sonra istişareye koyulmuşlar. Bu esnada ordunun büyük bir kısmını geri gönderip az bir kısmını divan toplantısının ardından büyüklerle birlikte geri dönmek üzere bırakmışlar. Divan bitmiş, katılanlar başmabeyincinin huzurunda yerleri öpüp atlarına binerek orduya katılmak üzere yola koyulmuşlar.

Başmabeyinci, vezir Dendan'a: "Bence ben sizden önce gidip olanları anlatayım, babasının yerine sultan olduğu haberini verip tebrik edeyim ve kardeşi Şerkan'ın yerine kendisini seçen siz ileri gelenlerin gelişini haber vereyim" demiş.

Vezir Dendan: "Tamam, bizim için de uygundur" diye karşılık vermiş onun bu talebine. Ardından kalkıp önünde yerlere eğilmiş, emirler ve diğer devlet erkânı da aynısını yapıp onun için dualar etmişler ve: "Lütfen yeni sultanla bizi makamlarımızda bırakması, azletmemesi için konuşun" demişler.

Başmabeyinci onların bu isteklerini yerine getireceğini söyleyip kölelerine yola çıkma emri vermiş. Vezir Dendan iki süvarisiyle birlikte bir çadırı başmabeyinci ile gönderip şehre bir günlük mesafeye geldiklerinde bu çadırı kurmalarını emretmiş süvarilere. Süvariler başüstüne deyip başmabeyinciyle birlikte yola koyulmuşlar.

Başmabeyinci pek bir mutluymuş bu arada. Kendi kendine: "Ne kutlu bir yolculuk bu böyle!" diyormuş. Eşi, gözünde daha da büyümüş, tabii Davu'l-Mekân da. Bu şekilde kervanla birlikte yol almış, şehre bir günlük mesafeye gelince konaklamışlar. O vakit başmabeyinci haber gönderip eşi Nüzhetü'z-Zaman'ın yanına girmek için izin istemiş. Nüzhetü'z-Zaman'dan izin gelince gidip iki kardeşin huzuruna girmiş. Onlara, babalarının öldüğü haberini verip ardından da ileri gelenlerin Davu'l-Mekân'ı babasının yerine sultanlığa getirdiğini bildirerek onları tebrik etmiş. Yarın ordunun bu mevkide kendilerine katılacağını bildirip şöyle demiş: "O vakit sizi sultanlığa getiren bu insanlarla görüşüp istişare edersiniz. Çünkü sultan oldunuz diye kendinizden çok emin olmamalısınız, bir bakarsınız size karşı gelip öldürmüşler yahut anlaşmazlığa düşüp mağlup olmuşsunuz da sultanlık elinizden alınmış."

Bunları duyan Davu'l-Mekân başını öne eğip: "Peki, kabul diyorum, sanırım başka yolu da yok zaten" demiş. Sonra da başmabeyincinin olgun görüşlü birisi olduğunu anlamış olduğundan: "Peki ya kardeşim Şerkan'a karşı nasıl davranayım?" diye sormuş.

Başmabeyinci: "Evladım, Şerkan Şam'ın sultanı olacak, sen Bağdat'ın. Onun için sen buraya bak, kendi işlerini yoluna koy" demiş.

Davu'l-Mekân kabul etmiş bu söyleneni. Sonra başmabeyinci çıkıp köleleriyle, vezirin verdiği sultan elbiselerinden birini Davu'l-Mekân'a göndermiş. Ardından çadırı taşıyan süvarilere en yüksek yeri seçip oraya sultanın emirleri karşılayacağı otağını kurmalarını, aşçılara hemen en gösterişli yemeklerden pişirip getirmelerini, sakilere su taşımalarını emretmiş. Aradan bir saat geçmiş ya da geçmemiş, her tarafı kaplayan bir toz bulutu yükselmiş, biraz daha yaklaşıp da toz bulutu dağılınca altında çöl kumları gibi kalabalık askeri olan bir ordu çıkmış ortaya.

Şehrazat sözün burasında sabah olduğunu görünce anlatmaya ara verdi.

78. GECE

Hükümdarım, başmabeyinci, süvarilere otağı kurdurup, aşçılara yemek yaptırıp sakilere su getirtmiş ve daha yeni işlerini bitirmişler ki bir toz bulutu havalanmış, dağılınca altından vezir Dendan'ın başında bulunduğu Bağdat ve Horasan ordusu çıkmış. Onları gören kervandakiler çok sevinmişler. Davu'l-

Mekân'a hemen sultan kıyafetlerini giydirip bir ata bindirip emrindeki köle ve hizmetçilerle otağına göndermişler.

Davu'l-Mekân gösterişli otağına girip oturmuş, kılıcını dizlerinin üzerine koymuş. Başmabeyinci huzurunda hizmet için hazır ola geçmiş. Köleler elleri kılıçlarının kabzasında olduğu halde otağın kapısına dizilmiş. Sonunda askerler gelip başmabeyincinin aracılığıyla Davu'l-Mekân'ın huzuruna girmek için izin istemişler. Davu'l-Mekân onar onar girmelerini söylemiş.

Başmabeyinci bunu iletince "Başüstüne" deyip on kişilik bir grup içlerinden ayrılmış. Başmabeyinci onları alıp Sultan Davu'l-Mekân'ın huzuruna çıkarmış. Adamlar sultanı görünce hemen tebrik etmişler. Davu'l-Mekân onları güzel bir şekilde karşılayıp hepsine iyi muamelede bulunacağını vaat etmiş. Adamlar sevinip sultanın selameti için dua etmiş, onun emrinden çıkmayıp sadık kalacaklarına ve yasakladıklarından kaçınacaklarına söz vermişler. Sonra da yerleri öpüp huzurdan ayrılmışlar. Onların ardından diğer on kişilik grup girip aynı şeyleri yapmışlar. Bu şekilde onar onar girmişler, bir vezir Dendan kalmış girmeyen. En sonunda o girip yerlere kadar eğilmiş.

Davu'l-Mekân yerinden kalkıp "Hoş geldin ey büyük vezir! Güzel şeyler yaptın, hayırlı tedbirler aldın!" diyerek karşılamış onu. Sonra da "Askerlere söyleyin burada üç gün konaklasınlar. Biz de sizinle oturup babamın ölümü üzerine konuşalım" demiş. Vezir sultanın emrini: "İsabetli olur efendim" diye karşılayarak hemen yerine getirmek için dışarı çıkmış. Askerlere çadırlarını kurmalarını, üç gün burada konaklayıp dinlenmelerini söylemiş. Askerler bu habere çok sevinmiş, Davu'l-Mekân için dualar etmişler. Vezir sultanın huzuruna dönüp emrinin yerine getirildiğini bildirmiş.

Davu'l-Mekân akşama kadar sabretmiş, akşam olunca kardeşi Nüzhetü'z-Zaman'ın yanına gitmiş ve: "Babamızın nasıl öldürüldüğünü öğrendin mi?" diye sormuş.

Nüzhetü'z-Zaman: "Hayır, öğrenemedim henüz" diye yanıtlamış onu. Bunun üzerine araya bir perde çekip vezir Dendan'ı çağırmışlar. Davu'l-Mekân: "Tafsilatıyla anlat bize, babamız Ömer en-Numan nasıl öldürüldü?" diye sormuş.

Bunun üzerine vezir başlamış anlatmaya: "Ömer en-Numan avdan dönüp de sizi bulamayınca soruşturdu ve hacı kafilesiyle hacca gittiğinizi öğrendi. Çok üzüldü, yüreği daraldı yokluğunuzdan. Yarım sene böyle geçti. Babanız her gelenden gidenden haberinizi soruyor ama hiçbir şey öğrenemiyordu. Aradan tam bir sene geçti, bir gün biz de huzurdayken yaşlı, dindar görünümlü bir kadın yanında beş cariyeyle birlikte huzura girdi. Kızların hepsi de sanki birer ay parçasıydı, her biri birbirinden güzeldi. Yaşlı kadın huzura girmesine izin verilip de içeri girince sultanın önünde yerlere kadar eğilip selamladı onu. Dediğim gibi kadın züht ve takva sahibi bir ihtiyar görünümündeydi. Neyse işte, huzura girip de selam verince 'Hükümdarım, yanımda beş cariye var ki daha önce hiçbir hükümdar onlar gibisine malik olmamıştır. Her biri göz alıcı güzellikte olmalarının yanı sıra akıllı ve bilgililer. Kuran ezbere bilirler, hadisleri, dini ilimleri, geçmiş kavimlerin hikâyelerini bilirler. Şimdi size hizmet etmek için huzurunuzda duruyorlar, eğer isterseniz kendilerini imtihandan geçirebilirsiniz' dedi. Merhum sultan cariyelerden geçmiş ümmetlere dair bir şeyler anlatmalarını istedi."

Şehrazat hikâyenin burasında sabah olduğunu görünce anlatmayı bıraktı.

79. GECE

Hükümdarım, vezir Dendan, babalarının nasıl öldürüldüğünü Davu'l-Mekân ve Nüzhetü'z-Zaman'a anlatıyordu en son. Demiş ki: "Babanız cariyelerden kendilerine bir şeyler anlatmalarını isteyince birinci cariye öne çıkıp yerleri öptü önce, sonra anlatmaya başladı: 'Ey hükümdarım, edep merakı bir yana bırakmayı gerektirir. Edepli insan gereksiz işlerden kaçınmalı, görevlerini yerine getirmeli, kibre düşmemelidir. Bunları yapmaktan kaçınırsa kendisini helaka sürükler. Edebin başı güzel ahlaktır. Geçim kaygısı yaşama kaygısından gelir. Hayat, Allah'a ibadet etmektir. İnsan güzel ahlaklı olmalı bundan taviz vermemelidir. İnsanların en tehlikede olanları tedbire daha çok ihtiyaç duyarlar. Hükümdarlar sıradan insanlara karşı daha çok tehlikededir. Sıradan insanlar sonunda ne olacağını düşünme ihtiyacı duymadan yaparlar yapmak istediklerini. Allah yolunda mal ve canla cihat etmelidir. Düşman delilleriyle düşmanlık eder de ondan kaçamazsın. Dost ile aranda hüküm süren tek hâkim güzel ahlaktır. Arkadaşını seçerken dikkatli ol; şayet ahirete yönelik bir arkadaş seçiyorsan şeriatı uygulayıp uygulamadığına, batınını bilip bilmediğine bak. Yok, eğer dünyalık bir arkadaş arıyorsan o zaman da özgür ve doğru sözlü olan, cahil ve şerli olmayan birini seç. Çünkü cahilden ana babası bile kaçar. İki yüzlü kişiden arkadaş olmaz. Çünkü arkadaş kelimesi sıdk kökünden gelir ki bu da doğru sözlülüktür.[3] İçi dışı bir olmayan nasıl arkadaş olabilir? Şeriata uymak uyana fayda verir. Arkadaşın bununla vasıflandırıldığı sürece onu sev, ondan ayrılma. Arkadaşından hoşuna gitmeyen bir davranış gö-

3 Arapçada *sadîk* arkadaş demek olup *sıdk* kökünden gelir –çn.

rürsen bil ki arkadaş boşayıp sonra geri dönebileceğin bir kadın gibi değildir. Kalbi cam gibidir, bir kez kırılınca geri dönüşü olmaz. Şair ne güzel demiş

Kalplere eziyet etmekten sakın
Çünkü nefret eden kalbi geri döndürmek zor
Bir kez nefret etti mi kalbin
Kırılmış cam gibidir tamiri zor

Cariye sözlerinin sonunda şöyle dedi: 'Akıl sahipleri söyle der: Kardeşin hayırlısı nasihat edendir, amelin hayırlısı sonu güzel olandır, övgülerin en hayırlısı adamların dilinden duyulandır. Denilir ki kul, Allah'ın kendisine bahşettiği iki nimete şükrü eksik etmemelidir; bunlar akıl ve sıhhattir. Kendisine saygısı olanın namda gözü olmaz. Kim ki küçük sıkıntıları abartırsa, Allah ona daha büyüklerini müptela kılar. Hevasının peşine düşen kanunları unutur, arzusunu takip eden doğruluğunu kaybeder. Senin hakkında iyi düşüneni düşüncelerinde haklı çıkar. Düşmanlıkta aşırıya giden günahkâr olur. Adaletsizlik yapmaktan korkmayanın kılıcına güven olmaz. Şimdi de size kadıların adabından birkaç bilgi sunayım. Bilin ki hüküm, tespitten sonra fayda verir. Kadılar, hüküm verirken insanların hepsini eşit tutmalıdır ki saygın olanlar haksızlığa tamah etmesin, zayıf olanlar adaletten ümidini kesmesin. Kadı iddiada bulunandan delil ister, inkâr edenden yemin. Haramı helal, helali haram yapmadıkça iki Müslümanın arasını bulmak caizdir. Kendisine bir şikâyet geldiğinde kadı aklını kullanmalı, olgunlukla hakikati ortaya çıkarmalıdır. Hak olması gerekendir, hakka dönmek batıla sapmaktan hayırlıdır. Bilinmelidir ki örnekler söz yerine geçer. İki hasmın arasındaki davayı görürken hakikati araştırıp, Allah'a kendini havale etmeli, iddia edenden delilini getirmesini istemelidir. Şayet delil sunabilirse hakkını alır, sunamazsa bu sefer hakkında

iddiada bulunulandan iddia edilenin aksinin doğruluğuna dair yemin alınır. Müslümanların düşmanlarının birbirleri için şahitlikleri kabul edilir. Allah, kadılara zahire göre hüküm vermelerini emretmiştir, batın Allah'a kalmıştır. Kadı hüküm verirken, aç ya da kederli olmamaya özen göstermelidir. Hüküm verirken Allah'a dönmeli, niyetini temiz tutup insanlar ve kendisi arasında tek vekil olarak Allah'ı görmelidir. Zühri der ki: "Üç türlü kadı vardır ki azledilmelidir; haksıza ikram eden, övülmeyi seven, azledilmeyi sevmeyen." Ömer bin Abdülaziz kadılarından birini azleder. Kadı: "Neden beni azlettin?" diye sorunca, "Çünkü sözlerinin makamından büyük olduğunu duydum" der. Anlatılır ki İskender bir kadısına şöyle der: "Seni bu makama getirerek canımı, namusumu ve yiğitliğimi ellerine bırakıyorum. Bu makamı hem kendin hem aklın için iyi muhafaza et." Aşçısına şöyle der: "Sen benim bedenimden sorumlusun, bedenim konusunda kendine dikkat et." Kâtibine ise şöyle der: "Sen benim aklım üzerinde tasarrufta bulunuyorsun. Dikkat et yazdıklarınla beni koru."

Şehrazat sözün burasında sabah olduğunu görüp sustu.

80. GECE

Hükümdarım, vezir Dendan, Davu'l-Mekân'a der ki: "Sonra birinci cariye geri çekildi. İkincisi öne çıkıp hükümdarın önünde yedi kez yerleri öptü ve başladı anlatmaya: "Lokman Hekim oğluna şöyle der: Üç şey üç anda ortaya çıkar; yumuşak başlılık öfke anında, şecaat harp anında, kardeşlik ona ihtiyaç duyulduğu

anda. Derler ki insanlar kendisini övseler de zalim pişmanlık duyar, insanlar kendisini yerseler de mazlum selamettedir. Ayeti-i Kerime'de buyrulmuştur ki: 'Ettikleriyle sevinen, yapmadıklarıyla övülmeyi sevenlerin azaptan kurtulacaklarını sanma. Onlar için elim bir azap vardır.' Hz. Peygamber de şöyle buyurmuştur: Ameller niyetlere göredir. Herkese niyet ettiği vardır.' Şunu da bil ki ey melik, insanda en ilginç olan yer kalptir. O bütün davranışları yönetir. Şayet tamahkârlık onu harekete geçirirse, helakı hırs sebebiyle olur. Üzüntü onu ele geçirirse bu sefer de üzüntü ve tasa onu öldürür. Öfke büyürse zararı da büyür ve onu yok eder. Mutluluk hâkim olursa öfkeyi yok eder. Korku hâkim olursa üzüntü onu meşgul eder. Bir musibet isabet ederse ona korku dolar. Mal kazanmakla uğraşırsa Rabbini anmaktan uzaklaşır. Kalp çok dolu olursa huzursuzluk artar. Korku onu çok fazla harekete geçirirse zayıf düşer. Kısacası onun tek kurtuluş yolu Allah'ı anmak, dünya ve ahretine yarayacak şeylerle ilgilenmektir. Âlimlerden birine sormuşlar: 'İnsanların en şerlisi kimdir?' diye, 'Şehveti yiğitliğine galip gelen, yücelere karşı hevesi soğuyan ve bilgisi çoğalıp özrü azalandır' demiş. Şair ne güzel demiş:

Bahsetmek isterim sorumluluklarından insanlara
Doğru yoldan sapmış, batılı yol edinmişlere
Mal da huy da ölçüdür
Göğüste gizlenen her şey örtülüdür
İşi usulünce yapmazsan sapar
Usulünce yaparsan kurtulursun

Zühtten bahsedecek olursak eğer, Haşim bin Bişr der ki: Bir gün Amr bin Ubeyd'e zühdü sordum, dedi ki 'Hz. Peygamber şöyle açıklamıştır onu; 'Züht, kabri ve başına gelebilecek belaları unutmaman, bakiyi faniye tercih etmen, günlerini hesaplamadan kendini ölmüşlerden

saymandır.' Ebu Zer demiştir ki: 'Bana fakirlik zenginlikten, hastalık ise sağlıktan daha sevimlidir.' Onun bu sözlerini duyanlardan birisi ise şöyle demiş: 'Ben de derim ki kim Allah'ın kendisi için seçtiklerine tevekkül ederse halinden razı olur.' Sözüne güvenilenlerden birisi demiş ki: 'Bir gün kardeşim bize sabah namazını kıldırıyor, Müddessir suresini okuyordu. Tam 'Sura üfürüldüğü zaman...' kısmını okuyordu ki düşüp öldü.'

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

81. GECE

Derler ki Sabit el-Bani o kadar çok gözyaşı dökermiş ki neredeyse gözlerini kaybedecek olmuş da kendisine bir tabip getirmişler. Tabip: 'Seni tedavi ederim; ama bir şartım var, onu yerine getireceksin' demiş. Sabit, şartının ne olduğunu sorunca tabip: 'Bir daha ağlamayacaksın' demiş. Bunu duyan Sabit'in cevabı şöyle olmuş: 'Gözyaşı dökmeyen göz ne işe yarar?'

İkinci cariye babanıza şöyle dedi: 'Birisi Muhammed bin Abdullah'a bana nasihatte bulun deyince şöyle demiş: 'Dünyaya karşı züht sahibi bir efendi, ahrete karşıysa istekli bir köle gibi olmanı nasihat ederim.' Bunu duyan adam, 'Peki bu nasıl olacak?' diye sorunca da: 'Dünyaya karşı zahit olan hem dünyasını kazanır hem ahiretini,' diye karşılık vermiş.

Gavs bin Abdullah şöyle anlatır: 'İsrailoğulları içinde iki kardeş varmış. Bir gün biri diğerine 'Yaptığın en korkunç şey nedir?' diye sormuş, kardeşi: 'Bir gün bir kümesten bir hayvan alıp onu başka bir kümese başka

hayvanların arasına attım. İşte yaptığım en korkunç iş budur' demiş ve aynı soruyu o da kardeşine sormuş, diğeri: 'Yaptığım en korkunç şey namaza kalktığımda sevap beklentisiyle kalkmamdır' diye yanıtlamış onu. Babaları onların bu konuşmalarını duyunca 'Allah'ım şayet doğru söylüyorlarsa onları katına al!' demiş. Bazı âlimler derler ki 'İşte bu iki kardeş en faziletli evlatlardır.'

Said bin Cübeyr şöyle der: 'Bir gün Fudale bin Ubeyd ile beraberdim, ona 'Bana nasihatte bulun' dedim. 'Şu iki şey hakkında dikkatli davran; birincisi Allah'a hiçbir şeyi ortak koşma, ikincisi onun yarattıklarından hiçbirine eziyet etme' dedi ve şu şiiri okudu:

Nasıl istersen öyle ol Allah kerem sahibidir
Her türlü dertten tasadan sakın, derde değecek bir dünya yoktur
İki şey var ki sadece onlardan sakın
Allah'a şirk koşma, kullarına zarar verme

Şair ne güzel demiş:

Takva azığın olmazsa
Takvayı azık edene imrenirsin öldükten sonra
Pişman olursun onun gibi olmadığına
Ah vah edersin yaptıklarını yapmadığına

Ardından ikinci cariye geri çekildi ve üçüncüsü öne çıkıp şunları dedi: 'Hükümdarım züht bahsi uzundur. Ben seleften bazılarından duyulanları nakledeceğim bu konuda. Ariflerden biri der ki: 'Ölüm benim muştumdur. Ancak onda rahat edeceğimden değil, kişi ile amelleri birbirinden ayrılacağı için. Umarım salih amellerim kat be kat artar da kötüler kesiliverir hemen.' Derler ki Ata es-sülemi vasiyetini bitirince titremeye ve hüngür hüngür ağlamaya başlamış. 'Neden

ağlıyorsun?' diye sorduklarında: 'Büyük bir iş yapmak üzereyim; vasiyeti gerektiren ölümle Allah'ın huzuruna çıkıyorum' demiş. Ali Zeynelabidin bin Hüseyin her namaza kalktığında titrermiş. Kendisine bunun sebebini sormuşlar: 'Kimin huzuruna çıktığımı, kimle muhatap olduğumu bilmiyor musunuz?' demiş. Süfyan-ı Sevrî'nin yanında kör bir adam varmış. Ramazan ayı geldiğinde çıkar, insanlarla namaz kılar, susup bir köşede otururmuş. Süfyan-ı Sevrî demiş ki 'Kıyamet günü geldiğinde Kuran ehli kerametlerinin çokluğuyla diğer insanlardan ayrışırlar' Yine demiş ki: 'Nefs kalbe gerektiği şekilde yerleşseydi, çıkarken cennet sevinci, cehennem korkusuyla çıkardı.' Başka bir zaman ise 'Zalimin yüzüne bakmak hatadır' dediği rivayet edilir."

Üçüncü cariye bunları söyledikten sonra geri çekildi ve dördüncü cariye öne çıkıp konuşmaya başladı: "Hükümdarım, size salihlerden bazı haberler vereceğim. Bişr el-Hafî der ki: Halid 'Gizli şirkten sakının' dedi. İnsanlar gizli şirkin ne olduğunu sorunca, 'İçinizden birinin, insanlar ondan konuşsun diye rükû ve secdelerini uzatmasıdır' dedi. Ariflerden biri şöyle demiştir: 'İyi ameller kötüleri siler.' Yine ariflerden biri der ki: 'Bişr el-Hafî'ye gizli ilimler hakkında sordum, 'İnsanların çoğunun onu bilmesi gerekmez. Tıpkı dirhemin zekâtının ölçüsü gibi yüzde beşi bilir' dedi. İbrahim bin Ethem der ki 'Ben Bişr el-Hafî'nin söylediklerini duydum ve çok güzel buldum. Onunla birlikte namaz kılıp ardında namaza durdum. O esnada üstü başı perişan bir adam kalkıp şöyle dedi: 'Ey insanlar zarar veren doğruluktan sakının, fayda sağlayan yalanda ise bir sakınca olmadığını bilin. Zaruret anında seçim olmaz. Yoklukta konuşmak yarar sağlamadığı gibi varlıkta susmak da zarar vermez.

İbrahim der ki, Bişr cebinden bir kuruş düşürdü, kalkıp ona bir dirhem verdim. 'Onu almam' dedi. 'He-

lal paradır' dedim. 'Ben dünya nimetini ahiret nimetine değiştirmem' dedi.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ertesi gün devam etmek üzere ara verdi.

82. GECE

Bir gün Bişr el-Hafî'nin kız kardeşi, Ahmed bin Hanbel'e gider ve 'Ey imam biz gündüz geçimimizi sağlamak için gece yün eğiririz. Bunun için de çatıda oturur diğer evlerin ışığından faydalanırız. Bu bize haram olur mu?' diye sorar. Ahmed bin Hanbel: 'Sen kimlerdensin?' diye sorar ona. 'Bişr el-Hafî'nin kız kardeşiyim' diye yanıtlar. Bunun üzerine İmam Ahmed bin Hanbel: 'Ey Bişr el-Hafî'nin ailesi, kalbinizdeki bu haram helal korkusunu her daim koruyunuz' der. Ariflerden biri der ki: 'Allah bir kulu için hayır isterse ona amel kapılarını açar.' Malik bin Dinar bir gün çarşıya çıkar, canı bir şey çeker. Kendi kendine der ki: 'Ey nefsim sabret, senin isteklerine cevap vermeyeceğim!' ve yine der ki: 'Nefsin selameti onun isteklerine karşı çıkmakla, helakı da isteklerinin peşine düşmekle olur. Mansur Ammar der ki: 'Hacca gitme niyetiyle bir gece vakti Kufe'den yola çıktım. O esnada karanlığı delen bir ses işittim, diyordu ki: Ya Rabbi! İzzetin ve celalin hakkı için, emirlerine karşı çıkmak ve sana isyan etmek istemedim asla! Ben cahil biriyim, hata ettim, yaptıklarımdan ötürü sen beni bağışla, günahımı cahilliğime ver!' Duasını bitirince de şu ayeti okudu 'Ey iman edenler, kendinizi ve ailenizi yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun.' İşin aslını öğrenmeden

oradan uzaklaştım. Ertesi gün yürüyorduk, bir evden bir cenazenin çıktığını gördüm. Ardından da gücü kuvveti kalmamış yaşlı bir kadın yürüyordu. Kadına cenazenin kime ait olduğunu sordum, 'Dün bize gelen bir adama ait. Oğlum namaz kılıyordu, bir ayeti okuyunca ayeti duyan adam düşüp öldü' dedi. Bunları söyleyen dördüncü cariye geri çekildi.

Beşinci cariye öne çıkıp şöyle dedi: Ben de size selefi salihinden bazı haberler anlatacağım. Mesleme bin Dinar şöyle der: 'Kalp düzeltilirse küçük ve büyük günahlar da bağışlanır. Kul günahı bırakmaya azmederse onun için kapılar açılır.' Ve yine der ki: 'Allah'a yaklaştırmayan her nimet aslında beladır. Dünyanın azı ahiretin çoğunu unutturur.' Ebu Hazim'e insanların en talihlisini sormuşlar. 'Ömrünü Allah'a ibadetle geçiren kişi' demiş. En ahmağını sormuşlar; 'Ahiretini dünya karşılığında satan kişidir' demiş. Rivayet edilir ki Hz. Musa, Medyen suyuna vardığında 'Rabbim bana göndereceğin her hayra muhtacım' diyerek isteyeceğini insanlardan değil, Allah'tan ister. Sonra iki kız gelir çeşmenin yanına. Hz. Musa diğer çobanlara karşı onları koruyup hayvanlarını sulamalarına yardım eder. Kızlar babalarının yanına dönüp olan bitenden haberdar ederler onu. Babaları 'Belki açtır' diyerek kızlardan birini gönderip onu davet eder. Kız onun yanına gidip yüzünü örterek 'Babam hayvanlarımızı sulamanın karşılığını vermek için seni çağırıyor' der. Hz. Musa ilkin kabul etmek istemez kızın davetini. Ama o sırada esen rüzgâr kızın eteğini havalandırıp zayıflığını ortaya çıkarınca Hz. Musa gözlerini kapatıp kıza 'Düş bakalım önüme' der. Beraberce Şuayb'ın yanına giderler. Hz. Şuayb akşam yemeği hazırlatır.

Şehrazat sözün burasında sabah olduğunu görünce anlatmayı bırakıp sustu.

83. GECE

Hz. Şuayb, Hz. Musa'ya, 'Ey Musa, hayvanlarımı sulamanın karşılığını sana vermek istiyorum' der. Hz. Musa: 'Ben öyle bir aileden geliyorum ki ahiret için yaptığımız amelleri dünyanın altın ve gümüşü karşılığında satmayız' diye karşılık verir. Bunu duyan Hz. Şuayb: 'Ey genç, sen benim misafirimsin, misafire ikram etmek de benim âdetimdir. Hem misafiri doyurmak bizim atalarımızın sünnetidir' der. Hz. Musa da oturup onunla birlikte yemek yer. Hz. Şuayb Hz. Musa'yı yanında kalıp sekiz yıl hayvanlarına bakması karşılığında kızlarından biriyle evlendirir. Ayet-i Kerime'de Allah bu olayı şöyle nakleder: 'Bu iki kızımdan birini sekiz yıl çalışmanın karşılığında seninle evlendireceğim. On yıla tamamlarsan bu senin iyiliğindir. Ben sana zorluk çıkarmam.'

Bir adam arkadaşlarından birine der ki, 'Uzun zamandır görmüyordum seni, özledim.' Arkadaşı 'İbn Şehap'la ilgileniyordum bir zamandır, tanır mısın onu?' der. Adam : 'Evet otuz yıldır komşuyuz onunla, ama bir kez bile konuşmuşluğumuz yoktur' diye karşılık verir. Bunun üzerine arkadaşı: 'Sen Allah'ı unutmuşsun ki komşunu da unutmuşsun. Şayet Allah'ı sevseydin komşunu da severdin. Komşunun komşusu üzerinde akraba gibi hakkı olduğunu bilmiyor muydun?' der.

Huzeyfe der ki, İbrahim bin Ethem ile hacca gitmiştik. Orda Şakik Belhî ile karşılaştık. İbrahim Ethem ona: 'Sizin beldenizde nasıl yaşarsınız?' diye sordu. Şakik: 'Bulunca yer, bulamayınca sabrederiz' diye cevap verdi. Onun bu cevabı üzerine İbrahim Ethem: 'Belh'in köpekleri de öyle yapar, biz bulunca infak eder, bulamayınca şükrederiz' deyince Şakik, İbrahim bin Ethem'in ayaklarına kapanıp 'Sen benim üstadımsın' dedi.

Muhammed bin İmran der ki, bir adam, Hatim'e Allah'a tevekkül hakkında sordu. 'Bu konuda iki şeyi göz önünde bulundururum; birincisi benim rızkımı başkasının yiyemeyeceğini bilirim, ikincisi Allah'tan gizli hiçbir şey yapamayacağımı bilir ve ondan hayâ ederim' diye karşılık verir.

Bu sözlerle konuşmasını tamamlayan beşinci cariye geri çekildi, yaşlı kadın öne çıktı. Yedi kez yerleri öptükten sonra başladı anlatmaya: 'Hükümdarım, kızların hepsi zühtten bahsettiler; ben de o konuda bir şeyler söyleyip büyüklerden bazı şeyler anlatmak isterim. Derler ki İmam Şafiî geceyi üçe böler, ilk kısmında ilimle uğraşır, ikinci kısmında uyur, üçüncü kısmında ibadet edermiş. İmam Ebu Hanife ise önceleri gecenin yarısını ibadetle geçirirmiş. Bir gün yolda yürürken bir adamın kendisini bir diğer adama göstererek 'Bütün geceyi ibadetle geçiriyormuş' dediğini duymuş ve kendi kendine: 'Bende olmayan bir hasletle övülmekten Allah'a sığınırım' diyerek o günden itibaren bütün gecelerini ibadetle geçirmeye başlamış. Er-Rebi' der ki: 'İmam Şafiî Ramazan ayında Kuran'ı yedi kez hatmederdi. Bu hatmi de namazda okurdu.' İmam Şafiî der ki 'On yıl oldu buğday ekmeğinden doymadım. Çünkü doymak kalbi katılaştırır, zekâyı yok eder, uyku getirir. Kişiyi ayakta duramayacak hale getirir.'

Abdullah bin Muhammed es-Sekrî'den rivayet edilir, der ki: 'Bir gün Ömer ile oturuyorduk, dedi ki: 'Muhammed bin İdris eş-Şafiî'den daha fazla Allah'tan korkan birini görmedim. Bir gün El-Müznî'nin öğrencisi Cers bin Lebin es-Sefer'le birlikteydik. Cersîn'in sesi çok güzeldi. 'Bu onların konuşamayacakları bir gündür. Onlara izin de verilmez ki özür beyan etsinler' ayetini okudu. Bunu duyan Şafiî'nin rengi değişti ve bayıldı. Ayıldığında şöyle dua etti: 'Yalancıların makamından ve gafillerin yüz çevirmesinden Allah'a sığınırım. Allah'ım, ariflerin kalbi senin karşında titrer. Allah'ım,

cömertliğinle benim günahlarımı bağışla. Günahlarımı örterek bana merhamet göster. Kereminle kusurlarımı affet.' Daha sonra ben yanından ayrıldım.'

Güvenilir bir ravi şöyle anlatır. Bağdat'a gitmiştim. Şafiî de o şehirdeydi. Bir gün oturmuş abdest alıyordum ki yanımdan biri geçti ve 'Abdestini güzel al ki dünya ve ahiretin güzelleşsin' dedi. Döndüm ve bir adamın berberinde bir cemaatle gittiğini gördüm. Hemen abdestimi tamamlayıp peşine düştüm. Bana doğru dönüp: 'Bir şey mi istiyorsun?' diye sordu. 'Evet, Allah'ın size öğrettiklerinden bana da öğretin' dedim. 'İyi bil ki Allah'ın söylediklerini tasdik eden kurtuluşa erer. Kim dinine karşı dikkatli olursa dinden çıkmaktan kurtulur. Dünyada züht sahibi olanın yarın ahirette gözleri ışıldar' dedi ve ekledi 'Daha anlatayım mı?' Ben 'Evet' deyince devam etti: 'Dünyaya karşı züht sahibi ol, ahirete karşı istekli. Bütün işlerinde doğruluktan ayrılma ki kurtulanlardan olasın.' Sonra oradan ayrıldı. Ben onun kim olduğunu sorunca imam Şafiî olduğunu söylediler. İmam Şafiî'nin şöyle dediği rivayet edilir: 'İnsanların benim söylediklerimden, bana nispet etmeden faydalanmalarını isterim.'

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

84. GECE

İmam Şafiî şöyle der: 'Her kimle ilgilendiysem Allah'ın onu hakikate ulaştırmasını ve bu hakikati ortaya çıkarmasında ona yardım etmesini istedim. İnsanlarda ilgilendiğim tek nokta onlarda hakikatin ortaya çık-

masıdır yoksa bunun benim dilimden ya da başkasının dilinden olması değil.' Ve yine der ki: 'Aldığın ilim konusunda kendini beğenmekten korkarsan, rızasını istediğim kimsenin rızasını, hangi nimeti istediğini ve hangi azaptan korktuğunu düşün.'

Ebu Hanife'ye 'Halife Ebu Mansur seni kadı olarak tayin etti. On bin dinar da maaş bağladı' derler, ama o bunu kabul etmez. Halifenin kendisine mal göndereceği gün kalkar, namazını kılar, elbisesine bürünüp oturur ve hiç kimseyle konuşmaz. Halifenin elçisi mal ile gelip kendisiyle konuşmaya çalışır ama yine konuşmaz. Bunun üzerine elçi: 'Bu helal paradır' der. Ebu Hanife: 'Onun helal para olduğunu biliyorum ama kabul edersem zorbaların sevgisinin kalbime düşmesinden korkuyorum' diye karşılık verir. Elçi: 'Peki zorbaların yanına, onları sevmeden girip çıksam olur mu?' diye sormuş. Ebu Hanife: 'Dalgalı bir denizden elbiseni ıslatmadan kurtulabilir misin?' diye karşılık vermiş.

İmam Şafiî şöyle der: 'Ey nefsim, sözüme razı ol ki aziz olasın her daim. Arzu ve isteklerini bir kenara bırak, hangi istek istenilen şeyleri çekivermiş ki sen de hemen elde edesin.'

Süfyan Sevrî, Ali bin Hasan es-Sülemi'ye şöyle nasihatte bulunur: 'Her daim doğru sözlü ol, yalandan, ihanetten ve ikiyüzlülükten sakın. Allah, salih amelleri bu şeylerden biriyle kuşatmıştır. Dinini, dine karşı anlayışlı olandan öğren. Seni dünyaya karşı züht sahibi yapacak olanla otur. Ölümü çok an, çok bağışlanma dile ve Allah'tan geri kalan ömrün için esenlik iste. Bir mümine ihanet etmekten kaçın, çünkü müminlere ihanet eden Allah'a ve resulüne ihanet etmiş olur. Kavgadan ve düşmanlıktan sakın. Şüpheli şeylerden uzak dur ki rahat olasın. İyiliği emredip kötülükten alıkoy ki Allah'ın sevdiklerinden olasın. Gizlide iyi ol ki Allah seni alenide de iyi yapsın. Senden özür dileyenin özrünü kabul et. Hiçbir Müslümandan nefret

etme. Sana gelmeyene sen git. Sana zulmedeni affet ki peygamberlerin yoldaşı olasın. Gizlide açıkta tek gayen Allah olsun. Allah'tan, ölüp diriltilmiş ve cebbar olan Allah'ın huzuruna çıkarılmış kimsenin korkusu gibi kork! Varışının iki yerden birine olacağını unutma: Ya yüce cennete ya azap verici cehenneme..."

Yaşlı kadın bunları söyleyip diğer cariyelerin yanına geçti. Merhum babanız, cariyelerin bu anlattıklarını dinleyince onların bu göz alıcı güzelliklerinin yanı sıra ne kadar bilgili, görgülü ve edepli olduklarını da anladı. Daha önce Prenses Ebrize'nin kaldığı sarayı yaşlı kadın ve cariyeler için tahsis etti, onlara izzet-i ikramda bulundu. İhtiyaçları olabilecek her bir şeyi getirtti. On gün boyunca yaşlı kadın ve cariyeler burada kaldılar. Hükümdar ne zaman onların yanına gitse yaşlı kadını ibadetle iştigal ederken buldu. Sürekli namaz kılıyor, oruç tutuyordu. Onun için hükümdar bu kadını pek sevdi, bana: 'Ey vezir, bu kadın saliha bir kadın besbelli, çok sevdim onu' dedi. On birinci gün babanız hükümdar, yaşlı kadınla cariyelerin ücretlerini konuşmak için bir araya geldi.

Kadın: 'Ey hükümdarım, şunu bilmelisiniz ki bu cariyelerin ücretleri diğerlerinin çok daha üstünde ve farklı bir ücrettir. Ben onların karşılığında sizden ne altın ne gümüş ne de mücevher istiyorum' dedi. Hükümdar bunu duyunca şaşkınlıkla: 'Peki onların ücreti nedir?' diye sorunca yaşlı kadın: 'Onları size bir ay boyunca gündüzleri oruç tutup geceleri ibadetle geçirmeniz karşılığında satarım. Böyle yaparsanız onları sizin sarayınıza gönderirim ki ne isterseniz yerine getirsinler' dedi.

Hükümdar bunları duyunca onun züht ve takvasından çok hoşnut oldu, gerçekten saliha bir kadın olduğuna karar verip 'Allah bize bu saliha kadından faydalanmayı nasip etsin' dedi. Kadının şartını da kabul etti. Bunun üzerine kadın: 'Bana bir bardak su getirin de ona dua okuyayım sizin için şifalı olur' dedi. Kadına

suyu getirdiler. Alıp üstüne anlamadığımız birtakım dualar okumaya başladı. Bir saat boyunca böyle dua okuduktan sonra kabın üzerini bir bezle kapatıp hükümdara uzattı ve: 'On gün oruç tuttuktan sonra on birinci gün orucunuzu bu suyla açın, kalbinizden dünya sevgisi alınıp yerine nur ve iman doldurur. Ben yarın gidip sizin gözlerinizin göremeyeceği gaipten kardeşlerimle görüşeceğim, on gün sonra dönerim' dedi. Babanız kadının verdiği su dolu kabı aldı. Sarayda kendisine yalnız kalabileceği bir hücre ayarlayıp suyu oraya bıraktı ve hücrenin kapısını kilitleyip anahtarı cebine koydu. Ertesi gün oruç tutmaya başladığında yaşlı kadın da çıkıp kendi yoluna gitmişti.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bırakıp sustu.

85. GECE

Hükümdarım, vezir Dendan anlatmaya devam etmiş:

"Ertesi gün babanız oruç tutmaya başladığında yaşlı kadın da çıkıp gitmişti. Hükümdar tam on gün oruç tuttu. On birinci gün yaşlı kadının kendisine verdiği kaptaki suyu içti. Suyu içince yüreği ferahlamış ve hafiflemiş gibi hissettiğini söyledi.

On ikinci gün yaşlı kadın elinde ağaç yaprağı gibi yeşil bir yaprağa sarılı tatlılar olduğu halde çıkageldi. Babanızın yanına girip selam verdi. Babanız onu görünce ayağa kalkıp: 'Hoş geldin saliha hanımefendi!' diyerek karşıladı onu. Kadın: 'Hükümdarım gaipten dostlarım size selam gönderdiler. Onlara sizden bahsedince çok sevindiler ve ötelerden gelen bu tatlıyı

size yolladılar. Günün sonunda orucunuzu bununla açarsınız' dedi.

Hükümdar bu duyduklarına çok ama çok sevindi: 'Bizi gaipten dostlarla dost kılan Allah'a şükürler olsun' dedi. Sonra yaşlı kadına teşekkür üstüne teşekkür edip ellerini öptü. Ona ve cariyelere bol bol ikramlarda bulundu.

Aradan on gün daha geçti. Babanızın yirminci günkü orucunda yaşlı kadın onun yanına gelerek: 'Hükümdarım ben gaipten dostlarıma sizden ve sizinle aramızda oluşan muhabbetten bahsetmiş, cariyelerin de burada yanımda olduklarını söylemiştim. Onlar da cariyelerin sizin gibi bir hükümdarın yanında oluşlarına çok sevinmişlerdi. Şimdi ben cariyeleri onların yanına götürmek istiyorum ki hediyeler versinler. Muhtemelen siz oruçlarınızı tamamladığınızda cariyeler de yanlarında yeryüzünün hazineleri olduğu halde geri dönerler. Siz de isteğinize kavuşursunuz' dedi.

Babanız kadının bu sözlerine: 'Ben senin hiçbir söylediğine karşı çıkmam. Hazineler de söylediğin diğer şeyler de kabulümdür, ne zaman götüreceksin onları?' diye karşılık verdi. Kadın: 'Yirmi yedinci gece götürürüm, senin orucunu bitirdiğin ve artık bütün günahlarından arınmış olduğun gün de geri getiririm, artık senin emrinde olurlar. Vallahi biliyorsun onların her biri senin bütün mülkünden kat be kat daha değerlidir' dedi.

Hükümdar: 'Bunu tabii ki biliyorum ey saliha hatun!' diye karşılık verdi ona. Yaşlı kadın: 'Ayrıca sarayında bulunan kadınlarının içinden en kıymetlisini de benimle göndermelisin ki o da bereketlensin gaipten dostlardan' dedi. Bunun üzerine hükümdar: 'Benim bir cariyem var. Rum diyarından. Adı Safiye. Ondan iki evladım oldu ama şimdi iki yıldan beri kayıplar. O cariyemi al götür de bereketlensin onlardan' dedi.

Şehrazat sözün burasında gün doğduğunu görünce anlatmayı bıraktı.

86. GECE

Hükümdarım, vezir, Davu'l-Mekân ve Nüzhetü'z-Zaman'a, babalarının nasıl öldürüldüğünü anlatmaya devam etmiş: "Hükümdar, Safiye'yi yaşlı kadınla beraber göndermeyi kabul edip 'Belki gaipteki dostlarınız ona dua eder de çocuklarına kavuşur' dedi. Yaşlı kadın: 'İnşallah öyle olur' diye cevap verdi. Sonra babanız oruçlarını tutmaya devam etti. Yaşlı kadın yirmi yedinci gün gelip 'Ben şimdi gaipteki dostlarımın yanına gideceğim. Safiye'ye söyleyin gelsin' dedi. Hükümdar, Safiye'yi çağırtıp cariyelerin arasına katarak yaşlı kadına teslim etti. O esnada kadın kendi odasına gidip elinde üstü kapalı bir kapla geldi ve hükümdara uzatarak: 'Otuzuncu gün hamama girip yıkanın, sonra sarayınızda halvete çekilebileceğiniz bir odaya girip yalnız başınıza bu sudan için. O zaman istediklerinizi elde edeceksiniz' dedi.

Hükümdar buna çok sevindi ve yaşlı kadının ellerini öpüp ona teşekkür etti. Kadın: 'Şimdi size veda etmek zorundayız' deyince hükümdar: 'Seni bir daha ne zaman görebileceğim ey saliha kadın? Senden ayrılmayı gerçekten de hiç istemiyorum' dedi. Kadın, hükümdarla vedalaşıp cariyeleri ve Safiye'yi de yanına alarak çıkıp gitti.

Üç gün sonra hükümdar otuz günlük orucunu tamamlayınca kalkıp hamama girdi, bir güzel yıkandı. Sonra elinde yaşlı kadının verdiği kapla sarayda bir odaya girip kimsenin yanına girmemesini emretti ve kapıyı üzerine kilitledi. Dediğini yapıp o günün sonuna kadar yanına girmedik. Akşam olduğu halde yine dışarı çıkmayınca herhalde tuttuğu oruçtan yoruldu, hamama girince de uyku bastırdı da uyuyakaldı diye düşünerek yine yanına girmedik. Ertesi gün hâlâ

çıkmayınca kapıdan seslendik uyandırmak için ama yanıt vermedi. Bunun üzerine kapıyı girip içeri girdik ki ne görelim hükümdarın etleri lime lime olmuş, kemikleri parçalanmış. Onu bu halde görünce hemen yanı başında duran kaba baktık, kabın üzerindeki örtüye iliştirilmiş bir kâğıt parçası vardı.

Üzerinde şunlar yazılıydı: 'Kötülük eden kötülük bulur. Bu, hükümdarların kızlarını ele geçirip onları iğfal edenin cezasıdır. Bu kâğıtta size bütün olanları anlatacağız. Şerkan, ülkemize gelip hükümdarın kızı Prenses Ebrize'yi bizim aleyhimize çevirdi. O da yetmedi, onu alıp sizin ülkenize getirdi. Sonra da onu yanına kattıkları bir zenci köleyle geri yollamaya kalktınız. Köle yolda prensesimizi öldürdü. Onu bulduğumuzda yerde kanlar içinde sersefil bir halde yatıyordu. Bütün bunları sizin hükümdarınız yaptı. Şimdi biz de onu cezalandırdık! Bırakın öldüğüyle kalsın, gerisini önemsemeyin! Bunu yapan Zatü'd-Devahî olup şerli ve cesur bir kadındır. Prenses Safiye'yi de babası Konstantin Kralı Afridon'a geri götürmek üzere yanıma alıyorum. Aslında sizinle savaşmamız, yerinizi yurdunuzu yakıp yıkıp boynunda haç, belinde zünnar olanların dışındaki herkesin ocağını söndürmemiz gerekir!'

Bu yazılanları okuyunca yaşlı kadının bize oyun oynadığını, bizi kandırdığını anladık. O vakit saçımızı başımızı yolup yüzümüzü gözümüzü tırmalayıp hükümdarımız için ağlamaya başladık. Askerler kimi sultan yapacakları konusunda ihtilafa düştüler. Bazısı sizi geçirmek istiyorlardı sultanın yerine, bazısı kardeşiniz Şerkan'ı. Bir ay boyunca bu karışıklık devam etti. Sonra biz ileri gelenler toplanıp kardeşiniz Şerkan'ı tahta geçirmeye karar verdik ve onu alıp getirmek üzere yola çıktık. Yolda bildiğiniz üzere sizinle karşılaştık. İşte babanızın öldürülmesi bu şekilde oldu."

Vezir bunları anlatınca Davu'l-Mekân ve Nüzhetü'z-Zaman babaları için ağlamaya başlamışlar. Başmabe-

yinci de onlarla birlikte hükümdar için ağlamış. Sonra başmabeyinci, Davu'l-Mekân'a: 'Hükümdarım şimdi ağlamak bir fayda sağlamaz. Gücünüzü toplamalı ve krallığınızı korumalısınız' demiş.

Bu sözler üzerine Davu'l-Mekân, ağlamayı bırakıp tahtının otağın dışına çıkarılmasını ve askerlerinin huzuruna toplanmasını emretmiş. Başmabeyinci, hükümdarın yanında, silahlı muhafızlar ardında, vezir Dendan ise önünde durmuş. Diğer devlet erkânı ve komutanlar rütbelerine göre yerlerini almışlar. Davu'l-Mekân, vezir Dendan'a: "Babamın hazinelerinde ne kadar mal var?" diye sormuş. Vezir Dendan hazineler hakkında bilgi vermiş. Hazineden yanlarında olan altın ve mücevherleri göstermiş. Davu'l-Mekân bunları askerlerine dağıtıp vezire de ondan bazı hediyeler vermiş ve "Sen yine vezir olarak kalacaksın" demiş. Vezir yerleri öpüp hükümranlığının bekası için dualar etmiş. Ardından Davu'l-Mekân başmabeyinciye dönüp Şam vergilerini getirmesini istemiş. Başmabeyinci sandıkları getirip içlerindeki paraları ve mücevherleri hükümdar Davu'l-Mekân'a sunmuş, Davu'l-Mekân bunların tamamını askerlerine dağıtmış.

Şehrazat sabah olduğunu görünce hikâyesini anlatmayı bıraktı.

87. GECE

Hükümdarım, Davu'l-Mekân başmabeyinciden Şam'ın vergilerini alıp askerlerine dağıtınca askerler yerleri öpüp şükranlarını sunmuş, hükümranlığının bekası için dualar etmişler ve kendi aralarında: "Vallahi bu-

nun gibi veren bir hükümdar daha önce görmemiştik" demişler. Ardından herkes çadırlarına dağılmış.

Ertesi sabah sefer emri verilmiş ve yola koyulup üç gün yol almışlar. Dördüncü gün Bağdat'a varmışlar. Bağdat'a vardıklarında şehri sultanın gelişini kutlamak için süslenmiş bulmuşlar. Hükümdar Davu'l-Mekân babasının sarayına gidip tahtına oturmuş. Vezirini, emirlerini ve devlet erkânını huzuruna çağırıp özel kâtibine herkesin huzurunda, kardeşine gönderilmek üzere bir mektup yazdırmış. Mektupta kardeşine babasının ölümüyle ilgili haberleri baştan sona anlatıp tez elden askerlerini hazırlamasını ve küffara karşı gazaya çıkıp babalarının intikamını almaları, alınlarındaki bu lekeyi temizlemeleri gerektiğini bildirmiş. Sonra mektubu kapatıp üzerine mührünü bastırmış ve vezir Dendan'a: "Bu mektubu sen götür ve ona yumuşak bir dille durumu izah edip 'şayet dilersen babanın yerine sen geçebilirsin, kardeşin de Şam'da senin vekilin olur' de" demiş. Vezir Dendan hemen huzurdan ayrılıp yolculuk hazırlıklarına koyulmuş.

Bu esnada Davu'l-Mekân, külhancı için de güzel bir yer hazırlatmayı ihmal etmemiş tabii. Kendisi de ava çıkmış. Avdan dönünce kendisi için atlar, kılıçlar ve cariyeler getirmiş olduklarını görmüş. Cariyelerden birini seçip o gece onunla birlikte olmuş ve cariye hamile kalmış. Aradan bir süre geçtikten sonra vezir Dendan yolculuktan dönmüş ve Davu'l-Mekân'a kardeşi Şerkan'ın yola çıktığını haber vermiş. "Sizin şimdi yola çıkıp onu karşılamanız gerekir" demiş.

Davu'l-Mekân "O halde hemen yola koyulalım" demiş ve yanına devlet büyüklerini de alarak yola çıkmış. Bağdat'tan bir günlük uzaklıkta bir mesafeye gelince konaklama emri verip otağını kurdurmuş, kardeşi Şerkan'ı beklemeye koyulmuş. Sabah olunca Şerkan yanında Şam ordusu, cengâver süvarileri, cesur aslanları ve korkusuz kahramanları olduğu halde gelmiş.

Şerkan'ın gelişini at üzerinde bekleyen Davu'l-Mekân onu karşılamak için atından inmek istemiş, ama Şerkan bir işaretle ona atından inmemesini söyleyip kendisi atından inerek onun yanına gitmiş. Ama Davu'l-Mekân da atının sırtında durmayıp inmiş, kardeşine doğru gitmiş. Birbirlerine sıkı sıkıya sarılmış, ağlaşmışlar. Sonra atlarına binip beraberlerindeki orduyla Bağdat'a dönmüşler.

Davu'l-Mekân ve kardeşi Şerkan saraya geçip geceyi orada birlikte geçirmişler. Ertesi sabah Davu'l-Mekân ülkenin dört bir yanındaki askerlerin gaza için Bağdat'ta toplanmaları emrini vermiş. Verilen emrin ardından, dört bir yandan askerler Bağdat'a akın akın gelmeye başlamışlar. Bütün askerlerin gelişini beklerken daha önce gelenlere ikramlarda bulunuyor, onları iyi bir şekilde ağırlıyorlarmış. Bu şekilde aradan tam bir ay geçmiş ama askerler gruplar halinde gelmeye devam ediyormuş.

Bir ara Şerkan, kardeşine: "Başından neler geçti?" diye sormuş. Davu'l-Mekân, külhancının kendisine yaptığı iyilikler de dahil bütün yaşadıklarını başın-

dan sonuna anlatmış ve külhancı için "Henüz onu mükâfatlandıramadım, dönüşte inşallah hakkıyla mükâfatını veririm" demiş.

Sözün burasında sabaha erdiklerini fark eden Şehrazat anlatmayı bıraktı.

88. GECE

Hükümdarım, Şerkan, kardeşine: "Peki, külhancıyı mükâfatlandırdın mı?" diye sorunca, Davu'l-Mekân: "Hayır, henüz onun mükâfatını veremedim. Döndüğümde hakkıyla mükâfatlandırırım onu inşallah" demiş. Tabii bu arada Şerkan, Davu'l-Mekân'ın anlattıklarından kız kardeşi Nüzhetü'z-Zaman'ın bütün anlattıklarının doğru olduğunu anlamış. Aralarında yaşananları açık etmeyerek başmabeyinciyle selam göndermiş Nüzhetü'z-Zaman'a. Nüzhetü'z-Zaman da ona selam gönderip yanına davet etmiş ve kızı Kaza'yı sormuş. Şerkan kızının sıhhat ve afiyette olduğunu söyleyince Allah'a hamd edip Şerkan'a teşekkür etmiş.

Ardından Şerkan, askerlerin durumunu müşavere etmek üzere Davu'l-Mekân'ın yanına dönmüş. Davu'l-Mekân: "Henüz askerlerin gelişi tamam olmadı. Dört bir yandan Araplar akın akın geliyorlar buraya" diyerek haberdar etmiş onu durumdan.

Şam askerlerinin Bağdat'a gelişinin üzerinden üç ay geçmiş. Davu'l-Mekân o esnada hamileliğinin beşinci ayında olan cariyesinin emrine hizmetçiler ve köleler verip, onunla ilgilenecek hesap ve kitap ehlini yanına göndermiş. Askerlerin ülkenin dört bir

yanından Bağdat'a akın akın gelişleri tamamlanınca sefer emri vermiş. Deylem askerlerinin başına Komutan Rüstem'i, Türk askerlerinin başına ise komutan Behreman'ı getirmiş. Davu'l-Mekân ordunun en önünde ortada, kardeşi Şerkan sağında, kayınbiraderi başmabeyinci ise solundaymış. Her cuma konaklayıp üç gün dinlenerek tam bir ay boyunca yol almışlar. Bu şekilde gide gide Rum diyarına varmışlar. Geçtikleri yollarda onları gören köylü, kasabalı bütün Hıristiyanlar korkularından Konstantiniyye'ye kaçıyorlarmış.

Müslüman askerlerin gelişinden haberdar olan Rum kralı Hardop hemen bütün bunlara sebep olan Zatu'd-Devahî'yi çağırmış. Çünkü yanına aldığı cariyelerle Ömer en-Numan'ın sarayına giren, orada yaptığı hileyle onu öldürüp cariyeleri ve Safiye'yi alıp kaçan o imiş. Hatta oğlu Rum hükümdarı Hardop'un yanına dönüp de kendini güvende hissedince: "Gözün aydın oğlum, kızın prenses Ebrize'nin intikamını aldım, Ömer en-Numan'ı öldürdüm, Safiye'yi de yanımda getirdim" diyerek ona bu haberi müjde verir gibi vermiş. Sonra da: "Şimdi hazırlıklarını yap Kral Afridon'a git. Onunla birlik ol. Çünkü Müslümanların bu yaptıklarımızın altında kalacaklarını hiç zannetmiyorum" demiş. Gerçekten de Müslümanların asker topladıklarını, savaş hazırlıkları yaptıklarını duymuşlar ve hemen ordularını hazırlayıp başlarında Zatu'd-Devahî olduğu halde Konstantiniyye'ye doğru yola koyulmuşlar.

Konstantiniyye kralı, Rum kralı Hardop'un kendilerine doğru geldiğini haber alınca onu karşılamak üzere yola çıkmış. Kral Hardop gelince ona bu gelişin sebebini sormuş. Kral Hardop, annesi Zatü'd-Devahi'nin Ömer en-Numan'ı öldürdüğünü ve Prenses Safiye'yi kaçırıp getirdiğini anlatmış ve bu nedenle Müslümanların kendilerine karşı harekete geçtiklerini haber vermiş.

Hükümdarım, Kral Hardop, Konstantiniyye kralı Afridon'a: "Müslümanlar askerlerini toplamış, üzeri-

mize geliyorlarmış. Onlara karşı birlik olmalıyız" demiş. Hem kızının gelişine hem de hükümdar Ömer en-Numan'ın öldürülüşüne çok sevinen Kral Afridon dört bir yana haber salarak Ömer en-Numan'ın öldürüldüğünü ve Müslümanların üstlerine ordularını gönderdiklerini haber vererek asker desteği istemiş. Haberi alan Hıristiyanlar dört bir yandan Konstantiniyye'ye gelmişler.

Üç ay içerisinde Rum orduları hazırmış. Fransa, Avusturya, Ceneviz ve Venedik'ten gelen ordular hep Konstantiniyye'de toplanmışlar. Topraklar ordulara dar gelince Afridon, Konstantiniyye'den hareket emri vermiş. Atlarına binip ordularını artlarına takıp on gün boyunca yol almışlar. On günün sonunda tuz denizinin yakınında genişçe bir vadiye varmış, orada üç gün konaklamışlar. Üç gün sonra tam hareket edeceklermiş ki İslam ordularının; yeryüzünün en hayırlısı olan Hz. Muhammed'in askerlerinin geldiğini haber alıp Müslümanları orada beklemeye karar vermişler.

Aradan üç gün geçmiş, dördüncü gün bir toz bulutu belirmiş ufuktan, daha bir saat geçmemiş ki toz bulutu havalanıp gökyüzünü kaplamış. Altından mızrakların sivri uçlarından ve kılıçların keskin demirinden yansıyan parıltılar ve Müslümanların sancakları çıkmış ortaya. Süvariler deniz dalgaları gibi akıp geliyor, piyadeler bulutlar gibi ağır ağır yaklaşıyormuş. İki ordu iki deniz gibi karşılaşmış, göz göze gelmişler.

İlk göze çarpan Vezir Dendan ve kumandasındaki Şam askerleriymiş. Ondan sonra Türk askerleriyle Behram ve Deylem askerleriyle Rüstem her biri yirmi bin süvarisiyle göz dolduruyormuş. Onların arkalarında karanlığın bağrını delen ay gibi ışıl ışıl zırhlarıyla deniz dalgaları gibi piyadeler savaşa hazır bekliyorlarmış.

Hıristiyan askerler bu manzara karşısında önce İsa ve Meryem'den yardım dileyip istavroz çıkarmış

ardından da vezir Dendan'ın kumandasındaki Şam askerlerine saldırmışlar. Bu Zatü'd-Devahi'nin planıymış. Çünkü Kral Müslümanların kendilerine karşı saldırıya geçtiklerini duyunca savaşa çıkmadan önce Zatü'd-Devahi'yi çağırıp "Bütün bunlara sen sebep oldun, şimdi de söyle bize nasıl davranalım?" diye ona planını sormuş. Bunun üzerine Zatü'd-Devahi: "Ey yüce kral, tehlikeli kâhin, öyle bir planım var ki şeytanın bile aklına gelmez" demiş.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

89. GECE

Hükümdarım, kral, Zatü'd-Devahi'ye "Bütün bunlara sen sebep oldun. Şimdi bu işin içinden nasıl çıkacağımızı da sen söyle bize" deyince Zatü'd-Devahi: "Ey yüce kralım onlara öyle bir plan yapacağım ki şeytanın bile aklına gelmez" demiş ve planını anlatmaya başlamış: "Yarın elli bin askeri gemilere bindirip denizden Duhan dağlarının oraya kadar gitmelerini emredin. Askerler burada beklesin ve hiçbir yere ayrılmasınlar. İslam orduları geldiğinde onlar arkadan denizden saldırırlar, biz önden karadan. Tek bir kişiyi bile sağ bırakmayız, zafer bizim olur!"

Kral Afridon, yaşlı kadının planını yerinde bulmuş ve "Güzel düşünmüşsün ey hilekârların efendisi, kâhinlerin fitne zamanında başvuru kaynağı!" demiş. Ertesi gün İslam ordularından bir kısmı vadide onlara saldırıp, çadırlarını ateşe verip bedenlerini keskin kılıçlarla biçerken Davu'l-Mekân komutasındaki Bağdat

ve Horasan askerleri de ordunun gerisinden saldırıya geçmeye hazırlanıyorlarmış. Ancak onları gören gemilerdeki Hıristiyan askerler hemen arkadan saldırıya geçmişler.

Bunun üzerine Davu'l-Mekân "Geri dönün! Geri dönün de kâfirlerle savaşın ey seçilmiş nebinin askerleri, Rahman ve rahim olan Allah'a isyan edenlerin düşmanları!" diyerek askerlerine geri dönüp arkadan saldıran bu askerlere karşılık vermelerini emretmiş. Şerkan da o esnada başında bulunduğu yüz yirmi bin kişilik ordusuyla başka bir düşman grubunu dağıtıyormuş. Savaş, Müslüman askerlerin kalplerini kuvvetlendirmiş, birbirlerine: "Haydi, durmayın! Allah bize yardım edeceğini ve kâfirleri hüsrana uğratacağını vaat etti!" diye bağırıyorlarmış. Kılıçlar kılıçlarla buluşmuş, mızraklar mızraklarla. Şerkan düşman saflarına dalmış; çocukların bile korkudan saçlarını ağartacak bir cengâverlikle düşmanı yarıyor, Allah Allah nidalarıyla önüne geleni kesip biçiyormuş. Askerleri de kendilerinden geçmiş gibi savaşıyormuş. En sonunda denizden saldırıya geçen kâfirler artlarında bir yığın ölü bırakarak geri çekilmiş, Allah İslam dinini muzaffer kılmış.

O gün iki ordu birbirinden ayrıldığında kâfirlerin ölü sayısı beş yüz kırk bin iken, Müslümanların üç bin beş yüzmüş. O gece dinin aslanı –Şerkan'a böyle diyorlarmış- hiç uyumamış. Davu'l-Mekân da öyle. Bütün gece askerler arasında dolaşıp yaralılarla ilgilenmiş, askerlerinin moralini yükseltmek için Allah'ın yardımıyla muzaffer olacaklarını, bunların karşılığını ahirette kat be kat alacaklarını söylemişler. Müslüman saflarında bunlar olurken Hıristiyan saflarında da görüşmeler oluyormuş.

Kral Afridon, yanında Rum kralı Hardop ve Rum kralının annesi Zatü'd-Devahi olduğu halde komutanlarını toplamış. "Muradımıza erdik, yüreğimizi ferahlattık ama sayımızın çokluğuna duyduğumuz

güven bizi hezimete uğrattı" demişler. Kral Afridon: "Ben yarın onların saflarını darmaduman edeceğime inanıyorum. En meşhur süvarim Şamlut oğlu Luka'yı çıkaracağım o Şerkan'n karşısına. Bir dakikada onu da askerlerini de öldürecek, göreceksiniz. Ayrıca bu gece hepinizi kutsal tütsüyle kutsayacağım" demiş. Bunu duyan herkes huzurunda yerlere kapanmış, şükranlarını sunmuşlar. Çünkü bu kutsal tütsü dediği, büyük patriğin dışkısından yapılan, bütün Hıristiyanlık âleminin kendisinden hayır ve bereket umduğu bir buhurmuş. Bu buhuru Rum patrikler ipeklere sarar, dört bir yandaki inananlara gönderirler, onlar da misk ve amberlere katarak sürünürlermiş. Hükümdarlar bu buhurdan almak için elçilerini gönderip binlerce dinar öderler, gelinler onu sürmelerine katıp gözlerine çekerler, hastalar ondan şifa umarlarmış.

Neyse sabah olmuş, gün doğmuş. Süvariler kılıçlarını kuşanıp mızraklarını almış, atlarına binmişler.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

90. GECE

Hükümdarım, ertesi sabah kral Afridon, komutanlarını toplayıp yüzlerine haç çizmiş, bahsettiğimiz o büyük patriğin dışkısından yapılan buhurla kutsamış. Sonra da kendisine İsa'nın kılıcı dedikleri Luka bin Şamlut'u çağırtıp onu da bu buhurla kutsamış. Burnuna bu buhurdan koklatıp çenesini ve bıyıklarını onunla ovmuş. Bu Luka denilen melun, Rum diyarının en cengaver

süvarisiymiş. Eşek suratı gibi bir suratı, maymun gibi bir görüntüsü varmış. İnsana, ona yakın olmak sevgiliden uzak olmaktan daha zor gelirmiş. Suratı gecenin karanlığından daha karanlık, nefesi kokmuş bir denizden daha iğrenç, boyu bir yay gibiymiş. Kral Afridon işte bu süvariyi kutsamış, o da eğilip kralın ayaklarını öpmüş. Kral: "Şam meliki Şerkan ile dövüşüp bizi ondan kurtarmanı istiyorum!" demiş "Başüstüne!" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine kral istavroz çıkararak zaferin kendisiyle olacağını söylemiş ona.

Daha sonra kralın yanından ayrılan melun, altından yapılmış ve mücevherlerle süslenmiş zırhının üstünden bağladığı kırmızı pelerinini uçura uçura aşkar atına binmiş, elinde üç başlı bir mızrak taşıyor, tıpkı azap günündeki iblise benziyormuş. Sonra o ve askerleri cehenneme doğru sürmüşler atlarını. İçlerinden biri at koştururken, Arapça olarak "Ey Muhammed ümmeti! Şam meliki İslamın kılıcı Şerkan'dan başkası çıkmasın karşımıza!" diye bağırıyormuş. Öyle bir bağırıyormuş ki sesi göklerde çınlıyormuş. Askerlerin arasından geçerlerken saflar yarılıyor, bakışlar onlara çevriliyormuş.

Bu esnada Şerkan, kardeşi Davu'l-Mekân'ın yanındaymış. Davu'l-Mekân meydandaki melunu görüp de münadinin dediklerini duyunca "Seni istiyorlar, ne dersin?" demiş kardeşine. Şerkan: "İş böyleyse bu benim için çok daha iyi olur" demiş. Bu esnada münadi hâlâ meydanda "Şerkan'dan başkası çıkmasın!" diye bağırıp duruyormuş. Herkes meydanda bekleyen bu melun süvarinin, Müslümanların köklerini kazımaya yemin eden, eğer bunu yapmazsa kendisini mağlupların en mağlubu kabul edeceğini söyleyen, Türk, Kürt, Deylan ırklarından olan Müslümanların ciğerlerini dağlayan Luka olduğunu biliyorlarmış.

Şerkan, doru atının üstünde öfkeli bir aslan gibi dalmış meydana, bir yandan atını sürüyor, diğer yan-

dan da elinde bir yılan gibi kıvrılan mızrağını sallayarak şu dizeleri okuyormuş:

Benim aşkar atım gemini bana vermiş
Sana senin istediğini verecek bu at
Elimde keskin kılıcımla vuruşacağım
O kılıcı bir kez çekince belimden
Şimşekler çakar ortalığı aydınlatır birden

Luka, okunan bu şiirdeki hamaseti anlamamış tabii, ama yine de içini saran ürpertiyle elini yüzüne götürüp alnına çizilmiş olan haça dokunmuş ve elini öpmüş. Sonra Şerkan'a karşı saldırıya geçmiş, mızrağını çıkarıp sihirbazların el çabukluğuyla, bakanların göremeyeceği bir hızla bir elinden ötekine geçirerek Şerkan'a fırlatmış. Mızrak yıldırım hızıyla fırlamış, askerlerin kimi sevinip gülmüş, kimi Şerkan için korkmuş. Ama Şerkan kendisine yaklaşan mızrağı, seyredenlerin aklını uçuran bir çeviklikle havada kapıp bakanların göremeyeceği bir hızla, bir göz açıp kapayıncaya kadar çabuk bir zamanda, bir elinden ötekine geçirip geldiği yere geri göndermiş. Luka gelen mızrağı, Şerkan'ın yaptığı gibi yapıp havada yakalamak istemiş ve elini uzatmış, ama Şerkan tez davranıp birincinin hemen ardından fırlattığı ikinci mızrakla onu vurmuş. Luka suratının ortasına çizilen haçın üstüne yüz üstü yere kapaklanmış, Allah tez elden onu cehenneme, ebedi azap yurduna göndermiş. Luka'nın öldürüldüğünü gören küffar vâveyla koparıp yüzünü gözünü parçalamaya, büyük patrikten yardım dilemeye başlamış.

Şehrazat sabah olduğunu görünce sustu.

91. GECE

Hükümdarım, Luka bin Şalut'un öldürüldüğünü gören Hıristiyan askerler bir yandan yüzlerini gözlerini parçalıyor, diğer yandan da "Hani nerede haç? Nerede ruhbanlar?" diye bağırarak patriklerinden yardım dileniyorlarmış. Sonra kendilerine gelmiş, bir araya toplanmış ve kılıçlarını sallayarak, mızraklarını savurarak hücuma geçmişler.

İki ordu karşı karşıya gelmiş. Kılıçlar birbiriyle çakışıyor, göğüsler toynaklar altında eziliyor, kollar kılıç sallamaktan bitap düşüyor, atlar sanki ezelden ayaksız yaratılmış gibi yerlerde ayakları kesilmiş vaziyette yatıyormuş. Gün dönmüş, gece olmuş, karanlık çökmüş. İki ordu birbirinden ayrılıp yerlerine çekilmiş.

Cengâverler gün boyu kılıç sallamaktan sarhoş gibiymişler. Savaş meydanı ölülerle doluymuş. Yaralıların sayısıysa savaş meydanını dolduran ölülerden fazlaymış. Öyle bir haldeymişler ki ölü mü diri mi ayırt edilemiyormuş.

Şerkan, kardeşi Davu'l-Mekân, başmabeyincisi ve vezir Dendan ile bir araya gelmiş, "Çok şükür Rabbim bize küffarı helak etmeyi nasip etti" demiş.

Davu'l-Mekân: "Böyle bir savaşı bize gösterdiği için Allah'a ne kadar şükretsek azdır. Senin bugün o İncil tahrifçisi Luka'ya yaptıkların, mızrağı havada yakalayıp Allah'ın düşmanına fırlatarak onu öldürmen dilden dile aktarılıp nesilden nesile konuşulacak, dünya durdukça unutulmayacak" demiş.

Sonra Şerkan başmabeyinciye dönüp: "Ey başmabeyinci, ey tehlikeli işlerin öncüsü!" demiş ve başmabeyinci "Buyurun efendim" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine Şerkan: "Yarın vezir Dendan ile birlikte yanınıza yirmi bin süvari alıp yedi fersah kadar denize

doğru gidin. Öyle ki küffarla aranızda iki fersahlık bir mesafe kalsın. Orada saklanıp düşmanın gemiden inmesini bekleyin. Sonra onların ardında yerlerinizi alıp iki ordumuz arasında sıkıştırın. Biz onları görünce geri çekiliyormuş gibi yapıp üstümüze çekeceğiz, o zaman siz arkalarından sarıp kuşatacaksınız. Bir gözetleyici dikin, biz üzerine la ilahe illallah yazan bir bayrak kaldırdığımızda siz de yeşil renkli, üzerinde Allahu ekber yazan bir bayrak kaldırırsınız, harekete geçiş işaretimiz bu olur. Düşmanı hem önden hem arkadan kuşatınız böylece" diyerek planını anlatmış.

Başmabeyinci "Başüstüne" diyerek vezir ile birlikte çıkmış. Yirmi bin asker almış. Ağırlıklarını bırakıp yanlarına yalnızca kılıçlarını ve mızraklarını almışlar. Sahile gidip beklemeye koyulmuşlar. Düşman gemilerinde hareketlenme olmuş, emir yağdıran sesler yükselmiş, başlar ortaya çıkmış, yelkenlere haçlar asılmış, atlar gemilerden indirilmiş, sahile yayılmış, saldırıya geçmeye hazırlanmışlar.

Sonra planlanan yapılmış, kılıçlar parlamış, iki ordu savaşa başlamış; zırhlara çarpan kılıçlardan kıvılcımlar çıkarıyor, süvariler ve piyadeler arasında ölüm kol geziyor, kafalar bedenlerden ayrılıyor, diller dışarı sarkıyor, gözler yuvalarından fırlıyor, öfke

damarlardaki kanı coşturuyor, kelleler uçuruluyor, kollar koparılıyor, atlar kan gölünde yatıyor, İslam askerleri insanların en hayırlısı Hz. Muhammed'e salât selam gönderiyor, Hıristiyan askerler haç, zünnar, keşiş, ruhban, psikopos, paskalya akıllarına gelen her bir şeye övgüler yağdırıyorlarmış.

Sonra Şerkan ve Davu'l-Mekân gerilere orduyu geri çekmeye başlamışlar. Düşmanlar İslam ordularının geri çekildiğini görünce buna kanmışlar, sevinç çığlıkları atmaya başlamışlar. Müslümanlar Bakara suresinin ilk ayetlerini okuyarak kendileri için durumu kolaylaştırmaya çalışıyorlarmış. Geri çekilirken yerlerde yatan ölü bedenler atların ayaklarında eziliyormuş.

Rumların içlerinden: "Ey doğru dinin, İsa'nın dininin askerleri, ey Hıristiyanlığın hizmetkârları, zafer sizindir! Müslümanlar kaçıyor! Sakın ola peşlerinden ayrılmayın, kılıçlarınızı kafalarından uzaklaştırmayın, asla geri dönmeyin! Aksi halde beşiğinde konuşan İsa sizi kutsamaz!" diyerek orduyu teşvik eden sesler yükseliyormuş.

Konstantiniyye kralı Afridon kendi ordularının gerçekten de zafer elde ettiğini sanmış, bunun Müslümanların tertip ettiği bir oyun olduğunu anlamamış. Hemen Rum hükümdarına müjdeli haberi göndererek "Bütün bunlar büyük patriğin dışkısının bereketiyle oldu, saçlardaki ve bıyıklardaki kokular diğer bütün haçlı askerlerine de ulaştı tabii" demiş ve ardından da "Yeryüzünde tek bir İslam askeri kalmayıncaya kadar savaşacağım! Bu niyetimden asla dönmeyeceğim" diyerek Meryem'in dininin mucizeleri ve kutsal su üzerine yemin etmiş. Elçiler bu haberi hemen ulaştırmışlar Rum hükümdarına. Askerler aralarında "Luka'nın intikamını alalım, kanını yerde koymayalım" diye bağırıyorlarmış.

Şehrazat sabah olduğunu görünce sustu.

92. GECE

Hükümdarım, düşman askerleri "Luka'nın intikamını alalım!" diye bağırıyor, Rum kralı da prenses Ebrize'nin intikamının alınması için emirler veriyormuş.

Tam o an Davu'l-Mekân: "Ey her şeyin maliki olan Allah'ın kulları! Parlak kılıçlarınız ve kara mızraklarınızla saldırın küffara!" diye bağırıp ordusuna saldırı emri vermiş. İslam orduları geri dönüp kâfir saflarına dalmış, önlerine çıkanı savurmuşlar. Bir münadi sürekli "Ey seçilmiş nebinin sevenleri, dağıtın düşmanlarınızı! Ey korkulan günde kurtulmayı umanlar. Vakit gaffar ve kerim olan Allah'ı razı etme vaktidir! Cennet kılıçların gölgelerindedir!" diyerek askerleri cesaretlendiriyormuş. Şerkan hemen askerleriyle kaçmaya çalışan kâfirlerin önünü kesmiş, saflarına dalmış. Denizin kenarına koşullanmış askerler de kâfirleri arkadan kuşatmışlar.

Çetin bir savaş başlamış, o esnada kâfirler arasında bir dalgalanma olmuş. Bir cengâver ortalarına dalmış. Meydan uçurulmuş kelleler ve parçalanmış bedenlerle dolmuş. Kâfirlerin yüreği korkuyla doluyor, önüne çıkan hiçbir kâfirin boynu bu cengâverin kılıcından kurtulamıyormuş. Hem kılıcı, hem keskin bakışlarıyla kesip biçiyor; hem mızrağı, hem askerlerin sayısı kadar çok gücüyle saldırıyormuş. Tıpkı şairin dediği gibiymiş:

Kılıca gerek yok dedim,
O keskin bakışların yeter
Bakışlarım arzulu olanlara etki eder dedi,
Kılıcım aşkı tatmamış olanlara

Şerkan bu cengâveri görünce: "Seni Kuran'a ve Rahmanın ayetlerine emanet ederim! Kimsin sen ey

yiğit? Yaptıklarınla her şeyin hâkimi ve malikini razı ettin ki o sadece küffarı, tuğyan ehlini darmaduman etmene bakar!" demiş.

Bunun üzerine cengâver süvari "Daha dün benimle anlaşma yapıyordun, ne çabuk unuttun!" diyerek yüzündeki örtüyü açınca yüzünün güzelliği ortaya çıkmış ve onun Davu'l-Mekân olduğu anlaşılmış.

Şerkan, Davu'l-Mekân'ı görünce önce sevinmiş ama sonra etrafın kalabalık olmasından ötürü bir zarar görmesinden korkmuş; çünkü hem yaşı daha çok küçükmüş, hem de onun korunması hükümranlığın bekası için gerekliymiş. "Ey hükümdar! Kendini tehlikeye atıyorsun! Hemen atını atıma yanaştır. Düşmanların sana bir zarar vermesinden korkarım. Başını örtünün altından çıkarma ki düşmanın öldürücü oklarına maruz kalmayasın!" diye seslenmiş ona.

Davu'l-Mekân: "Ben de seninle birlikte meydanlarda savaşmak, canımı senden esirgememek istedim" diye yanıtlamış kardeşini.

Müslüman askerler kâfirleri dört bir yandan kuşatıp çetin bir savaşa girişmişler. Küffarın şevki kırılmış, hırsı sönmüş, azmi kaybolmuş. Yenilgiden kaçışlarının olmadığını görünce gemilerine binip kaçmaya çalışmışlar. Ancak sahildeki cesur savaşçı vezir Dendan ve askerleri aman vermemiş, saldırıya geçmişler. Behram ve yirmi bin aslanı da aynı şekilde saldırıya geçmiş. Böylece Müslümanlar düşman askerlerini hem önden hem arkadan kuşatmış, kaçmalarına fırsat vermemişler.

Müslüman askerler gemilere saldırmışlar. İçindekiler kendilerini korkuyla denize atmışlar. Yüz binden fazla asker bu şekilde boğularak can vermiş. Müslümanlar yirmi tanesi hariç geri kalan gemilerin hepsine, içlerindeki ganimetlerle birlikte el koymuşlar. Sadece yirmi tanesi ellerinden kaçmayı başarabilmiş.

Müslümanlar o gün öyle bir savaşmışlar, öyle çok ganimetler elde etmişler ki tarih boyunca ne öyle çetin

bir savaş, ne de öyle bol bir ganimet görülmüş değildir. Müslümanlar, zafer ve ganimetlerle sevine dursunlar, ellerinden kaçan yirmi gemi de Konstantiniyye'ye doğru yola koyulmuş. Meğerse daha önceden Konstantiniyye'ye Kral Afridon'un zafer elde ettiğine dair bir haber ulaşmış da bunun üzerine Zatü'd-Devahi "Zaten benim oğlum Kral Hardop'a yenilmek yakışmaz! O İslam ordularından korkmaz! Bütün yeryüzünü Hıristiyan topraklarına çevirecek olan da odur!" diyerek Kral Afridon'a şehri süsletmesini emretmiş.

Halk, tabii, bu haber karşısında sevinçle sokaklara dökülmüş, kaderin kendileri için yazdıklarından habersiz kutlamalar yapıp içkiler içmişler. Ancak tam o esnada tepelerinde kara haberler taşıyan kargalar uçmaya başlamış, Müslümanların elinden kaçabilen ve içlerinde Rum melikinin de bulunduğu askerleri taşıyan yirmi gemi Konstantiniyye'ye varmış.

Kral Afridon hemen onları karşılamaya gitmiş, orada askerlerden, feryat figanlar arasında, nasıl hezimete uğradıklarının haberini almış, sevinci kursağında kalmış, neşesi kedere dönmüş. Luka bin Şalut'un ecel oklarından nasibini aldığını da duyunca dünyası başına yıkılmış, bir daha bellerini doğrultamayacaklarını anlamış. Halk mateme bürünmüş, ses sese verip ağlamaya, ölüleri için ağıt yakmaya başlamış. Her bir yandan feryat figanlar yükselmiş.

Daha sonra Rum kralı, Kral Afridon'un yanına girip de ona Müslümanların kendilerini nasıl oyuna getirdiklerini anlatıp, bu gelen askerlerden başkasını beklememesini, geri kalan hepsinin öldüğünü söyleyince Kral Afridon kederinden olduğu yere iki büklüm yığılıp kalmış.

Hükümdarım, Kral Afridon kendine gelince korkudan midesine saplanan sancılarla hemen Zatü'd-Devahi'yi çağırmış, onu durumdan haberdar etmiş. Bu kadın pis kokulu ağzı, kızarmış göz kapakları, sararmış

yanakları, akmış burnu, ağarmış saçları, pörsümüş suratı, kamburlaşmış beliyle korkunç bir görünüme sahip, hilekâr mı hilekâr, düzenbaz mı düzenbaz, bütün sihirleri bilen fitneci bir acuzeymiş. Bununla birlikte İslam dinine ait kitapları okumuş, Kâbe'yi ziyaret etmiş, din hakkında bilgi edinmiş, Kuran'ı bilen biriymiş. Beyti Makdis'te de iki sene kalıp insanlar ve cinlere ait ne kadar sihir varsa hepsini öğrenmiş imiş. Bu kadın belaların en büyüğü, başa gelebilecek felaketlerin en tehlikelisiymiş. Oğlu Kral Hardop'un yanında sırf etrafında bulunan bekâr cariyeler için kalırmış. Bu kadın, kızlardan hoşlanırmış. Onları eğitmek amacıyla yanına alır, bol bol zaferan koklatır, kendilerinden geçtiklerindeyse körpe bedenlerinden faydalanırmış. Bu isteklerine boyun eğenlere ihsanlarda bulunur, onları oğluna yaklaştırırmış ama reddedenlere hayatı zindan eder, helak olmaları için elinden geleni ardına koymazmış. Prenses Ebrize'nin cariyeleri olan Mercane'yi, Reyhane'yi ve diğerlerini de hep bu sebepten eğitmiş zaten. Ama Prenses Ebrize ondan nefret eder; koltuk altlarından yayılan mide bulandırıcı kokusu, leş kokusu yayılan yellenmeleri ve hurma lifinden sert bedeni olan bu kadınla aynı yatağa girmeyi kabul etmezmiş. O, prensesi mücevherlerle ve bilgiyle kandırmaya çalıştıkça prenses her şeyi bilen tanrıya sığınarak ondan kurtulurmuş. Ne güzel demiş şunları diyen:

Ey zenginin karşısında kendisini aşağılara çekip zelil eden
Fakirin karşısında sesini yükselten
Kötülüklerini topladığı dirhemlerle örtmeye kalkan
Unutma dirhemler kötülüğün üzerini örtseler de kokusunu saklayamaz.

Kral Afridon, Zatü'd-Devahi ile görüştükten sonra da Kral Hardop ile görüşmüş. Kral Hardop: "Ey Kons-

tantiniyye kralı! Bizim patriğin duasına, dışkısına değil, annem Zatü'd-Devahi'nin hilelerine ihtiyacımız var. Ancak onun hileleriyle Müslümanları alt edebiliriz. Onlar güçte bize denkler. Kazandıkları bu zafer heyecanıyla da yakında şehrin kapısına dayanırlar" demiş.

Kral Afridon bunları duyunca içi ürpertiyle dolmuş, hemen dört bir yana mektuplar yazdırıp "Bütün Hıristiyan âleminin, haçlı ordularının, bilhassa kalelerde ve hisarlarda bulunanların, kadın çoluk çocuk demeden tez elden burada toplanmaları şart olmuştur! İslam orduları kapımıza dayanmış olup bela gelmeden acele gelmeniz gerekmektedir!" diye haber uçurmuş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

93. GECE

Bunlar olurken hilesine başvurulan Zatü'd-Devahi de adamlarını toplayıp Müslüman tüccar kılığına sokmuş. Yanlarına kraliyet ipeği ve atlas gibi Antakya kumaşları yüklenmiş yüz katır almış. Kral Afridon'a kendileri için şu şekilde bir amanname yazdırmış: "Bunlar Şamlı tüccarlar olup ülkemize ticaret için gelmişlerdir. Bu nedenle kimseden zarar görmemeliler, ticaret ülkemizin kalkınması için şarttır. Bu insanlar savaş ve fesat için gelmemişlerdir." Bu melun kadın adamlarına, "Niyetim Müslümanları oyuna getirmek" diyerek bütün bu hazırlıkları ne için yaptığını söylemiş. Buna karşılık adamları: "Ey kraliçe! Ne dilersen dile bizden, emrini hemen yerine getirilmiş bulursun. İsa seni korusun" demişler.

Acuze, beyaz yumuşak yünlü kumaştan bir elbise giymiş, alnını sertçe kaşıyıp iz yapmış ve üstüne yağ sürüp izi parlatmış. Melun kadının zaten zayıf bir bedeni, içe çökmüş gözleri varmış. Bütün bu hazırlıklardan sonra bir de ayaklarını bileklerinden bağlamış ve öyle yola koyulmuşlar. Epeyce yol alıp Müslüman askerlere yaklaştıkları vakit ayaklarındaki bu bağları çözmüş. İpler, yol boyunca onlarla yürüdüğünden, bileklerinde, uzun zamandan beri oradaymışlar gibi izler bırakmış. Bu izlerin üzerine bir de yağ sürünce iyice belirginleşmişler. Sonra adamlarına dönüp kendisini dövmelerini ve bir sandığa koymalarını emretmiş. Adamlar bu talep karşısında şaşırıp: "Aman efendim, biz sizi nasıl döveriz. Siz bizim hanımımız, kralımızın annesisiniz!" demişler.

Ancak Zatü'd-Devahi "Tuvalete giden kokudan şikâyet etmez, zaruretler yasakları mübah kılar. Beni dövüp sandığa koyduktan sonra diğer yüklerle birlikte katırlardan birine yükleyin ve Müslüman askerlerin yanına gidin. Hiçbir şeyden korkmadan yanlarına yanaşın. İçlerinden biri sizi engelleyecek olsa hemen bütün mallarınızı ona bırakıp hükümdarları Davu'l-Mekân'ın huzuruna çıkın ve 'Biz kâfirlerin ülkelerinden geçtik, kimse malımıza dokunmadı, hatta kralları bize zarar vermesinler diye bir amanname yazdı. Siz nasıl olur da mallarımıza el koyarsınız?' deyip amannameyi gösterin. Şayet hükümdarları 'Peki orada ne kadar kazandınız?' diye sorarsa, 'Bizim oradaki en büyük kazancımız, on beş yıldan beri bir mahzende tutulan, yardım diledikçe gece gündüz işkence gören bir zahidi kurtarmak oldu. Gerçi biz önceleri haberdar değildik ondan. Konstantiniyye'ye gitmiş, ticaretimizi yapmış, alacağımızı alıp satacağımızı sattıktan sonra geri dönüş hazırlıklarına başlamıştık. En son gece yolculukla alakalı konuşmalar yapıp uyumuştuk. Sabah uyanınca duvarda bir suretin kıpırdadığını gördük, yanına gidip dikkatlice

bakınca şunları dediğini duyduk: 'Allah beni, imanınızı güçlendirmek için konuşturdu. Kâfirlerin ülkesinden çıkınca doğrudan Müslüman askerlerin yanına gidin; Çünkü Rahman'ın kılıcı ve bütün zamanların kahramanı Şerkan onların arasındadır. Konstantiniyye'yi fethedip Hıristiyanları yok edecek olan odur. Ayrıca yola çıkıp üç gün yol aldıktan sonra karşınıza bir manastır çıkacak, adına Matruhanna manastırı derler. O manastırda bir mahzen vardır. Bütün iyi niyetinizle ve samimi duygularınızla gücünüzü toplayıp o mahzene gidin, çünkü orada Beyti Mukaddes'ten gelen Abdullah adında ibadet ehli bir adam var. Öyle dini bütün bir insan ki kerametleri zihinlerdeki bütün şüpheleri siler. Şeytan, manastırdaki bazı ruhbanların kanına girdi de onu mahzene hapsettiler. Uzun zamandan beri orada tutuyorlar. Onu kurtarmanız sizin için en büyük cihattır.' İşte o duvardaki suretin bunları söylediğini söylersiniz. Şerkan'ın sizin bu söylediklerinizi duyduğuna emin olun..."

Şehrazat hikâyenin burasında sabah olduğunu görünce sustu.

94. GECE

"Sonra ona deyin ki: 'Biz suretin bu söylediklerini duyunca bahsettiği kişinin Allah'ın sevgili kullarından, salihlerden bir zat olduğunu anladık ve dediği gibi yapıp üç gün yol aldık. Bahsedilen manastıra gündüz vakti varınca, gün boyunca ticaretle uğraşıp alışveriş yaptık. Akşam olunca manastırdaki bu mahzene gittik. İçeriden o salih zatın sesi geliyordu. Önce Kuran'dan bazı ayetler okuyup sonra da şu şiiri okudu:

Ciğerim yandı, göğsüm daraldı
Hüzün deryaları yüreğimi aldı da boğdu
Ah bir ümit olmasaydı ölümü kucaklardım çoktan
Ey şimşek, o beldeye ve ehline gidersen
Muştularını yay onların üstüne
Kavuşmak hayal oldu benim için
Savaşlar ve kapalı kapılar aramıza girdi
Ben Rum manastırlarında esir düşmüşüm
Sen selamımı söyle sevdiklerime

Acuze bu şekilde adamlarına kurduğu planları anlatmış. Adamlar onun bu eşsiz planını duyunca önce ellerini öpmüşler, sonra da saygıda kusur etmemek için emrini yerine getirmiş ve bir güzel dövüp sandığa koymuşlar. Müslümanların yanına gitmek için yola koyulmuşlar.

Onlar bu haldeyken Müslümanların neler yaptıklarına bakacak olursak. Davu'l-Mekân ve diğerleri, Allah'ın kendilerine bahşettiği zafer ve ganimetlerin sevinciyle oturmuş konuşuyorlarmış. Davu'l-Mekân kardeşi Şerkan'a: "Allah birbirimizle uyumumuz sebebiyle bize zafer bahşetti, bundan sonra da Allah'a itaat ettiğim konularda sen de bana itaat et ey Şerkan" demiş.

Şerkan da: "Başım gözüm üstüne" diye yanıtlamış onu. Ardından da: "Allah sana bir oğul verirse kızım Kaza'yı ona vereceğim" demiş. Bunu duyan Davu'l-Mekân çok sevinmiş. Birbirlerini tebrik edip düşmanlarına karşı her daim kendilerine zafer bahşetmesi için Allah'a dua etmişler.

O esnada yanlarında bulunan vezir Dendan: "Benim bir fikrim var. Düşmanlarımızın peşinden gidip onları kuşatalım. Belki Allah bize zafer bahşeder de düşmanlarımıza karşı istediğimizi elde ederiz. Dilerseniz siz gemilerle denizden gidersiniz, biz de karadan gelip size katılırız. Savaşta sebat gösterirsek Allah

bizi zaferle mükâfatlandırır, altın ve gümüşlerden oluşan ganimetler elde etmemizi sağlar" demiş.

Bu teklifi kabul eden Davu'l-Mekân askerlerine sefer emri vermiş. Konstantiniyye'ye doğru yola koyulmuşlar. Bir vakit yol aldıktan sonra karşılarına oradan oraya sektiren ceylanları ve etrafta gezinen türlü çeşit hayvanlarıyla göz alıcı bir bahçe çıkmış. Kaç gündür yollardaymışlar, mağaralardan geçmiş, aç susuz kalmışlar. Yerden fokurdayan gözeleri, olgunlaşmış meyveleri, ağaçlarının ılık meltemler esen gölgeleriyle bu cennet gibi bahçeyi görünce çok sevinmişler. Bahçe tıpkı şairin dediği gibiymiş:

Şu parıltılı bahçeye bak, yere yeşil bir ipek sarılmış sanırsın
Bakışlarını gezdirirsen orada su dolu gözeleri,
Başının üstünde sancak gibi yükselen ulu ağaçları görürsün

Davu'l-Mekân ağaçlarla çevrili, çiçeklerle bezeli, kuşların oradan oraya uçtuğu bu bahçeyi görünce kardeşi Şerkan'a: "Şam'da bunun gibi bir bahçe yoktur kesinlikle. Askere söyleyin üç gün burada konaklıyoruz. Biraz dinlensin, küffarla çarpışmak için güçlerini toplasınlar" demiş. O esnada bazı sesler duymuşlar. Davu'l-Mekân, etrafındakilere neler olduğunu sorunca, Şamlı tüccarlardan oluşan bir kafilenin dinlenmek için orada konaklamak istediklerini söylemişler. Aradan bir saat geçmiş ya da geçmemiş tüccarların hükümdardan yardım dileyen bağrışmaları duyulmuş.

Davu'l-Mekân adamların hemen huzuruna getirilmesini emretmiş. Huzura çıkınca: "Ey hükümdarım, kâfirlerin beldesinde kimse malımıza el koymamışken kardeşlerimiz olan Müslümanlar nasıl el koyabilir mallarımıza? Hatta bizi orada nasıl karşıladıklarını da

anlatalım size" diyerek Kral Afridon'un yazdığı amannameyi çıkarıp göstermişler.

Şerkan uzattıkları amannameyi alıp okuduktan sonra: "Mallarınızı size geri vereceğiz. Ama sizin ne işiniz vardı kâfirlerin ülkesinde?" demiş. Tüccarlar: "Vallahi bizi, sizin gazada bile kazanamadığınız derecede büyük bir zafer kazanalım diye Allah gönderdi oraya" diye karşılık vermişler.

Şerkan. "Neymiş bu bizim gazada bile kazanamadığımız zaferiniz?" diye sorunca, "Böyle herkesin içinde anlatamayız. Kulaktan kulağa yayılır da belki duymaması gerekenler duyar, bu da hem bizim hem de Rum diyarına giden bütün Müslümanların helak olur" demişler. Bu esnada içinde Zatü'd-Devahi'nin olduğu sandığı saklıyorlarmış. Davu'l-Mekân ve Şerkan, tüccarları yalnız kalabilecekleri bir yere götürünce Zatü'd-Devahi'nin kendilerine öğrettiği zahit hikâyesini ağlayarak anlatmış, onları da ağlatmışlar.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

95. GECE

Hükümdarım, tüccar kılığındaki Hıristiyanlar, Davu'l-Mekân ve Şerkan'a, karşılaştıkları bu zahidin halini ağlayarak anlatınca onlar da ağlamaya başlamışlar. Adamlar, yaşlı kadının kendilerine öğrettiği şekilde anlatmışlar her şeyi.

Şerkan öyle üzülmüş bu zahid adamın haline, öyle yüreği parçalanmış ki hakkında anlatılanlara, hemen

yerinden fırlayıp "Kurtardınız mı o adamı yoksa hâlâ o manastırda mı?" diye sormuş heyecanla.

Tüccarlar: "Kurtardık. Hatta kurtarırken canımızın korkusundan manastırın sahibini de öldürdük. Sonra da korkumuzdan arkamıza bile bakmadan kaçtık. Oysa çok güvenilir kişilerden bu manastırda kantarlar ağırlığınca altın ve gümüş olduğunu duymuştuk" demişler ve sandığı getirip içinden elleri ayakları zincirlerle bağlı, hıyarşembe gibi kara kuru bu melun kadını çıkarmışlar.

Davu'l-Mekân ve huzurda bulunan diğerleri, onu görünce, özellikle de alnında parlayan nuru görünce –tabii bu nur sandıkları yaşlı kadının alnına sürdüğü yağdan başka bir şey değilmiş– onun gerçekten de ibadet ehli zahid bir adam olduğunu sanmışlar. Davu'l-Mekân ve Şerkan adam sandıkları yaşlı kadının haline öyle üzülmüşler, öyle üzülmüşler ki ağlaya ağlaya ellerini ayaklarını öpmüşler.

Yaşlı kadın onlara "İyi bilin ki ben Rabbimin bana bu yaşattıklarına razıyım. Çünkü bunları öldükten sonra diri kalan mücahitlerin toynakları altında can vereyim diye yaptı" demiş ve şu şiiri okumuş:

Atlar şaha kalktı, savaş ateşleri tutuşturuldu
Sen Musa'sın şimdi asanı atma vaktidir
Kavminin yılanlara dönüşen ipleri korkutmasın seni
Sen duanı oku, kılıcın düşmanının boynuna uçurur

Şiiri bitirdiğinde alnında parlayan nuru ve dolu dolu gözleriyle öyle etkili bir duruşu varmış ki, Şerkan tekrardan kadının ellerine yapışıp öpmüş. Sonra yemesi için yemek getirmişler ama o: "Ben on beş yıl boyunca orucumu bozmadım. Şimdi Rabbim beni o cehennem azabından ve esirlikten kurtarmışken mi açacağım? Hayır, akşama kadar bir şey yemeyeceğim" demiş ve yememiş.

Akşam olunca Davu'l-Mekân ve Şerkan, yaşlı kadının yemeğini getirmişler ve: "Haydi, buyur ye ey zahit" demişler.

Ancak zahit kılığındaki yaşlı kadın: "Şimdi yemek vakti değil! Şimdi her şeyin malikine ibadet etme vaktidir" demiş ve kalkıp mihraba geçmiş, sabaha kadar namaz kılmış. Bu hal tam üç gün devam etmiş. Sabaha kadar uyumuyor, ibadet ediyormuş.

Davu'l-Mekân onun bu halini görünce yüreği ısınmış ve Şerkan'a: "Bu ibadet ehli zat için güzel bir çadır kurun, rahat bir yatak hazırlayın" demiş.

Dördüncü gün zahit kılığındaki yaşlı kadın kendisine yiyecek getirmelerini isteyince hemen türlü çeşit renklerde ve tatlarda göz alıcı, iştah kabartıcı bir sofra kurmuşlar. Ama o hiçbirine dokunmayıp sadece bir parça buğday ekmeği yemiş ve bu yediğiyle oruca niyetlenmiş. Gece olunca yine kalkıp ibadet etmeye koyulmuş.

Şerkan, Davu'l-Mekân'a "Vallahi bu adam gibi ibadet ehli zahit bir zatı daha önce görmedim. Cihat etmiyor olsaydık bu adamın hizmetine koşarak ibadet ederdim" demiş.

Davu'l-Mekân: "Ben de öyle, ama yarın Konstantiniyye'ye doğru yola çıkıyoruz. Bir daha elimize şu içinde bulunduğumuz gibi boş bir vakit geçmez" diye karşılık vermiş.

Vezir Dendan: "Vallahi ben şimdi bu zahit adamın yanına gidip yarın savaşta ölmem ve Rabbime kavuşmam için bana dua etmesini isteyeceğim. Dünya hayatına karşı hiç hevesim kalmadı" demiş.

Üçü de aynı istekte birleşince gecenin başında kalkıp yaşlı kadının çadırına girmişler. O esnada zahit kılığındaki melun kadın namaz kılıyormuş. Yanına gidip merhamet dilenerek ağlamaya başlamışlar. Ama kadın gece yarısına kadar dönüp bakmamış onlara. En sonunda selam verince dönüp "Hoş geldiniz, bir muradınız mı vardı?" diye sormuş.

Şaşkınlıkla: "Ey mübarek zat! Akşamdan beri burada ağlayışlarımızı duymadın mı?" demişler.

"Allah'ın huzuruna çıkanın bu kâinatta varlığı kalmaz ki duysun ya da görsün" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine "Yanına, hem bize niye esir düştüğünü anlatasın hem de dua edesin diye geldik. Vallahi senin duan Konstantiniyye'den daha hayırlıdır bizim için" demişler.

Zahit kılığındaki kadın onların bu sözlerini duyunca: "Vallahi şayet sizler Müslümanların emirleri olmasaydınız bu konuda size tek bir şey anlatmazdım. Benim yaşadıklarımı şikâyet edeceğim tek kapı Allah'ın kapısıdır. Ama şimdi madem sordunuz anlatayım: Ben bir vakitler, ibadet ehli büyüklerle birlikte Kudüs'teydim. Ama Allah bana tevazuyu nasip ettiğinden onlara karşı asla büyüklenmezdim. Ancak bir gece denize gidip suyun üstünde yürüdüm, bu halim karşısında neden bilmem içimden, kimse benim gibi su üstünde yürüyemez diye bir düşünce geçti. Kalbim katılaştı bu düşünceden. Allah da bana bitmek bilmez bir yolculuk sevdasını müptela kıldı. Kalkıp Rum diyarına gittim. Bir sene boyunca oralarda kaldım, ibadetle iştigal ettim. Sonra o beni bulduğunuz yere geldim. Dağı tırmanınca karşıma bir manastır çıktı. Manastırın adına Matruhanna dedikleri bir rahibi varmış, beni görünce yanıma gelip ellerimi öptü ve 'Rum diyarına geldiğinizden beri sizi izliyorum, sizi gördükçe İslam beldelerine iştiyakım artıyor' diyerek elimden tutup manastıra soktu. Sonra da beni karanlık bir hücreye kapatıp kapıyı üzerime kilitledi. Tam kırk gün boyunca beni orada aç susuz bıraktı. Niyeti bu şekilde beni yavaş yavaş öldürmekti. Tevafuk bu ya, o sıralar manastıra Dakyanus adında Rum bir komutan geldi. Yanında kızı ve on kölesi vardı. Kızının adı Temasil idi. Ama o kadar güzeldi ki onun gibi güzel bir kız yoktur yeryüzünde. Rum komutan, on kölesi ve dünyalar güzeli kızıyla manastıra geldi. Rahip Matruhanna

ona benden bahsedince 'Çıkarın onu oradan, eminim bu kadar sürede kuşlara yem olacak kadar bile eti kalmamıştır' demiş. Kapıyı açınca beni divana durmuş, namaz kılıp Allah'a tazarru ve niyazda bulunurken buldular. Böyle dua eden sesimi duyunca şaşkınlıkla hep beraber içeri doluştular. Dakyanus ve yanındakiler üzerime hücum edip öyle bir dövdüler ki beni ölmek istedim oracıkta. Bir yandan da kendimi kınıyor: 'Allah'ın sana verdiği nimetleri kendine mal edip büyüklenirsen işte böyle cezalandırılırsın. Ey nefsim, bilmiyor muydun ki kibir Rabbi kızdırır, kalbi katılaştırır, sahibini cehenneme sürükler' diyordum. Sonra beni oradan alıp yerin altında bulunan daha karanlık bir mahzene götürüp attılar. Üç günde bir, bir parça buğday ekmeğiyle az biraz su veriyorlardı sadece. Bahsettiğim o Rum komutan da bir ya da iki ayda bir manastıra geliyordu. Tabii bu esnada kızı büyüyor, büyüdükçe daha da güzelleşiyordu. Çünkü ben onu ilk gördüğümde daha dokuz yaşındaydı. O manastırda tam on beş yıl kaldım. Yani kız şimdi yirmi dört yaşında. Ne bizim ülkemizde ne de Rum diyarında ondan daha güzel bir kız olduğunu sanmam. Babası da kızının üzerine çok titriyor. Konstantiniyye hükümdarı onu fark eder de elinden alır diye çok korkuyor. Çünkü kız kendini tanrıya adamış. Kız, babası ve adamlarıyla birlikte öyle bir at biniyor ki onu gören asla kız olduğunu anlamaz. Babası bütün malları bu bahsettiğim manastırda saklıyor. Her gidiş gelişlerinde yanında bir miktar getirip orada bırakıyor. Ben gördüm; altınlar, gümüşler, renk renk mücevherlerle dolu bir hazine. Öyle çok ki, sayısını yalnız Allah bilir. Bana kalırsa siz gidip bu hazineyi almalı ve Müslümanlara, bilhassa Allah yolunda cihat eden mücahitlere dağıtmalısınız. Neyse işte, beni bulan bu tüccarlar, Konstantiniyye'ye gidip ticaretlerini yaptıktan sonra tam geri dönecekleri vakit, Allah bana yardım etsin diye duvardaki bir sureti konuşturup onları benden haberdar etmiş. Tüccarlar

manastıra gelip zor kullanarak Matruhanna'dan, nerede olduğumu öğrenmişler. Sonra da sakalından tutup benim bulunduğum yere kadar sürükleyip onu orada öldürmüşler. Ardından da beni alıp birileri gelir de kendilerini cezalandırır korkusuyla hemen kaçtılar. Yarın Temasil babasıyla birlikte manastıra gidecek. Babası, kızının başına bir şey gelmesinden korktuğundan onu hiç yalnız bırakmıyor. Eğer kendi gözlerinizle görmek isterseniz ben size yol gösteririm. Hatta Rum komutanın biriktirdiği altın ve gümüşlerin yerini de size gösteririm. Ah o kızı bir Arapça şarkı söylerken duydum ki keşke o güzel sesiyle Kur'an okusaydı... İsterseniz manastıra girer Dakyanus kızı Temasi ile birlikte gelinceye kadar orada saklanır, beklersiniz. Vallahi bana kalırsa o kız sadece hükümdarımız Davu'l-Mekân'a ya da kardeşi Şerkan'a yaraşır.

Davu'l-Mekân ve Şerkan bu duyduklarına çok sevinmişler. Ancak vezir Dendan'ın içine bir kurt, yüzüne gölge düşmüş bu anlatılanlardan.

Zatü'd-Devahi devam etmiş sözlerine: "Ancak oraya çok fazla askerle giderseniz korkarım ki Rum komutan onları görür de manastıra girmekten çekinir. Bana kalırsa yanınıza sadece yüz süvari ve hazineleri yükleyebilmek için katırlar alın. Yarından tezi yok yola çıkalım, manastıra gidip o hazineleri alıp gelelim."

Onun bu sözleri üzerine hemen o dakika haber gönderip başmabeyinciyi ile Türk ve Deylem liderlerini çağırmışlar. Davu'l-Mekân onlara: "Yarın sabah askerleri alıp Konstantiniyye'ye doğru yola çıkın. Sen ey başmabeyinci, emir verip ve askerleri yönlendirmek konusunda benim yerime geçersin. Sen de ey Rüstem, savaşta Şerkan'ın yerine geçersin. Kimse bizim aranızda olmadığımızı fark etmesin. Üç gün içinde biz de size katılırız" demiş. Sonra en cengâverlerinden yüz atlı seçmiş.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ertesi gün devam etmek üzere sustu.

96. GECE

Hükümdarım, sabah olunca başmabeyinci askere sefer emri vermiş. Askerler, Davu'l-Mekân, Şerkan ve vezir Dendan'ı da aralarında zannederek yola çıkmışlar. Oysa Davu'l-Mekân, Şerkan ve vezir Dendan orada kalıp, gün batıncaya kadar beklemişler. Zatü'd-Devahi'nin adamları da gizlice Zatü'd-Devahi'nin yanına girip, ayaklarını öperek ayrılmak için izin isteyip de gitmiş olduklarından orada değillermiş.

Gece olunca yaşlı kadın, Davu'l-Mekân ve beraberindekilere: "Haydi şimdi manastırın olduğu dağa doğru yola koyulalım" demiş. Dediğini yapıp manastırın olduğu dağa gitmişler. Dağın eteklerine ulaşınca içten içe duyduğu sevinçten gücü kuvveti yerine gelen yaşlı kadını beş süvariyle birlikte orada bırakmışlar. Davu'l-Mekân onun bu halini gördükçe kendi kendine "Daha önce kendisi gibi güçten düşmüş birini daha görmediğimiz bu zata güç kuvvet veren Allah ne yücedir" diyormuş.

Hilekâr kadın yalnız kaldığı bir vakit, başından geçenlerin hepsini ayrıntısıyla yazıp sonuna da "En cesurlarından on bin asker gönderin. Dağın eteklerine gelsinler ve İslam askerlerinin onları görmemesi için saklansınlar. Ben Müslümanların hükümdarlarını ve hükümdarlarının kardeşini bir oyuna getirip manastıra getirdim. Vezir Dendan da onlarla birlikte. Yüz süvariden başka adam yok yanlarında. Kurduğum oyunun eksiksiz olması için manastırdaki Hıristiyan askerleri onlara teslim edip rahip Matruhanna'yı öldüreceğim. Şayet oyunum planladığım gibi eksiksiz devam ederse Müslümanlar ne ülkelerine dönebilirler ne de tüten tek bir ocakları kalır. Matruhanna Hıristiyan milletine, haçlı ordusuna feda edilecek. İsa'ya

şükürler olsun" diye bir not iliştirdiği bir mektubu postacı güvercinlerle Konstantiniyye kralına uçurmuş. Mektup Konstantiniyye'ye ulaşınca hemen Kral Afridon'a ulaştırmışlar. Mektupta yazılanları okuyan Afridon, o dakika orduya hazırlanıp manastıra doğru yola koyulmalarını emretmiş.

Davu'l-Mekân, Şerkan ve Vezir Dendan'a gelecek olursak, manastıra girdiklerinde rahip Matruhanna onları karşılamak üzere çıkmış, ancak o esnada yanlarına gelmiş olan yaşlı kadın hemen öne atlayıp "Öldürün şu lanetliyi!" diye bağırdığından onun kim olduğunu anlamadan kılıçlarıyla saldırmış, ölüm kâsesinden içirmişler. Sonra melun kadın adak bölümüne gidip orada bulunan anlattığından çok daha fazla sayıdaki altınları ve mücevherleri Davu'l-Mekân ve adamlarına vermiş. Onlar da bu hazinelere katırlara yükleyip Temasil ve babasının gelmesini beklemeye başlamışlar. Ancak Temasil ve babası Müslümanlardan korktukları için gelmemişler.

Davu'l-Mekân o günün sonuna kadar beklemelerini söylemiş, beklemişler. Ertesi gün ve daha ertesi gün de beklemişler ama gelen olmamış. Sonunda Şerkan "Vallahi aklım askerlerimizde kaldı, şimdi ne yapıyorlardır hiç bilmiyoruz" demiş. Bunun üzerine Davu'l-Mekân: "Buradan alacağımızı aldık, öyle zannediyorum ki Rum askerlere yaptıklarımızdan haberdar oldukları için Temasil de babası da gelmezler artık. En iyisi biz, Allah'ın verdikleriyle yetinip Konstantiniyye'ye doğru yola koyulalım, kim bilir belki Allah oranın fethini nasip eder" demiş. Hazineyi de yanlarına alarak dağdan inmişler. Zatü'd-Devahi hilesini anlarlar korkusuyla karşı çıkamamış onlara.

Ancak yaşlı kadın da yanlarında olduğu halde tam Rum askerlerin saklandığı dar bir geçitten geçiyorlarmış ki askerler onları görüp dört bir yandan etraflarını sarmışlar. Oklarını ve mızraklarını hazır etmiş,

küfür içerikli birtakım şeyler haykırıyorlarmış. Davu'l-Mekân, Şerkan ve vezir Dendan, böyle büyük bir ordu tarafından kuşatıldıklarını görünce Davu'l-Mekân telaşla "Kim yerimizi haber verdi onlara?" diye sormuş.

Şerkan: "Kardeşim şimdi konuşma vakti değil, kılıç savurma, ok fırlatma vaktidir! Haydi, kendinize gelin! Kılıçlarınıza davranın! Bu geçitten çıkışın yalnızca iki yolu var! Arabın ve Acemin efendisinin hakkı için savaşın! Ah bu geçit bu kadar dar olmasaydı onları çok kolay alt ederdik, isterse yüz bin kişi olsunlar!" demiş.

Davu'l-Mekân: "Bilseydik yanımıza beş bin asker alırdık" diye hayıflanmış.

Ancak vezir Dendan: "Vallahi yanımızda on bin asker olsaydı da bu dar geçitte bir işe yaramazdı. Ancak Allah bizim yardımcımızdır. Bu geçidi iyi bilirim. Babanız Ömer en-Numan ile Konstantiniyye'yi fethe geldiğimizde buralardan geçmiştik. Buz gibi soğuk sular vardır buralarda. Haydi, tez davranalım da Hıristiyan askerler dağın tepesine çıkıp bizi taşlamaya başlamadan çıkıp gidelim bu geçitten" demiş.

Zahit kılığındaki yaşlı kadın onlara bakıp "Bu ne korku böyle? Siz Allah yolunda canlarınızı satmış değil miydiniz? Vallahi ben onların hapishanelerinden on beş sene kaldım da Allah'ın benim için yazdıklarına asla karşı çıkmadım. Burada kalın ve Allah yolunda savaşın. Kim öldürülürse onun varacağı yer cennettir, ölümü de en şerefli ölümdür" demiş.

Yaşlı kadının bu sözlerini duyunca içlerindeki korku ve tasadan eser kalmamış, hemen kılıçlarına davranmış ve küffara saldırmışlar. Kılıçları kâfirlerin boyunlarını biçiyor, ölüm kâsesini düşman saflarında dolaştırıyormuş. Müslümanlar Allah yolunda savaştıklarının bilinciyle kâfirleri darmaduman ediyorlarmış. Davu'l-Mekân, karşısına her çıkan yiğit savaşçıyı yerle bir ediyor, beşer beşer, onar onar kellelerini uçuruyormuş. O kadar çok kişiyi öldürmüş ki saymak imkânsız. Bu

haldeyken yaşlı kadına bakınca onun kılıcıyla düşman askerlerini işaret ettiğini görmüş. Tabii ne yaptığını anlayamamış ama kadın korkup da yanına gelen askerleri cesaretlendirip grup grup Şerkan'ın üstüne gönderiyormuş. Şerkan üstüne gelen grubu darmaduman ediyor, peşinden başka bir grup geliyor onları da ekinler gibi biçiyormuş. Bir yandan da bunun yaşlı kadının bereketiyle olduğunu düşünüyor ve kendi kendine: "Bu mübarek zatın inayetiyle kâfirlere karşı gücüm kuvvetim arttı. Üstüme gelen korkuyor, saldırmaya bile cesaret edemeyip kaçıyor" diye düşünüyormuş. Günün sonuna kadar bu şekilde savaşmışlar. Akşam olunca düşman askerleri başlarına yukarıdan taş atamasınlar diye geçitte bulunan mağaralardan birine girmişler.

O günkü savaşta içlerinden kırk beş kişi ölmüş. Bunu tespit etmek için sayım yaparken zahit kadının aralarında olmadığını fark etmişler. Kimsenin ondan haberi yokmuş. "Belki de şehit olmuştur" diye düşünmüşler. Şerkan: "Ben gördüm onu savaşırken, ayetler okuyarak ve birtakım işaretler yaparak süvarilere güç veriyordu" demiş.

Onlar tam böyle konuşurlarken melun kadın Zatü'd-Devahi mağaradan içeri girmiş. Elinde yirmi bin Hıristiyan askerinin zorba, inatçı ve şeytan ruhlu komutanlarının kellesi duruyormuş. Esasında onu Türk askerlerden biri attığı bir okla vurmuş. Allah da tez elden ruhunu cehenneme yollamış. Tabii komutanlarının öldürüldüğünü gören askerler hep beraber bu Türk askere saldırmış, kılıçlarıyla öldürmüşler. Allah onun ruhunu da tez elden cennete yollamış. Bundan sonra işte bu Zatü'd-Devahi denen melun gelip komutanın başını kesmiş. Getirip Şerkan'ın ve hükümdar Davu'l-Mekân'ın ayaklarının dibine atmış.

Şerkan kadını görünce hemen ayağa fırlayıp "Çok şükür sağ ve salimsin ey mübarek adam!" demiş. Yaşlı kadın: "Evladım, aslında bugün şehit olmak istedim,

onun için kendimi Hıristiyan askerlerin arasına attım. Sonra iki ordu birbirinden ayrılınca bana bir güç geldi, gidip bin asker gücündeki başkomutanlarına saldırdım, başını bedeninden ayırdım. Askerlerinin tek bir tanesi bile korkusundan yanıma yaklaşamadı. İşte başını da size getirdim" demiş.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

97. GECE

Hükümdarım, yaşlı kadın: "Başkomutanlarının kellesini koparıp size getirdim ki cihatçı ruhunuz güçlensin, kılıçlarınız Rabbi razı etsin. Ben sizin cihatla iştigal etmenizi istiyorum. Konstantiniyye'nin kapılarına dayanmış olsalar da askerlerinizin yanına gidip on bin süvariyi alıp geleyim de bu küffarı helak edin isterim, ne dersiniz?" demiş.

Şerkan: "Vadi dört bir yandan düşman askerleriyle çevrili, nasıl geçip gideceksin aralarından?" diye sorunca melun kadın: "Allah beni onların gözlerinden gizler, göremezler. Görseler de yaklaşmaya cesaret edemezler. Ben artık Allah'ta fani oldum, o benim düşmanlarımı ortadan kaldırır" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine Şerkan: "Doğru söyledin ey zahit, ben buna bizzat tanık oldum. O zaman gecenin başında git de bizim için de kolay olsun" demiş.

Kadın: "Hayır, hemen şimdi yola çıkmak istiyorum. Şayet istersen sen de benimle gel, hatta hükümdar Davu'l-Mekân da gelsin. İkinizi de gözlerden saklayabilir, bu düşman hattından çıkarabilirim. Ama bir üçüncü kişiyi saklayamam" demiş.

Şerkan: "Ben askeri bırakamam, ama kardeşim isterse seninle gelebilir. Bu geçitten kurtulmuş olur. Onun kurtulması daha önemli çünkü o Müslümanların kalesi, âlemlerin Rabbinin kılıcıdır. Hatta vezir Dendan'ı yahut dilediğiniz başka birini de yanınıza alın. Tez elden on bin süvariyi bize gönderin de bu melunlara karşı zafer elde edelim" diye karşılık vermiş. Dediklerini onaylamış, öyle yapmaya karar vermişler.

Sonra yaşlı kadın: "Bana biraz mühlet verin, önden gidip bakayım kâfirler ne haldeler; uyuyorlar mı, uyanıklar mı" demiş.

"Hayır, seni tek başına bırakmayız. Ne gelirse başımıza artık o da Allah'tandır" diye karşılık vermişler.

Ancak kadın: "Size itaat edersem hem kendinizi, hem beni yakarsınız. Siz dediğimi yapın, az biraz bekleyin, ben gidip size haber getireyim" diye diretmiş ve çıkıp gitmiş.

O gittikten sonra Şerkan, kardeşi Davu'l-Mekân'a: "Vallahi bu yaşlı kadın keramet ehli bir zat besbelli. Şu komutanı öldürmüş olması onun keramet ehli olduğunu göstermeye yeter. O komutan çok inatçı, zorba

ve şeytan gibi bir adamdı. Şimdi onun ölümüyle askerlerinin şevki kırılmıştır" demiş.

Tam o, zahit adamın kerametlerinden konuşurken yaşlı melun Zatü'd-Devahi içeri girmiş ve onları küffara karşı yardımıyla müjdelemiş. Çok sevinmiş ve bütün bunların birer hile ve aldatmaca olduğundan bihaber teşekkür etmişler ona. Sonra yaşlı kadın: "Hani hükümdar nerede?" demiş. Davu'l-Mekân ortaya çıkınca "Haydi vezirinizi de alın, ardım sıra gelin. Konstantiniyye'ye gidiyoruz" demiş.

Zatü'd-Devahi ise biraz evvelki gidişinde düşmanı kurduğu hileden haberdar etmiş, pek sevinmişler, "Zaten bizim eşi benzeri olmayan yiğitlikteki komutanımıza karşılık ancak onların hükümdarlarının canını almamız yüreğimizi soğuturdu" demişler. Yaşlı melun onlara "Müslümanların hükümdarını size getirdiğimde onu alıp Konstantiniyye kralı Afridon'a götürün" demiş.

Neyse işte Zatü'd-Devahi tekrar mağaraya, Müslümanların yanına dönüp Davu'l-Mekân ve vezir Dendan'ı yanına almış. "Haydi, Allah'ın bereketiyle yürüyün" demiş. Sözüne uymuş, kaderlerine ne yazılmışsa onu yaşamak için yola koyulmuşlar. Yürüye yürüye Rum askerleriyle dolu dar geçide gelmiş, kendilerini Rum askerlerin ortasında bulmuşlar. Ama askerler –önceden tembihlenmiş olduklarından– onlara bakıyor ancak hiçbir şey yapmıyorlarmış. Bu askerlerin Hıristiyan askerler olduklarını anlayıp da kendilerine hiç ilişmediklerini görünce Vezir Dendan: "Vallahi bu apaçık bir keramet. Bu zat keramet ehli yüce zatlardan biri hiç şüphesiz" demiş. Davu'l-Mekân da: "Vallahi küffar kör olmuş sanırım. Çünkü biz onları görüyoruz ama onlar bizi görmüyor" demiş.

Onlar tam böyle zahid ihtiyarı övüp keramet ve ibadet ehli mübarek bir zat olduğundan bahsediyorlarmış ki birdenbire Hıristiyan askerler saldırıya geçip

etraflarını kuşatmışlar ve "Siz ikinizden başka kimse var mı böyle elini kolunu sallaya sallaya aramızdan geçmeye çalışan? Hemen gösterin onu bize!" diye bağırmışlar.

Vezir Dendan şaşkınlıkla: "Şu yanımızda duran adamı görmüyor musunuz?" demiş. Askerler: "İsa ve ruhbanlar adına, kutsal suya yemin olsun ki sizden başka kimseyi görmüyoruz" demişler.

Bunu duyan Davu'l-Mekân: "Sanırım Allah bizi cezalandırmak için görünür yaptı" demiş.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

98. GECE

Hükümdarım, Hıristiyan askerler, Davu'l-Mekân ve vezir Dendan'ın ellerini ayaklarını bağlayıp ertesi sabaha kadar kaçmalarını engellemek için başlarına nöbetçiler dikmişler. Davu'l-Mekân ve vezir Dendan umutsuzluk içinde birbirlerine: "Allah'ın salih kullarına karşı gelenlerin hali böyle olur işte. Bizim ona karşı gelmemizin cezası da bu dar geçitten çıkamayışımız oldu" demişler.

Bu esnada emir Şerkan ve askerlerine gelecek olursak o geceyi mağarada geçirip sabah uyanmış, hep beraber sabah namazlarını eda etmişler. Sonra savaş için hazırlanmışlar. Şerkan askerlerini cesaretlendirip onlara güzel vaatlerde bulunmuş. Ancak düşmanın karşısına dikildiklerinde onları uzaktan gören kâfirler: "Ey Müslümanlar! Hükümdarınız ve işlerinizi düzen-

leyen veziriniz elimizde! Şayet bizimle savaşmaktan vazgeçmezseniz hepinizi de, tek bir kişiyi sağ bırakmadan öldürürüz! Ancak teslim olursanız sizi kralımıza götürürüz, onunla barış imzalar, ülkemizden çıkıp gidersiniz! Ne siz bize zarar verirsiniz ne de biz size! Aklınız varsa elinize geçen bu fırsatı değerlendirirsiniz! Yok, karşı çıkarsanız dediğimiz gibi hepinizi öldüreceğiz! Bu bizim size söyleyeceğimiz son sözümüz!" diye bağırmışlar.

Şerkan bu sözleri duyup da kardeşi ve vezirinin esir düştüğünü öğrenince hüznünden ağlamış, büyük bir ümitsizliğe kapılmış. Artık sonlarının geldiğine inanıp kendi kendine: "Acaba ne oldu da esir düştüler? Acaba zahide karşı saygıda kusur mu ettiler? Yanlış bir şey yapıp onun sözlerine karşı mı geldiler? Şimdi ne haldeler?" diye düşünmüş. Ama yine de teslim olmayıp saldırı emri vermiş. Kâfirlerden birçok asker öldürmüşler.

O gün cesurlar korkaklardan ayrışmış, kılıçlar ve mızraklar kana bulanmış, kâfirler onlara saldırmış, onlar da kâfirlere suya saldıran kurtlar gibi saldırmışlar. Bu şekilde ölümden korkmadan, açlık ve susuzluk duymadan savaşmışlar, savaşmışlar. Vadi kan gölüne dönmüş, her yer ölü bedenlerle dolmuş. Nihayet gün batıp gece olunca iki grup birbirinden ayrılıp yerlerine çekilmişler. Müslümanlar mağaralarına döndüklerinde sayılarının iyice azaldığını görmüşler. O gün ileri gelen süvarilerden tam otuz beş kişi öldürülmüş imiş. Onların kılıçlarıyla ölümü tadan kâfirlerin sayısı ise çok daha fazlaymış.

Şerkan bu şekilde iyice azaldıklarını görünce yüreği daralmış, arkadaşlarına: "Şimdi ne olacak dersiniz?" diye sormuş. "Allah ne dilerse o olur" diye karşılık vermişler. O geceyi dinlenerek geçirmişler. Ertesi sabah Şerkan kalan adamlarını toplayıp "Sayımız çok azaldı. Şayet bugün de meydana inersek hepimiz helak olup

gideriz. Hem suyumuz ve azığımız da tükendi. Bana kalırsa yapacağımız en doğru şey kılıçlarımızı kuşanıp mağaranın ağzında durarak kendimizi savunmak olur. Belki o zamana kadar zahit ihtiyar askerlerimize ulaşıp on bin süvariyle geri döner de kâfirlere karşı zafer elde ederiz. İnşallah bize ulaşıncaya kadar kâfirlerin gözlerinden saklı kalırlar" demiş. Adamları: "Dediğin gibi yapmak, hiç kuşkusuz, yapacağımız en doğru şey olur" diyerek onun bu önerisini kabul etmişler. Sonra mağaranın kapısına iki taraflı dikilip içeri girmek isteyen kâfirleri öldürmüşler. Gün batıp gece oluncaya kadar bu şekilde kapıyı savunmaya devam etmişler.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

99. GECE

Hükümdarım, o gün böyle kapıyı savunarak akşam etmişler. Akşam Şerkan'ın yanında kalan adam sayısı sadece yirmi beşmiş. Kâfirler kendi aralarında: "Haydi, saldırıya geçelim. Zaten hepi topu yirmi beş kişi kaldılar. Bakarız ki güç yetiremiyoruz, o zaman da mağarayı ateşe veririz, kendilerini dışarı attıklarında da esir alırız. Esir olmamak için direnirlerse de çıkmalarına izin vermeyiz, yaktığımız ateşe yakıt, âleme de ibret olurlar. İsa babalarına müsamaha göstermedi ki biz gösterelim. Hıristiyan topraklarını onlara yurt edecek değiliz" demişler ve dedikleri gibi yapıp mağaranın ağzında ateş yakmışlar.

Yakılan ateşin dumanı içeri dolunca Şerkan ve adamları kendilerini dışarı atmak zorunda kalmışlar.

Başkomutan, diğer düşük rütbeli komutanları "Onları öldürmeyin sakın. Kral Afridon'a diri olarak götürelim ki intikamını alabilsin. Şimdi esir alın hepsini! Yarına kadar dinlenelim. Yarın yola çıkar, Konstantiniyye'ye gider, krala teslim ederiz. Ne istiyorsa yapsın" diyerek onları öldürmekten men etmiş. Komutanlar: "Doğru, öyle yapmak daha yerinde olur" diyerek onaylamışlar bu düşünceyi.

Sonra esirlerin bağlanmasını emredip başlarına da nöbetçiler dikmişler. Kendileri ise yiyip içip zaferlerini kutlamaya koyulmuşlar. O kadar çok içmişler ki her biri bir yana devrilmiş. Şerkan, Davu'l-Mekân ve diğer önde gelen süvariler hep bir arada tutuluyormuş.

Şerkan kardeşine dönüp: "Nasıl kurtulacağız bu durumdan?" diye sormuş.

Davu'l-Mekân: "Vallahi bilmiyorum. Kafese tıkılan kuşlar gibi olduk" diye yanıtlamış onu.

Şerkan içinde bulundukları bu duruma öyle öfkelenmiş öyle öfkelenmiş ki öfkeden ellerindeki bağları çekip koparmış. Başlarına dikilen nöbetçilerin liderlerinin yanına gidip öldürmüş ve cebinden ayaklarındaki prangaların anahtarlarını almış. Önce kendi ayaklarındaki prangaları, sonra da Davu'l-Mekân ve diğer esirlerin prangalarını açmış. Ardından da Davu'l-Mekân ve vezir Dendan'a "Ben şimdi nöbetçilerden üçünü öldürüp kıyafetlerini alacağım. Onları giyinip Hıristiyan asker kılığına girer, kimse tanımadan aralarından geçip gideriz" demiş.

Ancak Davu'l-Mekân: "Bu hiç de yerinde bir görüş değil. Onları öldürürken biri seslerini duyabilir. O zaman da bütün ordunun dikkatini üzerimize çekersin hemen oracıkta öldürürler bizi. En iyisi sessiz sedasız bir şekilde bu geçitten sıvışıp gitmek" diyerek karşı çıkmış onun bu görüşüne.

Bunun üzerine Davu'l-Mekân'ın dediğini yapıp geçitten uzaklaşmaya başlamışlar. Az ilerde bağlanmış

atlar görmüşler. Sahipleri yanlarında uyuyormuş. Şerkan: "Her birimiz için bir tane at alalım şuradan" demiş. Toplamda yirmi beş kişiymişler, yirmi beş at almışlar. Allah –hikmetinden sual olunmaz– kâfirlere derin bir uyku verdiğinden fark etmemişler bile atların alınışını. Sonra Şerkan kâfirlerin silahlarından gerekli miktarda almış ve atlarına binip yola koyulmuşlar.

Düşman askerleri, Davu'l-Mekân ve diğerlerinin bağlarını çözüp kurtulamayacaklarından o kadar eminlermiş ki derin bir uykuda iç huzuruyla uyuyorlarmış. Şerkan: "Korkmayın" demiş "Allah bizi onların gözlerinden sakladı. Yalnız şimdi benim bir fikrim var. Bana kalırsa onu yapmamız yerinde olur." Fikrinin ne olduğunu sormuşlar: "Dağın dört bir tarafına dağılıp her birimiz bir yandan Allahu ekber diye bağıralım. Bu seslerle uyandıkları zaman hemen o an derin düşünemez, İslam askerleri tarafından kuşatıldıklarını zannederler. O karmaşada, uyku ve sarhoşluğun da etkisiyle kim düşman, kim değil ayırt edemeyip birbirlerine düşerler. Sabah olup kimle savaştıklarını görünceye kadar birbirlerini kırarlar" demiş.

Davu'l-Mekân: "Hayır, bence böyle yapmamız doğru olmaz. En doğrusu sessiz sedasız bir şekilde yola devam edip askerlerimizin yanına varmamız. Eğer dediğin gibi yapıp tekbirler getirirsek peşimize düşüp bizi tekrar esir edebilirler" diyerek karşı çıkmış bu düşünceye.

Ancak Şerkan: "Vallahi isterlerse peşimize düşsünler. Bana kalırsa gelin bu fikrimi onaylayın, bundan daha iyi bir yol yok" diye düşüncesinde ısrar edince kabul etmiş ve dağın dört bir yanına dağılıp yüksek sesle tekbirler getirmeye başlamışlar. Tekbirleri dağlarda, taşlarda yankılanmış, bütün vadiyi doldurmuş. Bu seslerle uykularından uyanan Hıristiyan askerler korkuyla yerlerinden fırlamış, canhıraş feryatlar koparıp kılıçlarına sarılmışlar.

100. GECE

Hükümdarım, kâfirler kılıçlarına davranıp "İsa hakkı için! Saldırıya uğradık!" diye bağırıp çağırmaya başlamışlar. Sonra da o karmaşada kime saldırdıklarını bilemeden birbirlerine saldırıp, Allah bilir kendi içlerinden kaç kişiyi öldürmüşler. Sabah olup da esirlerin yerinde yeller estiğini görünce komutanları: "Bütün bunlar onların başının altından çıktı. Tez peşlerine düşüp hak ettikleri karşılığı verin onlara! Haydi, korkuya yer yok bugün!" demiş. Atlarına binip peşlerine düşmüş, çok geçmeden etraflarını kuşatmışlar. Davu'l-Mekân dört bir yandan kuşatıldıklarını görünce korkuyla "İşte korktuğum başımıza geldi, artık savaşmaktan başka çaremiz yok!" demiş Şerkan'a. Buna karşılık Şerkan diyecek söz bulamayıp susmuş.

Davu'l-Mekân, ardında da bir avuç askeri, tekbirler getirerek dağdan inmeye, Allah yolunda canlarını feda etmek için düşmana doğru at koşturmaya başlamışlar ki o anda başka bir yönden tekbir ve hamd seslerinin geldiğini duymuşlar. O yöne doğru bakınca İslam ordularının, Müslüman askerlerin geldiğini görmüşler. Bunu gören Davu'l-Mekân ve adamlarının bütün korkuları silinmiş. Şerkan da hemen onlarla birlikte tekbirler getirerek saldırıya geçmiş. Atların ayakları altında yer sarsılmış, düşman korkudan dört bir yana dağılmış. Müslümanlar peşlerini bırakmayıp önlerine gelenin kellesini uçurmuşlar. Gün dönüp gece olunca ya kadar kâfirlerin ensesinden ayrılmamışlar. Akşam bir araya toplanıp birbirlerini kutlamışlar.

Sabah olmuş, gün doğmuş, bir bakmışlar, Deylem ordularının lideri Rüstem ile Türk ordularının lideri Behram yirmi bin askerin başında öfkeli aslanlar gibi tozu dumana katmış geliyor. Davu'l-Mekân hemen

atına binip karşılamaya çıkmış onları. İki lider atlarından inip yerlere eğilmiş, hükümdarlarını selamlamışlar. Davu'l-Mekân: "Müjdeler olsun! Müslümanlar zafer kazandı, kâfirler helak oldu!" diyerek müjde vermiş. Sonra birbirlerini tebrik edip bu cihadın ecrini ahrette kat be kat alacaklarını söylemişler.

Rüstem ve Behram'ın, askerlerini alıp geliş sebepleri de şuymuş; ordular, sancakları başlarının üstünde yola çıkıp da Konstantiniyye kapılarına vardıklarında, kâfirleri, Müslüman orduların gelişlerinden haberdar oldukları, uzaktan atların, silahların ve yüksek sesle Kuran okuyan askerlerin seslerini duydukları ve orduların çekirge sürüleri halinde, kara bulutlar gibi akın akın geldiklerini gördükleri için kılıçlarını kuşanmış, surlara dizilmiş, burçları kontrol altına almış bir halde bulmuşlar. Esasında onları Müslümanların gelişinden haberdar eden, hilekâr düzenbaz Zatü'd-Devahi'den başkası değilmiş. O nedenle hazırlıklı bir halde Müslümanların gelişini bekliyorlarmış.

Müslümanlar iyice yaklaşıp da bütün surlara asker dizildiğini görünce Türklerin komutanı Deylem ordularının komutanına: "Sayılarını bilmediğimiz düşmana daha fazla yaklaşmamız bizim için tehlikeli olabilir. Özellikle de Davu'l-Mekân, kardeşi Şerkan ve veziri Dendan burada yokken. Saldırsak da başarılı olamayız. Bana kalırsa Türk ve Arap askerlerden on bin süvari ayırıp Matruhanna manastırına gidelim, kardeşlerimiz ne haldeler ne yapıyorlar bakalım. Sözümü dinlerseniz hemen gider döneriz. Olabilecek kötü şeyleri düşünmek de sağduyudan kaynaklanır" demiş. Ardından da on bin asker alıp bu bahsedilen manastıra doğru yola koyulmuşlar. İşte onların geliş sebebi buymuş.

Bu esnada Zatü'd-Devahi'nin ne yaptığına bakacak olursak, Hıristiyan askerler, hükümdar Davu'l-Mekân, kardeşi Şerkan ve vezir Dendan'ı ellerinden kaçırınca hemen atına binmiş ve "Ben Müslüman ordularına

katılmaya gidiyorum. Onları orada helak edeceğim. Şimdi Konstantiniyye kapılarına dayanmışlardır. Onlara arkadaşlarının öldürüldüğünü söylerim. O zaman onları bir arada tutan ip kopmuş olduğundan dağılırlar, aralarında ayrılık çıkar, birbirlerine düşerler. Onlar bu haldeyken Konstantiniyye kralı Afridon ile Rum kralı oğlum Hardop'u, Müslüman askerlerin bu zayıf hallerinden haberdar eder, hemen saldırmalarını, hepsini öldürüp geriye tek bir adam bırakmamalarını söylerim" demiş ve yola koyulmuş. Gece boyunca hiç durmadan at sürmüş. Sabah yoluna devam ederken uzaktan Behram ve Rüstem'in askerlerini görmüş, hemen ormanın içine dalıp saklanmış.

Bir vakit onları uzaktan seyredip kendi kendine: "Müslüman askerler bunlar. Herhalde hezimete uğradılar Konstantiniyye'de" diye düşünmüş. Ama askerler iyice yaklaşıp sancakları daha net gözükünce hiç de hezimete uğramış gibi bir halleri olmadığını fark etmiş. Yenildikleri için değil, hükümdarlarını ve hükümdarlarının yanındaki diğer arkadaşlarını merak ettikleri için geldiklerini anlamış. Bundan iyice emin olunca atını saklandığı yerde bırakıp kendisi yalın ayak çıkmış sindiği yerden ve kurnaz bir şeytan gibi onlara doğru seğirtmiş.

Behram kendilerine doğru gelen kadını görünce atından inip selamlamış onu, sonra da: "Ardında ne bıraktın ey Allah'ın veli kulu?" diye sormuş.

Kadın: "Sorma neler oldu, ne hallere düştük. Matruhanna manastırındaki malları almış tam Konstantiniyye'ye doğru yola koyulacaktık ki birden karşımıza küffar ordusu çıktı..." diyerek başlamış her şeyi olduğundan daha korkunç, daha vahim bir şekilde anlatmaya, "Adamlarımızın çoğu öldü, sadece yirmi beş kişi kaldı geriye" diye tamamlamış sözlerini.

Behram: "Peki, sen onlardan ne vakit ayrıldın?" diye sorunca, "Bu gece" diye cevap vermiş.

Behram: "Bir hurma dalına dayanarak yürüyen sana bu kadar kısa zamanda bu kadar çok yol aldıran Allah ne yücedir. Demek ki sen de tayyi mekân yapan yüce zatlardansın" demiş. Sonra da hilekâr ve düzenbaz kadından duyduklarının dehşetiyle hemen atına binip "La havle ve la kuvvete illa billah, hükümdarımız esir düşmüş ha! Yüreğimiz daraldı, kolumuz kanadımız kırıldı" demiş. Hemen yola koyulmuş, dere tepe, gece gündüz demeden yol almışlar. Tan yeri ağarırken Davu'l-Mekân ve diğerlerinin tuzağa düşürüldüğü dar geçide varmış, Davu'l-Mekân, kardeşi Şerkan ve diğerlerini kâfirler tarafından kuşatılmış görünce tekbir ve tehlilllerle, uyarıcı ve müjdeleyici olarak gönderilene salât ve selamlarla saldırıya geçmiş, sellerin vadileri kuşatması gibi düşmanı çepeçevre kuşatmışlar. Öyle bir haykırarak saldırıyorlarmış ki haykırışları düşmanın en kahraman askerlerini bile ürkütüyor, dağları parçalıyormuş.

Sabah olup gün doğunca daha önce de anlattığımız gibi Davu'l-Mekân onları yanına çağırmış, birbirlerini tebrik etmiş, güzelliklerle müjdelemişler. Komutanlar, Davu'l-Mekân ve kardeşi Şerkan'ı selamlamışlar. Onlar da mağarada neler yaşadıklarını anlatmışlar komutanlara. Komutanların pek hoşlarına gitmiş anlatılanlar. Sonra: "Haydi, oyalanmadan Konstantiniyye'ye gidelim. Ordularımızı orada bıraktık. Aklımız orada kaldı" demişler. Her şeyden haberdar olana tevekkül edip yola koyulmuşlar.

Davu'l-Mekân sürekli ordularını güçlendirmeye çalışıyor ve şu şiiri okuyormuş:

Ey şükür ve hamd edilesi yüce Rabbim binlerce şükürler olsun sana
Gurbet ellerde yaşattın, her işimde imdadıma yetiştin
Nimetini serptin mal mülk ile şereflendirdin
Hükümdarların gölgesinde zafer ve cesaret kılıcını kuşandırdın

Rum diyarına ulaştım, her dardan bir çıkış buldum
Üzerime saldıranı biçilmiş ekinlere çevirdim sırtımı yere getirmedin
Düşmanı kalelerinde şarap yerine ölüm kâsesinden yudumlar halde bıraktık
Gemileri ganimetimiz, denizleri, karaları vatanımız oldu
Sevdiğin kullarını gönderdin, intikamımızı aldırdın
Maceramız dört bir yana yayıldı, geriye tek bir adamları kalmadı denildi
Oysa ki her biri cennette altlarından ırmaklar akan köşklerine kuruldu

Şiirini bitirince kardeşi Şerkan onu tebrik edip, selameti için Allah'a şükretmiş. Yollarına devam etmişler.

Sözün burasında günün ağardığını gören Şehrazat ertesi gün kaldığı yerden devam etmek üzere anlatmayı bıraktı.

101. GECE

Hükümdarım, Şerkan, kardeşini tebrik edip selameti için Allah'a şükretmiş. Konstantiniyye'yi muhasara altına alan askerlerine katılmak için yola devam etmişler.

Bu esnada melun kadın Zatü'd-Devahi'nin ne yaptığına bakacak olursak. Komutan Behram ve Rüstem'in yanından ayrılır ayrılmaz hemen atını sakladığı yere gitmiş ve atına bindiği gibi Konstantiniyye'ye doğru dörtnala yola koyulmuş. Konstantiniyye'ye varıp surların önünde bekleyen Müslüman askerlerin arasına girince dosdoğru başmabeyincinin yanına gitmiş. Başmabeyinci onu hoş sefalarla karşılayıp ardında bırak-

tıklarını sorunca bütün olanları bire bin katarak, olduğundan daha vahim göstererek anlatmış ve "Komutan Rüstem ve Behram için korkuyorum. Çünkü yolda onlarla karşılaşınca hükümdarı kurtarmaları için gönderdim, hepi topu yirmi bin kişiler. Düşman ise çok daha kalabalık. Bana kalırsa hemen şimdi bütün askerleri yolla, tez gidip onlara katılsınlar, yoksa hepsi de orada ölüp gidecekler" demiş ve "Haydi, çabuk olun! Çabuk olun!" diyerek iyice telaşlandırmaya çalışmış.

Onun bu sözlerini duyan başmabeyinci ve diğer askerlerin bütün azimleri kaybolmuş, hüzünle gözleri dolu dolu olmuş. Onların bu hali karşısında Zatü'd-Devahi: "Allah'tan yardım dileyin ve sabredin. Hz. Muhammed'in ümmeti olan atalarınızdan örnek alın! Unutmayın cennette, şehitler için hazırlanmış köşkler vardır. Her biriniz o nebinin yolunda cihat ederken can verseniz yeridir" demiş.

Bu sözler üzerine kendine gelen başmabeyinci, melun kadına dua edip Türk komutan Behram'ın kardeşi süvari Türkeş'i çağırtmış ve yanına aslan gibi on bin süvariyi katıp hemen o gece hükümdarları Davu'l-Mekân'ın yanına yollamış. Türkeş, hemen yola çıkmış, gece demeden gündüz demeden yol almış Davu'l-Mekân'ın başlarında bulunduğu Müslüman ordularına yaklaştıklarında sabah olmak üzereymiş.

Uzaktan kendilerine doğru gelen toz bulutunu gören Şerkan: "Şayet bu gelenler Müslümanlarsa bu apaçık bir yardım bizim için, yok eğer kâfirlerse kadere karşı gelinmez" demiş. Sonra kardeşi Davu'l-Mekân'ın yanına gidip "Sakın korkma! Ben her türlü tehlikeye karşı canımı sana feda ederim. Şayet bu gelenler Müslümanlarsa bu bizim için çok büyük bir yardım olur, yok değillerse o zaman da onlarla canımız pahasına da olsa savaşırız. Yalnız, ölmeden önce o zahitle son bir kez görüşmek ve şehit olarak ruhumu teslim etmek için duasını almak isterdim" demiş.

Onlar böyle aralarında konuşurlarken toz bulutu dağılmış, ordunun taşıdığı "La ilahe illallah" yazılı sancaklar ortaya çıkmış. Şerkan gelenlerin Müslüman askerler olduğunu görünce "Hayırlı haberler getirmişsinizdir inşallah" diye seslenmiş, "Biz iyiyiz. Sadece sizin için endişelendik" demişler. Sonra komutanları atından inip Şerkan'ı selamlamış ve: "Efendim, sultanımız, veziri, komutan Rüstem ve kardeşim Behram nasıllar? Herkes sağ ve salim mi?" diye sormuş.

"Evet, herkes iyi" diye cevaplamış Şerkan. Sonra da: "Size kim haber verdi olanları?" diye sormuş. "Zahit bize geldi ve komutan Rüstem ve kardeşim Behramla karşılaştığını, onları size yardım etmeleri için gönderdiğini ama kâfirler sayıca çok kalabalık oldukları için bizim de bir an önce size yardım ulaştırmamız gerektiğini söyledi" demiş.

Şerkan: "Zahit size nasıl geldi?" diye sormuş. "Bir atlının on günde kat edeceği yolu bir gün bir gecede yürüyerek geldi" diye cevap vermiş.

Bunun üzerine Şerkan: "Vallahi hiç şüphe yok ki bu adam Allah'ın veli kullarından" deyip "Peki, şimdi nerede o?" diye sormuş. "Küffara karşı savaşan askerlerimizi güçlendirmesi için onu orada, askerlerimizin yanında bıraktık" demişler.

Şerkan bu duyduklarına çok sevinip hem askerlerinin hem de zahidin sağ salim oluşuna şükretmiş, öldürülenlere ise rahmet okumuş. Hepsi de, kaderimize bunlar yazılmış demiş, başlarına gelenlere boyun eğmişler. Tam harekete geçmiş, tekrardan yola çıkmışlar ki birden ufku bir toz bulutu kaplamış, gündüzü geceye çevirmiş. Şerkan: "Korkarım ki bunlar küffar ordularıdır. Kardeşlerimizi öldürmüşler! Şunların kaldırdığı toza baksanıza! Doğu batı her yönü kaplıyor!" demiş. Sonra toz biraz açılmış ve altından gecenin karanlığından daha kara sancaklar çıkmış.

Öyle korkunç bir manzaraymış ki insanları kıyamet gününün dehşetinden bile daha çok ürpertiyormuş. Askerler atlı ve yaya olarak o yana doğru seğirtmiş, bu halin sebebini anlayabilmek için dikkatle bakınmaya başlamışlar. O sırada zahit kılığındaki Zatü'd-Devahi'yi görmüş, hemen ellerine kapanmışlar. O ise: "Ey insanların en hayırlısının, karanlıkları aydınlığa çevirenin ümmeti! Tez yetişin Müslümanların imdadına! Kâfirler İslam ordularına saldırdı! Çadırlarında güvendelerken baskın düzenleyip ağır eziyetlere maruz bıraktılar onları!" diye bağırıyormuş.

Bu sözleri duyan Şerkan'ın kalbi acıyla sıkışmış, atından inip hemen yaşlı kadının yanına gitmiş, ellerini öpmüş. Kardeşi Davu'l-Mekân ve diğer süvari ve piyadeler de aynısını yapmışlar. Ancak vezir Dendan inmemiş atından: "Vallahi kalbim bu adamdan nefret ediyor. Çünkü ben iyi bilirim dinde aşırı gidenlerin nasıl bozgunculuk yaptıklarını. Onu bırakın da kardeşlerinizi kurtarmak için acele edin! Bu adam rahmeti bol Mevlanın kapısından bile kovulmuştur!" demiş.

Onun bu sözlerine Şerkan: "Böyle bozuk düşünceleri bırak artık! Bu mübarek zatın müminleri savaşa teşvik etmekten başka derdi yok! Kılıçlardan ve oklardan başka bir şeyi düşünmüyor. Gıybet etme! Biliyorsun ki gıybet etmek kardeşinin etini yemektir. Salihlerin eti ise zehirlidir! Baksana, düşmanımıza saldırmamız için bizi nasıl da cesaretlendiriyor!" demiş. Ardından da yaya olarak o kadar yol tepen zahidin binmesi için bir katır getirtmiş ve: "Buyur buna bin ey ibadet ehli zahit!" demiş.

Ancak zahit kılığındaki melun, emeline ulaşabilmek için daha züht sahibi bir görünüm sergilemek niyetiyle binmekten kaçınmış. Şu şiir, oradakilerin gözünde tertemiz bir kul izlenimi uyandıran zahit kılıklı yaşlı kadını anlatıyor:

İstediğini elde etmek için namaz kılar oruç tutar
İstediği eline geçince ne namazı görür, ne oruca bakar

Yaşlı melun, süvariler ve piyadeler arasında, kapana kıstırılmış bir tilki gibi yürümeye başlamış. Bir yandan da sesli sesli Kur'an okuyor, tesbih çekiyormuş. Bu halde yol almaya devam etmiş, en nihayet İslam askerlerine yetişmişler. Ancak oraya vardıklarında askerlerin çoğunu öldürülmüş, başmabeyinciyi ise kaçmaya hazırlanırken bulmuşlar. Kılıçlar, masumlar ve facirler arasında konuşmaya devam ediyormuş.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

102. GECE

Hükümdarım, Müslüman askerlerinin bu şekilde hezimete uğramasının sebebi tabii ki İslam düşmanı melun Zatü'd-Devahi imiş. Komutan Rüstem ve Komutan Behram'ı ordularıyla, hükümdarlarına yardım etsinler bahanesiyle göndermiş, Davu'l-Mekân ve kardeşi Şerkan'ı Müslüman askerlere yardıma gidin diyerek ayrı bir yola sevk etmiş, Türkeş ve adamlarını da türlü bahanelerle ordudan ayırmış olduğundan Müslüman ordusu parça parça olmuş, gücü zayıflamış. Bunun üzerine surların dibine gidip, Rum komutana kendisine bir ip salmalarını ve ipin ucuna bağlayacağı mektubu Konstantiniyye kralı Afridon'a ve Rum kralı Hardop'a iletmelerini emretmiş. Komutan denileni yapıp bir ip salmış. Zatü'd-Devahi şunları yazdığı mektubu ipin ucuna bağlamış: "Hilekârların başı, felaketlerin

anası Zatü'd-Devahi'den Kral Afridon'a. Müslüman askerlere karşı oyunlar oynadım. İçiniz rahat olsun artık. Askerlerinden bir kısmıyla birlikte hükümdarlarını, hükümdarlarının kardeşini ve vezirlerini esir almıştım. Bunu gelip Konstantiniyye'yi muhasara altına alan askerlere haber verdim. Ve hükümdarlarını kurtarmaları gerektiğini söyleyerek içlerinden on iki bin kadarını komutan Türkeş ile birlikte buradan gönderdim. Şimdi sayıca çok azlar. Bu vakitten sonra size düşen bu günden tezi yok hemen askerlerinizi toplamak ve Müslümanların çadırlarına saldırmaktır. Savaşa çıkarken tek niyetiniz geride bir tanesini dahi bırakmamak olsun! İsa sizinle, Azizler yardımcınız olsun! Umarım İsa benim yaptıklarımı da unutmaz!"

Kadının bu mektubunu okuyan Kral Afridon çok sevinmiş, hemen haber gönderip Zatü'd-Devahi'nin oğlu Kral Hardop'u da çağırmış ve mektubu ona da okutmuş. Kral Hardop da aynı şekilde okuduklarına çok sevinmiş ve: "Gördünüz mü annemin hilelerini! Onun hileleri kılıçlara iş bırakmamış, bizi bu korkunç günden kurtarmış" demiş. Kral Afridon: "İsa, annenizin hilelerini boşa çıkarmayacaktır" demiş ve hemen şehirdeki haçlı ordusunun kapıları açıp çıkmasını, Müslüman askerlere saldırmasını emretmiş.

Kâfirler kılıçları kuşanmış, sancaklarını yüklenmiş, küfürlerini artırıp saldırıya geçmişler. Bunu gören başmabeyinci "Hükümdarımız yok, ordumuzun çoğu yanımızdan ayrıldı" diye düşünmüş, öfkesi iyice kabarmış ve askerlerine: "Ey Müslümanlar! Ey dinin koruyucuları! Şayet kaçarsanız helak olursunuz, kalıp savaşırsanız zafer elde edersiniz! İyi bilin ki şecaat bir saat sabrın arkasında saklı! Allah darlığınızı genişletsin! Yardımcınız olsun! Rahmetinizi üzerinize yaysın!" diyerek onları cesaretlendirmiş.

Başmabeyinci, Müslümanları cesaretlendirince Allah Allah nidalarıyla saldırmışlar. Savaş ruhu sarmış

her yanlarını, kılıçlar ve mızraklar vadileri ve çölleri kana bulamak için çalışmış. Patrikler ve papazlar da zünnarlarını kuşanmış, haçlarını havaya kaldırıp ordularını cesaretlendirmeye çalışmışlar. Müslümanlar tekbirler getiriyor, yüksek sesle Kur'an okuyor, şeytandan Allah'a sığınıyorlarmış. Başlar bedenlerden ayrılmış. Seçkin melekler seçilmiş nebinin ümmetinin başlarında uçuşmuş. Gün dönüp gece oluncaya kadar kılıçlar konuşmaya devam etmiş. Gece olunca kâfirler, artık, sıkıntının bittiğini düşünerek Müslümanların etrafındaki çemberi iyice daraltmış, daha da hırslanmışlar. Gün doğuncaya kadar savaş durmak bilmemiş. Başmabeyinci ve askerleri atlarının üstünde kendilerini Allah'a emanet etmişler. İki ordu birbirine karışmış. Savaş ayaklanıp zirveye tırmanmış. Cengâverler saldırıya devam ederken korkaklar firar etmiş. Ölüm hüküm sürmeye devam etmiş her iki safta da. Kahramanlar atlarının üstünden devrilmiş, ovalar dalga dalga ölülerle dolmuş. Müslümanlar gerileyip çadırlarını kâfirlere bırakmışlar. Artık tamamen mağlubiyeti kabul etmiş, kaçmaya niyetleniyorlarmış ki, işte tam o an Şerkan'ın başlarında bulunduğu İslam orduları imdatlarına yetişmiş. Hemen ardından Davu'l-Mekân kumandasındaki askerler, onun ardından vezir Dendan ve askerleri, onun ardından da komutan Rüstem ve komutan Behram kumandasındaki Deylem ve Türk askerleri geliyormuş. Bu etrafı toza dumana katan orduların gelişi düşman saflarında bir telaşa sebep olmuş tabii, korkudan akılları çıkmış. Nihayet ordular buluşmuş, Müslümanlar cengâver arkadaşlarının yardımına yetişmiş. Şerkan başmabeyinciye bu kadar sabrettiği için teşekkür edip zaferi için kutlamış onu.

Müslümanlar çok sevinmişler, yürekleri coşkuyla çarpmaya başlamış, bu sevinçten aldıkları güçle tekrar saldırıya geçmişler. Allah da onlara yardım etmiş.

Kâfirler Müslümanların dalgalanan tevhit bayraklarını görüp tekbirlerini duyunca vâveyla koparıp istavroz çıkarmaya, azizlerden yardım dilenip Meryem ve İsa'ya yalvarmaya başlamışlar. O kadar ki savaşmak için kollarını kaldıracak takatleri kalmamış. Ordusunu bu halde gören Kral Afridon hemen Rum hükümdarını çağırmış. Aralarına en büyük şövalyeleri Lavya'yı alıp biri şövalyenin bir yanında öteki öbür yanında, korkudan titreseler de, meydana çıkmışlar. Ordularını saflar halinden sıralamışlar. Müslümanlar da hemen onların karşısında yerlerini almış, sıralanmışlar.

Şerkan, Davu'l-Mekân'ın yanına gidip: "Birebir savaşmak isteyecekler, kesin. Biz de bunu istiyorduk zaten. Şimdi izin verirsen orduyu yeniden düzenlemek isterim. Bilirsin tedbir, iyi sonucun yarısıdır" demiş.

Hükümdar Davu'l-Mekân: "Ne yapmak istiyorsun ey keskin görüşlü kardeşim?" diye sormuş.

Şerkan: "Ben tam orta yerde duracağım, sen sağımda olacaksın, vezir Dendan solumda. Komutan Behram ordunun sağ kanadına komuta ederken, Rüstem sol kanadına komuta edecek. Sen sancaklar altında duracaksın. Çünkü bu ordunun direği sensin. Önce Allah'a sonra sana dayanıyor bütün ordu. O nedenle hepimiz sana dokunacak herhangi bir eziyeti bertaraf etmek için canlarımızı feda etmeye hazırız" demiş. Bu sözler üzerine Davu'l-Mekân kardeşine teşekkür etmiş, ordudan da sevinç çığlıkları yükselmiş.

Onlar bu haldeyken sahibini düşmanlardan koruyacak hıza sahip, sırtına beyaz ipekle kaplanmış bir zırh giydirilip üzerine Keşmir halısından yapılmış bir eyer atılmış olan bir katırın üstünde, beyaz yün kumaştan elbisesi ve zırhı olan yaşlı bir adam, düşman saflarından onlara doğru yaklaşmaya başlamış. Gelip Müslüman askerlerin önünde durmuş ve "Ben size gönderilmiş bir elçiyim! Elçiye zeval olmaz! Aman verin gelip mesajımı ileteyim!" diye seslenmiş.

Şerkan: "Gel bakalım! Aman verilmiştir sana! Ne bir ok, ne de bir mızraktan yana korkun olmasın!" demiş. İhtiyar elçi katırından inip boynundaki haçı çıkararak sultanın önüne koymuş ve ihsan bekleyenler gibi boyun büküp beklemiş. Müslümanlar: "Söyle bakalım ne haberlerle geldin?" diye sorunca, "Ben Kral Afridon'un elçisiyim. Kendisine rahmanın bunca kulunun helak edilmemesini, bu kadar çok kan dökülmemesini söyledim ve onun yerine süvarilerin öne sürülmesini önerdim. O da bunu kabul etti ve dedi ki: Ben canımı kendi orduma feda ediyorum, Müslümanların komutanları da aynı şeyi yapsın canını feda etsin. Şayet o beni öldürürse bizim ordumuzu da yok etmiş olur, ben onu öldürürsem Müslüman askerleri de ortadan kaldırmış sayılırım"

Kral Afridon'un bu teklifini duyan Şerkan: "Ey Rahip, bizim bu teklife vereceğimiz cevap şudur: Çok yerinde ve insaflı bir davranış olur bu, bizden yana bir itiraz yoktur. Ve kralınızla Müslümanların temsilcisi olarak ben savaşacağım. Şimdi kralının yanına dön ve bugün uzunca bir seferden geldiğimiz için düellonun yarın yapılacağını söyle. Böylece biz de dinlenir, yol yorgunluğumuzu atarız" demiş.

Rahip sevinerek Kral Afridon ve Hardop'un yanına dönmüş, Müslümanların cevabını iletmiş. Her ikisi de cevabın olumlu olmasına, Şerkan'ın düelloya katılacağına çok sevinmişler. Kral Afridon kendi kendine: "Hiç kuşkusuz Şerkan Müslümanların en çetin kılıç sallayanı ve en iyi ok atanı. Eğer onu öldürürsem Müslümanların bütün şevki kırılır, güçleri azalır" diye düşünmüş. Nitekim Zatü'd-Devahi de krala yazdığı mektupta buna değinmiş ve "Şerkan çok cesur bir süvaridir, süvarilerin en cesurudur" diyerek onu Şerkan'a karşı uyarmış imiş. Kral Afridon da öyle az tehlikeli bir savaşçı değilmiş hani. Her türlü savaş yöntemini, taş ve mızrak atmayı, demir çubuklarla

vurmayı çok iyi bilir, hiçbir şeyden korkmazmış. İşte bu nedenle kendine çok fazla güvendiği ve kimsenin kendisine güç yetiremeyeceğini bildiği için Şerkan'ın düelloyu kabul ettiğini duyunca çok sevinmiş.

O gece kâfirler bu haberin sevincinden içip eğlenerek sabah etmişler. Ertesi gün ordular dizilmiş, mızraklar ve kalkanlar hazır edilmiş. Kâfirlerin saflarından savaş için yetiştirilmiş güçlü bir ata binmiş, göğsüne işlenen mücevherlerin aynalar gibi parıldadığı güçlü demirden yapılmış bir zırh giymiş, eline Frenk işi keskin bir kılıç almış olan bir süvari çıkmış. Yüzünü açıp "Beni tanıyan zaten tanır! Tanımayan da yakında tanıyacak! Ben Zatü'd-Devahi'nin bereketiyle kutsanmış Afridon'um!" diye haykırmış.

Daha sözünü bitirmemiş ki Müslüman safları yarılmış, üzerindeki eyeri inci mücevherlerle süslenmiş binlerce kızıl altın değerinde aşkar ata binmiş ve kelleler uçurup zoru kolaylaştıracak keskinlikte Hint işi bir kılıç kuşanmış olarak Şerkan çıkmış meydana. Bütün süvarilerin gözleri onun üzerindeymiş. Meydana gelince Afridon'a "Yazıklar olsun sana! Beni savaş meydanlarında karşına çıkıp sana güç yetiremeyen diğer süvarilerden mi sandın?" diye haykırmış.

Sonra iki cengâver birbirlerine saldırmışlar. Öyle bir saldırmışlar ki sanki iki dağ ayaklanmış da birbiriyle çarpışmış yahut iki dalga havalanmış da birbiriyle vuruşmuş. Bir saldırıp bir geri çekiliyor; bir yapışıp bir ayrılıyor, bu şekilde biri diğerini alt edemeden vuruşup duruyorlarmış. İki ordu da dikkat kesilmiş, onları seyrediyorlarmış. Kimi "Kesin Şerkan kazanır" diyor, kimi de "Kesin Afridon galip gelir" diyormuş. Askerler böyle "O olacak bu olacak" diye konuşadursun iki savaşçı savaşmaya devam etmiş. Gün dönmüş, güneş sararmaya yüz tutmuş.

O esnada Afridon, Şerkan'a: "İsa hakkı için! Sen ne cesurmuşsun ne de kahraman! Hilekârın tekiymiş-

sin! Davranışların seçkinlerin davranışlarına yaraşır davranışlar değil! Görüyorum ki ne hareketlerin övgüye değer ne de savaşman yiğitçeymiş! Adamların sana, kölelere davrandığı gibi davranıyorlar da atını değiştirmen için yeni bir at mı getiriyorlar? İsa hakkı için ben de seninle vuruşmaktan yoruldum, yiğitsen atını değiştirme de öyle savaşmaya devam et benimle! Ancak o zaman onurlu bir savaşçı olursun!" diye seslenmiş.

Şerkan bu sözleri duyunca, adamlarının kendisini köleler seviyesine düşürdüğünü işitince çok öfkelenmiş ve tam kendisine yeni bir at getirmemelerini emretmek için adamlarına dönmüş ki Afridon mızrağını çıkarıp Şerkan'a doğru fırlatmış. Arkasını döndüğünde kendisine at getiren kimsenin olmadığını gören Şerkan bunun bir hile olduğunu anlamış ve hemen önüne dönmüş, kendisine doğru gelen mızrağı görünce başını atının eyerine doğru eğip kendini korumaya çalışmış, ama mızrak gelip göğsüne saplanmış ve Şerkan'ın geniş göğsünü delmiş. Mızrak saplandığında Şerkan öyle bir haykırmış ki, melun Afridon onu öldürdüğünü sanıp bir nara koparmış. Kâfirler de krallarının Şerkan'ı vurduğunu görünce sevinç naraları atmaya başlamışlar. Onlar sevinirken Müslümanlar hüzünle ölü bir sessizliğe gömülmüşler. Kardeşinin atından düşmek üzere olduğunu gören Davu'l-Mekân hemen askerlere onu kendisine getirmelerini emretmiş. İki ordu, bu birebir düellonun ardından birbirine girmiş, çetin bir savaşa başlamış. Vezir Dendan herkesten tez davranıp Şerkan'a ulaşmış.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

103. GECE

Hükümdarım, Davu'l-Mekân, kardeşi Şerkan'ın melun Afridon tarafından mızrakla vurulduğunu görünce öldüğünü sanıp hemen onu kendisine getirmelerini emretmiş. Vezir Dendan, Türk komutan Behram ve Deylem komutanı Rüstem herkesten tez davranıp Şerkan'ın yanına at sürmüşler, tam atından düşmek üzereyken ona yetişip aldıkları gibi Davu'l-Mekân'ın yanına getirmişler. Davu'l-Mekân onu kölelere emanet etmiş ve savaşa dönmüş. Çetin bir savaş başlamış. Kan gövdeyi götürüyor, başlar bedenlerden ayrılıyor, ağızlardan tek kelime çıkmıyor, sadece kılıçlar konuşuyormuş. Gece iyice çökünceye kadar savaş devam etmiş.

Sonunda her iki ordu birbirinden ayrılmış, Müslüman orduları çadırlarına dönmüşler. Kâfirler savaş bitince hemen kral Afridon'a gitmiş, huzurunda yerleri öpüp onu tebrik etmişler. Papazlar ve rahipler de Şerkan'a karşı kazandığı bu zaferden ötürü onu kutsamışlar. Afridon sarayına dönüp tahtına kurulmuş ve Rûm kralını huzuruna kabul etmiş. Rum kralı: "İsa size yardım etti, annem Zatü'd-Devahi'nin sizin için yaptığı duaları geri çevirmedi. Artık Şerkan'dan sonra Müslüman orduları burada durmazlar" demiş. Buna karşılık Afridon: "Müslümanların ordusunda asıl dağılma yarın olacak! Hükümdarları Davu'l-Mekân'ı düelloya çağıracağım. Onu da öldürdüm mü artık tamamen dağılır, kuyruklarını kıstırıp kaçarlar!" demiş.

Kâfirlerin tarafında bunlar olurken; Müslümanların ne yaptıklarına bakacak olursak; Davu'l-Mekân savaş biter bitmez hemen kardeşi Şerkan'ın çadırına gitmiş. Kardeşini çok kötü bir vaziyette bulmuş. Hemen vezir Dendan, komutan Rüstem ve komutan Behram'ı

çağırıp Şerkan için ne yapmaları gerektiğini müşavere etmiş onlarla. Vezir Dendan, komutan Behram ve komutan Rüstem tabiplerin derhal onu iyileştirmek için seferber olmasını söyleyip, "Bir daha onun gibisi gelmez bu zamanda" diyerek ağlamışlar.

Gecenin sonuna doğru Zatü'd-Devahi yine zahit kılığında gelip Şerkan'ın çadırına girmiş. Onu gören Davu'l-Mekân hemen ayağa fırlayıp buyur etmiş. Yaşlı melun gelip Şerkan'ın başına oturmuş ve Kur'an'dan bazı ayetler okumaya başlamış, bu şekilde sabaha kadar uyumadan onun başında Kur'an okumaya devam etmiş.

Sabah, Şerkan gözlerini aralamış, dilini kıpırdatmış. Davu'l-Mekân kardeşinin kendine geldiğini görünce çok sevinmiş ve "Zahidin bereketiyle oldu bu!" demiş. Şerkan: "Çok şükür iyiyim, merak etmeyin. O melun beni oyuna getirdi. Şayet şimşekten daha hızlı davranmasaydım, mızrak göğsümü deler geçerdi. Beni koruyan Allah'a hamd olsun. Siz ordumuzdan haber verin" demiş. Davu'l-Mekân: "Herkes senin için gözyaşı döküyor" deyince, "Ben iyiyim şükürler olsun" demiş ve "Zahit nerede?" diye sormuş. Zahit o esnada Şerkan'ın başucunda oturuyormuş. "Başucunda oturuyor" demişler.

Zahit kılığındaki melun kadın Şerkan'ın kendisini sorduğunu görünce kalkıp kendisini görebileceği bir yere gelmiş ve: "Sabret evladım. Sabredersen ecrin meşakkatin oranında büyük olur" demiş. Şerkan onu görünce: "Bana dua et lütfen" demiş. O da dua etmiş.

Neyse sabah olmuş gün doğmuş. İki ordu savaş hazırlıklarına başlamış. Müslümanlar tekbir getiriyor, kâfirler karşı saflarda yerlerini alıyormuş. Müslümanlar, kılıçlarını kuşanmış, kalkanlarını ve mızraklarını alıp savaşa hazır hale gelmişler. Kral Afridon ve Hükümdar Davu'l-Mekân'ın birebir vuruşacağını duyunca hükümdarları için endişe ederek: "Biz senin

yerine savaşalım" demişler ama Davu'l-Mekân: "Kutsal topraklara ve zemzeme yemin olsun ki onunla savaşmaktan geri durmayacağım!" diyerek bu tekliflerini geri çevirmiş. Kılıcı ve mızrağını görenleri hayran bırakacak hareketlerle sallayarak meydana dalmış. Dalar dalmaz sağ ve sol taraflarından iki Rum komutanı devirmiş ve "Afridon nerede? Çıksın ortaya da ona acı bir azap tattırayım!" diye haykırmış. Melun onun bu öfkesini görünce bir yolunu bulup meydandan uzaklaşmak istemiş, ama Davu'l-Mekân "Dün kardeşimle savaştın, bugün cesaretin varsa gel benimle savaş! Senin o cesaretliliklerin bende sökmez!" diye haykırmış ve elinde kılıcı altında atı meydana çıkmış. Öyle bir çıkışla çıkmış ki sanki Anter[4] savaş meydanına çıkıyor! Kara atı dersen tıpkı şu şairin dediği gibiymiş:

Öyle bir gider ki bir yandan öbür yana
Sanki kadere yetişmeye çalışıyor
Gece gibi karadır rengi
Gecenin bağrını deler duyanı huzursuz eder kişnemesi
Şimşekten daha hızlı koşar gider
Rüzgârla yarışacak olsa hiç şüphesiz onu da geçer

Sonra iki hasım birbirine saldırmış. İçlerindeki bütün öfkeyi kusup kollarındaki bütün güçle bir diğerine hamle yapmış, bir vurup bir geri çekilmiş, uzunca bir vakit vuruşmuşlar. Öyle ki gönüller daralmış, kader yazılı olanı bir an önce meydana getirmek için sabırsızlanmış. Davu'l-Mekân bütün gücünü toplamış, gökleri çatlatan bir gürlemeyle hasmına saldırmış. Kral Afridon'un başı gövdesinden ayrılmış, aldığı nefesi vermeye fırsat bulamamış. Bunu gören kâfirler hemen saldırıya geçmiş, savaş meydanına doluşmuşlar.

4 Bir Arap kahramanlık hikâyesinin kahramanı –çn.

Müslümanlar durur mu onlar da karşı saldırıda bulunmuş, çetin bir savaşa başlamışlar. Akan kanlar vadiyi doldurmuş, sel olup akmış. Müslümanlar tekbirlerle, tehlillerle, uyarıcı ve müjdeleyici olarak gönderilene salât ve selamlarla savaşmışlar. Allah da onlara zafer, düşmanlarına utanç göndermiş.

Vezir Dendan "Ey Müslümanlar! Hükümdarınız Ömer en-Numan'ın öcünü alın! Oğlu Şerkan'ın kanını yerde koymayın!" diye bağırıp askerleri daha da coşturmuş. "Haydi Türk askerleri göreyim sizi!" diye haykırmış, yirmi bin süvariden oluşan Türk askerleri tek bir kuvvet olup saldırıya geçmişler. Kâfirler kaçmaktan başka bir yol bulamamışlar, ama keskin kılıçlar peşlerini bırakmamış, yaklaşık elli bin süvariyi öldürmüş, bir o kadarını da esir almışlar. Üstüne üstlük bir de kaçarlarken şehrin kapısına hep birden yığılıp o izdihamda ezilerek can vermişler. Neyse sonunda şehre girip kapıları kapatmış, surlara tırmanıp yaşayacaklarının korkusuyla Müslüman orduları seyretmişler.

Müslümanlar zafer nidalarıyla dolaşıyorlarmış. Sonra çadırlarını kurmuşlar. Davu'l-Mekân kardeşinin çadırına gitmiş, onu çok daha iyi bulmuş. Sevinçle şükür secdesine kapanmış. Sonra Şerkan'ın yanına yanaşıp sevincini dile getirmiş "Çok şükür kendine gelmişsin tamamen" demiş. Şerkan: "Hep bu mübarek zatın yüzü suyu hürmetine oldu, onun bereketini gördük. Allah dualarına icabet etti de zaferle nasiplendik. Müslümanların zafer kazanması için dua etti durdu burada..."

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

104. GECE

Hükümdarım, Davu'l-Mekân, Şerkan'ın yanına girip de onu kendine gelmiş ve zahit kılığındaki Zatü'd-Devahi'yle otururken bulunca çok sevinmiş, hemen şükür secdesine kapanmış.

Şerkan: "Bütün yaşadıklarımız, benim iyileşmem ve sizin zafer kazanmanız bu mübarek adamın dualarıyla oldu. Sabahtan beri Müslümanların muzaffer olması için hiç durmadan dua etti. Ben de sizin zafer tekbirlerinizi duyunca daha bir kendime geldim, gücüm yerine geldi sanki. Anlat hele neler oldu? Ne yaptınız?" demiş.

Davu'l-Mekân meydanda yaşananları bir bir anlatıp melun hilekâr Afridon'u nasıl öldürüp Allah'ın azabına kavuşturduğundan bahsetmiş. Şerkan sevinip Allah'a şükretmiş, kardeşini bu başarısından ötürü övmüş.

Zahit kılığındaki Zatü'd-Devahi, kral Afridon'un öldürüldüğünü duyunca rengi sararmış, gözlerine yaşlar hücum etmiş. Ama kimseye halini açık etmemek için sevincinden ağladığını söylemiş. Sonra da kendi kendine: "İsa'ya yemin olsun ki o nasıl Hıristiyan milletinin, haçlı ordularının direği Kral Afridon'u öldürerek benim ciğerimi yaktıysa ben de kardeşi Şerkan'ı öldürerek onun ciğerini yakacağım. Yoksa yaşamak bana haram olur" demiş.

Vezir Dendan, Davu'l-Mekân ve başmabeyinci bir süre daha Şerkan'ın yanında kalmış, yakılar vurup merhemler sürerek onu daha çabuk iyileştirmeye çalışmışlar. Şerkan kendini daha da iyi hissedince çok sevinmiş, askerleri de bundan haberdar etmiş ve "Yarın bizimle at biner, kuşatmaya bile katılır" demişler.

Sonra Şerkan: "Siz bugün savaştınız, yoruldunuz. Haydi gidin uyuyun, uykusuz kalmayın" diyerek hepsini kendi çadırlarına göndermiş, yanında birkaç nöbetçiden ve Zatü'd-Devahi'den başkası kalmamış. Bir müddet onunla konuştuktan sonra uyumuş. Nöbetçilere de bir uyku bastırmış ve yarı ölü bir halde kendilerini uykunun kollarına atmışlar.

Onlar bu halde uyurlarken Zatü'd-Devahi çadırda uyanık, bir başına oturuyormuş. Şerkan'ın iyice derin bir uykuya daldığını görünce vahşi bir hayvan ya da hareket eden bir felaket gibi yerinden doğrulup usulca ona yanaşmış. Belindeki, ucuna bir kayaya sürülse paramparça edecek derecede kuvvetli zehir sürülmüş hançerini kınından çıkarmış ve Şerkan'ın başını bedeninden koparmış. Sonra uyanıp Şerkan'ı öldürdüğünü fark ederler korkusuyla nöbetçilerin de boğazlarını kesmiş. Ardından da çıkıp Davu'l-Mekân'ın otağına gitmiş; ama çadırının önüne dikilmiş nöbetçileri görünce yolunu çevirip vezir Dendan'ın çadırına gitmiş. Çadıra yaklaşınca içeriden Kur'an sesi geldiğini duymuş, vezirin henüz uyumadığını anlamış. O esnada onu gören vezir: "Hoş geldin ey zahit!" diye seslenmiş. Zatü'd-Devahi vezirin kendisini gördüğünü anlayınca korkudan titreyerek: "Allah'ın evliya kullarından birisiyle görüşmek için gideceğim, onu haber vermek için gelmiştim" demiş ve yürüyüp oradan uzaklaşmış.

Zahidin arkasından bakan vezir "Vallahi bu gece bu adamı takip etmeden duramayacağım" demiş ve kalkıp zahit kılığındaki Zatü'd-Devahi'nin peşine düşmüş. Ancak Zatü'd-Devahi vezirin peşinden geldiğini anlamış ve kendi kendine: "Bir oyun oynayıp vezirden kurtulmalıyım, yoksa her şeyi anlar" diye düşünmüş ve dönüp ona: "Ey vezir, ben tanışmak için o velinin yanına gidiyorum. Ben kendisiyle buluştuğumda senin için de izin alırım, sonra gelip seni onu yanına

götürürüm. Ama şimdi izin almadan benimle gelirsen korkarım seni görür de benden de uzaklaşır" demiş.

Vezir onun bu sözlerini duyunca utancından diyecek bir söz bulamamış ve çadırına dönmüş. Yatağına yatıp uyumak istemiş ama uykusu gelmemiş, kalkıp çadırından çıkmış, kendi kendine: "Bari Şerkan'ın yanına gideyim, oturup sabaha kadar konuşuruz" diye düşünmüş ve gidip Şerkan'ın çadırına girmiş. Ancak çadıra girince çadırın hem Şerkan hem de nöbetçilerden akan kanlara bulandığını görmüş ve bu dehşet verici görüntü karşısında öyle bir çığlık atmış ki herkes korkuyla uyanmış, yerlerinden fırlamış. Çadıra gelip olanları görünce feryat figan koparıp ağlamaya başlamışlar.

Bu bağrışmalara uyanan Davu'l-Mekân etrafındakilere neler olduğunu sormuş. "Kardeşiniz Şerkan ve nöbetçiler öldürülmüşler" demişler. Hemen yerinden fırlayıp Şerkan'ın çadırına koşmuş. Vezir Dendan'ı kardeşinin başsız bedeninin başında ağlar görünce dünyası kararmış, olduğu yere yığılmış. Askerler hemen hükümdarlarının başına toplanmış, bir yandan ağlayıp bir yandan onu ayıltmaya çalışmışlar. Davu'l-Mekân gözlerini aralayıp da başına gelenleri hatırlayınca hüngür hüngür ağlamaya başlamış. Aynı şekilde vezir Dendan, komutan Behram ve komutan Rüstem de Şerkan'ın ölü bedeni başında ağlıyorlarmış. Şerkan'ın başmabeyincisiyse bir ağıtçıdan daha çok feryat figan koparıyormuş.

Biraz sonra Davu'l-Mekân kendisini biraz toparlayıp: "Bunu kardeşime kim yaptı? Bütün dünyadan kendini soyutlayan o zahit nerede?" diye sormuş öfke ve acıyla.

Vezir: "Bütün bunlar zaten o iblisin başının altından çıktı. Vallahi içten içe bir nefret duyuyordum zaten o adama karşı. İyi bilirim çünkü ibadetlerde aşırıya gidenlerin nasıl habislikler yaptığını" demiş.

Bunun üzerine herkes tekrar ağlamaya ve Allah'ın ayetlerini inkâr eden o zahidin bir an önce ellerine geçmesi için Allah'a tazarru ve niyaz etmeye başlamışlar.

Hikâyenin burasında sabaha eriştiklerini fark eden Şehrazat anlatmayı bırakıp sustu.

105. GECE

Hükümdarım, melun kadın Zatü'd-Devahi artık bütün isteklerini yerine getirdiği, planlarının sonucunu elde ettiği için divitini ve kâğıdını alıp şunları yazmış: "Felaketlerin kaynağı Zatü'd-Devahi'den pek kıymetli Müslümanlara. İyi bilin ki ülkenize gelip kendi sarayında sultanınızı öldüren, dar geçitte arkadaşlarınızı pusuya düşürüp bütün süvarilerinizi öldürten, en son Şerkan'ın ve nöbetçilerin kellelerini kesen bendim. Şayet kader yardımcım olsaydı, şeytan işimi kolaylaştırsaydı hükümdarınızı ve vezirinizi de öldürecektim. Zahit kılığına girip aranıza karıştım, yaptığım hilelerle sizi oyuna getirdim. Şayet canınızı seviyorsanız hemen gidin buradan, yok helak olmak istiyorsanız kalın! Ama iyi bilin ki senelerce burada kalsanız da emelinize ulaşamayacaksınız asla!" Sonra da komutanlardan birini çağırıp bu kâğıdı bir okun ucuna bağlamalarını ve Müslümanlara fırlatmalarını emretmiş.

Bu esnada Müslümanların neler yaptıklarına bakacak olursak: Şerkan'ı gömmüş, üç gün yasını tutmuş ve derde tasaya batmış bir halde oturuyorlarmış. Dördüncü gün surlardan kendilerine doğru bir ok fırlatılacağını görünce merakla beklemişler. Ok atılmış, alıp ucuna bağlı kâğıdı Davu'l-Mekân'a götürmüşler. Davu'l-Mekân vezire kâğıtta olanları okumasını emretmiş. Yazılanları

duyunca gözleri yaşlarla dolmuş, kendilerine oynanan bu oyuna çok sinirlenmiş. Vezir Dendan da öfkeyle: "O adama karşı içim nefretle doluydu zaten, demek boş yere değilmiş" demiş. Sonra Davu'l-Mekân: "Bu uğursuz kadın nasıl bizi oyuna getirebilir? Hem de iki kez! Vallahi onun fercine eritilmiş kurşun akıtmadıkça, kuşlar gibi kafeslere tıkıp sonra da Konstantiniyye'nin kapısına saçlarından asmadıkça hiçbir yere gitmeyeceğim!" demiş ve yine kardeşini düşünüp ağlamaya başlamış.

Bu arada kâfirler, Zatü'd-Devahi'nin getirdiği müjdeli haberlerden ve aralarına sağ salim dönüşünden dolayı çok mutluymuşlar. Davu'l-Mekân'ın ise öfkesi o kadar büyükmüş ki, askerlerine, Konstantiniyye'yi alırlarsa elde edecekleri bütün ganimetleri onlara dağıtmayı vaat etmiş. Zavallı Davu'l-Mekân o kadar üzgünmüş ki gözünden yaş eksik olmuyormuş. Yemelerden içmelerden kesilmiş, hilal gibi incelmiş. Vezir Dendan bakmış hal kötüye gidiyor kalkıp girmiş Davu'l-Mekân'ın yanına: "Yeter bu kadar kendini üzdüğün. Kardeşin senin için canını verdi. Bu şekilde üzülmenin hiçbir faydası yok" demiş ve şu şiiri okumuş:

Gerçekleşmeyecek olan türlü hileye başvursan da gerçekleşmez
Gerçekleşecek olan gerçekleştirmemeye çalışsan da gerçekleşir

Vezir şiirini bitirince Davu'l-Mekân: "Kardeşimin ve babamın ölümüyle yüreğim dertle doldu. Memleketimizden ayrıyız nicedir, aklım orada bıraktıklarımızda kaldı" demiş. Onun bu hali vezir Dendan ve diğerlerini de ağlatmış. Bu halde Konstantiniyye'nin kapısında eğleşmeye devam etmişler.

Aradan az bir vakit geçmiş, Bağdat'tan haberci bir grup gelip Davu'l-Mekân'ı bir oğlunun olduğuyla müjdelemişler ve kardeşi Nüzhetü'z-Zaman'ın onu

Kânemakâne diye isimlendirdiğini söylemişler. Ayrıca bu çocukta farklı birtakım haller gördüklerini bu nedenle ileride büyük bir insan olacağını anladıklarını söyleyip "Ülkedeki bütün âlimler minberlerden ve her namazın ardından size dua edilmesini emrettiler. Ülkede her şey yolunda, yağmur bol yağdı. Arkadaşınız Gülhancı da afiyette. Sarayında emrindeki hizmetçilerle keyfi yerinde, ancak sizden bir haber alamadığı için endişeli" demişler.

Davu'l-Mekân bu habere çok sevinmiş ve "Kânemakâne'nin doğumu benim gücüme güç kattı" demiş.

Sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmasını burada bıraktı.

106. GECE

Hükümdarım, Davu'l-Mekân, vezir Dendan'a: "Artık bu hüzünlü halden sıyrılmak istiyorum. Kardeşim için hatimler okutup sadaka dağıtacağım" demiş. Vezir: "En doğrusunu yaparsınız efendim" diye yanıtlamış onu. Bunun üzerine Davu'l-Mekân, Şerkan'ın kabri üzerine bir mezar kurdurmuş. Askerler birer birer gelip kabrin başında Kur'an okumuş, orada sabahlara kadar zikirle iştigal etmişler.

Sonra Davu'l-Mekân savaş konusunda ne yapacaklarını görüşmek üzere vezirini huzuruna çağırmış. Bu görüşmeleri günler geceler boyunca devam etmiş. Davu'l-Mekân o kadar bunalmış ki bu üst üste yaşadığı sıkıntılardan, bir gün: "Eskilere dair hikâyeler, geçmiş hükümdarlardan haberler, kahramanların yiğit-

liklerinin anlatıldığı destanlar dinlemek isterim. Belki böylece Allah yüreğimi ferahlatır da şu içimi saran sıkıntıdan kurtulur, biraz nefes alırım" demiş.

Bunun üzerine vezir Dendan: "Şayet eskilerin hikâyeleri ve geçmiş hükümdarların yaşam öyküleri sizin derdinizi tasanızı giderecekse ondan kolayı yok efendim. Ben babanız Ömer en-Numan zamanında hep bu hikâyelerle, şiirlerle ilgilenirdim. Bu gece size âşık ve maşukun hikâyesini anlatayım da yüreğiniz ferahlasın biraz" demiş.

Davu'l-Mekân bunu duyunca çok sevinmiş. Hiçbir şey yapmadan bir an önce akşam olmasını beklemiş ki vezirden eskilere dair hikâyeler dinlesin. Akşam olunca kölelere kandiller ve mumlar yakmalarını, yiyecek ve içecekler getirmelerini, buhurlar yakıp diğer ihtiyaç duyabilecekleri her şeyi hazır etmelerini emretmiş. Sonra veziri Dendan'a, komutanları Rüstem, Behram ve Türkeş'e haber gönderip otağına çağırmış. Herkes gelince vezire dönüp: "İşte gece oldu, karanlık üzerimize örtüsünü çekti. Şimdi söz verdiğin üzere anlat bakalım hikâyeni" demiş. Vezir: "Seve seve" diye yanıtlamış onu.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

107. GECE

Hükümdarım, Davu'l-Mekân, veziri Dendan'ı, komutanları Rüstem, Behram ve Türkeş'i çağırmış. Herkes gelince vezire dönüp: "İşte gece oldu, karanlık üzerimize örtüsünü yaydı. Şimdi söz verdiğin gibi bize

hikâyeni anlatabilirsin" demiş. Bunun üzerine vezir başlamış anlatmaya:

Âşık ile Maşukun Hikâyesi

Bir zamanlar, İsfahan dağlarının ardında, adına Medinetü'l-Hadra denilen bir belde, bu beldenin de yiğit, erdemli, iyilik ve ihsan sahibi, halkına karşı adil ve cömert, ünü dört bir yana yayılmış bir hükümdarı varmış. Adı Süleyman olan bu hükümdar uzun zamandan beri hükümdarlık yapıyor, ülkesini adaletle yönetiyormuş. Dünyanın dört bir yanından süvariler onun ülkesine geliyor, iyilik ve ihsandan başkasını görmüyorlarmış. Bu hükümdarın hiç karısı ve çocuğu yokmuş. Sadece, güzel hasletlerinde kendisine benzeyen bir veziri varmış.

Bir gün vezirini huzuruna çağırmış ve demiş ki: "Ey vezirim, çoluğumun çocuğumun olmayışından yüreğim daraldı, sabrım tükendi artık. Çoluk çocuğunun olması hükümdarların âdetidir. Hükümdarlar soylarının kalıcı olmasıyla, gitgide genişliyor olmakla, halefleriyle övünürler. Hz. Peygamber de ne buyurmuş: 'Evlenin, çoğalın ben kıyamet günü ümmetimin çokluğuyla övünürüm.' Bu konuda bir fikrin var mı? Ne yapayım söyle bana." Hükümdarın bu sözlerini duyan vezirin gözleri dolu dolu olmuş. "Hükümdarımız, Allah'ın razı olmayacağı bir şeyi mi yapmamı istiyor? O her şeye güç yetiren cebbarın cehenneminde yanmamı mı istiyor?" diye sormuş.

Bunun üzerine hükümdar: "İyi bil ki ey vezirim, bir hükümdar bir cariye alırsa onun aslını neslini bilmez. Hırlı mıdır hırsız mıdır, soylu mudur soysuz mudur anlamaz. Sonra ona yanaşır hatta belki ondan bir çocukla nzıklandırılır. Ama o zaman bu çocuk nasıl olur; zorba, zalim, kan dökücü. Çünkü toprak iyi olmazsa ona ekilen tohumun da iyi bir şekilde yetişmesi beklenmez. Bu çocuk mevlasına karşı gelir, onun ne emrettiklerini

yapar, ne de nehyettiklerinden kaçar. Ben bu nedenle bir cariye alarak böyle şeylerin yaşanmasına sebep olmak istemiyorum asla. Muradım bana aslı nesli belli, güzelliği yerinde bir hükümdar kızı tanıyorsan haber vermendi. Şayet böyle bir hükümdar kızı biliyorsan söyle gidip isteyelim, onu şahitlerin huzurunda, Rabbin razı olacağı şekilde nikâhıma alayım" demiş.

Vezir: "O halde Allah sana istediğini verdi, işini gördü bile" demiş. Hükümdar: "O nasıl oldu?" diye sorunca vezir: "Arzu'l-Beyza'nın hükümdarı Zahr Şah'ın bir kızı varmış ki güzelliği kelimelerle anlatılamaz. Şu zamanda bir benzeri yokmuş. Kararında boylu, sürmeli gözlü, uzun saçlı, ince belliymiş. Yanına yaklaşınca dünya senin olur, uzaklaşırsan ölümün ayrılıktan olurmuş. Bir kez bakacak olursan yüzüne, güzelliği aklını başından alırmış" demiş ve "Tıpkı şairin dediği gibi" diyerek şu şiiri okumuş:

Endamı taze dalı utandıran güzel
Ne güneş anlatabilir onun parlaklığını ne ay,
Dişleri inci gibi dizilmiş boyu cennet fidanı
O güzel yüzüne bakan öleyazar
Aşkının yolu çetin, sonu tehlikelidir zira
Onsuz yaşam anılmaya değmez
Onsuz ölüm, bir ömür geçirdim ben de dedirtmez

Vezir şiirini bitirdikten sonra hükümdar Süleyman'a: "Bana kalırsa hükümdarım, hemen bu işlerden anlayan bilen elçilerinizi kızın babasına gönderip usulünce isteyin. Dedim ya öyle benzersiz bir güzellikteymiş ki yeryüzünde bir eşi daha bulunmazmış. Onunla usulünce evlenir Allah'ı da razı edersin. Hz. Peygamber ne buyurmuştur: 'İslamda ruhbanlık yoktur" demiş.

Bunları duyan hükümdar çok sevinmiş. Bütün derdi tasası uçmuş, yüreği ferahlamış. Vezirine: "Bu iş için senden daha uygunu olamaz, hem akıllı hem

edeplisin. Haydi, şimdi kalk evine git, işlerini hallet, yarın yola çıkmak için hazırlan. Gidip aklıma soktuğun o kızı babasından iste. Artık ondan başkasını düşünemem" demiş.

Vezir "Başüstüne" deyip huzurdan ayrılmış. Evine gidip hükümdara sunmak üzere birbirinden göz alıcı altın ve mücevherler gibi yükte hafif pahada ağır hediyelerden tut, görenlerin vasıflandırmaktan aciz kalacağı mallarla yüklü sandıklara, Davut kılıçlarına ve Arap atlarına kadar türlü çeşit hediyeler hazırlamış. Hazırladıklarını katırlara ve develere yükletip yüz köle ve yüz cariyeyi de yanına alarak yola çıkmak için hükümdardan izin istemiş. Hükümdar tez zamanda hayırlı haberlerle dönmelerini temenni ederek uğurlamış onları.

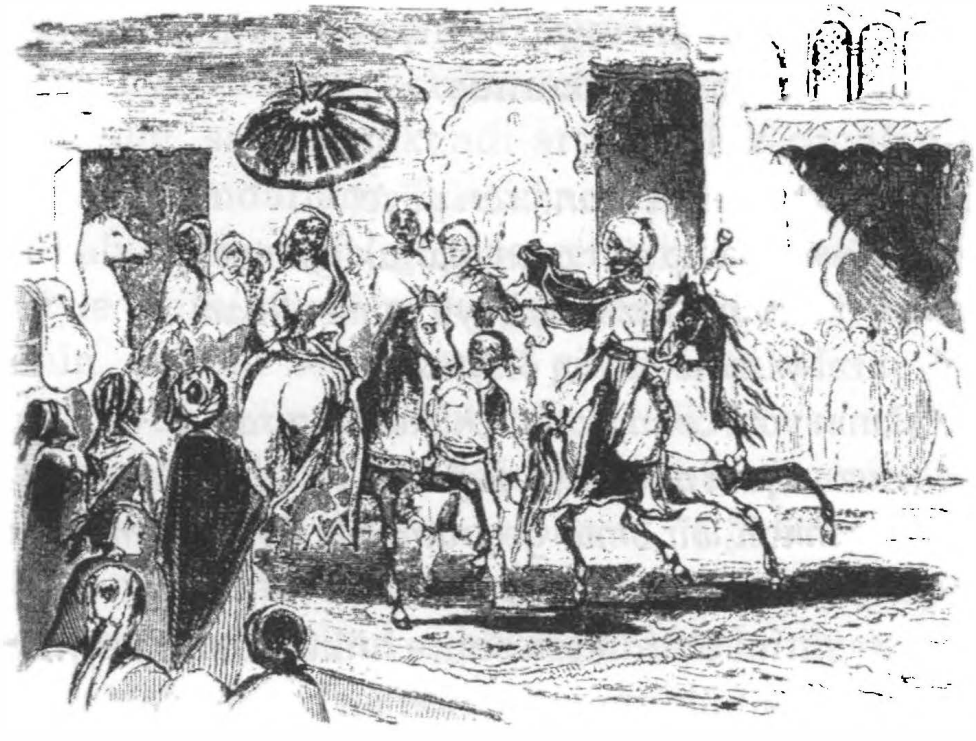

Hükümdar Süleyman gece gündüz kendisine anlatılan bu kızın hayaliyle yaşarken, vezir de kafilesiyle birlikte gece gündüz, dağ bayır demeden yol almış. Nihayet varacakları şehir ile aralarında bir günlük bir mesafe kalınca bir nehir kenarına konaklayıp seçkin adamlarından birkaçını "Gidip Zahr Şah'ı gelişimizden haberdar edin" diyerek önden göndermiş.

Adamlar "Başüstüne" demiş, hemen yola koyulmuş, şehrin kapılarına varmışlar. O esnada tesadüf bu ya Zahr Şah da şehrin kapısının orada bulunan mesireliklerden birinde oturuyormuş. Yaklaşan bu grubu görünce yabancı olduklarını anlayıp huzuruna getirilmelerini emretmiş. Elçiler huzura getirildiklerinde İsfahan dağlarının ve Medinetü'l-Hadra'nın sahibi Süleyman Şah'ın elçileri olduklarını ve ne niyetle geldiklerini söylemişler. Bunu duyan Zahr Şah çok sevinmiş, elçileri hemen alıp sarayına götürmüş ve "Şimdi vezir nerede?" diye sormuş. "Falan nehrin kıyısında konaklamış halde bıraktık onları. Yarın buraya varır, Allah ana babanıza rahmet etsin, nimetinizi tamama erdirsin, kıymetli huzurlarınızda olurlar" demişler.

Bunun üzerine Zahr Şah yanına vezirlerinden birkaçını, ileri gelen devlet erkânından ve komutanlardan bazılarını da alarak, bütün yeryüzünde hükmü geçen Süleyman şaha hürmeten vezirini karşılamaya çıkmalarını emretmiş.

Onlar bu haldeyken vezirin ne yaptığına bakacak olursak. Gece yarısına kadar bu konakladıkları yerde konaklayıp, gece yarısından sonra şehre doğru yola koyulmuşlar. Sabah olup güneş ilk ışıklarını dağların ve taşların üzerine yaymaya başladığında şehre iyice yaklaşmışlar, kendilerini karşılamaya çıkan vezirleri, devlet erkânını ve komutanları görmüş, onları görünce taleplerinin geri çevrilmeyeceğini anlamışlar. Şehrin kapısında selamlaşıp saraya doğru hep beraber yola koyulmuşlar. Sarayın kapısından girilince yedi dehliz çıkıyormuş karşılarına, burada hükümdara yaklaşılmış olunduğundan atlardan iniliyormuş. Onlar da öyle yapmış, atlarından inmişler. Vezir de atından inip yürüyerek girmiş içeri, yüksekçe bir eyvana gelmiş.

Eyvanın tam orta yerinde, inci mercanla süslenmiş, mermerden yapılmış ve fildişinden dört ayak üzerine oturtulmuş bir taht varmış. Tahtın örtüsü kırmızı al-

tın işlemeli yeşil atlastan, tentesi inci ve mücevher işlemeliymiş. Zahr Şah işte bu tahtta oturuyor, ileri gelen devlet büyükleri de etrafında hizmet için hazır bekliyorlarmış. Vezir Zahr Şah'ın huzuruna girince, vezirlere yaraşır fasih bir dille, dili dolanmadan, sesi titremeden selamlamış onu.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

108. GECE

Hükümdarım, vezir huzuruna girince Zahr Şah, onu yanına oturtup ikramlarda bulunmuş, güler yüzle, güzel sözle gönlünü hoş tutmuş. Akşamdan sabaha kadar oturup muhabbet etmişler. Sabah olunca Şah hizmetçilerine sofraları kurmalarını emretmiş. Sofralar kurulmuş, herkes iyice doyuncaya kadar yiyip içmiş. Yemekten sonra mecliste bulunanların çoğu ayrılıp geride sadece şahın yakın adamları kalınca, vezir ortamın uygun olduğunu görüp yerinden kalkmış, şahın huzurunda yerleri öpüp övgüler sıraladıktan sonra: "Ben buraya İsfahan Dağlarının ve Medinetü'l-Hadra'nın sahibi, fazilet ve ihsanı dört bir yanı kuşatan Süleyman Şahın, nesebinin asilliği, yüzünün güzelliğiyle ünü dört bir yana yayılan kerimelerinize talip olduğunu bildirmek için gelmiş bulunuyorum. Size pek çok hediye göndererek kendisiyle akraba olmayı isteyip istemeyeceğinizi öğrenmemi istedi. Siz ne düşünürsünüz?" demiş ve cevabı öğrenmek için susmuş.

Vezirin bu sözlerini duyan Zahr Şah yerinden kalkıp vezirin önünde ihtişamla yerlere eğilmiş. Orada

bulunanlar şahın bu tazim gösterisinden ötürü hayretler içinde kalmışlar, akılları almamış bu gördüklerini. Sonra Şah celal ve ikram sahibi Süleyman Şah'ı övüp ardından da ayakta olduğu halde "Ey yüce vezir! Ey cömertlerin efendisi! Biz hepimiz Süleyman Şah'ın tebaasıyız. Soyumuzu onun soyuyla birleştirmekten şeref duyar, onun akrabası olmak için can atarız. Kızımı, cariyelerinden bir cariye bilebilir. İşte bizim cevabımız budur" demiş. Sonra kadıları ve şahitleri getirtmiş, Süleyman Şah'ın, vezirine vermiş olduğu vekaletle kızının ve Süleyman Şah'ın nikâhlarını gönül hoşluğuyla kıydırtmış. Kadılar nikâhı kıyıp her iki şaha da başarılarının daim olması için dualar etmişler. Vezir kalkıp hükümdar için getirdiği birbirinden değerli ve göz alıcı hediyeleri sunmuş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

109. GECE

Ertesi günler Zahr Şah bir yandan kızının hazırlıklarıyla ilgileniyor, bir yandan da veziri en güzel şekilde ağırlamak için elinden geleni yapıyormuş. Ayrıca zengin fakir, büyük küçük demeden bütün halka da ziyafetler vermiş. Vezir tam iki ay orada kalmış, ne bir şeye canı sıkılmış, ne bir şeye ihtiyaç duymuş.

İki ayın sonunda gelinin her şeyi hazırlanmış. Meydanlara çadırlar kurulmuş, sandık sandık kumaşlar yola çıkarılmak için dizilmiş. Geline eşlik edecek olan Rum cariyeler ve Türk nedimeler hazır edilmiş. Gelin inci mücevherlerle bezenmiş. Yolculuk edeceği tahtı-

revan kırmızı altından yapılıp inci ve mücevherlerle işlenmiş ve on katıra koşulmuş. Tahtırevan dediysek tahtırevan değil de sanki küçük bir saraymış. Yani tahtırevan cennet saraylarından bir saray, kız da cennet hurilerinden bir huriymiş sanki. Bunların yanı sıra gelinin beraberinde götüreceği mal, mülk, altın, mücevher de hazır edilip katırlara yüklenmiş. Sonunda yola koyulmuşlar. Zahr Şah da üç fersahlık bir mesafeye kadar onlara eşlik etmiş. Sonra kızıyla ve vezirle vedalaşıp geri dönmüş. Gelin alayı huzur ve refah içinde yola koyulmuş, gece gündüz dağ bayır demeden yol almışlar.

Sabah olduğunu gören Şehrazat hikâyesine ertesi gün kaldığı yerden devam etmek üzere sustu.

110. GECE

Hükümdarım, vezir beraberindeki gelin alayıyla, gece gündüz dağ bayır demeden yol almış. En sonunda ülkeleriyle aralarında üç günlük mesafe kalınca, gelinle birlikte döndüklerini Süleyman Şah'a haber vermeleri için önden elçiler göndermiş. Elçiler hemen hızlanmış, önden gidip şaha gelinin gelişini haber vermişler.

Bu habere çok sevinen Şah, elçilere hediyeler verip askerlerine hemen yola çıkıp gelini karşılamaya çıkmalarını emretmiş. Hiçbir şeyi eksik etmemelerini, güzel bir karşılama hazırlamalarını eklemeyi de unutmamış. Askerler denileni yapmışlar. Tellallar sokaklarda dolanıp gelin, kız, genç, yaşlı demeden bütün kadınların karşılamaya katılmalarını söylemişler. Halk sokaklara dökülmüş, ileri gelenler düğün alayına hizmet için önden gitmişler. Gece vakti alay şehre var-

mış. Devlet büyükleri gelinin tahtırevanının geçeceği yolları süslemişler. Tahtırevan, önünde köleler, ardında cariyelerle geçmiş yollardan. Askerler de sağından solundan çevrelemişler tahtırevanı. Saraya varıncaya kadar tek bir kişi kalmamış gelinin tahtırevanını selamlamayan. Davullar çalınıyor, borazanlar öttürülüyor, tahtırevana eşlik etmek isteyen ileri gelenlerin atları birbiriyle yarışıyormuş. Sonunda sarayın kapısına varmışlar. Köleler hemen sarayın özel kapısına getirmişler tahtırevanı. Tahtırevanın süsleri ışıl ışıl parlatmış her yeri. Köleler eyvanın bütün kapılarını açıp ardından da kapıların kenarlarına dizilmişler. Gelin cariyelerin arasında yıldızlar içinde ay ya da dizili boncuklar arasındaki inci gibi gelip kendine ayrılmış bölmeye geçmiş, inci ve mücevherlerle süslenmiş yatağa oturmuş. Şah, gelinin yanına girmiş, görür görmez ısınmış ona. O gece onunla birlikte olmuş ve gelin hamile kalmış. Bir ay boyunca gelinin yanında ayrılmamış, haremde kalmış. Bir ayın sonunda çıkmış, divanına geçip tahtına oturmuş.

Hükümdarım, bir ay sonra şah haremden çıkıp tahtına oturmuş. Aradan dokuz ay geçmiş. Zaman dolmuş, şahın karısının doğum sancıları tutmuş. Hemen ebeler gelmiş, Allah'ın inayetiyle kolay bir doğum yaptırtmışlar. Şahın karısı, geleceğinin güzel olacağı belli olan nur topu gibi bir oğlan getirmiş dünyaya. Şah kendisine müjdeyi veren köleleri hediyelere boğup sevincinden kalkıp bir de gözlerinden öpmüş onları. Şu şiir sanki çocuğu anlatıyormuş

Allah onu yüceltti, semalarda bir yıldız eyledi
Doğuşuyla yüzler güldü, avam havas herkes sevindi
Sütannelerin kucağına bırakmayın onu
Atların sırtı ona en iyi kucaktır çünkü
Sütannelerin göğüslerinden emzirtmeyin onu
Düşmanların kanı ona en iyi şaraptır çünkü

Neyse işte, ebeler almışlar bu güzel çocuğu, göbeğini kesip gözlerini sürmelemiş, ismini Tacü'l-Mülük koymuşlar. Sütannelerin göğüslerinden beslenmiş, güzel bahtının kucağında uyumuş, günler ay, aylar yıl olmuş çocuk yedi yaşına basmış. Babası Süleyman Şah bazı âlim ve bilge kişilere oğlunu eğitmelerini, hat, hikmet ve edep öğretmelerini emretmiş. İki yıllık bir eğitimin ardından bu alanda bütün öğreneceklerini öğrenen çocuğu fakihlerden almış. Bu sefer de iyi bir süvari olarak yetişmesi için hocalar tutmuş. Böylece çocuk on dördüne basmış. Öyle bir serpilip güzellenmiş ki bir işini görmek için dışarı çıkacak olsa görenlerin aklı başından gidiyormuş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

111. GECE

Hükümdarım, Süleyman Şah'ın oğlu Tacü'l-Mülük at biner yaşa gelince öyle iyi bir süvari olmuş ki zamanında onun gibi at binen yokmuş. Güzelliği zaten öyle bir artmış ki görenlerin aklı başından gidiyormuş. Uğruna gönüller yanıyor, şiirler yazılıyormuş. Tıpkı şairin dediği gibiymiş:

Ilık meltemlerin taşıdığı taze bir dal gibi kokusu
Beni kendimden geçirdi sarhoş etti
Ara vermeden içmiş gibi aklımı başımdan aldı
Güzellik onun kulu kölesi olur
Akıllar başta kalmaz hayran olup kurbanı olur

Vallahi akıl kalmadı başta, her ne kadar yaşıyor olsak da
Yaşarsam aşkından yaşarım
Ölecek olursam aşkından ne mutlu bana derim

Tacü'l-Mülük on sekizine basıp büyüklerin arasına karışınca güzelliği daha da artmış. Etrafındaki herkes onu öyle seviyormuş ki Süleyman Şah öldüğünde Tacü'l-Mülük'ün hükümdar olmasını ve kendilerinin de onun emirleri, komutanları olmalarını istiyorlarmış.

Tacü'l-Mülük'ün bir de av sevdası varmış. Bir saat bile uzak durmak istemiyor, hep ava gitmek istiyormuş. Her ne kadar babası başına bir iş gelir, vahşi hayvanlara yem olur korkusuyla onu men etmeye çalışsa da bunu kabul etmiyor, ava gitmekten geri durmuyormuş.

Bir gün adamlarına on günlük azık hazırlamalarını emretmiş. Adamlar denileni yapıp hazırlıklarını tamam edince av için yola çıkmışlar. Bir vakit yol aldıktan sonra yabani hayvanların otladığı, ağaçların meyve verdiği, gözelerin fokur fokur kaynadığı bir yere gelmişler. Tacü'l-Mülük adamlarına "İpleri buraya gerin, halkayı geniş tutun, hepimiz halkanın başında falan yerde toplanalım" demiş. Dediği gibi yapmış, halkayı geniş tutmuşlar. Av halkasının ortasında bir sürü yabani hayvan ve ceylan varmış. Halkanın içinde kalınca hayvanlar bağrışmış, atlar huzursuzlukla kıpırdanmış. Hemen yaylarını çıkarmış, hayvanları oklarla vurmuş, av köpeklerini ve şahinlerini avların peşine salmışlar. Halkanın sonuna geldiklerinde birçoğunu avlamışlar, çok az bir kısmı ise kaçmış imiş.

Avlanma işi bittikten sonra Tacü'l-Mülük bir gözenin kenarına oturup avları getirtmiş. İçlerinden az bulunur bir tanesini seçip babası Süleyman Şah'a götürmeleri için adamlarından bazılarına teslim etmiş. Geriye kalanlardan birkaçınıysa devlet büyükleri için ayırmış. O geceyi orada geçirmişler. Sabah bulundukları yere doğru, köleleri ve hizmetçileriyle tam teçhi-

zatlı bir tüccar kafilesinin geldiğini görmüşler. Kafile gelip gözelerden birinin başında konaklamış.

Onları gören Tacü'l-Mülük, "Git öğren bakalım, kimlermiş, niye buraya gelmişler" diyerek arkadaşlarından birini göndermiş. Adam hemen kalkıp kafilenin yanına gitmiş ve "Söyleyin bakalım kimsiniz? Burada ne arıyorsunuz? Oyalanmadan tez cevap verin!" demiş.

"Biz tüccarlarız, konak yerimiz buraya çok uzak olduğu için dinlenmek için biraz burada konaklamaya karar verdik. Süleyman Şah ve oğlundan yana içimiz rahat olduğu için bunda bir sakınca görmedik. Çünkü onların topraklarında olan güvendedir. Hem zaten Süleyman Şah'ın oğlu için birbirinden nefis kumaşlar getirdik" diye yanıtlamışlar onu.

Adam Tacü'l-Mülük'ün yanına dönüp tüccarların söylediklerini aynen aktarmış. Bunun üzerine Tacü'l-Mülük "Şayet benim için bir şeyler getirmişlerse burada göstersinler. Bir süre daha şehre dönmeyi düşünmüyorum, burada kalıp avlanacağım" demiş ve atına binip ardı sıra yürüyen köleleriyle birlikte kafileye doğru gitmiş.

Tüccarlar kendilerine doğru gelen şehzadeyi görünce hemen yerlerinden fırlamış; zaferlerinin, şanının ve hükümranlığının bekası için dualar ederek karşılamışlar onu. İnci mercan işlenmiş kırmızı atlastan bir çadır kurup orta yerine sultanlara yaraşır bir sedir koymuşlar. İpek minderleri altına, zümrüt işlemeli yastıkları sırtına yerleştirmişler. Tacü'l-Mülük vereceği emirler için hazır bekleyen kölelerinin arasında oturmuş sedire ve tüccarlara yanlarındaki malları getirmelerini emretmiş.

Tüccarlar hemen mallarını getirmiş, şehzadenin beğenilerine sunmuşlar. Tacü'l-Mülük aralarından işine yarayanları alıp ücretlerini fazlasıyla vermiş. Sonra çadırdan ayrılarak arkadaşlarının yanına dönmek üzere atına binmiş. Ancak tam kafilenin yanın-

dan ayrılacakken yanakları yeni açmış çiçek kadar taze, yüzü dolunay gibi parlak, kıyafetleri temiz, hal ve hareketleri zarif bir delikanlı ilişmiş gözüne. Ancak sevgilisinden ayrı düştüğünden delikanlının beti benzi sararmış imiş.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat, kendisine izin verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

112. GECE

Hükümdarım, Tacü'l-Mülük tam kafileden ayrılacakken, yanakları yeni açmış çiçek kadar taze, yüzü dolunay gibi parlak, kıyafetleri temiz, hal ve hareketleri zarif bir delikanlı görmüş. Sevgilisinden ayrıldığı her halinden belli olan delikanlının yüzü sararmış imiş. Tam o esnada delikanlının dudakları hafifçe aralanmış ve şu mısralar dökülmüş dudaklarının arasından:

Ayrılık uzadı acı ve keder yoldaşım oldu
Gözyaşlarım göz pınarlarımdan sel oldu aktı
Yüreğimi ayrılık gününde terk ettim
Ne yüreğim var şimdi ne emelim
Ey arkadaş benimle kal da veda edebileyim
O kelamıyla hastalıklara şifa olana

Delikanlı şiirini bitirince öyle bir ağlamış ki, bir saat boyunca hiç susmamış, sonra da düşüp bayılmış. Uzaktan onun bu hallerini seyreden Tacü'l-Mülük gördükleri karşısında hayretler içinde kalmış, hemen atını sürüp delikanlının yanına gitmiş. Biraz sonra ayılıp

da şehzadeyi başında dikilmiş beklerken gören delikanlı hemen yerinden fırlamış ve şehzadenin önünde yerlere kapanmış.

Tacü'l-Mülük: "Sen neden mallarını getirip bana göstermedin?" diye sormuş.

"Efendim, bende sizin almak isteyebileceğiniz, size layık bir mal yok" diye yanıtlamış onu delikanlı.

Ancak Tacü'l-Mülük: "Olsun sen getir de bir göster hele! Hem halini garip buldum; gözün yaşlı, gönlün kırık görüyorum seni. Biri sana zulüm mü etti? Söyle hakkını alalım. Borçlu musun? Söyle borcunu ödeyelim. Halin içimi parçaladı" demiş. Sonra da kendisi için bir oturak getirmelerini emretmiş. Hemen abanoz ve fildişinden mamul, altın işlemeli, ipekli minderler döşeli bir oturak getirmişler. Tacü'l-Mülük bu oturağa oturup delikanlıyı da yanına oturttuktan sonra "Şimdi göster bakalım mallarını" demiş.

Delikanlı yine "Efendim, dedim ya bende size layık bir şey yok" dese de Tacü'l-Mülük "Olsun yine de görmek istiyorum" diyerek kölelerini gönderip delikanlının mallarını getirtmiş. Malları getirilince onları gören delikanlı gözleri dolu dolu derin bir iç çekmiş, sonra da inler bir vaziyette şu dizeleri okumuş:

Ah o sevgilinin gözyaşlarına bulanmış sürmeli gözlerinden
Ah taze bir dal gibi salınan narin vücudundan
Ah bal peteği dudakları, lütfu ve inayetinden
Ey ümit senin yanında beklemek
Korkudan sonra duyulan emniyetten daha tatlıdır bana

Şiirini bitirince kalkıp mallarını açmış, içindekileri teker teker çıkarmış. En sonunda bin dinar değerinde altın işlemeli bir elbise çıkarmış. Elbiseyi açınca ortasında bir bohça olduğunu görmüşler. Delikanlı hemen bohçayı alıp dizinin altına sokup saklamış. Ancak

onun bu davranışı gözünden kaçmayan Tacü'l-Mülük: "Ne var o bohçanın içinde?" diye sormuş.

Delikanlı: "Efendim, bunda size yarar bir şey yok" dese de Tacü'l-Mülük: "Göster onu bana" diyerek ısrar etmiş. Bunun üzerine delikanlı "Efendim size mallarımı göstermememin sebebi de zaten bu bohçaydı, onu görmeye dayanamıyorum" demiş.

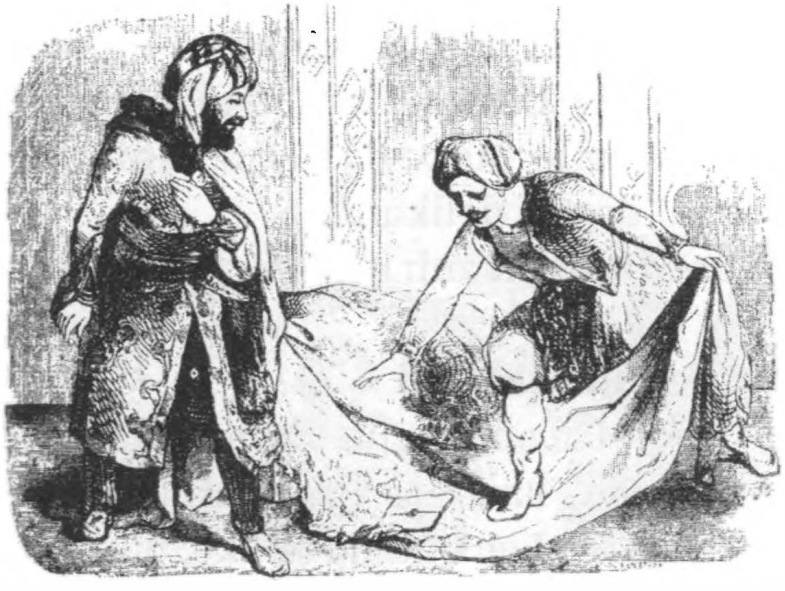

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine izin verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

113. GECE

Hükümdarım, delikanlı, Tacü'l-Mülük'e: "Görmeye yüreğim elvermiyor" dese de, Tacü'l-Mülük "Görmek istiyorum" diye ısrar etmiş. Bunun üzerine delikanlı dizinin altındaki bohçayı ağlayarak çıkarmış. Tacü'l-Mülük: "Neden o bohçayı görür görmez ağlamaya başlıyorsun?" diye sormuş. Delikanlı bohça lafını

duyunca titreyerek: "Efendim" demiş "Bu bohçayla, bohçanın ve içindeki heykellerin sahibiyle çok farklı hatıralarım var." Sonra da bohçanın içinden ipekle sarılmış, kırmızı altınla işlenmiş bir ceylan heykeli çıkarmış. Bu heykelin hemen karşısındaysa gümüşle işlenmiş, boynuna kırmızı altından bir kolye ve zebercetten üç halka asılı bir başka ceylan varmış. Tacü'l-Mülük heykellerin güzelliği karşısında hayran kalmış ve "İnsanlara bu sanatları öğreten Allah ne yücedir" demiş. Delikanlının hikâyesini iyice merak edip "Anlat bize bu ceylanların sahibiyle başından ne geçti?" demiş delikanlıya.

Bunun üzerine delikanlı başlamış anlatmaya:

Aziz ile Azize'nin Hikâyesi

'Efendim, benim babam büyük tüccarlardandı. Benden başka çocuğu yoktu. Bir amca kızım vardı, babası öldüğü için bizimle yaşardı. Ben onunla birlikte büyüdüm. Amcam ölmeden önce babamla anlaşmışlar, ikimizi evlendirmeye karar vermişler. Aynı evde büyüdüğümüz için her ne kadar ben genç bir delikanlı, o da genç bir kız olsa da birbirimizden kaçmaz, haremlik selamlık oturmazdık. Bir gün babam, anneme, "Bu sene Aziz ile Azize'yi evlendirelim" dedi. Annem de "Olur" dedi. Bunun üzerine babam hemen düğün hazırlıklarına başladı.

Bunlar olurken biz yine amcamın kızı ile aynı yatakta uyur, ne olduğunu pek anlamazdık. Ama o benden daha akıllı, bilgiliydi. Neyse babam düğün için bütün hazırlıkları tamam etti, geriye bir nikâh kıyılması ve benim amcamın kızının yanına sokulmam kaldı. Babam cuma günü, cuma namazından sonra nikâhın kıyılmasını kararlaştırdı, bütün arkadaşlarını, tüccarları bundan haberdar edip düğüne davet etti. Annem de konu komşuyu, hısım akrabayı davet etti.

Cuma günü gelince evin salonunu temizlediler, mermerleri ovup halıları serdiler, duvarlara altın

nakışlı kumaşlar asıp odaya misafirlerin ihtiyaç duyabileceği gerekli eşyaları getirip yerleştirdiler. Cuma namazından sonra evimizde toplanılması kararlaştırılmıştı. Babam misafirlere ikram edilecek tatlıları, sunulacak şerbetleri hep hazır etmişti. Sonra annem beni hamama gönderdi, peşimden de yıkandıktan sonra giyinmem için yeni ve gösterişli bir kat elbise yolladı. Yıkanıp elbiselerimi giyindim. Elbiseye hoş kokular sürülmüştü, ben gezdikçe etrafa mis gibi kokular yayılıyordu.

Cuma namazı için camiye doğru gidiyordum ki bir arkadaşımı nikâha davet etmediğimi hatırlayıp onun evine doğru çevirdim yönümü. Böylece namaz vaktine kadar da oyalanmış olacaktım. Daha önce hiç girmediğim bir sokağa girip oradan devam ettim yoluma. Ancak hamamdan yeni çıkmış olduğum ve yeni elbiseler giyindiğimden iyice terlemiştim. Bütün vücudum sırılsıklam olmuştu. Baktım olacak gibi değil, biraz dinlenmek için sokağın başındaki bir evin gölgesine sığınıp mendilimi yere sererek üzerine oturdum. Hararetim iyice artmıştı. Ter alnımdan akıyor, ama mendilimi altıma serdiğimden silemiyordum. Sonra

altıma serdiğim mendilden bir parça yırtıp almaya çalışıyordum ki nereden geldi, nasıl geldi anlamadım önüme beyaz bir mendil düştü. Mendil desen, sanki hastalara şifa için yapılmış, ılık bir meltemden daha ılık. Mendili alıp da kim düşürdü diye bakmak için başımı kaldırınca gözlerim işte bu işlemeli ceylanların sahibinin gözleriyle buluştu.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonu geldiği için sustu.

114. GECE

Hükümdarım, delikanlı, Tacü'l-Mülük'e hikâyesini anlatmaya devam etmiş: Mendili kimin düşürdüğünü anlamak için başımı kaldırınca gözlerim, bu ceylanların sahibesi olan kızın gözleriyle karşılaştı. Pencereden başını uzatmış bakıyordu. Öyle güzeldi ki daha önce onun gibisini görmemiştim; şimdi size anlatmaya çalışsam inanın kelimeler kifayetsiz kalır. Kız, beni görünce önce parmağını dudaklarına götürdü, sonra da başparmağıyla orta parmağını birleştirip göğsüne, memelerinin arasına koydu. Ardından da başını içeri çekip pencereyi kapattı ve gözden kayboldu. O an yüreğime bir kor düştü, binlerce ok ciğerimi deldi sanki. Üstüne üstlük kızın hareketlerinden de hiçbir şey anlamamıştım. Yine başımı kaldırıp pencereye baktım ama kapalıydı. Akşama kadar orada, gözüm pencerede bekledim, ama ne bir ses duydum ne bir kıpırtı gördüm. Artık tamamen ümidimi kesince mendili yanıma alıp yerimden kalktım. Mendilden öyle güzel bir koku yükseliyordu ki beni aldı götürdü bir cennet

bahçesinin ortasına bıraktı sanki. Sonra mendili açtım, içinden hoş bir kâğıt parçası düştü. Kâğıtta şu dizeler yazılıydı:

Güzel bir yazıyla yazıp gönderdim
Halimi çektiğim acıları şikâyet ettim
Dostum niye böyle dalgınsın dedi
Dedim âşıkların hali budur
Ondan dalgın, derin düşüncelerdeyim

Bu şiiri okuyunca mendili daha bir dikkatle inceledim ve bir köşesine şu dizelerin yazılmış olduğunu gördüm:

Kâtibe ne! Sakalları zaten reyhan kokulu şiirler yazmıştır yanaklarına
Ay hayrete düşer güzelliğinden, taze dal utanır endamından

Bu şiirleri de okuyunca gönlüm iyice yanıp kavruldu, özlemim arttı, düşünceler zihnimi doldurdu. Mendili ve kâğıdı da yanıma alıp eve doğru yola koyuldum. Ne aşkı biliyordum, ne âşığa kavuşma yollarını. Gece yarısından sonra eve varınca amcamın kızını oturmuş ağlıyor bir halde buldum. Beni görünce hemen gözyaşlarını kurulayıp yanıma geldi, soyunmama yardım etti. Sonra da nerede olduğumu sorup "Tüccarlar, emirler, şehrin ileri gelenleri de dahil herkes cumadan sonra toplanıp geldi. Kadı ve şahitler de geldiler. Yiyip içtiler. Bir vakit, gelirsin de nikâhı kıyarlar diye beklediler. Baktılar ki ne gelen var ne giden, herkes dağıldı. Baban çok kızdı, bu sene zaten boş yere düğün masrafı çıkardığın için önümüzdeki seneye kadar düğün yapmayacağını söyledi" dedi. Sonra da: "Peki, sen neden gelmedin? Bu saate kadar neredeydin? Başından ne geçti?" diye sordu. Ben de başından sonuna her şeyi

teker teker anlatıp mendili ve kâğıdı gösterdim. İçinde yazılı olanları ona okuyunca gözyaşları yanaklarından süzülmeye başladı ve şu dizeleri okudu:

Kim derse sevdanın başı iradenle başlar
Yalan söylüyorsun de ona, başı da sonu da iraden dışı olur

Sonra: "Peki, sana bir şey söylemedi mi?" diye sordu.

"Hayır, tek kelime etmedi, sadece parmağını dudaklarına götürdü, sonra iki parmağını birleştirip göğsüne koydu ve yeri işaret etti. Ardından da hiçbir şey demeden içeri girip pencereyi kapattı. Yüreğimi de beraberinde alıp götürdü sanki. Akşama kadar, belki bir kez daha başını uzatır da görürüm diye orada bekledim ama göremedim. Artık beklemekten yorulunca da kalkıp geldim. İşte bütün hikâyem bu" diyerek başımdan geçenleri anlattım ve "İnşallah bundan ötürü beni ayıplamazsın" dedim.

Bunun üzerine bana: "Gözlerimi istesen yuvalarından çıkarır veririm sana. Belli ki o sana âşık olmuş, sen de ona. Ben birbirinize kavuşmanız için size yardım edeceğim" dedi.

"O yaptığı işaretlerin anlamı ne peki, biliyor musun?" diye sordum. "Elini dudaklarına götürmesi, senin onun için bedenindeki ruhu gibi olduğun ve sana kavuşmak için can attığı anlamına geliyor. Mendil sevgiliden sevgiliye gönderilen selamdır. Kâğıt, ruhunun sana bağlandığını gösteriyor. İki parmağını göğüslerinin arasına koyması ise iki gün sonra gel ve benim hasretimi dindir demek oluyor" diyerek kızın bütün hareketlerinin ne anlama geldiğini açıkladı. Sonra da: "Ey amcamın oğlu, bana kalırsa kız seni seviyor ve sana güveniyor. Ben onun hareketlerinden bunu anladım. Eğer istersen sizin için arabuluculuk yapar, buluşmanızı sağlarım. Kimsenin sizi görmemesi için kendi örtümle sizi örterim" dedi.

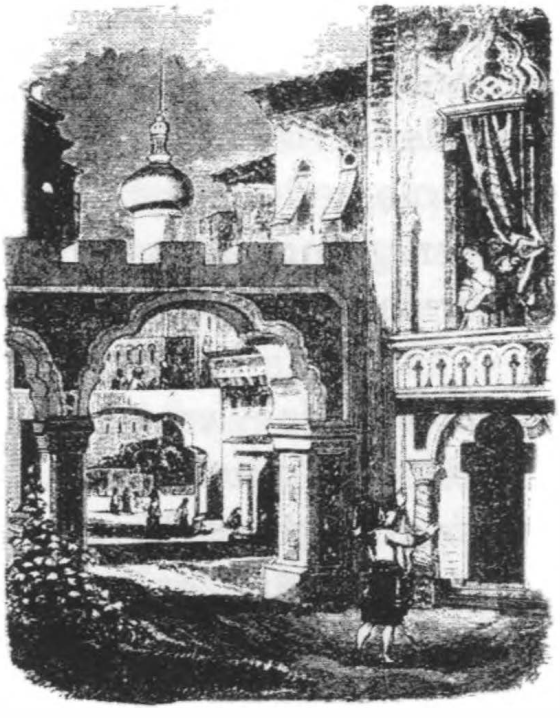

Ona teşekkür üstüne teşekkür edip kendi kendime: "İki gün sabretmekten başka çaren yok" dedim. İki gün boyunca ne yedim, ne içtim, evden dışarı adım atmadan, başım amcamın kızının kucağında zamanın geçmesini bekledim. Amcamın kızı ise sürekli "Sabret, kendini koyverme, gücünü topla, az kaldı" diyerek beni teselli etmeye çalışıyordu.

Hükümdarım, delikanlı, Tacü'l-Mülük'e hikâyesini anlatmaya devam etmiş:Aradan iki gün geçti. Amcamın kızı: "Haydi, giy elbiselerini de buluşma yerine git, Allah işini rast getirsin" dedi ve kalkıp kıyafetlerimi değiştirdi, güzel kokular sürdü. Evden çıktım. Kızın evinin olduğu sokağa gidip evinin altında oturdum. Tam bir saat bekledim. Bir saat sonra pencere açıldı, kız başını uzattı. Ben kızı görünce dayanamayıp bayıldım. Bir süre sonra ayıldım. Gücümü toplayıp tekrar başımı pencereye çevirip baktım. Kızı görünce yine kendimden geçtim. Sonra kendime geldim. Kıza baktım elinde bir ayna bir de kırmızı bir mendil vardı. Beni görünce yenini sıvadı ve beş parmağını açıp göğsüne vurdu. Sonra mendili alıp pencereden sokağa doğru uzattı ve aşağı yukarı doğru üç kez salladı. Ardından mendili alıp katladı, başını sallayıp içeri çekil-

di ve pencereyi kapatıp gözden kayboldu. Tek bir kelime etmeden beni, anlamadığım o garip hareketlerden ötürü şaşkın bir halde bir başıma bıraktı. Akşama kadar yine oradan ayrılamadım. Eve vardığımda gece yarısını geçmişti. İçeri girince amcamın kızını yüzünü eline dayamış şu dizeleri okurken buldum:

Ne oluyor ki bana sevgiliden eziyet görüyorum
O narin daldan daha narin tarafından acı çektiriliyorum
Gönlümü gasp ettin de karşılıksız bir sevgiye gömdün beni
Bir bakışının söylenmiş en ağır sözden daha ağır geldiğini bilemedin
Öyle bir aşka düştüm ki gömlek geçireceğim beden kalmadı
Ağladım durdum da gözümden kan damladı
İyi bilinsin ki Yusuf'tan güzeli yok diyen apaçık yalan söyledi

Onun bu şiirini duyunca kederim daha da arttı, içim hüzünle doldu, kendimi bir köşeye bıraktım. Hemen gelip beni yığıldığım yerden kaldırdı, üstümü başımı çıkarıp yüzümü yenleriyle sildi. Sonra: "Ne oldu anlat bana" diyerek başımdan geçenleri sordu. Ben her şeyi anlatınca, "Beş parmağıyla işaret etmesi beş gün sonra gel demek oluyor. Aynayla işaret edip başını uzatması ben sana adamımı gönderinceye kadar sokaktaki derici dükkânında bekle demek oluyor" diyerek kızın hareketlerinin anlamını söyledi.

Amcamın kızının bu açıklamasını duyunca yüreğim tekrar yangın yerine döndü. "Vallahi doğru söylüyorsun, çünkü ben o sokakta Yahudi bir derici görmüştüm" dedim ve ağlamaya başladım. Amcamın kızı: "Kendini topla, sabırlı ol. İnsanlar yıllarca aşk acısı çekiyor, sen iki günde nasıl bu hale gelebilirsin" diyerek beni teselli etmeye çalıştı.

Sonra kalkıp yemem için bir şeyler getirdi. Bir lokma aldım ama boğazımdan gitmedi. Yemelerden içmelerden kesildim. Gözüme uyku girmez oldu, rengim sarardı. Daha önce hiç âşık olmamış, aşk acısı çekmemiştim. Güçten kuvvetten düştüm, iyice zayıfladım. Amcamın kızı da benimle birlikte zayıflıyor, ben uyuyuncaya kadar eski aşk hikâyeleri anlatarak beni teselli etmeye çalışıyordu. Uyandığım vakit onu hiç uyumamış, gözü yaşlı bir halde başucumda oturuyor buluyordum.

Beş gün bu şekilde geçti. Amcamın kızı kalkıp su ısıttı, beni bir güzel yıkayıp kıyafetlerimi giydirdi, ardından da "Haydi, Allah işini rast getirsin" diyerek uğurladı. Kalkıp yola düştüm, kızın evinin olduğu sokağa geldim. Günlerden cumartesi olduğundan Yahudi dericinin dükkânı kapalıydı. Önüne oturup beklemeye başladım. İkindi oldu, güneş sarardı. Çok geçmedi, akşam ezanları okundu, gece oldu; ama ne gelen vardı ne de giden. Orada öyle tek başıma oturuyor olmaktan korktum, kalkıp sarhoş gibi kendimden geçmiş bir halde eve geldim.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

115. GECE

İçeri girince amcamın kızını bir elini bir direğe yaslamış, öteki elini de göğsüne koymuş derin derin iç geçirirken buldum. Onu bu halde görünce ağlamaya başladım. Beni görünce hemen gözyaşlarını kurulayıp yanıma geldi ve yenleriyle benim gözyaşlarımı da sildi. Sonra da tebessüm edip "Ey amcamın oğlu, Allah

sana verdiği nimetleri tamamlasın, niye gecenin kalanını da sevgilinin yanında geçirmedin, niye arzuladıklarını yerine getirmedin?" dedi.

Ben bu sözleriyle benimle dalga geçiyor sanıp ayağımla göğsüne vurup ittim onu. Sırt üstü düşüp başını direğe çarptı. Ne yaptım diye şaşkınlıkla ona bakınca alnının yarıldığını ve yüzüne doğru kan sızdığını gördüm.

Amcamın kızı hiçbir şey söylemedi. Kalkıp kül hazırladı ve yarasına koydu. Sonra yarayı sarıp halıya ve yerlere damlayan kanları temizledi. Hiçbir şey olmamış gibi davranıyordu. Yanıma gelip gülerek güzel sözlerle gönlümü almaya çalıştı. "Vallahi amca oğlum seninle dalga geçmek niyetinde değildim asla. Başım çok ağrıyordu, ondan öyle duruyordum. Ben de zaten kan çıkarsam diye düşünüyordum. İyi oldu böyle, başımın ağrısı hafifledi" dedi ve beni teselli etmeye çalıştı. Ama ben hâlâ kendi derdimle, kederimle ilgileniyordum.

Sonra amcamın kızı kalkıp yiyecek bir şeyler getirdi. Ama ben ayağımla vurup tabakları dağıttım ve "Âşıklar mecnun gibi olurlar; ne yiyip içmekten zevk alır, ne uyku uyuyabilirler" dedim. Amcamın kızı Azize: "Vallahi bu dediklerin aşkın alametleri" dedi ve kalkıp ağlayarak etrafa saçılan yemekleri toplamaya başladı.

Ardından da oturup güneş doğuncaya kadar beni teselli etmeye çalıştı. Sabah olunca kendimi günün uğraşılarına bıraktım, oyunla eğlenceyle akşam ettim. Akşam eve dönünce amcamın kızını yine yüzünü duvara dönmüş, kederli ve üzgün otururken buldum. Ama sevgisinden ötürü beni gördüğünde hiçbir şey söylemedi.

Ertesi gün kalkıp o kızın yanına gittim. Onunla evlenmek istediğimden evlilik işini ayarlamak istiyordum. Kızın yanından ayrılacağım vakit bana "Bekle bekle!" dedi ve bir mendil getirdi. Mendili çözünce içinden gördüğünüz bu bez parçası çıktı. Onu da açınca içindeki ceylan heykelini gördüm. Bana "Bunu kardeşim yaptı" dedi. Kardeşinin adını sorunca"Nuru'l-

Hüda" dedi ve benden bu ceylan heykelini saklamamı istedi. Kızın yanından ayrılıp sevinçle amcamın kızının yanına geldim.

Amcamın kızı başını göğsüne eğmiş, yağmur yüklü bulutların yüklerini boşaltması gibi hüngür hüngür ağlıyordu. Yanına iyice yaklaşınca başında iki sargı bezi olduğunu gördüm. Birini dün yaralanan alnına, ötekini de çok ağlamaktan şişip kanlanmış gözüne sarmıştı. Hali perişandı.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

116. GECE

Hükümdarım, genç, hikâyesini anlatmaya devam etmiş:

Amcamın kızı beni görünce hemen gözlerini sildi ve yanıma geldi. Ne olduğuna, neden ağladığına dair hiçbir şey söylemedi. Bir vakit sessizce oturduktan sonra güzel sözlerle gönlümü almaya çalıştı. Ama dünkü yaşananlardan sonra beni kızdırmaktan korkup gönlümü almak ümidiyle yemek getirmedi.

Sonra yanıma gelip elbiselerimi çıkardı ve tekrar ağlamaya başladı. Az sonra gözlerini silip yanıma geldi ve "Ey amcamın oğlu, sen gülüp eğlenirken ben de beni azarlayıp sonra özür dileyen senden ayrı olduğum için ağlıyordum. Ama yine de Allah seni benden ötürü cezalandırmasın. Hem bir de şu ceylan heykelini düşünüyordum" dedi. Bunun üzerine ceylan heykelinin sarılı olduğu bez parçasını önüne attım. Kalkıp onu aldı ve gözü yaşlı bir şekilde bana "Bunu bana he-

diye etsene" dedi. Ben de isteğini kabul ettim ve heykeli ona hediye ettim. Sonra bezi açıp içindeki heykeli aldı. Yüzünde hüzünle karışık bir tebessüm belirdi. "Allah seni düşmanlarından korusun. Yaşadığın bu kadar şer yeter artık" dedi ve şu dizeleri okudu:

Hasta bir beden, zayıf bir kalp
Yanaklardan süzülen gözyaşları
Sevgiliden uzaklaşmak zor
Güzelin yaptığı her şey güzeldir
Ey amcamın oğlu, yüreğim hasretten bitap düştü
Gözlerim gözyaşlarımla doldu taştı

Ben onun bu sözlerini duyunca kızıp azarladım. Bir süre ağladıktan sonra yanıma gelip elimi tuttu. Bana yaklaşmaya çalıştı ama ben ondan uzaklaştım. "Ey amcamın oğlu, Allah seni affetsin" dedi. O kadar çok ağladı ki içim burkuldu onun bu haline.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

117. GECE

Hükümdarım, genç hikâyesini anlatmaya devam etmiş:

Ertesi gün eve gelince amcamın kızını yatak yorgan yatıyor buldum. Annem de başına oturmuş ağlıyordu. Annem beni görünce "Senin gibi amcaoğlu olmaz olsun! Nasıl amcanın kızını öyle hasta halde bırakıp gider, halini hatırını sormazsın?" diye kızdı. Amcamın kızı beni görünce hemen yattığı yerden doğrulup oturdu ve tebessüm etti. Ancak ben hiç ilgilenmeyip onu

o halde bıraktım ve evden ayrıldım. Birkaç gün orada burada kaldım, eve dönmedim. Sonra içimden bir ses eve gitmemi söyledi, kalkıp yürümeye başladım. Evimizin olduğu sokağa girince kulağıma ağıt sesleri geldi. Gördüğüm insanlara neler olduğunu sorduğumda "Azize'yi kapının arkasında ölü bulduk!" dediler.

Annem beni görünce "Kızın günahına girdin! Kanı senin üzerinde! Allah bu hatandan dolayı asla bağışlamasın seni! Sen nasıl bir amcaoğlusun!" diye bağırdı. O esnada babam da geldi. Beraber cenazeyi hazırlayıp kabristana götürdük, defnettik. Kabrinin başında üç gün boyunca hatimler okuttuk.

Sonra kalkıp evimize döndük. Ben bu olanlardan ötürü çok üzgündüm. Annem beni görür görmez yanıma geldi ve "Her şeyi anlat bana! Ne yaptın da onu bu hallere soktun bileyim! Ona hastalığının sebebini sorup duruyordum, ama bana tek kelime söylemiyor, sırrını açık etmiyordu. Şimdi sen söyle bana, ne onu hasta edip öldürdü?" dedi.

Ben: "Ben bir şey yapmadım" deyince, "Allah onun öcünü senden alsın! Bana tek bir kelime bile etmedi senin hakkında. Senden razı olarak öldü. Ölmesine yakın ben yanındaydım. Gözlerini açtı ve 'Yengeciğim, ben oğluna hakkımı helal ediyorum. Allah da fani dünyadan baki hayata göçüp gittiğimde onu benim kanımdan sorumlu tutmasın' dedi. Ben, "Kızım, Allah gençliğine acısın, uzun ömür versin sana diyerek hastalığının sebebini sordum yine. Ama o tebessüm edip 'Yengeciğim, oğluna benden taraf şu kelimeleri söyle; vefa güzeldir, aldatmaksa kötü. Bu kelimeler benim ona son iyiliğim olsun. Yaşamımda da ölümümden sonra da benden ona hediye olsun, dedi. Sonra sana vermem için bir şey verdi ve seni kendisi için ağlayıp dövünür görmedikçe o şeyi sana vermemem için yemin ettirdi. Şimdi ben seni onun tarif ettiği gibi ağlayıp dövünür görmedikçe vermeyeceğim onu sana" dedi.

Ben her ne kadar "Göster bakayım neymiş" desem de göstermedi. Sonra da "Amcanın kızı ölürken vasiyet etti, her zaman gittiğin yere gittiğinde bu sözleri söyleyecekmişsin; vefa güzeldir, aldatmak kötü" dedi.

Ben amcamın kızını unuttum. Kendi hayatına baktım. Aradan tam bir sene geçti. Bir gün kalkıp hamama gittim. İyice yıkandıktan sonra en gösterişlilerinden bir kat elbise giydim, güzel kokular süründüm. Gidip bir kadeh şarap içtim. İçim ferahlamış, keyfim iyice yerine gelmişti. Başıma geleceklerden habersiz, sarhoş halde yürümeye başladım. Nakip sokağı denilen bir sokağa geldim. Sokakta yaşlı bir kadının bir elinde mum öteki elinde katlanmış bir kâğıt olduğu halde yürüdüğünü gördüm. Kadına doğru gidince onun bir yandan ağlayıp bir yandan da şu şiiri okuduğunu duydum:

Rıza elçileri, hoş geldiniz sefalar getirdiniz
Sizin sözlerinizden daha tatlı bir şey olamaz bizim katımızda
Sevgilinin selamını getiren saba rüzgârları
Size de selam olsun

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

118. GECE

Hükümdarım, Aziz hikâyesini anlatmaya devam etmiş:

Yaşlı kadın beni görünce, "Evladım, okuma yazma bilir misin?" diye sordu. Ben "Evet teyzeciğim bilirim" deyince elindeki kâğıdı uzatıp "O halde şu mektubu

al da bana bir okuyuver" dedi. Kadının uzattığı kâğıdı alıp okudum. İçinde sadece "Kayıp olandan sevgililere selam" yazılıydı. Kadın bu okuduklarımı duyunca çok sevindi, bana dua edip "Benim kederimi dağıttığın gibi Allah da senin kederini dağıtsın" dedi. Sonra kâğıdı alıp uzaklaştı. Ben de kendi yoluma devam ettim. Ancak daha biraz yürümüştüm ki kadın birdenbire karşıma çıktı. Ellerime yapışıp öpüp yüzüne koyarak "Efendim, Allah seni gençliğine doyursun, ne olur birkaç adımcık benimle şu kapıya kadar geliver. Daha demin bana okuduğun şeyleri evdekilere söyledim ama inanmadılar. Bir iki adım gelip kapının ardından bir de onlara oku, hayırduamı alırsın" dedi. "

Bu mektubun hikâyesi nedir?" diye sordum. "Evladım, bu mektup benim on senedir kayıp olan oğlumdan geldi. Ticaret için başka diyarlara gitmişti. Gittiği yerlerden dönemedi. O kadar uzun zaman olmuştu ki ondan haber almayalı, öldü sandık. İşte şimdi bu mektup geldi. Kız kardeşi gece gündüz ağlar dururdu ardından. Şimdi söyledim ona mektupta yazılı olanları ama bana inanmadı, 'Sana bu mektubu okuyan kişiyi getir, bana da okusun, içimi rahatlatsın' dedi. Bilirsin yavrucuğum, sevenlerin aklına hep kötü şeyler gelir. Haydi, bir iyilik yap da gelip okuyuver şu mektubu. Sen kapının önünden okursun, o da ardında durup dinler. Sıkıntımızı gidermiş, yüreğimizi ferahlatmış olursun" dedi.

Kadına "Başım gözüm üstüne, haydi, yolu göster" dedim. Kadının ardı sıra yürüdüm. Bir iki adım sonra güzel bir evin kırmızı bakırdan yapılmış kapısında durduk. Ben içeri girmeyip kapının ardında bekledim. Yaşlı kadın yabancı bir dilde içeri seslendi. Birdenbire güzel bir kız ortaya çıkıp çevik adımlarla yanımıza geldi. Kızın ayaklarında mücevherlerle süslenmiş altın halhallar, kollarında koca incilerle bezenmiş bilezikler vardı. Boynuna kıymetli mücevherler dizili bir

kolye, kulaklarına inci küpeler takmıştı. Başında da yine kıymetli taşlar işlenmiş bir örtü vardı.

Yanımıza gelince "Mektubu okuyan bu mu?" dedi. Yaşlı kadın "Evet" diye yanıt verince kız elindeki mektubu bana uzattı. Biraz uzağımda durduğu için mektubu alabilmek için öne doğru uzandım, başımı ve omzumu kapıdan içeri sokup biraz daha kıza yaklaştım. Birdenbire yaşlı kadın başıyla sırtıma vurup beni içeri doğru itti. Nasıl olduğunu anlamadan kendimi bir dehlizde buldum. Yaşlı kadın hemen kapıyı kapatıp kilitledi.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

119. GECE

Hükümdarım, Aziz hikâyesini anlatmaya devam etmiş:

Kız beni içerde görünce yanıma geldi. Elindeki mumla önümüze geçen yaşlı kadının ardından beni içeri doğru götürdü. Karşımıza yedi dehliz çıktı. Oraları geçince geniş bir salona ulaştık. Salonun zemini süt gibi beyaz mermerdendi. Bütün sedirlere ipekli kumaşlar serilmiş, sedirlere dizili yastıklara ipek ve ipek brokarlardan kılıflar dikilmişti. Direkler sarı bakırdan yapılmıştı. Kırmızı altından yapılmış yatak ise inci mücevherlerle süslenmişti. Kısacası salon hükümdarlara yaraşır gösterişteydi.

Sonra kız bana: "Yaşamak mı istersin yoksa ölmek mi?" dedi.

Ben "Yaşamak isterim" deyince, "Yaşamayı seviyorsan o halde benimle evlenmelisin" dedi.

"Senin gibi birisiyle asla evlenmem" dedim.

"Şayet benimle evlenirsen, bütün kötülüklerden özellikle de bir dönem sevdiğin o hilekâr kızdan kurtulursun. Allah o kıza kendisinden daha beterini müptela etsin de helak etsin onu. Vallahi ondan kötü birisi yoktur dünyada. Kaç kişinin canına kıydı senden önce. Sen ne yaptın da kurtulabildin onun elinden?" dedi.

Ben, kızın bu sözlerini duyunca çok şaşırdım ve "Siz onu nereden tanıyorsunuz hanımefendi?" diye sordum.

"Ben zamanın musibetleri tanıması gibi tanırım onu. Ama sizin aranızda neler geçti çok merak ettim. Anlatsana, ne oldu da kurtulabildin onun elinden" dedi.

Bunun üzerine kızla ve amcamın kızı Azize ile aramızda geçen her şeyi anlattım. Azize'nin hikâyesini duyunca onun için ağlayıp ardından rahmet okudu "Allah taksiratını affetsin, vallahi ey Aziz, amcanın kızı sırf senin o hilekâr kızın elinden kurtulman için ölmüş. O olmasaydı çoktan ölmüştün. Ben senin için ondan yana korkuyorum. Dilime çok şey geliyor ama söyleyemiyorum" dedi.

Ben "Aynen bu dediğim gibi oldu her şey" deyince, "Vallahi bugün Azize gibi birini daha bulmak zor" dedi. "Ölürken o kızı görürsem 'Vefa güzeldir, ihanetse kötü' dememi söylemiş yanındakilere" dedim.

Kız bunu duyunca "Ey Aziz'im işte bu sözler senin o kızdan ve onun elinde ölmekten kurtuluşundur! Şimdi artık içim rahat. Amcanın kızı hayattayken de ölümünden sonra da senin hayatını kurtardı. Sen şimdi daha çok toysun. Kadınların hilelerini bilmezsin" dedi.

"Doğru dedin, bilmem" dedim.

Bunun üzerine: "İçin rahat olsun, hoş bir delikanlısın. Ben seni Allah'ın emri peygamberin kavli ile istiyorum. İstediğin malı mülkü hemen önünde bulacak, hiçbir şeyden yana sıkıntı çekmeyeceksin. Ekmek teknenden ekmek, su kabından su eksik olmayacak" dedi.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

120. GECE

Hükümdarım, Aziz hikâyesini anlatmaya devam etmiş:

Sonra kız el çırpıp yaşlı kadını çağırdı ve "Anacığım, yanındakileri bana getir" dedi. Bunun üzerine yaşlı kadın dört şahitle birlikte girdi. Adamlar selam verip oturdular. Kız onları görünce hemen kalkıp örtündü. Adamlardan ikisine vekâlet verdi ve nikâhımızı kıydılar. Ayrıca muaccel ve muahhar bütün mihrlerini aldığını ve kendisinde bana ait on bin dinar olduğunu söyledi.

Nikâhımız kıyıldıktan sonra dışarı çıkmak istedim. Ancak kız gülerek "Ohoo, buraya hamama girip çıktığın gibi girip çıkabileceğini mi sanıyorsun? Herhalde beni o hilekâr kızla karıştırdın! Eğer öyleyse o düşünceyi aklından çıkar; çünkü artık sen benim nikâhlı kocamsın. Sarhoşsan eğer kendine gel de aklını başına devşir. Bu evin kapısı senede sadece bir kez açılır. Kalk, dış kapıya bir bak istersen" dedi.

Kızın bu sözleri üzerine kalkıp kapıya bakınca onun gerçekten kapatılmış ve çivilenmiş olduğunu gördüm.

Kız: "Ey Aziz, evimizde bir senelik unumuz, tahılımız, etimiz, şekerimiz, meyvemiz, narımız, kuzumuz, tavuğumuz ve aklına gelebilecek diğer bütün yiyecek ve içeceklerimiz var. Artık bir sene boyunca o kapı açılmayacak. Yani bu sene içinde senin bu evden ancak canın çıkar" dedi.

Ben şaşkınlıkla "La havle ve la kuvvete illa billah" deyince de, "Ne oldu neden sıkıldın? Dedim ya burada her şeyden bol bol var" dedi.

Bir sene boyunca orada kaldım. Bu süre zarfında kızdan bir çocuğum oldu. Bir sene geçip yeni yıla girdiğimizde kapının açıldığını duydum. Birtakım adamlar un, şeker gibi lazım olan yiyecekleri getiriyorlardı. Ben

de dışarı çıkmak istedim ama kız "Akşama kadar bekle, geldiğin gibi karanlıkta git" dedi.

Bunun üzerine akşama kadar bekledim. Akşam çıkmak isteyince "Bu gece kapı kapanmadan önce geri döneceğine yemine etmedikçe bırakmam" dedi. Dinim ve kitabım üzerine yemin edip döneceğimi söyledim ve evden ayrıldım.

Bir yıldır kapalı kaldığımdan iyice bunalmış, zayıf düşmüştüm. Nereye gittiğimi bilmeden yürürken kendimi birden hilekâr kızın evinin önünde buldum. Kapısını her zamanki gibi açık bulunca kızıp "Bir sene oldu buraya gelmeyeli ama hiçbir şey değişmemiş, kapısı yine herkese açık" dedim ve "Acaba kız hâlâ burada mı? Annemin yanına gitmeden girip bir bakayım, daha vakit erken" diye düşünerek içeri girdim.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

121. GECE

Bahçeye girdiğimde kız hemen bağırdı ve on köleyi üstüme saldı. Köleler beni tutup yere fırlattılar. Ayaklarının dibine düştüğümde kız yerinden kalkıp elinde bıçakla başıma geldi ve "Seni en zor ölümle öldüreceğim, dilim dilim doğrayacağım. Amcanın kızına yaptıklarının yanında bu az bile gelir!" diye bağırdı.

Kendimi böyle kölelerin ayaklarının dibinde yüz üstü yere uzanmış, kızı da başımda elinde bıçakla bekler görünce artık ölüme iyice yaklaştığımı düşündüm. Ne kadar yalvarıp yakardıysam da fayda etmedi. Üstüne üstlük yalvarıp yakarmalarım onu iyice kızdır-

dı. Kölelerine beni bağlamalarını ve dövmelerini emretti. Köleler denileni yapıp öyle bir dövdüler ki bağırmaktan sesim kısıldı, acıdan bayılıp yığılıverdim. Uyanınca "Beni kesip doğraman bundan iyiydi" dedim ve amcamın kızının "Yeter artık sana çektirdiği" deyişini hatırlayıp bağıra çağıra ağlamaya başladım. Öyle ki sonunda sesim soluğum çıkmaz oldu.

Sonra kız bıçağını bileyip kölelerine "Başını tutun" dedi. O esnada Allah bana amcamın kızının vasiyeti olan kelimeleri hatırlattı ve "Vefa iyidir, ihanetse kötü" dedim. Kız bunu duyunca bir çığlık atıp "Allah sana merhamet etsin ey Azize. Amcanın oğluna hayattayken faydalı olduğun gibi ölümünden sonra da fayda sağlıyorsun" dedi ve bana dönüp "Bu kelimeler sayesinde elimden kurtuldun bilmiş ol! Şimdi kiminle evlendiysen onun yanına git! Allah kendisi sebebiyle kurtulduğun amcanın kızına merhamet etsin. Şayet o kelimeleri söylemeseydin bana, seni boğazlayacaktım! Kalk üstünü başını silkele de amcanın kızına dua et!" deyip ayağıyla tekmeledi.

Yerimden kalktım. Yürümekte zorluk çekiyordum. Güç bela yürüyüp evime vardım. İçeri girince annemi

"Ah evladım, kim bilir şimdi nerelerdesin!" diyerek ağlarken buldum. Hemen yanına gittim kendimi ona doğru attım. Annem beni zayıflamış, sararıp solmuş buldu.

Eve gidince amcamın kızını ve benim için yaptıklarını hatırladım. Artık kesin olarak beni sevdiğini anlamıştım. Ağlamaya başladım. Annem de benimle birlikte ağlayıp "Evladım babanı da kaybettik" dedi. Bunu duyunca üzüntüm ikiye katlandı ve bayılıp yığılıverdim olduğum yere. Ayılınca amcamın kızının hep oturduğu yere baktım ve tekrar ağlamaya başladım. O kadar çok ağladım ki az kalsın tekrar bayılacaktım. O gece, gece yarısına kadar bu şekilde ağlayıp dövündüm.

Annem bana, babamın ölümünün üzerinden daha on gün geçtiğini söyleyince, "Şu an amcamın kızından başkasını düşünemiyorum, o beni seviyorken ben onu öyle ihmal ettim ya, başıma gelenlerin hepsini de hak etmişim" dedim. Annem başıma neler geldiğini sorunca her şeyi anlattım. Başıma gelenleri duyan annem oturup bir vakit halime ağladıktan sonra kalktı ve yiyecek bir şeyler getirdi. Az bir şey yiyip içip o esnada yaşadıklarımı tekrar anlattım. Annem, "Çok şükür Allah'a, seni boğazlanmaktan kurtarmış" dedi ve yaralarımı tedavi eti. Acılarım dindi, iyileştim.

Sonra annem "Evladım, artık şartı yerine geldiğine göre amcanın kızının sana bıraktığı ve seni kendisi için ağlar görmedikçe vermemem için yemin ettirdiği emanetini vermenin vakti geldi" dedi ve kalkıp bir sandığı açarak içinden benim kendisine verdiğim ve içinde bu ceylan heykelinin bulunduğu bez parçasını çıkarıp bana verdi. Onu görünce öyle çok üzüldüm ki ağlamaya başladım. Sonra bez parçasını açtım. Açınca içinden bir kâğıt parçası düştü. Üzerinde şunlar yazılıydı: "Ey amcamın oğlu, ben sana hakkımı helal ediyorum. İnşallah o hilekâr kızdan kurtulursun. Çok şü-

kür ki Allah, beni senden önce huzuruna alıyor. Selam olsun sana. Bu ceylanı iyi sakla. Yanından hiç ayırma. Çünkü ben sen yanımda yokken onunla avundum..."

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

122. GECE

Hükümdarım, Aziz hikâyesini anlatmaya devam etmiş:

Mektubunun devamındaysa şunları yazmıştı: "Allah için elinden geldiğince, mümkün olduğunca bu ceylanın sahibinden uzak dur, sakın onunla evlenme! Bu ceylanı yapan, her sene bir ceylan yapıp dünyanın farklı yerlerine gönderiyor ki kendisiyle hiç kimsenin boy ölçüşemeyeceği sanatındaki bu mahareti dört bir yana yayılsın. O hilekâr kız da bu ceylanlardan birini eline geçirince, onu insanlara gösterip bunu benim kardeşim yaptı demeye başladı. Bütün bunlar hep yalan! Bu benim sana vasiyetimdir. Biliyorum ki ölümümden sonra dünya sana dar gelecek. Hatta belki bu sebeple o kadar yalnız hissedeceksin ki çıkıp dünyayı dolaşmaya başlayacaksın. Kim bilir belki bu ceylanların sahibi olan kızın adını duyacak ve beni anacaksın. Sen benim kıymetimi ancak ben öldükten sonra bileceksin. Bu ceylanları yapan kızın kim olduğuna gelince, o Kâfur adalarının hükümdarının kızıdır."

Amcamın kızının bu yazdıklarını okuyunca ağlamaya başladım. Annem de benim ağlamama dayanamayıp ağladı. Gece yarılarına kadar bu ceylana bakıp bakıp ağladım durdum.

Bu şekilde aradan bir sene geçti. Şimdi içlerinde bulunduğum bu tüccar kafilesi yolculuk için hazırlanıyorlarmış. Annem bunun haberini alınca belki açılırım, kederimi dağıtırım diye onlarla birlikte yolculuğa çıkmamı istedi ve "Git biraz kederini dağıt. Bir sene, iki sene artık tüccarlar ne vakit dönerlerse o vakte kadar onlarla gezer, açılırsın" dedi. Bu şekilde konuşarak sonunda beni ikna etti.

Hazırlıklarımı tamamlayıp tüccarlarla beraber yola koyuldum. Ama bu kadar zamandır yollardayız, bir an olsun gözümden yaş eksik olmadı. Nerede mola versek ilk iş olarak hemen yükümü indirip bu bohçayı açıyorum. İçinden ceylanı çıkarıp amcamın kızını anarak ağlıyorum. Beni çok seviyordu. Ancak benden, horlanmaktan başka bir şey görmedi. Ben hep zarar verdim ona. Ondansa hayırdan başka bir şey dokunmadı bana. Tüccarlar ne zaman dönerlerse onlarla birlikte döneceğim. Ama bir sene oldu yola çıkalı kederimden en ufak bir şey eksilmedi. Ancak Kâfur adalarına gittiğimizde kederim biraz azaldı. Bu adalar yedi tane. Hepsini Şahraman adında bir hükümdar yönetiyor. Bu hükümdarın Dünya adında bir kızı var. Elimdeki ceylanın o kızın yaptığı ceylanların en iyisi olduğunu söylediler. O adalardan ayrıldığımdan beri yine kederim arttı. Gözüm yaşlı kalbim kırık dolaşır oldum. Bilemiyorum ki vatanıma dönmek, annemin yanında ölmek nasip olacak mı? Dünyadan usandım artık."

Delikanlı hikâyesini bitirince ağlamaya başlamış ve şu dizeleri okumuş:

Derler ki gez dolaş
Derim ki öfkeyle, daha ne kadar gezip dolaşayım
Derler ki bir zaman daha
Derim ki ne tuhafsınız o kadar yaşayacağıma kim garanti verir

Sonra da şu dizeleri okumuş:

Allah biliyor ya sizin ayrılığınızdan sonra
Gözyaşlarımdan helak oldum
Sabret biraz kavuşursun dediler
Nereden bulayım ki sabrı sabredeyim

Sonra da "İşte benim bütün hikâyem bu! Daha önce işitmiş miydiniz böylesini şehzadem?" demiş.

Tacü'l-Mülük gencin anlattıkları karşısında hayretten hayrete düşmüş. Öte yandan aklı Dünya Hatun'un güzelliğine takılı kalmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

123. GECE

Hükümdarım, şehzade, Aziz'e: "Gerçekten de çok garip bir hikâyen varmış. Senin başına gelen kimsenin başına gelmemiştir. Demek ki daha yaşayacak ömrün varmış" demiş ve eklemiş "Ancak merak ettiğim bir şey var." Aziz: "Nedir o?" diye sorunca, "Bu ceylanları yapan kızı nasıl gördün?" diye sormuş.

Bunun üzerine Aziz anlatmaya başlamış: Efendim, bir hile yapıp öyle görebildim onu. İçinde bulunduğum bu tüccar kafilesiyle birlikte Dünya Hatun'un şehrine girince çarşı pazarı, bağı bahçeyi gezip dolaşmaya başladım. Bahçelerden birinin bahçıvanı yaşı bir hayli geçkin bir ihtiyardı. "Efendi baba, bu bahçeler kimin?" diye sordum.

"Bunlar hükümdarın kızı Dünya Hatun'un sarayının bahçeleri. Canı gezmek istediği zaman sarayın gizli kapısında çıkıp geziyor, çiçeklerin güzel kokularını içine çekip rahatlıyor" dedi.

Bunun üzerine "Bana bir iyilik yap, girip bekleyeyim. Belki yine bahçeye çıkar da onu görürüm" dedim. Bahçıvan "Tamam, bir sakıncası yok" dedi. Sonra çıkarıp birkaç dirhem verdim ve "Şunlarla yiyecek bir şeyler al, beraber yiyelim" dedim. Bahçıvan sevinçle paraları alıp bana kapıyı açtı. İçeri girip biraz yürüdükten sonra çok güzel bir yere geldik. "Burada bekle beni. Ben yiyecek bir şeyler alıp geleyim" dedi ve önüme birkaç meyve koyduktan sonra yanımdan ayrıldı. Az sonra kızarmış bir kuzuyla döndü. Beraberce oturup doyuncaya kadar yedik.

Biz böyle otururken sarayın kapısı açıldı. Bahçıvan "Kalk saklan hemen!" dedi. Kalkıp saklandım. Zenci bir hadım köle kafasını kapıdan çıkarıp bahçıvana: "Yanında yabancı biri var mı efendi baba?" diye sordu. Bahçıvan "Hayır" diye cevap verince, "O zaman bahçenin kapısını kilitle" dedi. Bahçıvan denileni yapıp kapıyı kilitleyince Dünya Hatun kapıdan çıktı. Onu görünce gecenin karanlığında dolunay doğdu zannet-

tim. Bir saat kadar gezindikten sonra geri döndü ve saraya girip kapıyı kapattı. Ben de saklandığım yerden çıkıp kaldığım yere döndüm. Çünkü biliyordum ki benim onunla evlenmem mümkün değil. Ben onun dengi adamlardan değilim. O bir hükümdar kızı, bense epi topu bir tüccarım. Sonra kafilem yol hazırlıklarına başladı. Ben de onlarla hazırlanıp yola koyuldum. İşte buraya sizin ülkenize geldik ve sizinle karşılaştık. Başımdan geçenlerin hepsi bu!'

Tacü'l-Mülük, Aziz'den bunları dinleyince aklı da fikri de hep Dünya Hatun'la meşgul olmaya başlamış. Sonra kalkıp atına binmiş, Aziz'i de yanına alarak babasının şehrine dönmüş. İlk iş olarak Aziz için güzel bir ev ayarlayıp içine yiyecek, içecek, giysi gibi ihtiyaç duyabileceği her şeyi koymuş. Ardından da saraya dönmüş.

Tacü'l-Mülük böyle dalgın ve düşünceli haldeyken babası yanına girmiş ve onu bu şekilde rengi solmuş görünce bir sıkıntısı olduğunu anlayıp "Evladım, ne oldu söyle bana. Neden böyle sararıp solmuş, zayıflamışsın?" diye sormuş. Bunun üzerine şehzade, Aziz'in ve Dünya Hatun'u hikâyesini babasına anlatmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

124. GECE

Babası Tacü'l-Mülük'e, "Evladım, onun babası bize çok uzak olan bir ülkenin hükümdarı. Sen onu bırak. Annenin sarayına gir. Orada beş yüz tane dolunay gibi cariye var. Onlardan birini seç. Yok, evlenmek istersen

sana hükümdarların kızlarından, bahsettiğin kızdan daha güzel birini alırız" demiş.

Ancak Tacü'l-Mülük "Babacığım ben ondan, o gördüğüm ceylanları yapandan başkasını istemiyorum. Aksi takdirde çöllere gider, kendimi öldürürüm" demiş.

Bunun üzerine hükümdar "Evladım, o halde biraz bekle, elçilerimi babasına gönderip kızını isteyelim. Benim annene yaptığım gibi yapar, seni de muradına kavuştururuz. Vermezse ucu bucağı gözükmeyen ordularımızla saldırır, ülkesinde taş üstünde taş bırakmayız" demiş.

Sonra Aziz'i çağırtıp "Evladım, sen o ülkeye nasıl ulaşacağımızı biliyor musun?" diye sormuş. Aziz: "Evet efendim" diye yanıt verince, "O halde bu yolculukta vezirime eşlik etmeni isterim" demiş. Aziz: "Başüstüne" diye yanıt vermiş.

Tacü'l-Mülük kendi odasına dönmüş. Sanki zaman gittikçe uzuyormuş onun için. Gece karanlık çökünce ağlayıp şu dizeleri okumuş:

Ciğerimi yakan özlem ateşinden
Karanlıklar çoğaldı gözyaşlarım arttı
Beni sizden haberdar eden geceler tesellim oldu
Kederden başkası ulaşmaz bana
Yağmur gibi akan gözyaşlarımla
Gecelerin yıldızlarını seyrederim

Şiirini bitirince bayılmış. Sabaha kadar kendine gelememiş. Sabah, babasının hizmetçilerinden biri gelip babasının kendisini çağırdığını haber verince kalkıp onunla birlikte gitmiş. Babası, oğlunu sararıp solmuş görünce sabretmesini söyleyip o kıza kavuşmasını sağlayacağını vaat etmiş.

Sonra Aziz ve vezir beraberlerinde götürecekleri hediyeleri hazırlayıp yola koyulmuş, gece gündüz demeden yol alıp sonunda Kâfur adalarına yaklaşmışlar.

Nehrin kenarında konaklayıp elçilerini, gelişlerini hükümdara haber vermeleri için göndermişler. Aradan bir saat geçmeden elçiler yanlarında hükümdarın muhafızları ve emirleri olduğu halde dönmüşler. Hükümdarın adamları vezir ve beraberindekileri karşılamış, bin bir türlü hürmet ve hizmetle alıp şehre götürmüşler. Vezir ve Aziz, hükümdara hediyelerini sunmuşlar. Hükümdar da onları üç gün ağırlamış. Dördüncü gün vezir hükümdarın huzuruna girmiş. Önünde yerlere eğilip saygılarını sunmuş ve geliş nedenlerini açıklamış.

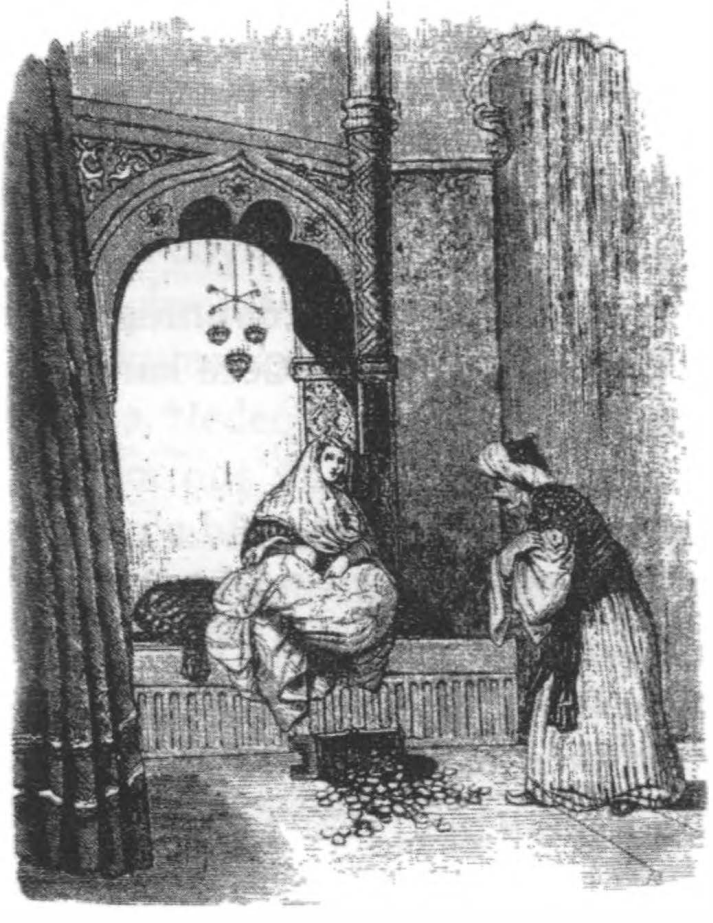

Hükümdar, kızının erkekleri sevmediğini ve evlenmek istemediğini bildiğinden ne diyeceğini bilememiş. Bir vakit başını önüne eğip düşündükten sonra hizmetçilerinden birine "Git hanımına misafirimiz olan vezirden duyduklarını söyle" demiş. Hizmetçi hemen çıkıp gitmiş. Biraz sonra geri dönüp "Hükümdarım, hanımımın huzuruna girip duyduklarımı söyleyince öyle kızdı ki elindeki sopayla vurmaya başladı. Az kalsın

sopayı kafamda kıracaktı. Ben de durmadım kaçtım. Bana 'Babama söyle şayet beni o adama zorla verirse evlendirildiğim gün öldürürüm onu' dedi" demiş.

Hükümdar, vezir ve Aziz'e dönüp "İşte kendiniz duydunuz. Bu duyduklarınızı hükümdarınıza iletirsiniz. Kızım erkekleri sevmiyor. Onun için de evlenmek istemiyor" demiş.

Sözün burasında sabah olduğu gören Şehrazat sustu.

125. GECE

Tacü'l-Mülük'ün babasının gönderdiği elçiler elleri boş geri dönmüş, ülkelerine vardıklarında hükümdarlarının huzuruna çıkıp olanları anlatmışlar. Hükümdar hemen komutanlarına ordularını hazırlamaları emri veri vermiş. Ancak vezir öne çıkıp "Hükümdarım, onlara savaş açmasanız daha doğru olur. Çünkü hükümdarın bir suçu yok. Kızı babasına şayet kendisini zorla evlendirirse önce evlendirildiği adamı, sonra da kendisini öldüreceğini söyledi. Böyle bir şeyin olmasını istemeyiz" demiş.

Hükümdar bunu duyunca oğlu için korkmuş ve "O halde ben savaş açsam kızın babasına, savaşı kazansam bile kız kendini öldürür. Boş yere savaşmış oluruz" demiş. Sonra oğlunu çağırtıp olanlardan haberdar etmiş onu.

Tacü'l-Mülük, babasına: "O halde müsaade buyurun ben gideyim. Uğruna ölecek olsam da onunla evlenmenin yollarını arayayım" demiş.

Hükümdar: "Nasıl gideceksin oraya?" diye sorunca "Tüccar kılığında giderim" demiş. Bunun üzerine hükümdar "O halde Aziz'i ve veziri de yanına al" demiş ve hazineden yüz bin dinar çıkarttırıp vermiş. Gece olunca Tacü'l-Mülük ve Aziz beraberce Aziz'in evine gitmişler. O geceyi orada geçirmişler. Tacü'l-Mülük gece boyunca Allah'a kendisini sevdiğine kavuşturması için yakarmış durmuş. Ağlayıp sızlayarak şu dizeleri okumuş:

Vuslat olur mu acaba bu ayrılıktan sonra
Gençliğimi şikâyet ediyorum size
Gecelerin yalnızlığında sizi andım
Uykularımı çaldınız uykusuz kaldım

Şiirini bitirince iki gözü iki çeşme ağlamış. Onu gören Aziz de amcasının kızı Azize'yi hatırlayıp ağlamaya başlamış. Sabaha kadar ağlamış durmuşlar. Sabah olunca Tacü'l-Mülük yolculuk kıyafetlerini giyinmiş olarak annesinin yanına gitmiş. Annesi nereye gittiğini sorunca olanları anlatmış. Bunun üzerine annesi elli bin dinar para verip oğluyla vedalaşmış. Ardından babasının yanına gidip yola çıkmak için izin istemiş. Hükümdar oğluna elli bin dinar verip kölelerine şehrin dışına çadır kurmalarını emretmiş. Tacü'l-Mülük şehrin dışına kurulan bu çadırda iki gün kaldıktan sonra yola çıkmış.

Yolda Aziz, Tacü'l-Mülük'e arkadaşlık ediyormuş. Bir ara Tacü'l-Mülük, Aziz'e: "Vallahi kardeşim, ben artık senden bir an olsun ayrı kalamam" demiş. Aziz de ona: "Ben de sizden ayrı kalamam. Muradım dizlerinizin dibinde can vermektir. Ama annemi çok özledim" demiş. Tacü'l-Mülük "Hele bir meramımızı yerine getirelim de sonu hayır olur inşallah" demiş.

Hiç durmadan yol almaya devam etmişler. Vezir sürekli Tacü'l-Mülük'e sabretmesini salık veriyor, Aziz de şiirler okuyup eskilere ait hikâyeler anlatarak onu eğ-

lendirmeye çalışıyormuş. İki ay boyunca gece gündüz demeden yol almışlar. Yol artık Tacü'l-Mülük'ün gözünde o kadar büyümüş ki Aziz'e: "Daha ne kadar kaldı yolumuz? Varmadık mı?" diye sorup duruyormuş. Aziz ise "Az kaldı" diyerek onu avutmaya çalışıyormuş. Bu şekilde dağlar bayırlar, çöller denizler aşmışlar.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

126. GECE

Aziz yol boyunca Tacü'l-Mülük'e hikâyeler anlatmaya devam etmiş. Bu şekilde iki ay daha yol almışlar. İki ay sonunda bir gün güneşin uzakta bir şeylerin üzerinde parladığını görmüşler. Tacü'l-Mülük, Aziz'e "O beyazlık da neyin nesi?" diye sormuş. Aziz: "Efendim, o gördüğünüz beyaz kaledir. Ardındaki şehir de varmak istediğiniz şehir" demiş. Tacü'l-Mülük buna çok sevinmiş. Şehre yaklaştıkça bütün derdi kederi uçmuş.

Şehre tüccar kılığında girmişler. Şehzade büyük bir tüccar gibi giyinmiş imiş. Sonra adına Duhan dedikleri büyükçe bir hana inmişler. Tacü'l-Mülük, Aziz'e: "Burası tüccarların yeri mi?" diye sormuş. Aziz: "Evet, daha önce geldiğimde de bu handa konaklamıştım" diye cevap vermiş.

Hana inince yüklerini mahzene taşıtmışlar, dört gün handa kalıp iyice dinlenmişler. Sonra vezir geniş bir ev kiralamak gerektiğini söylemiş. Diğerleri de bunu kabul edince geniş ve ferah bir ev kiralayıp oraya yerleşmişler.

Vezir ve Aziz, Tacü'l-Mülük'ü muradına kavuşturmak için bir hile düşünmeye başlamışlar. Tacü'l-

Mülük ise o kadar kafası karışık bir haldeymiş ki hiçbir şey düşünemiyormuş. Vezir en iyisinin kumaş çarşısındaki tüccarların arasına karışmak olduğuna karar vermiş ve Tacü'l-Mülük ile Aziz'e "Burada oturarak hiçbir şey yapamayız. Benim aklıma bir şey geldi. Belki o şekilde istediğimizi elde ederiz" demiş.

Aziz ve Tacü'l-Mülük "Sen nasıl istiyorsan öyle yap! Büyüklerin görüşlerinde bereket vardır. Özellikle de senin gibi tecrübe sahibi büyüklerin. Söyle bakalım ne geldi aklına" demişler.

Bunun üzerine vezir, Tacü'l-Mülük'e dönüp, "Bana kalırsa sizin için kumaşçılar çarşısından bir dükkân kiralayalım. Çünkü fakir zengin herkesin kumaşa ihtiyacı vardır. Orada alışveriş için oturur, işlerimizi yoluna koyacak bir hal çaresine bakarız. Hem bu kadar güzel olduğunuz için işler kendiliğinden yoluna girer" demiş.

Tacü'l-Mülük vezirin bu görüşünü beğenmiş ve "Doğru söyledin, yerinde bir görüş sundun" demiş.

Tacü'l-Mülük kalkıp en gösterişlilerinden bir kat tüccar elbisesi giymiş, ardına kölelerini alıp, kölelerinden birine kira işleri için kullanması üzere bin dinar verip kumaşçılar çarşısına doğru yola koyulmuş. Çarşıya vardıklarında onun güzelliğini gören tüccarlar hayran hayran bakakalmışlar. Kimi "Herhalde cennetin bekçisi Rıdvan, cennetin kapısını açık unuttu da bu güzel yüzlü delikanlı oradan çıkıp geldi" diyor, kimi de "Yok yok bu kesin melektir" diyormuş.

Çarşıya vardıklarında tüccarlara çarşının yöneticisi olan tüccarın dükkânını sormuşlar. Tüccarlar kendilerine dükkânlardan birini gösterince de gösterilen dükkâna gidip içeride birkaç tüccarla oturan şeyhe selam vermişler. Tüccarlar yaşı bir hayli ilerlemiş olan ve heybetli bir görünüşü olan vezire hürmetten hemen kalkmış yer göstermişler. Vezir "Çarşının şeyhi kim?" diye sorunca içlerinden birini göstermişler. Şeyh yaşlı, heybetli, vakur, emrinde köleleri ve hizmetçileri olan

bir adammış. Kendisini soranlara doğru bir iki adım atan şeyh, misafirlerini selamlayıp buyur etmiş, izzet ve ikramda bulunmuş. Sonra da: "Bir isteğiniz mi var hemen yerine getirelim" demiş.

Vezir "Evet, ben yaşlı bir adamım. Bu gördüklerin de benim oğullarım. Onları diyar diyar dolaştırıyorum. Gittiğimiz yerlerde bir sene kalıyoruz ki oğullarım orayı gezip görsünler, halkını ve âdetlerini tanıyıp bilsinler. Şimdi de sizin ülkenize geldik. Buradan, yeri iyi olan güzel bir dükkân kiralamak istiyorum ki oğullarım hem ülkenizi gezip dolaşsın, halkınızla kaynaşsın hem de bu esnada alışverişle iştigal edip ticaretin inceliklerini öğrensinler" demiş.

Şeyh: "Bizce bir sakıncası yok" demiş. Delikanlılara bakıp da onların güzelliğini görünce içi ısınmış her ikisine de. Misafirlerinin önünde hizmetçi gibi dolaşıp hizmet etmiş. Sonra kalkıp onları çarşının tam ortasında yer alan bir dükkâna götürmüş. Burası çarşının en güzel dükkânıymış. Çünkü çok geniş, fildişinden ve abanozdan rafları olan bir dükkânmış. Dükkânın anahtarlarını tüccar kılığındaki vezire teslim edip "Allah çocukların için hayırlı mübarek kılsın" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

127. GECE

Hükümdarım, dükkânı kiralayınca kalkıp eşyalarını mahzenine koydukları hana gitmiş ve hepsini dükkâna taşıtmışlar. Kumaşlar ve diğer ticaret mallarının değeri hazineler kadarmış. Eşyalarını dükkâna yerleştirmiş, evlerine dönüp uyumuşlar.

Ertesi gün vezir, Tacü'l-Mülük ve Aziz'i alıp hamama götürmüş. Bir güzel yıkanıp temizlenmişler. En gösterişlilerinden elbiseler giyip güzel kokular sürünmüşler. Her biri de birbirinden güzel olmuş. Hamam tıpkı şairin dediği gibiymiş:

Eline dokunduğu insana müjdeler olsun
Bedenler ateş ve suyun arasında yeniden doğar
Misk ve kâfur kokularının arasında
Eşsiz sanatı ortaya çıkar

Sonra hamamdan çıkmışlar. Onların hamama gittiklerini duyan çarşının şeyhi oturmuş, çıkmalarını bekliyormuş. İki gencin, yanakları al al olmuş, gözlerinin karası daha bir kararıp yüzleri parlamış olarak sanki ışıldayan ay ya da meyve veren dal misali hamamdan döndüklerini görünce "Sıhhatler olsun" demiş.

Tacü'l-Mülük tatlı bir dille: "Sağ olun babacığım, neden siz de bizimle gelip yıkanmadınız?" demiş. Sonra ikisi şeyhin iki koluna girip bin bir ihtiramla dükkâna götürmüşler. Şeyh, çarşının en tecrübelisi ve sözü dinleniri olduğundan saygıda kusur etmemiş, izzet ikramda bulunmuşlar. Sonra şeyhe yeminler ederek ikinci kere beraber hamama gitmek için ısrar etmiş, sonunda kabul edince alıp götürmüşler. Vezir daha hamamdan çıkmadığından o da onlara katılmış. Tacü'l-Mülük bir elinden, Aziz bir elinden tutmuş hamama sokup adamı yıkamışlar. Sonra köleler havluları getirmiş, kurulanıp elbiselerini giyinmişler. Hamamdan çıktıklarında vezir, şeyhe, "Efendim, hamam dünyadaki en büyük nimetlerden" demiş. Şeyh de ona "Allah sana ve evlatlarına huzur ve afiyet versin. Sizi kem gözlerden korusun" diye karşılık vermiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

128. GECE

Şeyh onları evine davet etmiş ama hamamda yorulduklarından ötürü kibarca teşekkür edip evlerine gitmişler. Bir şeyler içip dinlenmişler. O geceyi içleri huzurla dolmuş bir halde uyuyarak geçirmişler. Sabah kalkıp abdest almış, sabah namazlarını kılmışlar. Güneş doğup çarşılar ve dükkânlar açılmaya başladığında evlerinden çıkmış, gidip dükkânlarını açmışlar.

Köleler yerlere ipek yaygılar yaymış, üzerlerine her biri yüzer dinar değerinde koltuklar koyup koltuklara krallara yaraşır, altın şeritleri olan deri örtüler sermişler. Dükkânın orta yerine de gösterişli, göz alıcı bir sedir yerleştirmişler. Tacü'l-Mülük ve Aziz koltuklara, vezir ise sedire oturmuş. Köleler önlerinde el pençe divan durmuş, emirleri için hazır beklemişler.

Yeni açılan dükkândan haberdar olan şehir halkı akın akın gelmiş, alışveriş yapmışlar. Tacü'l-Mülük'ün güzelliği dilden dile bütün şehre yayılmış. Günler bu şekilde geçiyor, her geçen gün müşterileri daha da artıyormuş. Vezir, Tacü'l-Mülük ve Aziz'e sırlarını kimseye açık etmemelerini tembihledikten sonra bazı işleri yoluna koymak için eve gitmiş. Aziz, Tacü'l-Mülük'e: "Sabret, belki bir gün Dünya Hatun'un yakınlarından biri alışverişe gelir" demiş.

Günler ve geceler geçmiş, Tacü'l-Mülük'ün içindeki endişe büyüdükçe büyümüş. Bir gün yine dükkânda otururlarken yaşlı bir kadın ardında cariyeleriyle çarşıya gelmiş. Gele gele Tacü'l-Mülük'ün dükkânına gelmiş. Onun güzelliği, boyu bosu çok hoşuna gitmiş ve "Seni böyle güzel yaratıp fitne sebebi yapan Allah'ı tenzih ederim" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

129. GECE

Yaşlı kadın Tacü'l-Mülük'e daha dikkatli bakınca "Vallahi bu insan olamaz! Olsa olsa melektir!" demiş. Sonra da yakınına gidip selam vermiş. Tacü'l-Mülük ayağa kalkıp kadının selamını almış, yüzünde tebessümle karşılamış onları. Bütün bunları Aziz kendisine işaret ettiği için yapmış. Kadını yanına oturtup yelpaze getirtmiş ve ferahlamasını sağlamış.

Sonra kadın Tacü'lmülük'e dönüp, "Evladım, ey bütün güzel vasıfları kendinde toplamış olan, nerelisin sen?" diye sormuş.

Tacü'l-Mülük akıcı ve tatlı bir dille, "Vallahi hanımefendiciğim ömrüm boyunca bu şehre bu ilk gelişim, gezip görmektir niyetim" demiş. Yaşlı kadın: "Hoş geldin sefalar getirdin. Peki, bize sunabileceğin kumaşların var mı? En güzellerinden olsun ama. Güzele güzel yakışır çünkü" demiş.

Tacü'l-Mülük onun bu sözlerini duyunca kalbi çarpmaya başlamış. Tam olarak anlayamamış ne demek istediğini. Aziz kendisine göz kırpınca da "Vallahi yanımda birbirinden güzel kumaşlar var. Ayriyeten sadece hükümdarlara ve hükümdar kızlarına yaraşır kumaşlar da var. Siz kim için aldığınızı söyleyin ki ben ona göre sunayım" demiş. Bununla kadının üstü kapalı bahsettiği kişinin kim olduğunu öğrenmek istemiş.

Kadın: "Hükümdar Şahraman'ın kızı Dünya Hatun için istiyorum" diye yanıt verince, Dünya Hatun'un adını duyan Tacü'l-Mülük çok sevinmiş. Aziz'e: "Falan bohçayı bana getir!" demiş. Aziz bohçayı getirip önünde çözmüş. Yaşlı kadın bohçadan çıkan kumaşlardan bin dinar değerinde olan bir tanesini seçip "Bu ne kadar?" diye sormuş.

Tacü'l-Mülük: "Sizin gibi kıymetli birinden ücret almamayı bilecek kadar görgü öğretti Allah bana" diye yanıt vermiş.

Yaşlı kadın: "O güzel yüzünü Allah esirgesin. Yüzün güzel, sözün fasih" demiş ve sormuş: "Senin adın ne evladım?"

Tacü'l-Mülük "Adım Tacü'l-Mülük" diye yanıt verince "Bu hükümdarların ve şehzadelerin ismi! Ama sen tüccar kıyafetleri içindesin!" demiş.

Aziz hemen araya girip "Anne babası onu çok sevip kıymet verdiklerinden bu isimle isimlendirmişler" demiş.

Yaşlı kadın: "Doğru yapmışlar. Allah seni kem gözlerden ve güzelliğinden ötürü haset eden, fitne çıkaran düşmanlarının şerrinden korusun" demiş. Sonra kumaşı alıp Tacü'l-Mülük'ün güzelliği ve endamının etkisinde kalmış bir halde oradan ayrılmış.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

130. GECE

Yaşlı kadın, Dünya Hatun'un yanına gitmiş ve, "Hanımım sana çok güzel bir kumaş getirdim" demiş. Dünya Hatun: "Göster bakayım" deyince "İşte şu! Şöyle bir çevir de iyi bak iki gözüm!" diyerek kumaşı göstermiş. Dünya Hatun kumaşı görünce "Dadıcım, bu gerçekten de çok güzel bir kumaşmış. Daha önce şehrimizde bunun bir benzerini görmemiştim" demiş.

Yaşlı kadın: "Hanımım, satıcısı ondan daha güzel. Sanki Rıdvan cennetin kapısını açık unutmuş da bu

kumaşı satan delikanlı oradan kaçmış. Delikanlı şehrinize gezmek için gelmiş. Ama fitne sebebi maşallah" demiş.

Dünya Hatun onun bu sözlerini duyunca gülmüş ve "Allah senin iyiliğini versin bunadın mı ne yaptın?" demiş ve "Şu kumaşı ver de bir de yakından bakayım" diyerek kumaşı alıp ikinci kez incelemiş. Onun gerçekten de az bulunur, kıymetli bir kumaş olduğunu anlamış. Daha önce bir benzerini görmüş değilmiş. "Vallahi muhteşem bir kumaş!" demiş.

Yaşlı kadın: "Hanımım, onun sahibini görseydin yeryüzündeki en güzel insan olduğunu sen de kabul ederdin" demiş.

Dünya Hatun "Bir ihtiyacı olursa hiç çekinmeden bize gelmesini söyledin mi? Şimdi gidip selamımı ilet ve şehrimize şeref verdiğini, bir şeye ihtiyacı olursa bizi hemen haberdar etmesini, ihtiyaçlarını başımız gözümüz üstüne göreceğimizi söyle" demiş.

Yaşlı kadın hemen hiç oyalanmadan çıkıp Tacü'l-Mülük'ün dükkânına gitmiş. Tacü'l-Mülük onu görünce o kadar sevinmiş ki aklı başından gitmiş. Hemen kadını karşılamak için ayağa kalkmış ve elinden tutup yanına oturtmuş. Yaşlı kadın oturup nefesini toplayınca Dünya Hatun'un söylediklerini ona iletmiş. Tacü'l-Mülük bunu duyunca çok sevinmiş, yüreği ferahlamış, içi açılmış. Kendi kendine "Nihayet muradıma erdim" demiş. Sonra yaşlı kadına dönüp "Umarım size vereceğim bir mektubu Dünya Hatun'a ulaştırırsınız" demiş.

Kadın "Başım gözüm üstüne" diye yanıt verince Aziz'e dönüp "Bana divit, hokka ve kâğıt getirin" demiş ve getirilen kâğıda Dünya Hatun'dan isteğinin onunla evlenmek olduğunu yazmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

131. GECE

Hükümdarım, Tacü'l-Mülük kâğıdı katlayıp mühürlemiş ve yaşlı kadına verip "Bunu Dünya Hatun'a ulaştır" demiş. Yaşlı kadın "Başüstüne" deyip kâğıdı almış. Tacü'l-Mülük kadına ayrıca bin dinar verip, "Anacığım, bunu da benden bir hediye olarak kabul et" demiş.

Yaşlı kadın mektubu aldığı gibi oradan ayrılmış, Dünya Hatun'un yanına gelmiş. Dünya Hatun onu görünce "Dadıcığım, ne istedi? Söyle hemen yerine getirelim" demiş.

Yaşlı kadın: "Vallahi hanımım, yalnızca şu kâğıdı gönderdi. İçinde ne yazılı hiç bilmiyorum" diyerek Tacü'l-Mülük'ün gönderdiği mektubu uzatmış.

Dünya Hatun mektubu alıp okuyunca "Bu ne cüret! Bir tüccar benimle nasıl mektuplaşabilir!" demiş, sonra dizlerine vurup "Ah ah ne seviyedeydik ne seviyeye düştük! Vallahi şayet Allah korkum olmasaydı onu dükkânının kapısına astırır, öldürürdüm" demiş.

Yaşlı kadın: "Mektupta ne yazılıydı ki bu kadar rahatsız oldun, üzüldün? Çarşıda biri bir zulüm işlemiş de onu mu şikâyet ediyor? Yoksa gönderdiği kumaşa karşılık yüksek bir ücret mi istiyor?" demiş.

Dünya Hatun: "Ne o ne de o! Benimle evlenmek istiyor! Bütün bunlar hep senin başının altından çıktı değil mi? Yoksa o şeytan beni nereden bilecek!" demiş.

Yaşlı kadın: "Hanımım sen hiç sarayından çıkmıyor, yüksek duvarlar ardında yaşıyorsun! Uçan kuşun bile senden haberi olamaz! Allah seni her türlü şerden, kötülükten korusun. Sen ki hükümdar kızısın! Sana böyle bir teklifi getirdiğim için kusuruma bakma, içinde ne yazılı olduğunu bilmiyordum. Ama bana kalırsa şimdi ona bir mektup yazıp öldürmekle tehdit et! Bu kuruntuları bir kenara bırakıp seni aklından çı-

karmasını söyle. O zaman bir daha böyle bir şey yapamaz!" demiş.

Dünya Hatun: "Onunla yazışırsam yüz bulur diye korkuyorum" demiş. Yaşlı kadın: "Yok, senin tehditlerini ve korkutmalarını duyunca döner hemen o düşüncesinden" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine Dünya Hatun: "Tamam, o zaman bana divit hokka ve kâğıt getirin" demiş ve getirilen kâğıda şu dizeleri yazmış:

Benden istediğin şeyde sana nasihatim
Vazgeç bu sevdadan atma canını tehlikeye
Dönmezsen şayet bu arzundan
Pek çetin bir azap göreceksin benden
İnsanı alâktan yaratana,
Güneşe ve aya ışık bahşedene yemin olsun
Dönmezsen o dediğin şeyden
Astırırım seni bir ağaç dalına

Sonra kâğıdı katlayıp yaşlı kadına vermiş ve "Bunu ona ver ve bu son olsun de" demiş.

Yaşlı kadın "Başım gözüm üstüne" deyip mektubu almış ve evine gitmiş. Sabah olunca kalkıp Tacü'l-Mülük'ün dükkânına gitmiş ve onu kendisini bekler bulmuş. Tacü'l-Mülük yaşlı kadını görünce neredeyse sevinçten uçacakmış. Hemen kadını karşılamaya çıkmış ve getirip yanına oturtmuş. Yaşlı kadın oturunca mektubu çıkarıp "Dünya Hatun mektubunu okuyunca çok kızdı. Ama ben konuşup yatıştırdım, şakalaşıp güldürdüm. Bu mektubu sana yazdı. Cevabı içinde" diyerek Tacü'l-Mülük'e uzatmış. Tacü'l-Mülük mektubu alıp Aziz'e yaşlı kadına bin dinar vermesini emretmiş.

Sonra mektubu açıp okumuş. Cevabı anlayınca ağlamaya başlamış. Öyle bir ağlamış ki yaşlı kadın acımış ona. "Evladım, ne yazılı ki orada böyle ağladın?" demiş. Tacü'l-Mülük "Şayet kendisiyle evlenme tale-

bimden vazgeçmezsem beni astırmakla tehdit ediyor. Şayet evlenemeyeceksem onunla, ölüm benim için yaşamaktan daha hayırlıdır. İşte benim cevabım budur. Ne istiyorsa onu yapsın" demiş.

Yaşlı kadın: "Gençliğinin hatırına, uğruna canımı verecek olsam bile seni muradına kavuşturacağım" demiş.

Bunun üzerine Tacü'l-Mülük: "Yaptığın her şeyin mükâfatını benden alacaksın. Her biri terazine geri dönecek. Sen ne yapacağını bilir, zoru kolaylaştırırsın. Allah her şeye kadirdir, sana yardım eder" demiş. Sonra bir kâğıt alıp şunları yazmış:

Beni ölümle mi tehdit edip üzüyorsunuz
Öldürülmek rahatlıktır benim için, ölümse kaderim

Sonra derin bir iç çekip ağlamış. Ağlayışı yaşlı kadını da ağlatmış. Sonra kadın kâğıdı alıp "İçin rahat olsun, ben seni muradına kavuşturacağım" demiş ve oradan ayrılmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

132. GECE

Sonra yaşlı kadın kâğıdı alıp Dünya Hatun'un yanına gitmiş. Dünya Hatun'un bir önceki gün Tacü'l-Mülük'ün gönderdiği mektuptan ötürü hâlâ canı sıkkınmış. Kadın ikinci mektubu da verince iyice öfkelenmiş ve "Ben sana demedim mi işte yüz bulacak diye!" demiş.

Yaşlı kadın: "O köpek nasıl yüz bulacakmış sizin gibi bir hükümdar kızından!" demiş.

Dünya Hatun "Ona de ki şayet bir kez daha bana mektup gönderirse onun boynunu vurdururum" demiş. Yaşlı kadın: "Sen bu dediklerini bir kâğıda yaz, ben götürüp vereyim. Öyle olunca daha çok korkar" demiş. Bunun üzerine Dünya Hatun şu satırları yazmış:

Ey yolda başına geleceklerden bihaber olan
Nil'e önden gidip varamazsın, ona ulaşabileceğini mi iddia ediyorsun
Aydınlık aya ulaşamazsın asla
Haşmetimden kork! Bırak bu işin peşini
Kasvetli günler ayrılığın kederini taşıyan günlerdir

Sonra kâğıdı katlayıp yaşlı kadına vermiş.

Yaşlı kadın hemen alıp onu Tacü'l-Mülük'e götürmüş. Tacü'l-Mülük yaşlı kadını görünce hemen yerinden kalkmış ve, "Allah beni senin gelişlerinden mahrum etmesin" demiş. Yaşlı kadın: "İşte cevabın burada" diyerek mektubu Tacü'l-Mülük'e uzatmış.

Tacü'l-Mülük mektupta yazılı olanları okuyunca "Hemen şimdi beni öldürmesini tercih ederim. En azından içinde bulunduğum bu sıkıntıdan kurtulur, rahata kavuşurum" demiş. Sonra yine bir mektup yazıp yaşlı kadına vermiş ve "Kusura bakma, seni de gereksiz yere yoruyorum" demiş. Aziz'e yaşlı kadına bin dinar vermesini söylemiş ve yine yaşlı kadına dönüp, "Anacığım, bu mektup ya kesin vuslat ya da kesin ayrılık olacak" demiş.

Yaşlı kadın: "Evladım, senin onunla evlenmeni ve muradına kavuşmanı çok istiyorum. Sen parıl parıl parıldayan aysın, o da ışıl ışıl ışıldayan güneş. Sana ancak o yakışır, ona da sen. İkinizi kavuşturamayacaksam yaşasam ne çıkar yaşamasam ne. Ben ömrümü hile ve oyunlarla geçirdim. Yaşım oldu doksan. Şimdi bu işte

nasıl aciz düşebilirim" demiş ve yüreğini ferah tutmasını söyleyerek Tacü'l-Mülük'ün yanından ayrılmış.

Mektubu saçlarının arasına saklayıp Dünya Hatun'un yanına girmiş. Dünya Hatun'un yanında oturunca başını kaşımaya başlamış ve "Kaç zaman oldu hamama gitmedim. Bitlendim herhalde" demiş.

Bunun üzerine Dünya Hatun kollarını sıvayıp yaşlı kadının başına geçmiş. Bitlerini ayıklamak için saçlarını çözünce saçlarının arsındaki mektup yere düşmüş. Şaşkınlıkla "Bu nedir?" diye sorunca yaşlı kadın: "Tüccarın dükkânında oturuyordum, demek ki orada saçlarımın arasına karışmış. Sen ver onu bana belki hesap falan yapmıştır, önemli bir şeydir. Ben geri götüreyim" demiş.

Ancak Dünya Hatun mektubu geri vermeyip açıp okumuş. İçinde yazılı olanları görünce "Bu senin oyunlarından biri değil mi? Şayet beni büyütmüş olmasaydın şimdi sana iyi bir tokat atardım! Sen başıma musallat ettin bu tüccarı! Her şey senin başının altından çıkıyor! Nereden gelmiştir, kimdir bilmiyoruz bile! Kimse bana böyle yaklaşmaya cesaret edemezdi! Korkuyorum bu iş duyulur, böyle dengim olmayan birisiyle adım çıkar!" demiş.

Yaşlı kadın, Dünya Hatun'un bu sözlerini duyunca, "Babanın heybetinden ve senin korkundan kimse böyle bir şey konuşmaya cesaret edemez. Ona cevap yazmanda hiçbir beis yok" demiş.

Dünya Hatun: "Dadıcığım, bu şeytan nasıl olur da hükümdarın haşmetinden korkmaz, nasıl benimle konuşmaya cesaret eder aklım almıyor! Öldürülmesini emretsem yanlış bir iş yapmış olurum, yaşatsam bu sefer de iyice cesaretlenir. Ne yapsam bilemedim" demiş.

Yaşlı kadın: "En iyisi sen ona bir mektup daha yaz, belki bu sefer korkar" demiş. Bunun üzerine Dünya Hatun kâğıda şu satırları yazmış:

Yetmez mi bu kadar azap itap
Cehalet sevk ediyor seni bu hataya
Nice şiirler çıktı kalemimden
Dönmezsen şayet dediğin şeyden
Kargalara ölüm haberini verdiririm
Ölüme acele kavuşursun, toprağın altı varış yerin olur
Aileni kederlerde bırakır
Ölümüne ağıtlar yaktırırsın ey mağrur

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

133. GECE

Dünya Hatun şiirini yazdıktan sonra kâğıdı katlayıp yaşlı kadına vermiş. Yaşlı kadın hemen alıp mektubu Tacü'l-Mülük'e götürmüş. Tacü'l-Mülük mektupta yazılanları okuyunca içi kararmış, asla kavuşma ümidinin olmadığını anlamış. Halini vezire şikâyet edip kendisi için güzel bir çözüm bulmasını istemiş. Vezir: "Son bir kez daha mektup yazıp onun aleyhine şeyler söyle" demiş. Bunun üzerine Tacü'l-Mülük, Aziz'e dönüp, "Kardeşim sen benim adıma ona bir şeyler yaz" demiş. Aziz kâğıdı alıp şunları yazmış:

Ya Rabbi yaşlıların oyunları beni kurtarıyor
Beni belalara duçar edeni derdime sal
Ben ne kadar üzülsem de ona gelen belalara o yine bana zulmediyor
Kederlerimden kurtuluş yolu bulamadım ya rabbi
Sen acı kurtar beni bu halden

Aziz yazdıklarını Tacü'l-Mülük'e uzatıp okutmuş. Tacü'l-Mülük, Aziz'in yazdıklarını beğenmiş ve kâğıdı yaşlı kadına vermiş. Yaşlı kadın hemen kalkıp Dünya Hatun'un yanına gitmiş. Dünya Hatun kâğıtta yazılı olanları okuyunca küplere binmiş. "Bütün bunlar senin başının altından çıkıyor uğursuz bunak!" diye bağırmış. Sonra da cariyelerini ve hizmetçilerini çağırarak "Tutun şu hilebaz melunu! Nalınlarınızla dövün!" demiş. Cariyeler ve hizmetçiler emredileni yapıp o kadar çok vurmuşlar ki zavallı kadın bayılıp yığılıvermiş olduğu yere. Ayıldığı zaman Dünya Hatun, "Vallahi ihtiyar, şayet Allah'tan korkmasaydım hemen şimdi öldürtürdüm seni" demiş ve cariyelerine tekrar dövmelerini emretmiş. Cariyeler tekrar bayıltıncaya kadar dövünce, ayaklarından tutup yüz üstü sürüyerek dışarı atmalarını emretmiş.

Yaşlı kadın kendine gelince kalkıp düşe kalka, güç bela evine gitmiş. Sabaha kadar sabırla beklemiş. Sabah olunca Tacü'l-Mülük'ün yanına gitmiş ve olanları anlatmış. Tacü'l-Mülük'ün çok zoruna gitmiş bu duydukları ve, "Anacığım bu yaşananlar hep bizim yüzümüzden oldu, ama ne yaparsın kaderde yazılmış olanların önüne geçilmiyor" demiş.

Yaşlı Kadın: "Sen sabret, ben seni, bana böyle zulmedip döven bu zalim kızla evlendireceğim" demiş.

Tacü'l-Mülük: "Anacığım, peki Dünya Hatun'un erkeklerden bu kadar nefret etmesinin sebebi nedir?" diye sormuş.

Yaşlı kadın: "Bir rüya görmüş. Ondan sonra erkeklerden nefret etmeye başladı" demiş. Tacü'l-Mülük "Ne görmüş ki rüyasında?" diye sorunca anlatmaya başlamış: "Rüyasında bir avcı görmüş. Ağını sermiş, buğdayını serpmiş, oturmuş bekliyormuş. Çok geçmemiş kuşlar tuzağa gelmişler. İçlerinde bir de biri dişi, biri erkek iki güvercin varmış. Avcı kuşları görüp de ağını çekince bütün kuşlar havalanıp uçmuşlar. Dişi gü-

vercin de uçmuş. Ancak erkek güvercin uçamayıp ava takılmış. Az sonra dişi güvercin geri dönmüş ve avcının görmediği bir ara gagasıyla ağı parçalayıp erkeğini kurtarmış. Avcı tekrar ağını onarıp tuzağını kurmuş. Aradan bir saat geçmiş ya da geçmemiş kuşlar yine gelmişler. Avcı ağını çekmiş bütün kuşlar havalanıp kaçmışlar. Ağa sadece dişi kuş takılmış. Kuşlar kaçıp gitmişler. Erkek, dişisi için dönmemiş. Avcı dişi kuşu alıp kesmiş. Tam bu esnada Dünya Hatun uykusundan uyanmış. O günden sonra 'Bütün erkekler böyle! Kadınlara hiçbir faydaları yok!' diye düşünmeye başladı."

Tacü'l-Mülük "Anacığım, sonunda ölecek olsam bile bir kez onu görmek istiyorum. Ne olur onu görmemin bir yolunu bul benim için" demiş.

Yaşlı kadın: "Dünya Hatun'un sarayının bir bahçesi var. Ayda bir kez sarayın gizli kapısından çıkıp bu bahçede gezer. Şimdi on gün sonra yine çıkacak. Ben o zaman sana haber veririm. Gelir görürsün. Bana kalırsa o gezdiği sürece bahçeden ayrılma. Belki senin güzelliğini görür de evlenmeye razı olur" demiş. Tacü'l-Mülük: "Başüstüne" demiş. Sonra Aziz ve Tacü'l-Mülük yaşlı kadını da alarak evine götürmüşler.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

134. GECE

Hükümdarım, Tacü'l-Mülük, Aziz'e: "Kardeşim, benim artık bu dükkâna ihtiyacım yok. Bundan sonra onu içindekilerle birlikte sana hibe ediyorum. Benim için bu kadar meşakkate katlandın. Ülkeni terk edip

gurbete geldin" demiş. Aziz, Tacü'l-Mülük'ün bu hediyesini kabul etmiş. Sonra beraber oturup konuşmaya başlamışlar. Tacü'l-Mülük, Aziz'e yaşadıklarına dair sorular soruyor, o da tekrar tekrar anlatıyormuş. Az sonra vezir yanlarına gelmiş. Onu planlarından haberdar etmişler ve "Ne yapalım dersin?" demişler. Vezir: "Haydi, kalkın bahçeye gidelim" demiş. Her biri kalkıp en gösterişli elbisesini giymiş. Yanlarına üç tane köle alarak bahçeye gitmişler.

Bol ağacı ve coşkun bir nehri olan bir bahçeymiş burası. Bahçıvan kapının önünde oturuyormuş. Selam vermişler. Selamlarını almış. Sonra vezir, bahçıvana yüz dinar uzatıp, "Acaba bize yiyecek bir şeyler alabilir misin? Buraların yabancısıyız. Oğullarımı gezdirmeye getirdim" demiş. Bahçıvan dinarları alıp, "Siz içeri geçin. Kendi yeriniz gibi rahat gezin dolaşın. Ben hemen alıp geleyim" demiş ve çarşıya gitmiş. Vezir, Tacü'l-Mülük ve Aziz, bahçıvan gittikten sonra bahçeye girmiş, beklemeye başlamışlar. Bir saat kadar sonra bahçıvan kızarmış bir kuzu ve pamuk gibi bir ekmekle gelmiş. Oturup hep beraber yemiş, içmişler. Yemekten sonra bahçıvan onlara tatlı getirmiş. Tatlılarını yiyip ellerini yıkamış, oturup muhabbet etmeye başlamışlar.

Vezir: "Bu bahçe senin mi yoksa kiraladın mı?" diye sormuş bahçıvana.

Bahçıvan: "Yok, burası benim değil. Hükümdarın kızı Dünya Hatun'un" demiş.

Vezir: "Ayda ne kadar ücret veriyorlar sana?" diye sormuş.

Bahçıvan: "Sadece bir dinar" diye cevap vermiş.

Vezir bahçeye dikkatlice göz gezdirince orada eski, yüksek duvarlı bir saray olduğunu görmüş ve bahçıvana: "Efendi baba, hayrım için buraya bir şey yaptırmak istiyorum" demiş. Bahçıvan: "Efendim, yapmak istediğiniz nedir?" diye sormuş. Vezir: "Şu üç yüz dinarı al" diyerek bahçıvana üç yüz dinar uzatmış. Bahçıvan

altınları görünce "Efendim, ne isterseniz onu yaptırabilirsiniz" demiş. Vezir: "İnşallah güzel bir şey yapacağım buraya" demiş.

Sonra bahçeden ayrılmış, evlerine gidip geceyi geçirmişler. Ertesi gün vezir bir sıvacı, bir nakkaş ve bir boyacı bulup her biri için gerekli olan malzemeleri aldıktan sonra adamları bahçeye getirmiş. Bir gün önce gördüğü eski saraya gitmişler. Adamlara orayı güzelce boyayıp türlü çeşit nakışlar işlemelerini emretmiş. Sonra nakkaşa, salonlardan birinin tavanına ağını sermiş bir avcı ile ağı gagasıyla parçalamaya çalışan dişi bir güvercin resmetmesini istemiş. Nakkaş resmini bitirince bu resmin hemen yanına avcının dişi güvercini alıp boynuna bıçak dayadığını resmetmesini istemiş. Nakkaş yine denileni yapıp resmini bitirince bu sefer de, en sona, yırtıcı bir hayvanın pençelerine yakalanmış bir erkek güvercin resmetmesini istemiş. Vezir işlerini bitiren işçilere ücretlerini vermiş ve bahçıvanla vedalaşıp bahçeden ayrılmış. Eve dönüp beklemeye başlamışlar.

Bu esnada yaşlı kadının ne yaptığına bakacak olursak: Bir vakit Dünya Hatun'un yanına hiç uğramamış. Bir gün Dünya Hatun'un canı bahçede gezmek istemiş. Ancak her zaman yaşlı kadınla beraber gezdikleri için tek başına gitmek istememiş ve haber gönderip çağırtmış. Yaşlı kadın gelince onun gönlünü alıp "Canım bahçeye çıkmak istiyor. Ağaçları, çiçekleri seyreder açılırım belki biraz" demiş.

Yaşlı kadın: "Başım gözüm üstüne. Ama biraz bekle, eve gidip üstümü başımı değiştireyim" demiş.

Dünya Hatun: "Tamam, haydi git ama çok gecikme" deyince yaşlı kadın hemen çıkıp Tacü'l-Mülük'ün yanına gitmiş ve "Hemen hazırlan! En güzel elbiselerini giyinip bahçeye git! Bahçıvanla konuşup bir kenara saklan!" demiş. Tacü'l-Mülük: "Başüstüne" demiş. Yaşlı kadın da Dünya Hatun'un yanına dönmüş.

Vezir ve Aziz hemen Tacü'l-Mülük'e beş bin dinar kıymetinde, hükümdarlara yaraşır gösterişli, göz alıcı bir elbise giydirmiş, beline de inci, mücevher işlenmiş altın bir kemer takmışlar. Sonra Tacü'l-Mülük kalkıp tek başına bahçeye gitmiş. Bahçıvan yine kapının önünde oturuyormuş. Tacü'l-Mülük'ü görünce ayağa kalkıp bin bir ihtiramla karşılamış ve içeri buyur edip "Gönlünüzce gezip dolaşın" demiş. Bahçıvanın o gün hükümdarın kızının bahçede gezmeye çıkacağından haberi yokmuş. Tacü'l-Mülük içeri girip bir vakit tek başına gezip dolaşmış. Az sonra birtakım gürültüler işitilmiş ve sarayın gizli kapısı açılıp içeriden birkaç cariye çıkmış.

Bahçıvan onları görünce hemen Tacü'l-Mülük'ün yanına gelip "Efendim, ne yapacağız? Hükümdarın kızı bahçeye geliyor!" demiş.

Tacü'l-Mülük: "Bir şey olmaz. Ben saklanırım şimdi, göremezler" demiş. Bahçıvan bunu kabul edip iyi saklanmasını tembihlemiş ve oradan ayrılmış.

Az sonra Dünya Hatun yanında cariyeleri ve yaşlı kadın olduğu halde bahçeye gelmiş. Yaşlı kadın, Dünya Hatun'a: "Hanımım, seni daha çok rahatlatacak bir şey söyleyeyim mi?" demiş. Dünya Hatun: "Söyle bakalım" deyince, "Hanımım, bana kalırsa bu cariyelere ve hizmetçilere burada ihtiyacın yok. Onlar yanındayken rahat edemezsin. Yanından uzaklaştır onları" demiş.

Dünya Hatun: "Doğru söylüyorsun" diyerek cariyeleri geri göndermiş. Bu esnada Tacü'l-Mülük onu görmüş. Yaşlı kadın Dünya Hatun'u lafa tutarak vezirin onartıp süslettiği saraya götürmüş. Dünya Hatun, duvarlardaki resimleri görünce çok hoşuna gitmiş "Dadıcığım şimdiye kadar sırf rüyamdaki erkek güvercin dişisi için geri dönmediğinden erkeklerden nefret ediyordum, ama baksana avcı dişiyi keserken erkek güvercin aslında dönmek istemiş, ama yırtıcı hayvanın pençelerine yakalandığı için dönememiş" demiş.

Yaşlı kadın bir şeyden haberi yokmuş gibi konuşa konuşa Dünya Hatun'u, Tacü'l-Mülük'ün saklandığı taraftaki pencerelere doğru götürmüş ve Tacü'l-Mülük'e ortaya çıkmasını işaret etmiş. Tacü'l-Mülük yaşlı kadının dediğini yapıp ortaya çıkınca Dünya Hatun onu görmüş. Gördüğü bu güzellik ve endam karşısında şaşırıp "Dadıcığım, bu güzel genç kim acaba?" demiş. Yaşlı kadın: "Bilmiyorum ki, kesin sultanlardan birinin oğludur. Baksana güzelliğine" demiş. Dünya Hatun: "Dadıcığım, çok güzel bir genç, değil mi?" demiş. Yaşlı kadın: "Doğru söyledin hanımım gerçekten de öyle" demiş ve Dünya Hatun'a fark ettirmeden Tacü'l-Mülük'e gitmesini işaret etmiş. Bunun üzerine Tacü'l-Mülük bahçıvanla vedalaşıp eve dönmüş. Kendisini bekleyen vezire ve Aziz'e yaşlı kadının kendisine oradan ayrılması için işaret ettiğini söylemiş. Vezir ve Aziz "Demek ki oradan ayrılmak senin için daha iyiymiş ki öyle yapmış" demişler.

Onlar bu haldeyken Dünya Hatun'un ne yaptığına bakacak olursak: Tacü'l-Mülük'ün oradan ayrılması üzerine yaşlı kadına dönüp, "Dadıcığım, bir yolunu bulup beni o gençle evlendir" demiş.

Yaşlı kadın: "Tövbe estağfurullah! Sen erkeklerden nefret etmiyor muydun? Ne oldu da düşüncelerin değişti? Ama doğrusunu söylemek gerekirse sana da o delikanlıdan başkası yakışmaz" demiş.

Dünya Hatun: "Dadıcığım, acı bana, onunla evlenmeme yardım et. Eğer yardım edersen bin dinar ve bir kat elbise veririm sana. Yardım etmezsen de çok kızarım" demiş. Yaşlı kadın: "Tamam, sen şimdi sarayına git, ben bir yolunu bulup, uğruna canımı verecek olsam da sizi buluşturacağım" demiş. Dünya Hatun sarayına dönünce yaşlı kadın kalkıp Tacü'l-Mülük'ün yanına gitmiş.

Tacü'l-Mülük yaşlı kadını görünce hemen yerinden kalkıp karşılamış onu. Bin bir hürmetle içeri buyur

edip yanına oturtmuş. Yaşlı kadın: "Planımız işe yaradı" diyerek olanları anlatmış Tacü'l-Mülük'e. Tacü'l-Mülük bu müjdesine karşılık çıkarıp bin dinar vermiş ona. Dinarları alan yaşlı kadın Dünya Hatun'un yanına dönüp "Onu buldum" demiş. Dünya Hatun çok sevinmiş bu habere ve çıkarıp bin dinar ile güzel bir elbise vermiş yaşlı kadına.

Yaşlı kadın evine dönüp sabah olmasını beklemiş. Sabah olunca Tacü'l-Mülük'ü alıp Dünya Hatun'un yanına götürmüş. Tacü'l-Mülük, Dünya Hatun'u görür görmez: "Senden hiçbir şeyi saklamak istemem. Ben tüccar değilim. Büyük hükümdar Süleyman Şah'ın oğluyum. Babam, seni bana istemesi için vezirini göndermişti, ama sen razı olmamıştın..." diyerek her şeyi baştan sona anlatmış. Burada bir daha tekrar etmeye gerek yok. Sonra da: "Şimdi babama elçilerini gönderip seni tekrar istemesi için haber göndermek istiyorum" demiş. Dünya Hatun bunları duyunca çok sevinmiş ve hemen razı olmuş gelip kendisini istemelerine.

Tesadüf bu ya, o esnada Dünya Hatun'un babası, huzurunda devlet erkânı ve vezirleri olduğu halde tahtında oturuyormuş. Çarşının şeyhi huzura girip hükümdara içi inci, mercan, elmas, zümrüt dolu çok şık, yüz bin dinar değerinde bir kutu sunmuş. Öyle kıymetliymiş ki kutu ve içindekiler, hiçbir hükümdarın elinde yokmuş benzerleri. Hükümdar çok beğenmiş bu kutuyu ve hizmetçisine dönüp "Ey Kâfur, al bu kutuyu hanımefendin Dünya Hatun'a götür!" demiş. Hizmetçi kutuyu alıp Dünya Hatun'un yanına gidince onun Tacü'l Mülük'le oturmuş muhabbet ettiğini görmüş. Ne yapacağını bilemeyip şaşkın bir halde geri dönmüş.

Hükümdar: "Ne yaptın, kutuyu verdin mi hanımına?" diye sorunca, "Efendim, işte kutu! Buyurun alın! Vallahi ben hiçbir şeyi saklayamam sizden! Az önce

Dünya Hatun'u güzel bir delikanlıyla oturmuş konuşurken gördüm" demiş. Hükümdar hemen ikisinin de huzuruna getirilmesini emretmiş. Huzuruna getirildiklerinde "Ne yapıyordunuz siz!" diye bağırmış. Öfkeden köpürüp hemen orada Tacü'l-Mülük'ün boynunun vurulmasını emretmiş. Dünya Hatun babasının ayaklarına kapanıp "Önce beni öldürün!" diye yalvarmış. Hükümdar kızını azarlayıp hizmetçilerine onu odasına kapatmalarını emretmiş. Sonra Tacü'l-Mülük'e dönüp, "Kimsin sen? Baban kim? Ne cüretle benim kızımla konuşabiliyorsun?" demiş. Tacü'l-Mülük: "İyi bilin ki şayet beni öldürecek olursanız bütün krallığınızı başınıza yıkarlar!" diye karşılık vermiş. Hükümdar: "O nedenmiş?" diye sorunca "Çünkü ben Süleyman Şah'ın oğluyum! Siz daha ne olduğunu anlamadan babam ordularını başınıza yığar!" demiş. Hükümdar bunları duyunca söylediklerinin doğru olup olmadığını öğreninceye kadar onu öldürmeyi ertelemiş ve zindana atılmasını emretmiş. Tacü'l-Mülük bir ay zindanda kalmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

135. GECE

Hükümdarım, Tacü'l-Mülük ve Dünya Hatun bu haldeyken vezir ve Aziz'in ne yaptıklarına bakacak olursak: Tacü'l-Mülük hükümdarın sarayına gittikten sonra bir daha ondan haber alamamışlar. Üzerinden bir süre geçtiği halde hâlâ ortalarda gözükmeyince başına

bir şey geldiğinden iyice emin olmuşlar. Aziz, vezire: "Şimdi ne yapacağız babacığım?" diye sormuş.

Vezir: "Evladım, bu zor bir durum. En iyisi biz hükümdarımıza dönüp onu durumdan haberdar edelim" demiş.

Hemen hazırlıklarını yapmış, ülkenin topraklarına varıncaya, Süleyman Şah'ın sarayı ve şehrin surları gözükünceye kadar gece gündüz, çöl deniz demeden yol almışlar. Şehre varır varmaz hükümdarın huzuruna çıkmış, başlarından geçenleri anlatıp en son Tacü'l-Mülük'ün Dünya Hatun'un sarayına gittiğinden ve bir daha da kendisinden haber alamadıklarından bahsetmişler.

Hükümdar bunu duyunca oğlunu oraya gönderdiğine bin pişman olmuş. Hemen yerinden fırlayıp bütün ülkesinde savaş çağrısı yapmış. Askerlerini şehrin dışına çıkarttırıp çadırlar kurdurmuş ve ülkenin dört bir yanından orduya katılmak için gelenlerin toplanmasını beklemiş. Hükümdar, adaleti ve ihsanıyla tebaasının gönlüne taht kurmuş olduğundan, çağrısını duyan halk dört bir yandan akın akın gelmiş. Ucu bucağı gözükmez bir orduyla Tacü'l-Mülük'ü kurtarmaya gitmişler.

Bu esnada tekrar Tacü'l-Mülük'e dönecek olursak: Bir gün veziri, Şahraman'a, "Hükümdarım bana kalırsa hükümdar kızlarına karşı bu kadar cesaretli olan bu haini bir an önce öldürmelisiniz!" demiş. Bunun üzerine hükümdar Şahraman: "O halde derhal gidip vurun o hainin boynunu!" diye emir vermiş. Cellat gidip Tacü'l-Mülük'ü zindandan çıkarmış. Getirip gözlerini bağlamış. Başına dikilip kılıcını havaya kaldırmış ve huzurda bulunan emirlerden teker teker izin almaya başlamış. Bununla muradı Tacü'l-Mülük'e biraz daha zaman kazandırmakmış. Hükümdar sonunda sıkılmış ve cellada: "Daha ne kadar izin alıp duracaksın! Bir kez daha birine soracak olursan senin boynunu vurdururum!" diye bağırmış. Cellat bunu duyunca Tacü'l-

Mülük'ün boynunu vurmak için koltuk altı görünecek kadar kolunu kaldırmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

136. GECE

Tam cellat kılıcını indirecekmiş ki dışarıdan bağrışıp çağrışan, dükkânlarını kapatıp kaçan insanların sesleri işitilmiş. Hükümdar cellada "Dur acele etme!" deyip adamlarından birkaçını neler olduğunu öğrenmeleri için göndermiş. Az sonra adamlar dönmüş ve, "Efendim, vadiler dolusu asker kapılarımıza dayanmış! Atlarının ayaklarının altında yer titriyor! Ne istediklerini bilmiyoruz!" demişler.

Hükümdar hükümranlığının elinden alınmasından korkmuş ve vezirine dönüp "Bizim askerimizden çıkan oldu mu?" diye sormuş. Daha sözünü tamamlamamış ki kapı muhafızlarından biri yanında, başlarında vezirin bulunduğu Süleyman Şah'ın elçileriyle içeri girmiş. Hükümdar hemen yerinden kalkıp onlara gelişlerinin sebebini sormuş.

Vezir bir iki adım öne çıkıp "Öncelikle iyi bilin ki topraklarınıza gelen hükümdar ne kendinden öncekilere benzer üstünlük ve yücelikte, ne de kendisinden sonra gelir onun bir benzeri!" demiş.

Hükümdar: "Kimdir o?" diye sorunca vezir: "Adalet sahibi, emanet ehli, heybetinden volkanlar patlayan büyük sultan Süleyman Şah'tır! Hükümdarımız, adaletten yana olup zulümden nefret eder!" demiş ve

eklemiş: "Buraya şehrinizde bulunan oğlu, gönlünün meyvesi, kalbinin sahibi için geldi! Şayet onu sağ salim bulursa teşekkür edip gidecek. Yok, eğer başına burada sizin ülkenizde bir şeyler gelmişse o zaman sizi evlerinizi yakıp yıkmakla, yurdunuzu baykuşların öttüğü harabelere döndürmekle müjdeliyor! İşte ben görevimi yaptım, iletmem gerekeni ilettim!"

Hükümdar bunları duyunca hükümdarlığının elinden alınacağından, ülkesinin yakılıp yıkılacağından korkmuş, huzurunda bulunan emirlere, vezirlere ve devlet büyüklerine bağırıp "Yazıklar olsun size! Çabuk alıp getirin o delikanlıyı!" demiş. Celladın kılıcının altında bekleyen Tacü'l-Mülük'ü ölüm korkusundan beti benzi atmış bir halde bulmuşlar. Elçiler ve diğerleri onu görünce hemen tanımışlar, ona doğru atılıp ellerindeki ve ayaklarındaki bağları çözmüşler. Gözlerini aralayan Tacü'l-Mülük, Aziz'i ve veziri karşısında görünce o kadar sevinmiş ki sevincinden bayılmış.

Hükümdar Şahraman bunu görünce şaşırıp kalmış ve askerlerin kendisi için geldiği bu delikanlıyı ne halde bulduklarının yayılmasından korkmuş, hemen Tacü'l-Mülük'ün yanına gidip başından öpmüş ve gözü yaşlı bir şekilde "Evladım, ne olur beni affet! Kötülüğe kötülükle karşılık verme. Bana acı, hükümdarlığımı yıkma!" demiş.

Tacü'l-Mülük, hükümdara yaklaşmış ve elini öpüp "Önemli değil, sen artık benim babam yerindesin. Ama Dünya Hatun'un başına bir şey gelmişse o zaman karışmam!" demiş. Hükümdar "Yok efendim, merak etme sen, o iyi ve afiyette" demiş. Sonra Süleyman Şah'ın vezirinin gönlünü almaya çalışmış ve ona bu gördüklerini hükümdarına anlatmazsa çok fazla mal vereceğini söylemiş.

Sonra hükümdar Şahraman ileri gelen devlet büyüklerine Tacü'l-Mülük'ü alıp hamama götürmelerini ve en gösterişlilerinden bir elbise giydirmelerini em-

retmiş. İleri gelenler denileni yapıp Tacü'l-Mülük'ü hamama götürmüşler ve krallara yaraşır gösterişli bir elbise giydirip tekrar huzura getirmişler. Hükümdar Şahraman ve devlet büyükleri Tacü'l-Mülük'ün her türlü hizmetini görmüşler. Tacü'l-Mülük, Aziz'e ve vezire başından geçenleri anlatmış. Onlar da "Biz de babana gidip gizlice Dünya Hatun'un yanına gittiğini ve o günden sonra senden haber alamadığımızı söyledik. Baban bunu duyar duymaz hemen orduları hazırlattı ve buraya geldik. Çok şükür ki gelmişiz; sen kurtuldun, biz de senin kurtuluşunla sevindik" demişler. Tacü'l-Mülük "Başından beri sizin sayenizde işlerim hep yolunda gitti" demiş.

Hükümdar Şahraman kalkıp kızının yanına gitmiş. Onu, kılıcının kabzasını yere, ucunu da göğsüne dayamış olarak Tacü'l-Mülük için ağlayıp dövünürken bulmuş. Bir yandan da "Sevgilimden sonra ben artık yaşayamam!" diyormuş. Hükümdar içeri girip de kızını bu halde görünce hemen kızına doğru atılmış ve "Aman hükümdar kızlarının efendisi! Babana ve halkına acı!" diye bağırmış. Sonra kızının yanına gelip, "Umarım bu yaşananlardan dolayı babana kötü davranmazsın" demiş ve olanları anlatmış. "Süleyman Şah seni oğlu için istiyor, sen ne dersen o olur" demiş.

Dünya Hatun bunu duyunca gülüp "Ben sana dememiş miydim o şehzade diye! Vallahi onun yerine seni asmak lazım o iki dirhemlik tahtaya!" demiş. Babası: "Kızım sen bana merhamet et ki Allah da sana merhamet etsin" deyince "Haydi, çabuk ol! Onu bana getir!" demiş. Hükümdar: "Başüstüne" deyip Tacü'l-Mülük'ün yanına gitmiş ve alıp kızının yanına getirmiş. Dünya Hatun, Tacü'l-Mülük'ü görünce babasının yanında boynuna atlayıp sarılmış ona ve "Beni özledin mi?" demiş. Sonra babasına dönüp, "Daha önce hiç bunun gibi güzel bir delikanlı görmüş müydün? Ayrıca o hükümdar oğlu hükümdar!" demiş.

Hükümdar Şahraman çıkıp Süleyman şahın vezirinin yanına gitmiş, beraberindekilere hükümdarlarına oğlunun sağ ve afiyette olduğunu bildirmelerini söylemiş. Elçiler hemen yola çıkmış, oğlunun sağ olduğunu bildirmek için hükümdarlarının yanına gitmişler.

Bu esnada Hükümdar Şahraman hazinesinden çeşitli hediyeler çıkarmış ve Süleyman Şah'ın askerleri için ziyafetler hazırlanması emrini vermiş. Kendisi de beraberinde devlet büyükleri, vezirleri ve her birinin elinde hediyeler olan yüz atlı, yüz develi, yüz şehrin ileri geleni, yüz köle ve yüz cariye olduğu halde şehrin dışına, Süleyman Şah'ı karşılamaya çıkmış.

Vezir ve Aziz kendisine oğlunun sağ olduğunu haber verdiklerinden çok mutlu olan Süleyman Şah, hükümdar Şahraman'ın geldiğini görünce onu karşılamaya çıkmış ve sarılıp selamladıktan sonra yanına oturtmuş. Bir vakit oturup muhabbet etmiş, sonra doyuncaya kadar beraber yiyip içmişler. Yemekten sonra tatlılar, meyveler, çerezler gelmiş onlardan da yemişler. Az sonra Tacü'l-Mülük de yanlarına gelmiş. Süleyman şah hemen kalkıp oğluna sarılmış. Tacü'l-Mülük'ü aralarına oturtup beraber sohbet etmeye koyulmuşlar.

Süleyman Şah, hükümdar Şahraman'a "Oğlumu peygamberin sünneti üzere, şahitlerin huzurunda kızınla evlendirmek isterim" demiş. Şahraman da "Başımız gözümüz üstüne" diye karşılık vermiş. Sonra da hemen haber gönderip kadıyı ve şahitleri çağırmış. Tacü'l-Mülük ile Dünya Hatun'un nikâhlarını kıymışlar. Halka bahşişler ve tatlılar dağıtmış, güzel kokular, buhurlar yakıp her yeri şenlik alanına çevirmişler. İleri gelen devlet büyükleri ve askerler bu mutlu habere çok sevinmişler. Hükümdar Şahraman hemen kızının çeyiz hazırlıklarını başlatmış.

Tacü'l-Mülük babasına Aziz'den bahsedip, "Bu delikanlı çok muhterem bir delikanlı. Bir an olsun hizmetimden geri durmadı. Muradıma erinceye kadar

benim için didindi durdu. Her türlü sıkıntıya benimle birlikte sabretti. Şimdi isterim ki kendisine ticaret malları hibe edip memleketine gönderelim. Memleketi buraya çok uzak değil" demiş. Babası Süleyman şah onun bu düşüncesini yerinde bulup "Çok iyi düşünmüşsün" demiş.

Tacü'l-Mülük, hemen en gösterişli ve kıymetlilerinden yüz deve yükü kumaş hazırlatıp yanında da birtakım kıymetli mallarla birlikte Aziz'e vermiş ve "Kardeşim, dostum, bu malları benden bir sevgi nişanesi, teşekkür göstergesi olarak kabul et! Artık ülkene geri dönebilirsin!" demiş.

Aziz, hükümdarların önünde yerlere eğilip onları selamladıktan, hayırdualarla veda ettikten sonra yola koyulmuş. Tacü'l-Mülük de atına binip üç mil kadar arkadaşına eşlik ettikten sonra onunla vedalaşmış, kendisini ziyaretlerinden mahrum bırakmaması için ısrar etmiş. Aziz: "Vallahi efendim, şayet anacığım olmasaydı senden ayrılmazdım. Ama sen yine beni kendinden habersiz bırakma" diyerek onunla vedalaşmış. Tacü'l-Mülük geri dönmüş. Aziz yola koyulup ülkesine varmış. Anasının yanına girince onu kendisinden ümit kesmiş, evin ortasında kendisi adına yaptırdığı mezarın başında ağlar halde bulmuş. Kadıncağız bir yandan ağlıyor, bir yandan da şu dizeleri okuyormuş:

Elbette ben de sabrederdim başıma gelenlere
Ancak bu ayrılık belimi büktü
Kim ondan ayrılığa dayanabilir
Kim ayrı düşer de yıkılmadan ayakta kalabilir

O esnada Aziz annesinin yanına gelmiş. Kadıncağız onu görünce sevincinden bayılmış. Aziz hemen annesinin yüzüne su serpip ayıltmış onu. Anası ayılınca kalkıp oğlunu kucaklamış ve öpmüş. Sonra nerelerde olduğunu, neden bu zamana kadar kayıp oldu-

ğunu sormuş. Aziz yaşadıklarını baştan sona anlatıp Tacü'l-Mülük'ün kendisine ticaret malları verdiğinden bahsetmiş. Kadın bu duyduklarına çok sevinmiş. Aziz, annesinin yanında, memleketinde yaşamaya başlamış. Yaşadığı müddetçe gözünden yaş eksik olmamış. Başına gelenleri düşünüp ağlayıp durmuş.

Tacü'l-Mülük ve diğerlerine gelecek olursak: Şahraman kızının çeyiz hazırlıklarını tamamlayıp Süleyman Şah ve diğerlerine de hediyeler sunduktan sonra hep beraber yola çıkmışlar. Şahraman da onları yolcu etmek için üç gün boyunca birlikte gitmiş. Sonunda ısrar etmiş, artık dönmesini söylemişler. Bunun üzerine kızıyla ve diğerleriyle vedalaşıp dönmüş. Tacü'l-Mülük ise babası ve karısıyla beraber, yanlarında askerleri olduğu halde gece gündüz demeden yol almış, sonunda şehrine varmış. Haberleri önceden şehre ulaşmış olduğundan halk meydanları süslemiş, şenlik havasına çevirmişlermiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

137. GECE

Süleyman Şah sarayına girip tahtına oturmuş. Oğlunu da yanına oturtmuş. Halka hediyeler dağıtıp zindandakileri serbest bırakmış. Oğlu için tam bir ay süren ikinci bir düğün yaptırmış. Tacü'l-Mülük anasının ve babasının elini öptükten sonra karısının yanına girmiş. Ağızların tadını bozan ölüm gelinceye kadar mutlu mesut yaşamışlar.

Davu'l-Mekân ve Vezir Dendan'ın Hikâyesine Dönüş

Davu'l-Mekân vezir Dendan'a, "Senin gibi vezir insanın yüreğini ferahlatır, hükümdarların meclislerinde hep aranır, işleri en güzel şekilde yoluna koyar" demiş.

Bu esnada Konstantiniyye'yi kuşatalı tam dört yıl olmuş. Artık hepsi de vatanlarını özlemişler. Askerler gece gündüz her an savaşmaya hazır beklemekten, muhasaraya devam etmekten bıkmış, usanmışlar. Bir gün Davu'l-Mekân, komutanları Behram, Rüstem ve Türkeş'i huzuruna çağırıp "Yıllar oldu Konstantiniyye'yi kuşatalı beri. Ama elimize keder ve dertten başka bir şey geçmedi. Hükümdar Ömer en-Numan'ın öcünü almak için geldik ancak kardeşim Şerkan'ı da öldürüp kaybımızı ikiye çıkardılar, üzüntümüzü ikiye katladılar. Bütün bunlar hep bunak ihtiyar Zatü'd-Devahi'nin başının altından çıktı. Önce babamı kendi krallığında öldürdü, sonra karısını saraydan alıp kaçırdı, yetmedi bir de kurduğu planlarla kardeşim Şerkan'ı öldürdü. Dinim üzerine yemin olsun ki artık intikam almak bize farz oldu! Şimdi siz söyleyin ne yapmak gerekir!" demiş.

Komutanlar başlarını önlerine eğip "Görüş vezir Dendan'ındır" demişler. Bunun üzerine Vezir Dendan ayağa kalkıp "Ey tüm zamanların hükümdarı, şu iyi bilinmeli ki şu an burada kalmamızın bize bir faydası dokunmaz! Bana kalırsa vatanımıza dönelim. Bir vakit dinlenir, sonra tekrar cihat için Rum topraklarına geliriz!" demiş.

Davu'l-Mekân "Doğru söyledin, insanlar ailelerini özlediler. Ben dahi oğlum Kanemakane ve kardeşimin kızı Kazafekane için endişelenmeye başladım artık. Bilmiyorum ne yapıyorlar, ne ediyorlar Şam'da" demiş.

Askerler dönüş haberini duyunca çok sevinmiş, Vezir Dendan'a dualar etmişler. Davu'l-Mekân üç gün sonrası için dönüş emri vermiş ve hazırlıklara başlanmasını söylemiş. Hemen hazırlıklara başlamış dördüncü gün borazanları öttürüp, sancakları dikip yola

çıkmışlar. Davu'l-Mekân askerlerin önüne geçmiş. Bir yanına Vezir Dendan'ı diğer yanına da başmabeyinciyi almış. Gece gündüz demeden yol almış, sonunda Bağdat'a varmışlar. Kalanlar gidenleri coşkuyla karşılamışlar. Komutanlar ve askerler evlerine dağılmışlar. Davu'l-Mekân da sarayına gitmiş, yokluğunda yedi yaşına ulaşan, at binip inecek kadar büyüyen oğlu Kânemakâne'nin yanına girmiş.

Davu'l-Mekân yol yorgunluğunu üzerinden atınca oğluyla beraber hamama girmiş, iyice yıkanıp temizlendikten sonra çıkıp tahtına oturmuş. Vezir Dendan hemen huzurda yerini almış. Diğer devlet büyükleri ve muhafızlar da görevlerini yerine getirip hükümdarlarının hizmetini görmek için saraya gelmişler.

Davu'l-Mekân, gurbetteyken kendisine büyük iyilikler yapan külhancıyı çağırmış. Külhancı huzura gelince Davu'l-Mekân kendisine bu kadar iyilik yapan külhancının hakkını teslim etmek için onu ayakta karşılayıp yanına oturtmuş. Vezire ve diğerlerine külhancının kendisine yaptıklarını anlatınca hepsi büyük saygı göstermişler ona.

Külhancı bu kadar zamandır rahat rahat yaşadığından bir hayli kilo almış imiş. Boynu fil boynu gibi, yüzü yunus karnı gibi olmuş. Ancak uzun zamandır evinden bir yere çıkmadığından hafızası biraz zayıflamış da Davu'l-Mekân'ı tanıyamamış. Davu'l-Mekân selam verip "Ne çabuk unuttun beni!" demiş. Külhancı onun bu sözü üzerine daha dikkatli bakınca tanımış ve yerinden fırlayıp "Aman iki gözüm! Kim seni hükümdar yaptı?" demiş.

Davu'l-Mekân onun bu sözlerine gülmüş. Vezir Dendan hemen öne çıkıp her şeyi külhancıya anlatmış ve "O senin kardeşin, efendin idi, şimdi bütün bu toprakların meliki oldu. Artık ondan sana daha büyük hayırlar dokunur. İşte şimdi ben soruyorum sana; dile benden ne dilersen!" demiş.

Külhancı: "Bir şey isteyeceğim, ama vermezsiniz ya da vermeye gücünüz yetmez diye korkuyorum" demiş.

Vezir: "Söyle söyle, ne istiyorsan onu söyle!" diye ısrar etmiş.

Külhancı: "Tamam, aklımdaki şeyi isteyeceğim ama inşallah verirsiniz" demiş.

Vezir: "İçin rahat olsun. Hükümdarımızın kardeşi Şerkan'ın emri altında olan Şam'ı istesen de vereceğim sana, vali olarak atayacağım seni oraya" demiş.

Külhancı isteğini bildirmek üzere ayağa kalkmış. Davu'l-Mekân oturmasını işaret edince de "Şimdiye kadar huzurunuzda oturarak geçirdiğimiz günleri Allah affetsin" demiş.

Sultan Davu'l-Mekân: "Hayır bilakis o günler hep daim olsun. Senin sayende hayatta kaldım. Şimdi ne dilersen benden, hemen vereceğim sana. Ama tabii önce Allah'tan iste sonra benden" demiş.

Külhancı: "Efendim, istemekten korkuyorum" diye karşılık vermiş.

Sultan Davu'l-Mekân "Krallığımın yarısını istesen de vereceğim sana. Haydi, konuşmayı bırak da söyle ne istiyorsun?" demiş.

Külhancı yine "Efendim korkuyorum. Korkuyorum isteğimi duyar da yerine getirmezsiniz" demiş.

Bunu duyan sultan Davu'l-Mekân sinirlenmiş ve "Uzatma da söyle şu istediğin şeyi!" demiş.

Külhancı "Efendim benim için Kudüs'teki bütün külhancıların beni tanıyacağı bir mektup yazmanızı istiyorum" demiş.

Davu'l-Mekân onun bu isteğine gülmüş ve "Başka bir şey iste" demiş.

Külhancı: "Efendim, isteyeceğim ama yapmazsınız ya da yapmaya gücünüz yetmez diye korkuyorum" demiş. Vezir külhancıyı dürtüp söylemesini işaret etikçe, "Efendim korkuyorum" demiş durmuş külhancı.

Davu'l-Mekân "Haydi çabuk söyle, oyalama bizi!" deyince, "Efendim beni Şam'daki çöpçülerin başı yapmanızı istiyorum" deyivermiş.

Huzurda bulunanlar o kadar çok gülmüşler ki onun bu talebine, yerlere yuvarlanmışlar gülmekten. Vezir dayanamayıp külhancıya vurunca külhancı dönüp, "Ne diye vuruyorsun bana? Ne suç işledim ben şimdi? Siz demediniz mi büyük bir şey iste diye?" demiş.

Davu'l-Mekân anlamış tabii külhancının oyun oynadığını. Sabırla beklemiş önce. Sonra "Kardeşim, bizden, bize yaraşır büyüklükte bir şey iste" demiş.

Bunun üzerine külhancı: "Efendim, beni kardeşiniz Şerkan'ın yerine atamanızı, Şam'a vali yapmanızı istiyorum" demiş.

Davu'l-Mekân: "İstediğin şeyi Allah verdi bile sana" demiş onun bu talebine karşılık. Külhancı yerlere kapanıp teşekkür etmiş. Davu'l-Mekân hemen külhancıya makamına yaraşır bir koltuk getirmelerini emretmiş ve külhancı koltuğunda otururken onu Şam'a vali tayin ettiğini yazıp mühürlemiş. Sonra Vezir Dendan'a dönüp "Sen de onunla birlikte git! Döneceğin zaman kardeşimin kızı Kazafekane'yi de beraberinde getir" demiş.

Vezir Dendan: "Başüstüne" diye yanıt vermiş sultanın bu emrine.

Çöpçühan Sultan

Külhancı hemen yol hazırlıklarına başlamış. Sultan Davu'l-Mekân da külhancı için yeni bir taht yaptırılması, padişah kisveleri diktirilmesi için emir vermiş ve huzurundaki ileri gelenlere dönüp "Beni seven, külhancıya büyük hediyeler versin" demiş. Emirler hemen güçlerinin yettiği oranda hediyeler sunmuşlar külhancıya.

Sultan külhancıyı Çöpçühan diye isimlendirmiş, lakabını da Mücahit koymuş. Hazırlıklar tamam olunca külhancı sultanın huzuruna çıkıp yola çıkmak için izin istemiş. Sultan yerinden kalkıp külhancıya sarılmış ve tebaası arasında adaleti gözetmesini salık verip iki yıl sonra çıkacakları cihada hazırlanmasını emrederek onunla vedalaşmış.

Çöpçühan isimli Melik Mücahit, sultanın adaletli olma yönündeki nasihatlerini dinledikten sonra atına binmiş. Bütün emirler, ileri gelen devlet büyükleri ve muhafızlar da onunla birlikte atlarına binmişler. Deylem ordularının başında komutan Behram, Acem ordularının başında komutan Rüstem ve Arapların başında komutan Türkeş olduğu halde kalabalık bir asker grubu da melik Mücahit'i yolcu etmeye çıkmış. Üç gün boyunca onunla birlikte yol aldıktan sonra Bağdat'a geri dönmüşler.

Melik Mücahit ve vezir Dendan yanlarında askerleri olduğu halde yollarına devam etmiş, Şam'a varmışlar. Sultanın Şam'a adı Çöpçühan, lakabı Mücahit olan yeni bir vali atadığı haberi kuşların kanatlarında Şam'a ulaştığından şehre vardıklarında büyük bir kalabalık tarafından karşılanmışlar. Melik Mücahit kendisini karşılayan bu kalabalık eşliğinde sarayına gidip tahtına oturmuş. Vezir Dendan hemen işe koyulmuş ve birer birer huzura girip yeni meliki selamlayan emirleri melik Mücahit'e tanıtıp mevkilerini, ne iş yaptıklarını öğretmiş. Melik Çöpçühan kendisini se-

lamlayan emirlere hediyeler dağıtmış. Sonra hazineyi açtırıp büyük küçük bütün askerlere bahşiş dağıtmış. Ardından hiç zaman kaybetmeden sultanın kardeşinin kızı Kazafekane için yolculuk hazırlıklarına başlamış. Kazafekane için ipekten yapılmış bir tahtırevan hazırlatıp vezire de yolda kullanması için bir sürü mal vermiş. Ancak vezir "Sultanın savaş için hazır olmanı istediği zamana az kaldı. Bu mallara senin daha çok ihtiyacın var. Şimdi sende kalsınlar. Biz sonra senden cihat için ya da başka bir şey için isteriz" diyerek geri çevirmiş. Sonra vezir, Melik Mücahit ile vedalaşmış, Kazafekane'yi kendisi için hazırlanan tahtırevana bindirip emrine de on cariye verdikten sonra yola koyulmuşlar. Melik Mücahit onları yolcu ettikten sonra sarayına dönüp işleri yoluna koymaya, savaş için gerekli mühimmatı toplamaya başlamış. Her şeyi yoluna koyunca da oturup sultan Davu'l-Mekân'ın savaş emrini beklemeye başlamış.

Vezir Dendan'a gelecek olursak: Yola çıktıktan bir ay sonra uzaktan Bağdat şehri görünür olmuş. Hemen önden elçiler gönderip sultana gelişlerini haber vermiş. Sultan bu haberi alınca atına binip onları karşılamaya çıkmış. Vezir Dendan sultanı görünce atından inmek istemiş. Ancak sultan buna müsaade etmemiş, atını sürüp vezirin yanına gelmiş ve melik Mücahit'i sormuş. Vezir Dendan her şeyin yolunda olduğunu, kardeşi Şerkan'ın, kızı Kazafekane'yi de beraberinde getirdiğini haber vermiş. Sultan buna çok sevinmiş ve "Şimdi gidip üç gün dinlenebilirsin! Yol yorgunluğunu üzerinden attıktan sonra yanımıza gel" demiş.

Vezir "Başüstüne" deyip evine gidince sultan Davu'l-Mekân Kazafekane'nin yanına gitmiş. O sırada sekiz yaşında olan Kazafekane'yi görünce kardeşi Şerkan'ı hatırlayıp üzülmüş. Sonra Kazafekane için elbiseler ve mücevherler getirtip onun oğlu Kânemakâne ile beraber büyütülmesini emretmiş. Kazafekane ya-

pacağı işi sonunu düşünerek yapan akıllı bir kızmış. Kânemakâne ise her şeye güzel bakar, hiçbir şeyin sonunu düşünmezmiş. İkisi birlikte büyümüş, beraber kılıç sallayıp ok atmayı öğrenmişler. Aradan yıllar geçmiş, on iki yaşına basmışlar.

Sultan Davu'l-Mekân da savaş hazırlıklarını o sırada tamamlamış imiş. Bir gün vezir Dendan'ı huzuruna çağırıp "Bir şey yapmak istiyorum ama senin de fikrini almak istedim" demiş. Vezir Dendan: "Sultanımızın yapmak istediği şey nedir?" diye sorunca "Oğlum Kânemakâne'yi yerime sultan yapıp, yaşamımda onunla övünmek, ölünceye kadar ardında savaşmak isterim. Sen ne dersin?" demiş.

Vezir Dendan: "Ey tüm zamanların hükümdarı, aklınıza gelen fikir gerçekten de güzel bir fikir. Ne var ki iki sebepten ötürü uygulamaya koymak için henüz erken. Birincisi oğlunuz Kânemakâne henüz çok küçük. İkincisi biliyorsunuz ki bizde hükümdarın yerine oğlunu geçirdikten sonra çok az yaşayacağına dair bir inanış vardır" demiş.

Sultan: "O halde biz de başmabeyinciyi onun vasisi yaparız. Nihayetinde kız kardeşimle evlendiği için kardeşim yerinde benim için" demiş.

Bunun üzerine vezir: "Efendim o halde nasıl istiyorsanız öyle yapın. Biz size itaat ederiz" demiş.

Sultan hemen haber gönderip başmabeyinciyi ve diğer devlet büyüklerini çağırmış. "Biliyorsunuz oğlum Kânemakâne zamanının en iyi süvarisi, en cesur savaşçısı oldu! Cengâverlikte eşi benzeri yoktur! Oğlumu yerime sultanlığa geçirdim, amcası başmabeyinciyi de onun vasisi yaptım. Sizler de şahit olun!" demiş.

Başmabeyinci: "Ey yüce sultanım, emirleriniz karşısında boynum kıldan incedir" demiş.

Bunun üzerine Davu'l-Mekân: "Ey başmabeyinci, oğlum Kânemakâne ile Kazafekane amca çocuklarıdır, bilirsin. Ben buradaki insanların tanıklığında o

ikisini birbiriyle evlendiriyorum" demiş. Sonra oğluna dilin vasfetmekten aciz kalacağı kadar çok ve kıymetli mallar göndermiş ve kardeşi Nüzhetü'z-Zaman'ın yanına gidip onu olanlardan haberdar etmiş.

Nüzhetü'z-Zaman buna çok sevinmiş ve "İkisi de benim çocuğum. Allah sana da onlarla birlikte uzun ömür versin" demiş.

Davu'l-Mekân: "Kardeşim, ben dünyada yaşayacağım her şeyi yaşadım. İçimde bir şey kalmadı. Oğlumu ve annesini sana emanet ediyorum. Onları hoş tut" demiş. Oğlunu, karısını ve kız kardeşini başmabeyinciye emanet edip onların haklarını gözetmesini istedikten sonra, çok geçmeden hastalanmış. Hastalığı gitgide artmış ve sonunda yataklara düşmüş. Bütün yönetim, halkın idaresi ve devletin idamesi hep başmabeyincinin eline kalmış.

Aradan bir sene geçmiş. Bir gün vezir Dendan ile Kânemakâne, Davu'l-Mekân'ın yanına girmişler. Davu'l-Mekân oğluna "Evladım" demiş, "Ben artık baki dünyaya göçeceğim. Bu dünyadan nasibim tükendi. Benden sonra vezir Dendan'ı baban belle. Tek bir şey dışında dünyadan artık bir beklentim kalmadı."

Kânemakâne: "Babacığım içinizde kalan şey nedir?" diye sormuş. Davu'l-Mekân: "Evladım, deden Ömer en-Numan ile amcan Melik Şerkan'ın intikamını o Zatü'd-Devahi denen kadından alamadan gidiyorum. Allah bileğine güç kuvvet versin, zafer nasip etsin de sen onların intikamını al. Alnımızı ak et! Aman ha o hilebaz ihtiyara karşı dikkatli ol! Vezir Dendan'ın sözünden de çıkma sakın; devletimizin direğidir o!" demiş.

Kânemakâne, babasına bu isteğini yerine getireceğini ve nasihatlerini kulak ardı etmeyeceğini söylemiş. Bunun üzerine içi rahat eden Davu'l-Mekân gözlerini yavaşça kapatmış. Hastalığı iyice ağırlaştığından artık hiçbir işle ilgilenemez olmuş. Bütün her şey başmabeyincinin elindeymiş. Bu şekilde aradan dört sene geçmiş. Davu'l-Mekân bu dört sene boyunca hastalıkla pençeleşmiş durmuş. Bu esnada başmabeyinci ülkeyi adaletle yönetmiş. Herkes ondan çok memnunmuş.

Bu esnada Kânemakâne'nin neler yaptığına bakacak olursak: Her gün akşama kadar at binip ok atıyor, amcasının kızı Kazafekane ile sabah evden çıkıp akşam geri dönüyormuş. Geri döndüklerinde annesini, babasının başında ağlar buluyor, sabaha kadar babasının hizmetiyle meşgul oluyormuş. Ertesi gün yine aynı şeyleri yapıyor, akşama kadar amcasının kızıyla at binip ok attıktan sonra eve dönüyormuş.

Bir gün Davu'l-Mekân acı içinde kıvranıyormuş. Acıdan gözlerinden yaşlar aka aka uykuya dalmış. Rüyasında "Müjdeler olsun! Oğlun bütün yeryüzüne adaleti yayacak! Tebaası ona itaatten ayrılmayacak" demişler. Bu gördüğü rüyadan ötürü huzurla uyanmış uykusundan. Aradan çok geçmeden de gözlerini kapatıp göçmüş bu dünyadan. Bağdatlılar çok üzülmüşler Davu'l-Mekân'ın ölümüne. Mersiyeler dizmişler sultanlarının gidişine.

Aradan zaman geçmiş, Davu'l-Mekân hiç var olmamış gibi unutulmuş. Kânemakâne'yi tamamen azletmiş ve sultanlığa başmabeyinciyi oturtmuşlar.

Kânemakâne'nin annesi durumlarının böyle gitgide kötüleştiğini görünce kendi kendine "Başmabeyinciye gidip bizden ihsanlarını esirgememesini isteyeyim" diye düşünmüş ve kalkıp şimdinin sultanı eskinin başmabeyincisinin evine gitmiş. Başmabeyinciyi evinde bir sedire kurulmuş oturur bulmuş. Ona bir şey demeden Nüzhetü'z-Zaman'ın yanına gitmiş ve ağlayarak "Ölenin ardında bıraktıklarına kimse sahip çıkmaz. Allah sizi ömrünüz boyunca başkalarına muhtaç etmesin. Hayatta olduğunuz sürece insanları adaletle yönetmeye devam edesiniz. Kulaklar işitmiş, gözler görmüştü ki biz de şan ve şöhret, mülk ve izzet sahibi idik. Sonra devir döndü, zaman bize ihanet edip halimizi tersine çevirdi. Şimdi size bizden ihsanlarınızı esirgememenizi talep etmek için geldim. Çünkü bilirsiniz, erkek ölünce geride kalan kadınlar ve kızlar zelil ve perişan olurlar" demiş.

Nüzhetü'z-Zaman kadının bu sözlerini duyunca kardeşi Davu'l-Mekân ile oğlu Kânemakâne'yi hatırlayıp "Doğru söyledin, şimdi senin durumun kötü, biz ise zenginiz. Ama vallahi sırf sana sadaka veriyoruz gibi hissedersin de gönlün kırılır diye bir şey yapmadık senin için. Yoksa biliyoruz ki şu an sahip olduğumuz her şey senin kocanın sayesinde. Evimiz senin evin, sahip olduklarımız senin mülkündür. Senin aleyhine olan bizim de aleyhimize, lehine olansa yine bizim de lehimizedir" demiş. Sonra Kânemakâne ile annesini saraya alıp her birine şanlarına yaraşır elbiseler giydirmiş ve emirlerine hizmetlerini görecek cariyeler vermiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

138. GECE

Kânemakâne ile Amcasının Kızı Kazafekane'nin Aşkı
Hükümdarım Nüzhetü'z-Zaman ile Kânemakâne'nin annesinin arasında bunlar geçerken biz Kânemakâne ile Kazafekane'den bahsedecek olursak: Her ikisi de büyüyüp serpilmiş, meyveli bir ağaç ya da ışık saçan birer ay gibi olmuşlar. İkisi de on beşlerine bastıklarında Kazafekane güzel yüzü, incecik, beli, dolgun kalçaları, cennet pınarları gibi tükürüğü, göz alıcı endamı, keskin şaraptan daha etkileyici dişleriyle akranları arasından seçilir olmuş. Allah bütün güzellikleri onda toplamış. Endamı taze dalı kıskandırır, güller yanaklarından aman dilermiş. Görenlerin yüreği hemen ona akarmış. Sanki şu şiir onun için yazılmış gibiymiş:

Bütün güzel vasıfları toplamış kendisinde
Gözleri sürmeyle sürmelenmiş güzel

Kânemakâne ise güzelliği ve boyu bosuyla göz doldururmuş. Gözlerinden cesaret okunur, görenleri kendisine hayran bırakırmış. Yeni biten çimler misali sakalları şiirlere konu olurmuş.

Bir bayram günü Kazafekane akrabalarından ve devlet büyüklerinden bazılarını ziyaret etmek için yanında cariyeleri olduğu halde çıkmış. Güzelliğiyle göz dolduruyor, taze güller misali yanakları görenleri kıskandırıyormuş. Kânemakâne, amcasının kızının bu güzelliğini görünce yüreği öyle bir dolmuş ki dilinden şu dizeler dökülmüş:

Ne zaman yüreğim şifa bulacak yakınlaştırılarak
Ne zaman yüreğim bu kadar reddedilişten sonra
vuslatla gülecek

Ah benim talihsiz başım
Bir gece gelir mi sevgilin yanında geceleyeyim

Kazafekane, Kânemakâne'nin bu şiirini duyunca çok kızmış. Amcasının oğlunu azarlamış ve öfkesi geçmemiş olarak Bağdat'a dönüp saraya varmış. Kânemakâne'yi annesine şikâyet etmiş. Annesi: "Kızım, amcanın oğlu kötü bir niyetle söylememiştir sana o sözleri. Seni utandıracak bir şey söylemez o. Aman sakın kimseye bundan bahsetme, sonra sultanın kulağına gider de zavallı çocuğun ömrünü kısaltır, gençliğini soldurup adını tarihe gömer, hiç yaşamamış gibi zihinlerden siler onu" demiş.

Ne var ki tez yayılmış Kânemakâne'nin Kazafekane'yi sevdiğinin haberi Bağdat'ta. Kadınların dilinde dolaşmış bütün evlerde. Kânemakâne'nin yüreği daralmış, sabrı tükenmiş. İnsanlardan saklayamaz olmuş halini. Derdini anlatmak istemiş, ama Kazafekane'nin kızmasından korkmuş ve şu dizeleri okumuş:

Huyunu değiştirmiş olandan korktum
Beni azarlar diye
Susup sabrettim delikanlıların dağlamaya sabretmesi gibi
Ucunda sıhhate kavuşmak var diye

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

139. GECE

Hükümdarım, Kânemakâne'nin Kazafekane'yi sevdiği haberleri başmabeyincinin kulağına da gitmiş. Onları bir evde tuttuğuna çok pişman olmuş. Karısı

Nüzhetü'z-Zaman'ın yanına gidip "Ateşle barutu aynı yerde tutmak büyük hatadır. Gözlerde cilve, dillerde kibarlık olduğu müddetçe erkekleri kadınların yanına sokmamak gerekir. Kardeşinin oğlu Kânemakâne artık büyüdü, adam oldu. Kadınların yanına girmemesi lazım. Kızın da yaşıtları gibi erkeklerden kaçmalı, harama helale dikkat etmeli" demiş.

Nüzhetü'z-Zaman: "Doğru söylüyorsun ey akıl ve ihtimam sahibi hükümdarım" demiş.

Ertesi sabah Kânemakâne her zamanki gibi halası Nüzhetü'z-Zaman'ın yanına gelmiş. Nüzhetü'z-Zaman: "İyi ki geldin. Her ne kadar istemesem de sana söylemem gereken bir şey vardı" demiş. Kânemakâne: "Nedir o?" diye sorunca "Hükümdar senin Kazafekane'yi sevdiğini öğrenmiş. Artık onun yanına girmeni yasakladı. Bir şeye ihtiyacın olduğu zaman bana söyle, ben arka kapıdan veririm sana" demiş.

Kânemakâne bunları duyunca tek kelime etmeden ayrılmış oradan. Annesinin yanına gidip halasının söylediklerini söylemiş. Annesi: "Bunlar hep etrafta çok fazla söylenti dolaşmasından oldu. Senin, amcamın kızını sevdiğin dilden dile yayılıp herkes tarafından konuşulur oldu. Ekmeklerini yediğin insanların kızını nasıl seversin?" demiş.

Kânemakâne: "Ben onunla evlenmek istiyorum. O benim amcamın kızı! Onu almayı tabii ki ben daha çok hak ediyorum!" demiş.

Annesi: "Sus, hükümdarın kulağına gitmesin bu söylediklerin! Yoksa seni düşünce denizlerinde boğar. Az sonra akşam yemeğimizi gönderecekler, onlar olmasaydı yiyecek ekmek bulamazdık, sersefil olurduk" demiş.

Kânemakâne annesinin bu sözlerini duyunca daha da hüzünlenmiş ve şu dizeleri okumuş:

Kınamanın azı çoğu aynı, farkı yok
Yüreğim kendisinden ayrı düşürüldüğümü istiyor

Zerre kadar sabır kalmadı artık bende
Sabırdan boşaldı yüreğim
İşte buradayım, aşkımla dosdoğruyum
Onu ziyaret etmemi yasakladılar
Yemin ederim art niyetli değilim ben
Kemiklerim bile duysa adının anıldığını
Ardından yırtıcı hayvanların koştuğu kuşlar misali çırpınıyorlar
Beni aşktan ötürü azarlayanlar az bile azarlıyorlar
Ona olan büyük aşkıma oranla

Şiirini bitirince annesine: "Benim artık ne amcamın ne de diğerlerinin yanında yerim kalmadı. Saraydan ayrılıp miskinlerin oturduğu mahallelerde oturacağım" demiş ve çıkıp gitmiş.

Annesi ihtiyaç duyacakları birkaç parça şeyi almak için sarayda kalmış. O esnada Kazafekane ile karşılaşmış. Kazafekane yengesine "Oğlun nasıl yengeciğim?" diye sormuş.

Kadıncağız: "Nasıl olsun, gözü yaşlı, kalbi kırık. Ne aşktan azat edildi, ne de özlemin getirdiklerinden" demiş.

Kazafekane bunu duyunca ağlayıp "Vallahi ben ondan sadece düşmanlarımdan korktuğum için kaçtım. Yoksa benim ona olan aşkım onun bana olan aşkından çok daha fazla. Ama keşke susabilseydi, yürek çarpıntılarını kimseye göstermeseydi, o zaman babam ondan ihsanlarını kesmezdi, buraya girmesini yasaklamazdı. Ancak sabırdan başka yapacak bir şey yok! Ayrılığı kaderimize yazan vuslatı da yazmıştır inşallah" demiş ve ağlaya ağlaya şu dizeleri okumuş:

Senin benim yüreğimdeki sevgin ey amcaoğlum
Benim senin yüreğindeki sevgimden çok daha fazla
Ama korktum insanlara açık etmekten onu
Keşke sen de saklasaydın bana olan aşkını

Kânemakâne'nin annesi teşekkür edip ayrılmış Kazafekane'nin yanında. Oğlunun yanına gelip bir bir anlatmış Kazafekane'ni söylediklerini. Bunları duyan Kânemakâne'nin aşkı daha da büyümüş amca kızına karşı "Cennetin hurileriyle bile değişmem onu" demiş ve şu şiiri okumuş:

Kınayıcının kınamasını kulak ardı ederim vallahi
Saklamam asla sakla dediklerini
Artık kaybettim sana kavuşma ümidimi
Kâh uykulu kâh uykusuz geçirdim gecelerimi

Günler günleri kovalamış, Kânemakâne yüreğindeki korla birlikte tam on yedi seneyi geride bırakmış. Bir gece yine uykusu kaçınca kendi kendine, "Eriyip yıprandım, sevdiğime kavuşamadım. Malım mülküm olmaması dışında tek bir ayıbım kusurum bile yok. Ancak rızıklar Allah'ın elinde. Bana düşen alıp başımı gitmek buralardan, ölünceye ya da muradıma erinceye kadar da dönmemek bir daha" diye düşünmüş ve şu dizeleri okumuş:

Bırak yüreğim çarpsın dursun
Ruhumdan geriye kalan tek sayfanın başlığı
gözyaşlarım olsun
Amcamın kızı huri gibi doğdu aramıza
Allah'ın rızasıyla indi katımıza
Kurtarmak için kendimi gezip dolaşacağım geniş
yeryüzünü
Yasaklandıkları dışında sereceğim istediklerini
ayaklarına
O zaman savaşıp yüreğimdeki her türlü arzuyla
Öldürüp hedefime ulaşmanın sevinciyle döneceğim
Ganimetlerimi almış olmanın gururuyla
Yürüyeceğim akranlarımın arasında

Sonra sırtında yenleri kısalmış gömleği, başında yedi yıllık külahı, yanında üç gün yetecek azığıyla çıkmış evden gizlice. Şehrin kapılarına varıp hayatında ilk kez çıkmış oradan. Sonra da dağlar, denizler aşıp, çöller vadiler geçip uzaklaşabildiği kadar uzaklaşmış Bağdat'tan.

O gece annesi oğluna bakmış ama onu yerinde bulamamış. Dünyası başına yıkılmış sanki. Ertesi gün, daha ertesi gün derken, tam on gün beklemiş ama dönmemiş oğlu. Göğsü sıkışmış, gözlerinden yaşlar boşalmış, "Neden vatanından ayrıldın, beni terk edip hüzne boğdun oğlum! Ne yöne sesleneyim sen oradasındır diye, hangi topraklarda arayayım seni?" diyerek ağlayıp feryat figan etmeye başlamış. Yemeden içmeden kesilmiş, bir an olsun ağlamaktan geri durmamış.

Onun bu hüznü kulaktan kulağa dilden dile yayılmış insanlar arasında. Halk "Neredesin Davu'l-Mekân! Fakirleri doyurup besler, adaleti emredip yayardın. Şimdi oğlun sığamadı senin ülkene, bırakıp gitti vatanını!" demişler.

Kânemakâne'nin kayıp olduğu haberi hükümdar Süleyman'ın da kulağına gitmiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat susdu.

140. GECE

Hükümdar Süleyman, ileri gelen devlet adamlarından, Kânemâkâne'nin başına gelenleri duymuş. "O hükümdarımızın evladı, Ömer Numan'ın zürriyetindendir. Duyduğumuza göre gurbet ellerdeymiş" de-

mişler. Bunları duyan hükümdar Süleyman çok üzülmüş. Davu'l-Mekân'ın yaptığı iyilikleri ve onu kendine emanet ettiğini hatırlamış. Komutan Tirkaş'ı yüz atlıyla beraber Kânemakâne'nin peşinden göndermiş ve "Derhal bulun onu!" diye emir vermiş.

Kânemakâne'nin annesiyse yerinde duramıyormuş. Artık sabrı kalmamış. Oğlu yirmi gündür ortalarda yokmuş.

Onlar bu şekilde telaşla beklerken Kânemâkâne'ye bakacak olursak: Kânemâkâne Bağdat'tan çıkarken şaşkınmış. Nereye gideceğini bilmiyormuş. Üç gün boyunca tek başına yol gitmiş. Ne bir atlı ne bir yaya kimseyi görmemiş. Ailesini ve yurdunu düşünmekten gözüne uyku girmez olmuş. Yerden biten bitkilerden yiyor, nehirden akan sulardan içiyormuş. Hava ısınınca ağaçların altında yürüyormuş. Bir süre öylece gittikten sonra yolunu değiştirip başka bir yola girmiş. Üç gün boyunca yürümüş. Dördüncü gün yemyeşil bir araziye gelmiş. Burası bol yağmur alan bir yermiş. Her tarafta kumru ve güvercin sesleri varmış. Toprak çimenlerle kaplıymış. Kânemâkâne, babasının ülkesini hatırlayıp hüzünlenmiş. Sonra karnını doyurmak için çayırdan topladığı bazı bitkileri yemiş. Abdest alıp namaz kılmış. O gece orada kalıp dinlenmeye karar vermiş. Gün boyunca ağaçların gölgesinde oturup gece olunca uykuya dalmış. Gece yarısına kadar uyumuş. Gece aniden bir sesle uyanmış. Birisi şu şiiri okuyormuş:

Hayat ancak sevgilinin ağzından bir ışıltı
Ya da parlayan bir yüz görmektir
Ölüm ise sevgiliden ayrılmaktan daha kolaydır
Ey âşık ve mâşukların kaldığı yerde
Ve bir bahar vakti çiçeklerin açtığı vakitte toplanan sevinç içindeki dostlar!
Ey şarap içen âşık!
Altındaki donanmış yere ve coşa coşa akan suya bak!

Kânemâkâne bu şiiri duyunca tekrardan kederlenmiş. Gözyaşları yanaklarından sel gibi akmış. Kalbine bir ateş düşmüş. Sesin sahibini görmek için ayağa kalkmış. Ancak karanlıktan hiçbir şey görememiş. İçine bir korku düşmüş. Kalkıp vadiden aşağıya inmiş. Nehir kenarında yürümeye başlamış. Birden aynı sesi yine duymuş. Şu şiiri okuyormuş:

Eğer acıdığın için aşkını gizliyorsan
Ayrılık günü gözyaşlarını salıver gitsin
Ben sevdiklerime söz verdim
Onun için onları çok özlüyorum
Kalbim Teym'in yolunu gözlüyor
Özlemim iyice kabarınca Teym'den esen rüzgârla rahatlıyorum
Ey Sa'd! Acaba onca ayrılıktan sonra o da beni hatırlıyor mu?
Birbirimize söz verdiğimizi hatırlıyor mu?
Acaba bir gün vuslat geceleri bizi birbirimize kavuşturacak mı?
Bütün dertleri yok edecek mi?"

Kânemâkâne, aynı sesin yine böyle şiirler okuduğunu duyup sesin sahibini göremeyince onun da kendisi gibi sevdiğine kavuşamayan bir âşık olduğunu anlamış. Kendi kendine "Belki şuna yetişirim de azcık dertleşir, şu gurbet ellerde birbirimize yoldaş oluruz" demiş. Öksürüp boğazını temizledikten sonra, "Ey şu karanlık gecede yürüyen yolcu! Yaklaş bana ve anlat derdini. Belki sıkıntına çare olurum" diye seslenmiş.

Adı Sabbâh olan adam bunu duyunca "Ey şiirlerime kulak verip beni çağıran adam! Sen de kimsin sen? İnsin misin, cin misin? Lafı eveleyip geveleme de çabucak cevap ver bana! Yoksa öldürürüm seni" diye cevap vermiş.

Kânemâkâne "Kardeşim! Yapma! Çünkü benim ailem beni ne altına ne de gümüşe sattı. Ben fakir bir

adamım. Yanımda hiçbir şeyim yok. Bırak bunları da yoldaş olalım. Birlikte şu diyarlardan çıkalım" demiş.

Sabbâh bunları duyunca çok kızmış. Birden parlayarak "Tüh sana! Bir de cevap veriyorsun. Aşağılık herif! Ya uzat ellerini bağlayayım ya da azabım fena olur demedi deme!" diye atılmış.

Kânemâkâne gülerek "Ellerimi öyle kolayca nasıl uzatayım? Sende hiç insaf yok mu? Çetin bir savaş meydanında çarpışmadığın, korkak mı kahraman mı bilmediğin birini alçakça esir alarak Arapların kınamasından korkmaz mısın?" diye karşılık verdi.

Sabbâh gülmüş ve "Allah Allah! Hayret doğrusu! Yaşın küçük ama lafın büyük. Çünkü bu lafları ancak savaş meydanlarında pişmiş bir kahraman söyler" demiş.

Kânemâkâne ise "O halde beni kendine hizmet ettirmek için esir almak istiyorsan at silahını ve çıkar elbiselerini. Gel üstüme. Kim rakibini yere vurursa amacına ulaşır ve onu kendine köle yapar" demiş.

Sabbâh yine gülerek "Çok konuşman seni eceline yaklaştırıyor" diye karşılık vermiş. Sonra silahını atıp kollarını sıvamış ve Kânemâkâne'ye doğru yaklaşmış.

Çetin bir güreşe başlamışlar. Bedevi rakibinin ayaklarına şöyle bir bakmış. Yere çok sağlam bastıklarını, sanki sapasağlam iki minare veya koskoca iki dağ gibi olduklarını görünce altta kalacağını anlamış. Güreşe tutuştuğuna pişman olmuş. Kendi kendine "Keşke silahımla öldürseydim onu" diye düşünmüş. O esnada Kânemâkâne bunu tuttuğu gibi kaldırıp sallamaya başlamış. Bedevi, ciğerleri yerlerinden sökülecek sanmış. "Delikanlı! Elimi tut!" diye bağırmış. Ancak Kânemâkâne onun bu çağrısını duymazdan gelip havaya kaldırdığı gibi nehre doğru götürmeye başlamış.

Sabbâh "Ey yiğit delikanlı! Bana ne yapmak istiyorsun?" diye sormuş telaşla. Kânemâkâne "Seni şu nehre atmak istiyorum. Çünkü bu nehir seni Dicle'ye ulaştırır. Dicle de seni İsa nehrine ulaştırır. İsa nehri

seni Fırat nehrine, Fırat nehriyse seni yurduna götürür. Böylece kavmin seni görür de tanır ve aşkını, metanetini görürler" diye cevap vermiş.

Bunu duyan Sabbâh: "Ey yiğit süvari! Ben ettim, sen etme! Amcanın kızının yüzü suyu hürmetine bırak beni!" diye bağırmış.

Kânemâkâne, adamı derhal yere bırakmış. Sabbâh, kurtulduğunu görünce kılıcı ve kalkanına doğru fırlamış hemen. Bir eline kılıcını, öteki eline de kalkanını alıp saldırmaya niyetlenmiş.

Kânemâkâne adamın niyetini anlamış ve, "Kılıcını ve kalkanını aldığına göre aklından bana onlarla saldırmak geçiyor belli ki. Demek sende dövüşecek yürek yokmuş. Bak, aklıma ne geldi? Diyorum ki, sen cevval bir ata binip kılıcınla bana saldır. Bak, sana tercih hakkı bırakıyorum ki içine bir şey düşmesin. Bana sadece kalkanı ver. Ya ben seni öldürürüm ya da sen beni öldürürsün" demiş.

Sabbâh hemen elinden kalkanı atmış. Kılıcını çekip Kânemâkâne'nin üstüne hücum etmiş.

Kânemâkâne de kalkanı sağ eline alıp kendini savunmaya başlamış. Sabbâh durmadan vuruyor ve "İşte şimdi sonun geldi!" diye bağırıyormuş. Ancak Kânemâkâne her darbeyi savuşturuyor, Sabbâh'ın her hamlesi boşa çıkarıyormuş. Kânemâkâne'nin elinde vuracağı bir şey yokmuş. Sabbâh ise kılıcını savurmaya devam ediyormuş. Nihayet yorulmuş. Kânemâkâne, Sabbâh'ın gücünün tükendiğini, dizlerinin bağının çözüldüğünü görünce hemen üstüne atılmış ve yakalayıp yere fırlatmış. Kılıcının kınının ipleriyle bağlayıp ayaklarından tutarak nehre doğru çekmeye başlamış.

Sabbâh "Bana ne yapacaksın ey kahramanlar kahramanı, yiğitler yiğidi!" diye sormuş telaşla.

Kânemâkâne "Ben sana ailenin gözü yollarda kalmasın, amca kızının düğünü gecikmesin diye seni nehre atacağım demedim mi? "demiş.

Sabbâh bunu duyunca ağlayıp sızlayarak "Ey yiğit süvari! Kulun, kölen olayım, bana bunu yapma!" diye yalvarmaya başlamış. Sonra da bir yandan ağlayıp bir yandan da şu dizeleri okumuş:

Ailemden ayrı kaldım
Gurbetim ne kadar da uzadı!
Yazık bana!
Gurbet ellerde öleceğim de ailem nerede öldüğümü bilemeyecek
Sevgilime de kavuşamayacağım
Yazık bana!

Bunları duyan Kânemâkâne, Sabbâh'a acımış, yolda kendisine yarenlik ve yoldaşlık edeceğine dair söz aldıktan sonra salıvermiş. Buna karşılık Sabbâh, Kânemâkâne'nin elini öpmek istemiş. Ancak Kânemâkâne müsaade etmemiş. Sonra Kânemâkâne kalkıp torbasını getirmiş, açıp içinden üç arpa ekmeği çıkarmış. Sabbâh'la beraber, nehir kenarında oturup yemişler. Yemeklerini yedikten sonra kalkıp abdest almış, namazlarını kılmışlar. Ardından oturup konuşmaya, birbirlerine başlarından geçenleri anlatmaya başladılar.

Kânemâkâne, Sabbâh'a "Nereye gidiyorsun?" diye sorunca Sabbâh "Senin yurduna, Bağdat'a gidip orada yaşayacağım" demiş.

Kânemâkâne "Haydi uğurlar ola, yola dikkat et!" dedikten sonra Sabbâh ile vedalaşmış.

Sabbâh, Bağdat'ın yolunu tutunca Kânemâkâne tek başına kalmış. Kendi kendine "Bunca fakirlik ve ihtiyaç içindeyken hangi yüzle dönersin? Vallahi boynu bükük olarak dönmeyeceğim. Allahın izniyle mutlaka bir çıkış yolu bulacağım" deyip nehre inmiş. Abdest alıp namaz kılmış. Secdeye varıp alnını toprağa koyunca şöyle diyerek Rabbine yalvarmış: "Ey yağmurlar yağdıran, şu kayadaki kurtçukların rızkını veren Allah'ım!

Senden lütfunla muamele edip beni rızıklandırmanı istiyorum." Daha sonra selam verip namazını bitirmiş.

Sonra ağacın gölgesine oturmuş; sağına soluna bakına bakına oturup artık iyice bunaldığı bir vakit birden uzaktan kendine doğru gelen bir atlı görmüş. Adam, atın dizginini gevşetmiş, sırtını arkaya doğru yaslamış bir halde geliyormuş. Kânemâkâne yerinden şöyle bir doğrulup toparlanmış. Bir süre sonra atlı yanına gelince adamın son nefesini vermek üzere olduğunu görmüş. Çok kötü yaralanmış. Kânemâkâne'yi fark edince kendini koyuvermiş. Gözyaşları yanaklarından aşağı süzülmeye başlamış. Kânemâkâne'ye "Efendim! Senin için yaşadıklarım adına beni dost bil. Sen benim gibisini bulamazsın. Yaraya su iyi gelmezse de şu son nefesimi verirken sen bana bir yudum su ver. Ömrüm olur da yaşayacak olursam seni fakirlikten kurtarırım. Yok, eğer ölürsem sen iyi niyetinle mutlu olursun" demiş.

Atlının altında insanı hayrette bırakan, tarifi imkânsız güzellikte bir at varmış. Atın ayakları mermer sütunlar gibiymiş. Çetin savaşlar için hazırlanmış bir ata benziyormuş. Kânemâkâne, ata bakınca onu çok beğenmiş, kendi kendine "Bu zamanda böylesi bulunmaz" diye düşünmüş. Sonra üstündeki adamı indirmiş ve birkaç yudum su vermiş. Biraz dinlenmesi için bekledikten sonra adama "Sana bunu kim yaptı?" diye sormuş.

Atlı başlamış başından geçenleri anlatmaya: Ben sana işin aslını anlatacağım. Ben kaçakçıyım. Ömrüm gece gündüz at kaçırmakla geçti. Adım Gassan. Bütün kısrakların, atların korkulu rüyasıydım. Rum diyarında, Afredon adındaki hükümdarın atının şanını duydum. Afredon, atına Kanun adını vermiş. Lakabı ise Mecnun'muş. Sırf onun için Konstantiniyye'ye gittim. Bulabilmek için her yeri didik didik aradım.

Bir gün yine böyle arayıp dururken Rumların çok değer verdiği ihtiyar bir kadın çıktı karşıma. Bu kadın türlü türlü hileler bilirmiş. Adı Şevahi, lakabı Zatü'd-

Devahi'ymiş. Bu at işte o ihtiyar kadının yanındaydı. Kadının yanında on kadar köle vardı. Hepsi şu ata hizmet için bekliyordu. Kadın Bağdat'a, hükümdar Süleyman'ın yanına gidiyordu. Ondan barış isteyip aman dileyecekti. Ben de atı elde etmek için hemen peşlerine düştüm. Peşlerinden gidiyordum. Ancak yaklaşamıyordum. Çünkü köleler pek gaddardı. Sonunda Bağdat'a girdiler. Ben ise şehre girmekten korktum. Ben, atı nasıl çalacağım diye düşünürken birden bir toz bulutu kapladı ortalığı. Toz bulutu açılınca arkasından tüccarların yolunu kesen elli atlı peyda oldu. Reislerinin adı Küherdaş idi. Küherdaş savaşta önüne çıkan yiğitleri hallaç pamuğu gibi savuran bir aslan gibiydi.

Şehrazat sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

141. GECE

Şehrazat ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Yaralı süvari başından geçenleri anlatmayı sürdürmüş: Küherdaş, ihtiyar kadın ile yanındakilere yaklaştı. Etraflarını sarıp üstlerine çullandı. Birbirlerine girdiler. Çok geçmeden on köleyi ve ihtiyar kadını yakalayıp bağladı. İhtiyar kadının atına el koydu. Hepsini önüne katıp yoluna devam etti. Kendi kendime "Emeklerim boşa gitti. Muradıma eremedim" diye düşündüm. İşin nereye varacağını görmek için biraz bekledim. İhtiyar kadın kendini esirler arasında görünce Küherdaş'a "Ey aslan yürekli yiğit süvari! Sen şu ihtiyarı ve köleleri ne yapacaksın? Şu at seni istediklerine ulaştırır" deyip süslü laflarla onu kandırdı. Şayet kendisini salarsa

ona atlar ve hayvanlar göndereceğine yemin etti. Bunun üzerine Küherdaş, ihtiyar kadın ile köleleri salıverdi. Sonra hep birlikte yola devam ettiler ve nihayet Bağdat'a geldiler. Ben ise atı gözleyip duruyordum. Fırsatını bulur bulmaz atı çaldım. Üstüne binip torbamdan bir kırbaç çıkardım. Kırbacı ata vurdum.

Bunu fark eder etmez peşime düştüler. Dört bir yanımı kuşattılar. Her yandan oklar ve mızraklar savurmaya başladılar. Ben atın üstünde dimdik dururken at ön ve arka ayaklarıyla beni koruyordu. Nihayet beni aralarından çıkarmayı başardı. Ok gibi fırlayıp sıyrıldı. Ancak kavganın en şiddetli anında yaralanmışım. At üç gün boyunca beni sırtında taşıdı. Ağzıma bir lokma yiyecek girmedi. Gücüm, takatim kesildi. Dünyadan umudu kestim. Ancak sen iyi yürekli davrandın ve bana acıdın. Şu çıplak bedenimi, perişan halimi görüyorsun. Sana gelince, sen zengin birine benziyorsun. Senin adın nedir?

Kânemâkâne "Bana Kânemâkâne denir. Babam, hükümdar Davu'l-Mekân, dedem hükümdar Ömer Numan'dır. Babam öleli çok olmuş. Ben yetim olarak büyüdüm. Adi adamın biri kalkıp yönetime geçmiş ve soyluya da soysuza da hükümdar olmuş" deyip hikâyesini başından sonuna kadar bir bir anlatmış.

Bunun üzerine Gassan, ona acıyarak: "Asil bir ailedensin. Şeref sahibisin. Şan senin olmalı. Şu eşsiz atın süvarisi sen olacaksın. Eğer gücün yeter de beni ata bindirebilirsen ve ardıma binip beni yurduma götürürsen dünyanın şerefi, ahiretin sevabı senin olsun. Çünkü benim artık kendimi tutacak gücüm kalmadı. Yolda ölecek olursam bu at senindir. Buna en layık olan sensin" demiş.

Kânemâkâne "Vallahi gücüm yetse omuzlarımda taşırım seni. Eğer ömrüm benim elimde olsaydı sen bana atı vermesen dahi hiç çekinmez, yarısını sana verirdim. Çünkü ben iyi yürekli insanlardanım. Ayrıca

Allah için yapılan iyilikler bela kapılarından yetmişini kapatır" deyip Gassan'ı atın üstüne taşımaya çalışmış.

Ancak Gassan "Bana biraz müsaade et!" deyip gözlerini kapayıp ellerini açmış ve kelime-i şehadet getirerek kendini ölüme hazırlamış. Sonra dilinden şu beyitler dökülmüş:

İnsanlara zulmettim, yurtlar, yuvalar bastım
Ömrümü şarap içmekle geçirdim
Atlar, kısraklar çaldım
Kötülükler yaparak arkada çok yıkıntılar bıraktım
Yaptığım, işlediğim günahlar çok büyük
Şu atla ömrümün sonuna ermeyi ummuştum
Ancak beni yarı yolda bıraktı
Hayatım boyunca at hırsızlığı yaptım
Ölümüm de bu yolda oldu en sonunda
Garibin, yetimin ve fakirin rızkını gasp ettiğim için yorgun düştüm

Gassan, şiirini bitirince gözlerini kapamış, ağzını açıp son nefesini vererek dünyasını değiştirmiş. Kânemâkâne hemen bir çukur kazıp onu defnetmiş. Sonra ata doğru yaklaşıp yüzünü sıvazlamış.

Gelip geçen tüccar kafilelerinden yokluğunda hükümdar Süleyman ile vezir Dendan arasında geçenleri öğrenmiş. Vezir Dendan, askerlerinin yarısıyla birlikte hükümdar Süleyman'a isyan etmiş. Bunlar çıkıp Kânemâkâne'den başka sultanlarının olamayacağına yemin etmişler. Vezir Dendan, askerlerinin kendine bağlı olduklarına emin olduktan sonra onları Hint ve Berber adalarına, Sûdan diyarına sevk etmiş. Onların yanına devasa bir ordu daha katmış. Böylece ordusunun ucu bucağı görünmez olmuş. Ordusunun tamamıyla ülkesine dönüp kendine muhalefet edenleri öldürmeye karar vermiş. Kânemâkâne'yi bulana kadar kılıcını kınına sokmayacağına yemin etmiş.

Kânemakâne bunları duyunca derin düşüncelere dalmış.

Hükümdar Süleyman büyük küçük herkesin devlete karşı isyan ettiğini görünce derde, tasaya kapılmış. Hazinelerini açıp devlet adamlarına paylaştırmış. Kânemâkâne'yi bulup getirmelerini istemiş. Ona iyilik ve güzellikle davranmalarını ve onu geride kalan askerlerinin başına komutan yapmalarını söylemiş. Niyeti bu şekilde Dendan'ın şerrinden korunmakmış.

Kânemâkâne, tüccarların bu dediklerini duyunca o güzel, göz alıcı ata binip sevinerek Bağdat'a dönmüş. O esnada hükümdar Süleyman da devlet adamlarıyla berabermiş. Kânemâkâne'nin gelişini duyunca çok şaşırmış. Hemen askerlerini, Bağdat'ın büyüklerini Kânemâkâne'yi karşılamak için yollamış. Bağdat'ta kim varsa Kânemâkâne'yi karşılamak için yollara dökülmüş, peşi sıra yürüyüp saraya kadar eşlik etmişler. Hizmetçiler Kânemâkâne'nin annesine mutlu haberi ulaştırmışlar. Annesi hemen çıkıp oğlunun yanına gitmiş, yüzünü, gözünü doya doya öpmüş. Kânemâkâne ise "Anacığım! İzin ver de bana türlü ihsanlarda bulunan, iyilikleri dokunan amcam hükümdar Süleyman''n yanına uğrayayım" demiş.

Devlet adamları, Kânemâkâne'nin atını ve atın süvarisini tarif etmekten aciz kalmış, Hükümdar Süleyman'a "Hükümdarım! Bunun gibisini biz hiç görmedik" demişler. Bunun üzerine hükümdar Süleyman, kalkıp sözünü ettikleri yiğidin yanına gitmiş ve selam vermiş. Kânemâkâne, hükümdar Süleyman'ın kendine doğru geldiğini görünce önünde yerlere eğilmiş ve atı hediye olarak takdim etmiş. Hükümdar Süleyman "Kânemâkâne evladım! Hoş geldin! Vallahi yokluğunda dünya bize dar geldi. Şükür seni sağ salim bize kavuşturana!" diyerek karşılamış onu.

Şehrazat sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

142. GECE

Şehrazat ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Hükümdar Süleyman "Kânemâkâne evladım! Hoş geldin! Vallahi yokluğunda dünya bize dar geldi. Şükür seni sağ salim bize kavuşturana!" demiş. Ardından Kânemâkâne'nin hediye ettiği Kanun adındaki ata şöyle bir bakmış ve hemen tanımış. Çünkü onu, Davu'l-Mekân ile putperestleri muhasara altına aldıkları ve Şerkân'ın öldürüldüğü sene görmüş imiş. Kânemâkâne'ye dönüp "Eğer elinden gelseydi baban onu bin at karşılığında satın alacaktı. Lakin işte şimdi şeref ve asalet yerini buldu. Biz de onu kabul ettik ve bizden sana hediye eyledik. Sen buna daha layıksın. Çünkü sen süvarilerin efendisisin" demiş. Sonra Kânemâkâne için eşsiz bir elbise ve cins cins kısraklar getirilmesini emretmiş ve sarayın en büyük odalarından birini ona vermiş. Vezir Dendan'ın şerrinden korktuğundan Kânemakâne'yi sevinç ve mutluluğa boğmuş. Bolca mal mülk verip izzet ve ikramlarını esirgememiş. Kânemâkâne de zilletten kurtulduğuna çok sevinmiş.

Ardından annesinin yanına gidip "Anacığım! Amca kızıma ne oldu?" diye sormuş.

Annesi "Vallahi, evladım! Sen yokken o hep benim yanımdaydı. Sevdiğinden hiç ayrılmadım" diye cevap vermiş.

Kânemâkâne "Anne! Hemen kalkıp ona git. Belki gelir de beni görür" deyince annesi "Hırslar, er kişilerin boynunu eğer. Oğlum! Bu lakırdıları unut ki seni vebal altında koymasın. Ben ona giderim gitmesine de bu dediğini ona iletmem" diye karşılık vermiş.

Sonra Kânemâkâne, annesine Gassan'ın dediklerini anlatmış. Hilekâr ihtiyar kadın Zatü'd-Devahi'nin ülkeler aştığını, Bağdat'a girmeye karar verdiğini söy-

lemiş ve "Amcamı ve dedemi öldüren kadın oydu. Bu utançtan kurtulmalı, intikamımı almalıyım" diyerek annesinin yanından ayrılmış.

Bağdat'ta yaşayan Sa'dane adında hilekâr ve düzenbaz bir ihtiyar kadın varmış. Kânemakâne onun yanına gidip halinden şikâyet etmiş. Kazafekane'nin aşkından dert yanıp ona giderek halini anlatmasını istemiş. İhtiyar kadın "Başüstüne!" deyip Kânemakâne'nin yanından ayrılıp Kazafekane'nin sarayının yolunu tutmuş. Varıp Kânemâkâne'ye insaf etmesini, acımasını söylemiş. Sonra geri dönüp Kânemâkâne'ye Kazafekâne'nin selam söylediğini, gece yarısı yanına geleceğine dair söz verdiğini haber vermiş.

Şehrazat sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

143. GECE

Şehrazat ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

İhtiyar kadın, Kazafekâne'nin gece yarısı geleceğini söyleyince Kânemâkâne, amca kızının verdiği söze çok sevinmiş. Gece yarısı olunca Kazafekâne, simsiyah ipekten bir elbise içinde çıkagelmiş. "Bir de beni sevdiğini iddia edersin. O halde nasıl oluyor da uyuyup kalıyorsun? Kalk bakalım!" diyerek Kânemâkâne'yi uyandırmış.

Kânemâkâne ise "Vallahi sevgilim! Belki rüyamda seni görürüm diye uyudum" diye cevap vermiş.

Bunun üzerine Kazafekâne ince ve hoş nüktelerle Kânemâkâne'yi iğnelemiş. Kânemâkâne, buna çok utanmış, kızarıp bozarmış. Sonra kucaklaşmışlar. Birbirlerine, çektikleri onca ayrılık acısından, hasret ve

özlemlerinden yakınmışlar. Onlar böyle dertleşirken şafak söküp sabah olmuş. Kânemâkâne kendini tutamayıp gözyaşlarına boğulmuş. İnleyip sızlarken dilinden şu beyitler dökülmüş:

Bunca ayrılıktan sonra gelip beni ziyaret eden sevgili!
Onu binlerce kez öptüm ve ona sarıldım
Sabahın ilk ışıkları görünene kadar yanak yanağa uykuya daldım
Sabah aydınlığı bize kının ortasında parlayan keskin bir kılıç ucu gibi göründü

Kânemâkâne, şiirini bitirince Kazafekâne, Kânemâkâne'yle vedalaşıp sarayına geri dönmüş. Saraya dönünce kendini tutamayıp cariyelerinden birkaçına sırrını açmış. Cariyelerden biri hemen hiç durmadan hükümdar Süleyman'ı bundan haberdar etmiş. Hükümdar Süleyman bunu duyunca hemen kılıcını kınından çıkarıp Kazafekâne'nin boynunu uçurmak için odasına doğru gitmiş. Bunu gören Nüzhetü'z-Zaman hükümdarın önüne çıkıp "Allah aşkına! Dur, yapma! Ona ilişme! Eğer ona bir şey yapacak olursan haber her tarafta yayılır. Sen de zamanın hükümdarları arasında kınanır durursun. Ayrıca Kânemâkâne şan, şöhret ve şeref sahibi biridir. Kimse onun ayıplanacak bir iş yaptığına inanmaz. Azıcık bekle, sabret. Bütün saray ehli, Bağdat halkı arasında yayılan bir habere göre vezir Dendan, devasa bir ordunun başına geçmiş ve Kânemâkâne'yi hükümdar yapmak için geliyormuş" deyince hükümdar Süleyman, "Onun başına öyle bir bela musallat etmeliyim ki ne yer beğensin onu ne de gök kabul etsin. Ona iyi davranmamın tek sebebi halkımın ona meyletmesinin önüne geçmekti. Şimdi seyretsinler olacakları" diye cevap vermiş.

Bunları dedikten sonra Nüzhetü'z-Zaman'ın yanından ayrılıp devlet işlerinin başına dönmüş. Hü-

kümdar Süleyman, devlet işlerini yoluna koyadursun, Kânemâkâne'ye gelince o da ertesi gün kalkıp annesinin yanına gitmiş. "Anneciğim! Ben çıkıp eşkıyalık yapacağım, saldırıp yollar keseceğim. Kısrakların, atların, köle ve hizmetçilerin, malımın mülkümün sevk ve idaresine bakacağım. Malım mülküm çoğaldığı, durumum iyileştiği zaman Kazafekâne'yi amcam Süleyman'dan iste!" demiş.

Annesi "Evladım! İnsanların malları başıboş değil ki. Gözetleyicileri, koruyucuları var" diye cevap verince Kânemâkâne "Olsun, ölürüm de yolumdan dönmem!" demiş. Sonra kendisine layık bir mihr biriktirmek için sefere çıkacağını bildirmesi için ihtiyar kadını Kazafekâne'ye göndermiş. İhtiyar kadına "Ne yapıp edip bir cevap getirmelisin bana!" demiş. İhtiyar kadın ise "Başüstüne!" deyip Kazafekâne'nin sarayının yolunu tutmuş. Aradan biraz zaman geçtikten sonra dönüp "Gece yarısı yanında olacak" demiş.

Endişesinden gece yarısına kadar gözüne uyku girmeyen Kânemakâne, Kazafekâne'nin "Canım sana feda olsun" diyen sesiyle kendine gelmiş. Hemen yerinden fırlayıp "Kötülüklere karşı canım sana feda olsun ey kalbimin yegâne emeli!" diye karşılık vermiş. Ardından planını ona anlatmış. Kazafekâne gözyaşlarına boğulmuş bu duydukları karşısında. Kânemâkâne "Ağlama amca kızım! Ben ayrılığımıza hükmedenden bizi birbirimize kavuşturmasını dileyeceğim" diyerek onu teselli etmiş.

Sonra sefer için hazırlıklara başlamış. Annesinin yanına varıp onunla vedalaşmış. Sarığını sarıp yüzünü iyice kapattıktan ve kılıcını kuşandıktan sonra saraydan çıkmış. Kanun adındaki atına binip şehrin sokaklarından bir ay parçası gibi geçmiş.

Bağdat'ın kapısına varınca yoldaşı Sabbâh bin Rebahla ile karşılaşmış. Sabbâh onu görünce hemen koşup selam vermiş. Kânemâkâne, selamına karşılık

verince Sabbâh "Kardeşim! Bu ata, bunca mala nasıl sahip oldun? Oysa benim şu kılıçtan başka hiçbir şeyim yok" demiş.

Kânemâkâne "Avcı neyi avlamayı umduysa onunla döner. Senden ayrıldıktan kısa bir süre sonra bunlara nail oldum" demiş ve "Bana bir iyilik yapıp benimle gelir ve yolculukta bana yoldaşlık eder misin?" diye sormuş.

Sabbâh "Kâbe'nin Rabbine yemin olsun ki artık ben sana efendim diyeceğim" deyip kılıcını omzuna, torbasını boynuna asıp atın önüne geçmiş. Dört gün boyunca yol gitmişler. Avladıkları ceylanlarla karınlarını doyuruyor, uğradıkları pınarlarda susuzluklarını gideriyorlarmış. Beşinci gün, yüksekçe bir tepeye yaklaşmışlar. Tepenin altında otlaklar, otlaklardaysa vadiler ve tepeler dolusu develer, koyunlar, inekler, kısraklar varmış. Yavrular kenarlarda dolanıp eğleniyorlarmış.

Kânemâkâne bunları görünce sevinçten deliye dönmüş. İçi içine sığmaz olmuş. Saldırıp develeri ve yavrularını almayı aklına koymuş. Sabbâh'a "Haydi! Şu sahipsiz malların yanına gidelim. Elimize ne geçerse, nasibimizde ne varsa alıp dönelim" demiş.

Sabbâh "Efendim! Bunlar çok kalabalık. Aralarında ne kahramanlar, yiğitler, süvariler ve bahadırlar vardır kim bilir. Eğer kendimizi bunların arasına atacak olursak büyük bir tehlikenin içine düşmüş oluruz" demiş.

Kânemâkâne, Sabbâh'ın korkak biri olduğunu anlayıp gülmüş. Onu orada bırakıp tek başına saldırmak için tepeden aşağı inmiş. Onca malın, hayvanın üstüne koca bir deve gibi saldırmış. Bütün develeri, inekleri, kısrakları önüne katıp sürmüş. Bunu gören köleler ağır kılıçlarla, keskin ve uzun mızraklarla peşine düşmüşler hemen.

Kölelerin başında Türk bir süvari varmış. Süvari yiğit mi yiğit, kahraman mı kahramanmış. Mızrak atmakta çok mahirmiş. Kânemâkâne'nin üstüne atılıp "Yazık-

lar olsun sana! Bu malların kimin olduğunu bilseydin asla böyle bir şey yapmaya cesaret edemezdi! Bu mallar Rum ve Çerkezlerden oluşan, her biri sultanlarına isyan ederek kaçmış yüz amansız kahraman süvarinindir! Bu malları sana bırakmazlar asla!" diye bağırmış.

Kânemâkâne bunları duyunca,"Şu altımdaki atı görüyor musun? Bu sizin peşinden koştuğunuz, sahip olmak için can attığınız attır! Haydi bakalım! Cesaretiniz varsa savaşın benimle!" diye cevap vermiş ona.

Sonra Kanun adındaki atının kulağına eğilip bağırarak onu harekete geçirmiş ve korkunç bir canavar gibi köpüren atını üstlerine sürmüş. At biri, ikisi, üçü derken hepsinin canına okumuş. O vakit kölelerin içi korkuyla dolmuş. Kânemâkâne, kölelere "Şu malları, kısrakları sürün bakalım! Yoksa mızrağımın ucunda can verirsiniz hepiniz" diye haykırınca köleler derhal malları önlerine katıp yola koyulmuşlar. Olanları seyreden Sabbâh da bunları görünce tepeden aşağıya doğru bağıra çağıra koşup yanına gelmiş. Sevinçten deliye dönmüş imiş.

Ancak birden bir toz bulutu yükselip her yanı kaplamış. Ardından her biri aslanlar, kaplanlar gibi olan yüz atlı çıkagelmiş. Sabbâh, gelenleri görünce hemen vadiyi tekrardan tepeye doğru koşmaya başlamış. Tepeye varınca "Ben süvari değilim. Oyun, eğlence olsun diye buradayım" diyerek meydandaki savaşı seyre koyulmuş.

Yüz atlı, Kânemâkâne'nin etrafını sarıp dört bir yandan kuşatmışlar onu. İçlerinden biri öne çıkıp "Nereye götürüyorsun bu malları bakalım?" diye sormuş. Kânemâkâne "Çekil önümden! Şunu iyi bil ki karşında kükreyen bir aslan, çetin bir kahraman, nereye dönerse kesen bir kılıç var" demiş. Atlı bunları duyunca Kânemâkâne'ye daha bir dikkatle bakmış. Bir de ne görsün! Karşısında yüzü ayın on dördündeki gibi parlayan aslan gibi bir süvari duruyor. Kânemâkâne'yle konuşan atlı, yüz süvarinin rei-

siymiş. Adı Küherdaş imiş. Kânemâkâne'nin binicilik hünerlerinin yanı sıra yüzünün güzelliğini Fâtin adındaki sevdiği kıza benzetmiş.

Fâtin kadınların en güzeliymiş. Allah ona herkesin aklını başından alan, tarifi imkânsız bir güzellik vermiş. Süvariler gazabından çekinir, yiğitler heybeti karşısında tir tir titrerlermiş. Fâtin, ancak kendisini yenen biriyle evleneceğine dair yemin etmiş de, babasına "Bana ancak savaş meydanında beni mağlup edecek biri yaklaşabilir" demiş. Küherdaş da onunla evlenmek isteyenler arasındaymış.

Ancak Küherdaş, kızın sadece kendisini savaşta yenen birisiyle evleneceğini duyunca bir kadınla savaşmaya utanmış. Yakın dostlarından biri "Senin güzellikte ondan geri kalır yanın yok. Her ne kadar o senden güçlü olsa da sen onunla savaşacak olsan onu mutlaka mağlup edersin. Çünkü o senin güzelliğini görünce önünde eğilir. Böylece ona sahip olursun. Zira kadınlar erkeklerde neyi arıyorlarsa hepsi sende var" diyerek Küherdaş'ı ikna etmeye çalışsa da Küherdaş ikna olmayıp bu zamana kadar onunla savaşmayı reddetmiş.

Kânemâkâne'yi sevgilisi Fâtin sanan Küherdaş, Kânemâkâne'ye doğru ilerleyip "Yazıklar olsun Fâtin! Bana cesaretini göstermek için geldin. Atından in de konuşalım. Ben bunca malı senin eşsiz güzelliğin için önüme kattım. Senin güzelliğin için süvari ve yiğitlerin önlerine çıkıp yollarını kestim. Hepsi, senin benimle evlenmen içindi. Evlen ki hükümdarların kızları sana hizmet etsin ve bu diyarın kraliçesi ol!" demiş. Kânemâkâne, bunları duyunca öfkeden deliye dönmüş ve "Yazıklar olsun sana ey Arapların köpeği! Sen Fâtin'i bırak da meydana çık! Çünkü birazdan yere serileceksin!" diye haykırmış. Ardından savaşma arzusuyla kılıcını kınından çıkarmış.

Küherdaş, Kânemâkâne'nin mahir bir süvari, çetin bir kahraman olduğunu anlamış. Zannında hata etti-

ğini görmüş. Yanındakilere "Yuh olsun size! Hepiniz saldırsanıza! Çıkarın keskin kılıçlarınızı, sivri mızraklarınızı! Bunca kişinin –her ne kadar mızrağının ucu kıvılcım saçsa da– tek bir kişiyle savaşması bir ardır! Tek tek saldırın!" diye bağırmış. Derken bir süvari atılmış ileriye. Altında, görenleri hayretler içerisinden bırakan bir küheylan varmış. Kânemâkâne'ye saldırmış. Bir süre vuruşmuşlar. Ağızları açık bırakan, gözleri gördükleri karşısında şaşkınlığa düşüren bir mücadele olmuş aralarında. Sonunda Kânemâkâne cesurca ve yiğitçe atılarak, hızlı davranarak bir adım öne geçmiş ve adamın sarığını, miğferini kesip koparmış. Adam atından aşağıya yuvarlanmış, sefih bir katır gibi düşmüş yere. İkincisi, üçüncüsü, dördüncüsü, beşincisi de saldırmışlar Kânemakâne'ye ve arkadaşlarıyla aynı kaderi yaşamışlar.

İyice endişelenmeye başlamışlar. Durum gitgide kötüye gidiyormuş çünkü. Çok geçmeden hepsi Kânemâkâne'nin mızrağından nasibini almış. Küherdaş yine de kaçmayı kendisine yakıştıramamış. Kendisini cesur ve eşsiz bir yiğit süvariymiş gibi göstererek Kânemâkâne'ye: "Seni de dostlarımın kanını da bağışladım. Malımdan istediğin kadarını al. Sonra kendi yoluna git. Gençliğine acıdım. Yaşaman ölmenden evladır" demiş.

Kânemâkâne "Sende asil kimselerin soyluluğu yok! Bırak bu lafları! Kendi bileğinin gücüyle kazan! Kınanmaktan korkma! Kendini ganimet dağıtıyor sanma! Kendini kurtarmak için daha iyi bir yol bul!" demiş.

Bunu duyan Küherdaş öfkeden küplere binmiş, Kânemâkâne'ye, "Sen benim kim olduğumu bilseydin bunları demezdin! Ben Küherdaş namıyla bilinen zalim bir aslanım! Büyük hükümdarları soyar, bütün yollarda yol kesicilik yaparım! Tüccarların mallarını gasp ederim! Şimdi de şu senin altındaki atı alayım da gör! Onu nasıl ele geçirdiğini de merak ettim doğrusu" demiş.

Buna karşılık Kânemâkâne: "Bu atı yaşlı bir kadın, hükümdar Süleyman'a getiriyordu. Ben onun elinden aldım! Zaten dedem Ömer Numan ve amcam sultan Şerkan'dan dolayı o kadından almamız gereken bir intikamımız vardı" deyince, Küherdaş "Haydi oradan! Kim ki senin baban, anasız kalasıca?" demiş.

Kânemâkâne "Kulağını aç da iyi dinle! Ben Ömer Numan'ın oğlu hükümdar Davul-Mekân'ın oğlu Kânemâkâne'yim" diye cevap vermiş.

Küherdaş bunu duyunca "Binicilik ve güzellikte kimsenin seninle boy ölçüşemeyeceği inkâr edilmez. O halde şimdi sen güven içinde git. Çünkü senin baban fazilet ve ihsan sahibi biriydi" demiş. Ancak Kânemâkâne "Vallahi ben sana boyun eğip dediğini yapmam! Seni pis hizmetçi!" deyince bedevi Küherdaş öfkesinden deliye dönmüş ve Kânemakâne'ye saldırmış. Kânemakâne de boş durmayıp saldırısına karşılık vermiş. Atlar bile savaşın şiddetinden kulaklarını dikmiş, kuyruklarını havaya kaldırmış. O kadar çetin bir savaşmış ki âdeta gök yarılmış şiddetinden. Koçlar gibi saldırmış, mızraklar savurmuşlar birbirlerine. Küherdaş, Kânemâkâne'ye bir hamle yapmış. Ancak Kânemâkâne onun hamlesini geri püskürtüp kendisi bir hamle yapmış ve kılıcını göğsüne doğru savurmuş. Kılıcının ucu Küherdaş'ın sırtından çıkmış.

Kânemâkâne atları, kısrakları, gasp ettiği malları toplayıp kölelere "Sakın yaklaşayım demeyin!" diye bağırmış. O esnada Sabbâh da beklediği tepeden aşağıya inip Kânemâkâne'nin yanına gelmiş ve "Helal olsun sana süvariler süvarisi! Ben hep senin için dua etmiştim. Bak Rabbim de duamı kabul etti" deyip Küherdaş'ın kellesini vücudundan ayırmış. Bunu gören Kânemâkâne gülmekten kendini alamayarak "Yazıklar olsun sana Sabbâh! Ben de seni savaşçı bir yiğit sanırdım" demiş. Sabbâh "Ganimetler konusunda şu kulunu da unutma. Belki bu sayede amca kızım Necme'ye ka-

vuşurum" deyince Kânemâkâne "Elbette senin de nasibin olacaktır. Lakin ganimete ve kölelere iyi bak!" diye karşılık vermiş. Sonra ülkesine doğru yönelmiş.

Gece demeden, gündüz demeden yol gidip sonuna Bağdat şehrine yaklaşmış. Haberini alan askerler yollara çıkmış, yanındaki ganimetleri, malları ve Sabbâh'ın mızrağının ucunda sallanan Küherdaş'ın kellesini görmüşler. Tüccarlar, Küherdaş'ın kellesini görünce sevinçle "Allah insanları ondan kurtardı. Eşkıyanın biriydi o!" demiş, kendilerini ondan kurtaran kahramana dualar etmişler. Haberi duyan Bağdat halkı da Kânemâkâne'yi karşılamaya çıkmış. Herkes gözlerini hayretten iri iri açmış bakıyor, süvariler ve yiğitler onun geçişini korku içinde seyrediyorlarmış.

Kânemâkâne yanında getirdiklerini önüne katıp sarayın yolunu tutmuş. Ucunda Küherdaş'ın kellesi sallanan mızrağı sarayın kapısının tam ortasına dikmiş. İnsanlara hediyeler verip kısraklar ve develer dağıtmış. Böylece Bağdat halkının sevgisini kazanmış, kalplerini fethetmiş. Sabbâh'ı kalabileceği bir yere yerleştirdikten sonra annesinin yanına gitmiş ve ona seferdeyken başından geçenleri bir bir anlatmış.

Olanları duyan hükümdar, hemen kendi yandaşı olan devlet erkânını toplayıp "Beni iyi dinleyin! Size bir sırrımı açmak, gizli hallerimden birini size duyurmak istiyorum. Şunu asla unutmayın! Bizim bu topraklardan sökülüp atılmamız Kânemâkâne'nin eliyle olacak. Çünkü o Türklerden ve Kürtlerden kabileleri olan Küherdaş'ı öldürdü. İş böyle giderse onunla birlikte helake sürükleneceğiz. Tabii bir de hâlâ daha onu destekleyenler var. Vezir Dendan'ın yaptıklarını biliyorsunuz. Onca iyilikten sonra benim yaptıklarımı inkâr etti. Bana ihanet etti. Duyduğuma göre her taraftan asker toplamış. Kânemâkâne'yi tahta geçirmek niyetindeymiş. Çünkü saltanat onun babasının ve dedesininmiş. Niyeti bir yolunu bulup beni öldürmek" demiş.

Devletin üst düzey adamları hükümdar Süleyman'dan bunları duyunca "Hükümdarım! O bizim için o kadar da değerli değil. Senin tarafından yetiştirilip büyütülmemiş olsaydı bu kadarcık değeri de olmazdı! Biz sana tâbiyiz, öldürmemizi istersen onu öldürürüz. Uzaklara sürmemizi istersen onu da yaparız" demişler. Bunun üzerine hükümdar, "En doğrusu onu öldürmek. Ancak bana söz vermeniz gerek" demiş. Orada bulunanlar hemen Kânemâkâne'yi öldüreceklerine dair yeminler etmişler. Böylece vezir Dendan dönüp Kânemâkâne'nin öldürüldüğünü öğrenecek ve yapmayı planladığı şeyden vazgeçmek zorunda kalacak diye düşünmüşler.

Onlar böyle yeminler edip sözler verince hükümdar Süleyman her birine bol bol ikramda bulunmuş. Sonra her biri evine çekilmiş. Ancak komutanlar ne olacağına emin olamadıkları için pür dikkat beklemeye koyulmuşlar. Çünkü onlar askerlerin büyük bir kısmının vezir Dendan'dan yana olduğunun farkındaymışlar. Bir süre sonra haberler Kazafekâne'nin kulağına gitmiş, olacaklardan ötürü kederlere boğulmuş. Hemen Kânemâkâne'den haberler getiren ihtiyar kadını çağırtmış. İhtiyar kadın gelince ona derhal Kânemâkâne'nin yanına gidip onu durumdan haberdar etmesini söylemiş.

İhtiyar kadın, Kânemâkâne'nin yanına varınca selam vermiş. Kânemâkâne ihtiyar kadını görünce çok sevinmiş. İhtiyar kadın haberi iletince Kânemâkâne "Amca kızıma selam söyle ve ona 'Yeryüzü Allah'ındır. Allah ise yeryüzünü kullarından kimi isterse ona bırakır' de" demiş. İhtiyar kadın, Kazafekâne'nin yanına dönmüş, Kânemâkâne'nin söylediklerini söyleyip onun şimdi şehirde olduğu haberini vermiş.

Hükümdar Süleyman'a gelince: Kânemâkâne'nin şehirden çıkışını gözlemeye başlamış. Zira çıkacak olursa hemen peşinden onu öldürecek adamlar

gönderecekmiş. Olacak bu ya, bir gün Kânemâkâne ava gitmiş. Sabbâh da yanındaymış. Zira Sabbâh, Kânemâkâne'nin yanından hiç ayrılmıyormuş. Gece gündüz yanındaymış. Kânemâkâne on tane ceylan avlamış. İçlerinde gözleri sürmeli bir dişi ceylan varmış. Zavallı ceylan kaçmak için çırpınıp duruyor, sürekli sağına soluna bakınıyormuş. Kânemâkâne onu salıvermiş. Bunu gören Sabbâh "Onu neden saldın?" diye sormuş. Kânemâkâne gülüp diğerlerini de salıverdikten sonra "Yavruları olan ceylanları salıvermek erkeklik şanındandır. Bu dişi ceylanın sağa sola bakıp durmasının tek sebebi yavrularının olmasıydı. O yüzden onu saldım. Diğerlerini de onun hürmetine salıverdim" diye cevap vermiş. Bunun üzerine Sabbâh "O halde beni de sal ki ailemin yanına gideyim" demiş. Kânemâkâne önce gülmüş onun bu sözlerine. Sonra mızrağının ters tarafıyla Sabbâh'ın kalbine hızlıca vurmuş. Sabbâh yere düşüp yılan gibi kıvrılmaya başlamış.

O esnada bir toz bulutu havalanmış. Birden her birinin üzerinde cesur süvariler olan ve dörtnala koşan atlar peyda oluvermiş. Birileri hükümdar Süleyman'a, Kânemâkâne'nin ava çıktığını haber vermiş ve bunun üzerine hükümdar Süleyman da Deylem'den, Camî' denilen bir komutanı yirmi adamıyla Kânemâkâne'nin üstüne salmış. İşte bunlar onlarmış. Hükümdar bu adamlara çokça mal vermiş ve Kânemâkâne'yi öldürmelerini emretmiş. Camî' ve adamları Kânemâkâne'ye yaklaşıp saldırmışlar. Ancak Kânemâkâne hepsini teker teker öldürmüş.

Atına binip gönderdiği askerlerin ardından giden hükümdar Süleyman onlara yetişip de hepsinin öldürüldüğünü görünce şaşkın bir halde geri dönmüş. Ancak geri dönerken ölen askerlerin aileleri, hükümdar Süleyman'ın önünü kesmiş, yakalayıp sıkı sıkıya bağlamışlar.

Kânemâkâne ise yanında bedevi Sabbâh olduğu halde geri dönüyormuş. Yürürken yolda, kapısının önüne oturmuş etrafı seyreden bir delikanlı görmüş. Kânemâkâne delikanlıya selam vermiş. Delikanlı selamını alıp içeri girmiş. Sonra elinde iki çanakla dışarı çıkmış. Birinde süt, diğerinde tirit varmış.

Çanakları Kânemâkâne'nin önüne koyup "Buyurun! Yemeğimizden yiyin!" demiş. Ancak Kânemâkâne yemekten kaçınınca delikanlı "Behey adam! Sana ne oluyor da yemiyorsun?" diye çıkışmış. Kânemâkâne "Andım var!" deyince delikanlı "Neden ant içtin?" diye sormuş. Kânemâkâne "Hükümdar Süleyman benim saltanatımı zorla, düşmanlıkla gasp etti. Saltanat, babamın ve dedemin olması gerekirken o babamın ölümü üzerine saltanata zorla el koydu. Küçük olduğumdan dolayı beni görmezden geldi. İşte ben de o günden itibaren düşmanımı alt edene kadar kimsenin yemeğini yemeyeceğime ant içtim" demiş.

Bunun üzerine delikanlı, "O halde sana müjdeler olsun! Allah duanı kabul etmiş. Çünkü rakibi filanca yerde tutukludur. Yakında öldürürler herhalde" deyince Kânemâkâne hemen "Nerede tutuklu o?" diye sormuş heyecanla. Delikanlı "Şu yüksekçe kubbenin altında" diye cevap vermiş. Kânemâkâne delikanlının söylediği kubbeye doğru bakınca insanların orada toplandıklarını, içeri girip Süleyman'ı tartakladıklarını görmüş. Süleyman ölümle pençeleşmekteymiş.

Kânemâkâne hemen kalkıp oraya gitmiş. Etrafı şöyle bir kolaçan ettikten, olan biteni gördükten sonra delikanlının yanına geri dönmüş. Delikanlının sunduğu çanakların başına oturup birkaç lokma yemiş. Artan etleri de azık kabına koymuş. Sonra arkasına yaslanıp karanlık çökünceye kadar oturmuş. Ev sahibi delikanlı uykuya dalınca Kânemâkâne kalkıp hükümdar Süleyman'ın bulunduğu kubbeli binaya gitmiş. Binanın etrafında binayı koruyan köpekler varmış. Bina-

ya doğru yaklaşınca hemen köpeklerden biri üstüne atılmış. Kânemâkâne azık kabına koyduğu et parçalarından birini köpeğe fırlatmış. Bu şekilde et parçacıklarını köpeklere ata ata binaya girmiş.

Doğruca Süleyman'ın yanına varıp elini başına koymuş. Hükümdar Süleyman "Sen de kimsin?" diye bağırmış. Kânemakâne "Öldürmek üzere peşine adamlar gönderdiğin Kânemâkâne'yim. Allah seni böyle kendi kazdığın kuyuya düşürdü. Benim saltanatımı, babamın, dedemin saltanatını gasp ettiğin yetmedi mi ki beni öldürmeye kast ediyorsun?" demiş. Ancak Süleyman, yeminler ederek yanlış bildiğini, onu öldürmeye çalışmadığını, hepsinin yalan olduğunu söyleyince Kânemâkâne, Süleyman'ı bağışlamış ve "Düş o zaman peşime!" demiş.

Hükümdar Süleyman "O kadar güçsüzüm ki bir adım bile atacak takatim yok" deyince Kânemâkâne "O halde iki at getireyim. Birine ben bineyim, diğerine de sen binersin. Sonra da yolumuza gideriz" demiş. Sonra gidip atları getirmiş, binip Sabbâh'ın yanına gitmişler. Sabah namazını kılıp yola koyulmuşlar. Derken bir bahçeye varmışlar. Oturup konuşmaya başlamışlar. Bir ara Kânemâkâne hükümdar Süleyman'a "Kalbinde bana karşı bir kin kaldı mı?" diye sormuş. Süleyman "Asla. Vallahi hiçbir kin kalmadı" diye cevap vermiş. Sonra Bağdat'a dönmeye karar vermişler.

Bedevi Sabbâh "Ben önden gidip insanları müjdeleyeyim" diyerek onlardan hızlı gitmiş ve kadın, erkek kimi gördüyse hükümdar Süleyman'ın gelişini müjdelemeye başlamış. Halk, ellerinde davullar ve deflerle yollara dökülmüş. Haberi alır almaz kendini dışarı atan Kazafekâne, ay parçası gibi güzelliğiyle karşılamaya çıkan halkın arasında hemen göze çarpıyormuş. Kânemâkâne hasretinden yanıp kavrulduğu Kazafekâne'ye kavuşmuş.

Herkesin dilinde Kânemâkâne varmış. Bütün yiğit süvariler Kânemâkâne'nin cesaretini konuşuyor, "Bize sultan olmak ancak Kânemâkâne'ye yaraşır. Başkası değil, ancak o, dedesinin mülkünün başına dönebilir" diyorlarmış.

Süleyman'a gelince, yanına vardığında Nüzhetü'z-Zaman, "Görüyorum ki herkesin dilinde Kânemâkâne var. Onu tarifi imkânsız güzelliklerle övüyorlar" demiş. Süleyman: "Ben duyduğuma değil, gördüğüme inanırım. Ben onu gördüm. Onda, denilen mükemmelliklerin hiçbirisi yok. Ancak insanlar birbirlerini taklit ederek onu övüyor ve ona muhabbet besliyorlar. Allah da onların dillerine Kânemâkâne'nin methini, kalplerine onun sevgisini koymuş. Bağdat halkının kalbi ona meyletmiş. Hain ve hilekâr vezir Dendan da o yetimi başımıza sultan yapmak için her taraftan asker topluyormuş!" demiş.

Bunu duyan Nüzhetü'z-Zaman "O halde niyetin nedir?" diye sormuş. Süleyman "Onu öldürmeye karar verdim. Böylece vezir Dendan amacına ulaşamayacak. Benim saltanat ve hâkimiyetim altına girecek. Bana hizmet etmekten başka çıkar yolu kalmayacak" diye cevap vermiş. Nüzhetü'z-Zaman "Yabancılara ihanet etmek bile çirkin bir davranışken akrabana nasıl ihanet edersin? En iyisi sen onu kızın Kazafekâne ile evlendir" demiş.

Ancak Süleyman bunu duyunca hemen öfkeyle Nüzhetü'z-Zaman'ın yanından kalkmış ve "Eğer şaka yaptığını bilmeseydim şu kılıçla kelleni başından ayırır, şu aldığın nefesleri son nefeslerin yapardım" diye bağırmış. Nüzhetü'z-Zaman hemen "Bana o kadar kızdıysan şaka yaptığımı farz et ne olur" deyip Süleyman'ın elini, ayağını öpüp "Doğrusunu sen bilirsin. Beraberce onu öldürmenin bir yolunu buluruz" demeye başlamış.

Bunu duyan Süleyman'ın keyfi yerine gelmiş. "Çabuk bir şeyler düşün de beni şu sıkıntıdan kurtar. Elim,

kolum bağlandı" demiş. Nüzhetü'z-Zaman "Ben onu öldürmenin bir yolunu biliyorum" deyince, Süleyman hemen "Nasıl?" diye atılmış. Nüzhetü'z-Zaman anlatmaya başlamış: "Bakün isminde bir cariyemiz var. Hile ve tuzak kurmada pek mahirdir. Bu cariye, ihtiyar kadınların en belalısıdır. Onun mezhebinde iyilik yoktur. Kânemâkâne'yi de Kazafekâne'yi de o yetiştirdi. Ancak Kânemâkâne ile bu ihtiyar kadın birbirlerini severler. Kânemâkâne onun yanında uyuyor."

Bakün ile Kânemâkâne'nin Hikâyesi:
Hükümdar Süleyman, karısı Nüzhetü'z-Zaman'ın söylediklerini duyunca "İşte şimdi oldu!" demiş ve cariye Bakün'ü çağırtmış. Olan biteni anlatıp Kânemâkâne'yi öldürmek için elini çabuk tutmasını emretmiş. Yapacağı bu hizmete karşılık türlü çeşitli vaatlerde bulunmuş. Bakün adlı cariye de "Emrin başım üstüne! Ancak efendim, sizden suyu yeni verilmiş bir hançer vermenizi istiyorum ki çabucak canını alayım" demiş. Süleyman "Tamam" deyip yeni dövülmüş bir hançer getirtmiş.

Bu cariye hikâyeler, şiirler bilen, geçmişte yaşanmış olaylardan haberi olan, bilgili bir kadınmış. Hançeri alınca olacakları düşünerek hükümdarın yanından ayrılmış. Kazafekane'nin aşkıyla yanıp kavrulan, hasretten yüreği dağlanan Kânemâkâne'nin yanına gelmiş. Cariye Bakün "O da senin aşkınla yanıp tutuşuyor" diyerek girmiş Kânemakâne'nin yanına. Kânemâkâne hemen ayağa fırlayıp verdiği bu güzel habere karşılık üstündeki hırkayı cariyeye uzatmış ve güzel vaatlerde bulunmuş.

Bakün "Bu gece senin yanında uyuyacağım. Sana duyduklarımı anlatacağım. Aşk ateşiyle yananları dindiren sözlerle seni teselli edeceğim" deyince, Kânemâkâne, "Kalbime sevinç dolduracak, derdime derman olacak sözler söyle o halde bana" diye karşılık vermiş.

Bakün "Memnuniyetle!" deyip elbisesinin içine sakladığı hançeriyle yanına oturmuş.

"Beni iyi dinle! Şu iki kulağımın şimdiye kadarki duyduğu en güzel şeyi anlatacağım sana" demiş ve anlatmaya başlamış: "Adamın birisi bir kadına âşık olmuş ve bütün malını onun uğruna harcamış. Nihayet fakir düşmüş. Elinde, avucunda hiçbir şey kalmamış. Dünyası dar gelmeye başlamış. Sokaklarda dolaşıyor, karnını doyuracak bir şeyler arıyormuş. Yine bir keresinde böyle yürürken ayağına bir çivi parçası batmış. Batan çivi ayağını kanatmış. Hemen oturup parmağını sıkıp pis kanı akıtmış. Sonra kalkıp hamama gitmiş. İçeri girip soyunmuş. Pırıl pırıl hamamın serin fıskiyesinin altına oturup usanıncaya kadar suyun altında kalmış.

Şehrazat sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

144. GECE

Şehrazat ertesi gece sözlerine şöyle devam etti:

Bakün, hikâyesini anlatmaya devam etmiş: "Adam fıskiyenin altından kalkıp soğuk havuza girmiş. Kimse yokmuş. Tek başınaymış. Bir parça haşhaş yaprağı çıkarıp yutmuş. Haşhaş hemen tesirini göstermiş. Mermerin üstüne uzanmış. Haşhaşın tesiriyle hayal görmeye başlamış. Koca bir tellakın kendini yıkadığını, sırtını ovduğunu, kölelerin başında beklediğini, birinin elinde tas, ötekinin elinde hamamda gerekli olan başka bir şey olduğunu görünce içinden "Yoksa bunlar da bizim haşhaşçılar tayfasından mı?" diye ge-

çirmiş. Sonra ayaklarını uzatmış ve hamam hizmetçisinin, kendine "Efendim! Haydi, sıra sizde" dediğini duymuş. Gülerek içinden "Maşallah haşhaşçı!" demiş.

Hizmetçi kalkıp elinden tutmuş ve beline siyah ipekten bir peştemal dolamış. Önünde, ellerinde taslar ve türlü türlü malzemelerle iki köle yürümekteymiş. Böyle yürüye yürüye bunu bir odaya sokmuşlar. Odaya buhurdanlıklar getirmişler. Adam içeri girince içeride türlü çeşit meyveler ve güzel kokular olduğunu görmüş. İki köle bir karpuz kesmiş, bunu abanozdan bir koltuğa oturtmuşlar. Köleler su döküyor, tellak da yıkıyormuş. İyice aklayıp paklamışlar. Sonra: "Sıhhatleri olsun efendimiz!" deyip odadan çıkmış, kapıyı üstüne kapatmışlar.

Adam gördüğü bu hayalden ötürü öyle bir keyiflenmiş ki belindeki örtüyü kaldırıp ayağa kalkmış ve gülmeye başlamış. Gülmekten neredeyse bayılacakmış. Bir süre böylece güldükten sonra kendi kendine "Bunlara ne oluyor da benimle sanki vezirmişim gibi konuşuyorlar ve bana efendim diyorlar? Belki de bir karışıklık oldu. Benim kim olduğumu anladıklarında, bu adam çulsuzun tekiymiş deyip tekmeyi basacaklar" demiş. Sonra kalkıp iyice yıkanmış ve kapıyı açmış. Yine hayal görmeye başlamış.

Yanına küçük bir köleyle hizmetçi çıkagelmiş. Kölenin yanında bir bohça varmış. Köle, bohçayı açıp içinden üç ipek havlu çıkarmış. İlkini başına, ikincisini omuzlarına, üçüncüsünü de beline dolamış. Hizmetçi de takunya uzatmış. Adam hizmetçinin uzattığı takunyayı giymiş. Bütün bunlar olurken bir yandan da gülmekteymiş. Nihayet odadan çıkıp bir hole girmiş. Orada ancak krallara layık, büyük bir yatak varmış. Köleler hemen ileri atılıp bunu yatağa oturtmuşlar. Vücuduna masaj yapmaya başlamışlar. Derken uykusuna yenik düşmüş. Uyuduğunda rüyasında bir kızcağız görmüş. Kızla oynaşmaya başlamış. Derken "Uyan

behey çulsuz adam! Öğlen oldu. Sen hâlâ uyuyorsun" diyen bir sesle kendine gelmiş.

Adam gözlerini açınca bir de ne görsün! Soğuk kurna başının yanında, peştamalı belinden sıyrılmış bir vaziyette yatıyor, insanlar da etrafına toplanmış üstüne gülüyorlar. Hepsinin bir rüya olduğunu, gördüklerinin tamamının haşhaşın tesiriyle ortaya çıkan bir hayal olduğunu anlayınca çok üzülmüş ve kendini uyandıran adama bakıp "Şu rüya bitene kadar sabretseydin be adam!" demiş. İnsanlar "Seni haşhaşçı! Çırılçıplak uyumaya utanmıyor musun?" deyip yüzünü, gözünü morartana kadar bir güzel dövmüşler. Böylece adam mutluluğu sadece rüyasında görmüş.

Kânemâkâne, cariye Bakün'ün anlattığı hikâyeyi dinleyince gülmekten yerlere yatmış. Bakün'e "Dadıcığım! Bu çok güzel bir hikâyeymiş. Daha önce böylesini hiç duymamıştım. Sende daha böyle hikâyeler var mı?" diye sormuş. Bakün "Evet!" deyip Kânemâkâne'ye kimi korkunç kimi güldürücü hikâyeler anlatmaya devam etmiş. Nihayet Kânemâkâne uykusuna yenik düşmüş. Bakün ise hâlâ Kânemâkâne'nin başucunda oturuyor, vaktin biraz daha ilerlemesini bekliyormuş. Sonunda gece yarısını biraz geçince kendi kendine "İşte şimdi tam zamanı. Fırsat bu fırsat!" deyip kalkmış ve hançeri çıkarıp Kânemâkâne'nin üstüne atılmış. Ama tam hançeri saplamak üzereyken Kânemâkâne'nin annesi içeri girmiş. Bakün onu görünce hemen yerinden doğrulup kadının yanına gitmiş.

Ancak kadının aniden içeri girişiyle koktuğundan yüreği yerinden fırlayacakmış gibi atıyor, bedeni hummaya tutulmuş gibi titriyormuş. Kânemâkâne'nin annesi bunu görünce çok şaşırmış ve oğlunu uyandırmış. Annesi sayesinde ölümden dönen Kânemâkâne uyanınca annesinin başucunda oturduğunu görmüş. Meğer annesi de, Kazafekâne sevgilisiyle ilgili haberleri, öldürmek üzere peşine adam saldıklarını duyup

da "Yengeciğim! Hemen oğlunun yanına git. İhtiyar kadın Bakün, onu öldürmeden yetiş" diyerek kendisini durumdan haberdar ettiği için gelmiş imiş.

Kânemâkâne, uyanınca annesine "Anne! Tam zamanında geldin. Dadım Bakün de bu gece burada" deyip Bakün'e dönmüş ve "Allah için söyle! Bana anlattığın hikâyelerden daha güzellerini biliyor musun?" diye sormuş. Bakün "Sana anlattığım hikâyeler, anlatacağım hikâyelerin yanında bir şey mi? Onlar çok ama çok daha ilginç ve tuhaf hikâyelerdir. Ancak şimdi değil de başka bir zaman anlatırım" deyip kalkmış. Yakalanmaktan kıl payı kurtulmuş olmanın verdiği rahatlıkla oradan ayrılmak istemiş. Kânemâkâne "Haydi güle güle o zaman sonra yine anlatırsın!" deyip uğurlayınca da çıkıp gitmiş.

Annesi bu sırada "Evladım! Bu gece mübarek bir geceymiş. Allah seni o melun kadından kurtardı" demiş. Kânemâkâne "Nasıl yani?" diye şaşkınlıkla sorunca annesi her şeyi başından sonuna kadar anlatmış. Bunun üzerine Kânemâkâne "Anacığım! Allahın verdiği canı ancak Allah alır. Ama en iyisi tedbirli olup bu düşmanlardan uzağa gitmektir. Allah ne isterse o olur" demiş. Sabah olunca Kânemâkâne şehri terk etmiş. Vezir Dendan ile bir araya gelmiş.

Kânemakâne'nin şehirden ayrılmasından hemen sonra hükümdar Süleyman ile karısı Nüzhetü'z-Zaman arasında bazı gerginlikler yaşanmış. Bu sebepten Nüzhetü'z-Zaman da şehri terk etmek zorunda kalmış. Şehri terk eden Nüzhetü'z-Zaman, Kânemâkâne ve vezir Dendan'la bir araya gelmiş. Hükümdar Süleyman'ın devlet adamlarından onları seven herkes de onların safına geçmiş. Oturup ne yapacaklarını düşünmüşler. Önce Rum hükümdarına karşı savaşıp intikam almaya karar vermişler. Ancak savaş için yola çıktıklarında hHükümdar Rumzan'a esir düşmüşler. Aralarında geçenleri şimdi burada anlatmak uzunca bir vakit

alır, biz ertesi sabaha geçelim. Rumzan, sabah olunca Kânemâkâne, vezir Dendan ve adamlarının huzuruna getirilmesini emretmiş. Huzuruna geldiklerindeyse yanlarına oturtup hizmetçilerine sofraları kurmalarını söylemiş. Hemen sofralar kurulmuş. Yemiş, içmiş, içlerindeki sıkıntıdan kurtulmuşlar. Zira Rumzan'ın kendilerini çağırdığını duyduklarında onun elinden sağ kurtulamayacaklarından eminlermiş.

Rum Hükümdarı Rumzan'ın Hikâyesi

Hatta Rumzan bunları çağırınca "Kesin bizi öldürecek. Yoksa niye çağırsın ki?" demişlermiş. Ama şimdi böyle iyi karşılanınca artık içlerinde bir sıkıntı kalmamış. Rumzan "Bir rüya gördüm ve bu rüyamı rahiplere anlattım" demiş. "O rüyanın yorumunu ancak vezir Dendan yapabilir" demişler. Bunun üzerine vezir Dendan "Allah hayırlara tebdil etsin! Rüyanızda ne gördünüz hükümdarım?" diye sormuş. Bunun üzerine Rumzan "Ey vezir! Rüyamda kendimi simsiyah bir kuyu kenarında bulunan bir çukurun içinde gördüm. İnsanlar bana işkence ediyorlardı. Ayağa kalkmak istedim. Kalkıp ayaklarım üstünde dursam da o çukurdan dışarıya çıkamadım. Sağıma, soluma bakındım. Altından bir kemer gördüm. Almak için uzandım. Yerden kaldırınca iki tane olduklarını gördüm. İkisini de belime kuşandım. Sonra bir de ne göreyim! İki kemer birden bir kemer oluverdi. İşte ey vezir! Rüyam bu. Şimdiye kadarki rüyalarımın en güzeliydi!" diyerek rüyasını anlatmış.

Vezir Dendan "Hükümdarım! Rüyanız şuna işaret etmekte: Ya kardeşiniz ya bir yeğeniniz ya bir amcaoğlunuz veya kendi akrabalarınızdan, yakınlarınızdan biri, en azından kendi soyunuzdan biri size bir tuzak kuruyor" diyerek hükümdar Rumzan'ın rüyasını yorumlamış.

Bunu duyan Rumzan'ın içini korku bürümüş, hemen hükümdarlığının başına, tahtına geri dönme arzusuyla Kânemâkâne, Nüzhetü'z-Zaman, Kazafekâne,

vezir Dendan ve yanlarındaki diğer esirlere şöyle bir bakıp kendi kendine "Şunların boynunu vuracak olsam askerleri de başsız kaldıkları için korkup dağılırlar zaten. Ben de tahtımı korumak için derhal ülkeme dönerim" diye düşünmüş.

Kararını kesin olarak verince celladı çağırıp derhal Kânemâkâne'nin boynunu vurmasını emretmiş. Ancak hükümdarın dadısı hemen öne çıkıp "Hükümdarım! Neye karar verdiniz!" diye sormuş. Rumzan "Şu elimdeki esirleri öldürmeye karar verdim. Sonra da kellelerini arkadaşlarının önüne atıp adamlarımı da yanıma alarak onlara saldıracağım. Öldürebildiğimizi öldürürüz. Geri kalanlarını esir alırız. Böylece hükümranlığımda türlü hadiseler çıkmadan, en yakın yoldan ülkeme dönerim" demiş.

Dadı bunları duyunca Rumzan'a doğru yaklaşmış ve kendi dilleriyle "Kardeşinin oğlunu, kız kardeşini ve kız kardeşinin kızını öldürmeye için nasıl elverir?" diye çıkışmış. Rumzan, dadının söyledikleri karşısında öfkesinden küplere binerek, "Melun kadın! Bilmez misin annem öldürüldü, babam zehirlendi. Sen bana, babanındır diyerek bir boncuk vermiş, beni buna inandırmıştın" diye bağırmış.

Buna karşılık dadı: "Söylediklerinin hepsi doğrudur. Başımızdan çok ilginç şeyler geçti. Sen küçükken çok farklı şeyler yaşadık. Benim adım Mercane. Annenin adı ise Ebrize. Annen Ebrize çok güzeldi. Cesareti dillere destandı. Yiğitler arasında bile cesaretiyle nam salmıştı. Babana gelince, baban Bağdat ve Horasan'ın şeksiz şüphesiz sahibi hükümdar Ömer Numan idi. Oğlu Şerkan'ı vezir Dendan'ın yanında bir gazaya göndermişti. Kardeşin sultan Şerkan bir ara askerlerinden ayrılıp tek başına kalınca annen kraliçe Ebrize'nin sarayına kadar gelmiş. Biz o sırada annenle beraberdik. Birden Şerkan ile karşılaştık. Şerkan annenle biraz tartıştı, ama annen güzelliği ve cesaretiyle onu alt etti. Beş gün

boyunca sarayında misafir etti. Deden, Zatü'd-Devahi lakaplı ihtiyar kadından Şerkan'ın kızının yanında olduğunu öğrendi. Annen, kardeşin Şerkan'ın vasıtasıyla Müslüman olmuştu. Onun için Şerkan anneni de alıp gizlice Bağdat'ın yolunu tuttu. Ben, Reyhane ve yirmi kadar cariye de annenle beraberdik. Hepimiz kardeşin Şerkan, sayesinde Müslüman olduk. Ömer Numan'ın huzuruna vardığımızda baban, kraliçe Ebrize'yi görmüş ve o vakit ona âşık olmuş. O gece onunla halvete girmiş. Kraliçe Ebrize o gece sana hamile kalmış.

Annende üç tane sihirli boncuk varmış. Bunları babana vermiş. Baban da ilkini kızı Nüzhetü'z-Zaman'a, ikincisini kardeşin Davu'l-Mekân'a, üçüncüsünü de kardeşin sultan Şerkan'a vermiş. Ancak kraliçe Ebrize, Şerkan'dan o boncuğu alıp senin için saklamış. Doğum vakti yaklaşınca annen ailesini özlemiş, bana da sırrını açmıştı. Ben de Gadban denilen siyah bir köleyi çağırıp bu durumu gizlice ona haber verdim ve ondan bizimle beraber yolculuk yapmasını istedim. Böylece köleyi yanımıza aldık. Köle bizi şehirden çıkarıp kaçırdı.

Annenin doğum vakti iyice yaklaşmıştı. Şehrimize yaklaşmıştık. Issız bir yerdeyken annenin doğum sancıları başladı. Köle de kendince kötülük kurmaya başlamış. Annene doğru yaklaştı. Bu sırada annen bir çığlık kopardı. Köleden iyice korkmuştu. O kadar çok korkmuş ki o an seni doğurdu. Tam o vakit şehir tarafından bize doğru bir toz bulutu gelip bizi kuşattı. Göz gözü görmez oldu. Köle korkusundan ve öfkesinden hemen kılıcını çekip kraliçe Ebrize'yi öldürdü. Atına binip kaçıp gitti.

Köle gidince toz bulutu açıldı. Ardından Rum hükümdarı deden Hardub belirdi. Kızı Ebrize'nin oracıkta perperişan uzanıp yattığını görünce bu ona çok dokundu. Bir türlü kabullenemedi. Bana Ebrize'nin neden öldürüldüğünü, babasının diyarından gizlice çıkış sebebini sordu. Ben de bütün hikâyeyi başından

sonuna kadar anlattım. İşte, Rum halkı ile Bağdat halkı arasındaki ezeli düşmanlığın yegâne sebebi budur.

Sonra annenin cansız bedenini götürüp sarayına defnettik. Seni ben getirip büyüttüm ve annen kraliçe Ebrize'nin yanındaki sihirli boncuğu hiç yanından ayırmadım. Büyüyüp adam olunca sana işin aslını söylemeye cesaret edemedim. Çünkü sana söyleyecek olsaydım aranızda savaş çıkardı. Deden hükümdar Hardub da zaten gizlememi emretmişti. Dedenin emrine karşı gelemezdim. İşte meseleyi sana haber vermeyişimin ve babanın hükümdar Ömer Numan olduğunu söylemeyişimin sebebi buydu. Tek başına saltanatı eline alınca sana durumu haber verdim. Hükümdarım! Daha önce söylemem mümkün değildi. Artık sır ortaya çıktı. Benim sana söyleyeceklerim bunlar. Artık gerisini sen bilirsin..."

Esirler cariye Mercane'nin, hükümdarın dadısının anlattıklarının tamamını duymuşlardı. Nüzhetü'z-Zaman şaşkınlıkla bir çığlık koparıp, "Bu hükümdar Rumzan, benim babam Ömer Numan'dan kardeşimmiş. Annesi de Rum hükümdarı Hardub'un kızı kraliçe Ebrize'ymiş. Ben bu cariye Mercane'yi çok iyi tanırım" demiş.

Rumzan bunları duyunca çok şaşırmış ve Nüzhetü'z-Zaman'ın öne çıkmasını istemiş. Emre uyup bir iki adım öne çıkan Nüzhetü'z-Zaman'ı görünce aralarındaki kan bağından olacak, içi ısınmış ona karşı. Sonra ondan kendisiyle ilgili bildiklerini anlatmasını istemiş. Nüzhetü'z-Zaman da bildiği kadarıyla meseleyi anlatmış. Nüzhetü'z-Zaman'ın anlattıklarıyla cariye Mercane'nin anlattıkları örtüşüyormuş. Böylece Rumzan'ın aslının Irak halkından olduğuna ve babasının hükümdar Ömer Numan olduğuna hiç şüphesi kalmamış.

Derhal kalkıp kardeşi Nüzhetü'z-Zaman'ın bağlarını çözmüş. Nüzhetü'z-Zaman da kardeşinin ellerini öpmüş. Bu beklenmedik karşılaşmadan ötürü duy-

gulanıp ağlaşmışlar. Kardeşlik duyguları kabarmış. Rumzan'ın kalbi kardeşinin oğlu Kânemâkâne'ye de ısınmış. Hemen ayağa kalkıp celladın elinden kılıcı almış. Esirler Rumzan'ın eline kılıcını aldığını görünce öleceklerinden hiç şüpheleri kalmamış. Ancak Rumzan hepsinin huzuruna getirilmesini emredip elindeki kılıçla bağlarını koparmış. Sonra dadısı Mercane'ye "Bana anlattıklarını daha sesli anlat da huzurda bulunan herkes duysun!" demiş.

Dadı Mercane "Ey hükümdar! Şu ihtiyar olan, vezir Dendan benim en büyük şahidimdir. Çünkü o işin aslını biliyor" deyip o esnada huzurda bulunan diğer Rum ve Frenk hükümdarlarına doğru dönmüş. Rumzan'a anlattıklarını onlara da anlatmış. Melike Nüzhetü'z-Zaman, vezir Dendan ve oradaki esirler Mercane'nin anlattıklarına inanmışlar. Mercane, sözünün sonunda etrafına doğru dikkatlice bakınca kraliçe Ebrize'nin yanındaki sihirli boncuklardan üçüncüsünün Kânemâkâne'nin boynunda olduğunu görmüş. Göğü çınlatan bir çığlık koparıp hükümdar Rumzan'a "Evladım! Artık sözlerimin doğruluğu gün gibi aşikâr oldu. Çünkü şu esirin boynundaki boncuk senin boynundaki boncuğun bir eşidir. Bu esir senin kardeşinin oğludur. O Kânemâkâne'dir" demiş ve Kânemâkâne'ye doğru dönerek "Sultanım! Bana şu boncuğu gösterir misin?" diyerek boncuğu istemiş.

Kânemâkâne hemen boncuğu boynundan çıkarıp hükümdar Rumzan'ın dadısı Mercane'ye uzatmış. Mercane, Kânemâkâne'nin uzattığı boncuğu aldıktan sonra Nüzhetü'z-Zaman'dan üçüncü boncuğu istemiş. Nüzhetü'z-Zaman da hemen boncuğu çıkarıp vermiş. Mercane iki boncuğu da eline alıp hükümdar Rumzan'a göstermiş. Böylece her şey gün gibi aşikâr olmuş, işin aslı ortaya çıkmış.

Sonunda hükümdar Rumzan'ın Kânemâkâne'nin amcası olduğu, babasının da Ömer Numan olduğu

kesinleşmiş. Rumzan bundan artık kesin olarak emin olunca kalkıp vezir Dendan'ı kucaklamış. Sonra da Kânemâkâne'yi kucaklamış. Sevinç çığlıkları dört bir yanı sarmış. Mutlu haberler hemen yayılmış. Davullar çalınmaya başlanmış. Irak ve Şam askerleri Rumların gürültü patırtısını duyunca atlarına binmişler. Askerlerin arasında bulunan sultan Zebelkan da atına binmiş ve kendi kendine "Rum ve Frenk askerlerinin sevinç çığlıklarının, bağrışıp çağrışmalarının sebebi nedir acaba?" diye sormuş.

Kalkıp savaşa başlama niyetiyle savaş meydanına doğru inmişler. Hükümdar Rumzan askerlerin hazırlanıp savaş meydanına indiklerini görünce bunun sebebini sormuş. Hemen durumu haber vermişler. Bunun üzerine Rumzan, kardeşi Şerkan'ın kızı Kazafekâne'ye hemen o vakit gidip Şam ve Irak askerlerine barış teklifini iletmesini emretmiş. Hükümdar Rumzan'ın Kânemâkâne'nin amcası olduğu ortaya çıkmış olduğundan Kazafekâne de iç rahatlığıyla hemen kalkıp kendi askerlerin yanına gitmiş. Kötülük kıvılcımlarını ve hüzünleri bir kenara koyup Sultan Zebelkan'ın yanına varmış. Selam verip Rum hükümdarının barış teklifini iletmiş. Rumzan'ın hem kendisinin hem de Kânemâkâne'nin amcası olduğunu onlara da haber vermiş.

Sultan Zebelkan'ın yanına girdiğinde onun devlet adamları ve devlet büyükleri için duyduğu korkudan dolayı ağladığını fark ettiğinden artık üzülmemesi için detaylı bir şekilde anlatmış bütün hikâyeyi. Böylece onlar da endişelerinden kurtulmuş, sevince boğulmuşlar. Sultan Zebelkan ve diğer ileri gelen devlet büyükleri kalkıp atlarına binmiş, Kazafekane'nin peşi sıra gidip hükümdar Rumzan'ın otağına varmışlar.

Zebelkan ve adamları Rumzan'ın otağına vardıklarında onun, kardeşinin oğlu Kânemâkâne ile oturduğunu görmüş. Bu esnada Rumzan, Kânemâkâne ve

vezir Dendan ile Zebelkan hakkında ne yapacakları konusunda istişare ediyormuş. Sonunda onu yine Şam'ın sultanı olarak bırakmaya, kendileri de Irak'a dönmeye karar vermişler. Bunun üzerine Zebelkan askerlerini alıp Şam'a doğru yola çıkmış. Rumzan ve yanındakiler onları uğurlamak için bir süre beraber gitmiş, sonra vedalaşıp otağa geri dönmüşler. Ardından geride kalan askerlere Irak'a hareket edileceğini söyleyip hazırlıklara başlamalarını emretmişler. Askerler bu çağrı üzerine hemen geri dönüş hazırlıklarına başlamışlar.

Sultanlar birbirlerine "Zatü'd-Devahi lakaplı ihtiyar kadından intikam alıp utancı ortadan kaldırmadıkça kalplerimiz huzur bulmaz, öfkemiz dinmez" demişler.

Rumzan da devlet adamları ve yakın dostlarıyla birlikte onlara katılmış, hep beraber yola çıkmışlar.

Kânemâkâne, amcası Rumzan ile beraber olmaktan çok mutluymuş. İşin aslını söyleyerek birbirlerinin kim olduğunu bilmelerini sağlayan cariye Mercane'ye dua edip duruyormuş.

Gece gündüz demeden yol almış, sonunda kendi topraklarına ulaşmışlar. Gelişlerinden haberdar olan hükümdar Süleyman da hemen onları karşılamaya çıkmış. Hükümdar Rumzan'ın elini öpüp onu kendi tahtına oturtmuş. Rumzan da kardeşinin oğlu sultan Kânemâkâne'yi yanına oturtmuş. Kânemâkâne, amcası Rumzan'a "Amcacığım! Bu saltanat ancak sana yaraşır" demiş. Ancak Rumzan "Saltanatın için sana karşı çıkmaktan Allah'a sığınırım" diyerek bunu kabul etmemiş. Bunu gören vezir Dendan öne çıkıp saltanatı paylaşmalarını, her birinin birer gün arayla ülkeyi yönetmelerini tavsiye etmiş. Rumzan ile Kânemâkâne buna razı olmuşlar.

Şehrazat sabah olduğu için sözlerine burada son verdi.

BİNBİR GECE MASALLARI

1

Baron von Hammer-Purgstall bir metninde *confabulatores nocturni*, "geceleri hikâye anlatan adamlar"dan bahseder. Sonra da eski bir Pers elyazmasında ilk defa geçtiği şekliyle, uykusuzluktan muzdarip olan Büyük İskender'in etrafına bu insanları topladığını söyler.

IX. yüzyıla tarihlenen Suriye elyazmalarının en eskisi olduğunu kabul edersek 1000 yıldan uzun süredir insanlığın ortak belleğinde yer alıyor *Binbir Gece Masalları*. Batı dillerine ilk çevrildiği 1706'dan beri bir çığ gibi büyüyen büyük bir hayran kitlesi var: Henry Fielding, Walter Scott, Thackeray, Wilkie Collins, Goethe, Stendhal, Dumas, Flaubert, Puşkin, Tolstoy, Hofmannsthal, Conan Doyle, Wells, Yeats, Kavafis, Lovecraft, Proust, Perec, Rushdie, Calvino, Mahfuz ve elbette Borges.

THG
0857445
GYR
THG 0857445 GYR

ALFA
www.alfakitap.com
/alfakitap
/alfakitap
/alfakitap

TAKIM

ALFA EDEBİYAT